

1711: 1

In Nomine S: Setel Trinitatis Juva Jehovah

Efter Gunstigst Tilladelse af Høy ædle og Welbaarne Hr: Stifttsbefalningsmanden Edvard Hammond indskrifves først udj den/n/e Protocol, hvad som for indeVærende aar 1711 paa w...(?) tingene og derefter er forefalden og udj den for undte interims-Protocol (er) blefVen indført, som følger.

Ao: 1711 d: 25. Febr: Blev et sædVanligt Waar Sage og Skatte-Ting holden med Jondals Skibredes Almue paa Gaarden Tofte, tilstædeværende Kongl: Maysts: Foged Sr: Ole Larsøn paa Sgr: Peder Jensøns Wegne, hands Fuldmægtig Jens Eidbech, Bundelensmanden Lars Drage, Eedsorne Laurettesmænd Engel Bache, Lars Haugen, Lars Traa, Torgier Aase, Lars Samland, Efven Watsel, Endre Traa og Christopher Eye:

Da efter Tingets (sæt)telse, for Retten og samtlige nærværende Almue blev publiceret efterskrefne Deres Kongl: Maysts: aabne Brevve og Forordninger.

1. Min Egen allernaadigste forundte Best(alling) paa Sorenskrifveriet udj Hardanger, Lyse K(lost)rets Gods og Wosse Præstegield dat: F(red)rics-berg d: 5 Sept: Ao: 1710.
2. Kongl: udgagne!! (udgangne) Forordning om Dom/m/ers (beskri?)Velse og udstødelse, af dato 20 Octobr: 1(710)
3. SlotsLofvens Ordres, hvorledes med Ofve(....?)heds, Druchenskabs Slagsmaals, og andre des(lige?) Sagers examine skal med Bønderne omgaa(es) dat: Aggerhuus d: 8 Jan: Ao: 1711.

1711: 1b

4. Den Allernaadigste tilladelse at Tiende-Kornet maatte med penge erlægges, som ellers in natura skulde skieed, saavelsom og forandring Ved det røgede Kiøds Leverance, at hvor Faare-kiød ey til!! tilWeye-bringes, maa Nøde-kiød imodtages af dato 18 Jan: 1711.

5. Taxten paa Tienden for Aar 1710 dat: Bergen d: 21 Novembr: 1710.

Derefter Kongl: Mayts: Foged Sgr: Ole Larsøn for Retten opstoed, og tilspurde Laugretted, samt ganske tilstædeværende Almue her udj Sognet; Som Han/n/em fra det høy Kongl: Rente Cam/m/er var tilsendt antegnelse-poster udj 1706. 1707. og 1708 aars allerunder{der}danigste Regenskaber hvorved hand eendeel Tingswidner, og Tilstaaelser for Retten behøfver, om iche med efterskrevne Poster saaledes Var beskaffed som følger.

1. Tilspurde Hand dette Sogns Almue, om her udj Jondals Sogn noget af Kongens Eyendoms Gods Var beliggende, som Landskyld eller anden Rettighed til Fogden svarer, dertil svarede de alle Nei at der findes ey noget saadant Gods, som til Fogden betaler Landskyld i det ganske Sogn.
2. Om De Viste af nogle oprøddede Pladser at Være indrettede siden Matriculen blev af de Com/m/itterede lagt 1666. der enten een eller anden slags Rettighed til Fogden svarer,

hvortil de svarede, at udi det ganske Sogn findes ey noget oprøddet Plads lidet eller stort, der noget til Fogden betaler, uden De rette Jorder, som alletider hafver svaret.

(3.) Ligesaa tilspurde hand Dem, om der udj Sognet Var flere end Houge-Sag, som svarer af 600 Bord, Sav(me?)ster-skate 1 mrk. 14 s. de aar 1706. 1707. og 1708. hvortil de svarede, at der ey flere fandtes, ey heller betaler den/n/e mere til Fogden end anført er.

(4.) Spurde Hand Den/n/em, om der i Sognet fandtes 1706. 1707. og 1708. enten Strandsiddere, Gastgifvere HandtVærchs-Folch eller Huusmænd, som efter Forordningen kunde ansees til

1711: 2

Nogen Skat, derpaa gav de til giensvar: At der udj Sognet slet iche findes saadane personer, der nogen Skat kand sVare, hVerchen rig eller Fattig.

5. Tilspurde hand Den/n/em, om der i Sognet 1706. 1707 og 1708 er falden nogen 3de 40 Lod Sølv Bøder hvortil de svarede, at slet ingen saadane Bøder, de aar i Det Sogn er falden.

6. Fremkaldede Hand Lensmanden Lars Drage af same Sogn, og tilspurde Han/n/em for Retten, om Hand iche aarlig nyder de 4 Rdr: som den Høye Øvrighed han/n/em aarlig har tillagt, hvortil hand svarede og eedlig forklarede at hannem af Fogden 1706. 1707. og 1708 aarlig er betalt 4 Rdl: som og udj hands Skatte bog er indført, saaog derforuden Vedstaar hand at hafve nødt munderings penge af hands gaard 1707. og 1708 aarlig 1 Rdr: efterdj hands gaard er fri fra Lægd, som og Lavrætted samtydig med Han/n/em forklarede at være sandfærdigt.

7. Tilspurde Hand Den/n/em, om nogen Odelskat Disse 3de aar er fragaaen, 1706. 7. og 8. dertil de svarede Ney, at ingen Jorder de aar af Opsidderne ere kiøbte, og derfor ingen forandring.

Aldt dette begiærede Kongl: Mayts: Foged udj Ting bogen at maatte indføres, og han/n/em uder!! (under) Rettens Betienteres forseigling meddeles beskrefven, som Vi han/n/em ey kunde Weigre, men at alding saaledes inden Tinge for Retten passerede Vidner Vi med Wores Vanlige Zigneter. Act: Ao: Die et Loco ut Sup(ra)

Noch tilspurde Kongl: Mayts: Foged Alm(uen) af dette Sogn paa Tinget, om der findes (no)gen Strandsiddere, HaandVerchs-folch, eller (Huus)mænd, som til Han/n/em nogen Skat betal(ler) eller betale kand: Almuen dertil svare(de) at udj dette Sogn er aldeles ingen Str(and)siddere eller HaandVerchs folch at finde, (som) til Fogden ringeste skilling Skat betaler

1711: 2b

Huusmænd ere ey andre, end de der bætler deres Føde, og derfor ey nogen Skat enten betaler eller betale kand.

Dette begiærede Kongl: Mayts: Foged at maatte indføres og Han/n/em beskrefVen meddeles, som Vi han/n/em ey kunde Nægte, men at saaledes for Retten inden Tinge er passeret Vidner Wi med Wores Undertrychte Zigneter. Rectum Anno, Die et Loco ut Supra.

Ao: 1711 d: 27. Febr: blev paa Gaarden Walland holdet et Almindeligt Waar Skatte og Sage Ting med Østensø Skibredes Almue, nærværende Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, paa Sr: Peder Jensøns Wegne /: som com/m/itteret af Assessor Wilhelm Hansøn /: Hands Tiener Jens Eibeck, samt Lensmand Ole BerfVen, og Eedsorne Lavrettesmænd Christopher Næs,

Ole Axnæs, Knud Tveet, Tollach Nætteland, Ole Østensøe, Tosteen Kaldestad i Ole Brigsøns (Brigtsøns) Stæd, Nils SandVe for Erich Skaare, og Tormo Læpsøe, med mere Skibredets Almue.

Da der, eftter Rettens beskicheelse lydelig for alle tilstædeværende blev forkyndt og publiceret for indfødte pag: 1mo et Secunda Deres Kongl: Mayts: og SlotsLofvens udstæde placater, saavelsom Tiende taxten af aar 1710.

Hr: Peder Jensøn Smit hafde Wed Lensmanden Ole BerfVen og Jacob Skafter for Retten ladet indkalde Lars og Thron Rychen, for de paa Gaarden Rychen uden Ombudsmandens Widende eller tilladelse hafde antaget een Huusmand nafnlig Ole Olsøn, derfor paastaaende at fornæVnte 2de paaboende Bønder eftter Lofvens 3. Bogs. 21 Cap: 7. Art: skulde hafve Deres Jord og Bygsel forbrut;

1711: 3

De indstævnte comparerede og tilstode Lovlig at Være Warslede, derhos foregifvende at benævnte Huusmand af Den/n/em iche Vircheligh Var antagen eller bevilget nogen Boe at sætte, men allene fra næst afvigte Foraar, som een huusVild Mand, af Den/n/em forundt Ved Xsten!! (Kristen) Kiærlighed Huusly til næste Waar, da hand igien same Stæd er opsagt at qvitere.

Afsagt.

Eftterdj paatalte person Ole Olsøn paa Gaarden Rychen iche eftter foregaaende forhør og forklaring kand ansees af Jordemændene Wircheligh som huusmand at Wære antagen, ey heller paa ermelte Gaard noget huus har opsat, eller af bemelte Eyendom noget har gjort sig egentlig nøttig til ophold, alt saa seer iche Jordrotten eftter sit paastand at Være (for)nærmet, eller Leilendingen herudj straf(vær)dig, saafremt Huusmanden eftter Deres t(il)sagn og foregifvende bliver afskiediget.

Kongl: Mayts: Foged Sigr: Ole Larsøn tilspurde Lavretted og Almuen om eftterskrev(ne) Poster, hVorpaa Hand begiærede Deres sandferdige forklaring, nemlig

1. Eftter tilspørsel om Deres Mayst: eyer mere Jordegods udj Dette Skibrede /: end som Den Jorde-bog, som hand i Retten fremlagde, forklarer :/ saas: Axnæs Smør 1 Spd eller 18 mrk Giedskind 1 uden Bøxel. Bircheland 3 Spd Smør uden Bøxel. Walland Smør 20 mrk Salt 18 mrk. (...?)vig Smør 7 ½ mrk. Begge uden Bøxel. Derforuden af Mariæ Virginis Præbende Gods (Øvst)huus Smør 1 ½ Løb Huud 1 med Bygsel. Qv(amsøe) Smør 1 Løb, Huud 1 med Bygsel; Saaog tilspurte Hand Dem om paa disse 2de sidste, Øvsthuus (og) Qvamsøe Var falden nogen Bygsel, Aar 1706. Hvortil De samtlig svarede, at Deres Kongl: Mayst: iche eyer 1 mrk mere Jordegods her udj (Skib)reden, end som den/n/e Jorde-bog om/m/elder, iche hel-

1711: 3b

ler følger der nogen Bygsel med disse smaa Jordeparter, men allene paa Øfsthuus og Qvamsøe, hvor heller ingen Bygsel/ om/m/elte 3 aar er falden.

2. Om Der i Skibredet fandtes nogle Oprydning Pladser, som Skat til Fogden betaler, som af ny kunde være opryddet: Dertil svarede Lauvrettet og Almuen, at der i Skibredet findes ey 1 mrk Jordegods opryddet, siden De Com/m/itterede Lagde Matriculen; iche heller betales af noget saadant til Fogden nogen Skat her i Skibredet.

3. Spurde Hand Den/n/em og om der i Skibredet findes nogle Safver!! (Sager), hvorpaa Bord Skiæres dertil De alle svarede ney, at ingen enten ond eller god findes i det gandske Skibrede.

(4.) Om der i Skibredet fandtes enten Giæstgifvere, Strandsiddere, Haandverchs-folch, eller Huusmænd de aar 1706. 7. og 8. som Skat kunde eller burde betale, hvortil de alle svarede ganske Ney, at aldeles ingen af om/m/elte personer i Det ganske Skibrede De aar fandtes.

5. Om der i Skibredet Ao: 1706. 7. og 8. faldt nogle 3de 40 Lod Sølv Bøder, efterdj Sigt og Sagefaldet henhører under forpagtningen, men forbemelte Bøder Deres Mayst: reserveret, hvorpaa De gavde til giensvar, at icke saadane Bøder der i Skibredet vare faldne, som de i ald sandfærdighed kunde forklare.

(6.) Fremkaldede hand Lensmanden Ole Berfven, og tilspurde ham, om ham ey Var Witterligt, at hands Sl: Formand Lensmand Samson Røen som Var hands næste Naboe, blev betalt de 4 Rdrrs aarlig Løn for 1706 og 1707. og om hand ey selv bekom sin Løn for 1708. Dertil svarede icke allene Lensmanden, at det Var sandfærdigt, at hands Formand fich aa(r)lig

1711: 4

sin Løn, baade disse om/m/eldte aar saavelsom tilforn, ligesaa hafde hand bekom/m/et for den tid hand hafde tient, aarlig 4. Rdrr: og derforuden er Den/n/em begge gotgiort Munderings pengene de 2de aar 1707. og 1708. hVer 1 Rdrr: er 2 Rdrr: og aflagde saa Lensmanden derpaa sin Eed, at dette Var med sandhed, som hand forklarede.

7. Om Den/n/em ey er Witterligt, at efterskrevne iorder gich Odel-skatten fra her i Skibredet, saasom 1706. Østensøe, som Anbiørn Ulgenæs eyed Smør 3 Spd 16 ½ mrk. Faarskind 3 ½. Kalvskind ½. 7 mrk. 9 s. Rosseland, som Ole Aamundson og Enchen paa Steene Eyed, Smør 27 1/3 mrk. Huud ½. 5 mrk. 7 s. Næsthuus Larses Søkende Smør 1 pd. 7 ½ mrk. 2 mrk. 10 s: 1707. Aarhus Smør ½ Løb 4 mrk. 3 mrk. 5 1/3 s. Biugtveet 2 (Spd) 6 mrk. Huud ½. 1 Rdrr: 4 ¾ s. hvortil de alle svarede at det var vist, at disse Jorder gich Odel-skatten fra forbemelte aar, Det same vedstod og Opsidderne, at de for Odelskatten er blefven fri.

Dette begiærede Kongl: Mayts: Foged udj Tingbogen maatte indføres, og Han/n/em af Retten beskrefven meddeles, at saaledes udj alle ting er passeret; Og at Være fuldkom/m/en sandfærdigt Vidner Christopher Næs, Ole Axnæs, Knud Tveet et cæteri.

Iligemaade tilspurde Kongl: Mayts: Foged den/n/e S(kib)redes Almue, om her findes nogen Strandsid(dere,) HandtVerchs-folch eller Huusmænd, som til (Han)nem nogen Skatter betaler eller betale (kand.) Almuen dertil svarede, at udj dette Skibrede g(an)ske ingen Strandsiddere eller Haandverchsfolch (fin)des, som til Fogden ringeste Skilling i Skat betaler; Huus-mænd ere ey andre, end de, der bætler Deres Føde, og derfor ey nogen Skat enten betaler eller betale kand:

Dette begiæ-

1711: 4b

rede Kongl: Mayts: Foged Han/n/em beskrefven maatte meddeles, som Han/n/em ey kunde Weigres, eftersom Det saa i sig selv findes sandfærdigt.

Noch hafde Kongl: Mayts: Foged hertil Tinglafvet ladet indkalde efterskrevne Dan/n/emænd, for at producere Deres Skiøder og andre Adkomster, hvorefter De sig tilholder Bygsel-retten af efterskrevne Jordegods, som Deres Kongl: Mayst: her udj Skibreden er eyende, saasom til 1 Sp: Smør og 1 Giedskind udj nedre Axnæs; Bircheland 3 Spd Smør. Walland Smør 20

mrk. Salt 18 mrk. Og udj Aalvigen Smør 7 ½ mrk. Hvilchet Gods Deres Mayst: ungefær for 40 aar siden for resterende Skatter skal hafve antagen udi betaling,

og fremkom derfor først Knud Nilsøn Axnæs, som forklarede, at hand for 5 aar siden Bygslede af Hr: Baron Rosencrants det Spd: Smør, og Giedskind udj Axnæs, og sagde derhos at Bygsel-Retten altid har fuldt Baronen, og ingen anden udj Mande-Minde, som og Almuen samtlig med Han/n/em bekræftede.

Dernæst for det 2det lod Deres Ærværdighed Prousten Hr: Peder Gielmeiden frem lægge een Dom imellem Sl: Hr: Tollach Olson fordum Sognepræst til Wigøer og Helgie Torgiersøn Lionæs, afsagt paa den Gaard Østensøe d: 27. Martij 1637. hvorudj Hr: Tollach er tilfunden Bygselretten udj bemelte Deel af Walland, og har Bygselen stedse siden den tid fuldt Præstebolet, Præst eftter Præst og ingen andre.

For det 3de fremkom Ole Johansøn boende paa Bircheland, og endelig forklarede at Johan Boelstad boende udj StranVigs Skibrede, og hands formand har aldtid fuldt bygselretten til de 3 Spd udj Bircheland og fremViste derfor hands Eyers Skiøde, at hand for ald gaarden Bircheland er Bygselraadig.

For det 4de fremkom Johannes Larsøn Aalvigen,

1711: 5

som sagde, at Deres Kongl: Mayst: aldrig til de 7 ½ mrk. i Aalvigen, som Tosten brugte, har haftt nogen Bygsel, men bygsel retten har fuldt han/n/em og hands Formand henVed 70 aar, og imidlertid har hand aldrig hørdt nogen pretension, siuntes og det var ubilligt, at Fogden derpaa nu Vilde tale, og paaføre hannem umage og reise:

Widere sagde de samtlighe iche kunde Vide at svare eller forklare paa Fogdens paastand, men de allerunderdanigst haabede, at De hereftter, som tilforn, nyder Deres Eyendom og Herlighed, og formeente, at Dem intet uden Dom blev fratagen:

Foruden aldt dette tilspurde De den ganske Almue, om De andet kunde Wide end Bygselretten har fuldt Dem og Deres Formænd, hvortil De svarede, at det i alle maader saaledes Var rigtig og sandfærdig, og aldrig de Vidste, at Deres Mayst: har bygslet disse parter.

(Dette) begiærede Fogden at maatte indføres og Han/n/em af Retten gifves beskrefven, som Vi ey Vidste Han/n/em at Veigre, men saaledes passeret og i alle maader fuldkom/m/en sandferdigt bevidner Wi etc

Ao: 1711 d: 2 Martij blev paa Gaarden Langesætter, holdet med Ullensvangs Almue eet Almindeligt Waar- Skatte og Sage-Ting tilstædeværende Kongl: Maysts: Foged Singr: Ole Larsøn, paa Sr: Peder Jensøns Wegne Jens Eibech, Lensmand Lars Bech, Eedsorne Lavrettesmænd Helgie Berfven, Greb Bleien, Johannes Rat(eig,) Asbiørn Tveisme, Aslach Berfven, Johannes (Tio)flott, Brynniel Tioflott, og Aamund Jorda(l)

Da der eftter Rettens sættelse for samtlig til stædeværende Almue blev lydelig læst og publiceret, for indførte fol: Imo Kongl: Mayts: og Sl(ots)lofvens udstæde Placater, saavel som Deres Hr: Excellences, Løvendals Anordning, om Skræpp(er)nes Leverance, i stæden for de cassetede, dat:

1711: 5b

Lovervigen d: 29 Xbris 1710. saavelsom Tiende taxten for Ao: 1710. af Bergens Consistorio udstæd.

Derefter blev til Ting lyst Mag: Erich á Møinichens udstæde Bygselsæddel til Ole Aadson paa Gaarden indre Alsager paa 1 Pd Sm: og 1 Buchskind af dato 19 Sept: 1709.

Iligemaade lydelig læst og Ting lyst et Skiøde, udstæd af Ole Knudsøn Espeland til Greb Wigleichsøn og hands Søn Lars Grebsøn paa ½ Løb Smør udj den Gaard indre Berfven i Ullensvangs Sogn, Faderen ½ pd og Søn/n/en 1 pd. dat: Langesætter d: 2 Martij 1711.

1. Singr: Peder Jensøn Smit hafde Ved Lensm: Lars Berch!! (Bech), Svend og Elling Jyssendal ladet Stevne Siri Joens Datter anden gang til Ting at betale sine ægte-bøder; Kalds-mændene blefve paaraabte Deres Stevnemaal at afhiemble, som og skiede, derhos berettende, at hun for hinde slette tilstand, og Mandens udeværelse i Kongens tieniste, maatte pardoneres og for Bøderne forskaanes;

Monsr: Jens Eibech paastod paa sin Principals Wegne Dom efter Lofven for hun efter sit bryllup var kom/m/en fortilig i barselseng.

Afsagt.

Siri Joens datter tilfindes efter Lofv: 6 B: 13. B: 1. Art: at betale ægte-bøder med 1 Rdr: 12 s. under Nam efter Lofven.

2. Hafde Sr: Smit Ved Lensmanden Lars (Bech) og Ole Joensøn Sælgestad, og Ole Gryting ladet indkalde for Retten Disse Hambre for begangne Leyer maal;

Efter gotgiorde Stevnemaal, forklarede ydermere Kalds mændene, at Hindes Fader hafde tilsagt paa Datterens Wegne at vilde møde, men af snee og uføre at være forhindret, og formeente hand til same tid, at medbringe

1711: 6

Bevislighed om sin Datters forlovelse med den Soldat hinde hafde beligget.

Afsagt.

Efterdj Disse Hambre, saavelsom Hendes Fader af snee og uføre forhindret iche til Ting kunde møde, og Stevne-vidnerne paa hinde Wegne sig paa Videre omstændighed udj Sagen at skulde til Weye-bringe beraaber, saa opsættes Den til næste Rettes dag, da Hinde paalegges for Retten at møde.

3. Noch hafde Monsr: Smit Ved Lensmanden Lars Bech og Asbiørn Age ladet for Retten kalde efter opsættelse paa Høste-tinget Ole Ages Kone for øfvede Skioldsord og beskyldning mod Marete Ols Datter for Tyfveri;

Ole Age mødte paa sin Kones Wegne og tilstod lovlig at være stevnt, men fragich beskyldningen,

Widnerne Johan/n/es Age og Siri Ols Datter Age, som Vare indstævnte mødte iche.

Afsagt.

De indstævnte Widner Johannes og Siri Age tilfindes til næste Rettes Dag at møde, for at aflegge Deres forklaring udj Sagen, saavelsom Parterne, alle under straf for udeblivelse.

4. End hafde Monsr: Smit Ved Lensmanden Lars Bech og Wiching Kampesta ladet indstævne Brite Lars Datter for bega/n/gne Leyermaal, som sig for Retten fremstillede, Vedst(aa)ende baade Stevnemaalet at være Lovlig, (saa)Velsom forseelsen at Være begangen,

foregi(fven)de derhos sin meget slette tilstand, hvorfor hun meente sig for Bøderne at blifve forskaanet,

her imod paastod Mosr: Eibech paa sin Principals Wegne Dom efter Lofven.

Afsagt.

Brite Lars Datter tilfindes efter Lofv: 6. B: 13. Cap: 1. Art: at bøde 12 Lod Sølv, eller lide paa Kroppen.

1711: 6b

5. End af Monsr: Smit Ved Lensmanden Lars Bech og Jacob Rougde Var indstævnt Eli Aamunds Datter, tildømte Leyermaals Bøder at betale, eller lide paa Kroppen;

Stevne-Widnerne gotgiorde Stevnemaalet at Være Lovlig,

Den indstævnte mødte iche, men blev af een paa same Gaard boende Mand undskyldet, for uføre iche at kunde kom/m/e.

Afsagt.

Efter paastand tilfindes Eli Aamunds Datter at aflægge sine tildømte Leyermaals Bøder inden 15 Dage eller lide straf i fængsel paa Wand og Brød 8 Dage.

Til same Tid og Ting hafde Tosten Maagestad Ved Pofvel Sexe og Lensmanden Lars Bech ladet indkalde Tobias Olsen Espe for 10 mrk, hand hands Sl: Formand hafde lant!! (laant), hvorfor hand af ermelte Tobias pretenderede betaling, saasom hand igien Enchen hafde taget til ægte;

Tobias Espe paastod at Tosten Mogestad var giort udlæg, og anViisning hos Joen Maage for den tilkom/m/ende Gield, som hand dog foregifver, og med Doms erholdelse kand gotgiøre at hafve betalt til Sl: Haldor Espes Tiener, der nu er ude i Kongens tieniste, hvilchet Efterkom/m/eren benægter at Være betalt,

Tosten Maagestad formodede betaling for sine udlante!! (udlaante) penge, hvilche Tobias Espe iche kunde fragaa io at være oppebaaren.

Afsagt.

Tobias Espe tilkiendes at betale til Tosten Maagestad de til hands Formand udlante!! 10 mrk, som hand selv tilstaar krafvet at Være rigtig, og igien hos hands Formands Tiener Siur Torbiørnsøn Ved hands hiemkomst at søge sin betaling.

1711: 7

Kongl: Maysts: Foged tilspurde iligemaade dette Tinglavs Almue, og Lougrettet om eftterskrevne poster, hvorpaa hand Deres sandfærdige forklaring Var begiærende.

1. Om De ey ere Widende, at Deres Kongl: Majest: ey er mere Jordegods eyende udj disse Sogner, end som Den nu producerede Jordebog indeholder, nemlig udj Ullensvangs Sogn, Sandstøe 1 ½ Løb Salt, Faareskind ½. uden Bygsel. Helleland 1 Spd Smør uden Bygsel. Loftthus Smør 2 Løber, Huud 1 ¼, med Bygsel. BerfVen Smør 3 Spd, og ½ Huud med Bygsel. Øvre Berfven Salt 10 ½ mrk uden Bygsel. Maage Smør 9 mrk. Salt ½ Løb uden Bygsel. Maagestad Smør 6 mrk. Faareskind 1. Rougde Sm: 1 Spd, Faareskind 3. begge uden Bygsel. Odde Sogn, Opheim Smør 1 Løb 10 ½ mrk, Faareskind 2 med bygsel. Eye Smør 1 Spd uden Bygsel. Kinservigs Sogn: Midnæs Smør 12 mrk, Bucheskind 1/3, uden Bygsel. Lote Smør ½ Løb uden Bygsel, Røen 6 mrk Smør, Salt 2 Løber uden bygsel: Hvortil Laugrettet og Almuen svarede, Deres Mayst: iche at eye mere Jordegods i disse Sogner, end som forklaret var; Bygsel iche heller at følge med flere end Opheim, Loftthus og Berfven; men med Det andet strøe-go(ds) og smaa poster, sagde De aldrig at

hafve fuldt Bygsel, derforuden forklarede (De) og eftter Fogdens tilspørgelse, at ingen Bygsel var falden disse om/m/elte 3de aar paa nogen af disse Gaarder.

2. Om De Vidste nogen Oprødnings Plad(ser) som enten een eller anden slags Rettighed til Fogden svarer: Derpaa de gafve til gi(en)svar, at i de Sogner er aldeles ingen plad(ser)

1711: 7b

Opryddet, siden Matriculen blev lagt, som noget til Fogden betaler, ey heller er Landet saa beskaftet, at noget mere oprøddes kand end som er.

3. Om Der 1706. 1707. og 1708 fandtes flere Sager, hvorpaa de aar Bord blev skaaren ved disse, Strandsav, hvorpaa blev skaaren 200 Bord, og betaler 1 Rdr: Tveetens Sag 200 Bord 1 Rdr: Tiøndals Sag 800 Bord 2 Rdr: 2 mrk. 7 s. Hvortil de svarede at ey flere sager fandtes De aar, hvorpaa blev skaaren, iche heller de aar saa meget, som angifvet Var; De Saveyende Vare og tilstæde, svarende, at De ey skar saa meget de aar, som De betalte saasom Tym/m/eret mindskes, og Bordene ey heller ere udj priis.

4. Om Der i Sognene boer eller sig opholder nogle Strandsiddere, Gastgæfvere, eller Huusmænd, som nogen Skat kunde formaa at udgifve, hvortil de svarede, at i de Sogner boer aldeles ingen saadane Folch, som kand kaldes Gastgifvere eller deslige; Wel er Det saa, at udj Kinser-Viig boer een Gam/m/el Lieutenant mod 80 aar, som undertiden kand forhandle 1 potte Øl af sit Eget til Dem, som kand hafve det fornøden, Videre iche, thi paa de stæder falder ingen handel eller brug med noget, iche heller falder der nogen reise forbi af fremmede, til med er hand nu saa gam/m/el, at hand kd!! (kand) neppe gaa, saa hand aldeles ey til noget kand henregnes.

5. Om De Veed at udj disse 3 Sogner saaVelsom Røldal, 1706. 1707. 1708. er falden nogen 3de 40 Lod Sølv's Bøder, hvortil de alle svarede aldeles Ney, at ingen saadane Bøder i Det ganske Tinglav ere faldne.

6. Fremkaldede Fogden Ifver Opheim og hands Grande, saaVelsom alle Opsidderne paa Loete,

1711: 8

Som alle hafde udstaaet den ønchelige Den/n/em ofvergangne Ildebrand, og tilspurde Dem, om De iche af hannem er blefVen gotgiort 2de aars Skatte-frihed, som Den/n/em allernaadigst Var beVilget, Dertil de svarede og forklarede, at De har nødt de 2de aars Skatte-frihed, som Deres Skatte-Bøger udviser.

7. Om Den/n/em ey Var Witterligt, at eftterskrevne Jorder er Odelskatten gaaen fra 1706. Saasom i Ullensvang, Loftthuus Ingebrigt, Enchens Gods Smør 9 mrk. Salt ½ Løb, som Lars Age Eyet Smør 1 ½ Spd, Salt 1 Løb, saaog Aad Bleen Smør 1 ½ Spd, Salt 1 ½ Løb, udj aldt penge 7 mrk. 15 ½ s: Maachestad, som Haldor Espen Eyet, og fragich 1705. men ey afført 2 pd: 18 mrk Smør, Huud ½. Buch-skind ¾. 8 mrk. 10 s, ligesaa 1706. 8 mrk 10 s. Yttre Jostad Smør 1 Løb Hud 1. 9 mrk. 9 ½ s. Odde-Sogn, Tveete, som Ellings Søkende Eyet, Smør 18 mrk. 1 mrk. 8 s: Kinservig, Indstenæs Smør 1 ½ Løb, Hud 1. Den/n/e Gaard forklarer Fogden af Han/n/em at være glemt at afføre, da Gaarden blev soldt, hvorom Hand fremViste Original-Skiødet dat: 1702. men ey afførte det førend 1706. af hvilchet Skiøde Hand og for Retten her fich een vidimeret Copie, som hand til Kam/m/eret Wilde nedsende, og bedrager Odelskatten fra 1702 til 1706. /: aarlig 2 Rdr: 9 ½ s:/ 10 Rdr: 2 mrk. 15 ½ s: Yttre Alsager Hr: Thom/m/esses Arfvinger 1 L: 10 1/3 mrk. Huud 1. 10 (...?) Diønno Indre Tuun Ole Knudson Eyed (Salt?) ½ Løb, Hud ½. 4 mrk. 12 ¾ s: 1707: Disse Gaar(der i) Ullensvang, Indre Bleen, Smør 2 ½ pd, Giedskind 1. 5 mrk. 2/3 s: Skieldaas Smør 1 pd: Giedskind 1. 2 mrk. 14 ½ s. Widere iche, Hvortil Laugrettet og

Almuen svarede, at det er Wist, at disse GaarDer bemelte Aar fragich Odel-skatten, saaog forklarede De, at Indstenæs blev kiøbt Ao: 170? af Sl: Johan Friman.

1711: 8b

8. Dernæst frembragte og Lensmanden Lars Bech og tilspurde Han/n/em, om hand iche aarlig 1706. 7. og 8. har af Fogden faaet de han/n/em tillagde 4 Rdr: saaog, om hand iche/ Vidste, at Den anden Lensmand Orm Berge ligesaa hafde nødt, hvortil hand først svarede, selv at hafve faaet aarlig de 4 Rdr: som han/n/em hver Høst Ved afreigning er gotgiort, ligesaa sagde hand, den anden Lensmand hafde faaet sit tillagde, som nu ey formedelst den lange Wey selv kunde møde og det forklare, som hd!! (hand) boede 6 Mile derfra til Fields, hvorpaa Lars Bech aflagde sin Eed. Eftter tilspørsel svarede Lars Bech, at de begge hafde nødt Munderings penge af Deres Gaarder 1707. og 1708. hver 2 Rdr:. Foruden dette tilspurde og Fogden Laugrettet, om det iche Var sandt, at Peder Schielvig, som Var Lensmand i Odde, er afsat, ligesaa Johannes Tioflot i KinserVig, og nu disse 3de Sogner KinserVig, Ullensvang og Odde af Lars Bech betienes, og det siden 1706. dertil Laugrettet svarede det at Være sandfærdigt; De 2de om/m/eldte, som tilforn Vare Lensmænd, ere afskiedigede, og nu af Lars Bech allene betienes, og derforuden er der sat een Lensmand i Røldals Sogn, som ligger 5 á 6 Mile fra de andre Sogner op til Fields, og har stor besvær Ved mange og lange reiser, særdeles Winter tider.

Dette begiærede Fogden at maatte udj Ting bogen indføres og Han/n/em af Retten beskrefven meddeles, at saaledes udj alding er passeret, og at Være fuldkom/m/en sandfærdigt.

Iligemaade til same Almindelige Waarting hafde Fogden ladet adVare eendeel Almue at Møde paa Tinget til at forklare hVad beViis og adkomst, de kunde hafve til Bygsel-Retten til eendeel Jordeparter, som Deres Mayst: nu

1711: 9

Er eyende, og for rum tid siden til Skatters betaling til underpant skal hafve antaget, saasom i Ullensvangs Sogn, først Sandstøe, der skylder 1 ½ Løb Salt, Faareskind ½. Derom mødte Lensmanden Lars Bech, som same 1 ½ [Løb Salt] og ½ Faareskind i ermeldte Sandstøe bruger, og forklarede eedlig, at hands Sl: Fader bygslede same part af Jens Sørensen, da ForValter ofver Alle Helgens gods for 57 aar siden, forklarede og, at bygselen aldrig med den ringe part har fuldt. For det andet Helleland 1 Spd: Smør, hvilchet Spd: Sognepræsten til KinserVig Hr: Jørgen Jensøn Brose bygsler, og har Bygselen alletider fuldt Præstebolet, saa længe nogen kd!! (kand) mindes, og sagde den Hæderlige Mand Hr: Jørgen Jensøn Brose iche derom at kunde fremVise nogen adkomst, men hand sig den Herlighed, saaVelsom alle Hands Formænd tilholder, og formeente derpaa ey af Fogden noget kunde pretendes. For det 3de Øvre Berfven 10 ½ mrk Salt, som ey høyere end ungefær til 2 ½ mrk Smør kd!! (kand) beregnes, som altid har Været bygslet af Helgie Berfven, som derpaa Gaarden har boet ofver 40 aar, og hands Formænd længe for han/n/em, og aldrig har der fuldt Bygsel med same liden part, derpaa Helgie sig erbød høyeste Eed at aflegge. For det 4de Mouge Smør 9 mrk. Saldt ½ Løb, som bruges af Knud M(ouge), som forklarede, at hand aldrig kand mind(es) andet, end Bygselen har fuldt hands Formænd, og er hand nu een Mand ofver 70 aar. For det 5te Maachestad Smør 6 mrk, Faareskind 1, som bruges af Tosten Aamundsen, Selv-Eyer for sin Jord, forklarede at Bygselen aldrig i Mande-minde har fuldt den part, men alletider har Været bygslet af hands Formænd.

1711: 9b

For det 6te Rougde Smør 1 Spd, Faareskind 3, som bruges af Peder og Jacob Rougde, som og ere Selv-eyere begge forklarede at Bygselen har aldtid fuldt Bondegodset, som den største part, og aldrig har nogen Bygsel fuldt det Spd: Smør og 3 Faareskind. For det 7de Eye i Odde 1 Spd Smør, hvilchet Spd: Smør altid har Været bygslet af Knud Frøen, som sig Gaarden Eye af Else Peders Datter, Sl: Hr: Borgmester Niels Hansøns har tilforhandlet, og lyder Skiødet saaledes, at Bygselen er soldt med ofver ald Gaarden Eye, same Skiøde dat: d: 24. Maij 1674 og Tinglyst d: 22 Martij: 1681. For det 8de Midnæs i KinserVig Smør 18 mrk, Buchskind 1/3, som bruges af Ole, Hand forklarede, at Sognepræsten til Kaars-kirchen i Bergen Mag: Jens bergendal er Bygselmand for ald Midnæs, og da bemelte Ole tiltræde Gaarden, som nu er ofver 20 aar siden, da bygslede hand af Mag: Ole Storm, som same da Var benificeret, og saalænge hand kand mindes har Bygselen der henfaldet. For det 9de, Loete Smør ½ Løb, som bruges af 4 Mænd, Lars, Niels, Knud og Erich, disse forklarede hver for sig, at der aldrig har fuldt nogen Bygsel med same smaa parter. Ligeledes forklarede Ole Røen at Bygselen af de 6 mrk Smør og ½ Løb Salt, har aldtid fuldt, og endnu følger Lyse-Klosteret, Videre Widste De ey at kunde svare, men paastode, og formeente at De same Deres Herlighed endnu som tilforn, maatte nyde ubeskaaret:

Foruden ald den/n/e forklaring svarede den gandske Almue som Var tilstæde, at det i alle maader er sandfærdigt, som forklaret er, hvorfor Kongl: Maysts: Foged begiærede, at Dette maatte indføres, og Han/n/em beskrefven meddeles af samtlig Rettens Middel, etc:

1711: 10

Noch tilspurde Kongl: Maysts: Foged Sgr: Ole Larsøn paa Tinget tilstædeværende Almue af Disse Sogner, Om der fandtes nogen Strandsiddere, HaandVerchsfolch, eller Huus mænd, som nogen Skat til Han/n/em betaler eller betale kand:

Den ganske nærværende Almue Dertil svarede, at de fuldkom/m/en er Widende, at i disse 3de Sogner ingen Strandsidder, HaandVerchsfolch, eller Huusmænd findes, som ringeste Skilling til Fogden i Skatter betaler; Wel findes her een gam/m/el Lieutenant i KinserVig Ved navn Johan Davidsøn, som er henVed 80 [aar] gam/m/el, som undertiden kand ofverlade 1 potte øl, af sit eget for sine næste Naboer og Grander, som det undertiden kunde hafve fornøden, og ey nogen Videre handel i ringeste maader, men lefver udj een meget slet tilstand, og kand derfor aldeles intet formaa, eller beregnes til nogen Skat at svare:

Dette begiærede Fogden, han/n/em af Retten beskrefven maatte meddeles, som han/n/em ey kunde Veigres eftersom det saa i sig selv findes sandfærdigt.

Ao: 1711. d: 4. Martij blev for Grafvens Tinglav paa Eide holdet et almindeligt Waar, Skatte, og Sage-Ting tilstædeværende paa Welædle Hr: Assessor Hansens Wegne, hands Fuldmægtiges Sr: Peder Jensøns Tiener Jens Eibeck, Kongl: Mayts: Foged Sgr: Ole Larsøn, Bunde-(Lens)mand Baar Spaanheim, og Eedsorne Laugre(ttes) mænd, Hans Olsøn Aandeland, Lars Spild(en), Lars Kløfve, Tom/m/es Haldanger, Arne SaaqVitne, Erich Eye, Arve Haukenæs, og Daniel Bagne;

Hvor da for den sadte Rett og nærværende Almue de forhen publicerede Kongl: Forordninger og Slots-Lofvens ordres lydeligen ere blevne læste og forkiyndte.!!

Dernæst for samtlig Ting lafvet oplæst, publiceret og paateignet Elias Næsheims udgivne Obligation til Sl: Daniel Woltman paa 40(?) Rdr: 3 mrk. 12 s. af Dato Ao: 1694 d: 24 Apr:

(1.) Sr: Peder Jensøn hafde Wed Lensmanden Baar Spaanheim, og Magnus Røn/n/estveet ladet indstævne Hald Ifversøn Wichnæs for øfved Skiildsmaal med Lars Gieltnæs, paastaaende Doms Lidelse eftter Lofven,

Parterne blefve paaraabte, som begge absenterede, derimod Kaldsmændene afhiemlede Deres Warsel lovlig at Wære forkyndt, herom

Afsagt.

Som hverchen af Parterne eller Widner(ne) mødte, paalegges Dem alle til næste Rettes Dag at møde, eller lide straf for udeværelse.

2. End hafde Monsr: Peder Jensøn Wed Skafferen Erich Eye og Ifver Næsheim ladet stævne Gunder HaalVen for tilkom/m/ende Landskyld, Leding og resterende Bøder 4 Rdr: 2 mrk. 7 s.,

den citerede mødte, men foregav iche Lovlig at Være Warslet, tilstoed dog Gielden, som hand lofvede Ved tid og Leilighed, saa snart hands Wilchaar det tillod, at Wilde betale.

Afsagt.

Gunder HaalVen tilfindes eftter egen tilstaalse om Krafvets rigtighed, sig med betaling inden Som/m/er-Tinget at indfinde, eller eftter Lovlig Stævnemaal at lide Dom.

Paa Same Ting tilspurde Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn Almuen om eendeel Poster, hvorpaa hand Deres sande Forklaring forlangede som eftterfølger.

1. Tilspurde Hand Laugrettet og Almuen om Deres Mayst: er eyende mere Jordegods udj dette Tinglav end som Den/n/e Jordebog om/m/elder, som hand nu for

Retten indgav, nemlig i Eidfiord, Øvre-Tveet, Smør 1 (Løb) 1 pd uden Bygsel, Lund Smør 9 mrk uden Bygsel, Grafven-Sogn, Houchenæs Smør 1 Spd Faareskind 1, Ulviig-Sogn Taarblaa Smør ½ Løb uden Bygsel, Øvre LeqVen Smør 4 ½ mrk. Kalvskind 1. Sysen Smør ½ Løb, Salt 1 L: og i Næsheem Smør ½ pd Giedskind 1/3. Salt 1 pd: aldt dette Gods uden Bygsel. Hvortil Laugrettet og Almuen gav til giensvar, at De aldeles iche weed, at Deres Mayst: eyer mere Jordegods udj dette Tinglav end som forklaret er, derhos bekræftede, at det aldt Var uden Bygsel og aldrig hafde fuldt nogen bygsel med.

2. Spurde hand Dem, om De Vidste nogen Oprødings Plads Var at finde, som siden Matriculen enten Var aflagt eller kunde aflegge. Dertil de svarede at der i Ting lafvet iche nogen oprøddede Pladser siden Matriculen findes at Wære satte for nogen Skyld, iche heller kand der i Tinglavet findes Leylighed til saadant formedelst de store Field og bratte Klipper, saa Fogden i saa maader aldrig nyder een Skilling.

3. Tilspurde Hand Dem, om de Wedste, der Vare flere Sauhver 1706. 1707. og 1708. end disse eftterfølgende, Følchedals Sauv, hvor af gifves for 1000 Bord 3 mrk. Spildens Sauv af 1000 Bord 3 mrk. Eie-Sauv 1000 bord, (3 mrk) og Sauvgrund-Skatt 3 Rdr: Traa-Sauv 5(00) bord 1 mrk. 8 s. Wangens Sauv af 1000 bord Sauv og Sauvgru\nd-Skatt 3 Rdr: Skeye Sauv af 2500 7 ½ mrk. Dysse-bech Sauv af 1500 Bord 4 mrk. 8 s. saaog Erdals Sauv 500 bord 1 mrk. 8 s. Dertil svarede Laugrettet og Almuen at ey flere Sauhver findes der i Tinglavet, (som) nogen Skatt har betalt eller betale kand, iche

1711: 11b

Heller er der Skaaren mere paa disse ommeldte Saufter end anført er, De Sauv-Eyende, som og tilstæde Ware, forklarede, at De hafde Skaaren mindre de aar end som de har betalt, fordi der er stor fattelse paa Tøm/m/er.

4. Tilspurde Hand Dem og, hvad Huusmænd der fandtes de aar 1706. 1707. og 1708. saaVelsom, om der opholdt sig nogle Handelsmd!! (-mænd) eller Strandsiddere de aar, dertil svarede De, at 1706. og 1707. Vare 2de Huusmd udj Eidfiord 2 Miil til Fields, som betaler hver ½ Rdr: 1708 kom der 2de til, hvilche Huus mænd alle boer til Fields paa et Stæd kaldet Syssendal, og lefver mest af Deres Reens-Diurs Skiytteri, flere Huus mænd som Skatt betaler var der ey i Tinglafvet, iche heller Haldelsmænd!! (Handels-), eller dislige fandtes, som for de 2de Rdr: Strandsidder-Skatt kunde ansees, Ellers boer i Grafvens Sogn en fattig Mand Ved Søen nanfl: Ole Pych, der iche bruger nogen Handel, hafver een gam/m/el Jægt, som hand reiser med til Bergen, og frem fører Bord, Huun, Næfver og Bast, som hand paa (Cr)edit indtager hos Naboerne til hand igien hiemkom/m/er, har deraf neppe mad i munden, og formaar umuelig nogen Skatt at gifve.

5. Fremraabte Fogden Lensmanden Baar Spaanum og tilspurde ham, om hand 1706. 1707. og 1708. har faaet Vircheliggende de Han/n/em tillagde 4 Rdr: i Løn, dertil svarede Lensmanden og med Eed bekræftede, at han/n/em aarlig de 4 Rdr: er gotgiort, som og hands Skattebog udViser, lige saa sagde hand og at hafve nødt

1711: 12

Munderings-pengene 1707. og 1708. efterdj hands Gaard ey Var i Lægd.

6. Tilspurde Fogden Almuen om der i Ting lafvet 1706. 1707. og 1708 er falden nogen 3de 40 Lod Sølv Bøder, saasom de ey henhører under forpagtningen, dertil svarede De alle baade Laugrettet og Almuen, at ingen saadane Bøder hos Den/n/em de aar ere falden.

7. Om Den/n/em ey er Witterlig, at eftterskrevne Jorder gich Odelskatten fra udj de aar 1706. 1707. (og) 1708. saasom 1706. Ulvig-Sogn, \øvre/ Hachesta, Som Sl: Thomas Danielsøns Arfving eyet Smør 2 L: 2 Huuder 3 Rdr: 1 mrk. 3 s., Hiem/m/evold som Thron Tveet eyedede, Smør 1 L: Huud 1. 9 mrk. 9 ½ s. 1707. Ystaas Smør 30 mrk. Giedskind 1. 3 mrk. 6 ¼ s. Widere iche, hvortil de svaret, at det War sandfærdigt, at disse Gaarder fragich Odelskatten de 2de aar, det same Vedstod og Opsidderne, som Odelskatte-friheden har nødt, at det saa er.

8. Tilspurde hand Laugrettet og Almuen, hvad beskaaffenhed det hafde med det aftag med den 1 Løb 13 ½ mrk Smør udj Gaarden Røn/n/estrand Deres Kongl: Mayst: og Halsnøe Kloster tilhørig, saasom hand alletider fra det K(ongl:) Rente-Kam/m/er for same aftag faar a(...?)nelse, bad derfor Almuen Wilde gifve (ham) den rette opliusning, af hvad aarsag han/n/em Aftag skiede, og om det i sig selv Var nødVendigt. Hvortil Lensmanden Baar Spaanum, Erich Eye, Lars Spilden og Jens ibid:, som alle ere gamle Mænd, tillige med flere andre svarede, at Aarsagen til dette Aftag Var den Store Elv, som gaar ned imellem Eye og

1711: 12b

Rønnestrand, som ungefær for 33 aar siden gjorde saadan stor Skade at det aldrig kunde forbedres, thi et stort Wandløb brød ud baade March og steen, som ofverskiylte baade Ager og Eng, og bortog een stor deel af Ageren, saa der som nu er rindende Elv, Var Deres bæste March og Ager, og skulde de ey hafve nødt dette aftag siden, da War det u-mueligt nogen Mand derpaa kunde hafve boet, foruden aldt dette har same Elv aarlig siden indgravet sig paa

Deres Bøe og aldtid gjør Skade med Sand og gruus, saa de herudj aldtid er undergifven Skade og fortræd, og at dette War sandfærdigt, Derom gav den ganske Almue Deres eenstændige Svar og Tilstaaelse; Aldt dette begiærede Kongl: Maysts: Foged at maatte indføres, og Hannem af Retten gifves beskrefven: At saaledes udj aldtid sandfærdigt er passeret, Widner etc:

2.!! Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn hafde ladet adVare eendeel Almue udj GrafVen UlVig og Eidfiord Sogner til at forklare hvad beviis og Adkomst de kunde hafve til Bygsel-Retten til eendeel smaa Jorde-parter som Deres Kongl: Mayst: udj nogle Jorder er Eyende, saasom først udj Grafvens Sogn Hauchenæs, der skylder Smør 1 Spd. Faareskind 1, hvor Deres Mayst: og Halsnøe Klosteret er Bygselraadig, og fremViste ForValteren Hr: Assessor Wilhelm Hansøns Fuldmægtig Monsr: Peder Jensøn Smit Jordebogen, som forklarer at Bygselen Halsnøe-Klosteret altid har fuldt, som Bonden Arfve Hauchenæs og selv Wedstod, nemlig at hand har Bygslet af Sl:

1711: 13

Johan Friman. For det 2det Ulvig-Sogn Torblaa, som skylder Smør ½ Løb, der bruges af Snare og Anders Torblaa, De forklarede Begge, at baade De og Deres Formænd har bygslet af Forwalteren ofver Halsnøe-Kloster-Gods, og har Bygselen altid fuldt Halsnøe Klosters Jordebog, og ingen anden, det same Vedstoed Ombudsmandens Fuldmægtig, og fremViste derfor Jordebogen. For det 3die Øvre LeqVen, der skylder 4 ½ mrk Smør, og 1 Kalvskind, Derom fremlagde den paaboende Leilænding Siur Leqven et Skiøde af Sl: Hans Lilienschiold, som indeholder, at hand afstaar Gaarden ½ L: Smør og 6 (...?) med Bygsel, hvorunder den part er og begreben, same af dato 11 Januar: 1680. For det 4de Sysen Smør ½ Løb Salt 1 Løb, hvorom Haafver Peder og Andfind mødte, og forklarede at Bygselen ald sin tid hafde fuldt Lectoratet udj Bergen, og De saavelsom Deres Formænd, saa længe nogen kand mindes, af Lectoribus har Bygslet. For det 5te Næsheim, der skylder Smør ½ pd, Giedskind 1/3. Salt 1 pd: som bruges af Elias Næsheim, der forklarede, at hand med sine Søskende har afved!! (arfved) den gandske Gaard efter Deres Forældre /: undtagen den part, som Deres Mayst: nu Eyer :/ hvormed aldrig har fuldt Bygsel, m(en) hands Formænd bygslet altid den part, og same Mand nu Ved 70 aar gam/m/el. Eidfiord Sogn, for det 6te Øvre-Tveete, Smør 1 pd: som Endre beboer, men mødte ey formedelst u-Weir, paa hands Wegne forklarede Lensmanden Baar Spaanum, at saa længe hand kand mindes, /: der og nu er een Mand Ved 60 aar :/ da har Bygselen fuldt Endre og hands Formænd, og aldrig har der Været

1711: 13b

Bygsel med det 1 pd: Smør. 7de Lund, hvorudj Deres Mayst: er eyende 9 mrk. Smør, som bruges af Joen, som og formedelst uVæir ey kunde møde, men Lensmanden forklarede, at der med de 9 mrk. aldrig har fuldt Bygsel, men same 9 mrk. har aldtid Været bygslet af Præste boelet til KindserViig, Widere til Fogdens Tilspørgelse Vidste ingen af Dem at kunde forklare, men til Overflod tilspurde Den gandske Almue, om det sig iche saa forholder, som de forklaret hafver, hvortil de svarede, at ingen af Dem kand Wide eller mindes, at Bygsel har fuldt med de parter, som Deres Mayst: er Eyende; Dette aldsamen begiærede Kongl: Maysts: Foged maatte indføres og Han/n/em af Retten gifves beskrefven, som han/n/em ey kunde nægtes, men saaledes meddeles.

3. Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn tilspurde Almuen af dette Ting lav yder mere paa Tinget, om her findes flere Huusmænd, som Skat til Han/n/em betaler end de 4, som alle boer i Syssendal til Fields, og lefver mæst af Deres Skiytteri, lige saa om der findes i det ganske Ting lav nogle Stra\n/ndsiddere, HandVerchsfolch eller deslige, uden den fattige Mand Ole

Pych, der boer Ved Stranden som een Huusmand, og nærer sig ey af andet end een gam/m/el Jægt, som hand leyer til een og anden, ia og selv fører næfwer, baand, Bast og under tiden Bord, som hd!! (hand) dog aldt tager paa credit til hiemkomsten, hvortil de alle svarede, at det er sandfærdigt, at i de 3de Sogner ey findes flere Huusmænd, end de 4 i Syssendal, som betaler Skatt 2 Rdr: til Fogden og aldeeles ingen

1711: 14

Strandsiddere eller deslige uden den fattige Mand Ole Pych, som lefver i slet tilstand, nærende sig som før er meldt, og kand aldeles intet formaa noget at svare, forklarede derforuden, at dersom Almuen ey skulde hielpe han/n/em, da kunde hand iche subsistere, særdelis i disse tider:

Dette begiærede Fogden maatte indføres og Han/n/em af Retten beskrefven meddeles, som Wi Ham ey kunde nægte, efttersom det saa i sig selv er sandfærdigt.

Ao: 1711 d: 13 Martij blev paa Gaarden HaarWei for WadsWærrets Tinglav holdet et Almindeligt Waar- Skatte og Sage-Ting, tilstædeværende paa Kongl: Mayts: Fogeds Vegne hands Fuldmægtig Monsr: Peder Borch, for den Gamle Lensmand den constituerede Niels HaarVei, Laugrettesmænd Ole Styfve, Joen Haarvei for Ole Teiten, Ole Roe, Torbiørn Tyssen, Jacob Styfve, Gulich Fandnæs, Jacob Bræchus, og Erich Træfald,

da der eftter Rettens Sættelse for samtlige tilstædeværende blev lydelig publiceret eftterfølgende Hans Kongl: Mayts: og SlotsLofvens udstæde Forordninger og placater, samt den mig af Deres Mayst: allernaadigst forundte Bestalning paa Wosse, Hardanger og Lyse Klosters Sorenskriverie.

1. Forordning om Skatternes paabud i Norge af dato 12 Jan: 1711.
2. Mandat om Kongl: Ordres og Befalningers executioner, som forderligst bør eftterkom/m/es af dat: 24. Febr: 1710.
3. SlotsLofvens Anstalt dat: 8. Jan: 1711 hvorledes angaaende Sigt og Saagefald i Wisse Poster, nemlig Ofverhørighed, Druchenskab,

1711: 14b

Slagsmaal eller deslige med Bøigdefolchet skal omgaaes.

4. SlotsLofvens Foranstaltning om præcaution mod Pesten af dato Agg: d: 15 Jan: 1711.
5. SlotsLofvens placat om De Skibers opbringelse, som under de Svendske i Tyskland beliggende neutral Provincer sorterer, dat: Agger: d: 10 Jan: 1710, saaVelsom de derom til Adm: Barfod udstædde ordres d: 17 Nov: 1710.
6. Baron Løfvendals ordres om Soldater Skræppernes recruterig Lavervig d: 29 Xbr: 1710

Eftter 3de ganges Lydelig paaraabelse om nogen hafde Sager indstævnt eller Wilde gaa i Rette, opsagdes Retten for dette Tinglav.

Ao: 1711 d: 14 Martij blev for Wangens Tinglav holdet et Almindeligt Waar- Skatte og Sage-Ting, nærVærende paa Kongl: Mayts: Fogeds Sr: Glads Wegne hands Fuldmægtig

Monsr: Peder Borch, Lensmanden Wiching Tvilde, Eedsoerne Laugrettesmænd, Rasmus Rochne Nils Seim, Lars Ygre, Biørne Mølster, Ole Aeen, Ole Kiytte, Styrchor Drygsvold, og Nils Eye,

da alle paa forrige Tingstæd forkiyndte og ekstraherede Kongl: Forordninger, Placater og Befalninger blefve igien publicerede og og!! lydelig læste.

Dernæst lydelig Tinglyst Hr: Niels Weinvigs udstæde Skiøde til Biørne Mathiæson paa 1 Løb og 17 mrker Smør udj hands paaboende Gaard Mølster dat: Wangen d: 11 Martij 1711.

D: 16 ejusdem eftter Rettens sættelse blev publiceret eet Skiøde udstæd af Mad: Karen Ottes Datter Sl: Hr: Christen Weinvigs til Hendes Søn Hendric Weinvig paa 1 Løb Smør udj den Gaard

1711: 15

Dugstad i Winier Otting paa Woss beliggende, og beboes af Holgier. dat: Ringheim d:

2. Tinglyst een Bygsel sæddel udgifvet af Lars Rongve til Arne Rolvsøn Fladlandsmoen paa 18 mrk Smør i same Gaard, dat: Rongve d: 14 Martij: 1711.

3. Publiceret Monsr: Hendric Weinvigs Privilegium paa Giæstgifveriet paa Wangen og Boelstad-Øren paa Wos forundt af Høy ædle og Welbaarne Hr: Estats-Raad de Tonsberg dat: Berg: d: 31 Majj 1710.

4. Noch publiceret det af Monsr: Peder Borch paa hands Principals Sr: Glads Wegne forkiyndte forbud for alle ham fornærmende Øeltappere paa Wangen, af d: 24 Januar: 1710.

D: 17 Eftter Retten atter Var sat, begyntes SageTinget

hvor da SylVest Siursøn Arnetvedt fremkom, som eftter seniste paa Høst-Tinget gangne Afsigt hafde at fremføre de paaberaabte Widner i den Slagsmaals-Sag, imellem Ham og Hadle Johansøn Huusmand Var passeret, ermelte hands Contrapart mødte iligemaade, som og det indstævnte Widne Gundele Batsers Datter, som tilstod lovlig at Være Warslet, og derpaa eftter gjorde Eed aflagde eftterfølgende Widnesbyrd:

For nogen tid siden Vare SylVest og hands Naboe Johannes Styrchsøn paa paa!! Weyen til Skovs, standsede imidlertid (ved) den Gaard Hole, hvor Hadle med sin Kone [var] til huus, mens de der udj Gaarden tøfvede, aad den ene Hest lidet Høe af den andens Draug, derfra reiste de deres Wei Widere, Da Hadles Kone saa det høe, som der udj Gaarden af Hestene Var spildet, formeente hun det at være taget fra sig, sagde sig derfor at Vilde paapasse Sylvæst, naar hand fra Skoufven tilbagekom, og ham saadant da foreholde, som dog ey skiede,

1711: 15b

Efttersom hun Ved tilbagekomsten iche blev ham Var, nogen tid dereftter hafde SylVæst repareret een Broe, fra det arbeide kom hand ind til Hadle, hvor hand hilsede, og derpaa af Konen blev bedet sætte sig ned, som hand og gjorde, spurde derpaa Hadles Kone Ingerie, om hun hafde mist meget høe, dertil hun svarede, sagte noch, SylVæst spurde Widere, om hun Wilde ham det tillægge, Ia Gud, /: svarede hun :/ lægger ieg dig det til, da sagde SylVæst, det skal du hafve sagt som een Tyv og Taske, indtil du mig det beviser, Hadle svarede, det mener ieg med Guds hielp hun iche skal Være, tager du hindes fod ud, sagde SylVæst, og sætter din i stæden igien, da skal du hafve een Diæfvel, satte sig derpaa ned igien, kom saa

med Dem atter i ord, som hun berættiget sig iche fuldkomen at kunde erindre, undtagen SylVæst kaldede Hadles Kone for Pu?letøy og Snialtretøy indtil hun Ham det tillagde beviste, derpaa begyntes Klammerie, dog Vedtse hun iche, hvem der først slog til hin anden, men formeente at SylVæst hafde først slaget, Hadle hafde same tid een blaatt kniv i haanden, hvormed hand smiede paa een Wæf-grind, med same blev SylVæst beskadiget, i det hand for at befrie sig sig holdt Hadle ofver Armene, men hvor der med tilgich Vedste hun iche at forklare, uden allene hun saa Sylvæst 2de stæds i sin Wenstre Arm at Være beskadiget, Hadles Kone optog derefter een liden Krach, hvor [med]? hun Vilde slaget SylVæst, blev dog af ham selv forekom/m/en, og fratagen, atter greb hun til Krachen med forrige forsæt, men Michel Gilderhuus

1711: 16

Som der tilstæde War tog den fra hende, hvorefter SylVæst, Hadle og hands Kone grebe hin anden alle udj haaret, og tumlede hin anden om inde Ved Krachen, saa snart de da Ved tilstædeværende Vare adskilte, fremViste Sylvæst sin Skade, hvilchen tilføjede skade og saar Hadle bad iche maatte regnes ham til onde, men SylVæst ham saadant Vilde forlade, dertil Hadles Kone svarede, Retten kand skille os, Videre sagde hun (dvs. vidnet) sig iche at Vide. Derpaa blev Parterne tilspurt, om de Widere hafde at fremføre, hvortil de svarede Ney.

Afsagt.

Efterdj Hadle Johanson for Retten erklærer SylVæst Arnetvedt for de af hands Kone tillagde Skiælds ord og Beskiyldninger /: som hun selv for hendes Barsel-Leye iche kand møde :/ og siger sig til same beskyldning iche at Wide nogen Skiæl, saa findes SylVæst for same efter L: 6. B: 21. C: 1. Art: at Være sagesløs, og same Skiælds ord iche at kom/m/e Ham paa Ære og Læmpe til nogen nachdeel, men Hadles Kone for saadan u-tilbørlig ubesindighed at bøde til stædets Fattige 2 Lod Sølv. Hadle bør for det hand SylVæst har stunget, bøde efter Lofv: 6. B: 7. Cap: 2. Art: 3de 3 Lod Sølv og derforuden at betale til Sylvæst efter Lofv: 6. B: 7. C: 11. Art: for Ophold, Skade og Lyde efter Laugrette(ds) Sigelse 3 Rdr: inden 15 Dage under Nam efter Lof(ven.)

2. Noch hafde Abraham Wilchensøn Høider for Ret(ten) ladet indkalde Peder Seim Ved Lensmanden Wich(ing) Tvilde, og Lars Gulichsøn Ullestad, for paaførte Slagsmaal i sit eget Huus, Peder Seim mødte for Retten og tilstod Lovlig at Være Varslet, derhos foregav sig igien Ved Knud Finde og Knud Seim at hafve ladet indstævne ermeldte Abraham Høider for øfvede SkiældsOrd og Ofverlast i hands huus, Contraparten

1711: 16b

Pastod!! (Paastod) Stevnemaalet iche at Være Lovlig, som hand rette Warsels Tid iche hafde nødt, til Widner i Sagen Ware indstævnte Abrahams Kone og Wærsoester, som begge ey for andet end partiske kunde ansees; Og som Parterne efter persvasion, for Retten tilbøde Hin anden forlig, blev Sagen ophæfvet.

3. Noch hafde Haldor Weche ladet Ved David Gærald og Styrch Rong indstævne Giertrud Michels Datter for een Arfvedeel, som Hindes Mand Lars Knudsen død i Kongens Tieniste sig skal hafve efterladt, hvortil ermeldte Haldor paastod og Wilde bevise sig at Være berettiget, Giertrud Michels Datter mødte og tilstod Lovlig Kaldsmaal at hafve nødt, derpaa fremførte Citanten den afdøde Lars Knudsøns egen Specification paa hands efter latte Midler, som bestoed udj efterfølgende 1 Koe, 1 pr. Hoser og Skoe, hos Styrch Rong 4 Rdr: 2 mrk. 12 s., hos hands WærFader 4 Rdr., hos Knud Rong 1 Rdr: hos Peder Lille Røte 2 Rdr., hos

Ole Tveet 2 mrk. Derimod paastoed Lars RongVe paa Enchens Wegne at hun maatte nyde 1 Fæste-ring, som Hinde af hendes Kiærste War foræret, hvormed ArfWingerne Ware og tilfreds, derhos pretenderende, at Enchen Eedlig efter Lofv: Anledning maatte forklare hvad Widere Hindes afdøde Mands Midler har Wæret, som hun efter paaleggelse og gjorde, Widere hafde ingen af Parterne at foregifve, men begiærede Afsigt paa begge sider til efterretning hvormeget hver burde tilkom/m/e.

Afsagt.

Efter Enchens Giertrud Michels Datters aflagde Eedlig forklaring /: Som Lofv: i 5. B: 2 C: 60 Art:

1711: 17

paabyder skal skie hvor Børn er i Fællig med Folældre!! (Forældre) og ingen rigtig Fortegnelse paa Deres indførte midler er gjort førend enten af Dem Døer :/ hvad Hindes medgiVne Midler har Wæret saaVelsom hindes Sl: Mands, saa tilfindes Arfvingene med det angivne og ofverblevne at lade sig nøye, og Enchen sit indførte at beholde, eftersom hun, saavelsom Hindes Mand har Waaren i Fællig med Forældre.

Efter 3de ganges Lydelig Paaraabelse forefandtes ingen, som Sag eller Stefnemaal Videre hafde at fremføre, hvorfor Retten den/n/e sinde blev opsagt.

Ao: 1711 d: 12 Majj holdtes besigtelse af mig som Sorenskrifver, og efterskrevne 6 Eedsorne Laugrettesmænd, Lensmanden Baar Spaanheim, Hans Olson Aandeland, Siur Spaanheim, Peder Herrei, Thron Erdal og Ole Lægrei, af Kongl: Maysts: Foged Sr: Ole Larsøn efter begiær og Lofv: tilhold skriftlig opnævnde af dat: Hoepe d: 30. Apr. 1711. angaaende Husenes brøstfældighed og reparation paa Eidfiords Annexgaard Nedre Lægrei, imellem ÆrWærdige Hr: Hendric á Møinichen itzige Sognepræst til UlVigs Præstegield, og forrige afgangne Sl: Hr: Peder Paasches efter(le)Verske Mad: Helvig Kirstine Urne, som begge paa Aastædet vare nærværende,

hvor Vi da straxen begafve os til Forretningen, og efter nøye samt billig besigtelse forefandt efterfølgende Brøstfeldighed, som til fornøden Aabod og reparation blev anseet.

1. Borgestuen, som behøfvede Forbædring paa Tag, Bordtag, Forstue med Svilder, og Gulv med Tillaaser, tilsamen Wurderet for 8 Rdr:

2. Een

1711: 17b

Sengeboe, som maa i Grunde nedtages og forbædres med nogle nye Stocher og Bordtag, som tilsamen ansees til 8 Rdr:

3. Ildhuset, som med Sviller Tag og Bordtag blev Wurderet med 6 Rdr: at kunde repareres.

4. Fæhuset, som paa Taget behøfvede Forbædring, som for 2 Rdr: menes at kunde skie; Same Fæhuus, som indtet andet paa Gaarden forefindes, og Almuen det kiøbt hafver, kom/m/er Mad: Paasche same igien af Almuen Ved Kiøb eller Forening til Gaardens Fornødenhed u-efterladelig at forskaffe.

5. Een gam/m/el forfalden Floer, som til et Faarehuus skal ombygges, med fornøden Tilfang og Arbeide, anseet for 5 Rdr:

6. Laden, som til Forbædring paa Tag, Bordtag og Laafve blev sat at behøfve 6 Rdr:

For den gandske Aabod, som sig til 35 Rdr: beløber, stillet Mad: Paasche hands Ær-
Wærdighed Hr: Hendric i sin aarlige 8de Deel af Kaldets Wisse indkomster, som er 15 Rdr:,
forsichring, at hand derav i 3de aar skulde indeholde hvert aar 10 Rdr: til sin contentement,
hvorpaa hand eftterlod Hinde de øvrige 5 Rdr: Omkostningen for reise og Forretning til
SorenskrifVeren og Besigtelse-Mænd blev iligemaade upaa anchet eftterladt Enchen Mad:
Paasche, som den ellers tilkom at betale; og derpaa sluttedes den/n/e Forretning.

Ao: 1711 d: 28 Majj holdtes Aastæds-Ræt og Marchegang paa den Gaard Wambeim i Ulvig
udj Gravens Præstegield {af Mig saaVelsom} \medVærende/ 6 Eedsorne Laugrettes-mænd af
Fogden Sr: Ole Larsøn Lovlig opnævne, Ifver Spaanum, Siur Spaanum,

1711: 18

Michel Lindebreche, Magnus Leqve, Niels Liøno, og i Lens-Mandens fraVærelse hands Søn
Ole Baarsøn Spaanum, som udj same Besigtelse og Marchegang skulde Wære Grandsknings
og Meddoms-mænd, angaaende Skiftte og retmæssig Deelning imellem De {Welagte}
Dan/n/emænd Hans Olsøn Aandeland, og Anders Larsøn Ose, belangende aldt hvad den
Gaard Wambeim inden og uden Gierdes er tilhørende.

Til same Dag og Tid mødte \eftter mindelig mellemhandling/ begge Parterne, som Selv-
Eyere, hver til den halfve Deel i same Gaard; hvor De da paa Aastædet blefve tilspurte, om
nogen af Dem Marcheskiæls-brev hafde at fremVise, hvorWidt den/n/e Gaards Udmarch og
tilhørende Grendser sig mod Naboer og Gienboer skulde henstræche, hvortil Anders Ose
svarede, at hand Vel hafde haftt eet Marche-brev, same Gaard Vedkom/m/ende, men War
ham u-Widende frakom/m/en eller forlagt, saa hand det iche til denne Forretnings
fornødenhed har kundet igienhitte, haabede dog til nærmere Opliusning, om behov skulde
gjøres at faa det opleedt og tilstæde bragt.

Hvorpaa Wi os til Forretningen begav, og begyndte den øfverst fra Fieldet med Udsteening,
efttersom Parterne tilforn indbyrdes hafde sluttet den/n/e Forening, at den e(ne?) af Dem,
nemlig Hans Olsøn Aandeland skulde bytte inden Giærdes og Contraparten skulde (ha)Ve
Frihed at kaare (= velge); Den anden nemlig Anders Ose skulde deele uden Giærdes og
hands Med-Eyere Kaare, hvorved at forblifve, blef af oss for got og forsvarlig eragtet, De
Wedkom/m/ende Omkostninger derVed at menagere, hvorfor same Bytte Wed følgende Skiæl
og March-stene blev stadfæst og udviist.

1711: 18b

Det 1ste Merche er betegnet Ved et Kaars i et Bierg paa den Nordre Side af ElfVen i
Hellesæt Ilage og følger ElfVen lige op i Fieldet som grendser til GrafVens-Sogn, dog blifver
Hellæsæt-Stølen, som ligger paa den Syndre Side af Merchet, Begge Parter til fælles nytte og
bæste med sine Havner. Det 2det blev ligeledes sat med et Kaars næst Wed Weyen paa den
Nørre side noget styche fra det 1ste. Fremdeeles følger Merched Weyen langs ned ad og
erindres atter Wed et Kaars paa den Nørre Side. Noget Styche herfra staar et Espe-Træ med
et Kaars tegnet, derfor tilforn kaldet Kaars-Espen, lidet der neden fra i Skraads blev een
kiendelig March-steen med Kul!! (Kull) og Sidestene paa den Nørre Side af Weyen nedsat.
Widere følger Merchet Weyen indtil et Bierg paa den Syndre Side af same Wey ofver for
Myrdals Aaen, hvor det med et Kaars atter blev stadfæst. Længere hiemad i same Dal /:
kaldet Myrdal [:/] blev paa den Nordre side af Weyen een Marchesteen med Kul og Widne-
stene opreist. Noch følger Mærchet Weyen til et Bierg lidet hiemmenfor et stæd kaldet

Glaam, hvor det paa den Syndre side af same Wey Ved et Kaars blev igientaget. (...)rer saa fremdeles til een Støl naVlig!! (navnlig) Siusæt, hvor Weyen endes og Mærchet Ved et nedhugget Kaars i een Klippe i fuld Nord fra same Støel blev bekræftet. Widere i Nord Viser Dette til een anden stor Jordfast Steen, hvor ofvenpaa blev indhuggen et Kaars. Noch Widere Ind ad og Nord ad blev een Marche-steen tilbørlig nedsat. Længere Ned og Nord blev 1 dito med behørige Side-stene og Kul nedsat.

1711: 19

Nærmere hiemad fra Gieds-helleren ofver een Myer Nord ad, blev Marche-skiællet Wed een opreist og fæstet Steen med et udhugget Kaars ofven udj betegnet. Lige Nordad i et Bierg, hvor et Tøm/m/er-Løbe gaar ned, ofven for een Uur, bekræftet Ved et udhuggen Kaars. Nærmere hiem og lige Nordad Wedligeholdes Merchet Ved et indhuggen Kaars i een Klippe, næst Ved nederste Ure-løbet paa den Syndre Side. Nordost derfra under Ure-løbet, paa Myren blev een Marchesteen med behørige Fæste-stene nedsat. Norden for dette Merche neden under Strømbe /: een Dal saa kaldet :/ i een liden haug atter een Marchesteen iordfæstet. Derfra Nordost hiemad Marche-skiællet forfuldt og oprettet Wed et udhuggen Kaars i een iordfast Steen, og een hiemsides nedsat Marche-steen. 80 Skridt ungefær derfra hiemad Marcheskiællet igien stadfæst Ved et indhuggen Kaars i en iordfast Steen. Widere hiemad næst uden for Giærdet til Grov-stølen Wed et kaarshugget Bierg lige Søer fra Sølene!! (Stølene?) indrettet Marcheskiællet. Noch paa Stølen Grov i et Bierg liggende Nordost fra Sælene oprettet Merchet Ved et indhuggen Kaars. Støelen blev tillige deelt, og følger dens Nordre som og dens Syndre Side Skoufven, som den enten af Parterne tilfalder. Her fra gaar et lidet Ren/n/ebierg, som Viser fra forrige Merche paa Stølen i Nordost til een (ned) sat Marchesteen, Widere Visende til et andet ren/n/ebierg. Paa den yderste bruun af same Ren/n/ebierg blev i(nd) huggen et Kaars. Herpaa blev med Marcheskiællet fortfaret til et andet Ren/n/ebierg, som tillige med de 2de forrige stræcher sig lige i Nord og Søer. Fra enden af Nofven af dette Hamrelag blev Marcheskiællet igien Widere Ved een nedsat og steenfæstet Marchesteen udViist.

1711: 19b

Derfra Widere hiemad i Nordost blev i een liden Houg atter een Marchesteen Wedbørlig indrettet. Længere frem paa den Nordre side af Weyen Ved tværElfVen nedsat efter sædvanlig maade een Marchesteen. Langs nedad paa den Syndre side af Tværgaards Weyen er et Skarv, hvorpaa Marcheskiællet Ved et indhuggen Kaars blev tilkiendegifven. Fremdeles følger Marcheskiællet Weyen nedad, som et Kaars indhuggen i een iordfast steen paa Nordre siden af Weyen udViser. Dernæst følger Byttet den ligeste og dybeste Wey indtil Tvergaards-Ledet, hvor da igien paa Nørre siden af Weyen een Marchesteen med behørig Kul og Sidestene er oprettet. Neden for Tvergaarden, Wed Lisebreche Bøe-gaard igien et Kaars i et Skarv paa Nørre siden af Weyen indhugget. Noch længere ned paa den Nordre side af Weyen Wed store Myren er atter een Marchesteen nedsat lige Wed een stoer Eeg, som med et Kaars blev merchet. Neden for store Myren er midt i Weyen atter et Kaars udj et Skarv indhuggen. Fremdeles følger Skiftet den store Wey lige til ny Ledet Wed Melchstølen. Noch inden for Gierdet er atter paa Norde siden af Weyen nedsat een Marchsteen, som angaaen(de) Melchstølen skal begiynde Byttet. Som fremdeles gaar lige midt igiennem bemeldte Støel, som kand erfares af et Kaars nedhugget i een iordfast Steen mit i Weyen. Som og Videre i een Klippe et indhuggen Kaars der Melchstølen ender, og den rette gamle Bøe begiynder. Hvor det 1ste Deelnings-Merche Wed et Kaars indhuggen i et Skorv blifver betegnet.

1711: 20

Det 2det atter et Kaars indhuggen i een iordfast steen, som Wiser
Til det 3die, nemlig een Marchsteen nedsat i Myren, som henViser til det
4de Eet indhugget Kaars i een iordfast-steen Ved Smedien Wisende til det
5te, Et Kaars indhuggen i een iordfast-steen neden under Langageren, Wiser til det
6te, Een Lovlig iordsat Marchsteen paa Siøer-Haugen, derfra sees det
7de, og sidste, nemlig et indhugget Kaars i een iordfast-steen Ved Mugge-Tey tæt Ved Søen.
Ageren War tilforn for tilstundende Waar-Vin/n/ens skyld imellem Wedkom/m/ende efter
mindelig Forening sig imellemdeelt, og nu Ved Skiæl og Steen blev stadfæst, som følger.
Den 1ste kaldet Flaatten deelt neden fra op ad i 2 lige Dele, hvoraf Hans Olsøn beholder
den Syndre, og Anders Larsøn den Nordre Deel.
Den 2den Gillerforsaatten og Holmene fra den nederste Holmen til den Øfverste lige
stenet, deraf tilkom/m/er Hans Olsøn den Søre og Anders Larsøn den Nørre Part.
Den 3de fra den øfverste Holmes øfverste Ende ofver Sundet til Ildhuus-maalet udViist et
lidet Kaars hugget i een iordfast Steen liggede!! (liggende) i Reenen.
Den 4de Wambageren, deelt med Marchstener fra den nederste Ende, hvor een Skiælsteen
nedsat Viser lige tvers ofver den anden Steen i den øfverste ende, deraf beholder som før
Hans Olsøn den Syndre, og Anders Larsøn den Nordre Deel.
Derpaa blefve Parterne paalagde efter foregaaende Forening at Kaare; Da Hans Olsøn
Aandeland,

1711: 20b

Som tilforn indbyrdes War slutted, blev tilladt Kaaret uden Gierdes, hvor hand sig tilkaarede
den Nordre Deel liggende mod Aandeland, fra øfverste Merchets formeld i Fieldet med
dessen tilhørende lige til Bøen efter Adkomst.

Den Anden og Syndre Deel tilkom/m/er Anders Ose Ligeledes fra Fieldet til Bøen, saaVit
ermeldte Gaard med Rette tilhører.

Dernæst efter Aftale og forundte Frihed Kaarede Anders Larsøn Ose Engen inden giærdes
efter eget Tyche den Indre og Nørre Deel undtagen den Liden Fyrre-Skov, som inden
Giærdes paa same Lod forefindes, hvilchen efter Forening Hans Olsøn skal tilhøre.

Den anden og Syndre Deel af Bøen og Engen tilfalder Hans Olsøn fra Bøe-gaarden til
Fiæren, saaVelsom det tilliggende lidet Plads WambeWigen, hvilchet med aldt inden Giærdes
/: Husene indberegnet :/ skal efterdags følge den Syndre part.

Og maa een hver af Parterne herefter gjøre sig sin Andeel inden og uden Giærdes saa nyttig
og tienlig, som hand bæst Weed og kand, /: dog alle Wedkom/m/ende saaVelsom Naboer og
Hiemboer uden fornærmelse :/ og derhos bør begge Parter hver for sin tilfaldne Eyendeel
Leed og Giærder efter Lofven forsvarlig Vedligeholde.

Den {gamle} \nu Værende/ Safve- og Qværne-grund tilkiendes begge Parter at blifve til
Fælles, saaVelsom Nøste-grunden og andre til Huus-bygning fornødne Tofter.

For Forretningen, samt besværing med Reisen til og fra Aastædet tages 3 Rdr: Mændene
tillægges for Deres umage Ved Marchegangen hver 1 mrk. hvorudj begge Parter til lige
udgiftt blefve anseede.

1711: 21

Ao: 1711. d: 9 Junij holdtes Aastæds-Ret og Marchegang paa den Gaard Bygd i Wosse Præstegield og {Borstrands} \Holbøygder/ Otting beliggende, for de Dan/n/emænd Siur og Gulich Bøigd, som med Peder Fliseravn hafde tvistighed om een Skoufve-Teig, /: hvilchen begge Gaardenes Opsiddere sig Wilde tilegne :/ nærværende 6 Eedsorne Laugrettesmænd, af Fogden Sr: Søren Glad efter begiæring opnævnde, Lensmanden Wiching Tvilde, Siur Qvaarmo, Michel Brathole, Lars Igdetveet, Størchaar DrøgsVold i Biørne Mølsters stæd, som Wed Lovlig forfald var forhindret, og Lars Hole, som tillige med Sorenskrifveren efter foregaaende Syn og Grandskning i den/n/e Sag skulde være Meddomsmænd.

Til same dag hafde Siur og Gulich Bygd som Citanter ladet tilstævne Peder Fliseravn som contrapart angaaende den/n/e omtvistede Teig, og at hand tillige Wilde medtage hvad Widner hand herudj sig til bæste kunde formene at hafve; saaVelsom sine egne Widner, hvilche alle mødte og Wedgich Lovlig 5te Stevnes Warsel at hafve nødt,

effterat Stevnemaalet saa War examineret og af Wedkommende imodtaget, begav Vi os til Marchen, /: hvor efter Siun og Grandskning ingen Marchestene fandtes, ey heller hos Parterne noget Marcheskiels Brev :/ men efter nærværende Mænds forklaring og Vedkom/m/endes formening skal den omtvistede Skoufve-Teig reche fra Bøigd op til Graastenene, eller Brunen af Bierget, som ligger paa den Østre Side, og derfra ned i Elfven Qvandølen, Øst(er?) skal same Teig streche sig efter Wedkom/m/endes forklaring til Dybe-Grofven /: een liden Elv, som løber ofven fra Fieldet ned i ofvenmeldte Qvandølen :/ derimod formeente Kirchewærgeren Ole Qvaarme som com/m/ittered paa Sognepræstens Ærv: Hr: Niels Weinvigs Wegne, at Skiftet imellem SundsVold, samt Finne og ermeldte Bygd skulde gaa lige ned fra Graastenene, hvilchet til nærmere forklaring og paaraabte Skriftlig bevislighed beroer.

1711: 21b

Efterat den omtvistede Teig saavit Vare tagen udj Øyesiun og eftterspurt, hvorVit den sig udj længde og bredden stragte, saaVelsom hvad upligt Skoufven Ved hugster efter gjorde forbud af Fogden Sr: Søren Glad Var tilføyed, begav Vi os samtlig {hiem} igien til Aastæden, Parternes Widere paastand og beviislighed at examinere;

derpaa først blev tilspurt, om enten af parterne sig til fordeel og opliusning noget skriftlig document hafde at fremlegge, da fremkom Peder Fliseravn med et gam/m/elt Widne paa Pergament skrifvet, og dat: 1575., hvilchet efter hands mening skulde kunde udVise Bygds og Fliseravns Fælleskab, som dog ey andet Var, end for den tid et Odels og Eyendoms Widne angaaende den Gaard Gierdes beboere, kunde derfor i den/n/e Sag iche eragtes tienlig, men til nærmere forklaring, blefve Citanternes Widner paaraabte.

Hvorpaa Siur Bygd fremlagde et skriftlig Widne af Joen Lunde udstæd dat: Lunde d: 1. Junij 1711. hvor hand forklarer af sin Fader, som til Fliseravn Var Odel og Aasæde-Mand at hafve hørt, den tid hand ermeldte gaard beboede, de da som opsiddere aldrig bemægtiget sig noget paa den Syndre Side af den Elv Qvandølen, men at Fliseravn paa den Nordre side af Elfven tilkom een 3de Deel, hvorpaa hand sig erbyder Eed at aflegge.

Dernæst fremkom det andet Widne Synneve Mons datter Tveite 67 aar gam/m/el, som forklarede, at hun i hinde 3de aar tillige med sine Forældre kom til den Gaard Store Hirt i Myrdalen og Bygds Nabolav beliggende, hvor hun 19 aar forblev, imidlertid {forb} marchede de i same omtvistede Teig, hvor til de bade tilladelse af den Mand der boede paa Bygd, men ingensinde af dem paa Fliseravn,

1711: 22

hvilche hun aldrig hørte at hafve nogen deel i ermeldte Teig. Undertiden Marchede de ogsaa paa den anden og Nordre Side af Elfven, hvorfor de undertiden betaldte Flise Ravns-manden og undertiden Bygde-Manden, hvorpaa hun Eed erbød sig at aflegge, som og skiede.

Noch fremkom det 3de Widne Isac Monsen Breche af GraVens Sogn 80 aar ungefær gam/m/el, som forklarede, at hand i sin alders 26 aar kom i tieniste hos Baar Bygd, hvor hand tiente 1 aar, imidlertid hørde hand af sin Husbonde, saaVelsom Styrchaar Fliseravn, at den/n/e omtvistede Skoufve-Teig paa den Syndre side allene og aldeles tilhørde Bygd, men paa den anden og Nordre side af Elfven eyede Fliseravn hvert 3die Træ, hvilchet hand den Tid sagde af alle at Være upaataalt, og Vilde same med Eed stadfæste, som og skiede.

Noch indfant sig det 4de Widne Samson Store-Hirt, <65 aar> /: som Siur Bygds Kone War i andet Led paarørende, og derfor partisk anseet /: Widnede efterfølgende, at hand paa tit ermeldte Gaard Bygd Var barnfød af Baar Olsøn og GudVe Siurs Datter, hos hvilche hand hiem/m/e forblev 20 aar, imidlertid hørde eller fornam hand aldrig, at Fliseravn sig noget i den omtvistede Teig tilegnede, men at Bygd sig den allene gjorde nyttig, paa den anden og Nordre side af Elfven tilkom Fliseravn den 3de part, og naar næfver skulde (flæ)ches \paa den side/, ginge 2de fra Bygd og een fra Fliseravn, hvilchet hand med eed eftter \egen/ begiæring bekræftede.

Ydermere efter paaraabelse kom det 5te Widne til forhør nemlig Peder Olsøn Ulfven 68 aar, som berettede at hand i sit 13de aar kom i Tieniste hos Størchaar Fliseravn, hvor hand 1 aars rum hafde halv tieniste, imidlertid blev hand allene henVist, naar Næfver skulde flæches til Aarmods Lien, som ligger paa den Nordre Side af Elfven, men ingen

1711: 22b

Tid i den omtvistede Teig, hverchen at fleche Næfver eller hugge Weed, Widere hørde eller Wedste hand iche om Deres Marcheskiæl, dette hand eedlig tilbød sig at stadfæste, som hand og gjorde.

Til slutning fremkom det 6te Widne Ole Erichsøn Myrland, som fremførte hvad hand af sin Wærmoder SteenVor Siurs Datter 82 aar gam/m/el hafde hørt angaaende den omtvistede Teig, nemlig at hun hos Baar Bygd 5 aar hafde tient, /: hvorfra hun og blev giftt /: imedens hun i same Tieniste Var, hafde hun tilspurt sin Madmoder, hvorfor Fliseravns Tieniste-dreng iche kørde efter Beit til deres Fæ same stæds, som de af Bygd, hvortil hun svarede, at de af Fliseravn eyede intet paa den/n/e side Elfven, førend de kom ofver Qvandølen, hvor de hvert 3die Træ \eyede/, derpaa hand Eed aflagde.

Hvornæst Contraparten Peder Fliseravn blev tilspurt om hand nogle Widner hafde at fremføre, hvilche hand og forestillede.

Det første Ole Michelsøn Hyn/n/ingen 50 aar gam/m/el, som om den/n/e Handel først fremførte sin Faders ord, som var 80 aar, og hafde tient hos Styrchaar Fliseravn 2 aar, i den/n/e hands Tieniste hafde hands Husbonde Vist ham paa den Syndre Side at flæche Næfver, dog uden for Tvergaarden, som nu efter hands ord længere er hen\ind/flyttet; Derforuden berettede hand sig selv at hafve baaret Marcheved fra den Same Teig uden for Tvergaarden til sin Faders fornødenhed, som dertil af Anders Bottolsøn Fliseravn /: den anden Mand eftter Styrchaar /: hafde faaet tilladelse, dette hand med Eed Wilde bekræftede, som skiede.

Dernæst fremkom det andet Widne Siur Haldorsøn SkiærVeim foregifvende efter sin Faders ord, som Var Haldor Fliseravn 67 aar gam/m/el, næste mand efter Styrchaar, at hand brugte, naar mand kom om den gamle Aarmods Gaaren, men hvis Eyendeel det nærmere skulde Være, sagde hand sig iche at hafve hørt eller Wide, men Vilde herpaa Eed aflegge, som hand og gjorde.

Det 3de Peders Widne Anders Jom/m/ersøn Ofverland 70 aar berettede, at hand i hands unge aar /: hvor gam/m/el kand hand iche egentlig erindre [:/] fuldte sin Fader Jom/m/er Ofverland, og hialp ham at bære Næfver samen, som hand hafde flæchet naar mand kom/m/er om den gamle Aermods Gaaren, hvortil hand af Styrchor Fliseravn hafde forlov, derforuden, at hand nu i sin tid af Dougvald Knudsøn Fliseravn, Peders Formand hafde faaet tilladelse at rise Beit \til/ sit Fæ, Widere herom Vedste hand iche, uden at Fliseravns-Manden brugte, og gav frihed at hugge, naar mand kom om gamle Aersmods Gaaren, og Vilde herpaa Eed aflegge, som og skiede.

Widere fremstillede sig Peders 4de Widne Sifver Olsøn Helgeland 56 aar, som tilstod af sin \Moder/ Brite Jacobs Datter boende paa Helgeland at hafve hørt, det Haldor Fliseravn paa den Syndre Side af Elfven hafde Marchet og same hiemkiørt, som hun sagde sig at hafve seet, Widere sagde hand sig slet intet at Vide, men herpaa tilbød Eeds erleggelse, som og blef imodtagen.

Parterne blefve herpaa tilspurde, om de flere Widner hafde sig at paaberaabe, hvortil Citanterne svarede Ney; Men Peder Fliseravn sagde sig Vel flere at hafve kundet tilVeye bragt, men allene indkaldet de ældste og gyldigste Widløftighed at forekom/m/e. Widere blefve samtlige tilspurde, om de Widløftigere paastand hafde at fremføre.

Siur og Gulich Bøigd formeente og paastode, at den offt ermeldte gamle Aarmods gaard iche burde eller kunde eragtes for noget rigtig og Lovmæs(sigt) Marcheskiæl, eendeel, efterdj Widnerne beretter den ud og ind at Være flyttet, eendeel og fordj hverchen Siur eller hands Kone, som paa Bygd i 32 aar har boet, og 2de gange Vaaret gift, ey heller Siur Haldorsøn, Peder Fliseravns Widne, som same Kone 2de aar hafde tient, same om/m/eldte gamle gaard har forefunden eller afVeed.

Peder Fliseravn derimod beraabte sig paa Ole Michelsøn Hyn/n/ingens Widnesbyrd, om same Gaad!! (Gaard), som forklarede sig same Gaard at hafve seet, dog undertiden Vedligeholdet, og undertiden lagt øde, som og fløttet ud.

Noch Widnede herom Anders Jomersøn Ofverland, sig ermeldte gaard iligemaade at hafve seet dog længere ind, undertiden i hæfd, og undertiden ruineret.

Hertil Siur og Gulich Bøigd svarede, at den Waade-Gaard, som De, til Deres Fæes Frelse fra Elfven, paa egen bekostning af ny, uden lefninger af nogen gaard tilforn \hafde opsat/, iche maatte kom/m/e Dem til Spilde eller Fornærmelse udj deres billige paastand, men tages udj retmæssig betæenchende:

Widere hafde ingen af Parterne at forebringe, men Vare Lovlig Afsigt begiærende;

For Besværing og Fortæring paa \Op/ og Nedreisen tages 1 Sldr: for Forretningen i sig selv fra Morgen til indtil Natten silde mod Morgen igen 3 Rdr: Meddomsmændene tillægges for 2de Dages Reise, og ganske Forretning hver 2 mrk. 8 s.

Afsagt.

Den omtvistede Skoufve-Teig, som efter Øyesiu og forklaring begyndes tæt Ved Aermods Broen, og stræcher sig lige Østad til Dybe-Grofven, og i Høiden til Graastenene, tilkiendes Bygd og dessen Opsiddere med Skou og March aldeles og allene, efter Lofv: Anledning i 1ste B: 13. Cap: 12 Art: og henViisning til 5. B: 3. Cap: 13. Art: saasom paa Dette parti findes de bæste og mest ofvereensstemmende Widner: Peder Fliseravns Widner, som sig særdeles i Deres Widnesbyrd beraaber paa den gamle Aarmods Gaard som et Marcheskiæl, /: hvilchen dog efter Deres Widere Forklaring baade findes fløttet og u-Vedligeholdet, og derfor iche for noget Skiæl, men mere for een Waade-gaard til Fæets Frelse fra ElfVen kand

ansees :/ Derforuden grundet Deres Widnisbyrd paa et ubekient brug uden ringeste Videnskab om Teigens Eyendeel, hvil-

1711: 24

chen af Parterne den skulde tilhøre, underkiendes derfor som Krafttesløse og u-tilstræchelige. Forretningens Omkostning, som er 6 Rdr: 1 mrk. betales af samtlige Wedkom/m/ende efter andeel i Deres Gaarder, af Siur de 2de Dele 3 Rdr: 8 s. af Gulich 1 Rdr: 3 mrk. 4 s. og af Peder 1 Rdr: 3 mrk. 4 s. Marcheskiæls BrefWet beskrefven betaler derforuden hvem af Parterne, som det forlanger.

Ao: 1711. d: 12 Junij holdtes Marchegang og Deelning paa den Gaard Lunde udj Wiger Otting og Wangs HofVed Sogn paa Vos beliggende, imellem Opsidderne Størch og Aad Lunde, med Mig nærværende 6 Eedsorne Laugrettesmænd L: Wiching Tvilde, Knud Finne, Gulich Opheim, Nils Win/n/ie, Mons Fænne, og Aad Sondve af Kongl: Mayts: Foged Sr: Glad efter Lovfvens tilhold skriftlig opnævnde, af dato Berg: d: 4 Maj 1711.

Aad Lunde som citant forlangede efter foregaaende Lovlig Kaldsmaal Skifte og Deelning paa Gaardens Huse, saaVelsom Ager og Eng, \samt/ Skou, med andet inden og uden Giærdes, hvormed den citerede Størch Lunde, efter tilstaaelse og imodtagelse af 5te Stævne, sagde sig at Være fornøyet, dog derhos paastaaende, efterdj hand adskillige gange hafde tilbødet sin Grande Od Lunde mindelig Bytte i Egnen og Husene, og hand dermed iche har Wildet Waaren t(il)freds, sig derfor efter Dom/m/ers og Mænds Skøn for de paaløbende Omkostninger maatte Worde forskaanet. Aad derimod gav til giensvar, at om Bytte og Kaar Vel adskillige gange War gjort tilbud, som dog ingen sinde blev holden, eller stod Ved Magt, derforuden er saadane Deres Aftaler og Forligelser formedelst Fattelse af nøyagtig Widnesbyrd og indbyrdes uenighed Kraftesløse og u-Vedligeholdne, hvorfor hermed til Forretningens Slutning beroer.

1711: 24b

Hernæst begav Wi os efter Wedkom/m/endes begiæring først til Husenes besigtelse og Deelning, hvor da Aad sig tilbød at Wilde Wære fornøyet med een Boe staaende Ved det Væstre Brøst af Stuen, og det nederste Braat i Laen, samt den mindre Floer, hand selv nylig hafde opsat; hvorimod Størch skulde beholde Stuen, Ildhuset og een Klæfve aldt under et tag, saaVelsom een Boe med Loftt paa, og Kielder under paa den Nordre Side, samt een anden gam/m/el Boe i den Ostre Deel af Gaarden, og det Øfverste Lae-braat med andre smaa Huse Gaarden tilhørende, hvilchet, efter alle Husenes Wurdering, baade nød billig bifald, og Størch som Opsidder paa de 3 Dele af Gaarden efter ofvertale og bileggelse ogsaa sluttede og samtychte.

Derfra forføyet Wi os paa Bøen af Engen at udstene een 4de Part, som Aad udj Gaarden tilkom, og begynte

Det 1ste Merche øfverst Ved Bøegaarden, hvor een Marche-steen med Side-stene blev nedsat.

Det 2det lige derfra i Øster een nedsat Steen med Sidestene i en liden Haug.

Det 3de Noget nedenfor een Gloppe indhuggen i een Jordfast Steen tæt Ved een mærchet Birch.

Det 4de, iligemaade een Gloppe indhuggen i een iordfast steen tæt Ved et lidet Kiær.

Det 5te, een Marchesteen lidet Widere i Nord med behørige Sidestene nedsat.

Det 6te, end een Marchesteen noget nedenfor nedsat.

Det 7de, een Gloppe strax nedenfor i een iordfast Steen indhuggen.

Det 8tende, som er Ende-merche af den/n/e Teig Aad tilhørende, er een Gloppe eller stræg indhuggen i een iordfast Steen lige derfra, som Wender i Ost og West, og een Tvær-stræg, som Wender i Nord og Søer hvilchet teigner op ad til Gaarden i Nord til Gaarden.

1711: 25

Hvor det 9ende nemlig een Skaar i een Klippe er indhuggen.

Det 10ende er een Skaar iligemaade indhuggen lidet længere ned, som Viser Østad.

Længere Østad een Marchesteen nedsat, som er det 11te.

Det 12te Noch een Marchsteen Widere ned.

Det 13de end een Marchesten nedenfor med Sidestene nedsat.

Hvorpaa Forretningen Klochen 10 á 11 den/n/e aften blev endet.

Dagen næst eftter om Morgenens Klochen ungefær 7. begyntes igien Forretningen med Skiæl og Stene at nedsette.

1. Wed Ageren ofven for Husene et Tegn, nemlig een Gloppe med een tværstræg i een iordfast steen indhuggen, som Viser til det Westre hiørne af Ageren, hvor een Enepæle!! (brakepæle) er nedsat.

2. Een Marchesteen nedsat Nord Ved same Ager, som Viser Merchet op ad Bachen til det

3. Een Gloppe i een iordfast steen, som Wiser op til Bøgaarden.

4. Een Marchsteen nedsat med Widnestene.

5. Neden under Ageren een Marchsteen, som Wiser nedad eet Styche Eng kaldet Feten til det

6te. Een Marchsteen, som staar nedsat mit paa same Styche Eng.

7. Marchsteen lige fra den forrige nedad paa Klunger-Hougen.

8. Noch een Marchsteen der neden for Wed den store Ager.

9. Een Marchsteen Wed den Nordre Ende af Langageren, som Wiser det

10. Som er een Marchsteen Ved den Syndre Ende af Smedageren.

11. Derfra fører Merchet fort, og udVises Ved nogle Enepæler til Mærches-gaarden imellem Skielden og Lunde, og der endes den/n/e Teig.

1711: 25b

12. Begyndes næst neden under stor Ageren Ved een Marchsteen, og gaar hen til

13. Een Marchsteen nedsat tæt Ved Wandet.

14. Wed det Syndre hiørne af Nøstet 1 Marchsteen, Wiser op til een anden omtrent i SydVest (SydOst?).

15. Een Marchsteen i same Houg, som Widner til

16. Een dito sat neden under Ageren kaldet Grytingen.

Noch blev Aad udViist Huse-Toft i Stæden for den, hand i Stuen og Ildhuset mister, nemlig neden for begge Florene fornøden Grund til Stue og Ildhuus i Længden 19 og i Breden 8 Allen, samt et lidet rum imellem sin egen Floer og det andet Wedhuus, der at legge sin brændeVed.

Derfra begafve Wi os til Marchen, der med Skiæl og Deelning Widere at fortfare, hvor udslaatterne Ved indbyrdes Kaar (dvs. valg) og forening imellem Parterne blev lignet, med Wores fælles samtyche, hvoraf Aad Lunde tilkom/m/er den Østre og Inderste part af Lunderaasen, som med efterfølgende Mercher er udViist, nemlig 3de Gloppe.

Den 1ste indhuggen i et Bierg Ved den Øfverste Gaard.

Lige derfra Nord og Nedad er det andet Merche ogsaa een Gloppe indhuggen i een iordfast-steen.

Det 3de iligemaade een Gloppe indhuggen i LunderAas-Bierget, Den ene lige eftter den anden Ofvenfra nedad

Hereftter tog Wi os for den nærmeste Skoufve Teig at Dele, og deraf een 4de part paa den Østre Side Aad eftter sin andeel udj Gaarden at tillægge, som begyndes ofven for Lunderaas-Slaatte, og stadfæstes Ved en Gloppe indhuggen i een stor iordfast steen.

Derfra længere opad det andet Merche een Gloppe i een iordfast steen i Lunder-Aasen.

Det 3de Lidet bædre opad, een Gloppe i et Bierg.

Det 4de end bædre opad een Gloppe i een iordfast Steen Ved een stor Birch.

Det 5te atter een Gloppe i et Bierg under Lange-Myrs Breche.

1711: 26

Det 6te End een Gloppe i een Hammer kaldet Biørgen.

Widere opad udVises Hans Deel Ved Naboerne fra Skielde og Grimesta, Deres Giendeel paa hver sin side.

Hvorpaa Forretningen den/n/e Aften Klochen 9 á 10 blev ophæfvet.

Eftter Forretningens begyndelse om Mandags Morgen d: 15. Junij Klochen 6 á 7 blev først erindret et Slotte-Træe paa den Nordre Side af Aads Bøe wed Kalvhagen, som fra Aads Part blev skilt og deelt Ved 3de Marche-skiæl 2de Marchestene og een Gloppe indhuggen i et Bierg.

Dereftter med udstening i den nærmeste March videre fortfaret, og nedden under Lunder aasen paa den Østre [side]? fra Gloppen i Lunder-aas Bierget, tvers ofver een Myr een Gloppe indhuggen i et Bierg.

2. Lige derfra ned ad paa den Westre Side af Einers Wei een anden Gloppe indhuggen i et Bierg.

3. Paa den Østre Side af same Wey een Gloppe i een iordfast steen i een liden haug indhuggen.

4. Een dito i een iordfast steen længere ned indhuggen.

5. Noch een dito tæt Ved Bøegaarden i et Bierg indhuggen, hvor Aad aldt stedse tilfalder den Østre Deel.

Derfra forfuldtes Forretningen med Marcheskiæls indrettelse i den yderste og længst fraliggende Field-Skoufve Teig kaldet Sandfields Rødderne, hvor een udslaatte kaldet Budal Ved een Gloppe i een iordfast steen op ad fra Grimesta-merchet, blev begiynt at udmerches imellem forermeldte Opsiddere paa Lunde,

og tilkom/m/er Aad den Syndre Deel, som strecher sig op igiennem een liden Dal østad, som Widere betegnes Ved

2. Een Gloppe i et Bierg ofvenfor.

3. Noch een Gloppe i et Bierg liggende i een liden Rust.

4. Een dito i een stor iordfast steen Nordost derfra, recher til een Kiøin i Øst, hvor det endes.

1711: 26b

Skoufven paa same Field deles imellem Vedkommende Ved eftterfølgende Marcheskiæl.

Og blifver den 4de part af Skoufven Od tilhørende paa den Østre side af Sandfields Kleifven, derimod blifver Størch tilhørende paa same side sin 3die Deel, og paa den Westre Side af same styche sine 2de Dele.

Merchet begynder nedre!! (neder) paa Sandfields KleifVen Ved een Bech, som gaar lige opad til Dem/m/e-Kiøinen.

Tvers ofver same Kiøin i Sandfields-Rusten ere 2de Gloppe indhugne, af hvilche den ene Vidner opad og den anden nedad.

Mod den øfverste svarer Sandfields Biørget!! (Bierget), som er et Sort Bierg.

Paa den anden side af same Teig gaar Mercheskiællet fra Skioldemerchet, hvor een Gloppe i een stor iordfast steen er indhuggen.

Derfra nedad atter een Gloppe i een stor iordfast steen.

Noch 1 dito i et Bierg under een liden Kiøin.

Det 4de noch een Gloppe hugget i een iordfast steen Ved Tredals-Bierget, hvor UqVitnes Merche begynder.

Efter foregaaende specificerede Deelning og Marche-skiæl har Parterne sig at holde efter retlig inden og uden giærdes at slae og udj Skoufven at hugge, under Adfærd og Straf efter Lofven.

Forretningens Bekostning, som er for 3de Dage efter Forordningen 4 Rdr: for besværing og Fortæring paa ned- og opreisen 2 Rdr: tilsamen 5 Rdr: 2 mrk.!! Hver af de 6 Laugrettesmænd for dagen 1 mrk. for Reisen til og fra Aastædet 1 mrk. er 4 Rdr: ofver aldt 9 Rdr: 2 mrk.!! betaler Parterne begge, hver 4 Rdr: 4 mrk. som de begge findes lige skyldige og urolige. Forretningen beskrevet betaler derforuden efter Forordningens tilhold hvem af Dem, som den begiærer og forlanger.

1711: 27

Ao: 1711 d: 27 Junij holdtes et Almindeligt Som/m/er- Skatte og Sage-Ting for Jondals Tinglav paa den Gaard Øvre-Traa, tilstædeværende paa Hr: Assessor Hansøns Vegne Sr: Peder Jensøn Smit, paa Kongl: Mayts: Fogeds Vegne hands Tiener Johan/n/es Teiste, Lensmanden Lars Drage og Eedsorne Laugrettesmænd Engel Bache, Lars Haugen, for Lars Traa Gutorm Molven, Aamund Tveet, Lars Samland, Efven Watsel, Endre Traa og Samson Samland med mere Sognets Almue,

da efter Tingets Settelse for Laugrettet og alle nærVærende lydelig blev publiceret efterfølgende Deres Kongl: Mayts: samt Slotlofvens udgivne ordres og placater.

1. Forordning om Skattnes Paabud i Norge for Aar 1711. af dato Kiøbenhavn d: 12 Jan: hujus Anni.

2. Mandat om Hands Kongl: Mayts: ordres og Befalningers allerunderdanigste efterlefvelse af alle Wedkom/m/ende med Ifver og Nidkierhed dat: Kiøbenhavn d: 24. Decembr: 1710.

3. Forordning om adskillige extraordinaire Paabud i Norge dat: Hafn: d: 21. Febr: 1711.

4. Reglement om Com/m/is-farerne af dato Kiøbenhavn d: 6. Apr: 1711.

5. Slotslofvens Ordres til Fogden at hafve Wedbørlig indseende med den uVillige Almue, som imod udstæde Befalninger findes Ofverhørige af 8. Apr: 1711.

6. Slotslofvens Anordning, hvorledes med Skoe-Skats Oppebørsel skal omgaaes dat: Aggerh: d: 17. Apr: 1711.

7. Slotslofvens Begiæring til Stiftt-Ambtmanden om Skattnes indrivelse for indeværende Aar udj Bergens Stiftt, saaVelsom Mandtallernes og Beregningernes forderligste Forfærdigelse dat: Aggerh: d: 24 Apr: 1711.

8. Slotslofvens udstæde Anordning om Øxenes, Sechers og Jern hanchers i Kiedlerne anskaffelse, samt dessen fortiening og Wadsæcherners forfærdigelse uden Op-

1711: 27b

hold eller Tids Forsømmelse de dato Aggerh: d: 1. Maj 1711.

Dernæst læst og Tinglyst et Skiøde udstød af Tolliaat Arnesøn indre Wichne til Arne Aamundson paa 1 Spd: 3 mrk. Smør udj den Gaard Indre Wichene i Jondals Sogn dat: Toftte d: 25: Febr: 1711.

Noch et Gafve-brev udgifvet af Endre Nedre Traa til hands Søn Samson Endresøn paa ½ Løb Smør udj nedre Traa dat: Øvre Traa d: 27 Junij 1711.

End oplæst een Bygsel-sæddel udstød af Mag: Joachim Kaa til Knud Grebsøn paa 2 ½ L: Smør og ¼ td Salts Leye i den Gaard Ougestad udj Jondals Sogn af dato Bergen d: 12. Junij 1711.

Til same Tid hafde Maria Røen for Retten ladet indkalde Marete Drage for tilfundne Aabod paa den Gaard yttre Aalvigens Huse, mens hun den i sin Enchestand beboede, den citerede Kones Mand mødte paa Hindes Wegne, og tilstod lovlig at være Warslet, hvorpaa Lars Samsonsøn Røen paa sin Moders Wegne som citant fremførde sit paastand, at ermeldte Marete Drage efter Billighed og Lofv: tilhold maatte svare den resterende Landgilde for 1709 1 Rdr: 1 mrk. 13 s. saa Velsom af Dan/n/emænd paalagde Huse-Aabod, af den citerede samtycht, som er 4 Rdr:

derimod formeente contraparten derfor at blifve forskaanet, eftersom Gaarden i slet tilstand blev antaget, hvor imod Bygselsæddelen paa same Gaard tilholder ofvenmeldte Marete Drages Mand Ole Siursøn at reparere Husene, af same aarsage hand og udj Bygselen har nødt forlindring til 5 á 6 Rdr:

hvorfor Parterne fandt for got, Forlig med hinanden at treffe saaledes, at ermeldte Mari Røen skal gifves i Aabod af Ole Drage 3 Rdr: foruden den Staaur, paa Gaarden findes til 1 Rdr: beregnet, og (for) den resterende Landskyld 1 Rdr: 1 mrk. 13 s. derimod beholder hand et Sæl same Gaard tilhørende, eller det til Høystbydende afhænder.

1711: 28

Efter 3de ganges paaraabelse om flere fandtes, som Sager hafde indstævnt, eller noget at lade publicere, og dertil blev svaret Nei, opsagdes Retten for den/n/e Dag og Ting.

Ao: 1711. d: 29 Junij holdtes et Almindeligt Som/m/er- Skatte, og Sage-Ting for Østensøe Skibredes Almue paa den Gaard Berfven i Wigørs Præstegield, tilstædeværende paa Hr: Assessor Hansøns Wegne Sr: Peder Jensøn Smit, Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Lensmanden Ole Berfven og Eedsorne Laugrettesmænd Christopher Næs, Ole Axnæs, Knud Tveet, Tollach Nætteland, Ole Østensøe, Ole Brichsøn, Erich Skaare og Tormund Læpse med mere Tingsøgende Almue,

hvor da efter Rettens Sættelse lydelig for alle tilstædeværende blev publiceret for indførte Pag: 27 Deres Kongl: Mayts: og Slotslofvens udgivne Ordres og Placater.

Derefter læst og forkyndt een Bygelsæddel udstæd af Prousten Ærværdige Hr: Peder Gielmeiden til Ole Larsøn paa ½ Løb Smør og 1 L: Salt udj den Gaard indre Fundeland dat: Wigør d: 10 Apr: 1711.

Noch een Bygelsæddel udstæd af Prousten Hr: Peder Gielmeiden til Ole Isacsøn paa 1 L: Smør, 2 L: Salt, og 1/3 Huud udj den Gaard Læpse, dat: Wigør d: 26 Martij 1711.

Til same Ting hafde Erich Siursøn Aase udj Sveens Sogn i Finnaas Præstegield, ladet for Retten indkalde Ole Nætteland for 1 Rdr: 1 mrk. som hand Erich Siursøns Broder Ole Siursøn død i Kongens Tieniste (sag?)de skyldig Wære, den indstævnte mødte icke, hvorfor Sagen til næste Rettes Dag opsættes, da Wedkom/m/ende eftter Lovlig foregaaende Warsel paalegges at møde under Straf for udeblivelse.

Som ingen eftter 3de ganges lydelig paaraabelse sig indfandt for Retten noget at fremføre, blev Tinget den/n/e sinde ophævet.

1711: 28b

Ao: 1711 d: 1 Julij blev paa den Gaard Age udj Ullensvangs Præstegield holdet et Almindeligt Som/m/er- Skatte- og Sage-Ting for KinserVigs Tinglav, tilstædeVærende paa Hr: Assessor Wilhelm Hansøns Wegne Sr: Peder Jensøn Smit, Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Lensmanden Lars Bech, og Eedsorne Laugrettesmænd, Johannes Rateig, Aamund Jordal, Baar Eitreim for Tosten Reisætter, Aad Bleyen for Greb Bleyen, Joen Aachre for Asbiørn Tveisme, Lars Mauge for Torgiels Hause, AndVe Opheim, og Salomon Maachesta med mere Tinglafvets Almue,

hvor da eftter Rettens Sættelse alle Fol: 27 for indførte Kongl: Mayts: og Slotslofvens Ordres lydelig blefve igientagne og publicerede.

Noch oplæst et Skiøde udstæd af Hr: Jørgen Jensøn Brose til Asbiørn Arnesøn paa 18 mrk Smør i den Gaard Helleland i Ullensvangs Sogn dat: Ullensvang d: 8 Junij 1711.

End forkijndt een contract oprettet imellem Klocheren Ole Pedersøn og Aslach Berfven angaaende Deres fælles Eyendeel udj den Gaard Berfven, hvor Ole Pedersøn efterdags skal tilkom/m/e 3 Løber, som Niels, Asbiørn, og Østen bruger, derimod Aslach 2 ½ Løb hand selv bruger, samt ofverbyggesel paa 5 Spd: Robbert bruger, resten er Aslach med penge gotgiort, contracten dat: Age d: 1 Julij 1711.

Noch Tinglæst og paaskrefven et Gafve-brev udgifven af Aamund Jordal til hands Søn Salomon Aamundsøn paa 1 ½ Spd Smør udj den Gaard Bue i Odde Sogn, dat: Jordal d: 12 Majj 1711.

Widere publiceret et Fæstebrev udstæd af Monsr: Johan Randulf til Lars Gundersøn paa ½ Løb Smør udj indre Alsager, som af Faderen Gunder Larsøn for hannem er afstaaen, dat: Bergen d: 23. Majj 1711.

1711: 29

Noch een Bygselsæddel udgifven af Mad: Sl: Burrennæi til Ole Wichingsøn paa 3 Spd Smør i den Gaard Kampesta, hvoraf Bygsel-rettigheden tilkom/m/er Bergens Rectorat, dat: Bergen d: 4. Januarij 1709.

End een dito udstæd af Ingebricht Enchen og Kristi Joens Datter til Mons Larsøn, af den 1ste paa ½ Pd: Smør, 1/3 Huud, og 1/3 Giedskind, af Kirsten paa 2 ½ Pd: Smør, 2/3 Huud, og 2/3 Giedskind i den Gaard Øvre-Berfven, dat: d: 8. Janu: 1704.

1. Til Same Ting hafde Sr: Peder Jensøn Smit efter Opsættelse paa Høst-Tinget ladet atter indkalde Disse Hambre for begangne Leyermaal med Lars Baarsøn Soldat,

Faderen Ole Hambre mødte paa sin Datters Wegne, og tilstod Stevnemaalet at Være Lovlig, hvorpaa Sr: Smit tilspurde, hvorlænge det Var siden, hun kom i Barselseng, hvortil Faderen svarede, Aar og Dag, og Soldaten har nu til Vaaren 2de Aar \Vaaren/ udj Kongens Tieniste borte,

derfor Sr: Smit formeente, efterdj Soldaten saa rum Tid for Hindes Barselseng Var bortreist, at mand iche til Wisse kunde Wide, om hand billig for Barne-fader kunde Ansees eller ey, og Sagen derfor indtil nærmere Kundskab og Eftterretlighed fra ham kand indhændtes, maatte worde opsat, som og efter raison blev samtycht.

2. Noch af Sr: Smit Var Ved Lensmanden Lars Bech, Povel og Lars Sexe indstævnt Efvind Mauge for 3de Rdr: hand efter forlig paa hands Datters Wegne for gi(or)de Omkostninger, da hun til Findmarchen bl(ev) afsendt, Sr: Smit hafde tilsagt,

efter tilspørgelse om Lovlig Warsel nægtede den citerede at hafve nødt, hvilchet Stevne-Widnerne ey heller kunde afhiemble, hvorfor Sagen til Lovligere Kaldsmaal inden næste Rettes Dag opsettes.

Noch hafde Monsr: Peder Jensøn Smit Ved Lensmanden

1711: 29b

Lars Bech og Povel Sexe ladet indstævne Arne Store Naen, for hand med riis hafde Slaget Tosteen Maagestads Søn,

den citerede mødte, og tilstod Lovlig at Være stevnt, derhos fremlagde sit skrifttlige svar, som hand for hæshed næppe kand tale, hvor hand forklarer, at same Tostens Søn ungefær 10 á 11 aar hafde skaaret nogle Grener af et Sellie-Træ Den/n/em tilhørende, og derforuden Weltet stene ofver Deres Bøe, hvorved hands Moder, som same Tid laa paa Marchen sofvende, nær hafde taget Skade, hvorom hand han/n/em tiltalte, og bad med saadan Giæcheri at indeholde, men da hand med same holdt Ved, gav hand ham med et riis noget hug, hvorfor hand formodede at Være angerløs,

herom efter begiæring af Sagsøgeren

Afsagt.

Arne Store Naen frikiendes for Sagsøgerens paatale, efterdj den tillagde Sigt iche for andet end Børne-Werch kand ansees, baade af Forseelsens ringhed, samt den slagnes Alder og paastand, og iche til Slagsmaal i Lofven kand hentydes.

3. Ydermere hafde Monsr: Smit ladet for Retten kalde Ole Birgesøn Ages Kone for øfvede Skiildsmaal imod Marete Ols Datter Age og beskiyldning for Tyfverie,

Den indstævnte mødte og tilstod lovlig at Være Varslet, derhos fragaaende, at hun nogen sinde Tyfveries Beskiyldning hinde hafde tillagt, uden allene hvad de 2de Piger hafde seet, nemlig at hun i Deres fælles Loftt hafde taget noget Høe,

hvorpaa Sr: Smit paastod, at de Widner, som saadant Skioldsmaal hafde hørt, maatte til forhør fremkom/m/e, og derfor Siri Age blev paaraabt først sit Widne at aflegge, hvilchet Ole Birgesøn imodstod, eftersom hand ansaa Hinde for een Wirchelig uVen og Afvindsmand, hvorpaa hand og begiærede Naboers og andre nærWærende Widner og betenchende, som alle saadant iche

1711: 30

kunde nægte, men Deres mellemVærende Had og uVenskab at være kundbart, kunde derfor for et Lovlig Widne iche ansees, men Johannes Age blev dernæst paaraabt sit Widne at aflegge, og Var same Mand den {afdødes} beskiyldte Piges Morbroder, og derfor efter Lofv: Partisk, men som Monsr: Smit Wilde hentyde den/n/e sag til til een Ære-sag, saa Var hand efterfølgende paastaaende, udinden ofvenmeldte Widne, at som Ole Birgesøn eller hands Kone iche med noget tilstræcheligh eller particulier Widne beViser Siri Age nogen sinde at hafve baaret saadant Afvind til hinde, som Lofven een Afvindsmand tillegger, protesterede hand i kafttigste!! (krafttigste) maader, hindes Widne maa antages, efterdj de io maa Widne efter Lofv: 1 B: 13 C: 17 Art: som hos Sagens tildragelse har Wæret, og deraf Veed. Men som Johannes Age, det andet Widne i den/n/e sag tilstod, tillige at hafve hørt paa de Skioldsord, som imellem Ole Birgesøns Kone og Siri Age same Tid passerede, og derforuden, som for er meldt, er hands uVen, som hand Virchelig bekræftede, aldt saa kand hun efter Lofv: 1 B: 13 Cap: 16 og 18 Art: iche for u-partisk admitteres,

men i den/n/e af Monsr: Smit formeente Æresag Johannes Age til Widne fremæsket, og efter Eedens Oplæsning adVarsel om Meneed forelagt. Hvorpaa hand efterfølgende eedlige Widne aflagde, nemlig at hafve hørt Ole Birgesøns Kone at hafve beskiyldt Marete Ols Datter for 1 eller 2 aars Tyfve(rie).

Derpaa blev end Ole Birgesøn saaVelsom hands Kone tilspurt, om de hinde noget Tyfveri hafde tillag(t, el)ler saadan beskiyldning Vilde Vedstaa, hvortil de svarede, iche for andet end, som den gang passerede, og Widnerne kand forklare, som same tid Vare indkaldede, nemlig Ingelev Grebs Datter, som saaledes aflagde sit Eedlig Widne, at fordj de paa

1711: 30b

Et Loftt paa Age nogen tid hafde savnet Høe, som tilhørde Ole Birgesøn og Ole Larsøn den beskiyldte Piges Morbroder, derfor Var Ingelev Ole Larsøns Kone tillige med een Pige, som er det andet Widne, gaaen op at holde Wagt i Lofttet, for at erfare, hvem Høet bortog, og hafde der paa een Lem ofven ofver lagt sig, da Pigen indkom nemlig Marete Ols Datter, og af Ole Larsøns Sengestæd i Same Boe tog een god Wondel Høe, hvorfor de Hinde tiltalte, derpaa hun svarede, at hun meente den Onde regierte Dem, at de stod paa Lureri og Tyfveri, i det same kom Ole Birgesøns Kone og Wærmoder, Widere Vedste hun iche at Widne.

Derefter aflagde Guri Erichs datter følgende edlig Widne, at hun med Ingelev Var gaaen op i Lofttet at fornem/m/e hvor Deres Høe blev af, og lagde sig ofven paa een Lem i same Loftt, hvor pigen da op kom og Tog Høe af Ole Larsøns Sengestæd hvorføre hun tog hinde fat, derefter Marete tilspurde hinde, om den Slem/m/e hinde nemlig Guri regierede, efterdj de sad paa Lureri og Tyfverie, derpaa forlod same Guri Marete, som gich sin gang, da de andre, som for er meldt, kom/m/e op.

Ole Pedersøn Degn paastod paa Marete Ols Datters Wegne, at hinde intet Tyfveri Var ofverbeviist uden den liden Waandel Høe, hun fra sin Morbroder skulde hafve taget, hvilchet

end iche efter hands formening Var hinde Ved 2de Widner ofverbevist, da efterdj Ole Birgesøns Kone efter det forige Widnes forklaring hinde 2de aars øfved Tyfverie hafde tillagt, saa formoder hand, Ole Birgesøns Kone for saadan ulovlig tillæg maa straffes, hun frikiendes, og Erklæres.

Sr: Peder Jensøn Smit som Ombudsmand paastod iligemaade, at Ole Birgesøn Ages Kone for sin grof-

1711: 31

Ve og ær-rørige Beskiyldning øfved paa Marete Ols Datter, som dog her for Retten nu iche med noget giyldig eller Lovlig Widne er afbeVist, saasom den ringe Wondel Høe, hun i sengene af hindes egen Morbroders af barndom taget hafver iche kand Være tilstræcheligh at ofVerbeVise hende 2de aars Tyfveri, Ved hvilchen beskiyldning hindes ærlige navn een Skandflech er paasat, til Wilchaarlig straf og Bøder efter Lofven, og Dom/m/erens Skøn bør ansees, hvorpaa een retmessig Dom Var begiærende.

Herpaa Parterne blefVe tilspurde, om de Widere hafde at fremføre, hvorpaa de hinanden for Retten tilbøde Forlig, Marete Ols Datter bad Ole Birgesøn og hands Kone om Forladelse og Wenskab, og at de hinde den begangne Forseelse iche Wilde tilregne, eller derofter bære Fortrydelse. Ole Birgesøn Age derimod erklærede Marete Ols datter, at hand efter foregaaende benægtelse iche hafde noget u-ærligt eller usøm/m/eligt hinde at tillegge, men Wilde altid forsichre hinde om sit Wenskab og gode eftermæle, hvorpaa de hinanden haandtøge og dermed Sagen paa alle sider efter mindelig Forening og Ombudsmandens samtyche blev ophæfvet.

4. Lieutenant Johan Davidsøn som Kirche-Værger til KinserVigs-Kirche hafde Ved Lensmand Lars Bech og Hans nedre Sexe ladet for Retten kalde angaaende resterende Kirche-Landskiyld, Povel Sylvestsøn for 4 mrk. 5 s. Sylvæst Sexe for 5 mrk. 6 s. Tosten Sexe for 1 Rdr: 10 s. Siur Sexe 4 mrk. 2 s. Knud Sexe 4 mrk. 13 s.

de citerede mødte iche, derfor

Afsagt.

De indstævnte paalegges til næste Rettes dag efter (Lov)lig Warsel at møde eller lide Dom for udeblivelse.

5. Opsidderne paa Øvre Sexe hafde samtlige ladet indstæv[ne] Deres paa mit Sexe og Nedre Sexe boende Naboer for \De/ deres bu-hage Ved Deres Faar lader udbede,

Stevne-Vidnerne Lars Bech og og!! Isach nedre BerfVen afhiem-

1711: 31b

ledede Deres Kaldsmaal, derpaa blefve Parterne tilspurde, om De hafde Fælles bede og Fæmarch, hvortil de svarede, at Dem imellem var til deels een Merchesgaard, saaVit der kand gierdes, men i Fieldet er det umueligt at Fæste Gaard, hvor de allene har giættet Deres faar.

Afsagt.

De paa mit Sexe og Nedre Sexe tilfindes saaVelsom de paa Øfver Sexe Gaarden, saaVit den recher, at Vedligeholde, for det øvrige een hver efter anpart og Billighed at hafve Wagt paa deres faar, eller lide Dom efter tiltale.

6. Same Tid hafde Mons Hambre ladet indstævne Ole Hambre Ved Lensmand Lars Bech og Elling Bastetuun angaaende Løsnings-Ret, som Mons Hambre formeente sig at hafve til 2 Pd: 17 ½ mrk. udj deres paaboende Gaard Hambre, som nu af Ole bruges,

den citerede mødte, og tilstod Lovlig at Være stævnt, derhos paastaaende sig til sin paaboende Eiendel at hafve lovlig adkomst.

Afsagt.

Som det omtvistede er een Odels og Eyendoms Trette, og derfor iche her kand afskiediges, aldt saa henVises det efter Lov: anledning udj 5 B: 3 Cap: 10 Art: til Aastædet, hvor da efter lovlig omgang een hver skal hende ret.

7. Ane Lars datter hafde ladet indkalde Elling Wastuun, for hand hos Hem/m/ing Præstgaard skal hafve kiøbt een Koe hinde tilhørende, som for same ulovlig Sal af hinde ogsaa Var indstævnt, som begge mødte og vedgich lovlig Warsel, hvorpaa citanten paastod fyldest betaling for sin Koe, som unden hinders minde Var afhændet af Hem/m/ing, som den paa Leye hafde, hvilchet hand for Retten Vedstod, men dog sagde sig at hafve begiært Eyemandens samtyche den at afhandle, hvortil hun dog intet hafde svaret hverchen ia eller Ney, derom efter begiær af Parterne

Afsagt.

Efterdj Hem/m/ing Præstegaard selv tilstaar af Ane Lars Datter at hafve haft den omtvistede Koe paa Leye, og den

1711: 32

uden tilladelse at hafve afhændet aldt saa tilfindes hand efter Lov: 5 B: 8 C: 10 Art: at indestaa for same Koe, og Hinde enten saa god Koe eller betaling og fyldest derfor, naar hun det forlanger, at forskaffe under Widere adfær efter Lov: Elling Wastun frikendes for hendes paatale, som hand efter Lov: 6 B: 17 C: 7 Art: hafver tilstæde ført sin Kiøbmand.

8. Halver Ullestad hafde iligemaade for Retten ladet kalde Biørn Grytøren for 6 Rdr: 1 mrk. som hand han/n/em skuldig skulde være,

den citerede mødte iche, men Lensmanden paa hands Wegne fremlagde et skriftlig indlæg, hvorudj hand foregifver sig same Krav at hafve betalt, derimod hafde Halver Ullestad her 2de Widner fremført, som same Krav han/n/em skulde ofverbevise, hvilche uden Contrapartens gienmæle iche kunde examineres.

Afsagt.

Sagen opsættes til næste Rettes dag, da Vedkommende efter Foregaaende Lovlig Kaldsmaal sig haVer at indfinde eller lide Dom for udeblivelse.

Herpaa blev Retten Kl: 9 á 10, som det Var hellig aftten, ophævet.

Ao: 1711 d: 3 Julij holdtes Almindeligt Som/m/er- Skatte- og Sage Ting paa den Gaard Aandeland for Grafvens, UIVigs og Eidfiords Sogner, tilstædeværende Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, paa Assessor Hansøns Wegne Sr: Smit, Lensmanden Baar Spaanheim og Edsorne Laugrettesmænd Ifver Spaanheim, Lars Kløfve, Niels Lione, Ifver Næsheim, Arne Herrei, Lars Spilden, Aamund Wichnæs, og Elling Ose,

Da efter Rettens (Sæt)telse blev lydelig læst og forkiyndt de forhen fol: (27) indførte og extraherede Kongl: Mayts: og Slotslof(vens) Ordres og Placater.

Derefter oplæst et Pantebrev udgivet af Herman Wiingaard til Johannes AalVigen paa hands iboende Huser, staaende i Grafvens Sogn paa Eye for 17 Rdr: dat: Eye Tingstæd d: 4 Martij 1711.

Noch publiceret eet Skiøde udgivet af Baar Spaanum

1711: 32b

Til Peder Nilsøn Mehuus paa $\frac{1}{2}$ Løb og 5 mrk Smør samt $\frac{1}{2}$ Huud med Bygsel og Herlighed udj den Gaard Mehuus dat: Aandeland d: 3 Julij 1711.

End forkiyndt et Pantebrev udgivet af Peder Christophersøn Kiærland til Lars Spilden for 98 Rdr: hvorfor hand pantsætter sin paaboende Gaard nedre Kiærland 1 Løb Smør og 1 Hud, dat: Aandeland d: 3 Julij 1711.

Et dito Tinglyst, udgivet af Kari Aslachs Datter Espeland, til Ifver Nilsøn paa $\frac{1}{2}$ Pd Smør med Bygsel og Herlighed i den Gaard Espeland, dat: Lille grafven d: 18 Martij 1710.

Noch een Bygselsæddel Tinglæst udgiven af Hr: Hendric á Møinichen til Joen Siursøn paa 1 Spd: Smør, og 1 Buchskind i Breche udj nedre Følchedalen i Grafvens Sogn dat: Hagestad d: 3 Julij 1711.

Een dito publiceret udstæd af Hr: Assessor Wilhelm Hansøn til AnVe Tostensøn paa $\frac{1}{2}$ Løb Smør $\frac{1}{4}$ Huud, og $\frac{1}{4}$ Tynde Salt i den Gaard Liøne udj UlVigs Sogn i Hardanger, dat: Aandeland d: 3 Julij 1711.

Same Tid lode De Dan/n/emænd Povel Haldanger og Tolleiv Hachestad opbyde sine Myndlingers Joachim, og Daniel Rasmusønners tilfaldne Arfveparter, bestaaende i een deel Løsøre, som sig til 12 Rdr: 3 mrk. 2 s. beløber efter Skifttebrevets formeld, som de tillige fremViiste, begiærende herom TingsVidne.

1. Til same Tid hafde Sr: Smit for Retten ladet indkalde Lars Jeltne og Hald Wichne for begangne Skiødsmaal og Slagsmaal, de indstævnte mødte, tilstaaende lovlig at Være Warslede, hvornæst Sagsøgeren efter det forhen aflagde og nu tilstædeværende Vidnesbyrd begiærede Afsigt, hvorpaa de skyldige Ham tilbøde Forlig, som og blev imodtaget, og dermed Sagen ophævet.

2. Noch hafde Sr: Peder Jensøn Smit som Sagsøger ladet fremkalde Povel Baarsøn HielmeVold for begangne Leyermaal med sit Søkendebarn Guro Ols Datter som iligemaade herfor til Doms lidelse var indstævnt, Begge mødte, og tilstode baade lovlig Stevnemaal at hafve nødt, som og Forseelsen af Dem at Være begangen,

1711: 33

Derhos tilbød Povel Baarsøn Sagsøgeren efter yderste Formue Bøder 15 Rdr: hvorfor hands Fader caverede, som og blev imodtaget, Qvindfolchet tilfindes sig efter Lov: strafskyldig, uden Widere forewending, og derpaa Vare samtlige Dom forlangende.

Afsagt.

PoVel Baarsøn HielmeVold tilkiendes for begangne Leyermaal med sit Søskenbarn efter indgaaet forlig med Sagsøgeren til Hannem de accorderede 15 Rdr: at erlegge, samt efter udstanden Aabenbare Skrifttemaal, /: som Lofv: 6 B: 13 Cap: 13 Art: om/m/elder :/ sig paa 3 aars Tid til Fiskeleyene Syndenfields at forføye. Guro Ols Datter tilfindes iligemaade, efter Lofvens tilhold, 2de Rdr:, yderste Formues Bøder at betale, og efter udstanden Skrifttemaal Nordenfields til Fiskeleyene at henrøm/m/e, 3de aar der at forblifve.

3. Albert Smit hafde Ved Skafferen Erich Eye og Ole Ifversøn yttre Eye ladet for Retten kalde Ole Jørgensøn Haugsnæs for tilskyldige penge 1 Rdr: 2 mrk. 8 s.

paa den indstævntes Wegne mødte ingen, dog forlangede Monsr: Johannes Teiste paa citantens Monsr: Smittes Wegne herpaa kiendelse.

Afsagt.

Som den indstævnte Ole Jørgensøn Hougsnæs hverchen selv mødte, ey heller nogen paa hands Wegne, herudj forklaring at gifve, saa opsættes Sagen til næste Rettes dag, da han/n/em paalegges at møde under straf efter Lofven.

4. Noch af same Mand Ved næst ermeldte Kaldsmænd Var indstævnt Nils Simensøn Røn/n/estrand for Gield (.? ...?) 4 s.

paa den indstævntes Wegne mødte Guli(ch)land, og tilstod ichun 11 mrk. Witterlig gield, herpaa (Johan)nes Teiste Var Dom begiærende.

Afsagt.

Nils Simensøn Røn/n/estrand tilfindes efter hands fuldmægtiges tilstaaelse at betale de 11 mrk. Vedgaaen gield, saaVelsom processens Omkostning med 2 mrk. inden 15 Dage under Nam efter Lofven.

1711: 33b

5. Noch hafde Anders Legrey Ved Halsteen Warbiereg og Arne Legrei ladet for Retten kalde Lensmanden Baar Spaanum, for at fremVise sine adkomster til den Gaard HielmeVold,

den indstævnte mødte, og begiærede Opsættelse til næste Rettes dag, da hand sin adkomst Vilde fremVise, hvormed contraparten Var fornøyet.

Afsagt.

Lensmanden Baar Spaanheim paalegges til næste Rettes Dag sine adkomster at fremVise.

6. Christopher ØdVen hafde Ved Lensmanden Baar Spaanheim og Find Lisebreche ladet indstævne Ifver Wichnæs for lante!! (laante) penge 1702 10 mrk. saaVelsom 1707 for ham udlagde penger 2 Rdr: med dessen paaløbende Renter efter hands formening 7 mrk.

den indstævnte mødte og tilstod Lovlig at være warslet, citanten paastod Dom til Skadesløs betaling, derimod den indstævnte foregav at Christopher ØdVen mod de 10 mrk. hafde faaet af ham een Tylt Tym/m/er, og for lige saadant Tym/m/er sig i Bergen de tider at hafve faaet 4 Rdr:, for de 2de Rdr: sagde hand intet at hafve nødt, men den Besigtelse, hvorpaa same penge skulde være anvent, af contraparten Christopher ØdVen allene at være begiært.

Derpaa blefve Parterne saaledes forenede, at Christopher af Ifver Wichnæs skulde nyde 1 Rdr: 3 mrk. og derpaa fælles pretentioner ophæfvedes.

7. KircheVærgeren Helgie Lægrei hafde atter ladet, efter opsættelse paa Høst-Tinget, for Retten kalde Eidfiords Almue for Deres modVillighed Ved Kirchens reparation, derhos paastaaende, at Han/n/em hands gjorde forskud til Kirchen, som sig til 7 Rdr: 2 mrk. 8 s: beløber, maatte gotgiøres,

af de indstævnte mødte de fleste, som tilstode at Være lovlig Warslede, derhos foregifvende, at de om same reparation førend den skiede, iche Vare advarede, hvorimod Kir-

1711: 34

cheWærgeren paaraabte Præstens atest, som om det same Stifttskrifverens ordres og Anstalt hafde paa Kirchebachen forkyndt, hvilchet Hr: Hendric á Møinichen og selv Vedgich, og derpaa erbød sig Eed at aflegge. Noch fremkaldede hand Klocheren, som iligemaade Vedstod same adVarsel til Almuen i sit paahør at Være giort paa Kirchebachen, men hvad tid for eller efter reparationen Vedste hand egentlig iche, derforuden tilstode adskillige af Menigheden for Deres Boepæl forinden same Kirchens Arbeide at være tilsagde og Warslede, efter tilspørsel sagde ogsaa io De bæste Mænd af same Sogn, sig at Være fornøiede Deres Andeel af same reparations Forskud at erlegge, derpaa blev

Afsagt.

Eidfiords Menighed efter foregaaende Omstændighed og forklaring, samt de bæste Mænds gjorde tilbud, tilfindes een hver efter Andeel at betale hvad omkostning Kirche-Værgeren Helgie Lægrei paa reparationen har anvendt, holdende sig den Ligning, som Sognepræsten Hr: Hendrich á Møinichen om same Tilskud har forfattet efterretlig, under Nam og execution efter Lofven.

Ao: 1711 d: 1 Julij holdtes Almindeligt Som/m/er- Skatte og Sage-Ting med WasVær Tinglav paa den Gaad!! (Gaard) Boelstad, nærværende Kongl: Mayts: Foged Sr: Søren Glad, Lensmanden Johannes Boelstad, og Eedsorne Laugrettesmænd Nils Haarvei for Erich Træfald, Ole Styfve, Joen Haarvei, Ole Hernæs for Gulich Fannæs, Ole Roe, Jacob Brechuus, Ole Biø(rn)dal, og Jacob Styfve,

da efter Tinget af Kon(gl: Mayts:) Foged Var sat, og Almuen til Fredelighed og (Skich)elighed formanet, meden Tinget holdtes, blev efterskrevne documenter lydelig for alle oplæst.

1. Den Kongl: Allernaadigste Forordning om LandMilitien i Norge dat: 28 Febr: 1705.
2. Kongl: Reglement om Com/m/isfarerne dat: Kiøbenh: d: 6 Apr: 1711.

1711: 34b

3. Placat om hvad St\rf af Bøndernes erteede ulydighed skal paafølge, nemlig til Fæstningerne at indføres og der afstraffes, dat: SlotsLofven d: 8 Apr: 1711.

4. Kongl: Forordning om adskillige extraordinaire Paabud i Norge dat: Kiøbenh: d: 21 Febr: 1711.

5. Slotslofvens Anordning til Fogderne om at hafve indseende med Wedkom/m/ende i deres Fogderiers district angaaende Skoeskattens udredelse af Deres Hustruer, Børn og Tyende for hver \af/ 2 pr: dat: SlotsLofven d: 17 April 1711.

6. Missive til Stifttsbefalningsmanden om behørig Anordning til De Paabudne Skatters indrivelse til rette terminer at gjøre, dat: Aggerh: d: 24 April 1711.

Dernæst efterskrevne breve anviste og oplæste.

1. Lars Milsous udgivne Skiøde til Siur Jacobsøn paa ½ Løb, 9 mrk. Smør udj Langeland i Teidalen dat: Berg: d: 29 Apr: 1711.

2. Idevert Hansøns udgivne Skiøde til Rasmusøn!! Eide, Borger i Bergen paa 1 Pd: Smør uden Bygsel i Bærstad i WasVær Tinglav, dat: Bergen d: 3 Decembr: 1710.
3. Gulich Bræchuus, Størch Aarhuus, og Ole Tveites udgivne Skiøde paa 9 mrk Smør i Teiten udj Teidalen, {som} som den kiøbende Johannes Teiten selv beboer, dat: Efvanger d: 24 Novembr: 1710.
4. Lars Milsous udgivne Bygselsæddel til Reserv-Soldat Gulich Børgeson Møgletveet, paa 1 ½ Spds Leye udj bemeldte Gaard dat: 6 Febr: 1711.
5. Hr: Nils Weinvigs udgivne Bygselsæddel til Knud Knudson /: tilforn boende paa Biørge /: paa 9 mrk. Smør udj Præst(ebo)lets tilhørende Jord Kidenæs dat: 11 Martij 1711.
6. Dito fra Hr: Nils Weinvig udstæd til Anders Endresøn Ellie paa ½ Løb udj same Gaard, som Opsidderen selv eyer og Præsten allene derofver raader Bygselen, dat: Wangen d: 12 Junij 1711.
7. Een Bygselsæddel udstæd af Ananias Wrangel paa 1 Pd: Smør udj Bræchuus, til Michel Gulichsøn af dato 26 Junij 1711. ey publiceret, fordj hand iche hafde tient Kongen.

1711: 35

Ao: 1711 d: 3 Julij begyntes efter Fogdens beram/m/else et Almindeligt Som/m/er og Skatte-Ting for Wangens Tinglav, nærVærende Kongl: Mayts: Foged Sr: Søren Glad, Bunde-Lensmand Wiching Tvilde, Eedsorne Laugrettesmænd Rasmus Rochne, Lars Ygre, Børne Molster (Mølster), Nils Seim, Ole Aæn, Ole Kyte, Nils Eye og Størchaar DrøgsVold,

med Alle Brevfers publication, blev opsat, eftersom Tingene udj Hardanger, som enda continuerede, hindrede Sorenskrifverens NærVærelse indtil

Den 7de Ejusdem, Da efter Retten Var sat, og Almuen af Fogden om Wedbørlig Skichelighed erindret, blefve de forindførte Kongl: Mayts: og SlotsLofvens Forordninger og Placater Allerunderdanigst læste og publicerede for samtlige nærværende.

Dernæst et Skiøde udgifvet af Lars Pedersøn Rondve til Mad: Else Funches paa 18 mrk. Smør udj den Gaard Fladlandsmoen i Qvitler Otting paa Vos beliggende, dat: Wangen d: 30 Maj 1711.

2. Een Contract oprettet imellem Lars RondVe paa den ene, og Anders Skioldal, Lars Skioldal, Endre Na.rheim(?), Lars Duchesteen og Einer Lunde paa den anden side, at Lars RondVe for Deres gamle Moders Torbiør Knuds datters Logemet, Underholdning og Tilsium skal nyde hinds tilfalden Andeel i Sterboen efter hinds Sl: Mand bestaaende i eendeel Løsøre, og 16 mrk Smør i den Gaard Skioldal, samt Ofver-Bygsel paa 2de mrk. Efvanger Kirche tilhørende Wurderet 16 Rdr:, dat: Wangen d: 3 April 1711.

3. Et Skiøde udgifvet af Siur Spaanheim til A(....?) Ringheim paa 4 Pd: Smør udj den Gaard Bry(n i) Bordals Otting paa Vos dat: Spaanheim d: 24 Jan: 1(711?)

4. Et Skiøde udgifvet af Joseph Grofve til Ellen!! (Elling?) Olsøn paa 1 Løb Smør i Same Gaard Grofve, samt Ofverbygsel paa 6 mrk Præstbolet tilhørende, derfor gifvet 50 Rdr: dat: Grofve d: 3 Julij 1711.

1711: 35b

Noch Tinglyst et Fæste brev udstæd af Kongl: Mayts: Foged Sr: Søren Glad til Siur Aslachsøn /: efter tilladelse af Sessionen /: paa 2 ½ Løb og 6 mrk Smør Apostels Gods,

hvoraf Deres Maytst: 4 Pd: Smør tilkom/m/er, samt halfve parten udj Qvaals Teigen 6 mrk., ryddet og lagt eftter Matriculen blef forfattet, Bygsel-brefVet dat: Bergen d: 21 Martij 1711.

2. Noch een Bygselsæddel udstæd af Mad: Chrestence Milsou til Nils Erichsøn Soldat paa 1 Løb Smør, udj den Gaard øvre Herre udj Bordals Otting paa Vos beliggende dat: Bergen d: 15 Decembr: 1710.

3. Een Bygselsæddel udgifvet af Hr: Niels Weinvig Pastor paa Vos til Elling Børgesøn Wæte paa 1 Løb Smør udj same Gaard, som hand selv eyer, og Bøgselen allene tilkom/m/er Præstebolet dat: Wangen d: 3 Julij 1711.

4. Et Fæste-brev udgifvet af Monsr: Lars Milsou til Anders Nilsøn paa 1 Løb 1 Pd: 7 ½ mrk. Smør udj den Gaard Mittuun i Wiger Otting paa Vos beliggende, dat: Bergen d: 26 Martij 1711.

Til same Tid hafde Knud Oskjær med sig hafvende Ole Haugen for Retten indkaldet Rognald Skiple for begangne Slagsmaal,

den indstævnte mødte iche, Stevnemaalet kunde ey heller afhiæmbles, som Citanten selv er et StævneVidne.

Afsagt.

Som Stævnemaalet iche Lovlig kand gotgiøres, og den indstævnte ey heller mødte, saa opsættes Sagen til næste Rettes Dag, da Wedkom/m/ende med Stevnemaalet Lovligere bør omgaaes.

(Ole Larsøn) Grimesta hafde atter igien /: som forhen 2de gange Var skied, og af Fattelse paa Warsels hiem/m/el, og Widner er blefven opsat :/ nu til dette Ting ladet indkalde sin Søn/n/e-Kone for fælles Midler, hand med sin afdøde Søn hafde haft, og derfor eftter hands død ingen Rigtighed har nødt,

Knud Nestaas,

1711: 36

Som same Kone nu hafde til ægte, mødte paa hindes Wegne, og tilstod Lovlig at Være Warslet, hvorpaa citanten blev tilpurt, hvorudj det foregivne Fælleskab bestoed, hvortil hand svarede det at Være 2 Kiør, 2 Qviger, 1 Kalv, 6 Gieder med 4 Kied, og 2de Faar, som hand Søn/n/en hafde ofverladt, Derimod har hand af sin Søn/n/e-Kone eftter Mandens død bekom/m/et 6 Rdr:, Widner, til dette hands forebringendes Stadfæstelse hafde hand indstævnt Anbiør Grimesta og Ingebor Lunde begge u-partiske, noch fodrede!! (fordrede) hand eftter sin Søn 7 Rdr:, som hand sig eftter Søsterens Død skulde hafve tilegnet, hvorom Hadle UqVitne skulde bære Widne. Contraparten foregav paa sin Kones Wegne hands Krav at Være urigtig, undtagen 2de Kiør, som hindes første Mand sagde sig for Faderen at hafve soldt for 8 Rdr: hvilche til Fælles brug og underholdning blev anvent. De 7 Rdr: som hands Søn af Søsteren skulde hafve lant!! (laant), sagde hand paa Skiftet at hafve omtalt, Contraparten derimod [sagde]?, at de ingen Wished derom hafde, enten det Var 5. 6. eller ingen, men Vel at hands afdøde Formand paa sin Søsters begravelse skulde anVent 4 Rdr: 1 mrk. 8 s. derforuden hafde hand herom paa Skiftet ingen Bevislighed medbragt, ey heller for de ofvenmeldte Creature da begiæret Wederlag, hvorom hand Skifte-forretningen dat: d: 19 Novemb: 1709 i Rette lagde, hvor hand allene for 4 mrkes Krav findes indført, og derforuden skied udlæg; Foruden de forhen oppebaarne (....?)staaede 6 Rdr: foregav Knud Nestaas Ole Larsøn end at hafve an/n/am/m/et 2 Rdr: hvorpaa hand dog ey hafde anden bevislighed end partiske og paarørende Widner.

Hvorpaa de 2de første af Ole Larsøn indstævnte Widner blefve fremkaldede,

1711: 36b

Og Eeden Dennem forelæst, som og af Anbiør Grimestad aflagt, og derpaa efterfølgende Widne, at Ole Larsøn hafde med sig bragt, da hand kom til Grimestad, 2 Kiør, een aars gam/m/el Gra oxen, 1 Kalv, 1 Faar med Lam, 5 Gieder med Deres 5 Kied, hvilchet hun paa hands Wegne Sommeren ofver hafde tilsien med, men hvorledes hand Dem afhændet, endten hand derfor af Søn/n/en sich lige eller ey, Wedste Hun iche, eller hvem af Dem det siden Høsten tilkom, efttersom begge sig Deres fælleshafvende hver i sær tilægnede, mere sagde hun sig iche at Vide.

Hvorefter det 2det Widne Ingebiør Lunde blev paaraabt, som efter aflagde Eed gjorde følgende forklaring, at hun af den afdøde hands Søn eengang hafde hørt, da hand med sin Fader Var i nogen u-enighed, at førend hand Wilde hafve saadant levnet, Wilde hand gifve sin Fader 20; 30. eller 40. Rdr: og dette passerede ungefær 2 aar for næstleden Foraar, ydermere sagde hand, sig iche Wilde hands Forældre skulde gaa slet fra ham, men om hand ichun hafde 2 s. Wilde hand med Dem dele den ene, Widere Vedste hun iche at Widne.

Herpaa blefve Parterne tilspurde, om de Widere hafde at fremføre, hvortil Ole Larsøn som Citant svarede Ney, at hand paa sin fordring iche mere bevis hafde.

Knud Nestaas foregav, at hands afdøde Formand handlede allene med sine egne penge, som hand paa Rente hafde optaget, saa baade profitten og Skaden Var hands egen allene, og herpaa Vare de samtlige Dom begiærende.

Afsagt.

Som Ole Larsøn sin Fordring efter sin afdøde Søn Lars Olsøn, hverchen med Haandskriftt eller anden nøyagtig og tilstræcheligh beviis efter Lovvens tilhold Libr: 5 C: 13 Art: 45 kand gotgiøre, og der-

1711: 37

foruden udj den i Rette lagde Skifte-forretning i Søn/n/ens Sterboe iche for mere end 4 mrk beviislig Krav findes indført, saa frikiendes den indstævnte hands Sønne-Kone Ragnilde Hermunds Datter for dette hands ugrundede Krav.

For den/n/e dag blev Retten Klochen 8 á 9 opsagt.

D: 8. Ejusdem blev Retten igien om Morgenens sat, og alle de paaraabte, som Sager hafde indstævnt, hvorpaa

3. Sig først fremstillede Erich Soue, som til Tinge hafde ladet kalde Aamund Soue for Ofverfald, og Strubetag,

Contraparten presenterede i ligemaade og tilstod lovlig at Være Warslet, derhos fragaaende den/n/e paaførte beskiyldning, tilstod dog, same dag, da dette Ofverfald skulde passeret, at hafve Vaaren med ermeldte Erich i Skoufven, og der med han/n/em om Næfver-flæching at hafve skiendtes,

Erich Saue blev tilspurt, om hand paa den/n/e Beskiyldning hafde nogen Bevislighed, hvortil hand svarede, iche uden allene een Dreng paa 20 aar, som hand i Skoufven at fleche Næfver med sig hafde leyet, hvilchen allene forklarede, da hand med Erich Var i Skoufven, at hafve hørt et raab af ham, og da hand løb op for Bachen, hand Var neden for, og kom Dem nær til Øyesien, da gich Aamund fra ham, men Erich saa hand siddende igien paa Marchen, som beklagede sit Brøst, hvilchet hand sagde ganske at Være fordærfvet og forkryst, og dette tilbød same Dreng Erich Pedersøn, tienende hos Siur Liøno, sig med Eed at stadfæste.

Noch paaraabte citanten Johan/n/es Torgiersøn Huus(mand) paa Nore-Qvaal, som frivillig mødte og forklarede, at Erich Ved sin hiemkomst af Skoufven han/n/em sit Brøst hafde Viist, hvorpaa i den Wenstre Side stod een Knude, som hand sagde sig af Aamunds beskadigelse at hafve faaet, same Tid siuntes ermeldte Erich Saue, at kom/m/e ham noget selsom og

1711: 37b

Siuglig for, men hvad hertil Widere Var aarsag, Vedste hand iche.

Efter foregaaende Wisse formodning og forklaring, blev for den Sigtede Eeden oplæst, og efter foregaaende Formaning efter Lofv: 1 B: 14 Cap: 6 Art: paalagt, Sagen sig derved at fralegge, hvilchet hand nægtede, og Var tilfreds at den Sigtende skulde gjøre sin Eed, hvilchet ham derfor efter same Cap: næstfølgende Art: blef forelagt, som hand frivillig gjorde, og derpaa efterfølgende beskiyldning fremførte, at hand ungefær 3 uger herfor Var gangen i Skouen at fleche Næfver, hvor hands Naboe same tid til same ende og arbeid forefandtes, og der efter mellemhandlede Skielsdord kom til sig, som den Tid lagde Næfver samen liggende paa Knæ, og derpaa tog han med den ene haand paa HofVedet, og den anden haand i Hagen, og saaledes førde ham baglænges imellem 2de Biørcher, og der gnuede og Knuglede ham med Hænderne indtil hand kom neden for same Biercher imod een qvist, hvoraf hand fich paa den Wenstre side af Brøstet sin Skade, og derefter strubede hand ham, efter begiæring herom

Afsagt.

Som Aamund Soue Ved Citantens aflagde Eed Sagen Wircheligh er tillagt, efter at hand sig med paalagde Benægtelses Eed efter Lof: 1 Bog: 13 C: 6 Art: iche Wilde befri, aldt saa tilfindes hand efter Lofv: 6 B: 7 Cap: 11 Art: at betale den beskadigede Erich Soue for Skade og Lyde efter Mænds sigelse ichun 1 Rdr: /: som hand tilforn er befunden svag, og derfor sin Skrøbelighed dette tilfælde iche aldeles kand tilregne :/ og derforuden processens omkostning til same Erich med 2 mrk. inden 15 Dage under Videre adfærd efter Lofven.

Til Deres Kongl: Mayts: interesses Obagt reservede Fogden Sr: Glad sig den tiltale til Bøders Betalning, som ofvenmeldte Slagsmaals Sag om-

1711: 38

melder, og paa Aamund Soue udfalde kand.

4. Aamund Soue hafde igien taget contra stevning paa Erich Soue for øfvede Skielsmaal, Morders og Tyfve navn, hand han/n/em hafde paasagt,

den indstævnte mødte, og imodtog Warsel, endskiønt Tiden Var ham iche Lovlig forundt, hvorpaa Widnerne blefve paaraabte, som og friVillig sig fremstillede,

Ole Æen som det første forklarede, at same Skielsdord passerede, da hand tillige med Gulich NoreqVaal stevnede ofVenmeldte Erich Soue for andre Skielsdord, hand Aamund hafde tilsagt, hvorfor hand paa een Tid iche kand tillades /: som ey heller det andet Widne nemlig Gulich NoreqVaal :/ baade om Stævnemaalet og Sagen tillige at aflegge Eedlig Widne, end siger forermeldte Ole Æen sig een anden gang nemlig nu seniste Søndags aften, af same Erich Soue for omrørte ord at hafve hørt, hvilchet hand friVillig uden gifven Kald Wilde referere, som efter aflagde Eed saaledes skiede, at hd!! (hand) hos Brite Peder Jonsøns /: een Enche boende paa Wangen :/ indkom næstleden Søndag, hvor for indførte tvistende Parter først Vare med hinanden i Skienderi ude paa Marchen, hvorefter ieg Ole Æen bad Erich Saue, om hand hafde faret Wild tilforn, med at tale ilde i Wrede, da nu at holde op, saa kunde det endnu blifve got, derpaa hand svarede, ieg staar med det, at hand er een Morder, og

et Morder styche har hand bevist paa mig, paa den/n/e beskiyldning hafde hand ingen mere be(vis)lighed.

Den Tyfveries beskiyldning angaaende beraabte hand sig paa een Dreng Erich Pedersøns Widne, som og sagde sig lovlig at Være Warslet, og derpaa efter aflagde Eed foregav sig aldeles intet om den/n/e Beskiyldning at hafve hørt, eller tilstræcheligt kunde fremføre, hvad Deres Skielsord

1711: 38b

Egentlig Var;

Derpaa Parterne efter tilspørsel, om De Videre hafde at forebringe, Vare afsigt forlangende.
Afsagt.

Som Aamund Soue sin Sigtelse /: Morders som TyfVeries beskiyldning angaaende :/ iche med noget tilstræcheligt Widne har gotgiort, eller sig paaberaabt, aldt saa frikiendes Erich Soue efter Lov: 1 B: 13 Cap: 1 Art: for saadan hands ubillige tiltale, Omkostningen ophæfves paa begge sider.

5. Kaare Tveeten hafde ladet Siur Æen indkalde, for hand Deres mellemsluttede Kiøb hafde rygget, angaaende noget Qvæg;

Citanten mødte selv iche, ey heller nogen paa hands Wegne, hvorfor Sagen til næste Rettes Dag opsettes.

6. Noch hafde Ifver Lem/m/e ladet indstævne Ole Lemme for hand een Slaatte-Teig paa hands Eyendeel i Fæmarchen sig een deel Vil tilegne,

Contraparten mødte og vedgich Lovlig Warsel, beraabende sig dernæst paa fraværende beviis, hand herom til Næste Rettes Dag Vilde tilVeyebringe,

Citanten paastod, at Det ene hands indstævnte Widne nemlig Mons Eyelsøn Huusmand paa UqVitne maatte for Alderdoms skiyld til Widnes forhør antages, hvilchet ham for svaghed og Alderdom, som i andet Tildragende forfald efter Lov: anledning i 1 B: 13 Cap: 4 Art: til 2de Lovfaste Mænd, Knud Giære og Joen Mølster blev tilladt for Retten Eedlig at aflegge.

Afsagt.

Som den/n/e omtvistede Sag henhører til Siun og Besigtelse, saaVit den angaar Jord og Græsning, da henVises den efter Lov: 1 B: 16 Cap: til Aastædet, da een hver efter forhør skal Skielles Ret.

7. Erich Gierstad hafde ladet for Retten kalde Ifver Giærstad, fordj hand hands Hest med et kast paa (fo)den skulde hafve beskadiget,

den indstævnte

1711: 39

Mødte, og tilstod lovlig Være Warslet,

derpaa Widnerne blefve paaraabte, Ane Ols Datter det første mødte lovlig Warslet, og efter aflagde Eed Widnede efterfølgende, at hun saa, da hun kom gaaende udj Gaarden paa Giærstad, at Ifver kom iagende med 2de unge Hester, den ene sin egen, og den anden Eriches af Ageren, og same Tid kastet efter Dem, men enten med muld, eller steen Vedste hun iche, ey heller hvor det Var begiynt eller Widere udfalt, noch efter Ifvers tilspørsel, om hun saa Hesten same tid halte, dertil svarede hun Ney, iche førend hand Var sprungen ofver Stangen, da haltede hand, og holdt det ene been op.

Noch fremkaldtes det andet Widne Ingebor Mons Datter tienende paa DolVe, ungefær 2 á 3 Børse skud derfra beliggende, som dette Edlig Widne aflagde, at hun saa af Fæhuset paa DolVe, hvor hun stod, og melchede, een Mand paa Giærstad iage ofver Ageren een Hest, men hvo manden Var, eller hvem Hesten tilhørde Viste hun iche, og saa hesten springe ofver een stang, som om Ageren Var lagt paa Stourer, eftter tilspørsel af Citanten om Erich iagede hesten løbende eller gaaende, svarede hun at hand sprang noget, noch om hand haltede, da hand løb eftter ham, eller ey, blev svaret, da hand kom ofver stangen haltede den strax, før iche, Widere Wedste hun iche.

Derpaa blefve Parterne tilspurde om Widere paastand, da Citanten svarede, at hand same dag hafde sat (sin?) hest uden Giærdet, hvor hand siden, da Ledet for (...?)dre creature af Gulichs Tiener blev opladt, k(om?) igien/n/em, og derpaa søgte de andre Øger, som end hiem/m/e paa Bøen nedenfor Ageren Var gaaende, Contraparten derimod foregav, at hand same Dag hafde bunden bielde paa Hesten, som dermed tilforn iche var Vant, hvorofver den Var blefven saa u-regierlig, som hand og selv om afttenen siden i paahør

1711: 39b

Af alle Naboer Vedstod og beklagede i Gaarden,
herpaa Var begiærende

Afsigt.

Som Ifver Giærstad har allene iaget hesten af Ageren, som hand iche kunde faa fat, og Erich ham Sagen iche med Lovmæssig Widner kand tillægge eftterdj udj een hver sag bør eftter LofVens 1 B: 13 C: 1 Art: Være 2de ofvereenstemmende Widner, som disse forhen aflagde iche ere, saa frikiendes Ifver for Erichs paatale eftter Lofv: 6 B: 20 Cap: 4 og 5 Art:

8. Monsr: Hendric Weinvig hafde for Retten ladet kalde Inger Skomagers boende paa Wangen, for hun imod hands publicerede Privilegium og I\ n/strux paa Giæstgifveriet udgifven af Estats-Raad Tonsberg, saaVelsom 3de gange forhen gjorde Forbud, dog hafde med Øl-tappen ham til Forprang fortfaret, 2de gange, som hand agter at giøre bevislig,

Den indstævnte mødte og tilstod lovlig Kaldsmaal at hafve nødt,

til Widne i Sagen hafde hand indkaldet Elling Wæte, og Inger Gunders Datter, som for den sidste gang, hand Dem saaledes ertappet, skulde gifve Underretning, som og mødte, derpaa eftter oplæste og aflagde Eed, Widnede, at hand eftter forlov af sin Madmoder Var reist hen at besøge sine Forældre, fra hvilche da hand Var paa tilbagereisen, gich hand under Veis ind paa Wangen hos Hendric Weinvig, hvor hand først drach 1 potte Øl, og som det iche smagede ham, eftter hands mening, fordj det iche Var noch gaaen, gich hand ind hos Inger Skomagers, hvor hand forefandt Peder Andersøn, og Ole Wold, som der sad og drach, men om de det betalte eller ey Vedste hand iche, uden allene, at Ole Wold sagde sig, hos same Kone haf-

1711: 40

Ve at fodre!! (fordre), og naar hand iche fich det i penge, Vilde hand hafve det i Øl. Widere Vedste hand iche.

Derpaa paaraabtes det andet Widne Inger Gunders Datter, som eftterfølgende Edlig Widne fremførde, at hun same dag kom hen til den gamle Sergiant Anders Halden, hvor Ole Wold da sad, dog hafde intet at driche, bad hinde derfor gaa hen til Skomagerens Kone, og hente sig der een Kande Øl, derhos sigende, at hand hos hinde hafde Penger at hente, og Wilde derfor tage det hand kunde faa, hvorimod hun undskiylde sig, erbydende, om hand til øl Vilde lefvere hinde penge, Wilde hun det hos Giæstgifveren hendte, dereftter hand hinde end bortViste paa sit Krav at hendte Øl hos Skomager Konen, som foregav sig iche at hafve øl til

fal, da hun med same svar kom tilbage til Ole Wold, henViste hand hinde atter igien med truseler, i fa(ld) hand iche fich Øl, Vilde hand Winduerne udslae, og derforuden for paataale indestaa, hvorpaa hun atter hengich, og eftter eengangs modsigelse af Konen, fich dog endelig 1 Kande Øel, dog uden Penge, som hun ham tilbragte, Widere Vedste hun iche.

Noch Var for den anden gang, hand same Skomagers Kone med Øeltap hafde befunden, indstævnt til Widne Ole Kolfve, som iche mødte, som og Nils Larsøn Husmand paa Windsand, som sig indfandt, og eftter Eeds aflæggelse forklarede, at hand Søndag (ef)ter Pinsedag kom gaaende forbj Skomagerens (Hus,?) hvor hand mødte Giæstgifveren, som da bad, hand til Skomagerens med sig Vilde ingaa, hvor de indkommende, forefandt Lars LødVe, som for sig hafde 1 potte Øl, Konen blev derpaa af Gastgifveren tilspurt, hvorfor hun soldte øl, dertil svarede

1711: 40b

Lars LødVe, at hand iche fich ret meget øl, og at Den/n/em Var ½ Aske Korn imellem, hvorpaa hun hafde skienchet ham een potte øl. Dette Widnede hand og iche mere.

Parterne blefve herpaa tilspurde, om De noget ydermere hafde at producere, da Monsr: Weinvig fremlagde et forbud giort af Fogden Sr: Glad dat: Wangen d: 24 Jan: 1711.

hernæst Begge Wedkom/m/ende Vare Afsigt begiærende.

Afsagt.

Inger Ols Datter tilfindes eftter begangne OfVerhørigheid og Domdristighed imod Lovlig gjorde Forbud, samt øfvede indpas og Forprang imod Hr: Stifttbefalningsmandens Estats-Raad Tonsbergs Privilegium og Beskichelse til Hendric Weinvig saaVelsom forseelse imod den 4de Art: af Bergens Byes Privilegier, som ald forprang imod De beskichede Gastgifvere under 10 Rdr: straf alVorligen forbyder, for den/n/e gang til Stædets Fattighuus at bøde 3 Lod Sølv, og Processens Omkostning til Monsr: Weinvig med 2 mrk. inden 15 Dage under Nam. Skulde saadan Hindes forseelse eftter dags bevislig befindes, da til yderligere Straf Videre at Vorde anseet.

9. Noch hafde Lars Gulichsøn Ullesta Ved Skach Hellesnæs, og Siur Wichingsøn Tvilde ladet i Rette kalde Ole HaanVe, fordj hand han/n/em paa hands Reise til Bergen i Winter med Stiftt-Ambtmandens ordres angaaende Completeringen, med nærgaaende Skieldsord hafde antastet,

den indstævnte Vedtog Lovlig Stevnemaal,

Citanten paaraabte sine Widner, som Var Torgier Ullestad, og Peder Andersøn Hallen, som og tilstæde Var, og tilstode Lovlig Være Warslede, blev derfor Den-

1711: 41

nem Eeden forelæst, som og det 1ste Widne aflagde, og derpaa sit Widnesbyrd, nemlig at hand gjorde Lars Gulichsøn paa same Reise med Stiftt-Ambtmandens ordres Skiys til HaanVe for betaling, hvor De indkom i Stuen til Ole HaanVe, og af Hannem begiærede Skiys, som sig derfor undskiyldte, efttersom hands Heste, som hafde Qværche-sot, dertil Vare u-døgtige, hvorpaa Skafferen fremViste Peder Borches, som Fogdens Fuldmægtiges ordres, om indeholdende Befalnings ilige Befodring, hvoraf Ole Haanve sagde sig ingen fri Skyds at see, dertil sagde Skafferen, at hand skulde læse det ret, same bad Ole ham igien gjøre, derpaa Skafferen sagde at hand paa Rettens Wegne Vilde tage Hest da greb Ole HaanVe til disse Skieldsord, at kalde Skafferen Tyv. Dette Widnede hand allene.

Widere blev det 2det Widne Peder Andersøn paaraabt, som følgende Edlig Widne aflagde, at hand natten ofver med Werten hafde druchet, og derfor iche kunde erindre begyndelsen til

Deres Tvistighed, men dette hørde hand, at hand bad ham gaa til sine Grander at tage og forsvare det som een ærlig mand, og Widere kaldte ham for Tyv, mere mindtes hand iche uden at Parterne begge skiøde til Widne.

Citanten herpaa begiærede Dom efter Lofven:

Contraparten derimod beraabte sig paa sin sagsmand Lars Olsøn Ullestad, som hand til same Tid hafde ladet Warsle, men nu paa hands Wegne mødte Torgier Ullestad, og lyste hands forfald, at hand for svagheds skyld iche kunde møde, hvorpaa stevne-Widnerne blefve paaraabte Deres Stevnemaal at afhiemble, som og eedlig skiede med den forkaring!! (forklaring), at de mere end 14 dage herfor, een efttermiddag for hands Boepæl Stevnemalet for hands Datter

1711: 41b

Giertrud hafde forkiyndt, til beviis paa sin Sagsmands ord hafde Ole HaanVe ladet indstævne Knud Giære, Peder Røte og Haldor Weche, som alle Vare tilstæde, men som det det skulde paagielde for Svagheds skyld iche kunde kom/m/e til gienmæle, aldt saa kunde nærværende Widner efter Lofv: 1 B: 4 Cap: 1 Art: iche den/n/e sinde antages.

Afsagt.

Sagen opsættes til Næste Rettes dag, da den indstævnte Lars Olsøn Ullestad paalegges at møde, til hvilchen tid Vedkom/m/ende igien har Widnerne lovlig at Varsle.

For den/n/e Dag opsiges Retten Kl: 10 á 11.

D: 9 igien om morgenen begiyndtes Retten, hvor da til Tinglysning blev fremlagt.

1. Een Bygselsæddel udstæd af Mad: Karen Skreuders til Peder Tronsøn paa 1 ½ Spd: udj den gaard Bystølen i Myrdalen paa Vos beliggende dat: Ringh: d: 8 Julij 1711.

2. Een dito udstæd af Mad: Schreuder til Ole Olsøn /: een Post bundes Søn :/ paa 3 Spd i den gaard UIVen udj Myrdalen paa Vos beliggende, dat: Ringheim d: 8 Julij 1711.

3. Een dito af Mad: Schreuder til Kolbein Samsonson, /: een gam/m/el Kal :/ som adskillige gange for Sessionen har mødt, paa 2 Pd: i den gaard Store Hirt i Myrdalen paa Vos beliggende i Win/n/ie Sogn dat: Ringh: d: 8 Julij 1711.

4. Noch een Bygselsæddel udgifven af Mad: Schreuder til Ole Endresøn /: af Sessionen for Svagheds skyld baade i Øyene og Brystet casseret :/ paa 3 Spd: 2 ½ mrk. udj Næsheim i Myrdalen paa Vos beliggende af dato d: 8 Julij 1711. Same Ole Endresøn tiltræder derforuden sin egen Eyendeel i Gaarden, hvortil Præstebolet allene er Bygsel raadig.

Same Tid hafde Nils Eye indkaldet Bothel Aadsøn FlateqVaal Reserv-Soldat, og Jacob Ifversøn Bryn for de uden hands minde, af hands tillugte Nøst

1711: 42

hafde udtaget hands Baad,

De indstævnte mødte iche, ey heller kunde Kaldsmændene afhiæmble Deres Stevnemaal at Være Lovlig,

til Widnesbyrd Vare indkaldede Lars Johansøn, Huusmand paa Qvaale, og Brite Michels Datter som og er til huus paa Qvaale, som begge mødte efter 5te Stevnæs Warsel, dog kunde uden Wederpartens gienmæle iche antages.

Afsagt.

Som ingen af de indstævnte formedelst Kaldsmalets!! (-maalets) Brøst mødte, saa hafver Citanten Dem til næste Rettes dag Lovlig Warsel at gifve, saa Vel som Widnerne, hvilche til same Tid hafver igien at møde.

Som ingen fandtes eftter 3de ganges paaraabelse, som Wilde gaa i Rette eller noget af Rettens Midler forlangede beskrefven, ophæfvedes Retten den/n/e sinde for dette Tinglav.

Ao: 1711 d: 21 Augustj holdtes extraordinair Sage-Ting paa den Gaard Søvteland paa Lyse-Klosters Gods i Ous Præstegield beliggende, Nærværende Sr: Jacob Widing som Ombudsmand, Lensmanden Lars Hauge og Eedsorne Laugrettesmænd Stephan Borgen, Siur Holdhuus, Christopher Bøe, Johan/n/es Tøftteland, Daniel og Elling Leqven, Peder Kolild, og Ole Nedre Eide,

hvor da eftter Rettens Sættelse til publication fremkom.

En Bygselsæddel udstæd af Sr: Widing til Knud Magnusøn paa ½ Løb Smør og ½ Huud i de(nd) Gaard NorVigen dat: Lyse-Klosteret d: 15 Martij 1(711.)

Til same Tid hafde Ombudsmanden Sr: Widing ladet for Retten kalde Mons Søvteland for begangen Leyermaal med Kari Niels Datter sig i 3de Leed beslegted, som og ermeldte Kari Niels Datter for same forseelse,
begge mødte og

1711: 42b

Tilstode baade Lovlig at Være Warslede, som og udj forseelsen at Være skyldige, Dog War Mons Søvteland i billig formodning for hand!! (hands) 6 smaa u-myndige Børns skyld at nyde frihed hiem/m/e at forblifVe, Widere hvad Bøder og Kirchens disciplin angaar Wilde hand til Stavs!! /(Stravs) lidelse gierne submittere sig Lofven, saaVelsom Kari Niels Datter, der iligemaade eftter Lofv: fandt sig strafskyldig,
herpaa Var Ombudsmanden Lovmæssig Dom begiærende.

Afsagt.

Endskiønt Delinqventen Mons Styrchsøn Søvteland for begangne Leyermaals Forseelse med den sig i 3de Led beslegtede Kari Nils Datter eftter Lofv: 6 B: 13 Cap: 13 Art: kunde ansees til Fiske Leyene Nordenfields at Vorde henVist, Dog som Deres Mayts: Allernaadigste Lovs formeening i same Art: særdeles siunes at Wære henseet til de Personers Wedbørlig Fraskillelse, som sig i saa Maade hafde forseet; saa tillades han/n/em for hands 6 smaa umyndige Børns skyld /: som sig for Retten alle fremstillede, blant hvilche det yngste ichun Var 1 aar gam/m/el, og Faderen for dem alle selv Formynder, som derfor Wed Deres Faders entvigelse andenstæds, i yderste Armod og Elendighed maatte geraade :/ hiem/m/e at forblifve, dog eftter Lofv: tilhold i ofven meldte Bgs og Ctels: same Art: at stande Aabenbare Skriftt, og til Ombudsmanden eftter \forhen/ sluttede Forlig af yderste Formue at bøde. Kari Nils Datter tilfindes iligemaade eftter ustanden Kirchens disciplin, og aflagde Bøder til Sagsøgeren eftter ringe Evne sig til Fiskeleyene Nordenfields paa 2de aar at begifve.

1711: 43

Ao: 1711 d: 30 Sept: holdtes for Lyse-Klosters Almue paa den gaard Opheim i Ulvigs Sogn et Almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting, nærVærende Ombudsmanden Sr: Jacob Widing, Lensmanden Ole Ludsand, og Edsoerne Laurettesmænd Gunder Ringøen for Joen Hindal, Lars Seim, Ole Willure, Knud Bleyen, Tolleich GraatVich, Lars Mælva, Helgie Sæverhage, Aamund Ringøen for Hans Opheim,

Da efter Rettens sættelse og paaraabelse forekom intet at publicere eller Tinglyse, hvorpaa Sagerne blev efterspurgt.

Til same Ting havde Ombudsmanden Sr: Widing ladet Ved Lars Knudsøn og Ole Larsøn Oppedal for Retten indkalde Thron Johansøn Huusmand paa Oppedal for ulovlig øfvede Skov-ruin Ved Barche-flæching i Præstegaardens Ullensvangs March, same Thron Johansøn Var for same ulovlige Barch-flæching stævnet af hands Ærværdighed Hr: Jørgen Brose Sognepræst til Ullensvangs Menighed at Være ansvarlig til ham som benificeret Proprietair for saadan utilbørlig adfærd,

den indstævnte mødte, og tilstod begge kaldemaal at være Lovlig,

Ombudsmanden som Citant sagde sig, endskiønt efter Lov: kunde hafve Føye, den Skiyltige paa sin Huud og Boeslod at tiltale, dog for hands Armod, og Løfte om forbædring sine pretensioner at Wille efterlade.

Hr: Jørgen Brose iligemaade som citant forlangede iche uden same indstævnte Thron Huusmand, i stæden for Igield og Tvigield at betale, Ullensvang Sogn, i hvilchet hand nu Var, maatte entwige, hvilchet hand selv til næste Foraar lofvede at efterkom/m/e, og derpaa endtes samtlig paastand.

Noch havde Ombudsmanden Sr: Widing ladet indstævne Laugrettesmænd, Hans Opheim, Lars Seim, og Joen

1711: 43b

Hindal for Deres udeblivelse fra Retten paa det ordinaire beram/m/ede Waar-Ting, de indstævnte 2de første [mødte]? og Wedstode Lovlig Warsel, derhos Hands!! (Hans) Opheim foregav den Tid, Tingbudet blev udstæd, saaVelsom da Tinget blev holdet, at Være i Byen, og derom uVidende, hvorfor pretensionerne mod ham blev efterladt.

Den anden, nemlig Lars Seim sagde sig efter Kongl: ordres med Tiendens Formalning at Være occuperet same Tid, hvorfor hand iligemaade af Obudsmanden!! (Ombuds-) blev forskaanet.

Den 3de mødte iche, maa derfor ham angaaende til næste Rettes Dag opsættes.

Noch War af Ombudsmanden for udeblivelse fra Waar-Tinget indstævnt Elias Næsheim, som mødte, og Wedgich Lovlig Være Warslet, kunde intet tilstræcheligt sig til undskiyldning foregifve, hvorpaa Sagsøgeren Monsr: Widing var Lovmæssig Dom begiærende.

Afsagt.

Elias Næsheim tilfindes for modVillig udeblivelse fra Waar-Tinget 1711 efter Lov: 1 B: 3 Cap: 9 Art: at bøde 1 Lod Sølv inden 15 Dage under Nam og execution.

End havde Sr: Widing ladet for Retten kalde Torgier SandVen af Odde Sogn for afVigte aaringers forfalden Skatt til 1711 exclusive, 22 Rdr: 1 mrk. 10 s.

den indstævnte mødte iche, hafde dog til Betalning lefveret Lensmanden Ole Ludsand 8 Rdr: som derhos paa hands Wegne begiærede dilation til næste Rettes Dag, da hand til nærmere accord og Afbetaling sig Vil beqvem/m/e.

Som ingen eftter 3de ganges paaraabelse fandtes, som noget hafde i Retten at producere, ophæfvedes Retten for den/n/e sinde.

1711: 44

Ao: 1711 d: 30 Octobr: holdtes Almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting for Østensøe Skibredes Almue paa den Gaard Moe, NærVærende Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Constitueret Sagsøger Monsr: Jens Lem, Lensmanden Ole Berven, med Eedsorne Laugrettesmænd Christopher Næs, Ole Axnæs, Knud Tveet, Tollach Nætteland, Ole Østensøe, Ole Brigsøn, Tormund Læpsøe, og Biørne Rychen med mere Tingsøgende Almue,

hvor da eftter Rettens Settelse lydelig for alle tilstædeVærende blev publiceret efterfølgende Deres Kongl: Mayts: og Slotslofvens ordres og Placater.

1. Geheime Conseils Patent om Høyeste Rettes Begyndelse i Kiøbenhavn d: 2 Martij tilstundende Aar 1712, samt Wedkom/m/endes saaVel Procuratorers som Principalers Forhold, dat: Havn: d: 1 Sept: 1711.

2. Slotslofvens Patent til Alle Kam/m/er-Raad Morhsøns og Stych-Capitein Berenfeldts Debitorer, De sig saa snart Widendes Worder, paa Raadstuen indfinder, tilkiendegivende hvad og Hvor meget De hos Dem maatte hafve til gode eller sat igiemme(?) under Kongl: Unaade og straf paa Ære og Gods, dat: Aggerh: d: 10 Julij 1711.

3. Slotlofv: Ordres om De UdValde Bønderfolchs Completering til Landværn i Bergen Stiftt, som skie skal af De Ao: 1705. dimitterede Soldatere, samt dessen Munstring, og Fogdernes suspension om de enroulleringen findes urigtig dat: Aggerh: d: 11 Julij Ao: 1711.

4. Forordning om Kop-Heste, og Ildstæd-Skatt, samt Rente Pengers og Huusleye Sk: i Norge dat: 1 Junij 1711.

5. Slotslofvens forskaansel for Saug-Mestere, som i Forordningen til 2 Rdr: for sig og sin Hustru og 1 Rdr: for hver sit Barn findes anført, men nu som det menige Bøigdefolch at ansees. dat: Aggerh: d: 9 Julij 1711.

1711: 44b

6. Slotlofvens Ordres til Stifttamen!! (Stiftamtmanden) om det Røgede Kiøds Leverance til Fogden, for Aar 1711. som med dessen Godhed og Wegt samt afhuggelse skulde hafve indseende. dat: Aggerh: d: 4 Sept: 1711.

7. Geheime Conseils og Slotslofvens Ordres at alle Supliqver, Memorialer og deslige, som i deres Kogl:!! (Kongl:) Mayts: fraVærelse maatte opsættes til Hr: Baron Løvendal først af alle Norske insinueres, af dato Kiøbenhavs!!-Slots-Raadstue d: 25 Julij 1711. og Aggerh: d: 20 Aug: 1711.

8. Slotlofv: Foranstaltning til Stifttsbefalningsmanden i Bergen Ved alle Told- og Lade stæderne i same Stiftt forbud at giøre paa alle Bergfolches bortreise eller entVigelse uden Ober Berg-Amptes Pas og dimissions fremViselse dat: Aggerh: d: 16 Junij 1711.

9. Slotlofv: Forbud paa BrendeViins-Brenden paa Landet i Bergens Stiftt, under Kiedlernes forbydelse og Videre straf eftter forseelse dat: Agg: d: 10 Sept: 1711.

10. Slotlofv: ordres til Stiftamtmanden, og de Committeredes i hands stød til Fogden om Skræppernes Anskaffelse af hvert Lægd, til Penge beregnet 2 Rdr: 24 s: den første dat: Agg: d: 24 Sept: 1711. den sidste Bergen d: 5 Oct: 1711.

11. De Com/m/itteredes foranstaltning i Stiftbefalningsmandens fraVærelse, om det røgede Kiøds fornøden og rigtige Leverance til Proviant forvalteren i Bergen, Fogden Sr: Larsøn tilskrefven af dato Bergen d: 14 Oct: 1711.

12. De Com/m/itteredes i Bergen Com/m/ission til Fogden om det saltede Kiøds efterspørsel, om nogen deraf stort eller lidet quantum mod Contant Betalning under Wedbørlig Vragen kunde tilVeye bringe, dat: Bergen d: 17 Oct: 1711.

Dernæst efterskrevne Brevne anViste og Oplæste.

1. Bygselsæddel udstød af Prousten Hr: Peder Gelmeyden paa hands Wærfaders Wegne \: Hr: Christopher Garmans :/ til

1711: 45

Haagne Hønsøn!! (Hansøn) paa 3 Spd: Smør og ½ Tønde Salt udj den Gaard Klyfve i Wigørs Præstegield i Hardanger beliggende. dat: Wigør d: 26 Oct: 1711.

2. Een Bygselsæddel udgifven af Ellev Houge, Michel Biotveet, og Lars Asgautsøn til Halver Endresøn paa 1 Huud i den Gaard Fosse i Wigørs Præstegield i Hardanger beliggende, dat: AalVigen d: 28 Octobr: 1711.

3. Een Bygselsæddel udstød af Deres Høyær-værdighed Mag: Niels Smed til Ole Olsøn paa 1 Løbs Leye udj den Gaard Fixe i Wigørs Præstegield i Hardanger beliggende. dat: Bergen d: 26 Novembr: 1709.

Til same Tid hafde Ole SandVen Ved Lensmanden Ole Berfven og Tosten Mehus ladet for Retten kalde HaaVer Moe for 2de Rdr: hand efter tilsigelse og Løfte paa Opsagn til PofVel Moe sine børn skiylidig Var

den indstævnte mødte og tilstod lovlig Warsel, derhos paastaaende, efterdj hand fuld Bygsel hafde udgifVet, og Gaarden iche fandtes Lovfør, særdeles (...?) een gam/m/el Madstue fandtes aldeles brøstfældig og faldfærdig, hvilchen hand siden har repareret og forbedret, da enten de 2de Rdr: maatte ham efterlades, eller same reparerede huus ham tilkiendes,

Citanten derimod formeente, efterdj paa same Gaards huse 2de Aar tilforn Var lagt Aabod, som hand med det i Rette lagde Skifte brev beviste, og den bygselende HaafVer Moen same paatalte Opsagn friVillig har tilbøen, og udj Bygselen ingen foreWending har giort, hand da de resterende 2 Rdr: maatte tilkiendes at betale, som Husene der(foru?)den med same Tag alle uden forbedring siden den Tid hand Gaarden antog, hafde staaet und(ta?)gen den ene omtalte Madstue,

Haafver Moe de(r)paa tilbød Ole SandVen paa de umyndiges Vegne 1 Rdr 3 mrk. 4 s. hvormed hand Var fornøyet, og dermed ophæfvedes hands paastand.

Efter 3de ganges paaraabelse fandtes ingen, som Vilde gaa i Rette, eller hafde at protesterede, hvorfor Tinget for den/n/e gang opsiges.

1711: 45b

D: 31hujus om Morgen Kl: 8 begyntes igien Retten, og efter paaraabelse, om nogen hafde stevnt eller Vilde gaa i Rette, forefandtes ingen.

Derpaa Sr: Jens Lem, som Constituered Ombudsmand forlangede et rigtig TingWidne, paa de hos Almuen paa Halsnøe Klosters Gods og udj Hardanger Lehn udestaaende Landskiylds, Ledings og Tiende restancer \af Sum/m/a 37 Rdr: 1 mrk. 4 s./, som med Deres Bøger blev conferered og publiceret, og derfor efter befunden ofVereensstem/m/else samtycht.

Til Slutning blefve eftterskrevne Laugrettesmænd opnævnde, som Retten 1712 skal betiene, Tosten Kaldesta, Ole SandVe, Siur Norreem, Ole Bergie, Helgie Mælstveet, Haafver Rychen, Nye disse 2de Aamund Li, og Thron Bærstad, og derpaa sluttedes Retten.

Ao: 1711. d: 2 Novembr: holdtes et Almindeligt Høste- Skatte og Sageting for Jondals Almue Nærværende Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Lensmanden Lars Drage, og Edsorne Laugrettesmænd, Engel Bache, Lars Hougen, Samson Samland, Aamund Tveet, Lars Traa, Endre ibd: Efvind Watsel, Gutorm Molven, med mere Tingsøgende Almue,

da eftter Rettens sættelse Lydelig blev publiceret alle de forhen fol: 44 indførte Kongl: og Slotslofvens udstæde Ordres og Placater.

Dereftter publiceret et Fæstebrev udstæd af Hr: Ole Gierdrum til Brynnel Jonsøn paa 1 Løb udj den gaard Wig i Herron!! (Herrøn) i Jondals Sogn beliggende dat: Strandebarnd Præstegaard d: 29 Aug: 1711.

2. Eet Skiøde udgifvet af Gietle Knudsøn, Lars Giertsøn, Anders Guldbrandsøn, og Engel Giertsøn til Niels i Wig paa 18 mrk. Smør udj det Sætterbeite Tvetedal, i Jondals Sogn udj Hardanger beliggende. dat: Mundem d: 26 Oct: 1711.

1711: 46

3. Eet Skiøde udgifvet af Michel Tvedt til Ole Michelson paa 1 Spd: Smør i den Gaard Tvedt i Jondals Sogn i Hardanger beliggende dat: Joendal d: 2 Nov: 1711

4. Læst et Skiøde udgifvet af Birgie Brattebøe til Niels i Wig paa 1 ½ Løb Smør i den Gaard Sædtvet uden Bygsel, samt 1 Spd: Smør og 1 Løb Salt med Bygsel i den Gaard Gundtveet dat: Jondal d: 2 Novembr: 1711.

Noch fremkom Einer Larsøn Fosse og paa Ole Torgiersøn Aases Wegne lyste hands Odelsræt til een ½ Løb Smør og ½ Giedskind i den Gaard Aase i TørVige-Bøigden, som Torgier Sævatsøn bruger, som hand begiærede maatte protocolleres.

Som ingen eftter 3de ganges paaraabelse fandtes, som hafde stevnt eller Wilde gaa i Rette, blev til Slutning Laugrettesmænd opnævnde, som Retten Aar 1712 skal betiene Samson Samland, Engel Bache, Lars Hougen, Lars T(raa,) Aamund Tveet, Endre Traa, nye Niels i W(ig,) og Ifver Birgesøn Svaasand, som hos Lavmanden Deres Laugrettes-Eed hafver at aflegge, og derpaa opsagdes Retten for dette Ting lav.

Ao: 1711. d: 5 Novembr: holdtes Almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting for Kindservigs Skibrede i Kinservig, nærværende Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Constitueret Ombudsmand Monsr: Jens Lem, Lensmanden Lars Bech, og Eedsorne Laugre(ttes)mænd, Aamund Jordal, Tosteen Roesætter (Røesætter), Gr(eb) Bleyen, Asbiørn Tveisme, Aamund

Bue for (Tor)giers Hause, Ole Jordal for AndVe Ophe(im), Salomon Maachesta, i Johan/n/es Rateigs fraværelse, som ingen i sin stæd hafde formaaet, beskichet Knud Mouge med mere Tingsøgende Almue,

da eftter Rettens sættelse Alle de fol: 44 for indførte Deres Kongl: Mayts: og SlotslofVens Ordres og Befalninger blefve publicerede.

1711: 46b

Dereftter Tinglæst et Bygselsæddel udstæd af hands Ærværdighed Hr: Jørgen Jensøn Brose til Joseph Richolsøn paa den Gaard Haastabbe skiylvende aarlig 1 Løb Smør dat: Ullensvang d: 16 Majj 1711.

Noch et Skiøde udgifvet af Randvei Fræeim, Gundele, Brite, Torbiør, Aase og Guri Jørgens Døttre med Deres Mænds samtyche til Niels i Skaar, paa 3 Spd: Smør, med Bøxel og herlighed udj den Gaard Espe{land} i Ullensvangs Sogn i Hardanger beliggende, dat: KindserVig d: 6 Nov: 1711.

Til same Ting hafde Monsr: Jens Lem som Constitueret Obudsmand!! (Ombudsmand), saaVelsom Lieutenant Jan Davidsøn ladet Ved Lensmand Lars Bech, Lasse Ystenæs, og Jon Magnusøn Røten ladet for Retten indkalde Tosten Huus for øfvede Ofverlast d: 29 Junij baade i Brøllups Gaarden Kinservig, som og i Lieutenantens eget Huus, saaVelsom nærgaaende Skielsord, til Widne i Sagen Var indstævnt, Haagen Biørns!! (Biørnsøn), Giø Lars Datter, Brite Jacobs Datter, Ingebor Ureem, Ole Luttre, Lieutenantens Dreng Erich, og Pigen Barbara,

Den indstævnte mødte og tilstod lovlig at Være Warslet, derpaa i Rette lagde Lieutenanten et indlæg, hvorudj hand sig ofver Tostens paaførte ofverlast med Skielsord og Slagsmaal baade i Bryllups Gaarden og hieme i sit huus i høyeste maader besværger, baade at hand uden gifven aarsag først i Brylluppet af ham Var skieldet for Fandt, og at hand sagde, hand gav ham Diefvelen, og agtet ham iche mere end sine gamle Skoe, og dernæst slog ham paa Ryggen, derpaa tilstaaende at hafve slaget eftter ham med een Wasselle, hvoreftter hand gich hiem, men Tosten forfuldte ham end med Haargreb, og da hand Wilde luche sine ud-dørre til kom same Tosten løbende, og med begge hænder gribende ham i haaret,

1711: 47

og hafde draget ham ud ofver Dørren, hafde iche Haagen Biørnsen kom/m/et til hielp og løst hands hænder af Lieutenantens haar, da Dørren dereftter blev sluttet, foer hand Widere fort med Skielsord uden for Winduerne, at kalde ham for Tyv og Skielm, og hands Kone for Fantebiche, der hos paastaaende for Skielsord, Ofverlast og tilføyed Skade udj hands hals og for hands brøst, saaVelsom anVente Omkostninger Ved Byereise og Luue nøyagtig og retmessig Satisfaction.

Widnerne blefve dernæst paaraabte, som Citantens beskyldning skulde bekræfte, hvilche mødte og tilstode lovlig Warsel at hafve haftt /: undtagen Ingebor Urem, som sig sit Wærneting paa LyseKlosteret underskiød /: eftter Eedens paaleggelse og forklaring, i alle Widners paahør, fremkom det første Widne

Haagen Biørnsøn!! (Biørnsøn), som eftter aflagde Eed fremførte følgende Widne, At Tosten kom gandske druchen ind i Bryllups Stuen, og der satte sig hos Lieutenanten, hvorpaa hand

strax sagde, ieg S(...?)ter intet om mine Naboer, ey heller {sagde Lieutenanten, ieg,} om fanten i Wigen, ieg iche heller, sagde Lieutenanten, om Fanten paa Huus, derpaa bad Tosten Fanden fare i Lieutenanten, hvornæst Lieutenanten eftter hands Kones og Wertens ofvertale gich hen at sætte sig ved den anden bordende, og straxen dereftter med sin Kone stod op, i tanche at Vilde gaa hiem, og gich derpaa ud, Widere saa hand, at Tosten greb Lieutenanten paa Weyen hiemad i Haaret, og da løste hand hænderne af haaret, da Lieutenanten Var hiemkom/m/en, (kom?) Tosten eftter, hvilchen da Lieutenanten saae, g(ich) hand ud at luche dørren til, og derpaa hørde hand e(t) raab af Lieutenantens Pige Barbara, da de samtlige indeværende løb ud, og fandt Tosten at holde Lieutenanten Ofver Dørren i haaret, men om hand igien hafde noget Tag i Tosten Widste hand iche, men derpaa løste hænderne af Lieutenantens haar, da Lieute-

1711: 47b

nanten kom ind i stuen, greb hand til sin Kaarde, som stod blaat i Kraaen, men da hand af mig blev forekom/m/et og ofvertalt, satte hand Kaarden igien til side, hvoreftter Tosten gich for Winduet, og der{paa} skioldte for Fantehund og Fantebiche, Widere iche.

Eftter paaraabelse indfant sig det andet Widne Ole Lutro, som eftter aflagde eed Widnede, at hand iche Wedste noget af Deres Skiildsord eller Klam/m/eri førend Michel Bleyen kom til ham, bedende hand Wilde gaa ned til Lieutenantens Dør og tilbage hente Tosten og Legge ham ned eftterdj hand Var meget druchen, som hand og gjorde, same tid hørte hand Tosten Skielde for Skielm, men hvem, Vedste hand iche, og derpaa fuldtes de begge tilbage.

Noch fremkom det 3de Widne Giøe Lars Datter, aflagde følgende eedlig Widne, at hun hørde eftter Lieutenanten Var hiemgangen, et raab af hands Pige Barbara, som derhos bad sig kom/m/e, og da hun tillige med Ingebor Urem kom, saa hun Lieutenanten ligge ofven Dørren, og ham saaVelsom Tosten at holde i hinanden, men hvorledes Vedste hun iche, men de samtlige tilstædeværende løste Tostens hænder af Lieutenantens haar, mere sagde hun iche at kunde Widne, uden nogle haar at ligge Ved dørren afrefven.

(Det) 4de Widne Brite Jacobs Datter Indstenæs Widnede iligemaade eftter aflagde Eed, at hun intet Vedste herom eller hørte, uden at haand!! (hand) nemlig Tosten udenfor Lieutenantens Winduer stod og Siendte Lieutenanten for Fant.

Det 5te Widne Barbara Ols Datter eftter aflagde Eed Vedstod sig at hafve seet Lieutenanten at tage til een Wasselle i gaarden, men Vedste iche om hand dermed slog eller ey, men at Lieutenantens Tiener greb Tosten om Lifvet, Klam/m/eri at forekom-

1711: 48

me, hvilche begge faldt til iorden, dereftter greb Tosten same Dreng i haaret, men om hand greb igien Vedste hun iche til Wisse, da Lieutenanten bad Tosten slippe sin Dreng, spente hand liggende paa Ryggen Lieutenanten for Brystet, dereftter tog Drengen sin Husbonde Lieutenanten Ved haanden at følge ham hiem, da Tosten kom eftter og greb Lieutenanten i haaret, som saadant dog intet agtede, men eftter Tosten Ved andre blev ham fraskilt, gich lige hiem, og ieg Barbara Ols datter strax eftter, da ieg kom hiem, saa ieg Tosten holde Lieutenanten i Haaret ofver Dørren, hvorofver ieg raabte, og da udkom Haachen KindserVig, Lieutenantens Kone og Dreng og skildte Dem ad, hvorpaa hun eftter befalning sluttete Dørren, og hørde siden Tosten skielde for Fantebiche uden for Winduerne Widere Wedste hun iche.

End Widnede det 6te Widne Erich Asbiørnsøn, \Lieut: Dreng etc:/ eftter aflagde Eed, at Tosten Huus indkom i Bryllups Stuen ganske Druchen, og satte sig hos Lieutenanten, derpaa kaldende ham for fant, som hand igien kaldede Tosten, derpaa gich hands Husbonde Lieut:

eftter sin Kones begiæring til den anden bordende og satte sig der, nogen stund derefter gich hans Kone hiem, som hand og fuldte, satte dog først ild i pibe-Tobach, da kom Tosten og slog ham paa ryggen derhos kaldende ham for Fandt, hvorpaa Lieutenanten tog til een Wadselle, enten hand dermed slog eller ey Vedste hand iche, da tog ieg ham ofver Armene og kaste ham til Jorden, Tosten derpaa tog Drengen i Haaret, og hand ham igien, som dog ved andre blefve skildte (fra) hin anden, Widere saa hand, men!! (mens?) hand af tilstædeværende blev fast holden, at Tosten greb hands Husbonde i haaret, og blev af andre tagen fra ham, derpaa fuldte hand sin Husbonde hiem, som paa gulfvet gaaende fortaaldte sin Kone hvad passeret Var

1711: 48b

kom Tosten tilgaaende, da Lieutenanten gich ud, til hvad ende Vedste hand iche, men da de hørde Pigens raab, løb hands Madmoder tillige med Haagen og ieg ud, og forefandt Tosten at holde Lieutenanten i Haaret, om hand igien hafde fat i Tosten, Vedste hand iche, men Haachen løste hænderne af Haaret, da Døren derefter blev sluttet, gich Tosten udenfor Winduerne og der Skioldte for Fante og Fantebiche, Widere iche.

Contraparten derimod, som hafde igien contrastevnt Lieutenant Johan Davidsøn, saaVelsom hands Dreng Erich Asbiørnsøn for ulovlig medhandling med hug og Slag saaVelsom hands haars og Skieggens afrivelse,

de indstævnte tilstode lovlig Være Warslet,

til bevislighed i hands beskyldning Vare indstævnte Torkil Huus og Lars Huus, Lasse Ystenæs som alle mødte og tilstode lovlig Warsel, saaVelsom Michel Bleyen og Jacob Indstenæs, som iche Vare tilstæde, den sidste for Svagheds Skiuld, den anden Var reist Sør ad. derpaa blev Eden de nærværende forelæst og AdVarsel om Medeed hosføyed, hvornæst

Torchel Huus sit eedlige Widne aflagde, at hand udj Gaarden saa Lieutenanten slaa Tosten Huus med een Wassel tvihændes ofver Ryggen, og derpaa tog hands Tiener fat paa ham, og slog ham eftter haar og Skiæg i Marchen, Widere vedste hand iche;

Det 2det Widne Lars Huus forklarede eedlig, sig allene at hafve seet Lieutenanten holde Wassellen i haanden ude i Gaarden, men iche til noget Slag at bruge den, Widere iche.

Noch fremførte det 3de Widne Lasse Ystenæs sit eedlig Widne, at hand allene saa Lieutenanten tage Wassellen i haanden, og løb derpaa ind at kalde paa Haachen at skulle afstyre, som og strax udgich, Widere hafde hand iche at Widne.

1711: 49

End beraabte Tosten Huus sig paa de andre 2de Widner, som herudj nærmere forklaring kunde gjøre, og nu vare fraværende, begiærede derfor Opsættelse i Sagen til næste Rettes Dag.

Monsr: Lem som Ombudsmand Var til Kongens Sigtes og Interresses Obagt paastaaende, at Parterne for mellem løbende Skiendsord i Brylluppet, eftter Lofv: tilhold om Ubeqvems ord til billig Bod maatte Worde taxeret; Noch var paastaaende At Tosten Huus for sin forsætlig forfølgning mod Lieutenanten til hands huus, samt nærmere Woldelig angreb med Haardrag ind ofver hand!! (hands?) dør /: som hand eftter Widnernes forklaring formener ham tilstræcheligh at Være tillagt og ofverbeviist :/ for Wold og haardgreb til Bøder at strafkiendes. Ydermere forlangede Sagsøgeren at Tosten Huus, saaVelsom Lieutenants Dreng for Jordskuf og Haar-greb maatte eftter Lofven dømmes til Bøder, som Drengen Erich Asbiørnsen i sit Widne saadant selv hafde tilstaaet.

Contraparten Tosten Huus appellerede baade til sin store Druchenskab /: hvilchet samtlige Widner Vedstode :/ og uVidenskab i dette Klameri, ydermere forlangede eftter forrige beraabelse paa fraVærende Widner, Opsættelse i Sagen, hvilchet Citanten tillod at Skie.

Afsagt.

Eftter den indstævnte Tosten Huses beraabelse paa fraVærende Widner, og citantens tilla(del)se opsættes Sagen til næste Rettes Dag, da Wedkom/m/ende lovlig Warsel forinden bør g(ifves) og een hver derpaa skal skielles Ret.

2. Noch hafde til same tid Ombudsmanden Sr: Jens Lem (la)det Ved Lensmanden Lars Bech og Johan/n/es Qvæstad i Retten kalde Marie store Naa fordj hun hafde befalet sine børn Siur og Ingebor at afkaste et tag for Haafver Tollevsøn Huusmand paa same Gaard store Naaen, den indstævnte mødte

1711: 49b

og Vedgich lovlig Kaldsmaal, derhos foregifvende, at hand 6 aar uden Grundeløye har boet eller Waaren til huus der paa Gaarden, og derforuden ophugget Bøens liden Skov, saaVelsom paa Hindes Gaard Naaen, som og i Nabolafvet, hvorfor hun eftter 3 gangers uagtet afvisning og tilsigelse at flytte, som hand iche har Wildet eftterlefve, formener sig at hafve haft Føye ved sine Børn Taget at lade afrifve, hvilchet hun friVillig for Retten tilstod,

derpaa Var Ombudsmanden eftter Lofven paastaaende hun for øfvede Herverch til Wolds Bøders erleggelse maatte tilfindes,

den skyldige hafde eftter tilspørsel intet at forevende, men undskiyldte sig allene med sin misforstand og Armod, som hun forhaabede maatte tages udj føyelig betenchende, herom

Afsagt.

Som den indstævnte Mari Naaen uden ergangne Tings-dom, Ved hindes Børn eftter egen tilstaaelse for Retten hafver afbrudt Haafver Husmands Tag, saa tilfindes hun eftter Lofv: 6 B: 14 Cap: 4 og første Art: for begangne HerVerch at bøde 3de 40 Lod Sølv inden 5 uger under Widere medfølge af Lofven.

3. Samson, Arne og Wiglich Maachestad hafde Ved Lensmanden Lars Bech og Siur Maachestad ladet for Retten kalde Johan/n/es, Ole, Helgie og Samson Qvæstad for den begge Gaarder mellemVærende Merchesgaard, som de eftter Andeel iche Vil Vedligeholde,

De indstævnte mødte og imodtog Lovlig Kaldsmaal, hafde derimod paa (o)fvenmeldte 3de Mænd af Maachestad taget contra Stevning, som iligemaade tilstode billig Warsels Tid at hafve nødt,

derpaa fremførde de 3de første citanter Deres paastand at de indstævnte af Qvæstad maatte tilholdes at hafve agt paa Deres Qvæg, paadet de paa Maachestad iche skulde, som de tilforn i 3de aars Tid hafde gjort, nødes at giæte Fæet fra Deres

1711: 50

March og græsgange, eller Wedligeholde den mellemVærende Merches-gaard forsvarlig, som de paa Maachesta forpligter sig iligemaade at giøre,

De 4 Mænd af Qvæsta som contra citanter foregav iligemaade sig af Maachesta Qvæget at være fornærmede, sagde sig dog med den om/m/eldte Merchegaards reparation at være tilfreds,

De 3de Mænd af Maachestad paastode Satisfaction for den Tøs de til Fæets obagt i 6 uger hafde leyet og underholdet ugentlig i det ringeste til 2 mrk. 8 s. beregnet, og herpaa Vare samtlige Wedkom/m/ende begiærende

Afsigt.

Samtlige Opsiddere paa Qvæstad og de 2de paa Naen nemlig Arne og Mari tilfindes efter Lofv: tilhold i 3de B: 12 Cap: 16 og 19 Art: saavel som de 3de paa Maachestad hver efter sin Andeel i Deres Jorder Gierdet at Vedligeholde under Straf som Lofv: i ofvenmeldte Bogs og Cap: 20 Art: formelder. Den anVente Omkostning paa den Gietle-Tøs tilfindes iligemaade de paa anchede 4 Qvæstads og 2de Naens ofvenm(eld)te Opsiddere efter Andeel med 15 mrk. at betale inden 15 Dage u\under Nam efter Lofv: Processens Omkostning ophæfves paa begge Sider.

4. End hafde Ingebrigt Knudsen Ved Lensmanden Lars Bech og Johan/n/es Sexe ladet indkalde Peder SkielVigen at fremVise sine Adkomster til den Gaard SkielVigen, hvortil hand holdt sig Odel berettiget,

den indstævnte mødte, men undslog sig at (wilde?) tage Videre paastand som hand ichun 5 Stevne t(il) Tinge hafde nødt.

Afsagt.

Sagen Opsættes til Lovligere Warsel gifves, da een hver skal Vederfares Ret.

5. Noch hafde Erich Pedersen Nøsvig Ved Endre BegV(ig? og) Joseph Haastabbe ladet stevne Knud Lussand at modtage Løsnings-penge og afstaa 1/2 Pd: Smør og 1 Faarskind udj den Gaard Nøsvig, som hand nu i Eye hafVer, og af ermeldte Erich Pedersøns Fader kiøbt hafver,

den indstævnte mødte, og Vedgich Lovlig Varsel,

1711: 50b

Derhos tilbydende ham den part, som hand selv bruger, skyldende aarlig 1/2 Pd: Smør og 1 Faarskind, derhos begiærende opsættelse og henvisning til Aastædet, da hand vilde med billighed lade sig nøye, citanten begiærede for hands ringe Wilkaar, som saadan medfølgende udgiftt iche kunde imodtage, nu een endelig slutning, derpaa erbød contraparten ham igien den yttre part som ofvenmeldt er, med Husene af den indre part, som efterdags skal følge den anden og yttre, hvormed citanten lod sig nøye, og dermed ophæfvedes ald paastand.

6. End hafde Lieutenant Johan Davidsen Ved 2de Mænd ladet stevne Østen Luttro for resterende Kirche-Tiende 2 ½ Mæle aarlig i 4 aar ubetalt, tilsamen 10 Mæler,

den indstævnte mødte og tilstod lovlig Stevnemaal at Være forkiyndt, derhos beraabende sig paa fraværende Widner, som saadant med ham kunde contestere, og derfor paastod Opsættelse, som af Citanten blev samtycht.

Afsagt,

Efter Parternes fælles samtyche opsættes Sagen til næste Rettes dag, da Osten!! (Østen) Luttro har sine paaberaabte Widner lovlig at indkalde.

7. End hafde Siur Maachestad Ved Lensmanden \og/ Ole Qvæstad ladet indstævne Halsteen Maachestad, at hand efter 3de aars godVillig Tilladelse, burde entVige hands paaboende Gaard 3 Spd Smør i Maachestad, hvortil Siur som Ældste Broder er tillige Bygselraadig, hvorom hand fremViste Kiøbebrev udgifvet af Herbor Rasmus Datter d: 8 Junij 1688. saavel som Skiøde paa Bygsel Retten udgifvet af Jan Torchelsen Boelstad dat: Boelstad d: 20 Decembr: 1704.

Den indstævnte mødte og tilstod lovlig Være Varslet, derhos paastaaende, som same omtvistede ½ Løb Smør og 1 Buchskind uden Bygsel er hands egen eyendeel efter det i Rette lagde Skifte-brevs formeld af dat: 21 Nov: 1694. hvor det han/n/em til Hiem-

1711: 51

megift for 24 Rdr: er tillagt, derfor at Være nærmeste sin egen Eyendeel mod billig Bygsels erleggelse at tiltræde, Citanten derimod sagde sig enten at Ville gifve ham Penge for Godset, eller og creatur og andet Løsøre tilstræcheligt til den hiem/m/egift hand hafde faaet, hvorimod same Jordegods ham Var tillagt, eller for det 3de, at hand sin gaardepart til Eye maa beholde, men Siur som ældste Broder Vilde den dog for aarlig Afgift bruge,

Parterne blefve tilspurde, om de Widere paastand hafde at fremføre, hvor de svarede Ney, men Ware Afsigt begiærende, derpaa

Afsagt.

Citanten Siur Maachestad, som baade efter i Rette lagde Kiøbebrev er Bygselraadig til den ganske Gaard, og tillige som Ældste Broder Aasædeberettiget, derforuden sin Broder Betalning eller aarlig Afgift af Godset sin Broder har tilbudet, tillades efter Lofv: 5 B: 2 Cap: 63 Art: hvor Ældste Broder til Hovedbølle og Aasæde berettiges, som og efter Lofv: 3 B: 13 Cap: 1 Art: som Odelsmænd og Jordrotter til Deres Gaard prioriterer, den omtvistede Jordepart i Maachestad $\frac{1}{2}$ Løb Smør og 1 Buchskind som Wilchelig!! (Wirchelig?) brug at tiltræde, derimod Contraparten Halsteen Maachesta, endskiønt hand er Boeslit Mand tilfindes dog efter Lofv: ofvenmeldte 3 B: 13 Cap: 1 Art: hvorhen det 14 Cap: 5 Art: sig refererer, efterdj hand udj Gaarden iche saa meget som Lofv: paabyder, er eyende, den derfor til næste Fardag un(der) Widere medfølge af Lofven at entvige.

Lars Mouge fremkom med et Skiøde udstæd til ham af Brite Lars Datter med Hindes Formynders Knud (...?)ges tilladelse og samtycke paa $\frac{1}{2}$ Pd: Smør i den Gaard Mouge i Ullensvangs Sogn udj Hardanger (belig)gende dat: Kindzervig d: 6. Nov: 1711. som efter begiæring blev publiceret.

End Tinglæst et Skiøde og Gafve-brev udgifven af Torbiørn Erichsøn Alsager til hands Brodersøn Sylvest Helgiesøn, paa 30 mrk Smør, $\frac{1}{2}$ Huud og $\frac{1}{2}$ Løb

1711: 51b

Salt udj hands Odels Jord Alsager udj KindserVigs Sogn i Hardanger beliggende, hvoraf de 9 mrk er foræret, de øvrige 21 mrk Smør, $\frac{1}{2}$ Hud og {Buchskind} $\frac{1}{2}$ Løb Salt/ med penge betalt, dat: Kindservig d: 6 Nov: 1711.

Efttersom ingen efter 3de ganges paaraabelse den/n/e Dag fandtes, som Vilde gaa i Rette, blev til Slutning Laugrettesmænd opnævnedes, som tilstundende aar 1712 Retten skal betiene, Halgrim Mæland, Olver House, Ifver Eidenæs, Nils Eidenæs, Jon Jordal, Nye, Ellev Øvre Qvaale, Johan/n/es Age, og Isaac Aase, som hos Laugmanden Deres Laugrettes Eed hafver at aflegge, og derpaa opsagdes Retten for dette Tinglav.

Ao: 1711 d: 9 Novembr: holdtes Almindeligt Skatte- Høste- og Sage-Ting paa den Gaard Eye for GrafVens Tinglav, nærværende Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Monsr: Jens Lem som constitueret Ombudsmand, Lensmanden Baar Spaanheim, og Edsorne Laugrettesmænd, Hans Olsøn Aandeland, Ifver Næsheim, Peder Spilden, Lars Kløfve, Siur Spaanheim for Ole Spaanheim, Daniel Bagne, Arne Legrei, og Niels Lione med mere Tingsøgende Almue,

da forindførte Fol: 44 alle Kongl: og Slotslofvens Ordres og placater lydelig blefve publicerede.

Dernæst et Gafve brev udgifvet af Magnus Leqve til hands Søn Ole Magnusøn paa 2 Løber ½ Pd: Smør, 2 Huder udj den Gaard Øvre-Leqve i Ulvigs Sogn Sogn!! i Hardanger beliggende dat: d: 9 Nov: 1711. Eye.

(2.) Et Skiøde udstæd af Lars Gieltne til Christopher Ødven paa 2 Pd 16 mrk i den Gaard Gieltne i Ulvig Sogn i Hardanger beliggende, dat: d: 14 Oct: 1711. Aandeland.

3. Een Bygselsæddel udgifven af Mag: Samuel Schreuder til Ole Tostensøn paa ½ Løb Smør og 1 L: Salt som selveyer, samt ½ Løb Smør hvortil een anden er Eyere, udj den gaard Tiærland, dat: Bergen d: 2 Apr: 1711.

4. Een Bygselsæddel udstæd af Monsr: Eibeck paa Hr: Assessor Hansøns Wegne til Endre Simensøn udj den gaard Lione paa ½ Løb Smør, dat: Eye Tingstæd d: 4 Martij 1711.

1711: 52

Til same Tid hafde Lensmanden og Helgie Legrei beordret af den constituerede Ombudsmand indstævnt Sve\nd Christiansøn Boelstad for begangne Leyermaal med Synneve Davids Datter, som ham i 3de Leed er beslegted,

paa den indstævnte Svends Wegne mødte Hans Olsøn Aandeland, og paa hindes Wegne Michel Lindebreche, som begge tilstode lovlig Stevnemaal, derpaa Hans Olsøn, som com/m\ittered Talsmand foregav Delinqventen ichun at Være 19 aar, og derforuden \begge/ Deres Oldefædre ichun at hafve været Halvsøskende, derfor formodende for 1 aars borteværelse at nyde forskaansel, Widere eftter Forseelsens tilstaaelse undergav sig Lofven, hvad Bøderne angaar, sagde hand den skyldige intet at eye eller formaa; Michel Lindebreche, som iligemaade paa Syn/n/eve Davids Datters \Vegne/ mødte, tilstod ligeledes forseelsen, hafde indtet uden hindes Armod at foregifve, at hun af nød maatte Ved Betleri søge sit Brød.

Monsr: Lem som constitueret Ombudsmand satte i (Ret)te, at De Skyldige eftter Lofv: 6 B: 13 C: 13 Art: til Bøder og Widere straf maatte Worde Anseet, herpaa Dom begiærende, hvormed de Comparerende Vare tilfreds

Afsagt.

Svend Christiansøn Boelstad tilfindes for begangne forseelse Ved Leyermaal i forbudne 3de Leed at stande aabenbare Skriftt og derpaa {sig} til Fiske Leyet Udsir {Nordenfields} paa 2de aar sig at begifve. Syn/n/eve Davids Datter iligemaade tilkiendes eftter standen aabenbare Skrifttemaal til Fiske Leyene (i/paa?) Bue paa 2de aar at henvises, hvad Begges B(øder) er angaaende kand ingen af dem for {for} Der(es) Witterlige Armod og uVederheftighed til noget (...?) Worde tilkient, som ingen af Dem eftter Wedbørlig forspørsel det ringeste er eyende.

(2.) Dernæst fremkom eftter paaraabelse Hans Olsøn Aandeland, som Ved 2de Mænd hafde ladet i Rette kalde Anders, Ole, Helgie og Arne Legrei, fordj de paa hands grund

1711: 52b

mod hands Willie og Widenskab hafde gjort 2de gange forkast og fornærmelse,

de indstævnte mødte og Vedgich lovlig Warsel, derhos producerede sin contra-stevning mod ermeldte Hans Aandeland, fordj hand i mange aar paa Legreis Eyendeel har brugt Nodekast,

som iligemaade nærværende modtog Lovlig kaldsmaal, De contrastevnende formeente, efterdj, Hans Aandeland først har kasted og brugt Waad paa deres Grund, derved at hafve gifvet Dem anledning mod ham at øfve det same, og skulde Den/n/em være formeent, saadant Node-brug paa hands Grund at bruge, saa er deres fulde paastand hand iligemaade fra deres Eign sig maa entholde, Hans Olsøn derimod paastod og formeente efterdj hand udj Legrei Var saa Vel eyende som paa den anden side, sig at hafve frihed saa Vit een Jordrot i Herligheder tilkom/m/er der sin Nod at bruge, derforuden har same Legreis Opsiddere ofte Waaren med at kaste tillige med ham, og saadant hands Kast ingensinde paataalt, men deraf pro persona nødt Deres Andeel, Paa den side skal og efter hands foregifvende ichun være et Kast, som de fælles har brugt, derimod paa Herreies grund 8 Kast, hvorudj de ham hafde fornærmet, Contrapartiet paastod, at naar de med Hans Olsøn hafde kastet, Var dem allene den halfve part for Mands Lod tillagt, men for Landet eller Jorden, hvorudj hand ichun den 4de Deel var eyende, hafde de indtet nødt, derfor formeente De sig at hafve same frihed paa hands Land at kaste, og for saadan Deres Fiskeri at være angerløs, paastaaende hand efterdags wilde i saa tilfælde lade Dem, som og de ham blifve uforværmede under Widere

1711: 53

Paatale, og enten hand eller hands Leilænding same Fiskekast allene at bruge, Hans Olsøn Derimod foregav at hand som Medeyere hafde noch frihed paa Legreyes Grund at kaste, hvorfor hand dog Opsidderne altid sit contingent hafde erlagt, hvorpaa de ingensinde \har/ talt eller funden sig misnøyet, Lofven heller icke Mands Lands eller Node-Lod særdeles specificerer, men Legreyes Opsiddere derfor icke at være tilladt, paa hands Eyendeel, hvor de aldeles ingen Lod hafde, eller ham derfor nogensinde nogen andeel hafde tilbødet, saadan frihed {at} med Kast sig at tiltage derhos begiærende baade for adskillige gange forgiæfves gjorde Reiser til Fiskeriet, som og for Processens omkostning tilstræcheligh Satisfaction, og at de indstævnte for saadan misbrug til afskaffelse i Længden maatte advares og tilrettesættes, herpaa Parterne forlangede Dom; hvornæst de indbyrdes træffede Forlig, at Hans Olsøn for tilføjede Skade og omkostning af samtlige 4 Legreyes Opsiddere skulde til reparation nyde 2 Rdr.; og efterdags efter Lofv: tilhold sig fra Deres Gund!! (Grund) og Eyendeel at entholde.

3. End hafde Hans Olsøn Aandeland ladet for Retten kalde Anders Ose Ved Lensmanden Baar Spaanheim og Helgie Legrei ladet stevne for uloglig Skoughugster, saa Velsom Gierdespilde, og een Eegs fratagelse,

den indstævnte mødte icke, Warsels Mændene k(un)de ey heller afhiemble Deres Stevnemaal, Lovmæs(sig,) som hand for hands Boepæl icke Var stevnt, derpaa

Afsagt.

Den indstævnte paalegges efter foregaaende L(ovlig?) Warsel til næste Rettes Dag at møde eller l(ide) Dom for udeblivelse.

4. Monsr: Jacob Busch hafde Lovlig ladet indstævnt Michel Wallanvig for Krav 63 Rdr: 3 mrk. 10 s. hvorfor Hand han/n/em sit Skiøde hafde pandsat, den indstævn-

1711: 53b

te mødte og Wedgich Lovlig Warsel, derhos insinuerede Hans Olsøn Aandeland som Fuldmægtig et brev, hvorudj ermeldte Sr: Jacob Busch tilbage kalder Stevnemaalet i formodning hand efter Løfte ham med Tiden skal fornøye, hvilchet \hd!!/ (hand) og for

Retten tilbød, nemlig hvert aar at erlegge 5 Rdr: som derfor blev imodtaget, indtil nærmere Kundskab herom og consens fra Citanten blifver indhænttet.

5. Torbiør Lars Datter hafde Ved Niels Lione og Siur Spaanheim ladet i Rette kalde Lensmanden Baar Spaanheim, fordj hand uagtet ald udgielt og sær hines Børnepenget, som hos hines Fader som Wærge indestod, hafde adskilt hines Fader og Moder og tillige Deres Eiendele, derhos i Rette leggende et Arfveskifte Forretning af dato: 11 Sept: Ao: 1676. hvilchet hinde tilsiger 11 Rdr: 5 mrk. 8 s.

den indstævnte mødte og imodtog Warsel, noch producerede for ermeldte Torbiør Lars Datter een Specification forfattet af hines Fader: paa hvis hand da hand udj Ægteskab med Kristi Nils Datter Qvandal indkom, med sig bragt, som sig til 23 Rdr: beløber, hvorimod hand sig foregifver indtet Wederlag eller Deel at hafve nødt, da De fra hinanden skiltes, den indstævnte foregav derimod at hand ichun Var een Arfving, og sin anpart Vilde ansvare, og at De andre ligesaa Vel som hand baade maatte Warsles og tilkiendes efter andeel hines paastand at gotgiøre, De andre ere Nils Qvandal, Guro Lars Datter, Anna, Abelone, Kristi, Eli, Kari Lars Døttre.

Afsagt.

Torbiør Lars Datter hafver samtlige Wedkom/m/ende hver til sit Wærne-Ting at gifve Lovlig Warsel, hvornæst een hver skal hende Ret.

6. Halsteen Garetuun hafde Wed 2de Mænd lade i Rette kalde Aamund Skaar for 2de Rdr: som af Ole \Aasersøn/ Sæbøe hafde lant!! (laant), hvilche hand som Wærson paa sin Wærmoders Wegne fodrede!! (fordrede), den indstævnte

1711: 54

mødte iche ey heller stevneVidnerne, hvorfor

Afsagt.

Sagen opsettes til næste Rettes Dag da Vedkom/m/ende bør Lovlig Warsles, og hver skal skielles Ret.

7. Nils \Dagsøn/ Følchedal hafde Ved Lensmanden og Peder Hachesta ladet for Retten kalde Ole Hachesta for lante!! (laante) Penge 2 Rdr: og derpaa løbende Rente i 8 aar,

den indstævnte mødte iche, men efter paraabølse paa hands Wegne Christopher Ødven, som foregav same udlante!! 2 Rdr: at Være haandpenget paa et Sag-Arbeide, hvilchet een anden siden har giort, og de ey efter Aftale har sendt ham bud, Citanten paastod Dom til Skadesløs betaling, og fyldest for Processens Omkostning.

Afsagt.

Sagen opsættes til næste Rettes Dag da den indstævnte efter foregaaende Lovlig Warsel paalegges at møde eller lide Dom for udeblivelse.

8. Haafver Olsøn Breche hafde indstævnt Siur Larsøn i øvre-Følchedal Ved Wiching øvre-Følchedal og J(on) Siursøn, at hand for hands Stifbørns Ophold i 4 (...?) aar, skal som Wærge betale ham Koste-gield samenregnet 17 Rdr: 2 mrk. 10 s. i Renten af 9 Rdr: 2 mrk. i 4 aar Vilde hand same sit krav derimod afkorte, saaVit det kunde stræche,

den indstævnte mødte og Vedstod Lovlig Warsel, sagde sig derimod hverchen at hafve afordret Stevfaderen nogen Rente, ey heller Barnet sig som Wærge til ophold at Være tilbøden, som h(and) dog uden Koste gield Vilde opholdet, af Barnets A(nne?) Tollevs Datters Midler har hand i 5 aar haft 4 Rdr: 4 mrk. 2 s. som udj een gam/m/el Kiedel bestod,

næstle(den) foraar har hand af Stevfaderen bekom/m/et 8 Rdr: 2 mrk. rester endnu 1 Rdr: hafde indtet at forevende, men samtlige begiærende

Afsigt.

Som Stevfaderen Haafver Breche iche hafver tilbødet Wærgen Siur Følchedal Barnet til Ophold som det for intet med underholdning \uden betaling/ Vilde forsiunet, og Barnets Arfvedeel sig ichun til 14 Rdr: beløber

1711: 54b

Aldt saa tilfindes ham eftter Frænders og Wergers Kiendelse \af Lofv: anledning i 3. B: 19. C: 16. Art:/ de forløbne aars Rente af Sum/m/a tilsamen 3 Rdr: som og nærværende og næst tilstundende aars Rente 8 mrk. 12 s. hvormed hand bør lade sig Nøye

9. End hafde Siur Spaanheim ladet indkalde for Retten Ved Lensmanden Baar Spaanheim og Asbiørn Næsheim, Østen Torsøn Aasheim for 8 aars resterende Kirche-Tiende, aarlig 2 ½ Mæle tilsamen 20 Mæler hvilche hand in natura forlanger,

den Indstævnte mødte iche, ey heller Var Stevnemaalet Lovlig, efttersom hand iche for hands!! (ham / hands Boepæl?) Var Varslet.

Afsagt.

Sagen opsettes til næste Rettes Dag, da Citanten med Stevnemaalet Videre Loftmessig hafver at omgaa, og hver skal skielles Ret.

10. Noch hafde Christopher Ødven ladet i Rette kalde Joen Gieltnæs for resterende Gield 21 Rdr: 5 mrk. 6 s:

den indstævnte Vedgich selv nærværende Lovlig Varsel, som og for same Krav at pandsat ermeldte Christopher Ødven i Almindelighed sin Eyendeel og Boehafve, undtagen 3de Kiøer, som hand af Joen tilforn har Kiøbt, herpaa Var Christopher Ødven eftter Debitorens tilstaaelse Skadesløs betalnings Dom begiærende.

Afsagt.

Joen Gieltnæs tilfindes eftter egen tilstaaelse for Retten om Krafvets Rigtighed til Christopher Ødven at betale de paafordrede 21 Rdr: 5 mrk. 6 s. inden 15 Dage under Nam.

11. End hafde næstermeldte Christopher Ødven indstævnt same Joen Gieltnæs Ved Lensmanden og Aamund Wichnæs, at hand enten udj Wichnæs den pandsatte Deel, som er ½ L: Smør 1 og ¾ Deel Løb Salt, eftter Pantebrevets formeld af Dato 19 Febr: 1706. som hand i Rette lagde, med den imidlertid paaløbende Rente i 5 aar af 106 Rdr: 26 Rdr: 3 mrk. 6 s:

1711: 55

Skulde med bøyagtig betaling indløse, eller Odels Retten til ald Gaarden afstaa, og derpaa følgende Eyendoms Dom consentere, Debitoren sagde sig iche at hafve Wilkaar Gaarden igien at indløse, men Wilde heller tillade Christopher paa Godset at erlægge Eyendoms Dom med Odels Rettens afstaaelse til den Ganske Gaard, som sig til een Løb Smør 3 ½ Løb Salt bedrager, hvortil hand eftter ergangne LovTings Dom d: 10 Octob: 1705 er prioriteret, derfor Christopher Ødven eftter forening for Retten tilsagde ham at efterlade de 26 Rdrs 3 mrk. og 6 s. paaløbende Rente, som og de 21 Rdr: 5 mrk. og 6 s. tildømte Krav, hvormed Joen Gieltnæs Var Vel tilfreds, og herom begiærede begge Vedkom/m/ende een omstændelig

Afsigt.

Som Panthafveren Christopher Ødven sit Krav med tilstræcheligh i Rette lagde Pantebrev beviser, som og Debitoren selv friVillig tilstaar, og det {tilbud} udst(yr)te Pant formedelst

ringe Wilkor efter tilbud (und?)slæder sig at indløse, men Penge for Odelsretten erbyder sig at imodtage, hvilchet ham og for Retten af Christopher Ødven med tilhørende 48 Rdr: 2 mrk. 12 s. retmæssig Kravs efter ladelse ham er gotgiort, aldt saa kiendes ermeldte Christopher Ødven til sit Pandt efterdags at Være Lovlig Eyer mand, som og til den ganske Gaard Wichnæs 1 L: Smør 3 ½ Løb Salt efter hændede forening all(ene?) Odelberettiget.

12. Find Bue hafde Ved Skafferen Jens i Wig og Jacob Tv(eet) indstævnt Michel Tveet, Begge Tveet, og Endre Tveet, ubetalte 3de Aars Tage hos Dem alle tilsamen 2 Rdr: 8 s. af de indstævnte mødte allene Michel, som nægter s(ig lov)lig Være Warslet, erbød sig dog efter Andeel 3de Tage at betale, herpaa Var Citanten begiærende
Afsigt.

Find Bue som citant har \de udeværende/ Wedkom/m/ende til næste Rettes Dag Lovlig Warsel at gifve, den nærværende Michel Tvedt tilfindes efter egen tilbydelse for Retten det

1711: 55b

paafodrede 3de Tage i 18 aar 5 mrk. 8 s. efter sin Anpart at betale under Widere Nam efter Lofven.

Efter 3de Ganges paaraabelse fandtes ingen, som Vilde gaa i Rette.

Torbiørn Aslachsøn Aurdal tienende hos Oberst Lieutenant Montagne lod lyse til Tinge sin Penge-Mangel og Løsnings-Ret til een deel udj den Gaard Espeland i Grafvens Sogn i Hardanger beliggende, hvortil hand formener sig prioriteret.

Dernæst forlangede Johannes AalVigen efter tilspørsel for Retten et rigtigt Tings Vidne, at hand paa sin Sag kaldet Eye-Sag indeværende Aar aldeles indtet har skaaret, og at Elfven derforuden Ved udfald den saadan Skade hafde tilføyet, at mand iche Wed, naar den igien kand bringes i stand eller blifve til nytte, hvilchet Laugrettet og Menige Almue med ham contesterede.

Til Slutning blefve Laugrettesmænd opnævnedes, som tilstundende Aar 1712 Retten skulle betiene, Niels Spilden, Torbiørn Næsheim, Hans Olsøn Aandeland Siur Spaanheim, Joen Wæstreim, Nye Wiching øvre Følchedalen, Tollev Hachesta, og Knud Tveite, som hos Laugmanden Deres Laugrettes Eed Wedbørlig hafver at aflegge, og derpaa Opsagdes Retten for Dette Tinglav.

Ao: 1711 d: 20 Novembr: blev holdet for Lyse-Klosterets Almue et Sædvanligt Høste-Skatte- og Sage-Ting paa Lyse Klosters Hofvedgaard Tilstæde Værende Sr: Widing som Ombudsmand, Lensmand Lars Houge, med Edsorne Laugrettesmænd Daniel, Aamund og Elling Leqven, Mons Gassand, Peder Kolild, Ole Moberg, Ole Nilsøn Grindevold, og Simen Houge med mere Tingsøgende Almue.

1711: 56

Da eftter Rettens Settelse blev publiceret Deres Kongl: Mayts: allernaadigste forundte Bestalning til mig paa Sorenskrifveriet ofver Hardanger Vos og Lyse Klosters Gods dat: Fridrichsberg d: 5 Sept: 1710.

Dernæst den Kongl: udstæde Forordning om extraordinaire Paabud i Norge af dato 21 Febr: 1711.

3. Slotslofvens ordres og Widere forkaring!! (forklaring) om same Skoeskat, af hver af Bøigdefolchet for Dem selv, Deres Hustruer, Børn og Tiuede!! (Tyende) for Hver af 2 pr Skoe til 6 s: beregnet, dat: Agg: d: 17 Apr: 1711

4. Kongl: Forordning om Kop- Heste og Ildstæd skat, samt Rente-penge og Husleye-skatt, udj Norge dat: Jægersborg d: 1 Junij 1711.

Dereftter een Bygselsæddel udstæd af Sr: Widing til Anders Olsøn paa 1 Pd: 19 ½ mrk Smør udj (den) Gaard Skieye i Sundhorlehn i Ous Præsteg(ield) beliggende, dat: Lyse-Klosteret d: 6 Decembr: 1711.

1 dito udstæd af Ombudsmanden Sr: Widing til Ole Eliasøn paa ½ Løb Smør og ½ Huud udj den Gaard Indre Moberg i Ous Skibrede beliggende dat: Lyse-Klosteret d: 6 Febr: 1711.

Noch Een af Sr: Widing udgifven til Anders Andersøn paa ½ Løb, 4 ½ mrk. Huud 1 ½ Spd: udj Gaarden Ulfvende i Ous Skibrede beliggende dat: Lyse-Klosteret d: 3 Nov: 1711.

End een Bygselsæddel udstæd af Monsr: Widing til Michel Chrisophersøn!! (Christophersøn) paa Halvanden Løb Smør (udj) Gaarden Nordstrøm (Nordstrøen) i Ous Præstegield beliggende Dat: d: 5 Augusti 1710.

Een dito af Sr: Widing udstæd til Arne Johansøn paa 1 Spd: Smør ¼ Huud udj Gaarden Kraageide i Phanø Præstegield beliggende dat: d: 18 Aug: 1711.

Noch eet Bygselbrev udgifvet af Sr: Widing til Sander Johansøn paa ½ Løb Smør og ½ Huud udj Gaarden Kraageid dat: Lyse-Klosteret d: 8 jan: 1711.

1711: 56b

Noch Et Fæste-brev af Sr: Widing udstæd til Niels Larsøn paa 2 Pd: 6 mrk. Smør udj den Gaard NorVigen i Phanø Præstegield beliggende dat: Lyse-Klosteret d: 7 Decembr: 1710.

8. Een Bygselsæddel af Ombudsmanden Sr: Widing til Mons Jonsøn udstæd paa et Pd: og 3 mrk. Smør udj Gaarden Jerland i Ous Præstegield beliggende dat: Lyse-Klosteret d: 11 Novembr: 1710.

Til same Tid hafde Sr: Widing som Ombudsmand Ved Ifver og Mons Søvteland ladet indstævne Brite Tim/m/enæs for ulovlig Giærde-Spilde paa Bahuus, som og ham uafvidende De hafde paa same Gaard indjaget Deres Qvæg til Græsgang,

paa den indstævntes Wegne mødte hindes Mand og tilstod Lovlig Warsel, som og at hafve aabnet Giærdes-Ledet og der paa Bahuus indrefven sit Qvæg, bade derhos Ombudsmanden og!! (om) perdon efttersom De eftter eget foregifvende saadant af U-Widenhed hafde beganget, som De saa andet Fæe at gaa der inde, og Høet allerede Var indhøstet, derhos tilbydende i Forlig 4 Rdr: som og from/m/elig blev imodtaget, og derpaa ald Paastand ophæfvet.

2. Havde Ombudsmanden Sr: Widing Ved Lensmand Lars Hauge og Simen Hauge ladet i Rette kalde alle 4 Skeyes Opsiddere Anders, Simen, Ingebricht, Niels, saaVelsom Ulfvens Leilændinge for de ulovlig Skovhugster mod Deres Landrottes minde og Wille!! (Willie) hafde øfvet, som og brut det gjorde Forbud Ved Mænd paa same Hugne Weed, de første indstævnte mødte og modtog Lovlig Kaldsmaal, men aldeles fraaginge same beskiyldning, om det Forbuds Brydelse, men foregavne same hugne Weed som Var arresteret,

1711: 57

Endnu at Være i behold og stande urørt, erbød sig og Ved Eed saadan beskiyldning og Sigt sig at fralegge, hvorpaa Ombudsmanden iligemaade efter intercession ophæfvede sit Paastand og efterlod sine Pretentioner.

Efter 3de Ganges Paaraabelse fremkom ingen, som Vilde gaa i Rette eller hafde stevnt hvorpaa Laugrettesmænd blefve opnævnde, som næstkom/m/ende aar 1712 Retten skal betiene Joen Søvig, Elias Søvig, Mons Søvteland, Erich Øvre Eide, Lars Øvre Eid, Johan/n/es Ulfven, Nils Nilsøn Norvigen, og Michel Nordstrøen, hvilche 2de sidste hos Laugmanden hafver Deres Laugrettes Eed Vedbørlig at aflegge, og derpaa opsagdes Retten for den/n/e Dag.

D: 21 blev igien efter Rettens Sættelse begiæret at publicere

1. Een Bygselsæddel udstæd af Sr: Widing til Nils Ingebrichsøn paa 1 ½ Spd: Smør, Hud Halvanden spand \udj Dybevigen/, dat: Lyse Klost: d: 3 Decembr: 1710.

Dernæst een Bygselsæddel udgifvet af Sr: Widing til Ørrie Pedersøn paa 1 ½ Spd: Smør og 1 ½ Spd: Hud udj den Gaard Dybevigen udj Ous Præstegield beliggende, dat: Lyse Klo: d: 16 Sept: 1711.

hvorefter indtet efter paaraabelse mere Var for Retten at foredrage, derfor den igien, for dette Tinglav opsiges.

Ao: 1711 d: 26 Nov: holdtes Sædvanlig Høste- Skatte og Sage-Ting for Lyse-Klosters Almue udj Nordhorlehn paa den Gaard Kaland nærværende Sr: Jacob Widing som Ombudsmand, Lensmand Mons SandVen, og Edsorne Laugrettesmænd Ole Almeland, Lars yttre-Hamre, Mons Østevold, Salomon Hatlestad, Lars Øvre Bircheland, Lars Almeland, Winsands yttre Hambre, Mons ibd: med mere Almue

1711: 57b

Da efter Rettens Sættelse lydelig blev publiceret

1. De Kongl: og Slotslofv: Ordres fol: 55. 56: for indførte.

Dernæst Een Bygselsæddel udstæd af Sr: Widing til Michel Jensøn paa 20 ½ mrk Smør, ¼ Huud udj den Gaard Storheim i Norhodlæhn!! og Mangers Gield beliggende, dat: d: 3de Junij 1711.

Noch een Bygselsæddel udstæd af Sr: Widing til Peder Larsøn paa 18 ½ mrk. Smør udj Gaarden Houg, dat: Lyse Klost: d: 11 Nov: 1711.

Widere Deres Kongl: Mayts: Allernaadigste udstæde Bestalning til mig paa Sorenskrifveriet ofver Hardanger Vos og Lyse Klosters Gods dat: Fridrichsberg d: 5 Sept: 1710.

Til same Ting hafde Sr: Widing som Ombudsmand Ladet Ved Simen Pedersøn og Rasmus Smaadalen i Rette Kalde Ole Engevig fordj hand paa Røgenæs har opbrut og nedtaget een dør, noch for hand paa gaarden Bahuus til Græsgang uden Ombudsmandens eller Proprietairens Widende har indladet sit Qvæg,

den indstævnte mødte og tilstod lovlig stævnemaal, derhos tilstaaende at hafve taget om/m/eldte Dør og lant!! (laant) sin Søn, endskiønt den i Hængsel var hengende, men aldeles fragich at Være Widende sit Qvæg paa paa!! Bahuus-Bøe at Være indkom/m/en, mindre indrefven, for det første paastod Ombudsmanden hand for sin forseelse som Tyv og Woldsmænd til Dom og Straf maatte Worde anseet, den indstævnte bad Ombudsmanden om Forladelse, og derhos tilbød ham 2 Rdr: som og af bamhiertighed blev imodtaget, og derhos ald paastand ophævet.

1711: 58

Noch hafde Ombudsmanden Sr: Widing Ved Simen Pedersøn og Rasmus Smaadalen ladet indstævne Kari Ols Datter Lyngbøe for hun sit Qvæg paa Bahuus-Bøe Ombudsmanden tilhørende, ham uvidende hafde indrefvet,

den citerede comparerede og eftter tilstaaelse af Stevnemaal og forseelse blev af Ombudsmanden pardoneret, med een mrkes Bøder til De fattige.

End ydermere indstævnt af Sr: Widing Ved Simen Pedersøn og Pofvel Hatlestad, Carl Walle for begangne Slagsmaal med Willum Totland paa Walle,

den indstævnte mødte iche, ey heller Stevnevidnerne, hvorfor Sagen til næste Rettes Dag opsettes, da Parterne Lovlig Warsel har at nyde.

Ydermere har Rasmus Hornæs Ved Lensmanden Mons SandVen og Simen Pedersøn ladet indstævne Ole SandVen, for hand ham paa hands Ære i et Bryllup 3de Dage eftter hin anden skal hafve skiendt, nemlig at ha\nd hos sin Pige hafde ligget,

den indstævnte tilstod nærværende Lovlig at Være stevnt; Widere i Sagen Var indstævnt Giertrud Salbu, Tollev Hope, Ole Waagsbøe, Ole Olsen Indre Hope hvilche a(lle) comparerede og Wedginge lovlig Stevnemaal,

Derpaa det første Widne Giertrud Salbu {comparerede} aflagde eftterfølgende Edlig Widne, at hun hafde hørt Ole SandVen bede Rasmus Hornæs gange hiem og ligge hos sin Tøs Widere Widste hun iche.

Noch Widnede det andet Widne Tollev Hope eftter aflagde Eed, sig allene at hafve hørt

1711: 58b

Ole SandVen sige Rasmus Hornæs mere at holde af sin Tøs end af sin Kone, mere iche Wedste hand at sige.

Det 3de Widne Ole Waagsbøe aflagde Edlig Widne, at Ole SandVen tilsagde Rasmus Hornæs at hand ligger hos sin Tøs, Widere iche.

Noch det 4de Widne Ole Olsøn Hope aflagde Eed og derpaa følgende Widne, sig at hafve hørt Ole SandVen bede Rasmus Hornæs gange hiem og ligge hos sin Tøs, mere Wedste hand iche,

hvilche aflagde Widnesbyrd Laugretted samtlig contesterede.

Citanten paastod at Ham af Contraparten for saadan ubillighed og tilføyede nærgaaende og ubeqvems ord maatte skie Satisfaction, {ham} \contraparten/ til {til} stravs lidelse.

Den indstævnte sagde sig derimod, i same Bryllup, hvor dette skulde passeret, at hafve Wæret aldeles Druchen, og derfor iche kunde mindes sig saadant at hafve talt, ey heller saadant Ved lovlige Widner Han/n/em at Wære ofverbevist, derfor formodende sig at Worde for saadan hands Paatale {at Vorde} frikiendt, som hand hannem saadan beskiyldning iche hafde tilsagt, men om saa skulde Være talt, allene i Druchenskab at hafve skiemtet, derhos sigende sig til saadant iche at hafve nogen Føye, og erbød Sig eftter Lofv: han/n/em WelVillig at erklære. Hvilchet Citanten og imodtog, og derpaa efterlod Sagen med paafølgende pretentioner, hvormed Ombudsmanden Var fornøyet.

1711: 59

Som ingen eftter 3de ganges paaraabelse hafde Stævnt, eller \hafde/ at {at} procedere, blev til Slutning Laugrettesmænd paaraabt, som Ao: 1712 Retten skal betiene, Mons Østevold, Salomon Hatlestad, Wincens og Mons yttre Hamre, Lars øvre-Bircheland, Lars Almeland, Nye Povel Hatlestad, Johan/n/es Olsøn Skaar, hvilche 2de sidste hos Laugmanden hafver Deres Wedbørlig Eed at aflegge, Og herpaa opsagdes Retten for den/n/e Dag og Tinglav.

Ao: 1711 d: 3 Decembr: holdtes ordinair Høste- Skatte og Sage-Ting for Lyse Klosters Almue paa den Gaard Ringøen nærværende Ombudsmanden Sr: Widing, med Lensmand Ole Ludsand, og Edsorne Laugrettesmænd, H(ans) Opheim, Aad Aarhus, Ole Willure, Joen Hildal, Lars Seim, Helgie Sæverhag(en,) Jens Bleyen, Lars Mælen med mere Tingsøgende Almue.

Som ingen Kongl: Ordres eftter Rettens Sættelse blev produceret til publication.

Fremlagdes til Tinglysning Deres Kongl: Mayts: Allernaadigst forundte Bestalning til mig paa Sorenskrifveriet ofver Hardanger, Wos og Lyse-Klosters-gods, dat: Fridricsberg d: 5 Sept: 1710.

Dernæst Een Bygselsæddel udstæd af Ombudsmanden Sr: Widing til Halver Andersøn paa ½ L(øb) Smør og 1 Giedskind udj Kiærnagel i Finaas Præstegield og Sundhorlehn beliggende, dat: 28 Nov: 1711 Lyse Kloster.

Noch Een af Sr: Widing udstæd til Knud Monsen paa Een Halv L: Sm: 9 Sexten deel Hud udj Gaarden Wæspestad udj Sundhorlehn beligg: dat: L: Closter: d: 17 N: 171(1)

1711: 59b

Ydermere Een Contract slutted imellem Ombudsmanden Sr: Widing og Lyse-Klosters Almue udj Hardanger, at een Hver Opsidder der udj districtet for den aarlige Fløtning, de Jordrotten

Skiylder, aarlig skal betale 3 mrk Danske, og for Widere Flõtning af Ham eftter Forordningen nyde betalning, dat: Lussand d: 8 Decembr: 1710.

Iligemaade Gienparten af same Indhold og dato.

Til same Ting hafde Sr: Widing ladet Ved Lensmanden Ole Ludsand og Gulbrand Ludsand for Retten indkalde Joen Bleyen, for hand sine Naboer Ole og Lars Bleyen med utidige ord og Miner, samt Hytten og Trudsler i Skoufven skal hafve angrebet,

den indstævnte nærværende tilstod lovlig Warsel, derhos aldeles fragaaende den tillagde Sigt, De indstævnte Widner i Sagen comparerede iche, hvorfor Sagen til næste Rettes Dag opsættes, Da Wedkom/m/ende til Deres Wærneting har at nyde Lovlig Warsel.

End hafde Sr: Widing ladet i Rette Kalde Hans Povelsøn Opheim, at fremvise sin Adkomst til hands paaboende Gaard Opheim, \samt Skarvetuun/ som tilforn Lyse-Klosteret har Vaaren underliggende, hvilchet Sr: Widing formeente Sig Som Proprietair til same Gods prioriteret at Være til at indløse,

den indstævnte comparerede og vedtog Lovlig Warsel, derhos i Rette lagde baade Ders!! (Deres) Kongl: Mayts: udstæde Skiøde til Borgemester Nils Hansøn, som og ermeldte Borgemesters udgivne Pante brev og Eyendoms Tilbud paa sa-

1711: 60

me Gaard, hvilchet eftter oplæsning og anvisning af Sr: Widing paa sine og Medeyeres Wegne blev approberet til Eyendoms Dom at Nyde confirmation, det hand som Ombudsmand tilsagde at Indestaa, hvorpaa ermeldte Hands!! (Hans) Pofvelsøn War Eyendoms Dom begiærende.

Afsagt.

Eftter i Rette lagde Documenter og tilstræchelige Adkomster, samt approbation og Tilstaaelse af Citanten Sr: Widing som Ombudsmand paa sine og Medeyeres Wegne, Saa tilkiendes Hans Povelsøn Opheim Same Pandt bestaaende udj Opheim skiylgende aarlig 3 ½ L: Smør saaVelsom Skarvetuun aarlig skiylder 2 pd ½ Huud med ofverbygssel paa lige meget, og underliggende Støe med ald behørende herlighed, som eftter Deres Kongl: Mayts: udstæde Skiøde til Borgemester Nils Hansøn af 12 Julij 1661. Allernaadigst tilholder og forunder saa formeldte Hans Povelsøn \eftter Lovlig omgang L: 5 B: 7 C: 11 Art:/ efterdags ofven specificerede Gaarder med dessen Herlighed \og Friheder/ som sin Eyendeel sig maa Wircheligh tilegne, og af een hver for ydermere pretension Wære fri og u-paa anchet.

Ydermere hafde Thron Ærdal ladet Ved Ole (Lud)sand og hands Son Gulbrand i Rette kalde Britte Norvig fordj hun han/n/em hafde tillagt at hand \med sine Dreng/ eftter hinders Søn, da hand paa indre Samlen kuldseiled, hafde fundet een kiste, som hand iche hafde oplyst, paa den indstævntes Wegne mødte Lensmanden Ole Ludsand og tilstod lovlig stevnemaal, derhos sigende same

1711: 60b

Brite Nørvig saadant eftter andres løse foregifvende at hafve talt, hvortil hun dog ingen føye Wedste, eller saadant han/n/em Wilde tillegge, men derimod Manden for een ærlig, Skichelig og uberøgtet Mand Vilde erklære, som hun hannem saadant iche kunde tilsige mindre ofverbevisse, og dermed Var Citanten fornøyet, hvornæst Sagen ophæfvedes.

Efter 3de ganges paaraabelse fandtes ingen, som Wilde gaa i Rette, hvornæst een

Bygselsæddel igien blev fremlagt til Tinglæsning udstæd af Sr: Widing til Erich Pedersøn paa 1 L: Smør udj Ureim i KindserVigs Sogn i Hardanger beliggende dat: d: 3 Decembr: 1711. Lyse Klosteret.

Til Slutning blefve Laugrettesmænd opnævnde som Aar 1712 Retten skulde betiene Hans Povelson Opheim, Aad Aarhuus, Samson Frønæs, Lars Dønno, Gunder Ringøen, Engel Ringøen, Endre Begvig, og Michel Oppedal, hvilche 2de sidste tilholdes hos Laugmanden Deres Eed at aflegge, og derpaa opsagdes Retten for den/n/e Dag.

Ao: 1711 d: 7 Decembr: holdtes Sædvanligt Høste- Skatte og Sage-Ting for Wasvær Tinglav paa den Gaard Haarvei, ofverværende Welædle Com/m/issarius Risbric, Sr: Peder Jensøn Smit som constitueret Foged, Lensmanden Johanes Boelstad, med Edsorne Laugrettesmænd Ole Styfve, Joen Haarvei, Gulig (Gulich) Fannæs, Ole Roe, Jacob Brechhuus, Ole Biøndal, Erich Træfald, Jacob Styfve, med mere Tingsøgende Almue,

da efter Rettens Sættelse følgende

1711: 61

Deres Kongl: Mayts: og Slotlofvens ordres og Placater for menige Almue lydelig blefve publicerede

1. Sr: Peder Jensøn Smits constitution til Nordhorlehns og Wosse Fogderie i forige Fogeds Søren Glads stæd udstæd af de Com/m/itterede Dysseldorf og Fasting i Stiftt-Ambtmandens stæd, dat: Bergen d: 8 Sept: 1711.

2. Stolslofv:!! (Slotslofv:) ordres til Stibt!! Ambtmanden i Bergens Stiftt angaaende de Udvaldes completering, som af de dimitterede Soldatere skie skal, og om dessen excercis Ved Kircherne, dat: Aggerhuus d: 11 Julij 1711.

3. Forordning om Kop- Heste- Ildstæd- Rente-Penge og Husleye-Skat dat: Jægersborg d: 1 Junij 1711, samt Slotslofvens forskaansel til Sagmesterne for den paabudne Sagmester-Skatt dat: Agg: d: 9 Julij 1711.

4. Patent om Høyeste-Rettes holdelse i Dan/n/emarch Aar 1712, dat: Kiøbenhavn d: 1 Sept: 1711.

5. Forordning om Regenskabs-Betienteres, samt Cautionisternes forhold, at imens de for Kongl: Intrader indestaa icke maa pandsætte eller afhænde noget og om saa skiede skal saadant Være ugiydlig, dat: Damgarten d: 5 Sept: 1711.

6. Placat om Cam/m/eraad Morhsens og Cap: de Berenfeldts debitorer, at de sig med ald tilstaaende debet Være sig Cam/m/eraads eller cautionistens, paa Raadstuen strax skulde angifve, dat: Aggerhuus d: 10 Julij 1711.

7. Ordres om Kiød-Leverancen af hver fuld Gaard i Bergens Stiftt til 4 Bisperpd: og andre gaarder ad advenant, som dessen flyelse og afhuggelse dat: Agg: d: 4 Sept: 1711.

8. Forordning om Høets anskaffelse i Bergens Stiftt af hver fuld gaard til 1 Skpd: eller 1 Rdr: dat: d: 14 Oct: 1711.

9. Slotsl: resolution om Post-bøndernes frihed for deres Børn eller Tiener (Tienere) fra udskrifvelse, samt anstalt om Postens uopholdelig befodring, dat: Agg: d: 20 Julij 1711.

1711: 61b

10. Placat om Memorialers og Suppliqvers forfattelse med Concipistens underskrift, og ansvar for hvad som andrages, dat: Aggerh: d: 19 Oct: 1711.

11. Forbud paa Brendeviins-brenden af Korn indeværende aar 1711, og paafølgende straf, første gang 2 Rdr: [til] de Fattige, samt Kiedelens confiscation, 2den gang som Kongl: Mandats Ofvertrædere, dat: Agg: d: 10 Sept: 1711.

12. Foranstaltning om Skræppernes foranskaffelse til de 9 staaende Compagnier Ved det Bergenhusiske Regiment hvert Leg 1 Skreppes til 2 Rdr: 24 s. beregnet, dat: Aggerh: d: 24 Sept: 1711.

13. Om Suppliqvernes adresse til Baron Løvendal, med Widere conference i Geheim Conseil dat: Agg: d: 20 Aug: 1711.

14. Anordning om Præcaution mod Pesten, samt paabøden obagt Ved Søsiderne dat: Agg: d: 20 Aug: 1711.

15. Een dito om præcaution mod Pesten af dato Agg: d: 27 Oct: 1711.

16. Tiende-Taxten for tilkom/m/ende Aar 1712 ansatt d: 16 Nov: 1711 dat: Bergen d: 23 Nov: 1711.

Derefter læst et Skiøde udgifvet af Johan/n/es Jacobsøn Boelstad til hands Stifsøn Knud Nielsøn paa 1 pd Smør med Bøxel og Herlighed udj den Gaard Toe i Wasvær Tinglav paa Vos beliggende, dat: Boelstad d: 13 Junij 1711.

Til same Ting hafde Knud Nielsøn ladet indstævne Ved Niels Haarvei og Siur Sævelstad, Knud Thoe, at hand skal indrøm/m/e ham Gaarden Toe, hvortil hand formener sig at Være Odelberettiget og prioriteret,

den indstævnte mødte og tilstod Lovlig Warsel, paastaaende, efterdj hand med tilladelse af Eyeren mod Lovlig Bygsel Gaarden hafde tiltræd, med

1711: 62

Forsichring same sin livs tid at besidde, og same Gaard, da hand den tiltræde Var gandske brøstfeldig formeente hand sig derved ogsaa at nyde frihed den at opsidde, endskiønt hand derpaa indtet Fæste eller Bygsel brev hafde, Citanten tilbød den indstævnte Knud Toe Wederlag for den gjorde reparation paa Husene, samt anden forbedring paa gaarden, som efter den tid hand gaarden tiltraade, kunde være skied, saavit uVillige Mænd ham vil tilsige, derforuden at hand et aar omkring endnu same Gaard med welvillig Tilladelse maatte besidde, som og sin første Bygsels erleggelse, hvormed den indstævnte fandt sig fornøyet, og derVed ophæfvedes fælles pretensioner efter Venlig haandtag og forening.

Efter 3de ganges paaraabelse fandtes ingen som hafde stevnt eller Wilde gaa i Rette, hvorfor til Slutning Laugrettesmænd blefve opnævnedes som næstkom/m/ende aar 1712 Retten skulde betiene Knud Berge, Størchaar Brachstad, HaaVer Biørgeas, Bryn/n/iæld Edal, Ole Hernæs, Siur Hiørnevig, Joen Wasenden, Joen Wæle, som hos Laugmanden sin Eed Wedbørlig hafver at aflegge, og derpaa endtes Retten for dette Tinglav.

Ao: 1711 d: 10 Dec: holdtes ordinaire Høste- Skatte- og Sage-Ting for Wangens Tinglav paa den beskichede og SædVanlige Tingstue nærværende Welædle Com/m/issarius Risbricht, Kongl: (Mayts:) constituerede Foged Sr: Peder Jensøn Smit, (Lens)manden Wiching Tvilde

med Edsorne Laurettesmænd, Rasmus Rochne, Lars Ygre, Nils Seim, Børne Mølstre, Ole Æen, Størchaar DrøgsVold, Ole Kyte og Niels Eye med mere

1711: 62b

Tingsøgende Almue,

da eftter Rettens Sættelse blev Sr: Smittes constitution af de Com/m/itterede først publiceret, dernæst

2. Alle de forhen publicerede Kongl: ordres og Placater, som Fol: 61 forhen ere publicerede, og extraherede.

Dereftter følgende documenter først

Et Skiøde udgifvet af Britteva Mons datter Næsheim til Ole Endresøn paa ½ L: 6 mrk Smør i Næsheim i Myrdalen udj Win/n/ier Sogn beliggende dat: Wangen d: 14 Decembr: 1711.

2. Et Skiøde udstæd af Ærværdige Hr: Marcus Davidsøn Medtiener til Wosse Menighed, paa 1 L: Smør med Bygsel udj den Gaard Mølster til Jon Knudsøn, gaarden er i Guldfiærdings Otting paa Vos beliggende, Skiødet dat: dat:!! Ringheim d: 17 Nov: 1711.

3. En Bygselsæddel udstæd af Mad: Chrestence Stud, til Od Torgiersøn paa 1 ½ Løb Smør udj den Gaard Bræche i Guldfiærdings Otting paa Vos beliggende, dat: Ringheim d: 3 Oct: 1711.

4. Et Fæstebrev udstæd af Høyærværdige Biscoppen Mag: Nils Smed, paa sine og Sl: Randulfs Arfvingers Wegne til Johan/n/es Larsøn paa 2 L: Smør udj den gaard Opheim i Guldfiærdings Otting paa Vos beliggende, dat: Berg: d: 23 Oct: 1711.

(5.) Een Bygselsæddel udgifven af Monsr: \H:/ Milsov til Tormod Nilsøn paa 1 L: Smør udj den Gaard Lille Røte i Dyrvedals Otting paa Vos beliggende, dat: Wangen paa Vos d: 17 Nov: 1711.

Til same Ting hafde Saavel Hr: Com/m/issarius Risbrich, som og Fogden til Kongens interesse ladet alle Vedkom/m/ende delinqventer, saa Vit Vitter-

1711: 63

lig Var, i Rette kalde, hvilche Sager for Skattnes Oppebørseler icke kunde i Rette sættes eller foretages, hvorfor Bøigdefolchets Sager for Completeringens hastige tilstundelse blefve først d: 14 ejusdem Mensis foretagne og paaraabte.

1s. Hafde Brynnield Liland Ved Lensmanden Wiching Tvilde og Skach Hellesnæs ladet indstævne, Dychesteens 3de Opsiddere Niels, Anders og Lars, saaVelsom Ole HaandVe, fordj de ofver hands Bøe holder deres Støels driftt, som dog ey af gam/m/el tid er skieed, de indstævnte mødte og vedginge Lovlig Warsel, derhos citanten paastod at ermeldte 4 Mænd burde til Støels enten drifve Deres Qvæg ofver Sundet fra HaandVees Fæ-hage, til Windsand, eller og ofver O(sen?) hvor tilforn har været een Broe, hvilche beg(ge) Weye af dem til Støels at hafve været brugt, hand formeente sig Ved indstævnte Widner at gotgiøre, de indstævne derimod foregafve sig at bruge den StøelsVei, som Deres Formænd i lang tid for Dem hafde brugt, og om saadant nu skulde forandres, Vilde tilføye Dem paa alle sider adskillig (Ska)de og bekostning, og at de uforbigiængelig paa sædVanlige stæd maatte hafve Deres Fædriftt, Citanten Var derimod fornøyet at de 2de om/m/eldte Gaarde HaaVe og Dychesteen, maatte nyde den Vedtagne (Støel)driftt, saa fremt de derudj sig billig og

søm/m/elig adbar, hvis iche, da ham for ald tilføjede Skade at indestaa, men iche efterdags, ham uVidende, nogen an-

1711: 63b

den at gifve Forlov til Deres Støele ofver hans Bøe at bruge Driftt, uden hand med Dem mindelig derom blev forenet, og derpaa endtes begge Parters pretensioner.

2. Hafde Niels Eye Ved Nils og Størch Seim ladet indstævne Joen Træen, fordj hand iche har efterlefvat sit giorde Løfte til sin Stivsøn da hands Beilemaal holdtes, nemlig at hand efter 5 Aars forløb skulde ofverlade ham 2 ½ Spd: af sin paaboende Gaard Træen, og selv sin livs tid allene beholde 1 Spd:

den indstævnte mødte og tilstod lovlig Stevnemaal, sagde sig derhos om saadan Løfte at Være uVidende, til bevislighed om same hafde Citanten indstævnt Børne Mølster og Mathis Ringheim, som iligemaade Vedstode Lovlig kaldemaal, som og efter tilspørsel om de nogen af Dem, som for Sagen, Var, i Slegtskab paarørde, sagde Børne Mølster sig at Være den pretenderende Arne Træens Morbroder, og Mathis Ringheim den sames Søskindbarn, efter Tilsørsel!! (Tilspørsel) om hand flere Widner hafde at paaraabe, svarede Citanten, ingen uden paarørende, hvorpaa

Afsagt

Som Citanten sit Stævnemaal \og paastand/ iche uden med Villige Widner kand gotgiøre, hvilche efter Lov: 1 B: 13 C: 17 Art: iche for gyldige kand ansees, aldt saa frikiendes den indstævnte Jon Træen for saadan hands u-bevislig tiltale.

3. Hafde Arne Træen Ved Gulauch SaandVe og Siur Tvilde i Rette kaldet Bryn/n/ield Eimstad og hands Stivsøn Ole Eimstad, at afstaa ½ Løb i Træen hvortil Arne formener sig at hafve Løsnings Ret paa sin Myndli\ n/gs og Brodersøns Ole Nil-

1711: 64

søns Wegne,

den indstævnte Vedstod nærværende lovlig Stævnemaal, derhos paa sin Stivsøns Wegne paastaaende, efterdj same Ole Eimstad Var Een enroulleret Soldat, saaVelsom meste Eyende i same Gaard Træen, derforuden til den omtvistede ½ L: Odelberettiget, derfor og til Gaarden mest prioriteret, Citanten Arne Træen formeente, efterdj {sa} ermeldte Gaard iche er uden een mands brug, og saaVit hands Myndlings Ole Nilsens Fader Var Ældste Broder formeente hand iligemaade Odels-Retten at følge ham og hands Afkom, den indstævnte derimod foregav sin Stivsøns Fader Anders Træen den omtvistede halfve Løb udj Træen arfvelig at være tilfalden, og derefter fuldt hands Ætleg udj 34 aar, som hand agtet at gotgiøre.

Afsagt.

Som den indstævnte Sag er Odels Løsning og Eyendom angaaende, saa efter Lov: Anledning i 1 B: 2 C: 15 Art: som og 5 B: 3 C: 10 Art: henVises den til Aastædet, hvor Vedkom/m/ende, efter Lovlig Omgang skal hende Ret.

4. Stephen Bryn hafde Ved Lensmanden Wiching Tvilde og Arne øvre Li ladet stævne Bryn/n/iel øvre Skutle, for 3de Rdr, hand sin Broder Knud Bryn for 2de aar død, skyldig Var, den indstævnte mødte Vedgaaende Lovlig Warsel, derhos foregifvende efter Stevnemaalets forkyndelse at hafve betalt de 2de Rdr: den 3de til den afdøde som Widner i Sagen Vare indstævnte Michel Hau(..?) og Brynnields Giærnæs, som begge Vare (Ci)tantens Wærbrødre,

hafde ey heller flere Widner sig at paaberaabe end een sin Broder, som er ude i Kongens Tieniste, som og 2de Qvindfolch,

1711: 64b

som den afdødes Ord om same Krav hafde anhørt

Afsagt.

Som citanten sit Krav iche med 2de Lovlige og uVillige Widner kand beVise, aldt saa frikiendes den indstævnte Bryn/n/iæld Skutle, som same Krav aldeles fragaar, for same hands paastand, \og/ angerløs at Være.

5. Nils Giærme hafde Ved Lensmanden og Lars Ryché ladet indstævne Johan/n/es Loftthus for een Kalv hand hafde mistaget, hvilchen hand sig efter Farfve Vilde tilegne, den indciterede mødte Vedgaaende Lovlig stevnemaal, formenende iligemaade efter couleur sig til kalVen at Være berettiget, efter tilspørsel af Lofv: anledning i 6 B: 17 Cap: 6 Art: om nogen den omtvistede kalv edlig sig Vilde tilhiemle svarede de ney, men Vilde heller hver med sin kalv være fornøyet, og derpaa dele Forseiglings pengenes depense imellem hinanden.

6. Siur Dymbe hafde Ved Helgie Teigen og lensmanden ladet for Retten kalde Ifver Teigen for nogen restans nemlig penge ½ Rdr:, een Koe for 3 Rdr:, arbejdsløn for 2de bieller 12 s, som hand sin Myndling skyldig var Aagaatte Askils Datter, for hvilchen Siur Dymbe uafvidende sider!! (siden?) er blefven indsat til Formynder, den citerede mødte, og Vedgich lovlig Warsel, Citanten derpaa til bevislighed, at hands fordring var rigtig, lagde i Rette een Skifteforretning af dato Teigen d: 28 Sept: 1696. hvor ermeldte pige, de omtalte Sorter fandtes at Være tillagde, Contraparten Vedgich same Sorter af sig sig at Være tilbageholden, som han/n/em udj Slutningen af same Skifte brev, var tillagt

1711: 65

4 Rdr: for den umyndiges underholdning det første aar, den itzige Værge Siur Dymbe derimod paastod, efterdj Ifver Teigen iche hafde svaret sin myndling nogen Rente, hun derforuden Var 10 aar gam/m/el saa hand for hinde efter Lofv: ingen Koste-gield kunde fodre!! (fordre), eller Wærgpenge, hvorpaa Parterne efter tilspørsel Vare begiærende
Afsigt.

Som den indstævnte {Siur Dymbe} \Ifver Teigen/ ingen adgang har Sin \hafde/ Myndling noget af sin capital at fradrage, men mere er pligtig efter Lofv: tilhold i 3 B: 19 Cap: 26 Art: at søge sin Myndlings bæste, som og efter næst ermeldte B: og C: 30 Art: at gjøre sin Myndling Rede, saa tilfindes hand det paafodrede Krav 3 Rdr: 3 mrk. 12 s. til den nu Værende Wærge at betale inden 15 dage u\n/der videre adfærd efter Lofven, (Pro)cessens omkostning efterlades af Citanten.

7. Tosten Hermundsøn hafde Ved Lensmanden og Arne Li ladet for Retten kalde Aad Tachle for 1 Rdr: 3 mrk. 14 s. Krav, hvorfor ham i Sterboen efter hands Formand var giort udlæg, den indstævnte Vedgich nærværende Lovlig Warsel, Citanten sagde sin fodring at være for een Smede stæ, som hands {afdøde} Kone Marete Lars Datter med sin Sl: Broder Aad Var eyende Wurderet for 2 Rdr: hvoraf hinde helten tilkom, det øvrige var 18 Aars paaløbende Rente, den indstævnte derimod paastod efterdj same Krav bestod i een Smide stæ og Var saaVit frugtesløs, derfor ingen Renter deraf kunde fodres, derhos forlangende opsættelse i Sagen, hvorfor Citanten sig undslog, begiærende i Sagen afsigt

1711: 65b

Afsagt.

Aad Tachle tilfindes at betale til Tosten Hermundson de paatalte 1 Rdr: 3 mrk 14 s som et retmæssig Krav hannem paa Arfve-Tomten efter Sl: Aad Tachle tillagt enten i hands udlæg in natura, eller med rede penge inden 15 dage under Nam, saaVelsom processens omkostning med 24 s.

d: 15 Currentis blev igien efter Rettens Sættelse publiceret

1. Et Fæste-brev udstædt af Mad: Milsov til Aad Larsøn paa 1 ½ L: Smør udj den gaard Tachle i Qvitler Otting paa Vos beliggende, dat: Bergen d: 24 Apr: 1711.

Som indtet til publication blev anVist, paaraabtes Sagerne, da

(1. Fog)den Sr: Peder Smit hafde Ved Knud og Nils Høen ladet i Rette kalde Kolben Pedersøn Drøgsvold for begangne Leyermaal med Ane Aslachs Datter,

begge mødte Wedgaaende lovlig Warsel, Citanten derhos paastoed de begge efter friVillig tilstaaelse for Retten om Deres begangne forseelse, hvortil og Var Kie\n/ds gierning, til Lovlig straf og Bøder maatte vorde anseet, den indstævnte Kolbein Pedersøn hafde intet uden sin uformuenhed og ringe Wilkor at forevende, Ane Aslachs datter paastod ermeldte Kolbein Pedersøn hinde enten efter sit Løfte, skulde ægte eller for hinde betale Leyermaals Bøder, og Deres samen aVlede Barn med Ophold forsiune,

til Widere paa same hands Løfte fremlagde hun Sognepræstens Hr: Nils WeinVigs Edlig og Skriftlig attest, hvorudj hand contesterer sig

1711: 66

af same Kolbein at hafve hørt at hand efter hafde omgiengelse med ofvenmeldte Qvindfolch hinde ægteskab hafde tilsagt, som hand nu siden iche Vilde efterkom/m/e, det hand med Eed bekræftede, dat: Wangen d: 12 Dec: 1711.

Dernæst aflagde det andet Widne Anders Næsheim følgende eedlig Widnesbyrd, at hand hafde hørt same Kolbein svare, efter tilspørsel af Præsten om hand hinde ægteskab hafde tilsagt, ieg lovede hinde siden, men nu ingenlunde, Widere Vedste hand iche, herpaa Vare Samtlige Dom begiærende,

Afsagt.

Som den/n/e Ægteskabs Sag efter Lov: tilhold i 1 B: 2 C: 14 Art: bør af samtlige Capitul-Assessoribus at paakiendes, aldt saa remitteres De Skiyltige til {Deres} \same/ Wærneting, der at lide Dom; forinden har Kongl: Foged til Deres Mayts: interesse reserveret sin pretension.

2. Hafde Wiching Grofve Ved Lensmanden og Tolleiv Grofve ladet indstævne Siur Grofve, fordj hand han/n/em hafde beskiylt, at hand af Kongens Rettighed skulde hafve staalet og ført hiem i sit huus,

den indstævnte mødte iche, hvorfor Kaldsmændene efter paaeskelse eedlig afhiemlede Deres Stevnemaal.

Afsagt.

Som den indstævnte Siur Grofve efter lovlig afhiemlede Stevnemaal sig iche indfandt, saa paalegges ham til næste Rettes dag at møde, eller lide Dom for udeblivelse.

3. End hafde Welædle Com/m/issarius Risbrich ladet i Rette kalde Ved Skach Hellesnæs og Siur Tvilde, Rognald Skiple for øfvede Slagsmaal og Skiildsord, samt Knivdrag og brudte Kir-

1711: 66b

che-fred, mod Knud Oskiær, som iligemaade same Rognald for saadan ofVerlast hafde i Rette kaldet,

Alle mødte, og efter Wedtagne lovlig Varsel sagde den indstævnte sig med Citanten og contraparten allerede at Være forenet, som og af Wedkom/m/ende blev consenteret, eftersom hand Knud Oskiær for hands paatale angaaende nærgaaende ord efter Erklæring er tilfredsstillet, hvorved Sagen paa alle sider blev efterlat.

4. Hafde Lars Gulichsøn Ullestad Ved Lensmanden Wiching Tvilde og Skach Hellesnæs ladet i Rette kalde Ole HaanVe efter opsættelse paa Sommertinget for paaførte Skiildsord og TyfVeriets beskiyldning,

den indstævnte var nærVærende og vedtog lovlig Warsel, Citanten paastod, at hand for saadan Spott og nærgaaende ord, som ham eengang er ofverbevist, maatte skie fyldestgiørelse efter Lofven, Contraparten derimod foregav sig saadant i Druchenskab, efter andres løse ord at hafve talt, men ingenlunde Lars Gulichsøn for nogen slig Misgiening eller udyd Vilde beskiylde, men meget mere for een ærlig, skichelig og uberøgtet Mand i alle maader Vilde erklære, formenende sig derofter for Citantens paastand og pretension at blifve upaa anchet, hvorpaa Parterne Vare Dom begiærende.

Afsagt.

Som Ole HaandVe Lars Gulichsøn sin i {sin} Druchenskab ubesi\ndig tillagde Beskiyldning iche Vil bestaa, men for een ærlig og uberøgtet Dan/n/emand i alle maader erklærer og siger sig til saadan paasagn ingen Skiæl at hafve

1711: 67

haftt, aldt saa findes hand for Lars Gulichsøns pretension efter Lofv: 6 B: 21 Cap: 1 Art: Sagesløs hiem, saafremt hand sig mod Contraparten med lige ubillig tillæg ydermere iche forseer, Processens Omkostning betaler Ole HaandVe Citanten med 2 mrk. 8 s.

5. Nils Eide hafde atter efter opsættelse paa Som/m/er Tinget til Tinget indstævnt Bottel FladeqVaal Ved Lensmanden og og!! Ole Æen {den indstævnte mødte iche} for hand tillige med Jacob Bryn /: som Ved Lensmanden og Arne Li iligemaade Var i Rette kaldet :/ hafde opbrut hands Nøst og Taget hands baad ud,

den første indstævnte mødte iche, hvorfor Kaldsmændene eedlig afhiemlede Deres Stevnemaal at Være lovlig. Den anden Vedstod nærværende lovlig kald, til Vidne i Sagen Var indstævnt Ole Pedersøn Her(....?), Lars Johansøn Huusmand paa Qvaale, Siur Brechuus, som alle efter Lovlig Warsels Vedstaaelse mødte, da som den ene indstævnte Jacob Bryen mødte og Vilde modtage Gienmæle, blev Eden Widnerne forelæst, og efter aflagde Eed Vandt Ole Pedersøn efterfølgende, da hand hos Baar Wasenden een nat Var logerende, blev der banchet paa Dørren, stod derpaa op og tilspurde, hvo der banchede, da blev svaret at de Vilde op ad Wandet, og Vilde hos Baar efter Løfte hafve baad, hvornæst ieg fuldte med dem, og fornam, da Vi alle til Wasenden opkom same baad at drage fra landet, som de hafde Løfte paa, fandt saa gaaende derfra Ved Nils Eides Nøst-dør Siur Brechuus sofvende paa sit gods, hand ofven fra Wangen med-

1711: 67b

bragte, da den indstævnte Bottel FladeqVaal opVagte same Siur Brechuus og Weltede hands medhafvende korn sæche fra dørren, dernæst prøfvende med Løfft, om hand Dørren kunde faa aaben, siden med kniv at skiøre paa Bedskien, noch med een Spicher at aabne Laaset, da ieg ham tiltalte, bedende heller med mig at gaa Land-Veyen opad, hvortil hand sagde sig iche at Vilde gaa for!! (før) hand faar baad, hands Kam/m/erat Jacob Bryn bad ham derpaa staa Karl, og sig med ham at Vilde svare halvskade, til slutning saa hand Jacob sidde Ved Nøst laet, og Bottel stande Ved Dørren af Nøstet, paa Laet saa hand et lidet hul men ingen at bryde eller udrifve, Videre Vedste hand iche.

Det andet Widne aflagde iligemaade Eed og derpaa den/n/e forklaring, til mig Lars Johanson kom {til mig} Bottel FladeqVaal, begiærende ieg Nils Eides Baad Vilde tilbage roe, som hand sagde Dem at hafve udtaget, og aabnet Nøstet Ved Een steens udtagelse af Nøstet \Laet/, hvor de hafde indkrøbet, ydermere sagde hand sig saadant iche at hafve giort uden for Jacob Bryns skyld, som Var druchen, Widere Vedste hand iche.

Noch frem kom efter paaraabelse det 3de Widne Siur Brechuus, som gjorde Edlig forklaring, at hand, da Bottel Nøstet Vilde opbryde, tiltalte ham, sigende fare iche saa ad, hvortil Jacob svarede Vi Vil iche rifve Nøstet op, men blinchede paa Bottel, sigende, se her er een steen, hvilchen Bottel derpaa udrev, og krøb der ind, tog saa baaden allene ud, efterat hand Nøstet in-

1711: 68

den til hafde aabnet, tog saa Jacob med sig begge igien at forfærdige Laet, Widere skiød hand baaden allene ud roende et styche ind, førend Jacob træde ind i baaden, som et styche hafde gaaen op ad til fods, da hand kom i baaden lagde Jacob sig, \som Var druchen/ og Bothel roede som Var lige Vel faren, Widere Vedste hand iche.

Den indstævnte Jacob Bryn derimod foregav sig da dette skulde passeret, at Være saa druchen, saa hverchen af ham kunde erindres hvor hand kom til eller fra baaden, beraabende sig end paa et Widne, som af ermeldte {Jacob Bryn} Bottel FladeqVaal skulde hørt, at hand allene hafde taget baaden og allene Vilde forsvare det;

Citanten \Com: Risbrich/ efter mindelig forlig efterlod sine pretensioner paa Bøder, saa Velsom Contraparten Nils Eide som ingen Skadegiæld paastod, hvorfor Hand nemlig Jacob Bryn angerløs dimmiteres, den anden nemlig Bottel FladeqVaal som hofvedmand angaaende er

Afsagt.

Den indstævnte Bothel FladeqVaal paalegges til næste Rettes Dag at møde eller lide Dom for udeblivelse.

Ao: 1711 d: 16 Decembr: blev igien Tinget sat for næstermeldte Tinglav, da til publication fremkom

1. Et Skiøde udstæd af Mad: Schreuders Sl: Christen Weinvig til Hr: Marcus Davidsøn(s?) paa 1 L: Smør udj den gaard Dugstad i Winier Otting paa Vos beliggende dat: Ringheim d: 14 Decembr: 1711.

2. Et Skiøde udstæd af Laurits Miltzou til Helkie Zanders Datter og hendes Kiærste Johan

1711: 68b

Kaa paa 1 L: 2 Pd: og 6 mrk \ofverbyggesl 2 pd 18 mrk./ Smør i den Gaard Qvaale i Guldfierdings Otting beliggende paa Vos dat: Bergen d: 8 Aug: 1711.

3. Et Skiøde udstæd af Monsr: Hendric Weinvig til Størch Dugstad paa 2 L: Smør udj den Gaard Dugstad i Winier Otting paa Vos beliggende dat: Wangen d: 15 Dec: 1711.

4. Et Skiøde udgifvet af Knud Raustad til Johan/n/es Aarmod paa ½ pd Smør med Bygsel og herlighed udj den Gaard Qvasdalen paa Vos i Holbøigder Otting paa Vos beliggende dat: Wangen d: 15 Decembr: 1711.

5. Et Skiøde udgifvet af Knud Olsøn Skutle til den Ifver Larsøn Tachle paa 2 pd 18 mrk. Smør i den Gaard Indre Tachle i Qvitler Otting paa Vos beliggende dat: Wangen d: 15 Dec: 1711.

Til same Dag hafde Welædle Com/m/issarius Risbrich ladet Ved Ole Tvinden og een anden Dan/n/emand ladet i Rette kalde Knud Hæfte, for 1 Rdr: restans, hand paa sin forligelse for Ubeqvems ord mod Knud Giære, Commissario end skiyltig Var,

den indstævnte mødte iche, ey heller kunde StevneVidnerne, som Vare fraVærende afhiemble Deres Stevnemaal, hvorfor Sagen til næste Rettes Dag opsættes, da Wedkom/m/ende bør efter Lovlig Warsel møde under nærmere tiltale.

2. Hafde Com/m/issarius Risbrich ladet Ved Lensmanden Wiching Tvilde og Mons Fænne i Rette kalde Kaare Tveten for Bøder 10 Rdr: 3 mrk. samt samt!! for udeblivelse 3 L: Sølv, den indstævnte mødte iche, hvorfor StevneVidnerne blefve paaraabte Deres Kaldsmaal at afhiemble, som og skiede af Lensmanden som allene Var tilstæde,

1711: 69

Edlig, den anden mødte iche,

Afsagt.

Den indstævnte Kaare Tveten paalegges til næste Rettes dag at møde eller lide Dom for udeblivelse.

3. End hafde Hr: Com/m/issarius ladet Ved 2de Mænd lovlig ladet i Rette kalde Lars Hage for resterende Leding 1709. 1710. aarlig 9 s. er 18 s. samt indeværende aar 1 mrk. 11 s. som hand efter Det Kongl: Skiødes anVisning og indehold aarlig bør svare Skiødet in originali anVist er dat: Kiøbenhavn d: 29 Oct: 1678.

den indstævnte mødte og erbød sig same Leding efter paastand at betale, Hr: Com/m/issarius paastod for processens Omkostning Satisfaction og derpaa Lovmæssig Dom, Afsagt.

Efter Deres Kongl: Mayts: i Rette \lagde/ Skiøde, allernaadigst udstæd til Welbyrdige Hans Lilienskiold d: 29 Octobr: 1678, Hvor Hage i Ledings afgiftt aarlig sees at skiylde Sm:!! (Smør) 9 mrk. i penge beregnet 1 mrk. 11 s. {saa} tilfindes den indstævnte Lars Hage til Welædle Com/m/issario Risbrich same Leeding aarlig at betale, saaVelsom processens Omkostning med 2 mrk. Danske inden 15 Dage under Nam.

4. Hafde Com/m/issarius Risbrich ladet Ved Lensmanden Wiching Tvilde og Mons Fæn/n/e ladet indstævne Ole Fæn/n/e for hand skal hafve taget et N(....?) fra Lars Aamundsøn huusmand paa øvre (Fæn)ne, og same derforuden slaget,

den indstævnte mødte iche, ey heller den ene Kaldsmand, hvorfor Sagen til næste Rettes dag opsættes, da ermeldte Ole Fænne igien bør lovlig Warsles, og Kalsmændene møde.

1711: 69b

5. Noch hafde Ole Huusmand Ved Lensmanden Wicking Tvilde og Arne Li ladet i Rette kalde Jørgen Andersøn tienende paa Tachle, fordj hand hafde kastet hands Kone som Var frugtsom/m/elig med een Øl potte paa Lifvet,

den indstævnte Vedstod nærværende lovlig Warsel, Citanten mødte iche ey heller Widner Vare i Sagen indstævnte, hvorfor den til næste Rettes Dag opsættes da efter lovlig omgang een hver skal hende Ret.

6. End hafde Jon Lunde Ved Nils Høen, Halsteen og Knud Tvete ladet i Rette kalde Halver Sousior for 3 Rdr: forstrækning til hands gaard sæd, samt 2 mrk Koeleye, saaVelsom 8 Rdr: tildømte Bøder,

den indstævnte mødte iche, ey heller stevneVidnerne, hvorfor Kaldsmaalet iche kunde afhiembles, derfor

Afsagt.

Citanten Jon Lunde hafver Ved 2de Widner den indstævnte Halver Sousior til næste Rettes Dag lovlig Warsel at gifve, som da, om udeblifver til billig bod skal Worde anseet.

Efter 2de ganges paaraabelse fandtes ingen som hafde stevnt eller Wilde gaa i Rette, hvorfor til Slutning Laugrettet blev opnævnt, som Ao: 1712 Retten skulde betiene, Aamund Gilderhuus, Knud Hæfte, Knud Norheim, Torgier Hylle, Bryn/n/ield øvre-Skutle, Anfind Ringheim, Helgie Olde, Styrch Seim, hvilche 3de sidste som nys antagne hos Laugmanden hafver deres Laugrettes Eed at aflegge og derpaa endtes Retten for dette Tinglav.

1711: 70

Ao: 1711 d: 18 Decembr: holdtes paa Maassefind efter Wedkom/m/endes begiær een Lovlig Auction ofver Welædle Sl: Hr: Capitein Jacob Christensøns efterladte Løsøre og Eyendele paa ermeldte Gaard bestaaende, Ofverværende WelærVærdige Hr: Mag: Thomas Scheen som com/m/itteret af samtlige ArfVinger efter Com/m/issionens AnVisning dat: Trundhiem d: 26 Aug: 1711. samt andre Liebhabere efter same Forretnings Publication paa Tinget d: 9 og 10 ejusdem, hvor da efterfølgende forefandtes fuldkom/m/en rigtig og ofvereenstemmende med den Fortegnelse, Sl: Capiteinen sig paa Maassefind hafde efterladt dat: Maassefind d: 2 Nov: 1709. Wurderingsmd!! (-mænd) ofver same Løsøre Vare Aaser Soue og Lars Soue, hvor da efter paaraabelse {først} frembaaren.

1. Een Stor beslagen Kuffert med smurt Læder ofvertragt, hvorudj deels charter, Papirer, og deslige Var lagt, indsat for 1 Rdr: Soldt til Mag: Scheen for 1 Rdr: 3 mrk.

2. Et grønt beslagen og paa giernet rød farvet Egeskrin fyldet med Bøger og nogle faa Messing instrumenter indsat for 1 Rdr: Kiøbt af Mag: Scheen for 1 Rdr:

3. Een gam/m/el stor Hatte-Kuffert, hvorudj gamle Ruller charteqver med eendeel Bøger fandtes indsat for 1 Rdr: Soldt til Mag: Scheen for 2 Rdr: 2 mrk.

4. Een Karmslæde maled, med rødt Ryslæders Silletøj indsat for 1 Rdr: 4 mrk. Kiøbt af Hr: Marcus Faie for 2 Rdr:

1711: 70b

5. Een gam/m/el Sadel med Hylster, og 1 gam/m/el Bidsel indsat for 2 mrk. Kiøbt af Mag: Scheen for 1 Rdr:

6. 3de Smaa Kaaber Stycher med Lavetter indsat for 2 Rdr: 3 mrk. Kiøbt af mig selv for 3 Rdr: 3 mrk.

7. Et Flaske-foder med 6 Flasker indsat for 2 mrk. Solt til Mad: Miltzou for 3 mrk.
8. 2de Ny Welmunderede Flinten hver i sær indsat No 1 for 2 Rdr: 3 mrk. beholdt af mig selv for 3 Rdr: No 2 indsat for 2 Rdr: Kiøbt af mig selv for 2 Rdr: 3 mrk. Een ringere indsat for 1 Rdr: 3 mrk. Kiøbt af Demoiselle Miltzou for 1 Rdr: 4 mrk.
9. Af anden Sort 3de Slettere, hver i sær indsat No 1 for 5 mrk. Kiøbt af mig selv for 1 Rdr: No 2 indsat for 1 Rdr: Soldt til Hr: Marcus Faie for 1 Rdr: 3 mrk. No 3 indsat for 5 mrk. Kiøbt af Mag: Scheen for 1 Rdr:
10. Een Bajonet med Messing-Fæste indsat 2 mrk. beholdt af mig selv for 2 mrk.
11. Een Tambour-Kiole med hvide og røde Kameel-haars Sløifer indsat 2 mrk. Kiøbt af Mag: Scheen for 3 mrk.
12. 3 Fine noget brugte Skiorter indsat 1 Rdr: Soldt til Mag: Scheen for 1 Rdr: 3 mrk.
13. Et pr: Traa-strømper indsat 8 s. Soldt til Mad: Miltzou for 10 s.
14. Een Messing Lygte med Chrystal glas indsat 1 mrk. 4 s. Kiøbt af mig selv for 3 mrk.

1711: 71

15. Et par slidte Støvler indsat 1 mrk. Kiøbt af Monsr: Milsou for 5 mrk.
 16. Een ny Byrse Hylster af smurt lær indsat 2 mrk. beholdt af mig selv for 3 mrk.
 17. Et Hatte-Floer indsat 2 s. Soldt til Mad: Miltzou for 8 s.
 18. Een Kaaber Bismar indsat 1 mrk. 8 s. Kiøbt af mig selv for 2 mrk.
 19. Et par Pistol Bøigler indsat 4 s. Soldt til Mag: Scheen for 8 s.
 20. Eet pr: Knifver med Ibenholdts-Skaffter indsat 12 s. Kiøbt af Hr: Marcus Faie [for] 1 mrk. 8 s.
 21. Een forgiylt Kaarde med Sølv-Greb og Firkantig Kli\ng 1 Rdr: 3 mrk. Kiøbt af Mag: Scheen for 2 Rdr:
 22. Eet Speyel med sort Ram/m/e indsat 12 s. Kiøbt af Mad: Miltzou for 1 mrk.
 23. Lutheri Tydske Bibel indsat 1 mrk. Kiøbt af Mag: Scheen for 2 mrk.
 24. Die grofnerter Ritter-Plads indsat 1 Rdr: 3 mrk. Soldt til Mag: Scheen for 2 Rdr:
 25. Nogle Mathematiske Instrumenter af Messing indsat 12 s. beholdt af mig selv for 3 mrk.
- Bøger, Charter og andre Charteqver blefve pa(....?) defect af Liebhabere icke Auctionerede, men til Wedkom/m/endes nærmere Foranstaltning res(er)verede paa Auctions Stædet.

1711 til ende

Tingbok I A.d. 7, 1711-1713, for Hardanger, Voss og Lysekloster
Året 1712

(1712: 71)

Ao: 1712 d: 2 Martj blev holdet Almindeligt Waar- Sage- og restans Ting for Wadsvær Tinglav paa den Gaard Haarvei i nærVærelse af Kongl: Foged Monsr: Daniel

1712: 71b

Rafnsberg, Lensmanden Johan/n/es Boelstad, samt Eedsorne Laugrettesmænd, Jon Wasenden, Ole Hernæs, Brynniel Edal, Halver Biørgeas, Jon Wæle, Ole Roe for Knud Berge, Jacob Brechhuus for Styrchaar Brachestad, Jon Haarvei for Siur Diørnevig!! (Hjørnevig) med mere Tingsøgende Almue,

hvor da eftter Rettens Settelse blev publiceret.

1. Monsr: Daniel Ravnsbergs constitution Nordhorlehns og Wosse Fogderie at betiene udstæd af Deres Excellence Baron Løvendal dat: Christi: d: 27 Jan: 1712.

2. Stifttbefalningsmandens ordres, hvorledes Deres Excellence Baron Løvendals titul af de Supplicerende skal opsettes, og De ey titul af Høy Excellence ey maa tillegge. dat: Berg: d: 9 Febr: 1712.

Dereftter et Fæste-brev udgifvet af Mad: Stud: ne de Milzou til Knud Torgiersøn paa 18 mrk. Smør udj den Gaard Fosse i Wasvær Tinglav paa Vos beliggende. dat: Berg: d: 6 Febr: 1712.

Til same Ting hafde Lensmanden eftter Fogdens Sr: Smites, den tid constituered, hands ordres, i Rette kaldet, til Deres Kongl: Mayts: interresses Beobagtning, Ved Jacob Styfve og Knud Berge, Erich Træfald for Leyermaal anden gang i hands Egteskab begaaet med Dorethe Anders Datter, som iligemaade af same for den/n/e Forseelse Var indstævnt, Erich Træfald mødte, tilstaaende Lovlig Stevnemaal, saaVelsom Forseelsen, hvilchen

1712: 72

hand iche sagde sig med noget at kunde undskiyldte, derpaa Fogden Monsr: Raunsberg satte i Rette, at hand eftter Deres Mayts: Lov til Bod og Straf maatte ansees, saaVelsom at Dorete Anders Datter nu fraVærende maatte forelægges Lovlig til næste Ting under Doms lidelses {at} følge, den indstævnte Erich blev end tilspurt om hand noget sig til befrielse hafde at foregifve, hvortil svaredes Ney; men undergav sig Lovmessig Dom.

Afsagt.

Som den indstævnte Erich Træfald for Retten friVillig uden undskiyndelse hafver tilstaaet anden gang i sit Egteskab Lovstridig Leyermaal at hafve begaaet, saa tilfindes hand eftter Lofv: 6 Bogs 13 Cap: 1 Art: at stande aabenbare Skriftt, som og eftter same B: og Cap: 25 Art: at straffes paa yderste formue og uden forhal at entVige Landet, naar det han/n/em Ved paafølgende execution Worder tilsagt.

End hafde Høyærværdige Hr: Biscop Nils S(med?) Wed Lensmanden Nils Haarvei og Jacob StyfVe Ladet Anders Monsen Langeland stevne for resterende Rettighed, som og fordj hand Gaardens Huse har ladet nedraadne og dens tilhørende Afvel af andre ladet Høste og Jorden ufrelst bruger, derfor at lide Dom til fratrædelse,

den indstævnte mødte iche ey heller Vare StævneVidnerne nærværende, hvorfor Stevnemaalet Lovlig iche kand afhiembles, men til næste Rettes Dag opsættes, da Wedkom/m/ende igien bør gifves Lovlig Warsel.

1712: 72b

Eftter 3de ganges paaraabelse fandtes ingen som Wilde gaa i Rette hvorfor Retten for dette Tinglav ophæfves.

Ao: 1712 d: 4 Martj holdtes for Wangens Tinglav Et Almindelig Waar- Sage og restans Ting paa sædvanlige Stæd nærværende Sr: Daniel Raunsberg af Høibaarne Baron Løvendal constitueret Foged, Lensmand Wiching Tvilde, med Edsorne Laugrettesmænd Knud Næsheim, Aamund Gillerhuus, Knud Hefte, Helgie Olde, Brynniel Skutle, Torgier Hylle, Anfind Ringheim, og Styrch, saaVelsom mere Tingsøgende Almue,

da eftter Rettens Sættelse blev publiceret de forhen fol: 71 anførte Documenter, nemlig

Fogdens Daniel Ravnsbergs constitution, samt Stifttbefalningsmandens foranstaltning om Baron Løvendals titul.

Derforuden Skatte-forordningen for indeværende Aar dat: Jægersborg d: 29 Decembr: 1711.

Dernæst Welbaarne Stifttbefalningsmandens Undals resolution angaaende Giæstgifveren paa Vos Monsr: Hendric Weinvig hvorudj Fogden tilholdes alle uVedkomende og ham præjudicerende der udj districtet alvorligen at forbyde, som og eftter saadan forbuds Brydelse, til strafs Lidelse at i Rette kalde dat: Bergen d: 11 Febr: 1712.

2. Et Skiøde udstæd af Monsr: Boie Ravnsberg til Lensmanden Wiching Tvildes Søn Siur Wichingsøn paa ½ Løb Smør uden Bygsel i den Gaard Wiche udj Qvitler Otting paa Vos beliggende i Wangens Hoved-Kirche Sogn, dat: Bergen d: 10 Febr: 1712.

1712: 73

3. Et Skiøde udgifvet af Kirsten Sl: Hans Jonasøn Flintes Borgerske i Bergen med Hindes LafWærge Niels Hvids samtyche og underskrift, paa 2 pd 12 mrk. Smør med Bygsel og Herlighed udj den Gaard Saue i Borstrands Otting paa Vos beliggende, til Siur Siursøn Skutle dat: Bergen d: 13 Jan: 1712.

4. Et Fæste brev udstæd af Mad: Schrøders Hr: Christen Weinvigs til Halfver Pedersøn /: som tilforn har boet paa ½ L: udj Fin/n/e i HolBøigder-Otting :/ paa 1 Spd: udj Sausiords Hage i same Otting paa Vos beliggende dat: Ringheim d: 22 Julij 1710.

5. Noch et Fæste brev udgifvet af Monsr: Hendric Miltzou til Sifver Wichingsøn paa 1 L: 1 Pund og 12 mrk. udj den Gaard Wiche i Qvitlers Otting paa Vos beliggende dat: Wangen d: 29 Jan: 1712.

Same Tid fremkom Ole Wold imedens Retten betientes, og tilspurde Laugrettet med samtlig Almue paa Ifver Halsteensgaards Vegne, som i Haldningdal i Aals Præstegield er beboende, og for Halver Opheims Søn er formynder, om de iche samtlige Vedste at Johan/n/es Gutormsøn Eggerei, som til ermeldte Halver Opheim skiylkede 16 Rdr: /: hvilche paa Hands S(øn?) Ifver Halsteensgaards \Myndlings/ Arfve part ere udlagde :/ for Armod quiterede Gaarden og er bort reist, alle uVidende hvorhen, hvilchet af Laugrettet og andre tilstædeværende estem/m/ig!! blev stadfæstet, dette begiærede Ole Wold paa Wærgens wegne maatte Protocolleres, og han/n/em af Rettens Midler gifves beskrefven, paadet den beskichede og tilsatte Wærge i Længden for Myndlingens paatale kunde være befriet, som han/n/em iche kunde nægtes.

1712: 73b

Som ingen Sagsøgende enten citant eller \Contrapart efter/ paaraabelse sig indfant, ophæfves Retten for den/n/e Dag.

Den 5te og 7de continuerede Skatte Tinget, da for een Sat Ret lydelig blev læst.

1. Et Skiøde udgifvet af Siur Bygd Kolbein Tvete, Knud Sundve, og Knud Winie til Deres Ældste Broder Aad Ulven paa 3 Spd: og 5 mrk. Smør med Bygsel og herlighed udj den Gaard SundVe i HolBøigder Otting paa Vos beliggende, dat: Wangen d: 17 Xbr: 1711.

2. Et Skiøde udgifvet af Gulich og David Hummedal til Bottel Olsøn paa 3 Spd: Smør med Bygsel og Herlighed udj den Gaard Strømme i Holbøigder Otting paa Vos beliggende, dat: Wangen d: 14 Decembr: 1711.

3. Et Gafve-brev meddeelt af Tolleiv Grimesta paa 1 Løb Smør med Bygsel og Herlighed udj den Gaard Grimesta i Wicher-Otting paa Vos beliggende, til hands Ældste Søn Oleiv Tolleivson, dat: Wangen d: 7 Martij 1712.

4. Et Skiøde udgifvet af Knud Finne til Lars Ellensøn (Ellevsøn) paa een ½ Løb med Bygsel og Herlighed udj den Gaard Bøe, i Bøer Otting paa Vos i Wangs Sogn beliggende dat: Wangen d: 7 Martij 1712.

5. Et Fæste brev udstædt af Ærværdige Hr: Niels Weinvig til Willum Gotskalchsøn /: som sig paa Postgaarden Eide hafde fritient :/ paa 2 L: 9 mrk. i same Gaard Eide, saaVelsom ½ pd i det Plads Indre Kaald same Gaard tilhørende, aldt i Dyrvedals Otting paa Vos beliggende, dat: Wangs Præstegaard d: 5 Febr: 1712.

1712: 74

Til same Tid hafde Lensmanden hos sig hafvende Tolleiv Grofve til Deres Mayts: sigtes obagt i Rette kaldet, som og efter citantens Siur Grofves forlangende, hands Naboe Ole Grofve, fordj hand han/n/em i sin seng med een Bismer skal hafve slaget,

den indstævnte mødte og tilstod lovlig Warsel,

til Widere i Sagen hafde Siur indkaldet Tolleiv Øvre Grofve og Anders Nedre Grofve, begge nærværende, som iligemaade lovlig kaldsmaal Vedginge, og derpaa efter Eedens Publication og afleggelse Widnede Tolleiv øvre Grofve, at Citanten Siur Grofve kom til sig om aftenen efter de Vare gangne til Sengs og Wiste sig selv blodig saaVelsom een Bismer, hvoraf hand Skaden skulde hafde bekom/m/et, derhos beklagende sig af hands Naboe Ole at Være Slagen, hvorefter hand fuldte den klagede hiem, og da forefandt hands Sengeklæder blodige, og Ole i sin seng liggende, hvilchen De tilspurde, om hand i den/n/e mishandling var skyldig eller ey, som saadant aldeles nægtede, og derpaa erbød sig Eed at aflegge Widere Vedste hand iche.

Dernæst aflagde Anders Nedre Grofve følgende Eedlig Widne, at citanten Siur (Grof)Ve lod sig Ved sin tiener een aften stu(nd) ophente, hvor hand forefandt same Siur sidende paa Krachen blodig som og Sengeklæderne Blodig, hvor hand skulde hafve ligget, for hvilchet hand sin Naboe Ole beskyldede, der i sin seng fandtes liggende. Widere Vedste hand iche.

1712: 74b

Citanten formeente herved den Sigtede Sagen at være tillagt derfor paastaaende, hand efter Lofven til Straf og Bod burde kiendes, eller Sagen sig Wed Eed fralegge, hvilchet af Fogden Sr: Ravensberg iligemaade blev paastaaet, Contraparten derimod fragich saadan Beskiyldning, paastaaende citanten saadan ugrundet Beskiyldning ham lovlig burde ofverbevisse, hvis iche Var hand formodende for hands paastand at {Være} \blive/ angerløs, herom

Afsagt.

Som Citanten Siur Grofve sin Naboe Ole den tillagde Beskiyldning iche Lovlig kand ofverbevisse \eftter L: 1 B: 14 C: 5 Art:/ eftterdj de 2de forhørte Widner allene forklarer, at hafve seet Manden og Klæderne allene blodige, men om Gierningen at Være aldeles u-Vidende, Derforuden saadan hands egen paasagn ingen Vis formodning kand tilVeyebringe, aldt saa findes den Sigtete Ole Grofve for saadan Paatale Sagesløs, Processens Omkostning ophæfves paa begge Sider.

2. Hafde Wiching Grofve ladet Ved Lensmanden Wiching Tvilde og Skafferen Tollev Grofve ladet i Rette kalde Siur Grofve fordj hand han/n/em skal hafve tillagt Tyvnet, at hand af Kongens Rettighed skulde hafve staalet,
den indstævnte tilstod Kaldsmaalets Rigtighed nærværende, til Widnesbyrd Vare indkaldede Tollev og Ole Grofve, som begge nærværende

1712: 75

Wedtoge Warsel, Citanten paastod Widnerne maatte forhøres, Da den indstævnte forinden tilbød Wiching Grofve for Retten forlig og erklæring, tilstaaende af ubesindighed at hafve talt, hvad hand søges for, og ingenlunde saadant at Vilde Vedstaa, eller kunde gotgiøre, men aldeles saadane Formastelige ord tilbage kalder, saa de Citantens ærlige navn og Rygte ey skal præjudicere eller fornærme, forsichrede derforuden efterdags om forbædring, hvorpaa hand for Retten ragte ham haanden, hvilchet Forlig og blev imodtagen og Sagen derved Endet, Processens Omkostning betaler Siur Grofve til Citanten med 1 mrk. 8 s.

3. Hafde Lars Møen Ved Tollev Grofve og Siur Tvilde ladet indstævne Kaare Tveten for 3 Rdrs tilstaaende Gield saaVelsom 2 ½ Aars paaløbende Rente 2 mrk. 6 s.
den indstævnte mødte, Vedtagende Lovlig Warsel, tilstod derhos af Citanten at hafve oppebaaret de om/m/eldte 3 Rdr: hvoraf hand siden ingen interesse har betalt. herpaa Var Citanten Skadesløs Dom til Betalning og Omkostning paastaaende, hvormed Contraparten Var fornøyet.

Afsagt.

Efter Egen tilstaaelse for Retten tilfindes Kaare Tveten at betale til Lars Møen de paafodrede 3 Rdr: saaVelsom paaløbende Rente 2 mrk. og Omkostning 1 mrk. 8 s. aldt inden 15 Dage under Widere Adfær efter Lofven.

1712: 75b

D: 8 blev igien Retten sadt, hvor da fremkom til Publication.

1. Et Fæstebrev udstæd af Monsr: Hendric Milzou til Lauritz Botelsøn paa 1 L: Smør udj den Gaard Røthe i Dyrvedals Otting paa Vos beliggende dat: Wangen d: 26: Debr: 1712.

Til same Tid hafde Deres Ærværdighed Hr: Nils Weinvig ladet Ved Lensmanden Wiching Tvilde og Skafferen Skach Hellenæs ladet i Rette kalde Peder lille Røthe for tilskiyldige Landgilde \2 aar/, 1 aars Tredie-Tage og forfalden Fierde Penge, 10 mrk 2 s. Landskyld, 2 mrk. 4 s. 3de Bygsel, samt Fierde Penge 2 mrk. 10 s. tilsamen 2 Rdr: 3 mrk.

den indstævnte mødte iche, hvorfor Stevnevidnerne blev paalagt, Kaldsmaalet edlig at afhiemble, som og af begge billig og WelVillig skiede, Citanten Hr: Nils Weinvig Var paastaaende, at den indstævnte maatte forelægges Lovdag til næste Ting.

Afsagt.

Efter Kaldsmændenes Lovformelig afhiemlede Stevnemaal paalegges Peder lille Røte, som hverchen selv møder, eller Ved fuldmægtig sig lader undskiyde, efter Lov: 1 B: 4 C: 32 Art: til næste Ting at møde, eller lide Dom for udeblivelse.

2. Hafde Lars og Siur Qvaale ladet Ved Lensmanden Wiching Tvilde og Skach Hellesnæs ladet i Retten Kalde Lars Glym/m/e for een Skouve-Teig, hand sig har tilegnet, og den uden Adkomst eller De-

1712: 76

res Minde nogen Tid skal hafve brugt, hvor til De dog formener sig at Være berettigede, den indstævnte mødte Vedgaaende Lovlig Warsel, endskiønt Citanten i same Sag hafde indkaldet Widne Bryniel øvre Skutle, Gunilde Fichie, Gunilde Wosse Bache, Lars LødVe, og Knud Knudsen, {derhos} forlange{n}de hand Dog, De, naar Sagen paa Aastædet blifver examineret, maatte der forhøres, den indstævnte hafde iligemaade til Tinge ført sine Widner, som ogsaa War fornøyet paa Aastædet maatte forhøres.

Afsagt.

Som den omtvistede Sag er een Skouve og Eyendeels Tvistighed, og derfor behøfver Siun og Grandskning, da henVises Det efter Mænds Lovlig Opnævnelse til Aastædet \L: 1 B: 17 C: 1 A:/, hvor Da efter foregaaende Lovlig Omgang een hver Wedkom/m/ende skal skielles Ret.

Som ingen efter 3de Ganges paaraabelse hafde Stevnt eller Wilde gaa i Rette ophæfves Retten for dette Tinglav.

Ao: 1712 d: 26 Apr: holdtes et extraordinaire (Ting) for Lyse Klosterets Almue af Strandebarm district, nærværende Sr: Widing som Ombudsmand, med Eedsorne Laugrettesmænd Lars Koltved, Salomon Haugestad, Samson L(ionæs?) Christopher Eide, Samson Fosse, Erich Koltved, Torchild Eide, og Lars Hougestad, som Meddoms-Mænd i same Sag hvorfor Dette Ting Var beram/m/et, og til same Tid og Ting indstævnt af Ombudsmanden Sr: Widing, Zidsele Samsons Datter, for Hun med hinde Barnefødsel Dølglig og fordægtig har om-

1712: 76b

gaaed,

den indstævnte, som paa same Gaard Var hæfted, comparerede efter paaraabelse, \Vedstaaende Lovlig Varsel,/

derpaa blefve de indstævnte Widner, som Foste-!! (Fosteret) først hafde beseet, fremkaldede, herudj at Vidne hvad De Var Widende, og hafde observeret, nemlig Torbiørn Lionæs, og Guro Koltved, som sig iligemaade indfunde, og efter publicerede og aflagde Eed forklarede først Torbiørn, at hand efter begiæring af Guro Koldtved gich med hinde op paa det Loft, hvor Fosteret Var, og fandt det der liggende i een Kiste indsvøbt i et Lagen og een ABC: bog ofverlagt, paa Barnet, som de besaa, kunde hand intet merche [fornemme]?, er herom ey heller mere Widende.

Dernæst det 2det Widne Guro Koltved aflag-!! (aflagde) følgende Edlig Widnesbyrd, Da Zidsele Salomons Datter for hinde hafde bekient, sig i Dølgmaal at hafve fød, og hafve Vaaren i tanche sit Foster at Skiule, indtil hun Det til Barnefaderen Pitter Lamberg kunde faa henført, begiærede Hun hos Barne Moderen same Foster at see, hvilchet og blev

eftterkom/m/et, og da forefandtes Barnet Dødt i een Kiste udj et Lagen nedlagt og een Bog derpaa, da de Fosteret nærmere efttersaa, kunde intet Drabs-tegn eller fordægtigt derpaa fornem/m/es, Videre sagde hun sig iche at Vide. End blev Hun tilspurt, om Det Sigtede Qvindfolch Hinde saadant selv først hafde aabenbaret, eller hun det af andre hafde forud fornum/m/et, hvortil hun svarede, at Lensmanden hindes Mand tillige med hinde efter Spargement og Bøigderaab om

1712: 77

om saadan hindes Mishandling saadant hos Hinde eftterspurte, da hun ofvenmeldte bekiendelse for Dem aflagde.

Dernæst indfandt sig 2de Widne efter Lovlig Kald, som siden efter Præstens Hr: Ole Gierdrums Begiæring Fosteret hafde beseet, nemlig Hans Bru, og Ingebor Berge,

Det første aflagde følgende Edlig Widne, at hand Ved Kirchen nogen Tid efter saadant Var blefven Kundbart, saa ermeldte Foster liggende i een Ligkiste kiønt og Velskichet baade af Farve og Anseelse, med aaben mund og Tungen liggende ude i Munden, Videre kunde ingen Mishandling eller ubillig haandgierning dermed fornem/m/es, end forklarede hand at for dets navle var bunden, hvilchet hand sagde hverchen med 2de hands egne Døe fødte Børn, eller med et, som nu for 3de Dage Der i Naboelagget ogsaa blev dødfød, at være skied, derforuden vare de med tillugte Munde seede, Mere sagde hand sig iche at Vide.

End fremkom det 2det Besigtelses Widne Ingebor Berge, som ligeledes efter SognePræstens Hr: Ole Gierdrums begiær same Foster hafde beseet, eedlig forklarede, at hun same Tid i Præstens nærværelse Fosteret hafde seet liggende i een Ligkiste, efter hindes Siun kiønt og ulydet, med aaben Mund, og Tungen liggende for i Munden, med tilbunden navle, hvilchet hun sagde sig iche at Vide om med Døefødte Børn er brugeligt eller ey, Widere bekræftede hun iche at Vide.

1712: 77b

Derpaa blev til Delinquenten efterfølgende Spørsmal giort.

1. Hvor gam/m/el hun var. Hvortil hun svarede mod Høsten 22 aar.
2. Hvem Hindes rette Barnefader er. Dertil hun svared, Pitter Lamberg een Barbeersvend, sig undertiden hos Moder i Terøen opholdende.
3. Hvorlænge Siden hun derpaa Stædet kom i Tieniste og hvor mange aar hun der tiente, til det første svarede Hun 4 aar, til det sidste i 3 aar.
4. Hvorlænge siden Hun først hafde Omgiegelse med Ham, blev svaret næstleden Winter 1 aar.
5. Hvorlænge Siden hun fandt sig Frugtsom/m/elig, hvilchet hun sagde sig iche rettere at Wide end Paasche-Tider 1711.
6. Om Det Var den første Gang. Dertil svarede Hun Ja.
7. Om Hun nogensinde saadant for Faderen, sine Forældre eller andre har aabenbaret, hvortil hun svarede for Barnefaderen og ingen anden.
8. Naar hun fornam sig at faa ont, Hun sagde 2 á 3 Dage noget lit, men alvorlig same Nat Hun fødte.
9. Hvor hun da var, i Marchen eller i Huus, og hvad Huus, blev svaret hiem/m/e paa een Lem, hvor Hun pleyet at ligge.
10. Om nogen Folch var hos Hinde tilstæde og hvem, Svaredes slet ingen.
11. Om Hindes naboer var hiem/m/e eller borte, blev svared hiem/m/e.
12. Om hun nogen søgte eller raabte til hielp, Dertil hun sagde Ney.
13. Hvad Foster hun fødte Dreng eller Pige, hun svarede Pige-barn.

1712: 78

14. Om det var lefvende da det kom til Verden, Hun svarede Dødt.
15. Om hun fornam det lefvende da hun gich dermed. gav giensvar Det lefvede indtil 3 uger for hun fødte.
16. Om hun bar hinders Foster den rette Tid til Ende og fødte det fuldkom/m/en, som Besigtelses Widnerne hafver forklaret, eller fortilig og ufuldkom/m/en, gav giensvar, Fosteret at Være fuldkom/m/en Fød, dog efter hinders mening, som saadant iche rettelig forstoed, paa Tiden at fattes 14 Dage.
17. Hvorledes det først udkom at hun hafde fød, og hvem hun saadant efter Fødselens Tid først aabenbared; sagde sig for ingen førend Hinder Moder og Lensmandens Kone hinde om saadant efter mistanche frittede.
18. Hvorlænge Hun sit Foster efter Forløsningen hafde Dult, blev svaret 4 á 5 Dage.
19. Om hun saadant hafde i sinde at gjøre, førend hun fødte. hvortil hun svarede, Barnefaderen, da hun for ham bekiente at Fosteret var Død, hinde at hafde bedet saadant at dølge, det længste hun kunde, og dette hendede 10 dage ungefær for hun fødte, hvorpaa hun saadant slutt(ede) at efterkom/m/e og fuldbringe, hvilchet hun iligemaade for Retten tilstod, for sin Moder og Lensmandens Kone førend hun blev h(æf)tet eller arresteret, at hafve bekient.
20. Om hun med een god Samvittighed, som for den AlVidende Gud kand forklare iche Viden(de) at hafve ombragt sit Foster, eller saadant at hafve haft i sinde at gjøre, hvortil hun med Graad svarede Nei, og gierne, om tillades, med Eed Wilde bekræfte.

1712: 78b

21. End blev hun slutlig tilspurt om Hun end Vilde noget bekiende eller aabenbare som hun enten hafde nægtet eller iche erindret, hvortil hun svarede sig at hafve gjort sin sanfærdige Bekiendelse, og intet mere at sige,

Ydermere blefve Widnerne samtlig tilspurde, om de noget hafde forgiæt!! (fortiet?), som de til Sagens Opliusning kunde Være Widende hvortil de 3de svarede Nei, Det ene nemlig Guro KoldTved sagde sig af Delinquenten Zidsele Salomons Datter, da hun først om den/n/e materie og Mishandel med hinde talte, at være bøden Penge om hun saadant med hinde vilde fortie, \det den skyldige og Vedgaar/ som Guro dog for Angest og Benauelse iche kunde samtyche, Widere Vedste ingen at forklare ey heller hafde den Sigtede noget til undskjyldning at forevende, men undergav sig Lofven til Doms Lidelse, som iligemaade af Ombudsmanden Sr: Widing blev paaet!! (paastaaet?),

Da blev herom saaledes for Retten

Dømt og Afsagt.

Som det befindes af Zidsele Salomons Datter Lionæs hinders her for Retten gjorde Bekiendelse, Det Hun med Pitter Lamberg Barbeersvend hafver avled Barn, og det hverchen for Forældre eller andre Folch, hun daglig omgiches, aabenbaret, Da Hinder Fødsels Tid tilstundede, og hun 2 á 3 Dage forud, saaVelsom den sidste Nat fandt sig Balselsyg!! (Barselsyg), hafver hun paa een Lem fra Folch sig Adskildt, og aldeles ingens hielp eller nærværelse, som Hinde og Fosteret i saadan Tilfald kunde betiene, hos sig forlanged, endskiønt hinders Naboer alle Vare

1712: 79

hiemme, ia endog eftter Fødselen Fosteret udj sin Kiste 4 á 5 Dage skiult og fordult {hafver} og herom for ingen ladet sig Vedgaa, forend Guro Tostens Datter, og hindes egen Moder hinde eftter røgte og spargement, samt Suspicion og Mistanche, de om Hinde hørde og hafde antastede og udfrittede, same Tid hun /: eftter Vedstaaelse for Retten :/ tilbød Guro Koltved Penge at Hun den/n/e Mishandling med hinde Wilde fortie, Da i hvorVel Delinqventen derimod forklarer Fosteret at Være kom/m/en død til Werden, og hun det iche ombragt, saa strider dog saadan hindes ubillig Omgang, saaVel mod Deres Kongl: Mayts: høistbydende Lov, som mod Retsindige og Christne Men/n/iskers Forhold og saaledes sær fordægtig, eftterdj Fosterets Fuldkom/m/enhed Ved Lovlige Widner er bekræfttet, og hun selv bekient, dermed rette Tid, paa 14 Dage nær, at hafve udgaaen. Thi kand ey anderledes i Denne Sag kiendes, end Zidsele Salomons Datter eftter egen bekiendelse /: som eftter Lofv: 1 B: 15 Cap: 1 Art: iche kand fragaaes :/ formedelst hun hindes Foster saaledes i Dølsmaal hafver Fød, bør eftter Lofv: 6 B: 6 Cap: 8 Art:s Foresigende at Miste sit Liv, og hindes Hoved Ved Sverdet at skilles fra Legemet, Hindes Hovedlod tilkiendes Herskabet Sr: Widing og Medeyere eftter Lofv: 1 B: 22 Cap: 7 Articul.

Ao: 1712 d: 3 Maij holdtes Lovlig Aastæds-Ret paa den Gaard Skielvigen i Odde Sogn og KindserVigs Skibrede beliggende, forarsaget Ved Odels-

1712: 79b

Trette imellem Ingebricht Knudson Sexe og Peder SkielVigen, tilstædeVærende eftter Fogdens Sr: Ole Larsøns opnæVnelse følgende 8 upartiske Eedsorne Laugrettesmænd, Jarand Mæland, Aslach Berfven, Ifver Eidnæs, Peder Urim, Salomon Maachesta, Ingebricht Qvalnæs, og Jon Aachre,

Da Ingebricht Knudson som Citant, og til Gaarden SkielVigen som Odel- og Løsningsmand hafde Ved foregaanede Lovlig Stevnemaal 5 uger for Juel ladet Warsle Peder SkielVigen, paa den omtvistede og paatalte Jord Være nærværende, og anam/m/e Penge efter Jordens Wærd, samt til gienmæle {imodtage}, \anhøre og imodtage/ hvad Odels-Widner og bevislighed til Veye kunde bringes, om hand til Løsnings an/n/am/m/else fandtes Weigerlig;

Den tilstævnte comparerede og Wedtog Warsel, endskiønt den Ham iche aldeles udførlig og omstændelig Var forkiyndet:

Derpaa fremlagde Citanten sine Adkomster nemlig 2de Pantebrefve udgivne af hands Forfader Lars Knudson Oppedal \et/ til Philippus Joensøn Hovland paa 1 Spd: udj Skielvigen for 17 Rdr: dat: d: 24 Martij 1628. Det andet til Torbiørn Joensøn øvre Berfven for lige stor Capital, paa lige meget i ermeldte Gaard, og af same dato, hvorVed hand Vilde bevise sin \For/Fader, som Pantsættende Odelsmand, og hands Arfvinger til Løsning at Være berettigede, Forlangede derpaa Peder Skielvigens Adkomst til same Brug maatte fremVises, som da eftter paastand i Rette lagde et Pantebrev udstæd af Sl: Ifver Pedersøn Hovland til Knd!! (Knud) Pedersøn paa ½ Løb Smørs Landskiyld udj Skiel-

1712: 80

Wigen for 31 Rdr: Lante!! (Laante) Penge dat: Mauge d: 8 Martij 1675. saaVelsom een Transport af Kari Haagens Datter udgifvet til Søn/n/en Peder Skielvigen paa same ½ Løb Smør for 33 Rdr: dat: SkielVigen d: 10 9br: 1685. Noch een Bygselsæddel udstæd af Knud Pedersøn til hands Søn næst benævnte Peder Knudson SkielVigen paa til!! ermeldte ½ Løb Smørs Leye, dat: d: 8 Apr: 1675.

Hvornæst Citanten end tilspurde Peder SkiælVigen, om hand godVillig Wilde an/n/am/m/e, eller eftter Foregaaende \fremViste/ Adkomst Ved Document, og paaberaabte Odels-Widner, Dom og Kiendelse Wilde imodtage, For det første svarede Contraparten, sig iche kunde undslaa!! (undslaa), end tilbydende Citanten for Odels-Retten 24 Rdr:, som sig Weigrede same at modtage, hvorfor Peder Skielvigen Var forlangende, hvad Forbædring af Ham paa Gaarden Var giort, maatte til fyldest giørelse tages i Øyesiun og Skøn, som og skiede, Da følgende Omkostning og Forbædring blev forefunden, og taxeret.

Een Hestestaald Wurderet 1 Rdr: 3 mrk.

Een Smede 1 Rdr:

Eet Loft for 8 Rdr:

Derimod de andre Gaarden tilhørende Huse til Aabod anseet;

Laens Brystfældighed fyldestgiort med een Skiychen næst Ved Laen staaende.

Paa een Boe i Kirsebær-Hagen staaende lagt Aabod 1 Rdr:;

Humble Gaarden anseet til 4 mrk.,

Kirsebær-Hagen (til) 2 Rdr: 3 mrk.

for hvilchen Priis den itzige Opsidder iche Var til sinds ofvenstaaende Dele at af\{til\}/hænde \{og kiøbe\}/, men Wilde det til nærmere forening og mindelig accord opsætte, og om saa skiede det for egne Penge kiøbte og opsatte Loft

1712: 80b

iche af Løsningsmanden blev kiøbt, men skulde afflottes, da Peder SkiælVigen pligtig Wære det understaaende Faarehuus med tag at forsiune; Derimod Var Citanten til freds ofvenmeldte Huse og Hafver eftter foregaaende Mænds sigelse for betaling sig at tilVende: Tiltaldte saa Peder SkiælVigen eftter hands Pantebrevs formeld sine udlagde Penge 33 Rdr: saaVelsom udgifvne første Bygsel 5 Rdr: tilsamen 38 Rdr: hvilche for Retten godVillig af den afsagde Opsidder blefve imodtagne, som derhos begiærede, Odelsmanden Ingebricht han/n/em dette aar Frihed Wilde forunde den halfve Deel med sig i Gaarden at bruge, som og eftter ofvertale blev samtycht, for det øvrige

Kiendes

Gaarden SkiælVigen, aarlig skyldende ½ Løb Smørs Leye, tilfindes Ingebricht Knudsøn som rette Odels- og Løsningsmand med sine Arfvinger, efttersom hand Pant-hafveren Peder Knudsøn sine udlagde og paastaaede Penge rigtig betalt og fornøyet hafver, saaVelsom tilbødet, ald paa Gaarden anVendte Bekostning og Forbædring efter Mænds sigelse og Lofvens tilhold at fyldestgiøre. Forretningens Omkostning med Reisen til og fra Aastædet 2 Rdr: 4 mrk. samt hver af de 8 Laugrettesmænd 1 mrk. tilsamen 4 Rdr: betaler Peder SkiælVigen med 2 Rdr: og Ingebricht Knudsøn med 8 mrk. Den at gifve beskrefven derforuden hvem af Dem det forlanger; Ingebricht giøres indvisning i Humble og Kirsebær-hagen for 10 mrk:s omkostning Ved Kost og Tæring.

Ao: 1712 d: 7 Maij holdtes Aastædsret og Grandskning inden Giærdes paa den Gaard Age i

1712: 81

Ullensvangs Sogn og Kindser-Vigs Skibrede i Hardanger, imellem Klocheren Ole Pedersøn som Formynder for Ole Ifversøns 2de Børn Lars og Jon Olsøn/n/er, Lars Røsætter Wærge for Siri og Kari Ols Døttre, Samson Samland for Ole og Marte, samt Lars Age som Wærge for Enchen, paa den ene side, og Ole Birgesøn Age paa den anden side: Retten betientes

tillige af 6 Edsorne Laugrettesmænd Lars Bech, Ifver og Nils Eidnæs, Peder Ureim, Isach Berven og Ingebricht QValnæs;

Da ofvenmeldte Citanter hafde til same Tid og Ret indkaldet Aad og Ole Age for nogle aars øfvede indpas Ved afpløining paa ermeldte Enches og Myndlingers Eng og Eyendeels Brug, samt utillat Deres Kirsebærhages udgiærde paa same Eng, som og for det 3de at tilsvare 2de Aske-Træers fornærmelig og uVedkom/m/ende nedhugst paa Enchens og u-myndiges Anpart. Slutlig at fyldestgiøre ald nødVendig Ved Trette og Tids-spilde paaførte Omkostning.

De indstævnte Vedtagende Lovlig Warsel hafde iligemaade ladet contra-stævne \Citanterne/ for De selv, el(ler) Deres Wærgede iligemaade sin Ager paa (deres) Eng skal hafve udlagt;

De 2de Formyndere Ole Pedersøn og Lars Røsætter tilstædeværende Wedtog paa sine og Consorters Wegne Kaldsmalets!! Lovmæssighed.

Til at Widne i same Sag Vare af Citanterne indstævnde Aad og Peder Bleyen, Lars Nilson Ro(ug)de, Knud Rougde, og Gutorm Rougdebierg, og Siri Røisætter, som nærværende Wedginge Lovlig Stevnemaal; Contracitanterne hafde iligemaade til Deres paastands bevislighed indkaldet ofvenmeldte same Widner, foruden Asbiørn Age, Aad Ages Søstersøn, som foruden Warsel

1712: 81b

erbød sig at Widne, øvrige vare med Kaldsmaalet fornøiede; endskiønt same Widner /: undtagen Lars og Knud Rougde, samt Gutorm Rougdebierg :/ alle Vare begge Parter paarørende, tillades dem dog \eftter Parternes samtyche/ at Vidne, som herudj ingen anden kand hafves, eller afveed.

Aad Bleyen Widnede at den første besigtede Ager Aad og Ole Birgesøn tilhørende /: kaldet Giære-solsaa :/ skal i længden Være udlagt paa Enchens Eng i den Nordre Ende, siden hand herpaa Gaarden Var, 40 aar ungefær herfor Ved 3 Skrit i længden, derimod i bredden omtrent et Skridt indlagt, paa den Østre Ende 3 Skridt udlagt. 2. Dals-Ager ofvenstaaende Mænd tilhørende forklarede hand paa Enchens Bøe i længden 22 Skridt at være udlagt og i Bredden 1 paa den Nørre Side, 1 Skridt bred og 9 Lang paa SydVestre Side, paa Westre 19 lang og 1 Fod bred. 3. Wiger-Agers Deel Enchen og Ole Larsøn tilhørende paa Aads og Ole Birgesøns Eng i NordVestre side udlagt 16 Skridt lang, 1 ½ Fod bred, i fuld Nord udlagt 8 Skridt lang, 2 Fod bred, i Nordost lang 4 Skridt, bred 3 Skridt. (4.) Paa een Ager kaldet Foden NordVest udtaget langt 5 Skridt, bred 2 Fod. (5.) Heigre-Flotten SydVæst udtaget 5 Skridt i Længden, 3 Fod i Bredden, et lidet styche derfra i SydVæst, udlagt i NordVestre Ende 16 Skridt lang, 3 Fod bred, i den Syndre Ende 1 Fod.

Til hvilchet Widne Peder Bleyen, Knud og Lars Rougde, samt Gutorm Rougdebierg sig henfører, og Eedlig erbyder at vedstaa, som og Asbiørn Age eftter tilspørsel tilsagde sig at Vilde giøre.

Hvornæst Parterne, som eftter Widnernes forklaring befandtes at Være lige skyldige tilspurtes om de iche indbyrdes forening Wilde treffe, saa den tilføyede Afpløining, Ved Widnernes ofverVærelse, og foresigende, af beskichede Mænd kunde rettes,

1712: 82

og udstenes, og den udtagne Eng paa alle sider tillegges, hvormed fælles Wedkomende Var fornøyet. 2. Om Citanterne iche Vare tilfreds at den paatalte Kirsebær-hage blev indfløttet, saameget den tilforn eftter forklaring og Vedstaaelse Var udfløttet, undtagen dette aar at Være som forhen i same stand, hvilchet af samtlige iligemaade blev samtycht. 3. Om

Wedkom/m/ende deres pretension paa de afhugne Asker iche Wilde ufortrøden efterlade, som ligeledes blev consenteret.

Derpaa blev fortfaaret med Agerens udvisning Ved følgende Tegn og pæler. I Giære Solsaa paa den øfverste ende 2de Ene-Pæler nedsat, paa den nederste ende 2de. Dals-Ager fra Søren lige op ad i West 3 Pæler, derfra i Nord opad 3de, nedad paa same Ager 2 Pæler, West derfra til Ost 2 Pæler. Wiger-Ager i det Syndre hiørne 1 Pæle, Widere paa same Ager forfølges Mærchet langs ad den Westre Side i Nord, Widere Østad ved 2de, fuldføres længer i Nordost tvers ofver Ager Enden Ved 4 Pæler i Ost, Noch fra Sydost i NordVest 3de Pæler, hvorved Skifttet forbli(fver,) saaVelsom disputen ophæfvet, hermed Wed(kom?)mende Slutning begiærende, som og Kir(se)bær-Hagen Ved Skiæltegn maatte rettes og same indføres, og gaar her Merchet fra Kiældernofven lige op i Bierget, hvor een Kaars neden u(nder) een Glovre er indhuggen

Afsagt.

Som Parterne her for Aastæd-Retten accor(deret) Forening sluttet hafver, og saaledes paa begge sider ofvenmeldte pretensioner ophæfvet, da bekræfttes same kiærlige Forening Ved Rettens Samtyche og een hvers Eyendeel forblifver Ved forindførte Udvisnings Mercher Wedkom/m/ende til ubehindret brug.

Paaløbende Omkostninger med

1712: 82b

Reisens betalning 4 mrk. for Forretningen 2 Rdr: hver af Laugrettesmændene 1 mrk. Sum/m/eret 3 Rdr: 4 mrk. betaler Aad og Ole Age 2 Rdr: 4 mrk. det øvrige nemlig 1 Rdr: Enchen og Børnenes Formyndere, Stevnemaalets Omkostning 1 mrk. betaler herforuden Aad og Ole Birgesøn Age, Forretningens beskrivelse betaler den, der forlanger.

Ao: 1712 d: 9 Maij holdtes Aastæds-Ret imellem Asbiørn Tveisme paa den ene, og Peder Endresøn Urim som Medeyer, saaVelsom Samson Ulvsnes Leilending ibid: paa den anden side angaaende een Slaatte-Teig kaldet Øvreflaatten, som begge Jorder Tveisme og Ulvsnes med dessen Vedkommende sig Wilde tilegne, Retten betiente 6 lovlig opnævnde Edsorne Laugrettesmænd Lars Berg, Ole Ludsand, Peder Urim, Torgiels Hause, Tosten og Gunder Huus,

til same Tid og Ret hafde Asbiørn Tveisme, som citant ladet Samson Ulvsnes Ved 5te Stævne Warsle, at hand den omtvistede Teig efter formening uVedkom/m/ende skulde afstaa eller Ved tilstræchelige Widner sig tilhiemle, som nærVærende modtog lovlig Kaldsmaal, til at Widne i Sagen Vare af begge Parterne indstævnde Aamund Jaasta og Rasmus Døn/n/o begge nærværende, som efter Edens publication aflagde følgende Widne,

Aamund Josta forklarede, at Endre Tveisme Asbiørns Fader og Formand har optaget den omtvistede Slaatte-Teig af Fælles udmarch, og den først til Melchestøl, siden til Slaatte omgiærdet, dernæst at Merchet imellem begge Jorder gaar fra store Turtne bierget, hvor een Marchesteen skal Være nedsat, til een Bech, kaldet Aldals Bech, derfra

1712: 83

til een stor steen Ved øvre-Flaat-Veyen, derfra lige ned i yderste Ulvsnes, mere herom sagde hand sig iche at Vide.

Rasmus Dønno forklarede som forrige, at Endre Tveisme har udtaget den paatalte Teig af Fælles March, og den under Tveisme brugt, Merchet mellem de twistende Jorder gaar lige fra

store Turtne bierget ned i formeldte Bech, derfra Videre til den store steen Ved Øvre Flaate-Veyen, længere ned ad til yderste Ulvsnæs, Videre foregav hand iche kunde forklare.

Herpaa foreslog Citanten Asbiørn Tveisme sin Medeyer Peder Urim, saaVelsom Samson Torgiersøn paa Ulvsnæs Opsidder, dersom den omtvistede Teig uden Widere paastand blev Tveisme tillagd og efterlat, da skulde Ulvsnæs derimod til fornødenhed følge Andeel i Stølen Fagredal Tveisme ellers tilhørende, som af contra partiet blev imodtagen og samtlige herom endelig forenede.

Derpaa blev een hvers tilkom/m/ende Eng og Eyendeel Ved efterskrevne Skiæl og Mærche adskilt og udvist.

1ste Een Marchsteen nedsat paa Hamrelaget of(ven) for store Turtne-{Bierget}\Myren/ paa Syndre side Widner ned til den anden paa same side lovlig nedsat.

Den 3de nedsat paa store Turtne bierget, W(id)ner til een gam/m/el Marchsteen staaende mit (i) store Turtne bierget.

Den 5te end een Marchsteen nedsat paa den Syndre side af Aldals Bechen, Widner i Skaads(..?) til Mosse Haug, hvor mit i Weyen er hugget et Kaars i et Skorv.

Den 6te een steen paa Søre siden af Weyen nedsat, Wed een hvid flad iordfast steen.

Herved endtes den/n/e Dags Forretning.

1712: 83b

D: 10 blev igien om morgenen med Den begiynte udstenings Forretning fortfaeret, og nedsat,

Den 7de Marchesteen i nederste Bande doch paa same side af Weyen iordfæst.

Den 8tende med Widnestene iordsat i Ilags Haugen, Widner til Aareflaat Weyen i een stor steen, hvor der er et aabet hul under.

Widner derfra til den 9de nedsat i øvre-Wig-Haugen Fuldføres fra ofvenmeldte store steen til een anden der neden under liggende, hvor i Syndre hørne blev huggen et Kaars, Derfra vises Skiftet til

Den 10de Marchesteen staaende i Skarv-Haugen paa Syndre side af JapperVigen.

Angaaende den omtrættede Teig, blev den Ved undertegnede Stene og Skiæl separeret og udvist.

Paa Sydvestre Ende nederst sat een Lovlig Marchsteen med sidestene, Wiser derfra til

Den anden nedsat paa nedre og Væstre side, som tilkiendegifver Merchet lige i Nord og Søer.

Den 3de staaende i Nordre Ende af Aareflaatten.

Wisende opad til den 4de tæt Ved Bechen staaende.

Fuldføres til den 5te i den Østre og Øfverste Ende tæt Ved Bechen staaende.

Det sidste og 6te Merche een Marchsteen paa Øvre og Østre side, Widnende hiem i Bierget, hvor Tveisme-Byttet nedgaar af Fieldet.

Sluttet.

Den omtvistede Teig, Aare-flaatten, blifver Tveisme efter forening tilhørende, derimod skal Ulvsnæs sig tilegne og nyde i Stølen Fagredal til fornødenhed sin anpart.

Forretningens Omkostning for Reisen 4 mrk., for første Dag 2 Rdr: anden Dag 1 Rdr: hver af Laugrettesmændene for 2de Dage 2 mrk., sammenregnet 5 Rdr: 4 mrk. betaler Wedkom/m/ende, hver efter anpart i Deres Gaarder, Asbiørn Tveisme med 3 Rdr: 4 mrk. 10 s. og Samson Ulvsnæs med 1 Rdr: 5 mrk. 6 s. Forretningen beskrefven betaler hvo der begiærer.

1712: 84

Ao: 1712 d: 14 Maij holdtes Marchegang paa den Gaard Herrei udj Eidfiords Sogn i Hardanger fogderi, mellem Hans Olsøn Aandeland og Peder Andersøn Herrei angaaende Skiftte og Deeling efter foregaaende Forening inden og uden Giærdes med Skiæl og Marchstene at udskiftte, Besigtelses Mænd Vare lovlig opnævnde disse 6 Eedsorne Lensmand Baar Spaanheim, Tosten Sæ, Thron Ærdal (Ørdal), Anders, Helgie og Arne Lægrei.

Da forud omtaltes og aftaltes imellem Parterne, at Peder Herrei beholder det Syndre Huusmands-Sæde Ved Søen, og derimod Hans Olsøn Aandeland Være berettiget paa Peders Anpart uden giærdes i Fælles Fæbede \eller udmarch/ lige stor Teig at oprykke, og sig særdeles nyttig giøre.

Hvornæst Vi os til Forretningen Ved udstening begafve, een hvers tilhørende Deel Ved Skiæl at adskille, begyndende øfverst Ved Wandet, hvor

Den 1ste Marchsteen paa den Nordre Side af Kiørsle-Weyens begyndelse med 2de Widne stene blev nedsat.

Et Styche ofvenfor den anden Skiælsteen med side-stene nedsat ofvenpaa Wasbraattet, og Syndre side af same Wey.

Den 3de et lidet styche ofvenfor paa same Side af Weyen een lovlig nedsat Merchsteen.

Den 4de Steen iligemaade Ved Weyens s(ame) løb paa Nørre side nedsat.

Fortfaret til det 6te nemlig een Marchsteen med Kul!! (Kull) og sidestene iordfæst, der Kiørsle og gang Weyen skilles.

Udvises Widere Ved een Kaars nedhuggen i een iord fast steen næst Ved Bøegaards Ledet paa den Nordre side.

Ydermere indengiærdes næst Ved ledet paa den Syndre side nedsat een Marchsteen.

Følger fremdeles Giærdet lige nedad, indtil lidet nedenfor Steengaardens begyndelse, Der

1712: 84b

Det 9ende Marche-Tegn stadfæstes Ved een iordsat steen som Wiser beent i Nord til

Den 10ende, Een gam/m/el Skiælsteen staaende lige derfra i Nord lidet hen i Skoufven.

Derfra den 11te Ved Enden af Skoufven een gam/m/el Marchsteen forefunden.

Widere gaar derfra Mærchet til \een/ nedsat Marchsteen paa Skiælbrey.

Den 12 nedsat i Ager-reenen lidet Westen for Laden.

Den 13 ligeledes iordfæst neden under SiøVeyen.

Den 14 næst Ved Hjørne paa Tyrche stuen een staaende Marchsteen.

Gaar derfra Videre i høiden ofver et stort Sva i et Tym/m/erløbe,

Derfra længere op Widnende i et Bergfald øfverst under Bergbrunen.

Af forermeldte March og Eng, inden og uden giærdes ere begge Eyende efter Deelning; Peder Herrei uden Giærdes eyende fra Wandet lige til Wasleet paa den Nordre side, og Hans Olsøn paa den Syndre, til same Leed, end Widere Westad runt om til Leervige Ladene.

Inden Giærdes Eyer Peder Andersøn fra Bøegaarden den Østre Deel lige til fraskillende nedsatte Marcheskiæl, og Hans Olsøn fra same Marchstene den Westre Deel til den nederste Bøegaard.

Herefter begav Vi os til inderste Deel af Leervigen Stavenæs kaldet, hvor der

1st blev nedsat een Marchsteen næst ofven Ved Fiærden!! (Fiæren?)

Det 2det et Kaars lit derfra huggen i een hvid steen staaende Ved et Æble-Træ. Widner op i Bierget, Hvor der blev hugget et Kaars næst Ved Ved!! een Renneham/m/er Siunlig ved et hvidt Blich.

I dette Bytte Eyer Hans Olsøn indenfor til Særs-Egn begynder, og Peder Herrei paa den yttre side af Byttet indtil Leervige-ladene, hvor næst ofven for Fiæren, midt i mellem begge Ladene er nedsat een

1712: 85

Lovlig Marchsteen, derfra lige op ad mod Bierget nedsat den anden Marchsteen, Widnende lige op i Bierggiellet, hvorved dette bytte Endes.

Hans Olsøns Eyendeel i Leervigens Fyrre-Skov er fra Sær-byttet til et Næs, kaldes Kraachen, i høiden til Windaxelen øfverst i Fieldet, Peder derfra er eyende ald Fyrreskov i et samlet styche lige til Wandet.

Noch herfra continueret Vi med Forretningen til BangsVigene, hvor Begge Vare ligeledes Fælles eyende, og nu Hans Olsøn blifver fra den/n/e tid efter indbyrdes Slutning paa den Westre side af Sløer-Bæch, hvor et Kaars Ved Søen i et Sort Sva blev indhugget, gaar derfra lige op igien/n/em Dybeste Gielet til Bergsenden; Peder fra ermeldte Bæch til Skaars-Byttet kaldet Snaachebierg.

End i BangsWigene næst uden Ved Kaabbe-Uren /: hvor igien et Kaars er hugget, Wisende lige op i høyeste Bierg :/ begynder Peders Eyendeel, stræchende sig ud mod Ærdals (Ørdals) Byttet i Lindedalen, Dog exciperet Fyrreskofven, som een hver af Dem efter gam/m/el Kain!! (Kann) tilkom/m/er, nemlig Peder i same Skov fra Lindedalen indtil Alstøe fra øfverst Fieldet til Fiæren, Hans indad til Skaars-byttet lige(le)des fra Fields til Fiære.

Slaatterne i same sidstnævnte BangsVigene loVer Parterne efter indbyrdes Forening og Ka(nn?) sig imellem at ligne og Bytte, hernæst paa aldt ofvenmeldte haandtages Wedkom/m/ende Thi bør eenhver af titermeldte Sameyere efter kiærlig Forening og alvorlig samtyche (væ?)re sig sine tilfaldne Eyendele inden og uden Giærdes saa nyttig, som de bæst Ved og kand, undtagen Fiske-Vand, Sæter og Fæbede, som begge nu, som forhen til Fælles Brug og Fornødenhed forblifver.

Omkostningen beta-

1712: 85b

Ier de interesserede Hans Aandeland og Peder Herrei med lige meget til mig for Reisen 4 mrk. for Forretningen 2 Rdr: til hver af de 6 Laugrettesmænd 1 mrk. 4 s. hvoraf samenregnet tilfalder hver af Parterne Debet 1 Rdr: 5 mrk. 12 s. Derforuden Forretningen beskrefven, hvo af Dem den begjærer.

Ao: 1712 d: 19 Maij holdtes Aastæds-Ret med Marchegang og Besigtelse angaaende Skov og Marches Skiftte og Deelning imellem Tioflot og Ulgenæs, Same Ret biVaantes efter Lovlig opnævnelse af 6 uVillige Laugrettesmænd, Lensmanden Lars Bech, Gunder og Engel Ringøen, Johannes Rateig, Jon Dønno og Endre BegVig.

Da Johannes og Bryniel Tioflot som selveyere til Deres Gaard hafde Ved 5te Stævne ladet Warsle Philippus Ulgenæs at medtage hvad bevislighed, hand om sin Eyendeel i Skoven og Marchen kunde hafve, som herom ingen Skriftlig bevislighed forfandtes, som og hosVære og imodtage det Bytte, som efter Siun og Grandskning for billigt blev eragtet;

til same Tid og Ret hafde ermeldte Opsidder {Samson} \Philippus/ Ulgenæs ladet Warsle sin Jordrot Sr: Jacob Widing, paa hvis Wegne Lensmanden Ole Ludsand efter hands Fuldmagtes AnVisning som com/m/itteret mødte.

Eftter paaraabelse indfandt sig, for at gifve Opliusning i Sagen, Endre Fosse, Nils Nøstflott, og Salomon Huusmand, af ofvenmeldte Citanter indstævnedes, de 2de sidste som paarørende, den ene Citantens Søskenbarn, den anden hands Morbroder kunde for uVillige iche ansees, blev derfor det

1712: 86

3de nemlig

Endre Fosse fremkaldet, eftter forelagde Eed forklarende, at Byttet imellem Tioflot og Ulgenæs skulde Ved Søen begynde i Wom et Skiær liggende lidet uden for Ulgenæs, men hvor det Widere i Høiden hengaar, Wedste hand iche, dette erbød sig Eedlig bekræfte.

Flere eend!! ofven anførte Widner hafde ingen sig at paaberaabe; Dog var Philippus Ulgenæs formenende at Byttet ofvennævnte Jorder imellem skulde gaa saa langt ind, som af Tioflot-Tunet kunde sees, lige ned igien/n/em Bierg-Rusten i een steen Ved Søen kaldet Gygre-Baaten, hvilchet eftter Sagn iligemaade af Ole Ludsand blev paastaaet, hvorom dog ingen af Parterne kunde fremføre Bevislighed enten Ved Document eller Skiælsteen.

Hvorfor Vi Forretningen nærmere foretog, med Siun og Grandskning et erfare, hvad Rettest maatte Være, roede til den ende først saa langt ud paa Søen, at mand om Skofven og ligeste Bytte bæst kunde skiøn/n/e, Da eenhvers tilfaldne Eyendeel Ved eftterfølgende Skiæl blev begiynt at udvise.

1. Et Kaars indhugget Ved Søen i et Slet Be(rg ...?det uden for et Skiær kaldet Womb, Wi(dner) op ad til det

2det. een Marchsteen nedsat i een Doch paa nedre Side af Gangeveyen.

Derfra gaar Mærchet til een graa Ham/m/er teg(net?) ofven paa med et Kaars.

Det 4de. end et Kaars indhuggen i een høy ham/m/er paa indre siden af et Tym/m/erløbe.

Det 5te. atter et Kaars ofven ofver et hvidt Blich staaende i et slet Berg.

Det 6te. Den anden Marchsteen iordfæst i een Doch paa indre side af næst-ofvermeldte Tymerløbe.

1712: 86b

Det 7de. Et Kaars i een Bergs-nov lidet neden og uden for Ulgenæs Støel.

Det 8tende. Een Marchsteen noget der ofvenfor beent ud af same Støel Lovlig nedsat.

Det 9nde. End een Marchsteen med Widnestene fastsat under høyeste Skor-haugen, Derfra

Det 10nde. Et Kaars udhuggen øfverst i same Houg.

Widner til det sidste, Det største Skaar øfverst i Fieldet.

Og forblifver Byttet imellem de tvistende Gaarder angaaende Skov- og Marche-skiftte Ved ofven Specificerede Skiæl og Mærche, hvilchet Wedkommende sig har at holde eftterretlig under Medfølge af Lofven.

Omkostningen for Reisen, samt Ved Besigtelse og efttersiun 3 Rdr: 2 mrk. Laugrettes mændene hver 1 mrk. 4 s. tilsamen 4 Rdr: 3 mrk. 8 s. betaler Brynniel Tioflott med 2 Rdr: 2 mrk. Philippus Ulgenæs med 2 Rdr: 1 mrk. 8 s. Derforuden Forretningen at beskrifve begge lige meget, som De med et Documentes forfærdigelse eftter forening begge ere fornøiede.

(Dage)n eftter d: 20 Maij War Brynniel Tioflot begiærende, Ved same tilstædeværende upartiske Laugrettesmænd maatte skie udstening imellem ham og hands Broder Johannes boende og Medeyende i same Gaard eftter forhen Brøderne \Dem/ imellem sluttede Forening angaaende Slaatter og Skov inden og uden Giærdes, som eftter billig bifald blev foretagen og fuldført, som følger.

1. Een Marchsteen paa Nederste Bierget ofven ofver Nøstflaat nedsat, derfra længer op Den 2den iligemaade een Marchsteen med Widnestene nedsat nedenunder yderste hiørne paa een Ager kaldet Waalte.

1712: 87

Det 3de. Et Kaars indhugget i een iordfast steen Ved yderste og nederste ende af Krogageren.

Det 4de een Marchsteen lige under Husene ofvenfor Krogageren nedsat, Derfra gaar Byttet lige gien/n/em Forstue Dørren til

Det 5te Et Kaars huggen i een stor iordfast steen næst ofven Ved Husene; fortfarer derfra opad, til

Det 6te Et Kaars udhugget i een iordfast steen tæt neden og inden for Bøegaarden.

Af forskrevne tilfalder Brynniel den indre, og Johan/n/es Tioflot den yttre Deel af Bøen inden Giærdes. Følger Slaatte og Skofve-Byttet uden Giærdes imellem ermeldte Sameyere.

1. Een Marchsteen nedsat tæt uden og ofvenfor Bøegaarden Ved et stæd kaldet Winterbraatten.

2. Herfra opad i Nord een Marchsteen i Espedalen nedsat.

3. Widere opad i Nord een Kaars i et slet Berg indhugget.

Det 4de og sidste Wiser herfra i West langs Berge-laget til et indhuggen Kaars paa Biørgen.

Heraf tilhører Johan/n/es den Yderste og nederste Part, Brynniel den Øfverste og inderste op til Hagegaaren, under Tverbyttet, indtil Fosse-Bechen, ne(d i) Bøegaarden. Johannes derimod fra Fosse-bechen under Tverbyttet ald Kalvhagen til nederste (Stæt?)tegaard, derfra hiem i Bøegaarden. End tilhører Brynniel under Stættegaarden til Siøs, fra Bøegaarden til Byttes bechen; hvorfra Johan/n/es antager sin Eign til Hofmands-bechen lige i Søen. Ydermere tilhører Brynniel fra een opkomme(nde?) bech Ved Søen lige op til een stor steen med et Kaars merchet, derfra op under Tverbyttet ti(l et) Kaars i Graa bierg. Johannes inden for fra Søen ind i Kafvevig-Elfven.

Ofven ofver Tver-byttet til Fields er Johannes tilhørende fra store Gieel lige ud i Strange-Skreen,

1712: 87b

Fra same Skree tilfalder Brynniel ud til Nye-Løe-bechen, ned til Tverbyttet, op til Fields fra Ny-Løe-bech til Fosse-Bechen tilkom/m/er Johan/n/es.

Udslaatte-Teiger Brynniel Wedkom/m/ende fra Fosse-Bech til een anden liden Bech uden for store Stenene nedløbende. Johannes anpart i udslaatte-Teiger, fra næst ermeldte lille Bech ud til lille Turtelien; Wed hvilchet Bytte eftter Brødrenes indbyrdes fornøvelig approbation, og Rettens billig Skøn, Deres Andeel, Brug og Eyendeel eftterdags forblifver:

For same Forretning, hvad Besigtelsen og Deelningen angaar, 1 Rdr: 2 mrk. Laugrettet hver 12 s. tilsamen 2 Rdr: 8 s. betaler Johannes med 1 Rdr: 4 s. og Brynniel med 1 Rdr: 4 s. iligemaade eftter Forening, hver af Dem hælten for Forretningen beskrefven at udstæde.

Ao: 1712 d: 25. Majj holdtes Aastæds-Ret og Marchegang med Siun og Besigtelse paa Hielme Vold udj UlVigs Sogn i Hardanger beliggende imellem Ærværdige Hr: Hendric á Møinichen, som Citant paa den ene og Lensmand Baar Spaanheim paa den anden side, her nærværende, same Ret betientes af 6 uVillige Eedsorne Laugrettes-Mænd, Jon Westreim, Lars Yttre-Tveet, Tosten og Niels Lione, Magnus Rondestveet og Michel Lindebreche;

Ermeldte Hr: Hendric á Møinichen, som benificeret Eyer til et Spd: udj HielmeVold paastod same Spd: Smør Præstebolet tilhørende Ved Skiæl og Marchstene inden og uden Giærdes fra den øvrige Deel i Gaarden nemlig 6 Spd: Baar Spaanheim tilhørende maatte Worde separeret og fraskildt,

Lensmanden Vedtagende lovlig 5te Stevnes Warsel foregav dernæst, ofvenmeldte Spd: forhen Ved een

1712: 88

mellemløbende Elv at Være adskilt, og same Deel, altid kaldet Præste-Teigen, nogle aar af Ole HielmeVold at Være særdeles brugt, forlangede derfor Byttet Ved det gamle Kaind!! (Kann) maatte forblifve; Til nærmere Demonstration og Forklaring om Same Spd: /: efterdj herom intet Skrifttlig paa nogen af Siderne forefandtes :/ hafde Lensmanden indstævnt Ragne HielmeVold, Jens Hylle og Anders Legrei, alle nærværende og med Stevnemaalet fornøiede. Eftter paaraabelse og Edens publication fremstillede sig

Ragne HielmeVold 65 aar gam/m/el, forklarende, at Det Spd: Præstebolet tilhørende efter gam/m/el Kain og Sagn Ved een mellemløbende Elv kaldet Præstebechen fra den anden Deel i Gaarden Var Adskildt, og af Ole Gutormsøn 7 á 8 aar særdeles brugt, Widere, hvor det er skildt er skiftet, eller Ved hvem, Vedste hun iche, ey heller herom nærmere forklaring at giøre, men herom erbød Eeds Afleggelse, som og skiede.

Det 2det Widne Jens Hylle 70 aar ungefær forklarede efter Formaning at Widne Sandhed, at den tit ermeldte Teig altid har Waaren kaldet Præste-spandet, og den længste tid under det største brug liggende, og da det af Ole HielmeVold særdeles blev brugt, efter indbyrdes mindelig Kain Ved mellemgaaende lille (Bech) adskildt, Videre om noget Lovlig Bytte Vedste hand iche, men Wilde sin gjorde forklaring Eedlig stadfæste, som og siden blev paalagt

Det 3de Widne Anders Legrei forklarede at hands Fader Ole Gutormsøn hafde først beboet ganske HielmeVold, og siden, da hand sin Eyende deel i Gaarden for Armod nødes at afstaa, og afhænde, brugte hand særdeles Præste spandet, som efter gam/m/el Kain Ved een nedløbende Elv fra den anden Deel Var adskildt, same hand Edlig Vilde bekræftte, som og siden blev fuldkom/m/en.

Da, som intet tilstræcheligt beviis, enten Skrifttlig,

1712: 88b

eller mundtlig om noget Lovlig Skifte eller Deeling kunde tilveyebringes, blev for got funden foromrørte Teig nærmere at eftersee, og dens tilhørende andeel i Kalhagen for fyldest eragtet, og derfor Ved følgende Skiæl til stadfæstelse adskildt.

1. Een Marchsteen med Widnestene nedsat paa Hamrebrunen, Wiser lige op ad til det
2. Een Marchsteen nedsat ved een Hæg. Derfra det
3. Een Kaars huggen i et Skarv liggende øfverst i Giærdet.

Nærmere blev Præstespandet efterseet, og mod den anden Deel af Gaarden lignet, da efter befundne ulighed, same efter Andeel tillagt et styche Eng liggende neden under een Ager kaldet indste Forskaatte. Udviist

1. Wed een Marchsteen iordsat paa den øfverste Bache bruun og yttre side, Wiser op ad til een Kaars i een stor iordfast steen, følger øfverste Hammerlag indad til Elven, hvor paa Den indre side end een Marchsteen er nedsat.

Derfra fortfarer Mærchet langs Elfven opad, Til een lovlig nedsat Marchsteen i Øfverste og inderste Hjørne, tvers derfra ofver staar een Marchsteen neden under Agerrenen mit imellem de 2de øfverste Mercher.

Derfra forføyed Vi os til Skoufven, den iligemaade at Dele, hvor da eftter Siun og Skion Præstespandets Anpart i Skoufvens Østre Ende blev Ved Mærcher og Stene udviist.

1. Wed Hylles Mærchet eftter gam/m/el Kain kaldet Byttes-bechen nedsat een Marchsteen.

Derfra det andet tvers opad i Sør et Kaars indhuggen i een stor steen.

Widere tvers ofver i Sør et Kaars huggen i et Skarv.

Længere i Sør tvers hen i Bachen lovlig nedsat een Marchsteen. Widner

1712: 89

End Widere hen i Sør til een anden Marchsteen med sidestene nedsat.

Noch i Sør længere tvers ofver, een Marchsteen, som er det sidste Mærche.

Afsagt.

Som ofvenmeldte Præste-spand eftter Siun og Grandskning befindes meget ringere af Brug og Godhed, end den øfrige Deel af Gaarden eftter Anpart, og Baar Spaanheim derimod hverchen Ved Skriftlig Document eller tilstræchelige Widner gotgiør, tit omrørte Spd: Ved noget Skiæl eller Bytte at Være lovlig fraskildt, ey heller den mellemløbende Elv eftter foregaaende Forklaring for noget Mærche kand ansees, saa blifver det tillagde styche Eng Præsteparten tilhørig eftter ofven-specificerede Skiæl og udvisning, saaVelsom Wedkom/m/ende tilnævnte Anpart i SkoufVen, hvad enten det for sig selv adskildt bruges, eller same Spd:, som tilforn, Ved Fæste og Bygsel den øvrige og største Deel blifver tillagt og ofverdraget.

Forretningens Omkostning angaaende besigtelsen og Bytte 2 Rdr: saaVelsom hver af De 6 Lougrettesmænd 1 mrk. tilsamen 3 Rdr: betaler Deres (Ær)Wærdighed Hr: Hendric á Møinichen a(lt) eftter frivillig Samtyche.

Ao: 1712 d: 18 Junij holdtes Sædvanlig Som/m/er- Skatte og Sage-Ting for Grafvens Ulvigs og Eidfiords Almue paa Eye, ofverværende Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Cons(ti)tueret Ombudsmand Monsr: Jens Lem, som Edsorne Laugrettesmænd Nils Spilden, Torbiørn Næsheim, Hans Olsøn Aandeland, Magnus Leqve for Siur Spaanheim, Jon Westreim, Tolleiv Hachestad, Wiching øvre-Følchedalen og Knud Tveite med flere Skibredets Almue.

1712: 89b

Da eftter Rettens Sættelse blev publiceret og forkyndt følgende Deres Mayts: Forordninger og ordres.

1. Forordning om den Qvartal Krigs-styr udj Norge for indeværende aar dat: Koldinghuus d: 13 April: 1712.

2. Slotslofvens Ordres, om Foranstaltning til alle Wedkom/m/ende, som brefver har haft indsluttende i den Post d: 4 April: næstleden imellem Aarhus og Samsø blev opbragt, igien Copier af Deres andragende til behørige stæder at fremsende, dat: Aggerhuus d: 30 April: 1712.

3. Stifttbefalningsmandens ordres til Fogden, om nogen paa Landet fandtes Døgtige og hafde Lyst til Deres Mayts: Søe-tieniste, de sig da hos Stiftt-Ambtmanden i Bergen Vilde indfinde, dat: Bergen d: 22 Martij 1712.

Dernæst eftterfølgende Breffe Bøigdefolchet Wedkom/m/ende.

1. Et Skiøde udgifvet af Lars Spilden til SifVer Trondsøn Ystaas paa 1 Pd: og 6 mrk. Smør i den Gaard Ystaas i Gravens Sogn i Hardanger beliggende, dat: Eide Tingstæd d: 18 Majj 1712.

(2.) Et Skiøde udstæd af Hans Rasmusøn Brue til Anders Hansøn Aandeland paa 2 Løber Smørs Leye i den Gaard Wambem i UIVigs Sogn i Hardanger beliggende, prisen er 240 Rdr: Skiødet tillige underskrevet, af den Selgendes Ældste Søn Rasmus Hansøn 21 Aar gam/m/el dat: Bru d: 12 Apr: 1712.

3. Et Pantebrev udgifvet af Ane Torchels Datter Sygnestveet til hinds Søn Aamund Olsøn for 102 Rdr: derfor Pandsat 2 Spd: 15 mrk. Smør med Bygsel og Herlighed i den Gaard Sygnestveet i Hardanger i UIVigs Sogn beliggende, hvilchen Sum/m/a, om nogen Odelberettiget forlanger Godsets indløsning, med

1712: 90

paaløbende Renter, at fyldestgiøre. hvad Landskiyldens Oppebørsel ey kand {fyldestgiøre} tilstræche, dat: Eide d: 18 Junij 1712.

4. Eet Fæstebrev udstæd af Høyærværdige Hr: Biscoppen Mag: Niels Smed til Knud Aslachsøn paa 2 pd Smør og 1 Faarskind udj den Gaard Selland i Grafvens Sogn i Hardanger beliggende dat: Bergen d: 27 Jan: 1712.

5. Eet Bygselsæddel udgifven af Ole Knudsøn Dønno til Østen Toresøn paa ½ Løb Smør og 2 Løber Salt udj Aaseim i Hardanger og UIVigs Sogn beliggende dat: Eide Tingstæd d: 18 Junij 1712.

Heræst!! (Hernæst) lod Lensmand Baar Spaanheim efter Lofvens tilhold lydelig gifve tilkiende for Retten, at hand til sin nødtøftige Ophold i sin Alderdom var til sinds at selge sin paaboende Odels-Jord Spaaneim til høistbydende, om ingen Odel-berettiget inden Aar og dag maatte indfinde.

Til same Ting hafde Lensmanden Baar Spaanheim efter den Constituerede Ombudsmands Ordres, som og den forurettedes Begiær, (hos) sig hafvende Torgier Høll og Pofvel (.....?)bøe i Rette kaldet Britte Syssendal (fordi) hun Gundille Østens Datter Tvete skal hafve skielt, og for Horeri begaaen m(ed) Werald Olsøn Qvamsdal beskyldt, saaVelsom slaget Marete Østens Datter same besk(iyld)te Kones Søster,

Den indstævnte Qvinde m(ød)te, og modtog Lovlig Kaldsmaal, fragaaende Skieldsmaalet, hvilchet hun formodede sig iche skulde ofverbevises at hafve sagt; hvorfor Knud Tveite, som for Gunilde Østens Datter efter begiæring blev tilladt at gaa i Rette, paastod de indstævnte Widner,

1712: 90b

Ole og Anders Legrei, som Skieldsmaalet hafde paahørt, maatte fremkaldes, herudinden at aflegge Forklaring, hvilche efter paaraabelse sig indfunde, hvorimod den indstævnte Kone Var paastaaende, at Anders Legrei, Gunildes Wærbroder, og Ole Hinde i 3de Leed paarørende som partiske maatte ansees, og iche til nogen Forklaring Afleggelse blifve antaget, Knud Tveite Var hernæst formenende, at i den/n/e ære-sag maatte de Widne, som afveed, efterdj ingen anden kand hafves, som og efter Lofvens tilladelse nød Bifald, og derpaa Eeden oplæst og hver i sær paalagt, Da

Anders Legrei efter aflagde Eed forklarede, den indstævnte Britte Syssendal i hands paahør at hafve sagt Gunilde at Være een Taske og Wærd at slaes til Kagen, mere Vedste hun!! (han?) iche

Det andet Widne Ole Legrei aflagde Edlig Widne, sig at hafve hørt Gunilde tilspørge Britte Syssendal om hun Vilde Vedstaa hvad hun hinde hafde tillagt, nemlig, at hun Var een Sladder-taske og Taske, samt Wærd at slaes til Kagen, hvilchet hun svarede sig at Vilde Vedgaa, mere herom Vedste hand iche.

Det indstævnte Qvindfolch blev tilspurt, om hun saadant hafde sagt og agtet at gotgiøre, da hun svarede, sig allene sagt, at Gunilde hafde hos ermeldte Werald Olsøn ligget i Seng fra Melchetid om Morgen en til Melche-tid om Aftenen, hvilchet hun formeente Dem selv at Vilde Vedstaa,

1712: 91

men mere usøm/m/elighed Vilde hun dem iche tillægge, Eftter tilspørsel Vedginge Gunilde og Werald paa Stolen!! (Stølen?) af Galskab at hafve søgt seng i mange Folchs paasiun, nemlig Britte og hinde 3de Børns, men for ald ugiening at Være fri, hvilchet de og formeente ingen Dem skulde ofverbevise, dernæst Knud Tveite Var forlangende, den beskyldende Kone enten hinde Paasang!! (Paasagn) skulde bevise tilstræcheligh, eller til Lovmæssig straf ansees. hvorimod den indstævnte foregav sig, saadant i ubesindig Wrede at hafve talt, og ey at haf-!! (hafve) Vedst, hvad medfølge saadant med hafde hvorfor hun for Retten gjorde den fornærmede Afbigt, med begiæring hinde uforstand og Ære maatte tages i medlidig consideration,

Ombudsmanden Monsr: Lem Var paastaaende, eftterdj hun misforstandig saadan utilbørlige ord hafde ladet falde, som hun nu angrede og fragich, da allene andre til Afskiy med Penge Mulet maatte blifve straffet, saa fremt hun Forbædring eftter Løfte lod see, herpaa

Afsagt.

Endskiønt Britte Syssendal eftter aflag(de) Widnesbyrd sig med nærgaanede Skien(den) Lovstridig har forholdt, hvilchet hun for Retten baade hos den forurettede afbeder med Erklæring, som og med uforstand og hastighed undskiylder, og ey af Sagsø(ge)ren nogen Ære-Dom paastaaes, som paa saadan ubeqvems tale tilbagekalder, da tilfindes hun for saadane utilbørlige ord at bøde Kongen 4 Lod Sølv. Gunilde Østens Datter {fri}kiendes Sagesløs for saadan ubevislig og ugrundet hinde tillagde beskiyldning, der iche i ringeste Maader efterdags skal kom/m/e hinde Ære og Lempe for nær.

1712: 91b

Processens Omkostning betaler Britte Syssendal med 2 mrk. 8 s. aldt inden 15 Dage under medfølge af Lofven.

2. Hafde Helgie Legrei Ved Torgier Hyl og Pofvel Maabøe ladet i Rette kalde Anne Erichs Datter, for hun Helgie Legrei hafde beskiyldt med Gunilde Østens Datter søgt seng, den indstævnte mødte iche, men paa hinde Wegne Ole Ludsand, for at biVaane Widernes forhør, Stevnevidnede!! aflagde eedlig hiem/m/el paa Kaldsmaalets rigtighed, hvornæst Citanten Var begiærende Widnerne maatte paaraabes og examineres, som Vare Anders Legrei den beskiyldte Kones Wærbroder, og Knud Tveite hvilche allene hinde paa Kirchebachen hafde for sig taget og om saadant tilspurt, da hun skal hafve tilstaaet saadant af andre at hafve hørt, foruden disse nærværende Widner foregav de beskiyldte end at hafve andre Widner Ingebor Syssendal fraVærende, saaVelsom Gunilde Peders Datter, hvorfor Ole Ludsand Var formenende at same Widner maatte Warsles, som sagens oprindelse afVedste, herudinden opsættelse begiærende,

Ombudsmanden Var paastaaende Kongens Sigtes observance.

Afsagt.

Som andre Widner upartiske paaberaabes, som Sagens Oprindelse afveed, aldt saa opsettes Sagen til næste Rettes Dag, da Wedkom/m/ende forinden bør lovlig Warsles, og den indstævnte møde eller lide Dom for udeblivelse.

1712: 92

3. Noch hafde Helgie Haaeim Ved Lars LeqVe og Snare Torblaa indstævnt Clem/m/et Qvaale, enten eftter Pantebrevets indhold at erlegge sine udlaante Penge, eller og til Eyendoms Dom afstaa sit satte Pant, den Pantsettende derimod foregav, Helgie Haaeim at hafve lofvet sig og sin Kone for Rente Deres Lifves Tid at skulle være fri, hvorom hand dog ingen bevislighed hafde at i Rette legge, da dog det udstæde Pantebrev til Helgie Haaeim forpligter Clem/m/et for de 61 Rdr: 4 mrk. 5 s. an/n/am/m/ede Penge, foruden den halfve deel i Gaarden hand Helgie til special brugelig Pant hafde sat, og Rettighed med Landskyld og 3de Bygsels betal!! (betalt), ydermere at svare den manqverende Rente indtil 5 pro cento, Var derfor paastaaende hand indtil Waaren maatte nyde Fordrag, hvilchet Citanten iche Wilde tillade, da hand tilspurtes om hand Ved Skiellige Mænd hafde ladet den Pandsatte Gaard Wurdere, hvortil hand svarede Ney

Afsagt.

Helgie Haaeim hafver eftter Lofvens ? Bogs 7 C: 11 Art: Ved skiellige Mænd sit Pant at lade Wurdere, og da der(paa?) hænde Dom til Eyendom, saa fremt Clem/m/et Qvaale forinden ham med rede be(tal)ning ey gjør Fyldest.

Herpaa opsagdes Retten for dette Ting Klochen 10, for tilstundende Hellig Dag.

Ao: 1712 d: 20 Junij holdtes SædVanlig Som/m/er- Skatte- og Sage-Ting \for/ KinserVig, Odde og Ullens(vang) Sogner i KindserVig, ofverværende Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Monsr: Jens Lem som Constitueret Ombudsmand, samt 8 Eedsorne Laug-

1712: 92b

rettesmænd, Halgrim Mæland, AalVer House, Knud Tronæs for Ifver Eidnæs, Johan/n/es Rateig for Niels Eidnæs, Asbiørn Tveisme for Jon Jordal, Brynniel Tioflot for Johannes Age, Isaac Aase, og Ellev ØvreqVaale, med mere Tingsøgende Almue,

Da eftter Rettens sættelse lydelig blefve publicerede de forhen Pag: 89 publicerede Kongl: Forordninger og Slotslofvens ordres.

Dernæst Eet Gafvebrev udgifvet af Samson Jonsøn til hands Søn Siur Samsonsøn paa 3 Spd: 6 mrk. Smør, 2/3 Huud 2/3 Giedskind udj den Gaard øvre Berfven i Ullensvangs Sogn i Hardanger beliggende dat: KindserVigs Tingstæd d: 20 Junij 1712.

2. Eet Fæstebrev udstæd af Sl: Biscoppen Randulf til Haagen Biørnsøn paa ½ Løb Smør i den Gaard Næs i KindserVigs Sogn i Hardanger beliggende dat: Bergen d: 18 Febr: 1708.

3. Eet Skiøde udstæd af Synneve, Brite, Unne, Inga og Guri Lars Døttre med Deres Mænds samtyche til Jon Larsøn indre Qvalvigen paa 2 Spd: 11 2/7 mrk. Smør, 6 2/7 mrk Salt, i indre Qvalvigen, Noch af Torbiørn Erichsøn 1 Spd: Smør, ½ Løb Salt udj same Gaard, herforuden er hand som Broder eftter Arfvelig Adkomst eyende 16 5/9 mrk. Smør, 1 Spd: 2 6/7 mrk Salt i

same ermeldte Gaard udj KindserVigs Sogn i Hardanger beliggende, dat: KindserVigs Tingstæd d: 20 Junij 1712.

4. Een Bygselsæddel udgifvet af Torgiers Larsøn Hause paa hands Myndlings Gyri Jons Datters Wegne til Helgie Monsøn paa 1 Løb, 5 mrk. Smør udj den Gaard Hause i KindserVigs Sogn og Skibrede beliggende dat: d: 9 Apr: 1709.

Imedens Retten betientes fremkom Tosten

1712: 93

Huus og paa sin Broders Wegne opbød til de Odel berettigede de 3 Spd: Smør, hand af samtlige Arfvinger i Espe hafde Kiøbt, at de endten inden aar og dag sig med betaling Vilde indfinde eller sine pretentioner efterlade.

Til same Tid hafde Ombudsmanden Monsr: Jens Lem efter Opsettelse paa Høste-Tinget ladet atter i Rette kalde Tosten Huus for begangne Slagsmaal med Lieutenant Jan Davidsøn at lide Dom,

den indstævnte Vedtog nærværende Lovlig Warsel dernæst undergifvende sig Lofven til retmessig Dom, tilbød dog forud for Haargreb og Næfhug efter Lofv: 9 Rdr: som hand formeente sig nogen Wold Lovmæssig Ved upartiske og tilladelige Widner iche {at} kunde tillegges, for ubeqvems ord erbød hand ligeledes 2 Lod Sølv, som af den constituerede Ombudsmand blev for fyldest anseet og imodtaget, og herved Processen endt, efter Bødernes prompte erleggelse.

2. Hafde Monsr: Jens Lem Ved Svend og Erich Bygden ladet indstævne Halsten Gundersøn Tveet og Einer Skare for øfvede Slagsmaal med {Gunder Sk} Torgier SandVen. Men som Den Kongl: Slotslov Ved udstæde Forordning 8de Januarij 1711 naadigst har behaget at forbyde, nogen Bonde for Ofverhøriched, D(ru)chenskab Slagsmaal, eller deslige smaa Forseelser at tiltales eller i proces indføres, Førend Stædets Amptmand derom erkiyndiget same har approberet og for Got be(fun)den, aldt saa understaaes iche ofvenmeldte Sag uden Stiftfbefalningsmandens dertil givne approbation i Retten at antage, men Høistbemeldte Forordning holdes underdanigst efterretlig.

Herforuden hafde Klocheren Ole Pedersøn Ved Lensmand Lars Bech og Aamund Bu indstævnt

1712: 93b

Ole Bu for hand de 2de Spand, 9 mrk. Siur Bues børn tilhørende, Ifver Olsøn i same gaard 4 Spd: herforuden eyende, for Lovlig Fæste iche Vil ofverdrage, som dog aldt har Vaaren under et brug, og iche uden Opsiderens mærcheligh fornærmelse kand separeres,

Den indstævnte mødte og Vedtog lovlig Warsel, hafde iligemaade Ved Jon og Lars Utne ladet contra stevne Ole Pedersøn at anVise Ifver Olsøns Formands, Jon Utnes Bygselsæddel, hvilchen hand foregav med saadane Wilkaar være udstæd, at dersom den \bort/Bygslende Torbiørn Pedersøn Bue, eller hands Børn Gaarden igien behøvvende, skulde den af Søsteren eller Svogeren, som den fæstede, igien godVillig afstaaes; Hvilchet Ole Pedersøn fragich foregifvende den paafodrede Bygselsæddel iche findes, ey heller sig eller den gienlevvende Enche af slige omrørte conditioner afvide, det hand formeente contracitanten burde bevislig gjøre, om hand sit paastand Wilde erla\n/ge, ellers iche kunde kom/m/e Enchen eller hindes sidste Mand til nogen Nachdeel, efterdj hun udj Gaarden {er} den største Deel nemlig 1 Løb

desforuden er eyende; Ole Bu foregav, sig Vel at hafve kundet til Veyebragt Widne paa sit foregiffvende, dersom hand iche hafde Waaren forsichret om Bygselsæddelens i Rette leggelse, begiærede derfor opsættelse, saadant at afstædkom/m/e, hvormed Citanten Ole Pedersøn iligemaade Var fornøyet.

Afsagt.

Efter begge Parters samtycke Opsettes Sagen til næste Rettes Dag, desforinden hafver Ole Bu at indbringe hvad bevislighed hand herom kand formene sig at hafve

1712: 94

4. Ende hafde Lensmand Ole Ludsand indstævnt Knud Ludsand at imodtage Løsnings Penge for ½ pd Smør og 1 Faarskind i Nøsvig Penge 12 Rdr: hvilche hand i Retten erbød,

Den indstævnte mødte, fragaaende Lovlig Warsel, sær som hand til sit Wærne-Ting iche Var indkaldet, som er Lyse Klosters Gods hvorunder hand sorterer, herom

Afsagt.

Ole Ludsand hafver sin Naboe Knud Ludsand til sit Wærne-Ting lovlig Warsel at gifve, med mindre hand andenstæds godvillig Vil møde, og herudinden fra den Odelberettigede Soldat Lars Didrichsøn nu Værende i Kongens Tieniste fuldkom/m/en com/m/ission og Fuldmagt til indløsning at i Rette legge.

5. Noch hafde Ole Pych Lensmanden og Lars!! ladet indstevne 6 uger for Tinget Peder Mathiesøn for hands Boepæl i Odde, som hand sidst iboede, efttersom hand iche Vil lade sig finde,

den indstævnte mødte [iche]? ey heller det ene Stevnevidne, som Kaldsmaalet skulde afhiemble, dog som den indstævnte befindes baade forsetlig efter mange foregaaende Stevnemaal at absentere, saaog efter hands egen skriftlig i Rette lagde forpligt til citanten Ole Pych at Være skyldig de paatalte 7 Rdr: 3 mrk. s(aa?) anføres Secunde Lieutenantes Fridric A(..?)do Tørmøllens!! (Tormøllens) Skriftlig paa Stemplett Papier indlagde Widne af efterfølgende indhold: Jeg undertegnede bekiender og Widner, det ieg 1709 d: 18 Maij hørde at Peder Qvalnæs Pantsetter til Ole Pych sit Wohnhuus, som stod p(aa) Tyssedalen, for penge 7 Rdr: 3 mrk. som hand af han/n/em hafde bekom/m/et adskillige Warer for til betroelse. Til Witterlighed under min haand og Zignet, actum Høiland d: 16 Apr: 1711. F A Tørmøllen.

Det andet Widne Lensmanden Lars Bech aflagde Eedlig Widne sig at hafve hørt Peder Mathis-

1712: 94b

Søns tilstaaelse at Være skyldig ofvenmeldte Ole Pych 7 Rdr: 3 mrk. for hvilche hand han/n/em Pantsatte sit iboende Huus staaende paa Tyssendal, men siden same Peder Mathiæsøn at Være bortløben, saa iche Vides hvor hand er.

Herpaa Var Ole Ludsand som Fuldmægtig paa Ole Pychs Wegne Afsigt begiærende, efterdj Debitoren forhen 2de gange Lavdag skal være forelagt.

Afsagt.

Efter Debitorens egen i Rette lagde skriftlig tilstaaelse om Krafvets Rigtighed, saaVelsom nøyagtig Bevislighed saaVel af Secunde Lieutenant Tormøllens skriftlig, som Af Lensmanden Lars Bech eedlig og mundtlig forklaret, hvilchet Debitoren efter forelagde 2de gange Lavdag iche har Vildet modtage eller biVaane, saa tilfindes Creditoren Ole Pych for de forstrachte 7

Rdr: 3 mrk. Det tilsagde Huus paa Tyssedal staaende, derudj hand sig hafver at giøre betalt og fyldest.

Efter 3de ganges Paaraabelse fandtes ingen, som Wilde gaa i Rette, hvorfor Retten for dette Tinglag opsiges.

Ao: 1712 d: 23 Junij blev for Wangens Tinglav holdet ordinair Som/m/er og SageTing paa Wangens sædVanlige Tingstæd i nærværelse af Hr: Com/m/issarius Risbrich, Constitueret Foged Monsr: Daniel Raunsberg, Lensmand Wiching Tvilden, samt Edsorne Laugrettesmænd, Knud Noreim, Aamund Gillerhuus, Knud Hæfte, Helgie Olde, Brynniel Skutle, Torgier Hylde, Anfind Ringheim, og Styrch Seim med mere Tinglavet Vedkomende Almue,

Da efter Rettens continuations forkiyndelse blev publiceret De Kongl: og Slotslofvens Anordninger forhen fol: 89

1712: 95

extraheret Anførte.

SaaVelsom General Huusmands i Baron Lovendals Stæd, forlangede Kundskab om Børse Mændenes tilstand Ved Am/m/union og Gevær, af Stifttbefalningsmanden Høyædle Hr: Andreas Undal Fogden an\be/falet at indbringe dat: Bergen d: 20 Apr: 1712.

2. Slotslofvens ordres til Fogden, at hand Skydsens fornødenhed til Skatternes indbringelse til Amstuen!! (Amtstuen) Ved rigtig Specification hver Reise med Regenskaberne lader følge, dat: Agg: d: 6 Apr: 1712.

3. Stiftt-Amtskrifverens Missive til Fogden om Intradernes Alvorlige indrivelse, samt fornøden Maanendtlig og Qvartal extract ofver Intraderne i StifttAmbtstuen at indgifve dat: Bergens StifttAmbtstue d: 27 Apr: 1712.

4. Stiftt-befalningsmandens Foranstaltning til Fogderne Ved Lensmændene at beordre Skafferne at forskaffe Biscoppen nødVendig fri Skiids paa Hans Visitations Reiser dat: Bergen d: 26 Apr: 1712.

Dernæst Eet Skiøde udgifvet af Herlov Øfsthuus, med hands Ældste Søns Johan/n/es Slæen Samtyche til Hadle Andersøn paa ½ Løb 6 mrk. Smør udj den Gaard OpqVitne i B(oer)strands Otting paa Vos beliggende, samt o(fver)bygsel paa 3 Spd: Smør udj Same Gaard dat: Øfsthuus i Rundalen d: 29 Majj 1712.

2. Eet Fæste brev udstæd af Hr: Niels Weinvig, som de Fattiges Forstander paa Wangen til Lars Aadsøn paa 1 pd og 3 mrk. Smør udj den Gaard Bøe i Bøer Otting og Wangs Hofv(ed) Sogn beliggende dat: Wangs Præste gaard paa (Vos) d: 6 Junij 1712. End een af same dato til de(n) den!! same Leilending paa 1 Pd: i ermeldte Gaad!! (Gaard) Bøe Præstebordet Ved beneficium tilhørig udstæd Af Hr: Niels Weinvig.

Hvorpaa Tinget for Taxationens Skiuld denne Dag opsagdes.

1712: 95b

D: 25 ejusdem Sattes igien Retten i Laugrettets tilstædeværelse,

Til same Tid hafde Fogden Ved Michel Grefle og Tolleiv Groufve ladet i Rette kalde Rognald Skiples Søn Haldor, for hand imod Gastgiæfverens Hendric Weinvigs constitution og Privilegium hafver hiemkiøbt <4 Pd: 14 mrk.> Tobach at selge og Forhandle paa Bøigden, den indstævnte mødte iche, men paa hands Vegne Lars Gulichsøn Ullesta Vedtagende Lovlig Warsel, foregav derhos ermeldte Rognald, som Sønnens sag til at udføre sig har paataget, for sin Kones Svaghed var nød at reise hiem, Widere om Sagens sammenheng Var hand uVidende, Derforuden Vare i same Sag Cautionisterne Knud Finde og Peder Seim indstævnte, som iligemaade eftter Lovlig Warsel sig indfunde, erbydende Penge for de 4 Pd: 14 mrk. Tobach eftter Wurdering og indkiøb, á mrk:en 7 s. 8 Rdr: om Sagen Ved Dom skulde gaa Rognald imod, derhos tilstaaende, at den indstævnte Rognald for hiemreisen, sagde sig med Retmæssig Dom eftter Lov og Forordninger at Være fornøyet, herudinden foregifvende Rognald saaVelsom hands Søn om ald Forbud og Giæstgifverens Privilegium at Være ukiyndig, derforuden den arresterede Tobach iche sig allene at tilhøre, men 22 mrk. deraf andre at Være eyende, af same, Jon Lunde forklarede sig til 6 mrk. Tobach at hafve fremsendt 3 mrk. hvilchet hand erbød eedlig at stadfæste, 12 mrk. deraf skulde Ifver Bøe tilhøre, som ey heller var tilstæde herom at giøre forklaring,

Fogden satte herpaa i Rette, at Rognald Skiple \som/ uagtet Giæstgifverens paa Tinget adskillige gange publicerede instrux og Beskichelse sig har understaaet Tobach til forhandling at hiem-

1712: 96

føre, og deraf eendeel solt hafver, bør eftter Lofven og Bergens Byes Privilegiens 4de og 11te Post eller Articul til Warernes confiscation og 10 Rdr: Bøder blifver anseet, herforuden for Forbuds Brydelse bøde 3de 40 Lod Sølv, herom Dom begiærende, eftterdj hand Var paa Tinget og eftter Formening modvillig absenterede.

Afsagt

Eftterdj Rognald Skiple Ved Lars Gulichsøn sit forfald og aarsag til hiemreise har for Retten ladet aflegge, som tillige lovlig Varsel paa hands Wegne tilstod, saa paalegges hand eftter Warsels Lovlig igientagelse til næste Rettes Dag at møde eller lide Dom for udeblivelse, til same Tid hafVer hand at tilstædebringe de andre Medeyere i den paatalte Tobach, derom nærværende at giøre tilstræcheligh forklaring.

2. Hafde Hr: Com/m/issarius Risbrich Ved Michel Grevle og Tolleiv Groufve indstævnt Rognald Skiple for hand sidste mindelig sluttede Forlig angaaende Slagsmaals Bøder og Kirche-freds Brydelse mod Knud Oskiær iche har efterlevvet eller fuldbyrdet, den sigtede mødte iche, {hvor} ey heller det ene stevnevidne, hvorfor Kaldsmaalet iche kand afhiembles, men Sagen til næste Rettes Dag opsettes, da (ef)ter Lovlig omgang skal skielles Ret.

3. End hafde Monsr: Hendric Weinvig Ved Michel Grefle og Tolleiv Groufve indstævnt ofvenmeldte Rognald Skiple for øfvede ofverlast med Skiildsord, Tyvs og Løgners beskiyldning, som og at hand skal hafve været skiylt, at ee(n) Kone Ragnilde Zetle hengte sig selv, for et Krav, hand hos hinde fodret, derforuden hafver spendt Giæstgifveren og hands Wærmoder for Deres Brøst,

den indstævnte mødte iche, at Vidne herom Vare indstævnte, Arfve Ullesta, Mons Ellingsøn Aure, Peder Seim og Knud Olsøn til huus

1712: 96b

paa Seim, hvilche 2de sidste allene mødte Vedtagende lovligt Stævnemaal, som dog iche kunde tages til forhør, som ingen mødte til gienmæle

Afsagt,

Som Stevnemaalet Ved 2de lovfaste Widner iche Lovlig er afhiemlet, hafver citanten til næste Ret Wedkom/m/ende lovlig at indkalde da een hver skal hende retmessig Dom.

4. Hafde Aad Lierhuus og Siur Wiche eftter Fogdens ordres til Lensmanden, at beoagte Deres Mayts: Sigt indstævnt Ole Skomager og Hands Kone, for De imod lovlig gjorde forbud har understaaet sig den beskichede Giæstgifver med Ølsal at fornærme,

den indstævnte Skomagers Kone mødte tilstaaende lovlig Være stevnt, men fragich sig at hafve soldt Øl, hvorfor Widnerne Lensmand Wiching Tvilde og Skach Hellesnæs, som eftter begiæring Var Giæstgifveren følgagtig indtil Skomageren, blefve paaraabte, eftter Eedens publication og gjorde formaning at sige sandhed, forklarede

Lensmanden Edlig, at hand første Pinsedag eftter Prædichen blev af Gastgiæfveren begiæret at følge med ind til {Gastgiæfveren} Skomageren, hvor de da forefandt Johannes Biørge og Lars Gulichsøn siddende hver med een Ølskaal i haanden, og saa snarte de der indkom, tog Skomagerens Kone den Øelbolde Johan/n/es Biørge hafde, fra ham og holdt den under bordet, men eftter tilspørsel af Gastgiæfveren, hvorfor hun saa hastig greb til Skaalen, naar hun iche soldte øl, og om hun forbudet hafde eftterlefvat, tog hun den frem igien, Videre Vedste hand iche.

Det andet Widne Skach Hellesnæs forklarede eftter aflagde Eed, at hand eftter begiær fulgte Gastgifveren Hendric Weinvig ind til Skomagerens, hvor Lars Gulichsøn sad med een Øelpotte i

1712: 97

Haanden, og Skomagerens Kone tog een Øelskaal staaende paa Bordet og stach den under Bordet, da Hendric Weinvig sagde, du har iche fornøden at dølge ølet, eftterdj ieg hafver det seet, hvornæst hun da satte Skaalen igien paa Bordet, sigende sig iche at hafve soldt Ølet men af Frygt at hafve skiult Skaalen, mere herom ey Widende.

Herudinden Var Fogden Monsr: Raunsberg paastaaende, at den Sigtede Inger Skomager eftter ofvenstaaende Wisse Formodning, i det 2de Mænd med Øl i hinds Huus Var seet, sig sagen med Eed maatte fralegge, hvormed hun og Var fornøyet, blev derfor tilspurt om hun de 2de Potter Øel, hvorfor hun sigtes hverchen for Penge eller Penges Wærd har afhændet, ey heller derfor er noget Wederlag forventende, hvorpaa hun aflagde Eed.

Afsagt.

Som den Sigtede Inger Skomagers eftter Wisse Formodning Ved Eed sig Sagen hafver fralagt, saa frikiendes hun for Sagsøgerens paatale, saa Velsom Bods lidelse, herhos advaret det foregaaende lovlige Forbud sig eftterdags at holde eftterretlig.

5. Hafde Knud Finde Ved Peder og Knud Seim indstævnt Erich Lødve at anvise sin Adko(mst) til een Støel kaldet Hviting, som Finde a(llene?) har underlagt, hvilchet om paaeskes hand og at giøre bevislig, og herpaa i Rette lagde S(kiø)de udstæd paa same Jord Finde med dessen underliggende af Hans Monsøn Rødberg af dato 8 Sept: 1697.

den indstævnte Vedgich nærværende Kaldsmaalets rigtighed, derpaa lag(de) i Rette een revers udgifvet af ermeldte Hans Monsøn Rødberg til Erich Lødve paa een Dee(l) i det Sæter Hviting saa meget hand for si(t) Brug og Qvæg ku\nde behøfve, samt et Sæl staaende paa same Støel, for hvilchet aldt hand hafver gifvet 4 Rdr: Citanten Knud Finde Var paastaaende, at den paatalte Støel Qviting, som

1712: 97b

Findes rette tilliggende, maatte efter hands hafvende Skiødes Formeld, hvorudj han/n/em ofverdrages Gaarden med aldt dessen tilhørende fra Fields til Fiære med Fiskevand og Fægang, derfor tilkiendes, contraparten Var iligemaade med Dom fornøyet.

Afsagt.

Som Knud Finne med rigtig i Rette lagde Skiøde beviser sig til den ganske Gaard Finne med aldt dens tilliggende, som af Alders Tid hafver tillagt at Være berettiget, og for same rigtig betaling erlagt hafver, saa tilfindes ham den Omtvistede Støels-part kaldet Qviting efter Lofv: 5te B: 3 C: 29 Art: derimod hafver Erich Lødve hos Hans Monsøn Rødberg som sælgende Wederlag og fyldestgiørelse at ansøge.

6. Hafde Jon Lunde efter Opsættelse paa Høst-Tinget atter Ved Ole Breche og Brynniel Gavle indstævnt Halver Sousiord for 8 Rdr: tildømte Bøder, samt 3 Rdr:s 2 mrk:s Krav, den indstævnte mødte iche, endskiønt ham efter foregaaende Lovlig Warsel Lavdag var forelagt, ey heller Kaldsmændene, som Stevnemaalet skulde afhiemle, hvilche til d: 23 næstleden da Sage-Tinget var beram/m/et, paa Tingstædet fortøfvede, men som Krigs-styrens fornødentlig og ufobigiengelige!! Taxation same Dag blev foretagen, ere de hiemreiste,

Afsagt.

Som Halver Sousiord end iche efter Kald paa Tinget sig Vil indfinde, hafver Jon Lunde han/n/em lovlig at Warsle og Stevne-Widnerne at tilstædeholde til Kaldsmaalets afhiembling, hvilchen om da udeblifVer skal lide Dom, og derforuden for modVillighed og Ofverhørigheid til 2 Lod Sølvs bøder Vorder anseet.

1712: 98

7. Hafde Ærværdige Hr: Niels Weinvig Ved Siur Viche og Johan/n/es Lj indstævnt Lars RondVe for indehafvende restans af Rettigheder de fattige tilkommende, eller med sig tage hvad qvitans eller Bevislighed hand paa dessen Afbetaling kand være hafvende, den indstævnte mødte, og tilstod Warselens Lovmæssighed, foregiffende sig den paatalte restans at hafve betalt og Vedste sig intet saadant Være skyldig, har dog herpaa ingen qvittering, same Sognepræstens paastand har tilforn Vaaret af Hendric Weinvig indstævnt og paatalt, men dog for mangel af Bevislighed iche paakiendt, formeente Derforuden, naar hand med Citanten kom til ords at bringe same Tvistighed til endskab og rigtighed.

Afsagt.

Som Citanten Hr: Niels Weinvig iche formedelst Kirchereisene er tilstæde, og Lensmanden paa Hands Wegne allene er beordret Sagen at gjøre anhängig, saa opsettes den til næste Ret, da efter Lovlig Omgang og bevislighed een hver skal hende ret.

8. Hafde Hr: Niels Weinvig Ved Lensmanden Wiching Tvilde og Arfve Ullestad ladet i Re(tte) kalde Lars Gulichsøn Ullesta for hand udj (Præ)stegaardens Skov skal hafve hugget eet Mor(...?)las, og dermed paa Præstens grund befunden,

den indkaldede Vedgich nærværende at Være lovlig Stævnt, sagde sig intet i Præstens Sk(ov) at hafve huggen, men Vel i Lensmandens(, hvor)til hand dog iche hafde forlov, men saadant gjort i formodning at blifve upaaanchet, s(om) hand hafde tilladelse at hugge Hassel der (i) Skoufven, som Citanten hverchen selv mødte, eller nogen Bevislighed hafde indkaldet, opsættes Sagen til næste Rettes Dag, Da efter befunden rigtighed og Bevislighed skal kiendes Lofmæssig.

9. Hafde Erich Arnetved Ved Lars Igdetveet og Torchil Sousiord indkaldet Sylfest Anetveet!! (Arnetveet), for hand uden Dom eller Afsigt, sig et Agerstye skal hafve tiltaget, den indkaldede Vedtog Lovlig Kaldsmaal, men fragich sig noget at hafve tiltaget, ey heller Vare herom nogen Widner indstævnte, alligevel sagde Sylfest sig at hafve kastet een haandfuld Korn i det lidet stye iord Erich hafde opbrudt, iche i den tanche at giøre sig same nyttig eller tilegne, ey heller heraf noget at høste, men allene at iorden \ey/ skulde udtages i Ager førend den blev byttet, som Sylfest, der fandt sig Vonholden, med Tiden forlanger skie skal, og herpaa bad sin Naboe om forladelse, som derved Var fornøyet, og sine pretentioner efterlad, hvorved Sagen endtes, Omkostningen Vederlagde Sylfest citanten.

10. Hafde Niels Øfsthuus Ved Arne Lj og Siur Wiche indstævnt Hadle OpqVitne at tilsvare hvad Rettigheder hand af sit Gods 1 Pd: som Hadle 5 aar brugte, uden første Bygsel baade for same, og 8 ½ mrk som same Pd: i andet gods bygsler, som og af aldt i de 5 aar Tredie Bygsel, saaVelsom Landskiyld i ald den Tid, noch indstævnt Tolleiv Groufve, at forklare om hand nogen Bygselpenge mere end de 2 Rdr: til Niels Øfsthuus selv har betalt og til hvem, saaVelsom den resterende Landskiyld mere end de 5 mrk 8 s. til sig, saaVelsom Halver Li at giøre rigtighed, hvem hands qVinde i sin Enchestd!! (Enchestand) Landskiyld og Tredie tage har betalt,

af de indstævnte mødte Hadle foregifvende sig til Nils Øfsthuus at hafve lefveret eengang 3 mrk. eengang 2 Rdr: 4 mrk. begiærede dog Opsettelse til citanten selv kunde møde, da hand nærmere Forklaring Wilde giøre.

Halver Lies Kone mødte paa hinds Mands Wegne forklarende at hun hafde betalt de 3de aars Landskiyld til Hadle, og det ene aar til Niels selv, Tredie

Bygselen blev efterladt som Jorden det 4de aar paa ny blev bygslet, Tolleiv Groufve mødte iche ey heller nogen paa hands Wegne, herom
Afsagt.

Som Citanten selv ey kand møde ey heller Tolleiv Grofve saa Opsettes Sagen til næste Ret, forinden hafver hand wedkom/m/ende igien lovlig at warsle, da herudj skal retmæssig afsigtiges.

11. Hafde Aad Lunde Ved Skach Hellesnæs og Brynniel Eimsta indstævnt sin Naboe Styrch Lunde, fordj hand han/n/em udj sin Gaard hiem/m/e med hug skal hafve ofverfaldet og ilde slaget,

den indstævnte Vedgich nærværende at Være lovlig stævnt, aldeles fragaaende den tillagde beskiyldning, hvorfor Widner blefve efterspurte, og som ingen fandtes eller kunde hafves eftterdj hand nemlig Styrch Aad allene hafde angreben, dog Var baade Hr: Com/m/issarius Risbrich som og Citanten paastaaende at den indstævnte Styrch Sagen Ved Eed sig maatte fralegge, hvilchet og maatte samtyches, af formodning, de 2de ofvenanførte Naboe lang Tid har Vaaren stridige og uenige, derfor trolig saadan Deres langVarige uforligelse omsider (ven?)telig til Haandgierning maatte udfo(rdre?) hvornæst Eeden blev forelæst og efter Formaning den Sigtede paalagt, at hand iche med Wred hu har slaget til Aad eller kast ham til Jorden eller i nogen maade ham uførmet, hvilchet hand iche kunde frag(aae) aldeles eller med Eed benægte, men tilst(od) for Retten eengang at hafve kastet Aad (til) Marchen og Aad

ham igien eengang h(erom?) Var Hr: Com/m/issarius Dom begiærende, (hvor?)med Parterne uden mere forevending Vare fornøiede, herom

Afsagt.

Efter Egen tilstaaelse for Retten af Styrch Lun-

1712: 99b

de at hafve kastet Aad til Marchen og saaledes Lovstridig sig forholdt, aldt saa tilfindes hand efter Lofv: 6 B: 7 Cap: 8 Art: at bøde for Jordskiuf til Sagsøgeren 3de 6 Lod Sølv, og til Citanten processens Omkostning med 28 s. aldt inden 15 Dage u/n/der Nam og execution efter Lofven.

Imedens Retten betientes fremkom Knud Finde og tilspurte Laugrettet med samtlige Almue, om De iche alle Var Vidende, at hands paaboende Jord Fin/n/e var høiere til Skatt og Landskiyld taxeret end den kunde tilsvare, derforuden i tørre og Hede Aar meget hastig pleyer at tage Skade, iligemaade at Een underliggende Teig kaldet Fin/n/es-Teigen Hoved iorden er fratagen og den der Ved forringet, hvilchet alle tilstædeværende stadfæstede, same hand begiærte maatte i Tingbogen indføres og han/n/em af Retten meddeles beskrefven, som iche kunde nægtes.

Efter 3de ganges paaraabelse fandtes ingen som Vilde gaa i Rette, hvorfor Retten for dette Tinglav opsagdes.

Ao: 1712 d: 27 Junij holdtes Sædvanlig Som/m/er- Skatte- og Sage-Ting for Wasvær Tinglav paa Efvanger i nærværelse af Hr: Com/m/issarius Risbrich, Constituerede Foged Monsr: Daniel Raunsberg, Lensmand Johannes Boelstad, samt Edsorne Laugrettesmænd, Halver Biørgaas, Styrchaar Brachstad, Ole Hernæs, Joen Wasenden, Siur Jørnevig, Ole Roe, Brynniel Edal, og Jon Wæle,

da efter Retten Var sat, og Almuen formant til Skichelighed, medens Retten betientes, blefve De

1712: 100

Kongl: Allernaadigst udgangne Forordninger og andre Høye Øvrigheds Ordre læste og forkyndte, s(om) udj næste Tinglav Fol: 95 extract Viis ere specificerede,

Dernæst Tinglæst

1. Ole Teitens Gafve brev til hands Yngste Søn Gulich Olsøn paa 9 mrk Smør med Bygsel og Herlighed udj hands paaboende Gaard Teiten, dat: 27 Junij 1712.

2. Joen Knudson Exes Bygselseddel paa 1 Spd: Smørs Leye udj Exe udstæd af Monsr: Jacob Widing d: 23 Martij 1712.

3. Fæstebrev udstæd af Hr: Niels Weinvig til Lars Hansøn paa ½ Spd: Smør udj bemeldte Gaard Mæland, dat: 6 Junij 1712.

Hvornæst Sagerne blefve paaraabte da fremkom

1. Oluf Styfve, som Ved Niels HaarVey og Siur Sæfvelstad hafde stævnt Jacob Styfve for Ofverfald og ulovlig angreb med Slagsmaal paa hiemreisen fra næst afvigte Waar-Ting,

Jacob Styfve mødte og Wedstod Være lovlig stævnt, dog fragaaende Sigtelsen, derhos paastaaende Sagen Ved lovlig Widnesbyrd han/n/em maatte ofverbevises.

Ole Styfve fremkaldede sine indstævnte Widner nemlig Jon Wæle og Knud Sanden (Sauden), begge tilstædeværende og modtagende Stevnemaalet, i Den Enes, Jon Wæles sted, som sametid betiente Retten, blev Jacob Brechhuus tiln(ævnt) Sagens Forhør at bivaane; Hvornæst E(eden) blev læst og Wedkom/m/ende formanet, at sige sandhed,

derpaa forklarede den første Eedlig, at Jacob og Ole Styfve paa hjemreisen fra sidste Waar-Ting toge ind paa EfVanger, hvor de nogenstund blefve siddende, og efter foregaaende Tvistighed, slog Ja-

1712: 100b

cob Styfve til Ole med haanden i Hofvedet, saa blodet gich af hands Næse, Widere Vedste hand iche at forklare.

Dernæst fremkom det 2det Widne Knud Sanden (Sauden), Eedlig Widnende ligesom det første Widne, at Jacob efter foreløbende Skiidsmaal slog Ole Styfve et Slag med haanden i hofvedet, og Ved det andet, som blev forekom/m/et, naaede allene hands næse, som huud og blod afgich;

Jacob Styfve herimod replicerede, som hand same tid Var druchen, og Slagsmaal ey kand erindre Være passeret, formedelst sin store Druchenskab maatte excuseres, herudinden paastaaende, Stifttbefalingsmanden efter Høi Kongl: Slotslovs Anordning af Dato Aggershuus 8 Jan: 1711. forinden Doms Lidelse same maatte andrages, for nærmere resolution herom at indhente.

Comissarius Risbrich som Sagsøger formeente derimod Tingfreds brydelse for een liden Forseelse eller ordinair Slagsmaal iche kunde hentydes, derfor Dom begiærende.

Afsagt.

Som Sagen i Slagsmaal beroer og iche lettelig til andet kand hentydes, hafver Hr: Commissarius, som Sagsøger den paatalte Forseelse hos Stifttbefalningsmanden at andrage, da efter nærmere resolutions AnVisning og Videre Lovmæssig omgang skal paafølge retmæssig Kiendelse.

2. Hafde Jacob Brechhuus paa sin Myndlings Ragnilde Gulichs Datters Wegne Ved Johannes og Magne Langeland ladet stævne Ole Teiten for at afstaa mod Løsnings erleggelse det ½ Pd i Luren, som Joen Arnesøn beboer til ofvenmeldte Ragnilde

1712: 101

Gulichs Datter, hvilchet hinders Moder Guri Peders Datter i den umyndiges unge aar for skyld og Gield er fra kom/m/en og udlagt til Sl: Prousten Hr: Christen Weinvig, og derefter hands søn Giæstgifveren arfvelig tilfalden,

Den indstævnte mødte, Vedstaaende Være lovlig stævnt, forspurde sig dernæst, om hand iche maatte nyde Løsnings Ret til bemeldte ½ Pd: i Luren, hvorom hand med Hendric Weinvig nu Var accorderet, efter Løfte og Tilsagn at indløse.

Citanten Var derimod paastaaende sin Myndlings Odels og Løsnings Ret efter Lofven, helst som Godset var uden hands Minde i Myndlingens Yngre Aaringer for Skyld og Gield Ved IndVisning i Moderens Sterboe udlagt, dog uden noget Skiøde af ham udstæd eller underskrevet.

Parterne blefve tilspurte, om de mere udj Sagen hafde at indvende, hvortil de svarede Ney, men Var Dom begiærende.

Afsagt.

Som Citanten foregifver, og kan gotgiøre det paatalte $\frac{1}{2}$ Pds Leye i Luren, hverchen (med) Skiøde eller anden Lovlig Afhandling Være afstaaet, og nu paa sin Myndlings Wegne nøyagtig Løsning erbyder, Derimod Contraparten ingen tilstræcheligh Adkomst eller Priorite kand forebringe, ey heller same indførsel ved Eyendoms Dom er confirmeret, da som Lofvens 5 B: 6 Cap: (? Art:) i alle Udlæg Løsnings-Retten de Wedkom/m/ende reserverer, aldt saa tilfindes Ragnilde (Gulichs) Datter, som same Gods i hindes umyndige Aar er Moderen frakom/m/en, eftter Lofv: 5 B: 3 Cap: 14 Art: Ved nøyagtig Løsning til tit ermeldte $\frac{1}{2}$ Pd at Være berettiget. Omkostningen betaler Ole Teiten med 1 mrk: 12 s. inden 15 Dage under Nam.

1712: 101b

Eftter 3de Ganges paaraabelse indfandt sig ingen, som Widere Wilde gaa i Rette, thi blev Retten /: efter restancen paa de 2de forfaldne Terminer Var læst :/ for Dette Tinglav opsagt.

Ao: 1712 d: 4 Julij betientes Aastæds-Ret paa Glym/m/e i Wiger Otting og Wangs Hoved Sogn paa Vos beliggende nærværende med Sorenskrifveren 5 uVillige Edsorne Laugrettesmænd, Aamund Gillierhuus, Jon Mølster, Aad FladeqVaal, Torgier Hylle, Rasmus Rochne og Helgie Olde af den constituerede Foged Monsr: Daniel Raunsberg lovlig opnævne,

eftter anVisning dat: Bergen d: 22 Junij 1712 til same Tid og Stæd hafde Jon og Siur Qvaale Ved Wiching Tvilde og Lars Gierager ladet Lars Glymme Ved 5te Stevne Warsle for een SkoufVe-Teig i Glym/m/es Lien liggende, hand sig Vil tilegne, og Qvaales Opsiddere derimod er formenende Qvaals Teigen der næst liggende burde tilhøre,

Den indstævnte Vedgich, nærværende, Lovlig Kaldsmaal, hafde og herforinden Warslet sin Jordraat Mad: Stud, paa hvis Wegne hindes Broder Monsr: Hendric Miltzou comparerede, som og eftter foregaaende Warsel Lensmanden i Fogdens Stæd, og Mads \Sæve/ paa Lieutenant Biernets Wegne, eftterdj Qvaale som een Kongens Jord Lieutenanten paa Vos Allernaadigst er assignered.

Til at Widne i same Trette om ermeldte Skoufve Teigs brug og Eyendom

1712: 102

hafde Citanterne indkaldet Brynniel Skutle, Johannes Li, Knud Knudson, Gunilde Fittio, Lars Lødve, Svend Baathuus, Gunilde Wossebachen, Siur Arhelleren, og Ole Himle, alle nærværende og Vedtagende Stevnemaalet, undtagen Gunilde Wossebachen, som for svagheds skiylt iche kunde møde, men til Knud Rousta og Peder Seim hafde gjort sin Edlige Forklaring, hvilche begge sig indfunde same Eedlig igien at aflegge, Gunilde Fitties Widne at afstæde mødte Michel Grevle og Peder GiersqVaal, som hun selv Var sengeliggende, og derfor ey kunde comparere.

Contraparten hafde ligeledes indstævnt herom at giøre forklaring, Knud Oskiar, Lars RonVe, Ole RondVe, Rasmus Siursøn Rochne, Jacob Fære, Rasmus Næsthuus, alle nærværende og modtagende Kaldsmaalet.

Eftterat Stevnemaalet saaledes Var examineret, og af alle Wedkom/m/ende imodtaget, begav Vi os til Marchen same omtvistede SkoufVe-Teig at tage i Øyesium og besigtelse, hvor stor den Var af begreb, og mod næstliggende Gaarders Eyendele og Mærcher sig henstragte, Da den befandtes eftter (de?)res Forklaring, som der i Eignen h(aver) tient; som og alle

Wedkom/m/endes, (.....?)ers og Gienboers ofvereenstem/m/else (..?)reche fra Qvaals Gierdet, opad, lige la\n/gS Ved een liden Bech til Fugle Myrs Ha(l)len mod Jednæs Eyendeel og udad i bredden til een stor Elv kaldet Wand(olen?).

1712: 102b

Eftter same Besigtelse og erfaring forføyede Vi os hiem igien begge Parters Widner nærmere at forhøre; Da Wedkom/m/ende først blefve tilspurde, om de paa enten af Siderne noget skriftlig document eller Adkomst angaaende den omtvistede Teig hafde at i Rette legge, hvortil alle svarede Ney.

Hvornæst Widnerne blefve paaraabte, og Eden dem alle forelæst med formaning, at sige Sandhed og hvad de herom rettest Vare Widende, som de med Eed, naar det blev esket, agtet at stadfæste: Da fremkom det første Citantens Widne

Bryn/n/iel Skutle upartisk og upaarørende, forklarende eftter sin Sl: Fader Erich Pedersøn Rogne 80 aar gam/m/el, boende paa Qvaale, at hand til sin stues reparation hug Troe og Spær, som og andet tilfang inden i stuen fornøden, udj Qvaals Teigen, og at Qvaale med Jednæs ud i Gielen Var sameyende mod hin anden til Mærches, same hand med Eed Wilde bekræftte, herom ey mere Widende, men dette siden med Eed stadfæstede.

Det Andet Citanternes Widne Johan/n/es øvre-Li Wandt, at hand med sin Fader Erich Rogne, som før hafde boet paa Qvaale, hug i den March, hvor den omtvistede Teig er beliggende 2de Slaach, ey til Wisse Widende enten det War i Jednæs eller Qvaals Eing!! Videre Wedste hand iche, med den/n/e Forklaring Vilde Eedlig bekræftte, som og siden skiede.

1712: 103

Det 3de. Knud Knudson Widnede eftter Halbiør Skulestad 80 aar ungefær, at hand hafde hørt Hinde sige, Qvaals-Teigen reche lige op i Fugle Myr Hallen mod Jednæs Merchet, mere ey herom Widende, men foregaaende Wilde beedige, som og siden blev paalagt.

Det 4de. Gunilde Fittio, som for Svaghed ey selv kunde Være paa Aastædet mødende, hafde aflagt Edlig til Michel Grevle og Peder GiersqVaal sit Widne, som begge her nærværende same igien Edlig Wilde udstæde, Den første Widnede ermeldte Kone sagde af sin Sl: Mand Hermund Sættre /: een Gaard Glym/m/e næstliggende :/ hafde hørt, Qvaals Teigen skulde stræche opad til Fugle-Myr-halden, same forklarede iligemaade det andet beskichelses Widne, herpaa begge erbydende Eedlig stadfæstelse, som siden blev fuldbyrdet.

Det 5te. Gunilde Wossebachens Widne aflagde Knud Rousta og Peder Seim, som hun for Dem Edlig hafde forklaret, eftterdj hun selv for Alderdom og Svaghed iche kunde møde, at hun med hines Mand Lars Svendsøn Var boende i Qvaals Teig, imidlertid begiærede same hines Mand af Tormo Glym/m/e Evne-Træ der i Skoufven, ermeldte Tormo sagde, at hand iche (maatte) ofven for Fugle Myrs [Hald] hugge noget, (ellers?) fornærmed hand Jednæs Opsiddere, men i benævnte Hald Var Qvaals mændene eyende, hvilchet de eftter hines ord edlig Vilde bekræftte, som og siden blev eftterkom/m/et.

Det 6te. Lars LødVe Widnede eftter een død Lensmand, navlig!! (navnlig) Siur Mølster, hvilchen

1712: 103b

hand tientte, at Qvaalsteigen gaar noget lidet lafvere ned end de andre Teiger, mere herom Vedste hand iche, men dette Vilde med Eed stadfæste, som og blev fuldkom/m/en.

Det 7de. Svend Baauthuus!! (Baathuus) gav tilkiende for 34 aar af Størch Mølster een gam/m/el Lensmand hafde hørt, Qvaals-Teigen skulde tilhøre fra een stor Ham/m/er Ved Gielen, langs ad een Ham/m/er-Ups, som ræcher ind ad til Sættre, Widere Vedste ey herom at forebringe, men paa same erbød Eed, som hand og siden gjorde.

Det 8tende. Siur Arhelleren forklarede, at hand af Knud Qvaale, Jon Qvaales Fader 20 aar herfor blev leyet at hugge Tøm/m/er i den omtvistede Teig, hvor de een ganske uge til Ende fra Morgen til Aften fore fort at hugge, af alle upaaanchet og utiltalt, dette hand Edlig Vilde confirmere, som hand og siden gjorde.

Det 9ende. Ole Himble Widnede af same Knud Qvaale, som hand 4 aar tiende, hafve hørt, Qvaals Teigens Eyendeel at reche op til Fugle Myr-Halden, i hvilchen omtrættende Teig hand saaVelsom hands Husbond hugde til Fornødenhed, naar de gotsiintes, uden alles Kiæremaal, Vedste herom ey mere at sige, men sin Forklaring Vilde med Eed gotgiøre, som siden blev eftterkom/m/et.

Eftter alle Citanternes ofvenstaaende upartiske Widners forhør, blefve Contrapartens Widner fremkaldede, herudinden at giøre Deres sandfærdige forklaring; Da sig indfant

Det 1ste Knud Oskiær, Lars Glym/m/e i 3de lige Leed beslegted, kunde derfor som upartisk!! (partisk?) iche ansees, eller herom tillades at Vidne, om her andre kunde hafves.

1712: 104

Det 2det, Lars RondVe Widnede, sig hafve fult Sl: Hermund Sættre ud i Marchen at efttersee een Maarfælle, som da imidlertid sagde at Qvaale skulde eye op til nogle Hambrelag, men hvor de Vare, mindes hand iche, som den tid Vaar et barn, og herom lidet kunde skøn/n/e, Vedste heruinden!! (herudinden) ey mere at sige, men hvad sagt Var Vilde beedige, som hand og siden gjorde.

Det 3de, Ole RondVe upartisk Widnede, at hand hialp Jørgen Alland, som i Glym/m/es Lien Wilde bygge at hugge Tøm/m/er 18 stocher een dag i den same omtvistede Teig, som ingen Dem forbød, eller paatalte, mere ey herudj Widende, men paa den/n/e forklaring siden aflagde Eed.

Det 4de, Rasmus Siursøn Rochne Widnede af Erich Rogne, som før hafde boet nogle aar paa Qvaale, at Qvaals-Teigen skulde i Høiden reche til Qvaals-Hamrene, som hand da ey Veste hvor (va?)re, men siden af Sl: Hermund Sættre, som hand fuldte i Marchen hafde hørt og Wære Wiist, Qvaals-Hamrene Være der hvor Qvaalsgiærdet nu forefindes, dette Wilde med Eed bekræfte, hero(m er) ey mere Widende, paa same og siden (hand) aflagde Eed.

Det 5te Jacob Fære blev partisk anseet, som hands Søster har contrapartens Søn, hvorefter Citanterne Vare formenende han/n/em ey maatte herudj tillades at Vidne, som Lofven same ey bifalder.

1712: 104b

Det 6te, Rasmus Næsthuus iligemaade paarørende og derfor partisk, saa hand den/n/e Sag angaaende ey kand tillades at giøre Forklaring.

Hernæst Vare Citanterne paastaaende at den titermeldte Teig eftter forhørte og aflagde Widnesbyrd /: Dem De herudj formeente Være krafttige og tilstræchelige /: maatte Qvaale tilfindes, som den af gam/m/el Tid har tilhørt, og dessen Opsiddere brugt lige til Jednæs Merchet, sær eftterdj Lars Glym/m/e ingen Lovmæssig Adkomst til ermeldte Teig har tilveyebragt eller paaberaabt.

Derforuden Var Lensmanden Wiching Tvilde som com/m/ittered af den constituerede Foged Monsr: Daniel Raunsberg paastaaende, at Qvaale een Kongens Jord iche uden tilstræcheligh, mundtlig eller skriftlig beviis noget burde frakiendes, men mere eftter

foregaaende Lovlig Adfærd med Siun og besigtelse samt forhørte Widner beholde hvad den saa lang tid har haft i rolig Hævd og upaa anched brug.

End Var Mads Sæfve efter com/m/ission af Mad: Biernets /: hvis Kiærste som Wirchelig Lieutenant i Kongens Tieniste Ved Wosse compagnie Qvaale er assigneret :/ formodende at Qvaale nu som forhen til stadig brug sig maa tilegne den SkoufVe-Teig, som ingen af Glym/m/e tilforn sig har tilkient, mindre Ved Forbud, Stevnemaal, eller nogen proces Wildet disputere, men efter de aflagde Widnesbyrd

1712: 105

Qvaale heller skulde Være tilhørig, indskiydende aldt til Lovlig Kiendelse.

Herimod Var Monsr: Hendric Miltzou paa sin Søsters Mad: Studs, til Glyme som Jordraattes, Wegne paastaaende, efterdj Lars Glymme foregifver sig ingen tid hafve seet eller ofverkom/m/et Qvaals Leilædinge at hafve hugget eller bortført noget Tøm/m/er førend næstleden Høst, og derfor iche kunde gjort Forbud eller herpaa i Rette kaldet, men den paaanchede SkoufVe Teig, som Glym/m/es Opsiddere Lars og hands Forfædre for ham ofver 100 aar har brugt og sig tilegnet af Qvaales Opsiddere altid upaatalt, maatte derfor efter formeente fangede Hævd Glym/m/e tilfindes, og Leilædingen Lars for Omkostning Worde frikient, herpaa forlangende Lovmæssig Afsigt.

Citanterne foregav sig og Deres Formænd iligemaade efter Widnernes Forklaring hafde brugt og sig tilegnet tit omrørte Teig uden Forbud eller paatale, og Lars Glym/m/e paa Hem/m/elig og Lønlig brug (dennem) ganske ubekient, uden foregaaende Adkomst ey kunde fange Hævd, for resten referende!! (refererende) sig til Widnernes Forklaring, iligemaade formodende for bekostning at nyde forskaansel i det (...?)rige med retsindig Dom fornøiede.

Efter tilspørsel hafde ingen af Parterne mere at producere eller paaberaabe, men samtlige Vare Dom og Afsigt begiærende.

Da blev herom saaledes Dømt

og Afsagt.

1712: 105b

Som Citanternes Widner Eendeel forklarer Qvaals-Teigens Ende-Merche at Være i Fugle-Myr-Hallen. Eendeel og af Qvaals Opsiddere rum Tid upaa anchet Være brugt, derimod Lars Glym/m/e hverchen Ved skriftlig document, eller tilstræchelige og ofver eensstemmende Widner sin Adkomst eller Priorite kand bevise, men allene paa upaa anchet brug sig beraaber, hvilchet Citanterne siger sig ey hafve afveedst, men til Fornødenhed uden Forspørsel eller tiltale selv hafve hugget, Da som citan-!! (citanterne) hafver de flæste, bæste og mest accorderende Widner, hvorved Deres Brug finder Adkomst og Hævd, saa tilfindes den Omtvistede Skoufve-Teig fra Elfven Waniolen, langs Fugle-Myr-Hallen mod Jednæs Eige indtil den liden nedløbende Aae efter Lofv: 1 Bogs 13 Cap: 12 Art: og 5 Bogs 5 Cap: 3 og 4 Art: Qvaals Opsiddere til stadig Brug og nyttigjøreelse.

De paaløbende Omkostninger med Reise og Forretning 2 Rdr: 4 mrk. samt hver af Laugrettet 1 mrk. 4 s. tilsamen 3 Rdr: 5 mrk. 8 s. betaler hver af Qvaals Opsiddere med 1 Rdr: 2 mrk. og Lars Glym/m/e med 1 Rdr: 1 mrk. 8 s. Forretningens beskrivelse derforuden, hvem den forlanger.

Ao: 1712 d: 7 Julij betientes Aastæds-Ret paa den Gaard Bidne i Holbøigder-Otting paa Vos beliggende, nærværende som

1712: 106

Meddomsmænd Lensmand Wicking Tvilde, Stephen Ledal, Samson Hirt, Lars Igdetvet, Michel Brathole, og Størchaar DrøgsVold, alle af Fogden Monsr: Daniel Raunsberg Lovlig opnævuede.

Til same Tid hafde Arne Bidne efter tilladelse af sin Jordraat Høyædle og Welbaarne Hr: Estats-Raad Blix, som hand forhen hafde Warslet, ladet stævne sin naboe Ole Bidne, som {herudinden} uden nogen tilstræcheligh Adkomst paa den Støel Svorten skal hafve opsat eet Sæl, formenende anmeldte Ole same Sæl paa ufrelst Grund opsat burde igien avfløtte og Stølen igien for sig som rette Wedkom/m/ende indrøm/m/e;

Den indstævnte /: som herudinden iligemaade Sin Eyere Hr: Niels Weinvig herom hafde Warslet ./ Vedtog 5te Stevnes Lovlig Kaldsmaal, refererende sig til retmæssig Besigtelse og Grandskning, samt Widners Forhør.

Hvorfor Vi os først til Marchen forføyede, den omtvistede Støel nøye at eftersee, og erfare dens Widløfttighed og begreb, som efter Arnes foregiffvende sig skal stræche fra Svorte-Grov (..) Brede-grov, af hvilchen Ole efter Arnes formening intet skal tilkom/m/e.

Hvornæst blev efterspurt om enten af Parterne noget document hafde at fremlegge, hvorVed de Deres pretention og Adkomst kunde bevise og gotgiøre, hvortil Citanten svarede Ney, beraabende sig paa de indkaldede Widner, Contraparten iligemaade sine

1712: 106b

Indstævnte Widner paa/be/raabende, lagde i Rette et gamelt Marche-brev forfattet af Lensmanden Siur Sundven med 5 andre Laugrettesmænd af dato d: 3 Julij 1651. hvorudj specificeres og om/m/eldes Finne og begge Bidne-Tuun i Fælles og uskiftte Marcher hver at tilhøre hvert 3de Træ og Øyel Bidne, eller hands Efterkom/m/ere paa same Wosseparten skulde hafve fri Boereche!! (buråk) og Fædrift i Fælles March uformeent af alle;

Herpaa blefve Widnerne paaraabte herudj nærmere forklaring at giøre, da paa Citantens side efterskrevne sig indfunde Mons og Peder Øen, Marete Bystøel og Brite Tostens Datter Alle Lovlig stævnte, Ligeledes comparerede Contrapartens Widner Lovlig Warslede, Brite Ofverland, Marete Ulfven, Urlog Sundve, Barbara Wangen i Opheims Sogn og Lars Hole. Da Eden for dem alle blev oplæst og formaning gjort at Widne Sandhed, og dernæst hver i sær examineret.

1. Citantens første Widne, Mons Øen upartisk forklarede af Marete Bidne hafve hørt, det Merchet imellem Finne og Bidne skulde endes i Brede-grov og det andet Bidne-Tuuns Opsiddere ingen tid i den paatalte Støel hafve haft Lod eller brug, meget mindre sig noget derudj tilegnet, men af Bidnes Sogne Tuun saaVit hun Viste upaa anchet Vaaren brugt, hvilchet sig hafve hørt hand Edlig Wilde stadfæste herom ey mere Widende.

1712: 107

Det 2det. Peder Øen Arne Bidnes Kone i andet Leed paarørende Widnede af sin Wærmoder Reien Bidne hafve hørt, saalenge hun nemlig 50 aar boede paa Bidne, Var Finnes og Bidnes Sognetuun eyende til Brede-groffen, men at Bidnes andet eller Wosse-Tuun i den paatalte Støel Var noget eyende, hafde hand af hinde iche hørt; End tilspurte Monsr: Niels Wiborg som Fuldmægtig paa Hr: Etats Raad Blixes Weigne, om hand iche same Støel de 15 aar, hand Bidnes Sognepart brugte, upaa anchet gjorde sig nyttig, hvilchet hand beiaede!! (bejaede), Edlig stadfæstelse erbydende.

3. Forklarede Marete Bystøel, som paa Bidnes Sognepart 20 aar hafde boet, at hun og hindes Mand Thron Pedersøn imidlertid de der boede, brugte den omtvistede Støel Fælles med Finne indtil Brede-groften, derimod Bidnes andet Tuun ingen tid heraf sig tilegnede, eller Vircheligher paa talte, det hand!! (hun) aldt med Eed naar forlanges vil bekræfte.

4. Brite Tostens Datter Opheim Arnes M(o?)ster gjorde Forklaring af sin gamle Fa(der) Tostein Opheim hafve hørt, at Bidnes (Sog)ne-Tuun Var allene eyende den omtvistede Støel indtil Brede-groften, og ingen anden sig den har gjort nyttig, uden Finnes Opsiddere tillige, herom ey mere Vidende, men dette Vilde gjerne beedige, naar paaeskes.

1712: 107b

Efter paraaabelse fremstillede sig Contrapartens Widner.

Det 1ste. Brite Ofverland /: hvis Broder tilforn hafde haftt Ole Bidnes Kone :/ forklarende efter sin Moder Aase Bidne boende i Wosse-Tuunet, at Bidnes Opsiddere paa Wosse-Parten fra Svort-Elven (Svart-) til Brede groften Var een 3de Deel eyende, siden til Fiælds Felles brugende, efter tilspørsel af ÆrWærdige Hr: Marcus Davidsøn paa Sogne-Præstens Wegne com/m/itteret, om næstermeldte Bidne-Tuun sig iche den 3de Deel i Stølen, Ved at hugge March og Bede om Winteren upaaanchet tilegnede, hvilchet hun beiaede, ydermere forklarende, hindes Fader derpaa Vilde hafve bygget, men døde same aar, hvilchet aldt hun erbød med Ed at bekræfte.

2. Marete Ulfven /: Ole lige nær besvogret :/ forklarede som forige efter sin Moder Aase Bidnes ord, at Bidne Wosse Tuun sig tilegnede een 3de part fra Svorte-groften til Brede groften, hvor de om Winteren i nærVærelse af Deres Grande i det andet Tuun uden forspørsel Marchede af han/n/em utiltalt, paa dette aldt Vilde hun afstæde Eed.

3. Urlog SundVe /: som ofvenstaaende 2de Ole besvogret :/ Widnede ligeledes efter sin Moder Aase Bidne, naar mand kom ofver Svorte-Groften, skulde Bidnes Wosse-Tuun tilhøre een 3de Deel saaVelsom Naboerne indtil Brede groften, siden til

1712: 108

Fields Vare begge Bidnes-Tuun sameyende, derforuden i den omtvistede Støels March gjorde hindes Forældre sig Skoufven Ved March og Beite altid nyttig uden paaanche af det andet Tuuns Opsiddere, herpaa erbydende Edlig bekræftelse.

4. Barbara Wangen /: 80 aar ungefær :/ upartisk Widnede, men hindes Fader Torgier Ifversøn boede paa Bidne Wosse-Tuun, støede De paa den omtvistede Støel og Hindes Forfader iligemaade, derforuden Morchede!! (Marchede) og Flægte Næfver samestæd, hvor de og hafde opsat Sæl, som siden af Ælde er forfalden, og nu allene een øde Tompt forefindes, mere herom Vedste ey at sige, men paa den/n/e forklaring Vilde gjerne aflegge Eed.

5. Lars Siursøn Hole /: Ole Bidne upaarørende :/ som 12 aar paa Bidnes Sognepart hafde boet, gjorde forklaring, at hverchen hand eller hands Naboe i det andet Tuun imidlertid brugte den omtvistede Støel, men begge til Fornødenhed hugde der Fælles Deres Ris, Beite og Brænde, hvormed De Vare fornøiede, mere eller rettere herom Vedste hand iche, men dette Vilde med Eed bekræfte.

Hvorpaa Monsr: Niels Wiborg i sin Principals stæd Var paastaaende, at ofvenmeldte Støel efter Citantens Widners Forklaring, de hand formeente Være tilstræchelige, maa(tte) Arne Bidne tilkiendes, derforuden det nye

1712: 108b

Sæl, Ole ufrelst paa frem/m/ed Grund hafde opsat, til Jordrotten Være forfalden, som og Ole hands Reises bekostning /: efter paastand 3 Rdr: at gotgiøre.

Contraparten efter tilspørsel, om hand Videre hafde at paastaa, Var formenende saaVel sig, der ichun hafde een Støel, efter anViste gamle Document, saaVelsom Widernes eenstem/m/ige forklaring, at tilhøre sin andeel i tit ermeldte Støel, som Hands Naboe, der har 3de Støler, derforuden hos sig siddende een Huusmand som aarlig kand føde 6 Nød, foruden Faar, hvilchet hand ansaa paa sin Naboes Part Wære formeget, Var derfor Lovmæssig Kiendelse forventende, som af Hr: Marco Davidson ligeledes blev paastaaet.

Herudinden tilbød Monsr: Wiborg paa sin Leilændings Wegne, Om Ole Vilde unde ham Fælles i Fiskevand, Mølledam og Skov, saa skulde hand derimod med Arne nyde Fælles Støler.

Hvorpaa Parterne træffede Forening paa den Maade, at Ole tillige med Arne skal bruge Waarstølen kaldet Traa, Arne derimod Øde-jorden med Ole, hver med hinanden saalænge, enten af dem med deres Creatur om Faaraaret blifver der Wærende, Widere Arne med Ole nyde fælles Skou, Fiskevand og Mølledam, og Ole med Arne fælles Støler, skulde herefter Parterne Tvistighed mellemkom/m/e, da Ar-

1712: 109

ne som forhen sin Waarstøel og Ole sin Ødejord med andet sig tilhørende at tilegne, begge de ny opsatte Gierder dog Ved magt staaende, hvormed Monsr: Wiborg paa Welbaarne Hr: Etats Raad Blixes Wegne, og ÆrVærdige Hr: Marcus Davidson paa Sognepræstens side Vare fornøiede, og Parterne herpaa Ved haandbaand gjorde Slutning.

Paaløbende Omkostninger for Reisen til og fra Aastædet 2 Rdr: Forretningen 2 Rdr: de 5 Laugrettesmænd hver 1 mrk. 8 s. Lensmanden for Reisens besværlighed og Weyens Længde 2 mrk. 8 s. tilsamen 5 Rdr: betaler hver af Parterne med 2 Rdr: 3 mrk.

Ao: 1712 d: 11 Julij betientes Aastæds-Ret med Grandskning og Besigtelse, samt Skiftte og Deelning inden og uden Giærdes paa den Gaard Eide i Dyrvedals Otting paa Wos beliggende, imellem den benificerede Jordraat, ÆrVærdige Hr: Niels Weinvig og hands Leilænding Willum Eide som Citanter, og Ni(els) Eide Selveyer til 3 Løber 1 pd i same gaard paa den anden side. Same Ræt betientes efter lovlig opnævne af 6 uVillige Eedsorne Laugrettesmænd, Lensmanden Wiching Tvilde, Knud Finde, Godskalch Fiose, Torgier Hylle, Gulich Opheim, og Styrch Seim.

Da \Vi/ efter Stevnemaalets efterspørsel og befundne Lovmæssighed, først toge Ødejorden der underliggende i Øyesun, hv(ilche) af Præstebolets Part Ved nøyagtig Deelning tilfaldt Øerne, og derimod Bunde-Parten

1712: 109b

Fra nederste Torfinnen een Teig kaldet Høe, begge dele paa den Syndre side af den store Elv liggende, paa same Side af Elfven tilhører Niels Skoufven fra Broestøe, hvor een Gloppe er udhuggen, langs Bergrusten op til Hosaas-Merchet, hvor atter er huggen een Gloppe.

Derefter blev den rette Bøe hiem/m/e med Ageren deelt som følger.

1. Øfverst Ved Giærdet hugget een Gloppe i eet Skorv, som Viser lige ned ad til et 2det Skorv lige ofven fra Laden med een Gloppe atter merchet.
3. Tvers derfra end i et andet Skorv een Gloppe lige ofven ofver Husene.
4. Een Marchsteen neden under Floer-Nofven Ved Agerrenen Lovlig nedsat.

5. Lige derfra tvers ofver een Ager kaldet Flaaten, een Gloppe i een liden Houg.
 6. {Beent} der nedenfor Ved stor Ageren een Gloppe i een iordfast steen.
 7. End een Gloppe neden under same Ager Ved et Hegge-Kiær.
 8. Een Marchesteen i øfverste Renen af Was-Ageren med Widne-stene nedsat.
 9. Nederst Ved Wandet lige fra forrige een Marchesteen med Sidestene iorfæst.
- Heraf tilhører Willum paa de 2de Løber Præstebolets Part den yderste Deel ud til Giærdet, og Niels paa Bunde-Parten den inderste til een Elv kaldet Røches-Elfven, herforuden tilkom/m/er Niels paa sin andeel de 5 Giers-agre liggende paa Willums Bøe.

Og her Ved endtes denne Dags Forretning Klochen ungefær 10.

1712: 110

D: 12. om Morgen en Klochen 6 begyntes igien Forretningen med besigtelse og Skiftte i Hagene, imellem ofvenmeldte JordEyere, hvoraf den øfverste ved Kaar blev Præstebolet tilhørende og den nederste Bunde Parten tilfalden, Udvisnings Mærchene imellem begge begyndes

1. Ved Røches-Elfven een Gloppe i een iordfast steen.
2. Derfra lige ind een Marchesteen nedsat paa een liden Hamre-ups.
3. Widere ind een Marchesteen lidet mere Øst paa Flad og slæt march nedsat.
4. Det sidste Ved Lisheims Mærchet, een Gloppe i een Jordfast steen.

Herforuden skal Eides Tøerne liggende i Mærche mod Opheim tilhøre Bunde-Parten og Dessen Opsiddere.

Hernæst forføyede Vi os til Skoufven, den at besee og skiftte, som eftter følgende Deelning og udviisning een hver tilhøre.

Niels for de 4 pd hand mere udj Jorden end Willum er brugende, giort fyldest forud i Kiærbræchene og Egelien, fra Kalvhagen, langs Rusten ud ad paa store stien, ned i Elfven paa den Syndre side af den alfare Wey.

Noch tilfalder Niels for hands øvrige Andeel i Gaarden, paa same side af Wey(en) og Norden paa Rusten fra Bøe-Giærdets Led, langs Almands-Weyen lige ned til Giætles Broen, Sørad til Tangen af st(ore?) Elfven. End er Niels paa den Nordre side af same Almindelige Wey tilhørende fra Steen kloppen opad, langs Biøer-Grofven

1712: 110b

til Opheims Mærchet, følger same Mærche udad til det nederste Sva inden for Naasbierget, hvor een Gloppe blev udhuggen, Widner ned i een stor iordfast steen imellem Støels Weyen og Almands Weyen liggende, atter med een Gloppe tegnet.

Derimod skal Willum af Skoufven tilhøre fra Bøegaarden, paa den Nordre side af den almindelige Wey op under Tøerne, uden for same Tøer op i Opheims Mærchet, og ud i Biørgrofven, lige ned i Steenkloppen.

Noch uden for nederste Sva i Naasbierget /: hvor den Niels tillagde Teig i Længden endes :/ til yderste Naasbierg, ned til Løse-steenen Ved Gietles Elv, Videre ned til Gietles Broe, Østad til den Gloppe i ofvenmeldte store iordfaste steen, hvor ofven for den Niels tilhørende Teig er liggende,

herved den/n/e dags Forretning Klochen 9 á 10 blev sluttet.

D: 13 blev om morgenen tilig som forrige Dag med Forretningen Widere fortfaret,

da Wi begynte med Støels-Marchens besigtelse og Deelning angaaende same Marches tilhørende Skov, hvoraf

1. Den inderste Teig blev Willums sidste og yderste Part i den forrige Skov tillagt ud til Waade-gaarden, hvor een Gloppe i een Jordfast steen blev indhuggen Wisende lige ned i Gietles Elfven, og op i een anden iordfast steen næst neden

1712: 111

Under Skidals Bierget, derfra længere i Høiden til Opheims Mærchet, Udad og Westad til et Bierg mit imellem Stølen og Dalstøels-Uren igien med een Gloppe tegnet, som iligemaade Widner opad til Opheims Mærchet, og ned ad til een anden Gloppe i et Bierg paa store Gilsbaret, derfra længere ned i Giætles Elfven.

Hernæst følger Niels Eides 2de Teiger af ermeldte Støels Skov samlede udj et, indtil den sidste Teig i same March Willum tilhørende begynder ofvenfra hvide Svaet liggende i Opheims Merchet, /: hvor Indre-Kolds Mærchet iligemaade Ved een udhuggen Gloppe forhen {forhen} er betegnet ./, derfra {længere} nedad i Konthelleren, end længere ned i Lys helleren, derfra i Elfven; Dog skal Den udj sidst ermeldte yderste Teig liggende Waarstøel Wære begge Opsiddere og Parterne til Fælles brug og Nytte, som af Alders Tid Wæret hafver.

Hereftter foretog Wi os græshagene at besigte og Dele de Wedkom/m/ende imellem

Da Præstebolets Part blev tilkient Kalvhagen, som begyndes Wed Almands Grinden og s(træ)cher sig Sør ad til nederste Myrhold, de(r) fra lige ned ofver Skorfvene i Osen.

Bunde-Parten derimod tilfundet een Hage kaldet Heye, begynder Ved inderste Ende af Kiste-Bierget, stræchende sig ud under Heyebierget, lige ud {til} til Tørne, een Sla(at)te same Bunde part forhen tilhørende,

1712: 111b

Noch nedad følgende een liden Bech til Bøegaarden.

Den 3de nemlig Løehagen een hver eftter Andeel tillagt, Præstebolet fra een Gloppe inden for Løehage-Stæten udhuggen i een iordfast steen, Widnende til een anden Dito mit op i Hagen iligemaade i een iordfast steen indfattet, længere op den 3de i et Skorv mod Opheims Mærchet, af same Hage tilfalder Bunde Parten den Yttre Deel mod Eye beliggende.

Af de 2de forefundne Humblehager skal den Ved Smedien liggende, som Niels Eide selv hafver anlagt, han/n/em allene tilhøre, i den anden Gaarden tilliggende nyder hver af Opsidderne sin Part og Andeel efter Deres gaardsbrug.

Noch blev erindret een Skoufve-Teig kaldet Eids Hofden liggende paa hin side store Elfven uden for Hosaas Kiøinen, hvil-!! (hvilchen) liden Skoufve-Teig uden Widere bytte til lige og Fælles brug begge Parter eftter forening begiærede maatte forblifve, saaVelsom Fiskeriet, hvilchet begge Wedkommende eftter andeel i Deres Jord til stadig nyttigjørelse sig hafver at tilegne.

Om Husenes Deelning treffede Parterne med Sognepræstens Minde og tilladelse indbyrdes og mindelig Forening, hvorved at forblifve samtlige Vare fornøiede.

1712: 112

Sluttet.

Eftter ofvenanførte Specification og udVisning Wed lovlig Marcheskiæl inden og uden Giærdes angaaende Skov og March Ager og Eng med mere Gaarden Eide tilhørig forblifVer Skifte og Deelning, hvilchet Wedkommende uden forsetlig fornærmelse mod hin anden eller

modvillig forgribelse mod Deres Kongl: Mayts: Allernaadigste Lov, under dessen Widere Medfølge, Wedbørlig sig hafver at holde efterretlig.

De paaløbende Omkostninger efter allernaadigste Kongl: Forordning for Reisen til og fra Aastædet 4 mrk. for første dag 3 Rdr: anden Dag 2 og tredje Dag 1, saavel som hver af Laugrettet formedelst paaliggende Som/m/er-Arbeide for Reise og 3de fuldkomne Dages besigtelse hver 4 mrk. tilsamen 10 Rdr: 4 mrk. betaler Niels Eide, som største Eyere i Jorden nemlig 3 L: 1 pd. med 6 Rdr: 4 mrk. De øvrige 4 Rdr: betaler SognePræsten som Jordraat og Citant frivillig med hælten nemlig 2 Rdr: og Leilændingen den anden Halve Deel 2 Rdr: Derforuden Wærchets beskrivelse hvem af Wedkom/m/ende, det forlanger.

Ao: 1712 d: 23 Julij holdtes ordinair Sommer- Skatte- og Sage-Ting for Waags, Føyen og Fiærde Skibrede af Lyse Klosters-Gods

1712: 112b

Paa store Bøe i nærværelse af Ombudsmanden Sr: Jacob Widing, Lensmanden Baar Wæspetad, samt Edsorne Laugrettesmænd, Lars Øchelund, Niels Hoftham/m/er, Tosten Waage, Niels Gloppe, Aamund Gloppe, Johannes Bøe, Abraham SkaaleVigen og Johan/n/es Bircheland med mere Tinglavets Wedkom/m/ende Almue.

Da efter Rettens Sættelse blev for alle publiceret

1. Den Kongl: Forordning om qvartal Krigs Styr udj Norge for indeværende Aar af dato Koldinghuus d: 13 Apr: 1712. Med hosføyede Befalning til Baron Løvendal, med samtlige Slotslofvens deputerede, den paabudne Summa af Bergens Stiftt daglig 150 Rdr: Wed repartitions Widere Anordning at udbringe, af same dato.

2. Stifttbefalningsmandens instrux om ofvenmeldte Forordnings fuldbyrdelse Wed taxation af Fogden og SorenskrifVeren i et hvert district, dat: Bergen d: 11 Maij 1712.

Derefter et Fæstebrev udstæd af Sr: Widing til Tørres Halversøn paa ½ L: Smør ½ Huud udj Hoftham/m/er Lyse Klosters Gods i Sundhordlæhn underliggende dat: Hoftham/m/er Tingstæd d: 19 Apr: 1712.

Paa dette Tingstæd Var intet mere at Tinglyse, ey heller fandtes nogen efter 3de ganges paaraabelse, som Wilde gaa i Rette, hvorfor Retten for den/n/e gang her opsagdes.

1712: 113

Ao: 1712 d: 6 Septbr: holdtes extraordinair Sage-Ting paa Lyse Klosters Hofvedgaard ofwerværende Ombudsmanden Sr: Widing, Jon SøbVigen, Elias ibid: Erich og Lars øfreEide, Mons og Lars Søvteland, Michel Norstrønen, og Johannes Ulfven, alle Edsorne Laugrettesmænd af same Tinglav.

Til same Tid og Ting lod Ombudsmanden Sr: Widing efter foregaaende hæftelse og hosfundne Koster for Retten fremstille Thron Jansøn for Tyfverie anden gang paa Lyse Klosters Gods begaaet. Same for Retten presenterede delinqvent blev da efterfølgende spørgsmaal forelagt.

1. Hvor hand Var fød og af hvad Forældre, svarede fød i Sogn, men opfød paa Sundmør, hvor hands Fader Var Skarprichter.
2. Hvor gam/m/el hand er, svarede 24 aar.
3. Hvor hand sig har opholdt, gav svar, sin mæste Tid paa Sundmør, undertiden i Byen og andre stæder paa Landet Nor og Sør.
4. Om hand noget haandVerch har lært, sagde intet uden lidet af Kielflicherie.
5. Om hand nogensinde har tient, og hvor, svarede ingenstæds, uden paa Møllendal h(os) Peder Jørgensøn 2de Maaneder ungefær, hvorfra hand bekiente at Være bortløben med een halsklud og et blaat tørklæde, han/n/em af hands Madmoder Var lant!! (laant).
6. Hvor hand tilforn har staalet og hvor meget, blev svaret, sig paa Sundmør først hafve

1712: 113b

Staalet Fisk efter sin formening til 4 Rdrs Wærd, dernæst i SkaaneVigs Gield paa Sundhorlæhn een baad, derefter i Terøen Baroniet tilhørende Linnet for 3 Rdr: efter egen bekiendelse. Siden paa Bergie i StrandVigs Skibrede een grov Linnen Wæf, et blaat skiørt, een Kiste, een gam/m/el Trøye og buxer aldt hengende i een svale; Derefter paa GierVigen een bordug, 2 Salvetter, et sort skiørt, og een hvid Ullen skiorte; og nu sidst paa Kolild een Kofte, een uller skiorte, 3 buxer, et skiørt, een skiorte og een sæg, hvormed hand i Bergen blev greben.

7. Om hand tilforn har Vaaren hæftet, svarede paa Kloster-godset een gang tilforn, hvor hand i Lensmanden Lars Houges stue sad bunden med taug, hvorfra hand bortløb een Søndag men!! (mens) folchet War Ved Kirchen for at undgaa den forventede straf, har og Waaren eengang hæftet paa Sundmør, hvorfra hand i iærn blev henført til Slottet, der ½ aar som een Løsgængere at arbeide.

8. Om hand med nogen Legemets Svaghed er behæftet, som kunde hindre ham got Folches Tieniste derved ærlig at erhverfve sit Brød? svarede Ney, uden hafve svag i hofvedet, siden hand eengang faldt i søen.

9. Om hand nogensinde har brut Laas og Luchelse for at stæle? sagde Ney, men altid hafve fundet for sig aabne døre.

1712: 114

10. Om hand noget kunde forevende, som til hands Frelse eller Lindring i straffen kunde hentydes, sagde sig, intet Vide til befrielse, men appellerede allene til Medlidenhed, i det øvrige undergiffvende sig Lovmæssig Dom.

Hvorpaa Ombudsmanden Var paastaende, Den sigtede efter egen tilstaaelse, for saadan utilbørlig omgang og Lovstridig Mishandling til Wedbørlig straf og Welfortient Doms Lidelse efter Deres Kongl: Majts: allernaadigste Lov og Forordnings tilhold maatte Worde anseet.

Herom Kiendt og Afsagt.

Som delinquenten Thron Jansøn for Retten friVillig har tilstaaet, adskillige gange smaat Tyfverie hafve begaaet, og han/n/em ey ofverbevises enten med stort Tyfverie, som Hest, Hoppe, Stud eller Koe sig at hafve forseet, ey heller om nattetide i nogen Mands huus indbrudt, som Deres Kongl: Majts: høybydende Forordning af d: 4 Martij 1690. med straf til Galgen Vil hafve anseet, ey heller gotgiøres han/n/em hafve brudt iærn eller Fengsel, men Landet som een Løsgængere omstrippet og derfor med arbeide paa Fæstningen forhen Wære afstraffet; Aldt saa tilfindes hand, som den, der med ringe Tyfverie selv bekiender 4 eller 5 gange hafve omgaaet efter Lofv: 6 Bogs 17 Cap: 36 Art: at miste sin Hud til Kagen, brændes med Tyvs-merche paa sin Pande

1712: 114b

og forskiches til Bræmerholm, sin Livs tid i iærn at arbeide; for hands uformuenhed kand de forurettede ingen Igiæld eller Tvigield tilfindes, ey heller Husbonden nogen Hovedlod efter Lofven.

Ao: 1712 d: 29 Octobr: blev efter begiæring af Lars Brattebøe, som Eyer til Koppre, og samtyche af same Jords Opsiddere Tormoe som Leilænding, holdet udengiærdes Deelning og Skifte imellem benævnte Jorder Brattebøe og Koppre /: begge i Jondals Sogn beliggende :/ angaaende Fæhage og Græsbede, medVærende Lensmand Lars Drage, Gutorm Molve, Sylvest Flatebøe, Aamund Haandegaard, Askiel Molfve, og Ifver Svaasand alle Edsorne Laugrettesmænd af same Tinglav, Lovlig opnævnde.

Da som intet Document efter Tilspørsel paa Aastædet forefandtes, ey heller tilstævnte Widner om begge Jorders tilhørende, nogen tilstræcheligh Forklaring at giøre, men Parterne med gam/m/el Kain!! (Kann) begge fornøiede, blev Forretningen foretagen Wed Skiæl og Merche een hvers foregivne og samtychte Eyendeel at udVise.

1ste Merche begynder høiest i et him/m/elsiunet Bierg, ofven ofver et hvidt Blich Ved een af Naturen Bergfast steen, som sig lader langt ned see, skal Vise til

1712: 115

Det 2det. Een Marchsteen nedsat mit i smaa Skaarene, derfra gaar Byttet til det

3de. Een Marchsteen nedsat i den Østre Bruun af Biørche Hougen, derfra det sidste Merche Een Marchsteen nedsat lidet neden for Melchstøls Broen tætVed Elfven, hvor iligemaade et Kaars i een stor iordfast steen er indhuggen.

Ofven og indenfor ofvenmeldte Mercher blifVer efter Deres mindelig Foreening og samtyche Brattebøe tilhørende; Neden og udenfor, Koppre Wedkom/m/ende, Dog med condition og Tilsagn af Lars Brattebøe, at Koppre Opsiddere efterdags som forhen til fornødenhed skal nyde brændeVeed, og græsbede til Deres creatur, for aarlig Afgift et Nøds Foster og 1 mrk. 8 s. Hermed Skiftet bemeldte iorder imellem at forblifve, begge ofvennævnte Wedkom/m/ende Ware fornøiede.

Omkostningen for Reise og Forretning efter høi Kongl: Forordning betaler Lars Brattebøe Allene, saaVelsom Laugrettet.

Ao: 1712 d: 17 Nov: holdtes Sædvanlig Høste- Skatte- og Sage-Ting med Jondals Almue paa den Gaard Svaasand i nærværelse af Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Ombudsmanden Monsr: Hendric Miltzou, samt Edsorne Laugrettesmænd Samson Samland, Lars Hougen, Lars Traa, Endre Traa, Ingebricht Eichen for Engel Bache, Afvind Watsel for Aamund Tveit, Johannes Wig og Lars Samland for Ifver Svaasand.

1712: 115b

Da efter Retten af Kongl: Mayts: Foged i Deres Mayts: Høye navn var sat, og Almuen til Skichelighed advaret, for samtlige tilstædeværende lydelig blev oplæst, alle Kongl: ordres og Anordninger.

1. Høyeste Rettes Patent for tilkom/m/ende Aar 1713. af Dato Kiøbenhavn d: 27 August: 1712

2. Slotslofvens Anordning om Skattnes fri Skyds og befodring til Amtstuen, samt behørig medfølgende Specification af Fogden til Stiftamtmanden, dat: Aggershuus d: 6 Apr: 1712.

Dernæst andre Documenter og Brevve.

1. Et Skiøde udstæd af Mons Gundersøn, Efvind Aslachsøn, og Torchel Aslachsøn til Birgie Efvindsøn paa $\frac{1}{2}$ Løb Smør i den Gaard Watzel, i Jondals Sogn i Hardanger beliggende /: hvortil hand forhen er Odelberettiget :/ dat: Svaasand Tingstæd d: 17 Nov: 1712.

2. Et Fæstebrev udgifvet af Ingebricht Egen til Lars Larsøn paa 3 Spd: Smør i Gaarden Øvre-Traa i Jondals Sogn i Hardanger beliggende dat: Svaasand Tingstæd d: 17 Nov: 1712.

3. Een Bygselsæddel udgifven af Ole Baartvet, og Ingebricht Egen til Rovald Olsson paa 2 Spd: Smør udj Gaarden Houge i Jondals Sogn i Hardanger beliggende, dat: Svaasand Tingstæd d: 17 Nov: 1712.

4. Een Bygselsæddel udgifven af Torbiørn Roaldsøn Om/m/e til Lars Olsson paa een halv Løb Smør og 1 $\frac{1}{2}$ Giedskind udj Her-

1712: 116

restvet, i Jondals Sogn i Hardanger beliggende /: Fæstepenge derfor gifvet 8 Rdr: :/ dat: Om/m/e d: 30 Martij 1712.

5. Een Bygselsæddel udgifvet af Ole Røisætter til Lars Nielsøn paa 3 Spd: Smør udj den Gaard Baggegaard i Jondals Sogn i Hardanger beliggende, dat: Svaasand d: 17 Nov: 1712.

6. Eet Afkald gifvet Samson Samland af Ole Gundtveet for hands Myndlings Ifver Steengrimsøns ofverlefverede Arfvelod og Wærgemaal af Sum/m/a 98 Rdr: 1 mrk. 10 s. med Samfrenders consens imodtaget d: 3 Nov: 1711.

Til same Tid og Ting hafde Lensmanden Lars Drage til deres Mayts: Sigtes Obagt Ved Skafferen Ole Svendsøn og Erich Houge ladet i Rette kalde Ifver Jonson Wigene for begangne Leyermaal med Ane Niels Datter Øjoren,

paa den indstævntes Wegne mødte hands Fader Joen Wigene, tilstaaende Stevnemaalets Lovmessighed, saaVelsom Søn/n/ens forseelse, sigende sig derhos, intet Vide til Sønnens undskiyldning eller befrielse fra Bøder,

Ombudsmanden Sr: Miltzou Var derfor paastaaende Lovmæssig B(od) og straf efter friVillig Forseelsens tilstaaelse,

Faderen foregav sin uformuenhed, med bøn til Ombudsmanden om medlidig Forskaansel, som efter persvasion og Mellemandling friVillig den 3de Deel efterlod nemlig 4 Rdr:

1712: 116b

hvorved same forblifver, og Delinquenten, som forhen har standet aabenbare Skrifte, tilfindes efter Faderens gjorde Forlig paa hands Wegne, at betale de øvrige 8 Rdr: inden 15 Dage under Nam.

2. Hafde Lensmanden til Kongl: interessens observance og begiær af Torchil Herrestvet, Ved Ole Svendsøn og Torchil Tørvigen, ladet for Retten kalde Lars Tørvigen, fordj hand /: efter forlov af Knud, Ole, og Siur Axnæs at hugge i Deres Skov :/ i Torchels Eign skal hafve efter formening fældet 2de Træ, hvilche hand strax Ved stuen mærchede, Widere er Lars Tørvigen stevnt fordj hand imod gjorde Forbud Ved Skafferen og Torchel Samsonsen, ermeldte træer sig har tilegnet og nyttiggiort,

den indstævnte Vedgich Stevnemaalets Lovlig forkiyndelse, derhos foregifvende, sig af Knud Axnæs, som fuldte ham i Skoufven, ermeldte 2de Træ mod betaling nemlig 20 s Være udVist, derforuden Forbudet ham næstleden Høst 1711 være forkiyndt, og iche med Stevnemaal til næste Ting forfuldt, derfor menende Arresten være ophæfvet og sig for Sagen angerløs,

Citanten Var paastaaende de nedfældte Træer i sin March Væ-

1712: 117

re hugne, men sig om saadan arrestes fuldførelse være uVidende, herpaa begge efter tilspørsel med Dom fornøyede.

Afsagt.

Som Citanten Torchel Herrestvet sit gjorde Forbud Ved stævning til næst følgende Ting iche har gjort anhangig eller Lovlig forfuldt, men 2de Ting forinden nærmere paatale mellem løbet, saa ophæfves same Forbud og kiendes ugiydig, og den indstævnte derfor angerløs, men paa hvis Grund eller March same Træer er hugget, beroer paa nærmere Forklaring og Grandskning paa Aastædet, Omkostningerne ophæfves paa begge sider.

3. Hafde Ole Olsøn Baartveet Ved Ole Svendsøn og Salomon Jonæs ladet for Retten kalde Ellov Sælsvig, for hand sin forige Jord Houge iche, ham som Jordeyer Lovlig har opsagt, den indstævnte mødte vedtagende Kaldsmaalet, derhos foregifvende, sig for Juul Citanten som Jordeyer Opsigelse paa same Jord hafve tilskrefvet, hvilchet af Citanten tilstaaes, derforuden foregifver Eilov Sælsvig, Citanten hafve gifvet Niels i Wig Fuldmagt den fragangne Jord paa sine Wegne at bortbyggle, har og sidstleden Som/m/er baade for betaling, og foruden gifvet andre

1712: 117b

Forlov same sin Jord at slae, hvilchet alt Citanten iche kand fragaae, hvorofver Ellov sig formoder sig for paaførte pretension og paatale at frikiendes, sær efterdj JordEyeren selv tilstaar, sig hafve forundt den afvigte Eilov Frihed at lade nogle sig tilhørende Huse Som/m/eren ofver paa Hauge blifve staaende, som ellers uden hands minde i Foraaret maatte Vaaren bortflyttet,

Citanten foregav, sig ingen bygslende til same sin Jord end kunde hafve faaet, som derfor dette aar har ligget udørchet, hvilchet hand formen-!! (formente) Eilov sig burde erstatte, efter tilspørsel Vare begge med Dom herpaa fornøyede.

Afsagt.

Som Eilov Sælsvig gotgiør sin paaboede Jord Houge Ole Baartveet som JordEyer for Juel hafve opsagt, hvilchet hand for got og giyldigt har anseet, derforuden siden har gifvet fuldmagt iorden Ved een anden at faa dyrchet, har og gifvet forlov den til Deels at sla!! (slaa), og saaledes sig den antaget, saa frikiendes Eilov Sælsvig for saadan hands uføyede tiltale, Omkostningen ophæfves paa begge sider.

4. Hafde Lars Røen Ved Lensmanden og Skafferen ladet stevne Ole Drage, fordj hand iche har efterlevvet det forlig, som paa Somer Tinget i Jondal d: 24 Junij

1712: 118

1711 blev sluttet, nemlig at Ole Drage paa sin Kones Wegne efter tilsagn skulde gifve i Aabod og resterende Landskiyld 4 Rdr: 1 mrk. 13 s. foruden den staur paa Gaarden Var efterladt til een Rdr: beregnet,

paa den indstævntes Wegne mødte hands stivsøn Lars Herrestveet Vedtagende Varselen, derhos foregifvende, Lars Røens Moder Marrete iche hafve paa sin side holdt forliget, i det hun derefter har Vildet tilegne sig det Sæl, som Ole Drage skulde tilhøre.

Afsagt.

Det paa Som/m/er Tinget i Hæran d: 24 Junij 1711 imellem Ole Drage og Lars Røen sluttede Forlig bør efter Lofv: 5 Bogs 1 Cap: 1 Art: foresigende at stande Ved magt, og Ole Drage derefter betale til Marete Røen hvad hand skyldig er, saaVelsom processens Omkostning med 2 mrk. aldt inden 15 Dage under medfølge af Lofven.

Efter 3de gangers paaraabelse fandtes ingen, som hafde Widere stevnt, eller Wilde gaa i Rette, hvorfor Laugrettet slutlig blev opnævnt, som Retten 1713 s(kal) betiene, Ifver Olsøn Svaasand, Eillev Sællesvig, Lars Brattebøe, Knud Dregebreche, Askil Molven, Aamund Handegaard, Lars Ifversøn Samland øvre Tuun, Siur Loesøn(?) Espeland, hvilche 2de sidste nys udvalde hos Laugmanden hafver Deres Laugrettes Eed Wedbørlig at aflegge.

1712: 118b

Ao: 1712 d: 18 Nov: holdtes Sædvanlig Høste- Skatte- og Sage-Ting for Østensøe Skibrede, nærværende Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Lensmanden Ole Berven, samt Edsorne Laugrettesmænd Ole SanVe, Siur Noreim, Helgie Mælstvet, HaaVer Rychen, Niels SandVen for Tosten Kaldesta, Ole Brichtsøn for Ole Berie, Aamund Li og Tron Bærstad med mere Tinglafvets Almue,

Da efter Rettens sættelse foranførte Kongl: Forordninger og ordres blefve publicerede og forkiyndte. Dernæst.

1. Een Bygselsæddel udstæd af Johan Friman, til Peder Halfversøn paa 1 L: Smør i den gaard Wangdal dat: Halsnøe Kloster d: 1 Nov: 1683.
2. Eet Fæstebrev udstæd af Johan Friman til Haagen Aslachsøn paa 2 ½ Spd: Smør udj den Jord Fosse i Wigørs Sogn i Hardanger beliggende, Bygselen betalt herfor 6 Rdr: 1 mrk. 8 s. dat: Halsnøe-Kloster d: 1 Dec: 1690.
3. Een Bygselsæddel udstæd af Hans Hansøn Clemens til Christopher Nilson paa 2 Spd: Smør udj Næs i Wigørs Sogn i Hardanger beliggende dat: Berven d: 3 Dec: 1678.
4. Eet Fæstebrev udstæd af Hans Hansøn til Joen Rasmusøn paa 1 Spd: Smør 1 ¼ Huud, saaVelsom 3 Spd: Smør 3 ¼ Huud hand tilforn har bygslet, udj den gaard Skaalem i Wigørs Præstegield beliggende, dat: Berven, d: 12 jan: 1675.

1712: 119

5. Eet Skiøde udstæd af Ellov Johansøn SælsVig til Efvind Siursøn paa 1 L: Smør og ½ Huud med Bygsel og Herlighed udj den gaard AalVigen beliggende i Wigørs Præstegield i Hardanger beliggende, herunder solt Bygsel og Herlighed til den kiøbende dat: Lepsoe Tingstæd d: 18 Nov: 1712.

6. Een Contract sluttet imellem Helgie Melstveet og hand!! (hands) Hustru Syn/n/eve Arnes Datter Ved deres Egteskabs intrædelse, med Samfrænders bifald, at hands Arfvinger forlods

skal beholde og nyde 1 Løb Smør udj Gaarden Mælstveet, den øvrige Bøe!! (Boe) i Jordegods og Løsøre bestaaende skal begges Arfvinger Lovlig tilfalde dat: Lepsøe d: 18 Nov: 1712.

7. Een Contract sluttet imellem Ole Larsøn Berven og hands Broder Endre Larsøn Røsseland, angaaende 1 pd og 8 mrk Smør samt trede delen i een Huud i Røsseland i Wigørs Kald og Hardanger beliggende, hvor af som Deres Odel een hver af Dem skal beholde den halfve Deel nemlig 16 mrk. Smør og 1/6 Huud, som Endre har lofvet at be(...?) Ole som ældre Broder for 4 mrk ham mere tilhørig 3 Rdr: 1 mrk. 8 s. dat: Lepsøe-Tingstæd d: 18 Nov: 1712.

Same Tid lovbød Niels og Peder øvre Wig Deres Myndlings Peder Hansøns Arfvedeel, som Var gjort i Penge nemlig 13 Rdr: saa Velsom det øvrige Løsøre, om nogen mod Rede betaling same sig Wilde tilforhandle

1712: 119b

Til same Tid hafde Knud Sexe Wed Lensmanden og Niels Bircheland ladet i Rette kalde Ole Lille-Tveten fordj hand i hands fraVærelse i et Barsøl paa Kiepsen skal hafve kaldet ham Horebuch,

den indstævnte Vedgich nærværende lovlig være stevnt, foregifvende sig i same Wærskab, da dette skulde passeret, hafve Vaaren ganske druchen, saa hand af andre blev baaren til sengs, og saadan skienden ey det ringeste kand erindre, eller her til hafve haft Føye eller Vilde Vedstaa,

Citanten hafde, for at ofverbevise ham same, indstævnt Widner Joseph Haastabbe og Ole Ludsand begge nærværende og Wedtagende lovlig Kaldsmaal, da Eeden Dem blev forelæst og formaning gjort at sige Sandhed.

Hvorpaa det første Widne Joseph Haastabbe efter aflagde Eed forklarede, at hafve hørt, da hand indkom i stuen paa Haastabbe, hvor et Barselgilde holdtes, og alle Vare druchne, Ole Tveten sige hvorfor Vil de holde med den Hore-buch, men hvem hand dermed meente hørde eller Wedste hand iche, ey heller herom mere at sige.

Dernæst forklarede Ole Ludsand Edlig, at hafve hørt den indstævnte Ole Tveten, da hand i anmeldte Wærskab om morgenen blev tilspurt, af Citantens Wærfader Philippus Ulgenæs blev tilspurt, om hand de ord, hd!! (hand) om aftenen talte, Wilde Vedstaa, svarede sig iche Wide mere hafve sagt, end hand Vel kunde Vedstaa, men hvad sagt skulde

1712: 120

Wære blev iche om/m/eldt, mere herom Vedste hand iche.

Citanten Var formenende Ved foregaaende Widner Ole Tveten Være ofverbevist, saadan Skielden sig hafve tillagt, hvorfor hand Lovmæssig Dom Var begiærende.

Den indstævnte Var paastaaende, sig hafve Vaaren ganske druchen da dette skulde passeret, og derfor aldeles om saadan skienden uVidende, derforuden Sagen til næste Ting ey Lovmæssig forfuldt, formodende sig derfor at Være sagesløs og for strafældig bad Worde frikient;

i det øvrige begge med Dom fornøiede.

Afsagt.

Som Knud Sexe hverchen med 2de ofvereensstem/m/ende Widner Ole Tveiten saadan skienden \sig/ hafve tillagt eller meent, ey heller efter Lofvens tilhold i 1 B: 14 C: 1 Art: Sagen paa fresk fod til næste Ting har forfuldt, og den sigtede aldeles fragaar saadan paasagn,

hvortil hand siger sig iche hafve haftt føye eller afvide, saa frikiendes Ole Tveten for saadan Knud Sexes ugrundede og ubevislige paatale, saa Velsom derpaa anvente Omkostninger.

2. Hafde Helge Lars Datter Ved Lensmanden Hans i Wig ladet i Rette kalde Ole Olsøn, som hinde hafde beligget, efter Løfte at antage barnet til underholdning, som hun allene i aar og dag omkring har maat forsørge, og for det betale kostpenge 4 Rdr: 4 mrk.

paa den indstævntes Wegne mødte Ole Brichtsøn Østensø Wedtagende kaldsmaalet, der-

1712: 120b

hos forgifvende, den indstævnte med Qvindfolchets Broder Mons Larsøn Østensø Være forligt om 6 Rdr: hvoraf hand skal hafve oppebaaren 2 Rdr: 3 mrk. erbydende det resterende til rede betaling,

Broderen sagde sig selv intet Forlig hafve sluttet, men efter sin Faders befalning, som nu er død, hafve samtycht at imodtage de 6 Rdr: for een tid, men ingenlunde hafve lofvet at opholde Barnet,

Ci-ten!! (Citanten) War paastaaende, at hand efter Billighed maatte for sin Anpart, saa Vel Være tiltæncht Barnet at underholde som hun, efterdj hun baade selv maatte betale sine Leyermaals Bøder, som og til dags, hvor stor hinde uformuenhed har Vaaren, dog efter Wilchaar, med underholdning har maat forsiune, sær efterdj Faderen selv saadant har tilsagt, hvorom Ole Torbiørnsøn og Michel Olsøn Østensø gjorde forklaring, at hafve hørt, Ole Brichtsøn paa Barnefaderens Moders Wegne hafve lofvet, til sidstleden Foraar, Barnet med Huusly samt Mad og Driche Wilde forsiune og sidstbenævnte Barnefaders Moder, det at agte og røgte.

Hvornæst Ole Brichtsøn blev tilspurt, om Barnefaderen det af sig belagde Qvindfolch ey Wilde ægte, hvortil hand svarede Ney,

hafde ey heller enten af Parterne herudj mere at sige men med Retmessig Dom fornøiede.

Afsagt.

Som Ole Brichsøn paa Barnefaderens Wegne baade tilstaar Leyermaalet med Hel-

1712: 121

ge Lars Datter af ham være begangen, ey heller det gjorde Løfte, Barnet til næstleden Foraar at antage, kand fragaa, derforuden efter tilspørsel nægter han/n/em Vilde tage Hende til ægte, saa tilfindes Ole Olsøn som Barnefader, Deres samenavlede barn at antage, og efter andeel og Wilkaar med nødtørftig underholdning at forsiune, derforuden betale processens Omkostning med 1 mrk. 8 s. under Medfølge af Lofven.

3. Hafde forige Ombudsmand Sr: Peder Jensøn Smit Ved Lensmanden og Siur Noreim ladet i Rette kalde Lars Rychen, for een Stud, som hos ham paa Foster Var, og der er død,

den indstævnte mødte iche, hvorfor Kaldsmændene Deres stævnemaal lovlig afhiemlede, hvorfor Ombudsmanden som Citant Var Lovdags foreleggelse paastaaende

Afsagt.

Som Stævnevidnerne Deres Kaldsmaal lovlig Afhiembler, saa paalegges den nu fraværende Lars Rychen til næste Ting at møde u\nder 1 L: Sølvs bøder, eller lide Dom for udeblivelse.

4. Hafde Marete Siurs Datter Ved Lensmanden og Ole Noreim ladet stævne Ole Nætteland, at betale hinde 7 mrk. 4 s. hand hinde Broder Ole Siursøn død i Kongens Tieniste skiyldede,

den indstævnte mødte tilstaaende Lovlig Stævnemaal, men sagde sig intet til ermeldte Soldat Være skiyldig, men ham sin Tieniste Løn hafve

1712: 121b

betalt,

Citanten Var derimod paastaaende, dette krav blant andet af Broderen Være optegnet, og den indstævnte Ole Nætteland iche som andre i Hardanger hafve erlagt til Soldaten naar hand dem iche tiener, eller de hands Tieniste behøfver af hver Løb 1 mrk. 8 s.

den indstævnte Var end foregifvende sig ingen contract med Soldaten hafve giort eller ham noget tilsagt, ey heller noget formaaende at gifve, i det øvrige undergifvende sig Retmessig Kiendelse, dermed og Citanten var fornøyet.

Afsagt.

Endskiønt Ole Siursøn iche har tient Ole Nætteland ey heller med Ham om noget Vist contraheret, da som de andre af same Lægd med han/n/em om 1 mrk. 8 s. aarlig af Løben er forenet endskiønt de hands Tieniste iche behøfvede, saa tilfindes Ole Nætteland for 4 aar at erlegge til citanten paa hindes Broders Wegne efter Forordningens 9 Art: af 28 Febr: 1705. som tilholder Lægget at løn/n/e Soldaten endskiønt hand Dem iche tiener, saavelsom de andre hands Lægs brødre 1 Rdr: derforuden processens Omkostning med 1 mrk. 8 s. inden 15 dage under Nam.

5. Hafde Ole Flotve ladet stevne Lars Froestads Søn Arne Larsøn, fordj hand efter oppebaarne Fæstepenge og 14 Dages forløb af sin tieniste har undVegen, og igien hos Tormo Skaare antaget,

paa den indstævntes Wegne mødte Faderen Lars

1712: 122

Froestad tilstaaende lovlig Warsel, foregav derhos sin søn af medlidenhed hafve taget Tieniste hos ermeldte Tormo Skaare, som med adskillig Svaghed er behæftet,

Citanten Var paastaaende Fæstepengenes tilbageleggelse nemlig, 8 s. saaVelsom 4de Delen af den tilsagde Løn, som Var 1 mrk. herpaa Dom begiærende.

Afsagt.

Efter Lovens 3 B: 21 Cap: 14 Art: tilfindes Arne Larsøn Froestad fordj hand af sin tieniste i utide uden Lovlig Opsigelse er udvegen!! (undvegen), at betale Ole Flaate de oppebaarne 8 s. Fæste penge, saaVelsom 4de Parten af den tilsagde Aarlige Løn, nemlig 1 mrk. som og Processens omkostning 1 mrk. 8 s. inden 15 Dage under Nam.

Efter 3de ganges paaraabelse fandtes ingen som hafde stævnt eller Widere Wilde gaa i Rette, hvorfor Laugrettet til slutning blev opnævnt, som Retten tilkom/m/ende aar 1713 skal betiene Niels SandVe, Baar Stene, Lars Skeie, Erich Klyfve, Johannes Aalvigen, Lars Siursøn Yttre Aalvigen, Niels Steenstøe, /: {Aamund Thor} :/ \Haagen Fosse/ hvilche 2de sidste hos Laugmanden Deres Laugrettes Eed hos Lougm!! lovlig hafver at aflægge. Herved Retten for dette Tinglav opsagdes.

Ao: 1712 d: 22 Nov: holdtes Sædvanlig Høste- S(katte-) og SageTing for Ullensvang, Odde og KindserVig Almue, ofverværende Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Ombudsmanden Monsr: Hendric Miltzou, samt Edsorne Laugrettes-

1712: 122b

Mænd Ifver Eidnæs, Niels ibid: Jon Jordal, Johannes Age, Isaac Aase, Ellov ØvreqVaale, Halgrim Mæland, og Aalver House, med mere Tingsøgende Almue, udj Kindservig,

Da efter Rettens sættelse, De forhen Fol: 115 ekstraherede og indførte Kongl: ordres om Høyeste Rettens Sættelse og holdelse, saaVelsom fri Skyds med Skatternes fremførsel og Leverance, bleve publicerede og igientagne. Dernæst

1. Eet Fæstebrev udstæd af Sl: Johan Friman til Niels Pedersøn paa 1 Spd: Smør, 2 Faarskind i NøstFlaat i KindserVigs Sogn i Hardanger beliggende dat: Halsnøe Kloster d: 28 Oct: 1691.

2. Eet Skiøde udgifvet af Engel Engelsøn Giøen til Jon Andersøn HaaVigen paa 2 Løber Smør med Bygsel og Herlighed udj den Gaard Age udj Ullensvangs Sogn i Hardanger beliggende, med condition, naar det igien maatte afhændes, den Sælgende først at tilbydes, dat: Giøen d: 4 Jan: 1711.

Same Tid lod Aamund Loftthaus lyse sin Penge-Mangel, for at reservere sin Odels-Ret til ½ Løb Smørs Leye udj den Gaard Isbjerg i Odde Sogn i Hardanger beliggende, hvilchet hand begiærede i Protocollen maatte indføres, til nærmere sin Odels-Rettes Paatale.

(3.) End blev til publication produceret Een Bygselsæddel udgifvet af Aad Halstensøn til Hands Dattersøn Jon Olsøn paa 1 ½ Løb Smør udj den Gaard Age i Ullensvangs Sogn i Hardanger beliggende, dat: KindserVig d: 22 Nov: 1712.

1712: 123

4. Eet Skiøde udgifvet af Asbiørn Tveisme paa sin Hustrues Kristi og sin Myndlings Guri Torgiers Datters Wegne, saaVelsom Jon Winæs paa sin Hustrues Ingebor Torgiers Datters Wegne til Erich Pedersøn paa ½ pd Smør og 1 Faarskind udj den Gaard NøsVig i Kindservigs Sogn i Hardanger beliggende, derfor har den Kiøbende som Odelberettiget betalt 17 Rdr: 3 mrk., Skiødet dat: Kindservig d: 22 Nov: 1712.

End begiærede Aamund Erichsøn Alsager sin Penge Mange!! (Mangel), som hand for et Sat Ret lod Lyse paa 1 Løb Smørs Leye udj Alsager, som af Torbiørn bruges, og hand paa sin Hustrues {Wegne} Gunilde Ols Datters Wegne formener Være sin Odel, udj Protocollen maatte indføres.

Hernæst blefve Sagerne paaraabte,

da Lensmanden hafde til Deres Mayts: Sigtes obagt indstævnt, Wier Olsøn Heng og Brite Ols Datter, samt Lars Nilsøn Huusmand og hand!! (hands) Hustru Tore Giermunds Datter, at betale Deres Egtebøder, hvilche begge Ombudsmanden Sr: Miltzou lod sig accordere, dermed efterladende videre paastand.

Noch hafde Ombudsmanden Monsr: Miltzou Ved Svend Larsøn Opheim og Jon Wasvigen ladet indstævne Ellend Jøssendal for øfved Slagsmaal med Torgier SondVen (SandVen), den indstævnte mødte tilstaaende lovlig Warsel, derhos fragaaende Sigten!! (Sigtelsen), at Widne (her)udinden Ware indkaldede Angunne og (...?)der Jøssendal, samt Svend Huusmand, hv(or) efter Slotslofvens Foranstaltning om (Dru)chenskab, Slagsmaal etc: af dato 8 Jan: 1711. iche kand forhøres ey heller anhängig giø-

1712: 123b

res førend nærmere Stifttbefalningsmandens behørig resolution herom udVises.

Til same Tid hafde Erich Olson Loftthuus Ved Lensmand Lars Bech og Svend Helland ladet i Rette kalde Heine Helland, fordj hand iche har holdt kiøb sluttet om et Haars, hand hafde tilsagt sig for 2 Rdr: 4 mrk. 8 s. at tilforhandle,

den indstævnte Wedgich nærværende Lovlig Warsel,

Citanten Var paastaaende, Heine Helland maatte tilholdes, at ansvare det kiøb, hand eengang har sluttet, som hand agter at gotgiøre, Øgen hafve Vaaren lydesløs, da hand den solte, men siden af ham Være fornaglet, og sig uafvidende tilbageført i deres græsbede,

den indstævnte Var paastaaende, Øgen hafve skade i benene førend hand den kiøbte, som sig først siden yttrede, da hand same fornam lefVerede hand den tilbage til Drengens fader, og sagde Drengen 2de dage derefter Øgens skade, som og faa uger efter betalede ham Leye 16 s. formeente derfor Være uden paatale, som Lars Helleland, hvilchen hand lante!! (laante) Øgen til støels, og skal kunde Widne, same ey hafve Været uden lyde, derforuden iche Været pretenderet paa Øgen førend nu paa kort tid, da hand den ingen stæds kunde udbringe,

herpaa begge Dom forlangende.

Afsagt.

Som Den omtvistede Øg fornem/m/es Ved dens sal ey aldeles hafve Waaren uden Lyde, hvilchet Lars Helleland, som den til lans

1712: 124

hafde forklarer, og siden af den kiøbende Ved uachsomhed!! (uacht-) til deels Være fornaglet og lydet tilbagelefveret, saa findes for billig hver af Dem, saaVel kiøbende som selgende, at hafve halv skade, som er 1 Rdr: 2 mrk. 4 s. Omkostningen ophæfves paa begge sider.

2. Hafde Halsteen Maachestad ladet Lovlig til Tinge Kalde sin Broder Siur Maachestad at betale og erlegge Penge for de fradømte 3de Spd: Smør udj Maachestad,

den indstævnte mødte Vedgaaende lovlig Kaldsmaal, sagde sig iche Wilde Vegre betaling, naar citanten derom billig Wilde forenes og Gaarden Wilde fratræde,

Citanten Var forlangende 1 Rdr: mrk:en af ofvenmeldte gods, og skulde contraparten dermed iche Være fornøyet, War citanten med uVillige Mænds sigende herudinden tilfreds,

Siur foregav Godset, som er uden Bygsel, og derfor Halsteen for 4 mrk, mrk:en paa Arfve Tompten efter Deres Sl: Moder Torbjør udlagt, som den i Rette lagde Skiftteforretning af 21 Nov: 1694 udViser, iche for høyer kunde ansees end hand sin Broder hafde buden nemlig 40 Rdr: og 1 td: Korn, i det øvrige med Kiendelse fornøyet.

Afsagt.

Som Sur!! (Siur) Maachestad forhen paa næstleden Høste-Ting 1711 efter i Rette lagde Adkomst, samt paastaaede Odel og Aasæde Ret, ofver sin Broder Halsteen har hændet Dom til Løsning efter Lofv: tilhold og foresigende, paa de 2 pd Smør og ene Buchskind udj ofvennævnte Maachestad og same sin Broder derefter har tilbøden (be)talning 40 Rdr: og 1 rd: Korn, da dog Godset paa Skifttet efter Deres Sl: Moder som ubygslet, Halsteen for 4 mrk Marchen er tillagt,

1712: 124b

saa tilfindes Siur Maachestad efter retsindig Wurdering og Godsets Wærd til sin Broder Halsteen at erlegge for hver March Gods 5 mrk. 4 s. Danske, sum/m/eret sig til 47 Rdr: 1 mrk. 8 s. beløbende, inden Jule Høitids Udgang efter eget tilbud, hvilche Penge Halsteen da uden Weigring hafver at imodtage.

3. Hafde Helgie Haaem Ved Lensmand Lars Bech, og Jon Helleland ladet stevne Svend Helland for 4 Rdr: hand hos han/n/em hafde at fodre,
paa den indstævntes Wegne mødte Lars Helland baade tilstaaende Stefnemaalet og Krafvet, begiærende allene dilation, som hand ermeldte Penge nu at erlegge er aldeles uformuende, Citanten Var til skadesløs betaling endelig Dom paastaaende.

Afsagt.

Svend Helleland tilfindes efter egen tilstaaelse at betale Helgie Haaem de fodrede 4 Rdr: saaVelsom processens Omkostning med 24 s. inden 15 Dage under Nam.

4. Hans Langesætter Ved Niels Eidnæs og Ifver Loftthuus i Rette kaldet Ifver Eidnæs, fordj hand 3 aar har slaet fornær uden giærdes, hvor begge deres udslaatter grendser samen, den indstævnte mødte Wedgaaende Kaldsmaalet, foregiffvende sig iche hafve slaet, uden hvad ham selv efter sin Formening tilkom,
Citanten paastod sine Formænd, same slaatte for sig rum Tid hafve brugt, saa hand paa same brug mener hafve fanget hævd, same at bevise hafde hand og ind-

1712: 125

stævnt Widner Ole Midnæs og Jon Dønno, som begge paa Langesætter hafde tient, derimod forlangede Ifver Eidnæs Sagen til Aastædet maatte henvises, og der tages i Øyesiun hvad omtvistes, da hand og Wilde tilkalde Widner at forklare med hvad conditioner same Teig har været brugt af Langesætters opsiddere.

Afsagt.

Efter paastand og Widners paaberaabelse henVises Sagen til Aastædet, hvor efter Lovlig Omgang og Besigtelse skal skjønes hvad Ret er.

5. Hafde Lars Degrenæs Ved Jon og Asbiørn Helland i Rette kaldet Michel Oppedal at imodtage Løsnings Penge for 3 Spd Smør, hands Myndling Ingeri Peders Datter efter sin Fader i Arv er udlagt,
den indstævnte mødte, dog fragaaende Stævnemaalet, som hand sorterer under Lyse Klosters Gods, og sig same sit WærneTing underskiyder, paaraabende derforuden fornødne Widner i same Sag.

Afsagt.

Citanten hafver sin contrapart efter Lofv: 1 B: 2 Cap: 3 og 4 Art: til sit WærneTing Wedbørlig Warsel at gifve, hvor efter nærmere Sagens forhør skal hende Lovmæssig Dom.

Som ingen efter lovlig paaraabelse sig den/n/e gang eller Dag til Rettergang indfandt, opsagdes Retten Klochen 8 á 9 for den/n/e Dag.

Efter at Tinget d: 23 igien om Morgen en Betids Var sat, og intet til publication blev produceret, paaraabtes Sagerne, da de, som hafde Stæfnite, frem kom.

1712: 125b

1. Lieutenant Jan Davidsøn, \Kirche Værge til KindserVig/ som Ved Lensmanden Lars Bech og Johan/n/es N: Sexe ladet i Rette kalde Sexe og Trappetuuns Opsiddere at erlegge Deres aarlig forfaldne StøelsLeye af 7 Spd: Salt Støels-L: kaldet Kindse-Løb, eller Solemdalen, hvormed de uden Afgiftt {else} i 6 aar har indesidet,

af de indstævnte absenterede de 4 nemlig Sylvest, Tosten, Siver og Knud, og som det ene stevnevidne ey heller mødte, kunde Kaldsmaalet iche afhiembles, de 2de nemlig Povel og Aslach, som begge har fælles brug, mødte og tilstode lovlig Warsel, saaVelsom 5 Aars resterende Afgiftt aarlig 11 ½ s. tilsamen 3 mrk. 9 ½ s.

Citanten Var paastaaende skadesløs Dom.

Afsagt.

De tilstædeVærende Povel og Aslach Sexe, som eftter egen tilstaaelse rester 5 Aars Afgiftt af deres brug udj ermeldte 7 Spd: Salt KindserVigs Kirche tilhørende, aarlig sig til 11 ½ s.

beløbende, hafver til Monsr: Johan Davidsøn som Wærge for same Kirche at betale ofvennævnte \5 aars/ restans med 3 mrk. 9 ½ s. samt Omkostning 1 mrk. 8 s. aldt inden 15 Dage u\nder Nam, De udeblifVende hafver Citanten Widere lovlig Varsel at gifve, da eftter dessen behørig afhiembling skal Døm/m/es Retsindig.

2. Hafde Lieutenant Jan Davidsøn Ved Lars Helland, og Jacob Huus i Rette kaldet Lars Huus at tilbage lefvere 3 Rdr., hand af Lieutenanten har oppebaaret som huushyre, da hand dog selv eyer sine Huus,

den indstævnte mødte iche eftter 3de ganges paaraabelse,

1712: 126

hvorfor Stævnevidnene blefve tilholdte Deres Kaldsmaal Lovlig at afhiemble, som og Edlig skiede.

Afsagt.

Den indstævnte paalegges eftter Lovlig Afhiemblede Stevnemaal til næste Rettes Dag at møde eller lide Dom for udeblivelse.

3. Hafde Klocheren Ole Pedersøn eftter Opsettelse paa Som/m/er Tinget næstleden Ved Lensmanden Lars Bech og Aamund Bue igien for Retten ladet kalde \Ole Bue/ at udstæde Bygselseddel til Ifver Olsøn mod Lovlig Bygsels erleggelse paa de 2de Spd: 9 mrk. udj Utne, som Siur Bues 3 børn udj same gaard er eyende, eller og tilVeyebringe de seniste paaberaabte beVisligheder, at ermeldte Part i Utne Ifvers Formand Anders Ved saadane conditioner Var Fæstet, at den hands eftterLefvende Enche og eftterkom/m/ere kunde præjudicere,

Den indstævnte mødte, tilstaaende Lovlig Warsel,

Citanten Var paastaaende paa sin Søns Ifver Olsøns Wegne, at hands Søn, baade saaVit hand paa sin Kones Wegne Var mest Eyende i Gaarden Utne, nemlig 4 Spd, og Enchen derpaa boende igien hafde ægtet, maatte tilfindes for bygsel den øvrige Deel i iorden at tiltræde, formenende hands Formands efterladenhed, enten at afodre!! (afordre) sin Bygselsæddel, eller paastaa sin Ret, iche kand kom/m/e eftterkommerne til nogen Nachdeel;

den indstævnte Var som forhen, paastaaende Bygselsæddelens anVisning paa de 2de Spd: 9 mrk Smør i Utne, {paastaaende,} den Citanten sagde Være forkom/m/en, derforuden hafde Ole Bue tilstævnt 2de Mænd nemlig Jon Ellevsøn Utne

1712: 126b

og Aamund Larsøn Bue, de foromrørte og i Bygselsæddelen, eftter foregifvende, indførte Conditioner, af hvilche det ene nemlig

Aamund Bue allene mødte, Edlig forklarende, hafve begiært paa Lars Siursøns Wegne {Torbiørns} /: Deres Ældste Broder som same 2 Spd: 9 mrk nu paataler :/ af Anders Utne at hand han/n/em Wilde unde sin Datter, sagde det Vel kunde skie, naar de begge sider træde til aar og Alder, efterdj hand hørte sig iche med føye kunde paatale nogen Bygsel, mere herom ey Widende.

Det andet Widne mødte iche, hafde ey heller eftter Lofv: tilhold til 2de Lovfaste Mænd aflagt Hands Edlig Widne;

dog Var den indstævnte paastaaende, Sagen maatte til same indstævnte Widnes forklaring opsættes, hvormed Citanten iche Var fornøyet, men forlangede, som hand eengang hafde samtøcht dilation, at Contraparten sine paaberaabte bevisligheder kunde tilVeyebringe, og dermed ey længere Være tilfreds, men forlangende herudinden Lovmæssig Kiendelse,

Herom Kiendt og Afsagt.

Endskiønt Ole Bue paastaar i den indstævnte Sag /: angaaende 2 Spd: Smør og 9 mrk. Leye udj Utne :/ Opsættelse til næste Ting, for at tilVeyebringe det udeblevne Widne Jon Ellevsøn Utne /: som nu hverchen selv møder, eller til 2de Lovfaste Mænd sit Edlig Vidnesbyrd har aflagt [:/], og Contraparten derimod eftter forige Opsættelse er Dom paastaaende, Da som baade Lofv: P: 45 forbyder Opsættelser uden med begge Parters samtyche,

1712: 127

at skie, saaVelsom Pag: 126 at Sager formedelst Widnesbyrds paaskiydelse mere end eengang maa hensettes, derforuden Pag: 57 og 58 Dom/m/ere med Straf og Bod, om De Sagerne med Opsettelse forlænge, Vil hafve anseet, saa understaaes iche Sagen længere at hensette, men derudj kiendes for Lovlig og billig; Som Ifver Olsøn paa sin Kones Vegne /: hvilchen hand i Hindes Enchestand har ægtet, og derfor eftter Lofv: 3 B: 14 Cap: 11 Art: til Fæste {af} \hos/ Jordrotten nærmest er berettiget :/ udj Gaarden Utne den største Deel nemlig 1 L: Smør med Bygsel er eyende, og derfor eftter ermeldte Bs: og Cs: 2 Art: raadende at Fæste og Bygsle Jorden og de andre medbygslende {og} som mindre Eyende Deres Anpart af Bygselen at erlegge, da i hvorVel Ole Bu paa de Eyendes Vegne Deres Odels Ret er foregifvende eftter Lofv: Kand de dog iche prioriteres til Gaardens Brug og tiltrædelse, som De eftter Lofv: 3 B: 13 Cap: 1 Art: i det ringeste iche er halveyende, eller for Bygselen halvraadende, hvorfor Ifver Olsøn til Ole Bue og MedVærger eftter Deres Mayts: Lovlige Bygseltaxt i Lofv: 3 B: 14 Cap: 24 (Art:) hafver [at]? erlægge Fæste, og De same uden (nogen) modsigelse at imodtage under Widere (med)følge af Lofven.

Eftter 3de ganges paaraabelse fandtes ingen, (som) Wilde gaa i Rette.

Men fremkom Johannes Larsøn Age, og lod Ved Fogden for een siddende Ret forkiynde Forbud paa een Skoufve

1712: 127b

Teig liggende i Odde Sogn kaldet Tyssedals-Tveten, hvilchet hand udj Protocollen til nærmere bevislighed, om uVedkom/m/ende sig herimod skulde forse, begiærede maatte indføres.

Slutlig blefve Laugrettesmænd opnævnde, som Retten 1713 skal betiene, {Knud Hovland,} Peder Haaversøn Urem, Aslach Berven, Jacob Winæs, af Røldal Orm Nedre Berge, Ole Houge, \af Hardanger Jon Winæs/ Jacob Rougde, og Lars Tronæs, hvilche 4 Sidste hos

Laugmanden Deres Laugrettes Eed Lovlig hafver at aflegge, og derved endtes Retten for dette Tinglav.

Ao: 1712 d: 25 Nov: holdtes ordinair Høste- Skatte- og Sage-Ting for Grafvens, Ulvigs og Eidfiords Menighed og Tinglav ofverVærende Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn samt Laugrettesmænd Hans Olson Aandeland, Siur Spaanheim, Torbiørn Næsheim, Jon Westreim, Nils Spilden, Nils Lione for Tollev Hagestad, {Nils Spilden,} Knud Tveite, og Wiching øvre Folchedalen,

da efter Rettens sættelse først blev publiceret de forhen Fol: 115 ekstraherede Kongl: Patent og Anordning.

Dernæst andre producerede brevve og documenter,

1. Eet Skiøde udstæd af Kari Aslachs Datter Espeland med hinds Lafverges Torbiørn Holvens samtyche til Johannes Torbiørnsøn [paa] 16 ½ mrk Smør udj den Gaard Espeland udj Grafvens Sogn i Hardanger beliggende, til ofvenmeldte kiøbende har De andre Søkende deres pretention om Eyendeel og Odels-Retten, ofverdraget, same aldt dateret, Eide-Tingstæd d: 25 Nov: 1712.

1712: 128

2. Eet Pantebrev udgifvet af Clem/m/et Qvaale til Ifver Hause for 70 Rdr: hvorfor hand stiller den Lanende!! (Laanende) forsichring i hands paaboende Gaard Qvaale aarlig skiylvende 2 pd: 9 mrk. Smør 2 Løb: Salt, 2 Faarskind 1 Kalvskind aldt med Bygsel og Herlighed, af ofvenmeldte Summa svarer den Pantsættende Rente aarlig 5 pro Cento. dat: Eide d: 25 Nov: 1712.

3. Eet Skiøde udgifvet af Thomas Haldanger til Endre Larsøn paa ½ Løb Smør og eet Halv Buchskind udj den Gaard Haldanger i Ulvigs Sogn i Hardanger beliggende same den kiøbende med 60 Rdr: har betalt dat: Aandeland d: 25 Junij 1712.

4. Eet Skiøde udgifvet af Aamund Jonsøn til sin Søn Jon Aamundsøn paa 1 pd 6 mrk Smør og 1 Giedskind udj den Gaard Ystaas i Hardanger i Grafvens Sogn beliggende dat: Eide d: 25 Nov: 1712.

5. Eet Skiøde udstæd af Hans Olson Aandeland til David Olson paa et pd Smør med Bygsel og Herlighed udj den Gaard Haatle i Eidfiords Sogn i Hardanger beliggende dat: Aandeland d: 24 Oct: 1712.

6. Eet Fæstebrev udgifvet af Sl: Johan Frimand til Tore Andvesløn paa 1 Løb Smør 1 halv td: Salt, og ½ Huud udj den gaard Lione i Ulvigs Sogn i Hardanger beliggende dat: Spaanumb d: 16 Oct: 1682.

7. Eet Fæstebrev udstæd af ÆrVærdige Hr: Jørgen Hansøn Brose til Ole Aamundsøn paa een (og?) halv fembte Marcher Smørs Leye udj (...?)berg i Eidfior Sogn i Hardanger beliggende, hvortil Stifttbefalningsmanden paa Sessionen har gifvet tilladelse. dat: Ullensvang d: 5te Julij 1712.

1712: 128b

8. Bygselbrev udstæd af Christopher Frimand til Pofvel Østensøn, paa ½ Løb Smør og et Buchskind udj den Gaard Maabøe i Eidfior Sogn i Hardanger beliggende dat: Halsnø Kloster d: 1 Dec: 1691.

9. Eet Fæstebrev udstædt af Sl: Johan Frimand til Endre Olsson paa een Løb Smørs Leye udj Sæbøe i Eidfiords Sogn og Hardanger beliggende dat: Halsnøe Kloster d: 29 Majj 1686. Bygselen eftter Lofven betalt.

10. Een Bygselsæddel udgifven af Sl: Hans Hansøn til Lars Andersøn paa ½ Løb Smør ¼ af een Huud og ¼ Tynde Salt udj den Gaard Lione udj Ulvig Sogn i Hardanger beliggende dat: d: 5 August: 1673.

Same Tid fremkom Ole Baarsøn Spaaneim for een siddende Ret producerende sit svar mod hands Fader /: som paa seniste Som/m/er Ting Lovbød sin paaboende Jord Spaaneim :/ der hos Ting lysende sin penge mangel og Aasæde Rettes reservation, hvilchet aldt hand udj Protocollen begiærede maatte indføres.

Til same Tid og Ting hafde Kongl: Mayts: Foged ladet lovlig Warsel gifve Tosten og Niels Lione, fordj de eftter Stiftbefuldningsmandens resolution og forefindende sig med de paabudne Wagtpenge 12 s. pro persona iche Wilde erlegge,

de indkaldede mødte, Vedtagende Lovlig Warsel,

Citanten Var derhos paastaaende de indstævnte saaVelsom den anden Sundhorlæhns og Harandger!! (Hardanger) Almue maatte eftter anViste og i Rette lagde resolution tilfindes

1712: 129

med de paaafodrede 12 s kom/m/e den anden Almue til hielp og ham sit udlæg til Wagtens Wedligeholdelse erstatte,

de indstævnte hafde intet uden uformuenhed at foregifve hvornæst Fogden Var Dom paastaaende, og contraparterne med same fornøiede.

Afsagt.

De indstævnte Tosten og Niels Lione tilfindes eftter i Rette lagde Welbaarne Stiftbefuldningsmandens resolution og forefundne Ligning, \dat: B: d: 22 Jan: 1712/ saaVel Strandebarm og Qvindherrets Almue til det Almindelige Bæstes conservation at komme de Andre Wed Søekanten boende til hielp, og de paatalte 12 s. at erlegge inden 15 Dage under Nam, saaVelsom processens Omkostning eftter paastand 20 s.

2. Havde Ombudsmanden Sr: Miltzou Ved Lensmanden Baar Spaanheim og Endre Haldanger ladet i Rette kalde Michel WallanVig, fordj hand skal hafve brendt sin Søster Marete Qvam/m/en,

den indstævnte mødte Vedtagende Lovlig Kaldsmaal,

Ombudsmanden som Citant Var Lovmæssig Dom paastaaende, hafde og til dessen erlangelse indkaldet at Widne i Sagen Ane Gunders Datter som eftter paaraabelse sig iche indfandt,

(den) beskadigede Kone fremViste sin Arm, hvorpaa Vistes Arr eftter afgangne brands Saar, hvilchet den Sigtede fragich sig hafve g(iort,) men foregav Marete Qvam/m/en uforvarende selv være falden udj ilden, hvorfor han/n/em eftter ofvenmeldte Wisse formodning blev paalagt Sagen Ved Eed sig at fralegge, som

1712: 129b

han/n/em derfor blev forelæst, hvilchen hand iche Vilde aflegge, men sagde sig i Wrede og Hastighed same hafve begangen, derhos afbedende Sagen og sin Forseelse,

herofver War Ombudsmanden atter Dom paastaaende, og den fornærmede for Skade og Lyde Lovmæssig erstatning, derpaa den Sigtede accorderede med Ombudsmanden, som

eftter persvasion og Forening med 3 Rdr: lod sig nøye, som og den beskadigede eftter tilbud med 2 Rdr: hvormed Sagen endtes.

Eftter paaraabelse indfandt sig ingen som Vilde gaa i Rette eller hafde stevnt, hvorfor Retten for den/n/e Aften opsagdes.

D: 26 blev Retten igien betimelig sat, og Advarsel gjort til Almuen og!! (om?) Ædruelighed og Skichelighed.

Da fremkom Hans Olsøn opbydende paa Aalmo Garetuuns Wegne 25 Rdr: 2 mrk. hands Værgemaal for hands Myndling Lasse Rovartsøn, hvilchet hand udj Protocollen begiærede maatte indføres, og hand for afgaaende Rentes erleggelse i Længden kunde befries. Same Penge Helgie Lægrei Myndlingens Faderbroder paa Rente antog, derfor Pandtsættende 3 Spd: Smør udj Hielmo.

Eftter paaraabelse fremkom først de indstævnte Kongens Sager.

Ane Erichs Datter atter stævnt /: eftter Opsættelse paa Somer-Tinget formedelst Widners fattelse og paaberaabelse :/ for beskiyldning, hun Helgie Lægrei skal hafve tillagt, med Gunilde Østens Datter hafve søgt Seng,
den indstævnte mødte tilstaaende Lovlig Kaldsmaal,
Citanten blev tilspurt, naar hand om saadan beskiyldning og Paasagn først Var

1712: 130

blefven Widende, svarede næstleden Winter, og same dog iche førend sidst afvigte Somer-Ting har paatalt,

det indstævnte Qvindfolch sagde sig saadant aldrig hafve sagt eller Vilde Vedstaa, men erklærede Helgie Lægrei for Retten som een ærlig og uberøgtet Mand, hvilchen hun intet usøm/m/eligt enten Vilde eller kunde tillegge,

hvormed Citanten Var fornøyet, naar ham de anVente Omkostninger nemlig 2 mrk. af den indstævnte blev erstattet, hvilchet hun erbød godVillig at erlegge, af Ombudsmanden blev ey heller nogen Ære Dom paastaaet, hvorfor Sagen derved endtes.

2. Hafde Mad: Funches Ved Skafferen Erich Eide og Joseph Traa ladet i Rette kalde Ole Larsøn Raadsmand i store Grafven, fordj hand i hinds Skov skal hafve hugget 2de Læs Marche-Weed, som og til fornødenhed brændeVeed paa Stølen,

den indstævnte mødte iche, ey heller kunde SteveVidnerne!! (Stevne-) afhiemble Stevnemaalet [at] Være Wedkom/m/ende for hands Bopæl lovlig forkiiyndt.

Afsagt.

Sagen Opsættes til næste Ret, da eftter Lovlig Warsels forkiiyndelse, skal Videre kiendes hvad Ret er.

3. Hafde Ragnilde Qvandal Ved Sifver Spa(an)heim og Christopher ØdVen ladet stævne Lensmand Baar Spaanheim for 30 Rdr: hun han/n/em for 9 aar har laent!! (laant),

den indstævnte mødte iche, ey heller det ene Stævnevidne hvorfor Sagen iche lovlig kunde afhiembles.

Afsagt.

Citanten hafver til næste Ting lovlig Warsel at gifve, da retmessig Dom skal paafølge.

1712: 130b

4de hafde Helgie Haaem Ved Magnus Rondestvet, og Christopher ØdVen i Rette kaldet Jon Westrem, at erlegge de af hands Sl: Fader belofvede, og af ham samt Medarfvinger tilstaaede 3 Rdr: samt deraf gaaende 9 aars Rente, saavelsom een Buch til 4 mrk beregnet,

den indstævnte Var nærværende, dog fragaaende Stævnemaalet, som han/n/em iche Var forkiyndt førend Solen Var nedgangen, {derfo} hvilchet stævneVidnene iche anderledes kunde gotgiøre, derforuden Var Jon Westrem formodende, de andre hands Søkende og Medarfvinger, som Vedkom/m/ende tillige til Ansvar burde Varsles.

Afsagt.

Helgie Haaem hafver alle Vedkommende til næste Rettes Dag lovlig Warsel at gifve, og fornøden bevislighed, som Lofven i Kravs Sager efter død Mand tilholdes, at medbringe, da efter Lovlig Omgang skal kiendes, hvad Ret er.

5. Havde ÆrVærdige Hr: Hendric á Møinichen Ved Lensmanden Baar Spaanheim og Lars Leqve i Rette kalde Christopher ØdVen, Ifver Wichnæs, og Magnus Rondestveet for resterende ubetalte Landskiyld af nogle Smaa Parter i Deres paaboende Gaarder kaldet Præst-Achre Præstebordet tilhørende, nemlig i Gieltnæs 9 mrk. Af Christopher ØdVen som blifver brugt, Wichnæs 13 ½ mrk Ifvers og ermeldte Christophers brug, udj Rondestvet 14 mrk Smør bruges af Magnus, dernæst af ofvenmeldte indesiddende Landskiylds Rettighed at

1712: 131

betale 4de Penge, af Jelt næs aarlig 6 ½ s. Wichnæs aarlig 4de-Penge 10 s. af Rondestveet 10 s.

Derforuden stævnt Christopher at møde i Rette med den paa Høste Tinget 1709 faldede Dom same smaa Parter angaaende,

paa Christophers Wegne mødte Niels Lione som Fuldmægtig, og Ifver Wichnæsens søn i Faderens stæd, samt Magnus Rondestveet i egen Person alle tilstaaende lovlig stevnemaal, hafde derhos contrastevnt Deres ÆrVærdighed Hr: Hendric at bevise af ermeldte smaa Parter Være gaaen Landskiyld nogensinde,

Sognepræsten Wedtog Lovlig Warsel, Var dernæst som første Citant producerende Copie af Stiftts Jordebogen paa aldt Mensal-gods Grafvens Sognepræst Vedkom/m/ende, af Sl: Biscoppen Randulf udstæd, hvorudj ermeldte smaa Jordeparter og findes anført. SaaVelsom Fogden Falch Loredsøns beregning til forige Sognepræst Ærværdige Hr: Peder Paasche angaaende Rostieniste for 1700 af Præstebordets Gods, hvorudj tit ermeldte Parter iligemaade mentioneres, dernæst referende!! sig til den forhen 1709 ergangne og usvæchede Dom, som paastævnings Fatiala forlæn(gst) er ofvergaaen, hvorudj ham Landskiyld er tilfunden, formodende sit Kravs nøyagtige tilkiendelse, samt erstatning for Omkostning og Reise.

Contracitanterne Vare paastaaende, Sognepræsten enten selv ermeldte smaa Jordeparter til brug skulde antage, og sig efter bedste Vidende nyttiggiøre, eller og forunde Dem sa-

1712: 131b

me herefter, som forhen for aarlig Skatte-afgift som sine Formænd, Dem de sagde derav intet hafve nødt,

SognePræsten forklarede derimod baade Ifver og Baar Spaanheim, som same noget tid brugte, sine Formænd aarlig derfor hafve gifvet 1 pd Smør, derforuden kunde hands

Formænds forefindende iche obligere ham til samtøche eller Wedligeholdelse, sig ey heller imod Lofv: Pag: 486, som forbyder nogen Jords part endskiønt sten\ n/ t og reent fra den Gaard, den ligger under at bortfæstes, saavel som P: 487 som iche tilstæder nogen Part i een Gaard separeret at Fæstes, med mindre derav aarlig kand gifves 1 Pd: Tunge, derfor til nogen anden end Opsidderne at bortfæste,

Widere hafde ingen af Parterne at producere men samtlige med Dom fornøiede.

Afsagt.

Som den forhen 1709 ergangne Dom, hvorudj Wedkom/m/ende ere tilfundne af de forhen udj acten specificerede smaa Parter til Sognepræsten som Jordraat at erlegge aarlig Rettighed, af alle upaataalt har henstaaet, og iche inden den Tid Lofvens 1 B: 6 Cap: 10 Articul formelder for Ofverret til underkiendelse indstævnt, og Lofv: 3 B: 14 Cap: 2 og 5 Art: forbyder saadane Parter separeret fra de Jorde, de underligger at bortfæstes, og Deres ÆrVærdighed Hr: Hendric Møinichen fornyles Dom efter Forordningens Anledning af 16 Maj

1712: 132

1690 er paastaaende, saa tilfindes Wedkom/m/ende af paatalte smaa Jordeparter til Sogne-Præsten at erlegge den forfaldne Rettighed af 9 mrk. Smør i Jelt næs aarlig Landskiyld 1 mrk 11 s. for 2 Aar 3 mrk 6 s. 4de Penge for 2 Aar 13 s. af Wichnæs 13 ½ mrk aarlig Landskiyld 2 mrk. 10 s. for 2de aar 5 mrk. 4 s. 4de Penge i 2 aar 1 mrk. 5 s. i Raandestveet 14 mrk. Aarlig Landskiyld 2 mrk. 10 ½ s. 2de Aar 5 mrk. 6 s. 4de Penge i 2 aar 21 ½ s. saavel som Processens Omkostning med 24 s. aldt inden 15 Dage under Nam.

6. Hafde Sognepræsten Hr: Hendric á Møinichen Ved Helgie Legrei og Jens i Wig ladet indstævne Anders Legrei fordj hand har afslaget Høe paa een Teig, nedre Legrei eller Præsteparten efter hands formening tilhørig,

den indstævnte mødte tilstaaende Lovlig Kaldsmaal,

Citanten hafde indstævnt Widner herom at giøre forklaring, Jon Jelt næs, Aamund Herrei, og Ane Asbiørns Datter,

contraparten Var derimod paastaaende at Sagen, som behøfver Siun og Besigtelse paa Aastædet maa skøn/n/es, herforuden erbydende Eed, sig iche rettere Vide, eller mene end det Var ham tilhørig h(vor) hand slog, hvorom hand paa Aastædet Var sicher Bifald formodende,

Dernæst t(il)spurde Citanten, hvad med det Afslagne Høe, hvorpaa hand hafde giort Forbud, og same med Stevning forfuldt, forinden Kiendelse paa Aastædet skulde foretages, og om det iche til Creaturernes Nytte i Winter maatte opbruges, herom Afsigt begiærende, hvormed contraparten Var fornøyet.

1712: 132b

Afsagt.

Efterdj Citanten beklager sig forurettet Være paa Jord og Eng hvilchet Lofv: 1 B: 16 Cap: 1 Art: til Aastædet Vil hafve henVist og paakiendt saa hafver Citanten Sagen og den fornærmende der lovlig at indkalde, hvor Lovmæssig skal Vorde kiendt, Forinden hafver de tvistende det afslagne Høe Ved 2de upartiske Mænd at lade Wurdere, og hvis Wærdj og bedrag skal Vorde skøn/n/et, naar nærmere i Hoved Sagen Døm/m/es.

7. Havde Find Bue Ved Lensmanden og Aamund Bue i Rette kaldet Torgier Nielson fordj hand Ved sine Faar opbeder hands udslaatter, samt fornærmer ham med Skaughugster og Næfver-Flechen,

den indstævnte mødte tilstaaende Lovlig Warsel, kunde iche heller fragaa sine Faar undertiden hafve bedet i hands udslaatter, som og sin søn Vel mueligt i hands Skov hafve Flechet Næfver og hugget lidet til Fornødenhed, hvorofver Citanten Var efter hands egen tilstaaelse Lovmæssig Dom sig til erstatning og Delinqventen til straf paastaaende, den Sigtede hafde intet uden sin uformuenhed at!! (af) fattigdom at forevende.

Afsagt.

Som den Sigtede selv tilstaar sin søn i Find Bues Skov med Næfver-Flæchen og deslige sig hafve forseet, hafver \hand/ den paatalende efter gode Mænds sigelse at oprette \Skaden/, saa Velsom processens Omkostning med 24 s. Kongens Sigt herudinden til Ombudsmandens nærmere Paatale og Stævnamaal reserveret, hvorudj da nærmere Lovlig skal kiendes.

1712: 133

Efter 3de ganges paaraabelse fandtes ingen som Vilde gaa i Rette, men blev til Publication fremlagt

Een Bygselsæddel udstæd af Ombudsmanden Sr: Miltzou til Wiching Trondsøn /: som Deres Mayts: for Soldat har tient :/ paa 1 Spd: 4 ½ mrk. Smør 1/3 Huud af Ifver Johansøn opsagt udj den Gaard Eide Halsnøe Kloster tilhørig udj Grafvens Sogn i Hardanger beliggende dat: Eide Tingstæd d: 26 Nov: 1712.

Slutlig blefve Laugrettesmænd opnævnde, som Retten i dette Tinglav 1713 skal betiene, Elling Ose, Torchil Opheim, Ifver House, Ole Dale, Peder Herrei, Endre Tveet, Lars Meaas og Aad Helgiesøn Haaeim, hvilche 3de sidste hos Laugmanden Deres Laugrettes-Eed hafver at aflegge.

End tilspurde Fogden Mads og Lars Welchen, om de iche efter den uløchelige Dennem ofvergangne Ildebrand hafver nødt efter det Kongl: Re\n/te Kam/m/ers Gunstige og Medlidige tilladelse 2de aars Skatte-frihed, hvortil de svarede selv nærværende Ja, same Kongl: Mayts: Foged begiærede i Protocollen maatte indføres, og han/n/em herpaa et rigtig Tingsvidne meddeles.

Herpaa opsagdes Retten for dette Tinglav.

Ao: 1712 d: 2 Decembr: begiyntes Høste- Skatte- og SageTing for Wangens Tinglav i nærværelse af Kongl: Mayts: Foged, Hr: Com/m/issarius Risbrich, samt Edsorne Laugrettesmænd, Brynniel Skutle, Torgier Hylle, Knud Norreim, Aamund Gillierhuus, Knud Hæfte, Anfind Ringheim,

1712: 133b

Helgie Olde og Størch Seim med mere Tinglafvet Wedkom/m/ende Almue.

Da efter Rettens Sættelse for alle tilstædeværende blev publiceret.

1. Høyeste [Rettes]? Patent Dannemarch angaaende, om Dessen beram/m/else d: 8 Martij førstkom/m/ende samt Widere omgang og Wedbørlig Wedkomendes forhold dat: Kiøbenhavn d: 27 Aug: 1712.

2. Capituls Taxten for tilstundende Aar dat: Berg: d: 11 Nov: 1712.
3. 3de af Stifttbefalningsmanden udstæde ordres angaaende den Allernaadigst paabudne Krigstyr dat: Berg: d: 27 Junij 29 Sept: og 10 Octobr: 1712.
4. End Ordres af Stifttbefalningsmanden af 18 Novembr: 1712 refererende Deres Kongl: Mayts: Allernaadigste Befalning, med den Allernaadigst paabudne Krigstyrs halve Deel til nærmere at indeholde af 22 Oct: næstleden.
5. Copie af Stots!! (Slots) Lovens ordre dat: Aggershuus d: 4 Nov: 1712 til StifttAmbmanden, den halve deel Dagskatt, om fornøden gøres, med militair execution at indrive.

Dernæst andre producerede Brev og documenter.

- (1.) Biscoppens Mag: Nils Smedts udstæde Bygselsæddel til Knud Tho paa 22 ½ mrk. Smør i Langeland udj Wasvær Otting paa Vos beliggende dat: Bergen d: 2 Jan: 1712.
2. Eet Fæstebrev udstæd af Lectore Hr: Ole Bornemand til Jacob Monsøn Lie paa 9 mrk.

1712: 134

Smør i same Gaard i Wasvær Otting paa Vos beliggende dat: Berg: d: 12 Nov: 1712.

3. Hr: Niels Weinvigs Bygselsæddel til Haagen Pedersøn paa 18 mrk Smør udj Bindingsbøe i Wasvær Otting beliggende, dat: Wangs Præstegaard d: 6 Junij 1712.
4. Eet Fæste brev af Monsr: Hindric Miltzou udstæd til Ifver Olsøn paa 18 mrk Smør udj SkaarVen, dat: Berg: d: 5 Nov: 1712.
5. Monsr: Hendric Weinvigs Skiøde paa hands Myndlings og Broders Giert Weinvigs Vegne til Rangele Gulichs Datter paa den Gaard Luren, skyldende aarlig ½ pd Smørs Leye, dat: Wangen d: 16 Nov: 1712.
6. Eet Skiøde udstæd af Idevart Hansøn Borger i Bergen til Ærværdige Hr: Marcus Davidsøn Faie Medtiener til Wosse Menighed paa efterfølgende Gaarder og Gaards parter, udj Dyrvedals Otting paa Vos, Weche 1 L: 1 Pd: 12 mrk. med Bygsel. ReqVe 1 pd. 12 mrk. uden Bygsel. Arhelleren 4 ½ mrk. med Bygsel. udj Winnier Otting Endeved 1 L: 18 mrk. uden Bygsel, Nedre Lemme 18 mrk. uden Bygsel. udj Bøer Otting Waale 18 mrk. med Bygsel, og ofverbygsel paa 18 mrk. Skierve 2 pd uden Bygsel, udj Bordals Otting Øvre Himble 1 Løb 2 (pund?) 4 mrk. med Bygsel og ofver Bygsel, og ofver Bygsel for 20 mrk. udj Wiger Otting, S(tore) Soue 1 L: 9 mrk. med Bygsel. tilsamen 7 Løber 23 ½ mrk. aldt til Odel og EyenDom. dat: Berg: d: 28 Apr: 1712.
7. Eet Testamente udgifvet af Maren Sl: Niels Kaaes til Hindes Svogers Monsr: Nils Hier-

1712: 134b

mands 3de Børn Nils, Maren og Elen Nilsdatter paa Hindes Halve Hofved-Lod, naar hindes Gield og Begravelses Omkostning først er afgaaen, med condition, den ene Datter Maren Nils Datter af ermeldte Hofved-Lod forud skal nyde 20 Rdr: det øvrige testamenterede blifver i 3de lige Lodder Deelt, til Witterlighed samtøcht og underskrefven af Laufværgen Peder Fransøn og forige Foged Søren Glad. dat: Bergen d: 21 Oct: 1710.

8. Eet Skiøde udgifvet af Jochum Pai Artillerie betient i Bergen til Niels Gulichsøn paa 18 mrk. Smør uden Bygsel i den gaard Kolle i Dyrvedals Otting og Wangs Hofved Sogn beliggende, dat: Berg: d: 14 Sept: 1712.
9. Eet Skiøde fra Halver Sousiord til hands Svoger Niels Erichsøn paa Eet Spd og 1 mrk. Smør med Bygsel og Herlighed udj den Gaard Sousiord i Holbøigder Otting paa Vos beliggende, derfor betalt 20 Rdr: dat: Wangen d: 13 Junij 1712.

10. Eet Skiøde af ermeldte Halver Sousiord udgifvet til Søn/n/en Torchel Halfversøn paa paa!! 1 Spd: 1 mrk. Smør udj Sousiord, betalt med 20 Rdr: dat: Wangen d: 13 Junij 1712.

(11.) Eet Skiøde udstæd af Siur Jamne til Johannes Strømme og Arfvinger paa 8 mrk. Smør udj den Gaard Strøm/m/e i Stavnæs Sogn og Wasvær Tinglav beliggende, den Selgendes Afvepart!! (Arfve-) eftter sin Sl: Fader, dat: Evanger d: 25 Nov: 1712.

1712: 135

12. Eet Skiøde udstæd af Lars Odsøn Roe til Styrchor Jonsøn paa 10 ½ mrk. Smør udj den gaard Rioe i Wiger Ottung paa Vos beliggende, hvorudj ham selv paa sin Kones Wegne 10 ½ mrk. Smør Arfvelig er tilfalden, dat: Wangen d: 3 Dec: 1712.

13. Eet Fæstebrev udstæd af Rasmus Rochne, og Lars Aadson Rioe til Lars Siursøn, den første Skiøder 21 3/5 mrk Smør den anden 10 4/5 mrk. Smør, begge paa sine Myndlingers Vegne, aldt udj den Gaard Rong i Bordals Otting paa Vos beliggende, dat: Wangen d: 3 Dec: 1712.

Til same Tid hafde Commissarius Risbricht Ved Lensmanden Wiching Tvilde og Tolleiv Grofve eftter udeblivelse paa forige Høste-Ting, /: da det ene Stevnevidne allene comparerede og Stevnemaalet derfor icke kunde afhiembles /: atter ladet i Rette kalde Kaare Tveten at aflegge de forhen tilkiendte Bøder 9 Rdr: samt for udeblivelse 4 Lod Sølv.

den indstævnte mødte icke, hvorfor Kaldsmændene blev paalagt Deres Stevnemaal Edlig afhiemble som og Wedbørlig skiede. hvornæst Com/m/issarius Risbricht var Lovdags paaleggelse paastaaende.

Afsagt.

Den mange gange Sigtede og udeværende Kaare Tveten paalegges til næste Rettes Dag at møde eller lide Dom og tage Skade for Hiemgiæld for modvillig udeblivelse, som hand eftter Lovlig Kaldsmaal hverchen selv møder eller sit lovlige forfald Ved Fuldmægtig lader lyse, eftter Lofv: 1 B: 4 Cap: 32 Art:

1712: 135b

2. Hafde Hr: Com/m/issarius Risbricht Ved Torchel Sausiord og Nils Høen ladet i Rette kalde Ole Hynningen, for hand Gulich Hum/m/edal med Kniv skal hafve stuchen,

den indstævnte mødte fragaaende Sagen,

til dessen ofverbevisning Var af Sagsøgeren indkaldet Ved same Widner Kari Dags Datter, og hands Søster Ingebor Michels Datter, begge udeblifvende, derfor af Sagsøgeren paastaaet Widnerne!! paaleggelse!! (Widnernes paaleggelse) maatte skie til næste Ret.

Afsagt.

De herudinden indkaldede Widner paalegges til næste Ret at møde i Sagen nærmere forklaring at gjøre eller bøde 1 L: Sølv for udeblivelse.

3. Noch hafde Com/m/issarius Risbrich Ved Lensmanden Wiching Tvilde og Stephen Traa!! (Traa) ladet i Rette kalde Knud Hæfte, for hand Endre Næsseim paa Weyen fra Kirchen, da hand same Dag hafde com/m/uniceret, med Slag og Skielsmaal skal hafve ofverfaldet, for hvilchet den beskadigede og fornærmede Ved same Kaldsmænd hafde iligemaade indstævnt ermeldte Knud Hæfte nærværende og Wedtagende Lovlig Warsel, derhos fragaaende Sagen, hvornæst de af Sagsøgeren indkaldede Widner Jørgen Tvinden og Hans Hustru Brite Ols Datter blefve paaraabte herom at gjøre Forklaring, hvor af den ene nemlig Jørgen allene

mødte, og Eden han/n/em til nærmere sandfærdig Widnes Aflæggelse forelæst, og formaning giort, at sige hvad hand herom Wirchelig Var Widende, hvorpaa hand aflagde

1712: 136

Eed sig herudj aldeles intet Være Widende, men same tid, da dette skulde passeret, hafve Waaren hiem/m/e, det 2det Widne, som absenterede, War Sagsøgeren paastaaende maatte paalegges at møde, saaVelsom Giertrud Aamunds Datter, Knud Hæfttes Kone, hvilchen Endre Næsheim paaberaaber, til næste Ting, herom

Afsagt.

Citanterne hafver de paaberaabte og udeblevne Widner til næste Ret Lovlig Warsel at gifve, hvilche derefter paalegges at møde, under medfølge af Lofven.

4. hafde Hans Olsøn Aandeland Ved Lensmanden og Tolleiv Groufve ladet i Rette kalde Ifver Wold at afclarere mellemWærende Regenskaber Ved indkiøb og Sal angaaende Deres Fælles Qvægghandel, hvoraf Citanten sig formener at fattes ungefær 2 á 3 Rdr:

den indstævnte mødte, Vedgaaende Kaldsmaalet,

derpaa Citanten lagde i Rette deres mellem forfattede Reigning, hvorudj Ifver tilkom/m/er at svare Hans Olsøn efter indkiøb 126 Rdr: og udsal 142 Rdr: 3 mrk. naar Omkostningerne er fragaaen, efter seniste mellemhandling 3 Rdr: 1 mrk. 8 s.

hvorimod den indstævnte foregav sig hverchen kunde skrifve e(ller) læse hvad skrefvet Var, dernæst erbyden(de) sig Sigten og den paatalte debet Ved Eed sig at fralægge, som ingen bevis nærme(re) herudj kand hafves, som og efter Vis formaning, {for} han/n/em blev paalagt efter oplæsning, da den indstævnte Veigrede sig den paalagde Eed at aflegge, erbydende sig til

1712: 136b

Citanten 2 Rdr: at aflægge, som derimod Var paastaaende efter Regning 3 Rdr: 1 mrk. 8 s. saaVelsom betaling og erstatning for proces og Reise, hvornæst efter debitorens tilbud paa 3 Rdr: 2 mrk. 12 s. i aldt Citanten lod sig nøye, og derved ophæfvedes Sagen paa begge sider, med dessen fuldbyrdelse efter Løfte af den {be} skyldige til næstkom/m/ende Høst, at clarere.

5. Welædle Hr: Com/m/issarius Risbrich Ved Aad Lierhuus og Niels Knudsøn ladet i Rette kalde Rognald Skiple for øfvede ofverfald mod Knud Oskiær Ved Kirchen næstleden anden Paaskedag,

den indstævnte Vedgich nærværende lovlig Warsel, dog fragaaende Sigtelsen,

til dessen ofverbevisning hafde Sagsøgeren ladet indkalde Ole Ringheim, Niels Øvsthuus, og Stephen SkiærVen Knud Oskiærs Kone i andet Leed paarørende, alle nærværende og lovlig Warslede, da Eden Dem blev forelæst og formaning giort om sandfærdig Wednes!! (Widnes) Sigelse, derpaa

Ole Ringheim Edlig forklarede, sig hafve seet, da hand anden Paaskedag gich fra Kirchen Rognald og Knud Oskiær slaes, da Rognald Var Knuds Mester og slog ham til Jorden, men hvoraf same Klammeri begyntes eller endtes Vedste hand iche ey heller mere herom.

Det andet Widne Niels Øfsthuus aflagde Eed og derpaa følgende Widne, paa sin hiemreise fra Kirchen hafve seet Rognald Skiple og Knud Oskiær indbyrdes slaes, hvilche

1712: 137

begge stridende hand adskilte, nærmere om Sagens Begyndelse og Ende ey mere Vidende.

Det 3de Widne Stephen Skiærven som Knud Oskiærs Kone Var paarørende blev efter Sagsøgerens Paastand paalagt Edlig Widne at aflegge, som Knud Oskiær ey hafde herpaa stevnt, og Widnet derfor upartisk anseet, Edlig forklarende, hafve anseet da hand fra Kirchen Vilde hiemgaa, Slagsmaalet imellem Rognald og Knud Oskiær, som af een Mængde Folch Var omringet, kunde derfor iche see, hvem først begynte, men Knud ligge under, og Nils Øfsthuis begge skille fra hinanden, hvorefter hand gich hiem, mere herudj ey Vidende.

Herpaa Var Welædle Hr: Com/m/issarius paastaaende den Sigtede for Kirche Freds Brydelse, det hand formeente ham Være ofverbevist, foruden andre Slagsmaals Bøder og Helligbrøde til Lovmæssig Mulct burde ansees, herpaa Dom begiærende.

Den indstævnte hafde intet at forevende uden sin Druchenskab, sigende sig herom ganske Være uVidende, og Vilde betiene sig af den Øg Knud Oskiær ham hafde tilsagt, hvoraf Deres Klameri skal Væ(re) begiynt, i det øvrige med billig Dom fornøyet.

Afsagt.

Som De 3de indstævnte Widner alle eenstem/m/ig forklarer Rognald Skiple med Knud Oskiær Ved Kirchen næst efter Guds-Tienistes Forretning hafve slaes, hvilchet den sigtede, sig siger iche kand

1712: 137b

erindre, som den tid Var druchen, kand saadan hands paaskud dog iche tilstræcheligh ansees, men for øfvede Pust og Næfvehug paa KircheVey tilfindes Rognald Skiple efter Lovf: 6 B: 9 Cap: 18 Art: samt conference med same Bs: og Caps: 23 Art: at bøde 3de 15 Lod Sølv, samt Helligbrøde 3de Lod Sølv, saaVelsom Processens Omkostning 2 mrk. \inden 15 Dage/ angaaende de ordinaire Slagsmaals Bøder hafver Welædle!! Hr: Com/m/issarius efter Slotslofvens ordres af 8 Jan: 1711 om Bøigdefolchets Forseelse med Druchenskab og Slagsmaal, Welbaarne Stiftbefalningsmandens resolution nærmere at anVise, da Videre Kiendelse Lovmæssig skal paafølge.

6. Hafde SaaVel Hr: Com/m/issarius Risbrech, som Hendric Weinvig Giæstgifver paa Vos efter Opsættelse paa Som/m/er-Tinget formedelst den Sigtedes udeblivelse ladet atter i Rette kalde Rognald Skiple for ofverlast og Skieldsord Giæstgifveren af ham er ofvergaaen, den indstævnte mødte tilstaaende Warselen, derhos fragaaende Sigtelsen, hvorpaa de indstævnte Widner Peder Seim, Arfve Ullestad, Mons Ellingsøn Aure, og Knud Olsøn Huusmand blefve paaraabte herudinden at gjøre Forklaring, af hvilche de 2de ichun mødte nemlig, Peder Seim og Knud Olsøn, hvilche begge Eden blev forelæst og paalagt, hvornæst

det første Widne forklarede, Edlig, sig hafve hørt Rognald Skildes!! (Skiæltes?) med Giæstgifveren og imidlertid {sagt} \kaldet/ Hen-

1712: 138

dric for een Pracher (Procher), Wætling og Tobachs Hendrich, sagde ham derhos sætte 12 Pin/n/er i een mrk. Tobach, og Wære Wærd at faa noget, derpaa Hendric gich ham nær bedende ham sla!! (slaa), som hand dog iche saa Rognald det ringeste gjøre, men gich efter ofvertale fra GiæstgifVeren, som tilspurte, om hand iche erindrede same tid, Rognald sige ham hafver staalet sin Tobach, og løyet for Præsten at hand 2den Pinsedags Aften i hands Huus hafde Waaren ophav til Klam/m/eri, hvilchet Peder aldt fragich, sigende sig iche mere, end forklaret Var, at Wide

Det 2det Widne Knud Olsøn Wandt Edlig sig herom aldeles {Edlig} \intet/ Wære Widende, og hverchen hafve hørt nogen Skiildsord ey heller seet nogen haandgierning af Rognald Hendrich Weinvig til fornærmelse Være skied.

Citanten Hendric Weinvig Var paastaaende, De 2de udeblevne Widner, hvis Kaldsmaal Ved stævnevidnerne Lensmanden og Tollev Grofve, angaaende Mons Ellingsøn Aure Edlig blev afhiemplet, saaVelsom Arfve Ullesta, som iche kand gotgiøres Wære lovlig stævnt, maatte forelægges Lovdag under Bod at møde, som Sagen for deres absence fornødentlig maa opsættes.

Afsagt.

Citanten hafver de 2de udeblevne (Wid)ner Lovlig Warsel at gifve til næst stundende Ting, da Mons Ellingsøn sa(me) under 2de Lod Sølv paalegges at møde.

7. Havde Giæstgifveren Ved Aad Lierhuus og Niels Knudsøn paa Ny ladet indstævne Haldor Rognaldsøn, efter opsættelse paa Som-

1712: 138b

mer-Tinget, formedelst hands udeblivelse, fordj hand imod Giæstgifverens Constitution og Instrux af Byen har hiemført 4 Pd: 14 mrk Tobach, hvoraf hand eendeel paa Bøigden og sær paa Wangen Giæstgifveren til Forprang skal hafve afhændet,

den indstævnte Vedtog nærværende Lovlig Warsel, sagde sig udj Tobachen ichun et pd Være Eyende, det øvrige at tilkom/m/e sin Kamerat Erich Hembre til deels og andre som Ifver Bøe, hvilchen de Vedkommende efter Paalæg paa Som/m/er-Tinget iche hafde indstævnt eller tilstædebragt herudj at giøre Forklaring, noch blev foregifven Jon Lunde herudj Være eyende 5 mrk. hvortil sig hafve fremsendt 3 mrk. 2 s. \hd/!! (hand) for Retten nærværende med Eed bekræftede.

Hvorpaa saaVel Fogden efter Stifttbefalningsmandens ordres til Deres Mayts: Sigtes obagt, som Giæstgifveren til sin ufor nærmelse, og constistutions Vedligehold Vare paastaaende Warenes conFiscation samt tilstræcheligh Bod for Forbuds Brydelse, som Arresten uforgribebelig!! formodes at stande Ved magt,

den indstævnte foregav sig om Giæstgifverens Beskichelse og Privilegio Være ganske ukyndig og uVidende, saaVelsom om aldt Forbud, deraf formodende for begangne Forseelse den/n/e gang som første nyde forskaansel, som hand til sin og sin Faders Nødtøft allene hafde kiøbt Tobach, efterdj hand sig af Giæstgifverens Tobach som udøgtig ey kunde betiene.

1712: 139

Fogden Var derimod foregifvende Giæstgifverens Constitution og paafølgende Forbud om ald Forprang paa Tinget Være Ved publication igientagen, og derfor ingen undskiyldning herudj kunde gielde, derforuden, om nogen paa Giæstgifverens Warer hafde at anche, maatte det paa behørige stæder andrages, og hand iche Ved fornærmelig forprang præjudiceres.

Efter tilspørsel om noget mere i Sagen Var at foregifve, War Fogden paastaaende fuldkom/m/en Fyldestgiørelse hos Cautionisterne i Fald hos Hofvedmanden noget af Tobachens Wærd maatte fattes, herpaa Parterne med Dom fornøiede.

Afsagt.

Endskiønt Kongl: Mayts: Foged, saaVelsom Giæstgifveren ere paastaaende Dom og Bod ofver den Sigtede, som for Arrestes eller Forbuds brydelse, 3de 40 Lod Sølv, kand dog herudinden ey anderledes for billig kiendes, baade fordj ald Arrest og Forbud paa noget Vist Specialiter bør lyde og forkyndes, som den formeente Tobachs Forprang dog iche egentlig gjør, ey heller i det publicerede Forbud paa Waartinget d: 17 Martij 1711 uden øelsal

particulair angaar og determinerer, saa tilfindes Haldor (Rog)nalsøn de medhafvende 4 Pd: {Tobach} 9 mrk Tobach /: exciperet de 5 mrk Jon Lunde Edlig har forklaret sig hafve gifvet com/m/ission at købe /: \forelagde Lovdag/ til Sagsøgeren efter Lofv: 3 Bogs 8 Cap: 1 Art:s formeld om omløbende Kræmmere, hafde forbrudt, og hos Medeyende

1712: 139b

igien at søge regres, derforuden for den/n/e paatalte første gangs forseelse, den hand med uVidenhed undskiylder, til stædets Fattighuus 2 L: Sølv, som og til Monsr: Weinvig processens Omkostning med 1 Rdr: 2 mrk. aldt inden 15 Dage under Nam, hvad hos den Sigtede som Hofvedmand \herav/ maatte fattes, hafver Cautionisterne Knud Finde og Peder Seim efter deres cautions forpligt af 3 Majj 1712 efter paatale Wedbørlig at rappondere.

8. Havde Kongl: Mayts: Foged til Kongl: interesses og Sigtes observance, saaVelsom Giæstgifveren for tilføyede fornærmelse Ved Lensmanden og Torgier Hylle ladet i Rette kalde Ole Skomager, at ansVare sin ofte øfvede Forprang Ved Øelsal, den indstævnte mødte Wedtagende Lovlig Warsel, foregifvende sin Datter, efterdj hands Kone Var siug og Sengeliggende, i sin fraVærelse hafve tappet, hvor meget Vedste hand iche, for tilstædeværende, herom forklaring at giøre Vare af Citanterne indkaldede Aad FladeqVaal, Peder GiærsqVaal, Elling Berie og Ifver Win/n/ie, alle tilstæde, og modtagende Lovlig Kaldsmaal, da Eden Dem alle blev forelæst og paalagt Ved dessen afleggelse at Widne sandhed. Derpaa det første Widne Aad FladeqVaal aflagde Eed og følgende Widne at hand 4 uger ungefær herfor kom ind til Ole Skomagers, hvor hand begiærede for sig og

1712: 140

sin Sønne-Kone 2 potter Øl, da hand fich først een, som hand delede med sin Søn/n/e-kone og Elling Bergie, dernæst Vilde Skomagerens Kone lefveret ham penge tilbage for den anden Potte, hvilche hand Weigrede at imodtage, men Var Øl derfor igien forlangende, som hand og fich, og derfor betalte 4 s. mere hafde ey herom at Widne.

Det andet Widne Peder GiærsqVaal forklarede Edlig, at Være Ved same tid, som Aad FladeqVaal, med sin Broder Knud Rong og Ifver Winnie indkom/m/en hos Skomageren, hvor hand efter begiæring af Skomagerens Kone fich 2de Potter Øl mod betaling 4 s. som de der fortærede, herom ey mere Widende.

Det 3de Widne Elling Berie Edlig forklarende, af Aad FladeqVaal være indbøden hos Skomageren, hvor hand med ermeldte Aad drach 1 potte Øel, hafde herom ey mere at Widne.

Slutlig Widnede Ifver Win/n/ie efter aflagde Eed, Peder GiærsqVaal paa sig hos Skomageren hafve spenderet 2 Potter Øl, de hand med 4 s: betalte, ey mere herom Vedste at sige.

Den indstævnte hafde herimod intet at foreWende, uden sin Nød og slette Wilkaar, nødde Dem til saadan Øelsal, bedende om medlidig consideration og forskaansel i forVentede Bøder, derhos forsichrende efter dags om alvorlig enthøldelse fra ald Forprang og Øelsal, for resten submitterende sig Lovmæssig Kiendelse.

1712: 140b

Hvorpaa Fogden Var i Rette settende, den indstævnte Skomager, som mange foregaaende publicerede resolutioner fra forige og itzige Stifttbefalningsmænd, samt Forbud til Dem om

Ølsal special giort og forkiyndt, samt adVarseler Ved forhen passerede Stevnemaal og Forskaanseler \uagtet/ eftter Deres Mayts: Høystbydende Lov til Wolds-Bøder maatte ansees.

Dernæst Giæstgifveren paastod skadesløs Dom saaVel andre til skræch og Afskiy, som ham til refusion for anVente Omkostninger,

Eftter tilspørsel hafde Parterne intet mere i Sagen at andrage men Lovmæssig Kiendelse forlangede

Afsagt.

Som Ole Skomager uagtet Høiædle og Welbaarne Estat-Raad Tonsbergs første constitution til Giæstgifveren Hendric Weinvig af Dato 31 Maij 1710. hvorudj ald fornærmelse forbydes, og Fogden tilholdes ermeldte Giæstgifver at soutinere, samt itzige Stiftamtmands Høyædle og Welbaarne Hr: Justits Raad Undals senere Foranstaltning til Kongl: Foged Sr: Daniel Raunsberg om Forbuds forkiyndelse til alle fornærmende og ofvenmeldte Giæstgifvers Soutinence af Dato 11 Febr: 1712, saaVelsom den Kongl: Slotslovs Høianseligste confirmation paa forrige Giæst gifveren meddeelte

1712: 141

Instrux og recom/m/endation til Stiftbefuldmægtigmanden om fornøden assistance, og derforuden Ved Monsr: Peder Borch som Fuldmægtig i Fogdens Sr: Glads absence hands speciale hver i sær forkiyndte Lovlige Forbud paa ald forprangelig Ølsal i 2de Mænds nærværelse d: 23 Jan 1711. derforuden uanseet forrige advarende Afsigt for lige forseelse hændet Paa Som/m/er Tinget 1711, dog paa ny har understaaet sig med utilladelig Øelsal den Forordnede Giæstgifver at fornærme, som med Lovfaste Widner er tillagt og ofverbeVist, og Kongl: Mayts: Foged til Deres Mayts: Sigtes observance Dom til Wolds Bøders tilfindelse er paastaaende, saa tilkiendes Ole Skomager efter Lov: 1 Bog 19 Cap: 17 Art: og ofvereensstemmende 22 Art:s foresigende, for ofVertraade Lovlige Forbud at bøde 3de 40 L: Sølv inden 6 ugers forløb efter Dom/m/ens datum under paafølgende Faldsmaal til Kongen.

9. Havde Jon Lunde efter opsættelse paa Som/m/er-Tinget atter Ved Niels og Knud lille Høen ladet i Rette kalde Halver Sousiord at erlegge de hos ham tilfundne Bøder for smerte og Skade 8 Rdr: samt udlagde Penge 2 Rdr: 2 mrk.

den indstævnte mødte Wedtagende Lovlig Stævnemaal, kunde ey heller fragaa

1712: 141b

Krafvets rigtighed, hvorpaa Citanten Var [paastaaende]? skadesløs Dom til Capitals erleggelse, samt Omkostningers billige erstatning maatte ansees, Contraparten iligemaade med Dom fornøyet.

Afsagt.

Halver Sousiord tilfindes efter krafVets friVillige tilstaaelse til Citanten Jon Lunde de paafodrede 10 Rdr: 2 mrk. at erlegge, saaVelsom anVendte Omkostninger med 4 mrk. at fyldestgiøre aldt inden 15 Dage under Nam og execution.

Herpaa opsagdes Retten for den/n/e Dag Kl: 10.

D: 5. ejusdem Sattes igien Retten betids, og Sagerne paaraabtes, Da fremkom

1. Giæstgifveren Hendric Weinvig, som hafde efter seniste opsættelse formaaet Mons Ellingsøn som Widne at møde, i den indstævnte Skiildsmaals Sag imellem Citanten og Rognald Skiple, blev ham derfor Eden forelæst, og formanet at sige sandhed. Aflagde derpaa

Widne med Eed, allene hafve hørt, da Giæstgifveren og Rognald skiendtes, Rognald kalde Giæstgifveren Pracher (Procher), og sige ham sætte 10 á 12 Pin/n/er i een mrk. Tobach, blev derpaa tilspurt om hd!! (hand) iche hafde seet Rognald sla eller spende Giæstgifveren, eller skielde ham eftter Sigten for Tyv og Løgner, hvortil aldt hand svarede Ney, mere herom ey Widende.

Hvopaa!! Citanterne Var Dom forlangende som af Contraparten og blev samtøcht at imodtage.

1712: 142

Afsagt.

Som de 2de Widner Peder Seim og Mons Ellingsøn eenstem/m/ig forklarer hafve hørt Rognald Skiple mod Giæstgifveren hafve brugt UbeqVens ord, nemlig kaldet ham Pracher, da endskiønt den instævnte foregifver sig saadant ey kunde erindre, tilfindes hand dog eftter Lofv: 6 Bogs 21 Cap: 4 Art: til Sagsøgeren at bøde 2 L: Sølv, samt den forurettede Processens Omkostning 2 mrk. inden 15 Dage under Nam.

2. Hafde Giæstgifveren Ved Lensmanden og Torgier Hylle stævnt Rognald Skiple for øfvede Skielsdord imod hands Wærmoder næstleden Som/m/er Ved Completeringens holdelse, da hand hinde for Hex skal hafve kaldet

den indstævnte Vedtog Lovlig Warsel, fragaaende sigtelsen, hvorom hand sagde sig ey Være ringeste Widende,

derpaa Citanten fremkaldede Widner herom forklaring at giøre nemlig Ole Haarve og Skach Hellesnæs, begge nærværende og Lovlig stævnde, som eftter forelæste og aflagde Eed forklarede,

Ole hafde hørdt spørge, dog ey Widende enten af Giæstgifverens Wærmoder eller Kone, hvad een Hex Var, Dertil Rognald svare, hver gang ieg kom/m/er herind hexer du mig af, kun(de) herom ey mere sige.

Dernæst Skach Hellesnæs Edlig Widnende Giæstgifverens Wærmoder hafde skiended og tiltalt sig, da Rognald dertil svare, det Wære een slem Wiis, at hun hexet og skiendte paa ham og andre, som der ind-

1712: 142b

kom/m/er, derpaa \hinde/ skiydende til Widne, sigende ham det som een Skielm skulde hafve sagt, mere herom Wedste hand iche.

Hvorpaa Citanterne Vare paastaaende, Com/m/issarius, at den Sigtede for ubeqVems ord maatte multeres, Giæstgifveren dernæst tilstræcheligh erklæring paa sin Wærmoders Wegne, samt erstatning for Processen.

Hvorpaa Rognald eftter tilspørsel om hand saadant Wilde Wedstaa, sagde sig hverchen Wide eller Wilde hinde saadant hafve tillagt eller tillegge, men kiendte hinde at Være een ærlig og uberøgtet Kone i alle maader.

Derpaa eftter Parternes forlangende.

Afsagt.

Som den indstævnte iche Ved tilstræcheligh Widnesbyrd er tillagt ubeqVems ord mod Giæstgifverens Wærmoder hafve brugt, som det ene Widne forklarer ingen \saadan/ beskiyldning hafve hørt, og begge Wed Hexen Vil hafve skienden forstaaet, den Sigtede derforuden for Retten Giæstgifverens Moder!! som een brav, ærlig og uberøgtet Kone, søm/m/elig erklærer, saa frikiendes Rognald Skiple denne Sag angaaende for paastaaede Bod, {men} \dog/ processens Omkostning til Giæstgifveren med 1 mrk. 8 s. at erlegge.

3. Havde Giæstgifveren Ved Lensmanden og Torgier Hylle ladet i Rette kalde Brite Peder Jonsøns, for forseelse med Ølsal imod lovlig gjorde Forbud, den indstævnte mødte iche, med!! (men) Ved Knud Finde

1712: 143

lod Warsels modtagelse sige, og sig undskiyldte som sengeliggende for svagthed, saaVelsom alderdom, sig ofver 90 aar henstreichende, ermeldte Kund!! (Knud) Finde fragich sigtelsen eftter hindes ord, hvilchet hun iche Var erindrende, enten hun har solt eller gifvet, men med Widners forklaring fornøyet, som da blefve paaraabte og Eden forelæst samt paalagt, hvoreftter den første

Aad Groufve forklarede Edlig, Være indkom/m/en til Brite Peder Jonsøns, hvor hand forefandt Giæstgifveren, samt derforuden 3de Mænd, i Kiøchenet, saaVelsom Stuen fuld, men ganske ey om nogen drichende Warers betaling Wære Widende, ey heller seet noget fortære uden hvad Ole Grofve /: hvis Kone same dag holdt Kirchegang :/ med sig hiem/m/e fra hafde med bragt, at tractere de hinde medfølgende Koner, mere herom ey Widende.

Det 2det Widne Ole Grofve Wandt Eedlig, same Søndag til Kirchen hafve medbragt een liden deel Øl og brendeViin, hand i Bergen hafde kiøbt, hvormed hand Ved sin Kones Kirchegang, gjorde nærværende W(en)ner og Naboer til gode, men Brite so(m) Wertinde at tappe eller skienche noge(t til) da nærværende for betaling hafde ha(nd) iche seet eller fornum/m/et, allene sig (af) ermeldte Brite Være gifven een Potte (Øl) eftterdj hands Kone Brite et Melchebytte same morgen hafde foræret, Giæstgifveren spurde hernæst, om hand iche saa, da hand skiød til Widne de Mænd i Kiøchenet sid-

1712: 143b

dende driche, hvilchet hand sagde sig ey Wide ey heller mere herom at sige

Giæstgifveren Var opsættelse forlangende for at tilVeyebringe andre bædre og tilstræcheliger Widner herudinden at giøre forklaring, hvormed Knud Finde som i Rette staaende Var fornøyet.

Afsagt.

Eftter Citantens billige paastand og Widners paaraabelse, samt samtyche af Contrapartens Fuldmægtig, bevilges Opsættelse i Sagen til næste Rettes dag, da foregivne bevisligheder maa indkaldes til nærmere Lovmæssig Doms paafølge.

4. Havde ÆrVærdige Hr: Niels Weinvig Ved Lensmanden og Arfve Ullestad ladet i Rette kalde Lars Gulichsøn Ullestad, fordj hand udj Præstegaardens Skov skal hafve hugget et Læs Ospetræ, hvormed Citanten ham paa hiemVeyen har antrefft,

den indstævnte mødte, tilstaaende Warselen, derhos sigende Vel hafve mødt Sognepræsten med et Læs af ermeldte Weed, men same i Lensmandens Skov hafVe hugget, af hvilchen hand hafde Frihed at hugge Hassel Træer,

Citanten Vare derimod paastaaende, den indstævnte maatte tilfindes for ulovlig Skovhug, som hand meente i PræsteGaardens Skov Wisselig Være huggen, som hand, saaVelsom Formænd Nedre Raa, hvor same træer ere fældede, fuldkom/m/en tilegner, eftter Lofvens tilfindelse maatte til Bod ansees,

Contraparten foregav, sig ey bedre Være Vidende, end i Lensmandens Skov hafve hugget eftter forlov, som nærværende same tilstod, og formeente, same Skoufve-Teig sig tilhøre,

1712: 144

der eftter LangVarig brug, Tvildens Opsiddere ey er fra Vunden, derfor for SognePrestens paatale frikiendes, som uVidende baade om Marcheskiæl, og Præstegaardens Eyendeel.

Com/m/issarius Risbricht Var sin paastands reservation angaanede tiltale for ulovlig Skovhug begiærende i Protocollen maatte indføres til nærmere paafølgende Kaldsmaal.

Parterne eftter tilspørsel med Dom fornøyede.

Afsagt.

Som Lars Gulichsen foregifver sig af Lensmanden hafve haft Lov og frihed i hands Skov at hugge, det eyermanden nærværende selv tilstaar, og om noget Marcheskiæl ey Være underrettet, derforuden hverchen noget Document angaaende Præstegaardens og Tvildes Eyendele i Rette lagt, eller enhver af ermeldte Eyende, Ved Dom paa Aastædet til Dags adskildt, saa hensettes Sagen til nærmere foregaaende Granskning og paafølgende Aastæds Dom eftter Lofv: 1 B: 17 Cap: 1 Art: da Citanten dereftter sine pretentioner Widere Lovmæssig hafver at Fuldføre

5. Havde Joseph Grindeland Ved 2de Mænd ladet Ole Bidne lovlig Warsel gifve at erlegge de 3 Rdr: hand eftter forlig paa Tinget for et Qværnehuus til hands Formand Ole Gr(in)deland Var skyldig,

den indstævnte Vedg(ich) lovlig Være Warslet.

Citanten hafde og (til)Weyebrach!! (til)Weyebracht) Sognepræsten herudinden at Widne som aflagde følgende Edlig forklaring, (at) hafve bivaanet deres forlig eftter ergangne (Dom) at, Ole Bidne skulde gifve Ole Grindeland betaling for det omtvistede Qværnehuus, som de!! (det?) da forefandtes, men ey erindrede, enten Qværnen derudj skulde Være indbereget, eller

1712: 144b

ey, iche heller prisen, hvor meget Huset skulde koste, hafde og 14 Dage tilforn Vaaren med Ole Grindeland Ved Huset, som da med Dør og Laas Var forsiunet, mere ey Widende.

Flere Widner hafde Citanten ey indkaldet, men den indstævnte tilstod selv hafve lofvet den afdøde Ole Grindeland 3 Rdr: for titermeldte Qværnehuus, hvilchet hand eftter aftale, som forefandtes, skulde nyde med aldt naglefast, undtagen Qværnet, men siden Ole Grindeland hafve frtaget Laaset, og saaledes brudt først det sluttede Forlig, hvoreftter Dør bedskier og mere er bortrøfvet, saa hand ey den belofvede Sum/m/a formener kunde ansvare, men forlangede enten uVillig Wurdering, eller holde sig Dom/m/en eftterretlig, derforuden Var de paafodrede 3 Rdrs Krav som Retmæssig giæld ey Ved Skifteforretningen eftter Ole Grindeland {som} Være indført eller udlagt, og saaledes enten Arfvesvig Være begangen, eller det indstævnte Krav Være ugiydlig.

Afsagt.

Som det paatalte Qværnehuuses Wærd eftter Citantens paastand 3 Rdr: iche paa Arfve-Tomten eftter Ole Grindeland blant Boens rigtige Indgiæld er anført, og Ole Bidne at betale tilfunden, derforuden Joseph Grindeland ey kand giøre \got/ Qværnehuset efter forlig med aldt forefunden naglefast Være Ole Bidne ofverlefveret, saa frikiendes Ole Bidne for de paatalte 3 Rdrs erleggelse, som og Processens Omkostning.

6. Havde Knud Giære Ved Lensmanden og Tolleiv Groufve ladet i Rette kalde Mons Fænne, at betale 24 Rdr:, hand hannem laent!! (laant) hafver, at købe sin iord, som hand iche eftter

1712: 145

gienløfte om Fri Støels Havner aarlig at forsiune har holdet ord,

den indstævnte mødte tilstaaende lovlig Kaldsmaal,

Citanten Var eftter Stevnemaalets indhold Dom og Pengers erleggelse paastaaende, som Contraparten iche kunde fragaa at hafve an/n/am/m/et til Laens de Paakravde 24 Rdr: som hand siden hafde lofvet sin Datter Mons Fænnens Kones same Penge at forære, og derimod hos Mons nyde for sin Livs Tid Støelshavner til fornødenhed aarlig, derhos foregifvende paa Skiftet same Penge Være ufodret, tilbydende hereftter som tilforn Støels havner aarlig fri, derhos søgende forlig hos sin Wærfader, som hand og imodtog, derpaa hinanden for Retten haandtagende, hvorved Processen paa alle sider ophæfvedes.

7. Havde Niels Østhuus Ved 2de Mænd ladet i Rette kalde paa ny eftter opsættelse paa næstleden Som/m/er-Ting at tilsvare og fyldestgiøre den resterende Afgift af 1 Pd: hands Arfvedeel udj Lie som Hadle selv 5 aar brugte, med Bygsel, og ofverbygssel paa 8 ½ mrk. i same gaard, saaVelsom første bygsel paa same part 2de gange senere tilfalden, Ved Ifver og Tolleiv Groufves Fæste, derforuden 9 aars afgaaende Landskiyld, i {9} \5/ Aar 6 Rdr: aarlig /: Odelskatten fradrage: / 2 mrk. tilsa(men) 10 mrk. første Bygselen hver gang 4 Rdr: 6 s.

Den indstævnte mødte Vedtagende Lovlig Warsel, sigende sig intet hafve oppebaaren uden den Landskiyld hand Citanten som Myndling har lefveret, og derforuden de lefverede 9 mrk. Første Bygsel resterende eftter Tosten Li, Halvers Formand, paa Skif-

1712: 145b

tet udlagt, men 3de Tage hverchen hafve søgt eller oppebaaret, som \eftterdj/ hand, som Stivfader hverchen eftter Rettes Wærges Lars Tachles Død blev Formynderskab paalagt, eller med Samfrænders samtøche friVillig af ham antagen, sig selv angaaende blev Fæste ham af Formynderen Lars Tachle nægtet, derofver hand formeente sig for den pretension blifve fri, Landskiylden formeente hand maatte op løbe imod den umyndiges Ophold, som da hand iorden tiltraade ichun Var 7 aar gammel, med Landskiylden havde hand sig til oppebørsel allene for Odelskattens rigtighed befattet,

Citanten Var med de oppebaarne 2 Rdr: af Ifver Lj fornøyet, som hand døde for hand fich iord tilstaaet, rester saa eftter foregifvende paa Bygsel /: foruden Hadles :/ og de af Tolleiv \G:/ lefverede 2 Rdr: samt af Hadle 3 mrk. af de 9, hand siger hafve betalt, saaVit hand kd!! (kand) erindre, hvorimod Hadle dog omstændiglig forklarer same 9 mrk hafve betalt, hvormed Nils Østhuus og lode sig nøye, Bygsel som formeldt 3 mrk. 6 s. Tredie Tage af Hadle for 1 Pd: i 5 aar 3 mrk. 5 2/3 s. af de andre formedelst hands forsøm/m/else af 1 Pd: 15 mrk. i 10 aar, á \hvert 3de/ aar{...} 4 mrk. {18} \2/ s. tilsamen 1 Rdr: 4 mrk. 6. herforuden Landskiyld hos Hadle for 5 aar af 1 Pd: 10 mrk. er 14 mrk. 11 s. i aldt 5 Rdr: 2 mrk. hvilchet hand uforgribelig formeente Hadle, saa Vit hand, Landskiylden har oppebaaren iligemaade burde indrefven og ham betale, samt Processens Omkost-

1712: 146

ning,

den indstævnte derimod foregav sig, hverchen Være Fød eller sat Wærges og derforuden uVederhæfttig Citanten at ansvare, sær eftterdj den Fødde Wærges, Halvbroderen Jon Kinne Wærgemaalet ey har antaget efter Myndige aars tiltrædelse, formeente herofver for Citantens Krav Være angerløs, sær eftterdj hand {har} siger hafve gifvet Nils Østhuus i hiem/m/egiftt 6 Rdr: foruden Bryllups Omkostning til 12 Rdr: beregnet,

hvilchet Citanten aldt iche kunde fragaa, men sagde sig derimod uden Løn til sin Alders 20ende hos ermeldte sin Stivfader og Moder hafve tient, Var dog fornøyet med decourtering

og fyldestgiørelse imellem Haldles!! (Hadles) Afgiftt og sit Bryllups bekostning samt hiem/m/egiftt i det øvrige Dom forlangende, hvormed Contraparten Var tilfreds.

Afsagt.

De af Citanten paaeskede Rettigheder i Første og 3de Bygsel bestaaende nemlig hos Halver Ljes Formand \f: B:/ Tosten 3 mrk. 6 s. samt Trede!! (Trende) Bygsel hos Tolleiv Groufve og Tosten og Halver Lj, hafver Had(le) UqVitne som sig til deels med Wærgemaalet angaaende Landskiylds og (...?)gen første Bygsels oppebørsel har befattet, til Citanten Niels Østhuus at erlegge, /: efterdj hand iche har søgt hand som Myndlings bæste, ey heller paastaaet den fødte Wærg Formynderskabet maatte paalegges /: {herforuden} med 2 Rdr: 1 mrk. 11 2/3 s. saaVelsom Processens Omkostning, med

1712: 146b

24 s. aldt inden 15 Dage under Nam, Skulde Hadle Citanten Niels Øftthuus for paatalte og tilfundne Krav ey tilstræcheligh kunde fyldestgiøre hafve hand den fødte Wærg efter Lofvens Anledning retmæssig at Søge, hvorudinden efter Lovlig Omgang skal Kiendes Ret.

8. Havde Jacob Fære Ved Lensmanden og Torgier Hylle ladet indstævne Siur Qvaale at erlegge sin Broder Siur Ellevsøn efter accord og Løfte 1 Rdr: for et Sæl, ham Arfvelig Var tilfalden,

den indstævnte mødte, tilstaaende Stævnemaalet,

hvorpaa Citanten Var paastaaende, Siur Qvaale efter tilsagn maatte betale Siur Ellevsøn Sælet, som paa Skiftet efter hands Fader for 5 mrk. Var udlagt, eftersom hand sidstleden Som/m/er saaVelsom forige Sælet hafver brugt, som same tid Ved Waade ild er beskadiget og fordærfvet,

Contraparten Var fragaende!! sig Siur Ellevsøn noget for Sælet hafve tilsagt, formenende saadant huus, som dog paa øde Toftt Var opbyggt, burde tilhøre, og derfor sig intet burde gifve,

Citanten Var i Rette sættende, efterdj hand nægter om Sælet Være accorderet, ey heller for Leye har haftt det i brug, billig burde tilfindes at betale tit ermeldte Sæl, saaVelsom 2de aars deraf gaaende Leye, herpaa Dom paastaaende, dermed contraparten fornøyet.

Afsagt.

Som Siur Qvaale Sælet uden forening

1712: 147

med den Eyende sig til brug 2de Som/m/ere har antaget, og det imidlertid Ved Waade Ilds ofvergang er beskadiget og fordærfvet, da, endskiønt hand nægter, om een Wis Penge derfor Være forenet, formenende {med} gaarden med saadant huus burde Være forsiunet, tilfindes efter Lofv: 6 B: 9 Cap: 2 Art: at betale Eyemanden same Sæl efter Wurdering med 5 mrk. samt Leye for 2de aar á 8 s. 1 mrk. derforuden processen med 1 mrk. 8 s. aldt inden 15 Dage under Nam.

9. Havde Noch Jacob Fære Ved næstermeldte stevnevidne i rette kaldet same Siur Qvaale for 1 mrk. resterende paa 2de købte Øger,

den indstævnte mødte tilstaaende stævnemaalet, sagde sig at indeholde den paatalte mrk. fordj hand iche hafde faaet Bidsel med de 2de købte Øger, hvilchet hand formeente sig billig burde tilkom/m/e,

Citanten paastod Øgerne uden Bidsel baade Være solte og Wurderede, derofver Dom til betalning paastaaende.

Afsagt.

Siur Qvaale tilfindes efter egen tilstaaelse at betale Siur Ellevsøn den paastævnte 1 mrk, som hand formedelst bidsels fattelse ey har føye den at nægte eller indeholde, saa Velsom Omkostning 1 mrk. 8 s. under Nam.

Efter paaraabelse fandtes ingen, som Vilde gaa i Rette, men fremkom

Anbiørn Gr(æe) til publication med et Skiøde udstød af Hans Olsøn Aandeland til sig som Eyere for 2 Løber udj Græe i Bordals Otting beliggende, paa Odels Retten udj same Gaard, hvortil hand nemlig Skiødende paa

1712: 147b

sin Hustrues Wegne har regnet sig Odelsberettiget, same hand transporterer for sig og paarørende, derfor bekom/m/et 12 Rdr: Skiødet dat: Wangen d: 5 Decembr: 1712.

Til Slutning blefve Laugrettesmænd opnævnde, som Retten 1713 skal betiene, Knud Finde, Wiching Grofve, Michel Lj, Tormo Helland, Haafver Skiødal, nye Michel Grævle, Ifver Liøne, og Peder GiærsqVaal, hvilche 3de sidste hos Laugmanden Deres Laugrettes Eed Welbørlig hafver at aflegge, hvorved endtes og opsagdes Retten for dette Tinglav.

Ao: 1712 d: 13 Decembr: holdtes Høste- Skatte- og Sage-Ting for Lyse-Klosters Almue i Hardanger ofverværende Lensmand Ole Ludsand /: af Fogden beordret at oppebærge Skatten, som hand selv for modWind og haardt Wæir ey paa Tingstædet Ludsand kunde comparere /: samt Laugrettesmænd, Hans Pofvelsøn Opheim, Gunder og Engel Ringøen, Samson Fronæs, Aad Aarhuus, Lars Diøn/n/o, Endre BegVig, og Michel Oppedal, med mere Tinglafvets Almue.

Da som intet til publication blev produceret, paaraabtes Sagerne, som Bøigde-folchet indbyrdes hafde paastevnt.

1. Ifver Utne som paa {sine Stivbørns} \egne/ Vegne og Aamund Bu paa sine Stivbørns havde Ved Endre BegVig og Michel Ludsand ladet i Rette kalde Samson og Gun-

1712: 148

der Utne, som {paa} \af/ Deres Part i Skofven skal efter formening hafve hugget, og same hugne Weed imod Forbud avført,

de indstævnte comparerede tilstaaende Warselen angaaende Skovhug, men nægtede for Forbuds brydelse være warslet, hvilchet StævneWidnerne efter tilspørsel ey heller kunde afhiemle, foregifvende, sig saadant ey Være beordret.

Citanterne Vare paastaaende, at de fornærmende maatte for saada!! (saadan) forgribende Skovhug, det de formeente de indstævnte ey kunde fragaa, ey heller bevislig giøre sig same tilkom/m/e, til billig Bod og Straf maatte ansees; og de efterdags som forhen maatte nyde Deres eget ubeskaaret.

Contraparterne foregave sig derimod iche mere hafve hugget, end Dem efter Formening tilkom, som de og agtet at gotgiøre,

Citanterne Vare forlangende Siun og Grandskning paa Aastædet, forinden nogen Kiendelse maatte falde, da de herom at giøre forklaring Widere Widner Vilde tilstædebringe.

Afsagt.

Som den indstævnte Sag angaar forurettelse paa Skov, og derfor behøfver og Besigtelse, saa henVises den til stædet efter L: 1 B: 16 C: 1 Art: hvor da efter Lovlig omgang skal kiendes Ret.

2. Havde Opsiddene!! (Oppsidderne) paa Mit-Sexe og Trappetuun Knud, Tosten, Siur, Aslach, Sylvest og Pofvel Ved Torbiørn og Anders Oppedal ladet indstævne Opsiddene!! (Oppsidderne) paa Øfvste Sexe at svare sin part i den aarlige Støelsleye, de ofvenstaaende Ci-

1712: 148b

tanter til KindserVigs Kirche for Stølen kaldet Solemdal eller Kindse Løb, maa betale, \nemlig 3 mrk. 8 s./

De indstævnte mødte tilstaaende Lovlig Kaldsmaal, hvornæst Citanterne Vare paastaaende, efterdj Alle Sexes Opsiddere ere lige hver efter Andeel brugende i ofvenmeldte Støel KindserVigs Kirche underlagt for 7 Spd: Salt aarlig Afgiftt, enten maatte efter anpart i Deres Jordebrug erlegge samtlige Støels Leye, eller qvitere titermeldte Støel,

De indstævnte foregafve same Støel iche Være Den/n/em til udgiftt eller hafve Vaaren, men De paa Mit Sexe allene til Kirchen Støelsleye hafVe betalt, og dersom de den nu som tilforn iche fri kand nyde, Vil de den før entVige, kunde iche fragaa efter tilspørsel den til fornødenhed fælles hafve brugt,

mere hafde ingen af Parterne at sige, uden de indstævnte begiærede Opsættelse til Deres Jordrottes nærværelse.

Afsagt.

Som De indstævnte ey paaraaber eller udnævner nogen bevislighed eller Vidner hvorved de agter at gotgiøre, sig hafve haftt Frihed den omtvistede Støel uden nogen Afgiftt at bruge tillades Dem ey Opsættelse, men efterdj de selv erbyder sig Støelen heller Vilde qvittere end der af aarlig Afgiftt erlegge, og Citanterne ey kand tilfindes, mere end for De-

1712: 149

res eget brug og nytte at betale, saa kiendes for Ret at Øvste Sexes Opsiddere, som ingen udgiftt til Kirchen Vil afvide sig efterdags fra Stølen Solemdal skal entholde under Videre medfølge af Lofven.

3. Havde Ole Ludsand paa Lars Dirichsøns Wegne Soldat i Kongens Tieniste, ladet Ved Ole Lote og Nils ibid: ladet i Rette Kalde Knud Ludsand, at imodtage Løsning for den halfve Part i Nøsvig skiylvende ½ pd Smør og 1 Faarskind,

den indstævnte mødte, Wedtagende Warselen,

hvorpaa Citanten i Rette lagde 3de brefVe ham fra Soldaten Lars Dirichsøn tilskrevne af 10 Martij, 19 og 21 Augustij 1712. hvorudj hand enstændig begiærer, af sin Morbroder Ole Ludsand hand paa sine Wegne Vilde til sin hiem/m/eVærende Hustru indløse aldt NøsVig om det lod sig giøre, eller halfve Deelen i det ringeste, derfor paastaaende, Knud Ludsand mod Pengers erleggelse, den usolte halve Deel skulde afstaa.

Contraparten foregav derimod, sig Vilde holde den paatalte Jordepart Soldaten til haande, fremViste derpaa 2de brefve fra Soldaten, udi det ene tacher hand ham for skrifvelse og tilbud om Gaarden, den hand paastaar maa Vedligeholdes inden og uden giærdes, af 21 Aug: 1712, i det andet, at iorden for hands Hustru maatte

1712: 149b

Oplades, eller Hands Morbroder det Wilde indtale, sagde derforuden, den part, hvortil Soldaten havde Odels Ræt, Ved forlig, af sig til Erich NøsVig Være ofverdragen, derforuden til Gaardens Forbædring hafve hugget een deel Tøm/m/eret, hvorfor hand forlanger betaling, om hand Jorden skulde afstaa, kunde iche tilegne sig nogen Odels-Ræt, eller nægte Løsnings modtagelse,

Citanten formeente Contraparten giøres fyldest for Tøm/m/eret, naar hands arbeide blev betalt, derforuden forsichrende efter Soldatens ordres og begiæring at holde Ham og hands Kone Gaarden til hænde

effter tilspørsel havde Parterne ey mere at foregifve, men Var Dom forlangende.

Afsagt.

Som Ole Ludsand efter i Rette lagde Fuldmagt og begiæring af Soldaten Lars Dirichsøn er paastaaende og tilbydende Knud Ludsand Løsning for ½ pd og 1 Faarskind i Nørvig, og Knud derimod sig hverchen paa Odels Ræt eller nogen priorite kand beraabe, saa tilfindes hand af Citanten at imodtage nøyagtig betaling saaVel for Godset som og forbædring, samt arbeide paa Tøm/m/eret aldt efter uVillige Mænds billige Wurdering og Lofv: tilhold 5 Bogs 3 Cap: 16 Art: som forbædrings taxation Vil hafve anseet.

Efter 3de ganges paaraabelse fandtes ingen, som Wilde gaa i Rette eller havde stævnt, hvorfor til Slutning Laugrettesmænd blef-

1712: 150

Ve opnævne, som Retten 1712!! (1713) skal betiene, Philippus Ulgenæs, Aamund Ringøen, Hans Langesætter, Pofvel Oppedal, Peder Ureim, Anders Oppedal, Nye Lars Knudsøn Oppedal, og Jon Bleyen hvilche 2de sidste hos Laugmanden Deres Laugrettes Eed lovlig hafver at aflegge, og derpaa opsagdes Retten for dette Tinglav.

Hermed endtes 1712

Tingbok I A.d. 7, 1711-1713, for Hardanger, Voss og Lysekloster
Året 1713

(1713: 150)

Ao: 1713 d: 6 Martij holdtes sædvanlig Waar, Skatte og Sage Ting for Østensøe Skibrede paa den Gaard Bergie, ofverværende Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Ombudsmanden Monsr: Hendric Miltzou, Lensmanden Ole Berfven, samt Edsorne Laugrettesmænd Christopher Næs for Niels Sandve, Baar Stene, Lars Skeye, Erich Klyfve, Ole Brichsøn for Johannes AalVigen, Lars Siursøn yttre AalVigen, Niels Steenstøe og Haagen Fosse med mere Tingsøgende Almue,

Da efter Rettens sættelse for samtlige tilstædeværende lydelig blev publiceret.

1. Deres Kongl: Mayts: Allernaadigste Skatte-Forordning for indeværende [Aar], ordlydende saaVel i Paabud som exception med forige Aars. dat: Kiøbenhavn d: 17 Jan: 1713.

2. Den Kongl: Slotslovs Allernaadigste (An)ordning om alle opbragte Hamborger Skibers løsgivelse uden ringeste Vederlag (og) IndVending af interesserende, samt enthoudelse efterdags fra saadane Skibers opbringelse uden nærmere Deres Kongl: Mayts: expresse Befalning dat: Aggerhuus d: 2 Jan: 1713.

1713: 150b

3. Slotslofvens Allernaadigste Befalning om Krigs Skibers udredelse af Bergen til Landets forsvar og Deres Kongl: Mayts: Tieniste, som Magistraterne i Kiøbstæderne, samt indbyggerne i Stiftet skal kundgiøres med dessen pretension for saadan søe eqvipage dat: Aggerhuus d: 2 Jan: 1713.

4. Slotslofvens Anordning om Dagskattens uopholdelig indrivelse til næstkom/m/ende Foraar hos de indesiddende under militair execution dat: Aggersh: d: 13 Jan: 1713.

Dernæst

1. Bygselsæddel af Prousten ÆrVærdige Hr: Christopher Garman udstæd til Gunder Aamundson paa een halv Løb Smørs og een halv Huds Leye udj den gaard Soldal i Wigørs Præstegield i Hardanger beliggende, som forige Opsidder Lars friVillig opsagt hafver. dat: Ous d: 23 Sept: 1712.

2. Eet Fæstebrev af næstermeldte Proust Hr: Christopher Garman udstæd til Ole Arneson paa een Løb Smørs og ½ td: Salts Leye udj den Gaard Thole i Wigørs Præstegield i Hardanger beliggende, som den afdøde Torbens Kone for han/n/em opsagt hafver dat: Ous d: 30 Octobr: 1713.

Derefter tilspurde Kongl: Mayts: Foged Laugrettet og samtlige tilstædeværende

1. Om der udj Tinglafvet siden Matriculens dato 1667 fandtes nogen opryddede Pladser, hvoraf Skatt udredes, saaog om Leyepenge for ødegaards Jorder, græsning eller Engeslætter, samt om Qværner paa er-

1713: 151

meldte Stæd findes, som Skatt betaler.

2. Om de Widste, noget Arveløs eller forbrudt Odelsgoods, Siette og Tiende Penge, {For}uden Rigs førte Midler, Forlovs Penge for Arvs afførelse af Kongens Gods: dette Tinglav var forfalden.

3. Om nogen Strandsiddere, HaandVerchsfolch eller Huusmænd her fandtes, som Skatt betaler, item om af Deres Kongl: Mayts: Jorder Øfsthuus og Qvamsøe afvigte aar 1712 er falden, samt om same Gods nogen Arbeids Penge svarer, hvortil Laugrettet og samtlige tilstædeværende svarede Ney,

det Fogden begiærede maatte i Tingbogen indføres, og sig under Forseigling meddeles, som iche kunde negtes etc:

Mere Var herpaa Tinget ey med publication eller Sager at forrette, hvorfor Retten for dette Tinglav opsagdes.

Ao: 1713 d: 8 Martij Betientes Waarting med Sager og Skatter paa den Gaard Hougen i Jondals Tinglav, nærværende Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsen, Ombudsmanden Sr: Hendric Miltzou, Bunde Lensmand Lars Drage, samt Edsorne Laugrettesmænd Ifver Olsøn

Svaasand, Knud (Dre)gebreche, Askil MolVen, Aamund Han(de)gaard, Lars Ifversøn Samland, Lars Bircheland for Siur Larsøn Espeland, Guttorm MolVen for Lars Brattebøe, Sylvest Flatebøe for Eilev Sælsvig, med mere Tinglafvet Vedkom/m/ende Almue.

1713: 151b

Da efter Rettens Sættelse først blev publiceret de forhen fol: 150 publicerede og anførte Kongl: Forordning og Slotslofvens ordres.

Dernæst andre Breve og documenter, nemlig

1. Et Skiøde udstædt af Monsr: Johan Galtung til Eilev Sælsvig paa $\frac{1}{2}$ Løb Smør og 1 Giedskind uden Bygsel i den Gaard Sælsvig i Hardanger og Jondals Sogn beliggende /: derfor gifvet penge 85 Rdr: /: med forsihring hverchen af sig eller Børn maa eller skal igienløses, til stadfæstelse uryggelig at holdes under tegnet af Welermeldte Galtungs ældste Søn Lars Galtung, aldt dat: Torsnæs d: 13 Dec: 1712.

2. Et Pattedrev!! (Pantebrev) udgifvet af Monsr: Johan Galtung til Guttorm Olsøn for 25 Rdr: paa 1 Spd: Smør udj den Gaard MolVen i Jondals Sogn og Hardanger beliggende, hvoraf Panthafveren ey mere interesse, end den aarlige Rettighed af den Pandsatte Jordepart maa pretendere dat: Torsnæs d: 25 Febr: 1713.

(3.) Af Welermeldte Johan Galtung udstædde Pantebrev til Askild Siursøn paa 1 Spd: Smør /: for 25 Rdr: lante!! (laante) Penge /: udj den Gaard MolVen i Jondals Sogn i Hardanger beliggende, for interesse af same laente Penge nyder eller begiærer Panthafveren ey mere, end den aarlige Afgift og Landgilde. dat: Torsnæs d: 25 Febr: 1713.

1713: 152

4. Noch udstædde Pantebrev af titermeldte Monsr: Galtung til Siur Larsøn Espeland paa En Løb Smør og 1 Giedskind med Bygsel udj den Gaard Espeland i Jondals Sogn og Hardanger Fogderi beliggende, for 50 Rdr: laente Penge, hvoraf til interesse indeholdes den aarlige Afgift og Rettighed og ey mere pretendes dog bruges Jorden Lovlig og billig, med aldt dens tilliggende /: saaVelsom de andre til brugelig Pant satte Jorder /: dat: Torsnæs d: 11 Xbr: 1712.

Hvornæst Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn Var tilspørgende Laugrettet og samtlige tilstædeværende.

1. Om siden Matriculens dato 1667. udj dette Tinglav findes nogen opryddede Pladser, som Skatt udreder, eller om Leye-Penge for Øde Gaards Jorder, Græsning eller Engeslætter, samt Qværner paa ermeldte Stæd findes, som Skatt betaler.

2. Om De Vare Widende noget Arfveløs eller forbrudt Odelsgoods, Siette og Tiende-Penge, Uden Rigs første Midler, Forlovs Penge for Arvs afførelse af Kongens Gods i dette Tinglav var forefalden i afvigte aaring(er) 1709 og 1710.

3. Om nogen Strandsiddere, HaandVerchsf(olch) eller Huusmænd her i Tinglafvet fand(tes) som Skatt til Kongen betaler, eller ofvenmeldte Aaringer betalt hafver, h(vor)til Laugrettet og samtlige tilstædeværende svarede Ney;

Dette Fogden begiærede maatte i Tingbogen indføres, og sig under Rettens forseigling meddeles, som iche kundes nægtes, men saa passeret, etc:

1713: 152b

End blev til publication produceret Et Fæstebrev udstædt af Sr: Widing Lyse-Klosters Forwalter til Ole Larsøn paa 2 pd 6 mrk Smør samt een halv Huud udj den Gaard Lionæs af Lyse-Klosters Gods i Strandebarm Skibrede beliggende, som forhen af Salomon styrtes for Skat og Landskiyld, Bygselen efter Lofven formeldes betalt, Fæstebrefvet dat: Lyse Kloster d: 30 Junij 1712.

Efter 3de ganges paaraabelse fandtes ingen som Wilde gaa i Rette eller havde stevnt, ey heller Widere at forrette, hvorfor Retten for dette Tinglav den/n/e gang opsagdes.

Ao: 1713 d: 10 Martij holdtes ordinair Waar- Skatte og Sage Ting for Ullensvangs Odde og KindserVigs Almue paa den Gaard Utne, ofverværende Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Ombudsmanden Monsr: Miltzou, samt Edsorne Laugrettesmænd Peder Haaversøn Ureim, Aslach BerfVen, Jacob Winæs, Jon ibid: Lars Thronæs, Asbiørn Age for Jacob Rougde, Orm nedre Berge og Ole Houge med mere Tinglavfets Almue;

Da efter Rettens sættelse for alle tilstædeværende lydelig blev publiceret alle de forhen Fol: 150 anførte og extraherede Deres Kongl: Mayts: og Slotslofvens Allernaadigste ordres og Befalninger

Dernæst

et Skiøde udstædt til Ole Isachsøn Jordal af Torgier Pedersøn paa 9 2/3 mrk Smør, Knud Ellingsøn 9 2/3 mrk Smør, Siur Erichsøn 9 2/3 mrk Smør tilsamen 1 pd og 5 mrk Smør udj den gaard Jordal i Odde Sogn og Kindservigs Tinglav

1713: 153

i Hardanger beliggende, derfor betalt 19 Rdr., Skiødet dat: Utne Tingstue d: 10 Martij 1713.

2. End et Skiøde udgifvet til Lars Olson af Christen Danielsøn paa ½ Løb Smør 2/5 Giedskind 1 1/5 Faarskind, Jacob Espeland 18 mrk Smør 1/5 Giedskind, 3/5 Faarskind, Jacob Hildal 18 mrk Smør 1/5 Giedskind, 3/5 Faarskind, Niels Sandven 18 mrk Smør 1/5 Giedskind, 3/5 Faarskind, Skiødet efter forening betalt, og dat: Utne d: 10 Martij 1713.

3. Et Fæstebrev udgifvet af Ole Torbiørnsøn Yttre Bue til Ifver Olson paa ½ Løb Smør, og 1 Løb Salt udj den Gaard Utne i KindserVigs Sogn og Hardanger beliggende, /: same Jordeprt!! er Ole Bues Brodersøn/n/ers Eyendeel og Odel, hvilchen de paa næstleden Høste Ting er tilfunden at Bygsle til ofvenmeldte Leilænding, som derfor har betalt Bygsel 6 Rdr: 1 mrk. 8 s., dat: Yttre Bu d: 17 Dec: 1712.

4. Et Skiøde udgifvet af Elling Torsøn Wastuun til Orm Jonsøn Nedre Berge paa ½ Løb Smør udj den Gaard Tveet i Røldal og Hardanger Fogderie beliggende, for hvilchen part hand i aldt har udgifvet 37 Rdr: 5 mrk. 8 s., Skiødet dat: Utne d: 10 Martij 1713.

Same Tid fremkom Erich Pedersøn NøsVig for den satte Ret, og tilspurde Laugrettet med samtlige Almue, om icke ha(nds) Fader Peder Halsteensøn nu afdød, Var (paa) Fæderne og Møderne side Den nu i K(iø)benhavn afgangne Tosten Halsteensøns fulde Broder, og same Peder Halsteen(øns) rette Børn og Arfvinger Erich, Halsteen, og Mari Peders Datter, noch ermeldte Sl: Tostens fulde Broder Haldor Halstensøn død og efterladende {sig} een Søn Halsteen

1713: 153b

Haldorsøn, End een Søster til Fader og Moder navnlig Guri Halsteens-datter, herom Laugrettet og andre af Almuen gjorde forklaring, og eenstem/m/ig beiaede ofvenmeldte Peder, Haldor og Guro Halsteens Datter Vare Sl: Tosten Halsteensøns fulde og rette Søskende,

dette Erich Pedersøn paa sine, søskendes og Slegtingers!! Vegne begiærede i Tingbogen maatte indføres og han/n/em af Retten meddeles beskreVen etc:

Dernæst proponerede Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn for Laugrettet og Almuen de same spørsmal, som forhen Fol: 152 er inført og anført, hvilchet samtlige tilstædeVærende her, som paa forige Tigstæd!! (Tingstæd) med Ney besvarede, som efter begiær af Fogden, som passeret, er protocolleret.

End blev publiceret een transport af Jon Hildal til Jon Larsøn paa 1 ½ Spd: Smør udj den gaard Buer /: i Hardanger udj Odde Sogn beliggende :/ som hand tilforn til Pant havde, og nu af ermeldte Jon Larsøn som Odels og Løsningsmand paa sin Kones Vegne for 20 Rdr: indløst, same transport dat: Utne Waarting d: 10 Martij 1713.

(No)ch oplæst et Afkald meddelt Asbiørn Tveisme af Jon Winæs, som sin Wærsøsters Guri Torgiers Datters Wærgemaal 15 Rdr: 2 mrk 10 s. efter Skiftebrevets formeld af dato 20 Majj 1710. har imodtaget, og derfor qvitteret, af dato 10 Martij 1713.

1713: 154

Same Arfvelod og Wærgemaal opbød den tiltrædende Wærge Jon Winæs for den satte Ret, saaVel Løsøre, om nogen Wilde kiøbe i det ringeste efter Wurdering, som og de rede Penge, om nogen mod nøyagtig Pant til Laens Wilde antage, paadet hand i længden kunde Være uden skade og paaanche, dette aldt hand forlangede i Tingbogen maatte indføres, og han/n/em naar fornøden giøres, gifves beskrefven.

Widere Var her paa Tingstædet ey at forrette, eller Sager indstævnte, hvorfor Retten for dette Tinglav den/n/e gang opsagdes.

Ao: 1713 d: 13 Martij blev holden Almindelig Skatte- Waar og Sage-Ting for Ulvigs, Eidfiord og Grafvens Sogner, nærværende Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Ombudsmanden Sr: Hendric Miltzou, Lensmanden Baar Spaanheim, Edsorne Laugrettesmænd Jon Westreim for Elling Ose, Torbiørn Haalven for Torchil Opheim, Peder Herrei, Thron Ærdal for Ifver House, Ole Dale, Tosten Sæd for Endre Tveet, Lars Medaas, og Magnus Leqve for Aad Helgiesøn Haaeim med mere Tingsøgende Almue,

da efter Retten Var sat, blev publiceret de forhen fol: 150 tinglæste Kongl: Anordninger.

Dernæst

Et Gafvebrev udgifvet af Hans Olsøn (Aan)deland til hands Søn Ole Hansøn paa 1 Løb 1 pd Smør i den gaard Herrei i Eidfiords S(ogn) og Hardanger beliggende, hvorimod Gifveren forsichrer de andre sine Børn med lige (....?) gods at fyldestgiøre. af dato 13 Martij 1713.

2. Et Gafvebrev af Helgie Haaeim til sin Datter Ane Aachre paa 1 ½ Spd: ½ Buchskind med Bygsel og Herlighed i Langesætter á mrk. 5 mrk. Dske!! (Danske)

1713: 154b

Et pd. 6 mrk. Smør i Mæland uden Bygsel á 3 mrk. mch:en samt ½ Løb Smør og 2 Løber Salt i Haaeim á ? mrk. mch:en, i aldt til 90 Rdr: beløbende, aldt udj Hardanger beliggende, hvorimod Sønnen Aad Helgiesøn forhen er fyldestgiort, Gafvebrefvet dat: Haaeim d: 29 Nov: 1712.

3. Et Gafvebrev udgifvet af Aamund Erichsøn Wichnæs til sin Søn Lars Aamundsøn paa 2 ½ Spd: Smør ½ Huud og ½ Løb Salt hands rette Odel og Eyendeel udj den Gaard Wichnæs i Hardanger og Ulvigs Sogn beliggende, dat: Eide d: 13 Martij 1713.

Same Tid begiærede Aamund Jeltanæs paa sine Søster Døttres Sl: Tosten Hylles Børns Wegne, at Tinglyse Deres Pengemangel og Odels Ret til 5 Spd: Smør udj den Gaard Hylle i Hardanger og Ulvig Sogn, som af Deres Fader i Deres umyndige aar er solt, forlangende same i Tingbogen maatte indføres, og han/n/em af Retten meddeles beskrefven, etc:

Dernæst tilspurde Fogden Laugrettet og Almuen det same, som paa forige Tinge blev qvæstioneret, og udj Protocollen fol: 150 først er anført, hvortil Laugrettet og Almuen svarede lige med de forige, hvilchet Fogden begiærede maatte protocolleres, og under Rettens Forseigling meddeles beskrefven etc:

End til tinglæsning anVist een Bygselsæddel udstæd af Monsr: Hendric Miltzou til Halsteen Ellingsøn paa ½ Løb 3 mrk. Smør udj Bagne i Hardanger i Ulvigs Sogn beliggende, Fæstebrevet dat: Tingstædet paa Eide d: 13 Martij 1713.

1713: 155

Noch een Bygselsæddel udstæd af Monsr: Miltzou til Erich Ifversøn paa 3 Spd Smør, 1 Giedskd:, og 1 Faarskind udj den Gaard Midaas i Hardanger og Grafvens Sogn beliggende dat: Eide Tingstæd d: 13 Martij 1713.

End een Bygselsæddel udstæd af Sr: Miltzou til Ole Larsøn paa eendel Halsnøe-Kloster tilhørig i Eide med underliggende Røen aldt skiylende Aarlig 2 pd Smør, 1 Buchskind, 1 Giedskind og i Hardanger i Grafvens Sogn beliggende, dat: Eide Tingstæd d: 13 Martij 1713.

Til same Ting og Tid havde Ombudsmanden Monsr: Miltzou Ved Andor Torblaa og David Spaanum ladet i Rette kalde Halsteen Olsøn, og Begge Snares Datter Torblaa for indbyrdes begangne Leyermaal, hvortil Var kiendsgierning, og det besofvede Qvindfolch nu i Barselseng liggende,

paa Delinqventernes Wegne mødte hver Deres Fader, Ole og Snare Torblaa, tilstaaende lovlig Warsel saaVelsom deres børns forseelse,

hvornæst Ombudsmanden Var i Rette settende, begge, som sig eftter tilstaaelse og Kiendsgierning med Leyermaal havde forseet, til billig Bod og straf maatte ansees,

Dr(en)gens og Pigens Fader Vare udj Sagen Opsettelse begiærende, nærmere at erfare (og) persvadere Deres Børn til Ægteskab, som og af Ombudsmanden blev tilladt, med (Con)dition, saafremt de udj formodende Egteskab begge iche Wilde samtyche, da Være tiltæncht næste Som/m/er-Ting Bøderne at erlegge, under Doms og executions paafølge

1713: 155b

Efter Lofven, hvorved Sagen denne sinde beroer.

Som ingen efter 3de ganges paaraabelse fandtes som havde stævnt eller Vilde gaa i Rette opsigdes Tinget for den/n/e Almue.

Ao: 1713 d: 24 Martij holdtes Almindelig Vaar- Sage og restans-Ting med WasVær Tinglavs Almue paa Vos paa Gaarden Haarvei i nærVærelse af Kongl: constituerede Foged Sr: Daniel Raunsberg, Lensmanden Niels HaarVei, samt Laugrettesmænd Torbiørn Tyssen, Joen HaarVey, Siur Boelstad, Mons Dalseide, Gulich Aldalen, Peder HaarVei, Hans Aldal og Knud Strøm/m/e,

Da efter Retten Var sat, blev efterskrevne Kongl: Forordninger og andre ordres Vedbørlig og underdanigst publicerede.

1. Kongl: Allernaadigste paabudne Skatte-forordning for indeværende Aar, som forige Aars dat: Kiøbenhavn d: 19 Jan: 1713.

2. Slotslofvens ordres til Stiftsbefalningsmanden om executions indeholdelse Ved Dagskatten at indrive til Faaraaret, med tilhold inden same Tid Krigsstyren at erlegge under paafølgende execution, dat: Aggershuus d: 13 Jan: 1713.

(3.) End same ordre til Stiftamtsskrifveren Søren Seehusøn!! (Seehusen) om executions opsættelse indtil Vaaren er forbi, af næst ofvenmeldte dato.

4. De forhen fol: 150 extraherede Kongl: Slotslovs Foranstaltning om de opbragte Hamborger Skibers relaxation, samt Krigs-

1713: 156

Skibers eqvipage og udredning af Bergens Byes, og Stiftets Indvaanere.

5. Welbr: Stiftsbefalningsmandens ordre til Fogden efter Hr: General Lieutenant Hausmans Skrifvelse, om 2de entVegne Morderes og 8 Deserteurs navne og Personer at efterspørge i Wosse district, dat: Berg: d: 28 Febr: 1713. NB om Veyenes forbedring og Vedligeholdelse.

Dernæst andre anViste Brefve og Documenter

1. Den Kongl: constituerede Fogeds Sr: Daniel Raunsbergs udstæde constitution til Lensmanden Niels Haarvei, udj WasVær Tinglav paa Vos at Være Lensmand i forige Lensmands Johan/n/es Boelstads stæd, som for Alderdom og Svaghed sig same har frasagt, med hosføyed underretning om hands Embeds Pligt og Kongl: interresses observance, dat: Berg: d: 10 Jan: 1713.

2. Et Skiøde udstæd af Guri Hermunds Datter med hinds Lafværges Ole Hernæs hands consensus, til Johannes Larsøn paa ½ Løb Smør med Bygsel og Herlighed i den Gaard Runseberg i Wasvær Otting paa Vos beliggende, dat: Haarvei d: 8 Nov: 1712.

3. Et Skiøde udgifvet af Brynnelde og Brytteve Ols Døttre Med Deres Mænds Hendric Hiørnevigs, og Siur Liens, samtyche, til Jørgen Olsøn, af hver paa 6 mrk. Smør med Bygsel og Herlighed udj den Gaard Hernæs i Evangers Sogn beliggende, dat: Haarvei d: 8 (.....?) 1712.

4. Et Gafve-brev paa 1 Spd Smør med Bygsel og Herlighed i den gaard Wiche i Wasvær Ottung beliggende udstæd af Knud Olsøn til sin Søn

1713: 156b

Ole Knudsøn, som derforuden lofves og tilsiges af same sin Fader, efter hands Død at nyde og tiltræde den gandske gaard skiylende i aldt $\frac{1}{2}$ Løb Smør, hvilchet af den yngre broder er samtøcht, som derimod nyder nøyagtig fyldest, dat: HaarVei d: 24 Martij 1713.

Til same Tid og Ting havde Welædle Hr: Com/m/issarius Risbriect Ved Lensmanden og Skafferen Niels HaarVey ladet i Rette kalde Ole Føre for øfvede ofverfald mod Marie Michels Datter, hvilchen hd!! (hand) lede ud af Deres huus, hvor hun begiærede Herberge, den indstævnte mødte tilstaaende Kaldsmaalet,

det fornærmede og efter foregifvende udjagede qVindfolch comparerede for Retten, beklagende sig hafve begiæret HusVærelse hos ofvenmeldte Ole Føre, hvilchet hinde Var afslaget, derpaa næstleden Som/m/er nylig for Sct: Hans tid Være hengaaen med 2de sine børn til ermeldte Gaard men!! (mens?) hinde mand Var i Byen at søge Huusly, hvor hun ingen hiem/m/e forefandt, men Manden og Konen siden kom/m/e hiem og hinde formeente huusly og Herberge, hvilchet da hun ey vilde efterkom/m/e og sig forføye derfra, droge de hinde 3de gange paa Dør, saa Hun til næste Gaard HaarVei et lidet styche derfra liggende maatte søge tilflugt.

Den indstævnte replicerede, Mari Michels Datter tillige med hinde Mand Vel hafve hos sig begiært huusVærelse, men det dog Være Den/n/em afslagen, for bemeldte qVindes uforligelighed, som dog ham uVi-

1713: 157

dende drev sine {2de} 6 Faar i hands March foruden 2de hinde Kiør hand havde fød, kom derefter sig uVidende og fraVærende med 2de sine børn til hands huus, og sig der herberge Vilde bemægtige, som hand først med gode Vegrede, og siden da det icke frugtede lede hinde paa dør men beholdt begge børnene hos sig, og med mad forsiunede, hvilke hun tilig om morgenen tilbage hentede.

Hr: Com/m/issarius Risbriect som protestant Var paastaaende den indstævnte, som den/n/e Kone af sit Huus havde udled, derfor til Bod og straf maatte ansees.

Widere havde ingen af Parterne i Sagen at fremføre, men alle med Dom fornøiede.

Afsagt

Som Ole Føre ingen Woldsom Adfærd bevislig er tillagt, mod Marie Michels Datter hafve øfvet, som hverchen er saa svag, at hun føres gaardene imellem Ved andres hielp, ey heller til dags for nødlidende eller Betler har passeret, men af den forlighed, hun Ved arbeide sit brød kd!! (kand) erhverfve, saa frikiendes hand som Sagesløs for Citanternes paatale, saaVelsom processens Omkostning.

2. Noch havde Knud Mæstad ved {Lars Næsheim} Lensmanden og Jacob Li ladet i Rette (kal)de Jacob Træfald at lefvere fra sig han(ds) Broders Jon Knudsøns efterlatte Eyende(eler) hvilke hand formeener burde tilfalde (den/hands?) efterlevvende forlofvede Kiærste Gur(i) Knuds Datter Mæstad og Deres samenavlede Barn Jacob Jonsøn, den indstævnte mødte

1713: 157b

iche, ey heller kunde Kaldsmændene afhiemle Stevnemaaleet Være Lovlig, efterdj de ham een Søndag Ved Kircken havde Warslet, hvilchet hand tilsagde for got og giyldigt Vilde antage.

Afsagt.

Som Jacob Træfald hverchen selv eller nogen paa hands Vegne møder, og Stevnemaaleet iche kand afhiemles, hafve Vaaren Lovlig, saa hafver Citanten til næste Rettes dag \Cpten!! (Contraparten)/ Lovlig Warsel at gifve, da Videre i Sagen retsindig skal Vorde kiendt.

Efter 3de ganges paaraabelse fandtes ingen, som havde stævnt eller Vilde gaa i Rette, hvorfor Retten for dette Tinglav opsagdes, efterat restancen af den allernaadigst paabudne Krigstyr for Laugrettet Var publiceret, og forseiglet.

Ao: 1713 d: 27 Martij holdtes Waar- Sage- og restans-Ting for Wangens Tinglav paa Wos paa ordinaire Tingstæd, nærværende Kongl: constituerede Foged Sr: Daniel Raunsberg, Hr: Commissarius Risbrikt, Lensmand Wiching Tvilde, samt Edsorne Laugrettesmænd, Michel Lij, Lars Lødve, Wiching Groufve, Tormo Helland, Haaver Skioldal, Peder GiærsqVaal, Michel Grevle, og Ifver Liøno, med mere tinglafvet Wedkom/m/ende Almue,

da efter Retten Var sat, for alle tilstædeværende blev læst og publiceret alle forhen fol: 150: og 155 ekstraherede Kongl: allernaadigste Paabud og Forordninger, som og Stifttbefalningsmandens Welbaarne Hr: Andreas Undals Foranstaltning til Fogden om

1713: 158

Weyenes Forbædring og Vedligeholdelse i same Fogderies district, samt repartition blant Bøigdefolchet om dessen anpart efter advenant, med Widere hosføyed omstændighed til straf for de modVillige med udpantning for hvad arbeide andre i Deres Stæd derpaa anVender. dat: Bergen d: 6 Martij 1713.

Dernæst andre til publication anViste brefve og Documenter.

1. Et Skiøde udstæd af Knud Finde til Svend Michelsøn HaanVe paa paa!! 1 Løb og 1 Spd Smør med Bygsel og Herlighed udj den gaard Fenne Første-Tuun i Bøer Ottung paa Wos beliggende, samt ofverbygsel paa 3 Spd: i same Gaard, derfor gifvet 70 Rdr: Skiødet dateret, Finne d: 24 Januar: 1713.

2. Et {Skiøde} \Gafvebrev/ udstæd af Rasmus Brynnielsøn Store Raachne til sin Datter Ingebor Rasmus Datter og hinds Forlofvede Fæstemand Anders Nielsøn paa ½ Løb og 9 mrk. Smør udj den Gaard Raachne udj Bordals Ottung paa Wos beliggende, dat: Wangens Tingstæd d: 27 Martij 1713.

3. Et Skiøde udgifvet af Ole Knudsøn Wold til Ifver Torsøn Qvinegaard paa 1 pd Smør i den Gaard Wold, samt underliggende 12 mrk. Smør i {Rød}Lien, aldt i Bøer Ottung paa Wos beliggende, tilsamen ½ Løb Smør med Bygsel og Herlighed. dat: Wangen d: (?) Martij 1713.

4. Et Fæstebrev udgifvet af Knud Finde til Svend Michelsøn paa 1 Løb Smør udj den Gaard Seim i Guldfiærdings Ottung paa Wos beliggende. Bygselen efter Lofven meldes Være betalt, dat: Finne d: 24 Jan: 1713.

1713: 158b

5. Eet Fæstebrev udgifvet af Otte Weinvig med hands Curatoris Hr: Niels Weinvigs Videnskab og samtyche til Ole Skachsøn Hellesnæs paa ½ Løb Smør udj den Gaard Bauthuus i Wangens Hoved-Sogn beliggende, dat: Ringheim d: 3 Jan: 1713.

6. Bygselsæddel udgifvet af Ane Hermunds Datter som Moder og Broderen Ifver Hendrichsøn til Tosten Hendrichsøn, /: med Enchens Lofværges Halle Tillungs Samtyche :/ paa 1 Spd: Smør af Moderen, 3 3/11 mrk Smør af Broderen udj den Gaard Rioe i Wiger Ottung paa Vos beliggende, dat: Wangen d: 27 Martij 1713.

7. Fæstebrev udgifvet af Anfind Andersøn Ringheim til hands Svoger Hadle Andersøn paa 1 Løb 2 pd Smør udj den Gaard Bryn i Bordals Ottung paa Vos beliggende, med tilsagn paa den øvrige Løb Smør udj same Gaard at fæste, naar Jordrotten den selv ey til brug behøfver, dat: Ringheim d: 23 Martij 1713.

8. Et Skiøde udgifvet af Aad Nielsøn Sondve til Hermund Tostensøn, som Aasæde berettiget, paa 1 pd 3 ½ mrk. Smør med Bygsel og Herlighed, samt Ofverbygssel paa 7 mrk. udj den Gaard Yttre Lij i Qvitler Ottung paa Vos beliggende dat: Sondve d: 28 Dec: 1712.

(9.) Et Skiøde udstæd af Niels Kolle til Birgie Heliesøn Styfve paa 1 pd 6 mrk Smør med Bygsel og Herlighed, samt Ofverbygssel paa et Spd: \aldd/ i den Gaard Styfve i Efvangers Sogn beliggende, derfor den kjøbende betalt 55 Rdr: Købet er sluttet med condition, om den kjøbende med same Kjøb, skulde Være misnøyet og derpaa anche Vil den selgende det igien for same Sum/m/a godVillig indløse, dat: Wangen d: 28 Martij 1713.

1713: 159

10. Eet Fæstebrev udstæd af Mad: Schreuder Sl: Hr: Christen Weinvigs til Peder Trondsøn paa 3 Spd: Smør udj den gaard Bystølen i Winier Sogn paa Vos beliggende, hvoraf den Bygslendes Moder, saalænge Liv og Helbred tillader den halfve Deel nemlig 1 ½ Spd: maa bruge, dat: Ringheim d: 17 Martij 1713.

11. Een Bygselsæddel af ermeldte Mad: Weinvigs udstæd til Kolbein Andersøn, af militair-Tieniste dimitteret, paa ½ Løb Smør, af Faderen for ham opsagt i den Gaard Ofverland i Myrdalen og Winnie Sogn beliggende dat: Ringheim d: 17 Martij 1713.

12. En Bygselsæddel udgifvet af Michel Lij til Hermund Tostensøn paa 1 Pd: 7 mrk. hands Eyendeel, samt 8 mrk. hvortil hand har Bygselret, aldt af hands Stiffader Halver Lij for ham opsagt i den Gaard Lij i Qvitler Ottung paa Vos beliggende, dat: Wangen d: 28 Martij 1713.

13. Et Skiøde udstæd af Aad Olsøn Sundve til sin Ældste Søn Ole Aadsøn paa ½ Løb Smør med Bygsel og Herlighed udj den gaard Sundve beliggende i Winnie Sogn og Holbøigder Ottung paa Vos beliggende, dat: Wangen d: 28 Martij 1713.

Som intet mere den/n/e Dag Var at forr(ette,) opsagdes Retten den/n/e sinde.

D: 29 sattes igien Retten paa sædVanlige st(æd) eftter Sage-Tingets beram/m/else, forbemel(dte) Retten bivaanende.

Til same Tid og Ting havde Erich Soue Ved Brynnield Eimstad og Lars Soue ladet i Rette kalde, sin Leilænding Marete Soue

1713: 159b

for resterende Landgilde, hun eftter sædvane negter at lefvere,
den indstævnte mødte tilstaaende Lovlig Warsel,

hvorpaa Citanten, for at beVise sit Kravs rigtighed, Var producerende sit Skiøde udstæd af Boie Ravnsdorf paa 1 ½ Løb Smør og 9 mrk. udj den Gaard Soue, hvoraf hand formener og

foregifver Enchen at bruge 1 ½ Spd /: hands anViste Skiøde er dat: Bergen d: 11 Febr: 1706
:/ udj same gaard er Præstebolet paa Vos eyende 2 ½ pd Smør eftter Landskiylts Bogens
udVisning fra Ao: 90 og fremdeles til dato, hvorefter aarlig Rettighed er betalt, noch anViste
SognePræsten een Landskiyltbog eftter Sl: Hr: Hendric Miltzou fra Ao: 1632 til 1668.
hvorudj Store Soue iligemaade for 2 ½ pd findes indført, hvilchet ofvennævnte Enche til Brug
besidder, som med de 1 ½ Spd ofven anført sammenregnet, beløber til 1 Løb og 15 mrk.

derimod i Rette lagde Enchen sin Bygselsæddel udgifvet af Sl: Hans Achselsøn d: 6 Octobr:
1692. til Ole Aamundsøn den indstævnte Enches Mand paa 1 L: og 9 mrk. Smør hvorefter
hun sig Ved Landskiyldens erleggelse Vil holde efterretlig, derforuden befindes den ganske
iord store Soue eftter conference med Matriculen ichun at skiylde 4 ½ L: Smør i aldt, men
eftter sædvane Enchen til sin Eyere Erich Soue hafve betalt aarlig for 1 Spd: 15 mrk. S: 5
mrk. 1 s.

Citanten Var eftter same formenende, Enchen som sædVanlig sin Landskiyld burde betale,
derpaa Dom begiærende hvormed den indstævnte Var fornøyet.

1713: 160

Afsagt.

Som Erich Soues i Rette lagde Skiøde {ichun} formelder 1 ½ Løb og 9 mrk. Smør, som hand
af Boie Ravnsdorf sig har tilkiøbt, hvoraf hd!! (hand) selv bruger 1 L: 1 Spd: og Enchen
eftter formening skulde bruge af hands Eyendeel 1 ½ Spd: Smør, da dog SognePræsten med
producerede Præstebolets Landskiylds Bøger gotgjør benævnte Opsidder at bruge af
Præstebolet 2 ½ pd hvilchet med øvrige sammenregnet, beløber til 1 L: 15 mrk. hvortil
hverchen anViste Skiøde eller Opsidderens Bygselsæddel sig tilstræcher, saa frikiendes
Enchen Marete Saue for sin Eyerens Krav og paatale, og hafver efterdags til ham aarlig at
svare Landskild!! (-skiyld) af 1 Spd: 3 mrk. Smør, 3 mrk. 15 s., finder Citanten sit Kiøb hos
den selgende Vanhiemplet, hafver hand Ved Lovlig omgang derfor at søge Wederlag,
processens omkostning ophæfves paa begge sider.

2. Noch havde Aamund Børche Ved Peder Røte, og Peder Børche ladet indstævne Hermund
Giærme at betale een Koe, hd!! (hand) fra sig havde paa Leye, som imidlertid er død,
den indstævnte mødte Vedtagende Kalds(maa)let, dernæst foregifvende Koen Være paa
Deres Støel, hvor de malchede qVæget, (om?/bort?)kom/m/en, saa den ey kunde findes eller
(ad?)spørger, Citanten Var paastaaende skadesløs Dom til erstatning for den paatalte Koe,
den indstævnte tilbød een 2 aar gamel qVige med 2de aars Koeleye, citanten Var derimod
paastaaende 1 aars foder for det tilsagde bæst, hvilchet contraparten samtøchte, og derved
ophæfvedes Sagen paa begge sider.

1713: 160b

3. Havde Lars Gulichsøn Ved Lensmanden og Peder Giærsvaal ladet indstævne
Giæstgifveren Hendric Weinvig at an og tilsvare den skade, hands giæs næstleden Som/m/er
hands Ager har tilføyet, saavelsom hands Eng eftter Mænds Wurdering paa Lars Gulichsøns
begiæring til 3 mrk anseet,

den indstævnte mødte tilstaaende Kaldsmaalet,

Citanten var foregifvende, sig baade forud Ved Mænd hafve adVaret Giæstgifveren at
obagte sine giæs, saa hand for Dem kunde Være skadesløs, som og eftter udstanden
fornærmelse Ved Torgier Hylle og Bryniel Skutle, begge nærværende paa Tinget, ladet
skaden besigtige, den de til 3 mrk har anseet,

contraparten Var insinuerende et Indlæg, hvorudj hand foregifver Giæssene at tilhøre sin Wærmoder, og kom/m/e derfor paa hindes ansvar hvad skade de kunde hafve foraarsaget,

Citanten refererede sig til Lofven derefter forlangende skadesløs Dom, efterdj hand Ved Jon og Børne Møster har ladet Giæstgifveren adVare, mere havde contraparten ey heller at inVende, men med Dom fornøyet.

Afsagt.

Endskiønt Giæstgifveren Hendrich Weinvig forevender de paatalte giæs sin Wærmoder Være tilhørig, men den Lars Gulichsøn tilføyede skade paa sin Ager ey kand fragaa, ey heller sig tilforn Ved Mænd Være adVaret, sine creatuur fra Citantens Ager og Eng at entholde, saa tilfindes hand efter Lofv: 3 B: 12 Cap: 21 Art: at bøde Skaden med 2 mrk. samt Processens Omkostning med 1 mrk. 8 s. for hVilchet aldt hand, om saa siunes, hos sin Wærmoder hafver at søge Wederlag og refusion.

1713: 161

4. Havde Hr: Com/m/issarius Risbricht Ved Wiching Giærager og Niels Knudsøn ladet indstævne Lars Giærager sin Leilænding for resterende Rettighed af Landskiyld, Tredie-Tage, samt Leding for Ao: 93 og 94 af Elfven aarlig 7 mrk. 14 s. af sin nu paaboende Jord og Brug i Giærager for 1706. 7. 8. 9. 10. 11. 12. á aaret 4 mrk. 14 s. enten at erlegge, eller lide Dom efter Lofven,

den indstævnte mødte, tilstaaende Lovlig Kaldsmaal,

Citanten Var dernæst paastaaende for sit Krav fyldestgiørelse, med mindre den indstævnte beviser med qvitering, sig paa Jordrottens Krav noget hafve betalt,

hvorpaa Leilændingen efter tilspørsel fremlagde een Ledings Bog for same af Hr: Commissario Qviteret til 1708 udgang, derforuden een gam/m/el Landskiyld Bog, hvor een og anden Tid paa Landskiyld og Leding med penge og Warer findes betalt nogen Sum/m/a men ey credit og debet sat mod hinanden, ey heller ofver enten af delene nogen \slutlig/ calculation og Sum/m/a giort, iche heller havde Landrotten {og} som Citant sin Jordebog tilstæde at conferere og imodl(eg)ge, den indstævnte Var inVendende baade Ageren Ved Wandløb Være udbrudt, saaVelsom Husene ruineret, da hand gaarden tiltraade, hvilchet hand aldt ag(ter) at bevislig giøre, det første ved 2de (mænd) Bryniel Skutle og Johan/n/es Lij, som Age(ren) besaa, det andet Ved Nabøer, hvorfor hand formeente sig udj Afgifft med 3de-Tage at nyde forskaansel, derforuden hos sin Eyere adskilli-

1713: 161b

ge gange begiært Arfregninger!! (Af-), men same ey kunde formaaet eller nødt, hvortil Jordrotten svare, iche kunde giøre Afregning naar hand iche betaldte, spurde ham dernæst, om hand iche tilstod skylden, dertil den indstævnte svarede ia, men Vedste iche hvor stor den Var,

noch Var Citanten replicerende, Leilændingen efter Lofvens Anledning Være pligtig til den Forbædring paa Huse og Jord, hand sig paaberaaber, Videre paastaaende Leilændingen maatte tilfindes sin Geld at betale, eller Viser fra sin Jord som modVillig,

Widere havde ingen af Parterne at producere \men/ med Dom fornøyet.

Afsagt.

Som Citanten Hr: Com/m/issarius Risbricht hverchen i Rette har produceret sin Jordebog, som efter Lofv: 3 B: 14 Cap: 20 Art: fornødentlig med Leilændingens bør confereres og Være ligelydende, ey heller ham og Leylændingen imellem nogen udførlig afregning, eller paa debet og credit nogen Special beregning forfattet, og Lofv: 1 B: 5 Cap: 14 Cap:!! (Art:)

Dom/m/ere for udregninger allernaadigst forskaaner, saa opsættes Sagen til ofvenmeldte fornødne Omstændigheder til Veyebringes, da Videre Lovmæssig kiendelse skal paa følge.

Efter paaraabelse fandtes ingen, som Vilde gaa i Rette, men blev slutlig produceret et

Skiøde udgifvet af Niels Andersøn, Claus og Anders Andersøn med Deres Formynderes Knud Dagestads, og Helgie Oldes Villie og samtyche

1713: 162

til Deres Broder Ole Andersøn paa 13 ½ mrk. Smør med Bygsel og Herlighed dem arfvelig tilfalden i den gaard Træen i Wiger Ottung paa Vos beliggende, dat: Wangen d: 30 Martij 1713.

Noch Et Fæstebrev udgifvet af Monsr: Lars Miltzou til Knud Olsøn /: som Ved Posten længe har tient :/ paa 1 L: 18 mrk. udj den gaard store Høen samt 6 mrk Kirkegods, hvorofver Bygselen den mest eyende følger, af forrige paaboende Niels Michelsøn for ham opsagt dat: Bergen d: 24 Martij 1711.

Slutlig blev restancen oplæst og med tilstædeværendes Bøger confereret og rigtig befunden, hvorpaa Retten for dette Tinglav opsagdes.

Ao: 1713 d: 28 April: holdtes Waar- Skatte og Sage-Ting paa Lyse-Klosters Hovedgaard for tilhørende og underliggende Almue i presence af Ombudsmanden Sr: Widing, Lensmand Lars Houge samt Edsorne Laugrettesmænd Stephen Borgen, Christopher Bøe, Niels Søbøen!!, Lars Søvteland, Ole Askevigen, Thomas Tysseland, Morten yttre Hisdal, og Ole Giærvigen for Michel Strønøen med mere Tingsøgende Almue,

Da efter Rettens sættelse blev publiceret

1. Deres Kongl: Mayts: Allernaadigste Skatte(-For)ordning for Ao: 1713. lige med forige A(...?) of Vereenstem/m/ende dat: Kiøbenhavn d: 17 Jan: (1713)
2. Slotslofvens Foranstaltning om Ophold med (exe)cution angaaende Dagskattens indrivelse (hos) den gemene Almue paa Landet indtil (...?)ren, da dessen prompte Leverance bør skie af dato Aggershuus d: 13 Jan: 1713.

1713: 162b

Dernæst

Eet Skiøde udstæd af Ole Egeland paa sin Hustrues Ane Thomas datters Wegne, og Marete Thomæ Datter med hindes Wærges samtyche til Lars Thomæsøn Hiorteland paa 5 1/7 Deel mrk. Smør, 2 4/7 Deel Buchskind hos hver tilsamen, 10 2/7 mrk. Smør, 5 1/7 Deel Buchskind, dat: Hiorteland d: 23 Aug: 1712.

2. Et Fæstebrev udstæd af Sr: Jacob Widing til Rasmus Andersøn paa ½ Løb Smør og ½ Huud udj den gaard Norvigen Lyse Klosteret i Ous Skibbr: underliggende dat: Lyse Kloster d: 27 Jan: 1713.

3. Et Fæstebrev udgifvet af Monsr: Widing til Ole Olsøn paa 1/6 Deel Løb Smør og 1/3 Deel Huud udj Lyse Klosters Gaard Søvig dat: d: 27 Jan: 1713.

4. Et Fæstebrev udstædt af Sr: Widing til Lars Olsson paa $\frac{1}{2}$ Løb Smør $\frac{1}{2}$ Huud og $\frac{1}{2}$ Giedskind udj øvre Giervigen Lyse Kloster tilhørende dat: d: 15 Decembr: 1711.
5. Et Dito af Monsr: Widing til Jon Nielsøn paa $\frac{1}{4}$ Deel Løb Smør og $\frac{1}{4}$ Deel Huud udj AskeVig Lyse Kloster tilhørig, dat: d: 18 Martij 1712.
6. Een dito af Sr: Widing til Ole Andersøn $\frac{1}{2}$ Løb Smør og $\frac{1}{2}$ Hud udj gaarden Bøe Lyse Kloster underliggende udj Ous Skibbr: dat: d: 28 Apr: 1713
7. Een dito af Sr: Widing til Rasmus Eliæsøn paa $\frac{1}{2}$ Løb Smør og een Huud udj den Gaard Søvigen af hands Fader opsagt for Svaghed og Alderdom, gaarden er i Ous Skibbr: beliggende dat: d: 28 Apr: 1713.
8. Een dito af Sr: Widing til Simen Pedersøn paa $\frac{1}{4}$ Løb Smør og $\frac{1}{4}$ Hud udj den gaard Røgnæs i Ous Skibbr: beliggende dat: d: 8 Febr: 1712.

1713: 163

9. Noch een af Sr: Widing til Ole Larsøn Yttre Leqven paa 3 Spd: Smør og 3 Spd: Huud i ermeldte Gaard i Ous Skibbr: Lyse Kloster tilhørig dat: d: 28 Apr: 1713.
10. End een Bygselsæddel af Sr: Widing til Mons Andersøn paa $\frac{1}{2}$ Løb Smør og $\frac{1}{2}$ Huud udj Krogeide i Ous Skibbr: beliggende dat: d: 28 Apr: 1713.

Til same Tid og Stæd havde Ombudsmanden Sr: Widing Ved Johan/n/es og Mons Ulven ladet i Rette kalde Rasmus Norvigen at erlegge bøder fordj hands Kone for tilig efter Deres Bryllup er Kom/m/en i Barselseng

den indstævnte mødte iche ey heller Kaldsmændene som Stævnemaalet burde afhiemle, hvorfor Sagen til Warsels igientagelse hensættes.

Same Tid fredlyste Sr: Widing efter begiær af Prousten Welærværdige Hr: Christopher Garman hands Præstegaards Skouv og Græsbede af omboende efterdags maa blifve ufornermet, begiærende same i Tingbogen matte!! (maatte) indføres.

Noch blev produceret een

Bygselsæddel af Monsr: Widing meddeelt Steen Jensøn Hougen paa 1 Spd: Smør 1 Spd: Huud udj Hougen i Savnanger!! (Samnanger) og Ous Skibbr: beliggende, dat: d: (?) Julij 1712.

Efter paaraabelse og tilspørsel fandtes in(gen) som Wilde gaa i Rette eller havde at (pu)blicere, hvorfor Retten for dette Ting opsagdes.

Ao: 1713 d: 8 Julij holdtes ordinair Som/m/er- Skatte og (Sa)geTing for Jondals Almue ofverværende Høi(æd)le og Welbaarne Stifttbefalningsmanden, Kongl: Mats: Foged Sr: Ole Larsøn, Lensmand Lars Drage samt Edsorne Laugrettesmænd Ifver Svaasand, Lars

1713: 163b

Brattebøe, Askel MolVe, Lars Samland, Siur Espeland, Aamund Handegaard, Ole Degrebèche, og Niels Haugen, med mere Tingsøgende Almue,

Da efter Rettens sættelse for alle tilstædeværende lydelig blev læst efterskrevne Høye ordres og Befalninger.

1. Deres Kongl: Mayts: Forordning om Landmilitien i Norge af 28 Febr: 1705. dat: Kiøbenhavn.

2. Slotlofvens Anordning om den halfve Dagskattes ufortøfvet indrivelse og Leverance paa Ambtstuen, dat: Aggerhuus d: 6 Majj 1713. saaVelsom Rente Kamerets Foranstaltning til Fogderne for same Skatters indkomst at drage Omhu af dato Rente Kameret d: 20 Majj 1713.

3. Den Kongl: Statholders Demonstration til Welbaarne Stifttbefalningsmanden med hosføyed foranstaltning om dessen publication ofver aldt i Ambtet at ingen uvedkom/m/ende maa skrifve eller Almuen af Dem for sig forfatte lade nogen Memorial eller Supplique imod Deres Mayts: høistbydende Lov og Forordning, uden af stædets Sorenskrifver, og om ham selv paagielder af een anden Wederhæfttig concipist, ey heller maa de Sager, som Ved Lands Lov og Ret er anhängig giort, Ved memorial andrages, men Ved Lovlig omgang udføres, dat: Christ: d: 22 Apr: 1713.

(4.) Deres Kongl: Mayts: Rente Kam/m/er Herrers Kundskab og Specification paa Opbud af Consumptionen Accisen Familiæ og Folcheskatten, samt Fiske-Tienden \i Norge/, saaVelsom Hardanger og Halsnøe Klosters Jordebøger, item Nordlands Ambt Jordebøger og Deres Mayts: beholdne Anpart Korn-Tiende i Nordhors, Yttre Sogn og Sundmørs Fogderier for 1714. 1715. 1716. til førstkom/m/ende 9(?) Augusti, dat: RenteKam/m/eret d: 22 Apr: 1713.

1713: 164

hvornæst Fogden Sr: Ole Larsøn paa Sorenskrifveren Sr: Peder Heibergs Wegne Lyste og Kundgiorde paa Tinget {Peder} Niels Tostensøn Toftte Være bort løben af hands Tieniste med Advarsel hand sig udj same enten skiyndigst indfinder, eller vente forfølge og paatale eftter Lofven.

Eftter 3de ganges paaraabelse fandtes ingen som havde stevnt eller Wilde gaa i Rette, hvorfor Retten for dette Tinglav opsagdes.

Imedens Retten betientes tilspurde Welbaarne Stifttbefalningsmanden samtlige tilstædeværende Almue, om nogen paa Rettens betiente sig havde at besværges, da den klagende ham paa Tinget sit klagemaal skriftlig Wilde andrage, hvortil samtlige svarede Ney, og sig Være uden Anche.

Ao: 1713 d: 10 Julij holdtes paa Klyfve ordinair Som/m/er Skatte og Sage Ting for Østensøe Skibrede i nærværelse af Høiædle og Velbaarne Stifttbefalningsmanden, Kongl: Foged Sr: Ole Larsøn, Lensmand Ole BerVen og 8 Edsorne Laugrettesmænd, Ole Brichtsøn Østensøe, Haafver Rychen, Lars Øfsthuus, Haagen Fosse, Baar Stene, Asbiørn Biørche, Niels Sandve, og Niels Steenstøe med mere Tingsøgende Almue.

Hvor eftter Rettens sættelse først blev lydelig publiceret alle de næste fol: ekstraherede h(øi) Kongl: og Slotslofvens ordres og Foranstaltninger.

Dernæst

et Skiøde udstæd af Svend Herlauchsøn Skeye til Niels Torbiørnsøn paa 1 pd: 10 mrk. Smør udj Stene i Hardanger og Wigørs Kierchesogn beliggende derfor betalt 28 Rdr:, dat: Klyfve d: 10 Julij 1713.

1713: 164b

2. Et Skiøde udgifven af Helgie Melstveed til hands Svoger Ole Olsøn Østensøe paa 1 L: mindre 1 ½ mrk. udj Mælstveet i Østensøe Skibrede og Hardanger beliggende dat:

Mælstveed d: 14 Febr: 1713. Kiøbets Sum/m/a 55 Rdr:

3. Et Fæstebrev udstæd af Welærværdige Hr: Peder Gielmeiden til Arne Johansøn paa 1 L: Smør $\frac{3}{4}$ Hud, samt 6 mrk. mrk.!! Smør Præstebolet tilhørende aldt udj den gaard N: Wig i Østensøe Skibrede og Hardanger beliggende, dat: Wigøer d: 30 Jan: 1713.

4. Een Bygselsæddel udgifven af Svend Herlauchsøn Skeye og Jon Skeye paa 1 pd 22 mrk Smør udj den gaard Skeye i Hardanger og Østensøe Skibrede beliggende, derfor Bygsel betalt til Svend for 1 Pd: 3 mrk. 5 Rdr: og til Jon 3 Rdr: 1 s. Fæstebrefvet dat: Klyfve d: 10 Jul: 1713.

5. Een Bygselsæddel udgifvet af Svend Skeye, og Lars Steine til Erich Jacobsøn, den første 1 pd 3 mrk. den anden 1 L: Smør aldt udj den Gaard Stene i Wigøers Præstegield og Hardanger beliggende, dat: Klyfve d: 10 Julij 1713.

Same Tid tilspurde Welbaarne Stifttbefalningsmanden for den satte Ret Almuen og Laugrettet om De paa Fogden eller Sorenskrifveren havde at anche eller besværg, de paatalende da inden Tingets slutning til ham derom skriftlig andragende Vilde indgifve, hvortil alle svarede, sig til paaanche ingen føye hafve, men Være fornøyet.

Efter 3de ganges Lovlig paaraabelse fandtes ingen som havde stævnt eller Wilde gaa i Rette, hvorfor Tinget og Retten denne gang for dette Tinglav opsagdes.

1713: 165

Ao: 1713 d: 12 Julij holdtes sædvanlig Som/m/er- Skatte- og SageTing paa den Gaard Eitrem for KindserVig Ullensvang og Odde Sogner, ofverværende Høiædle og Welbaarne Stifttbefalningsmanden, Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Bunde Lensmand Lars Bech, samt Edsorne Laugrettesmænd, Lars Hildal, Niels Eidnæs, Jon Jordal, Johannes Tioflaat, Peder Ureim, Ole Willure, Jon og Jacob Winæs med mere Tingsøgende Almue.

Da efter Rettens sættelse for alle tilstædeværende lydelig blev publiceret alle de forhen fol: 63!! (163) extraherede høi Kongl: ordres og Høye Øvrigheds placater og Foranstaltninger.

Dernæst

een contract efter gjorde Lovbud paa Tinget oprettet imellem Klocheren Ole Pedersøn og Ane Lars Datter, med Wilkaar at Ole Pedersøn hinde med Livs Ophold til Klæde og føde, som og een søm/m/elig begravelse skal forsiune, derimod ham skal tilhøre hinde Midler og eyendele, som hun nu hafver eller herefter maatte tilfalde, og om hand af Hinde ofverlefves, da hands børn og ArfVinger hinde med same tilsagde fornødenhed at forsee, som til den ende contracten har undertegned, tillige med Jon Jordal og Jacob Winæs, dat: Eitrem d: 12 Julij 1713.

2. Eet Fæstebrev udstæd af Høiærværdige Biscop Mag: Niels Smit til Salomon Aamundsøn paa ½ Løbs brug udj Jordal i Hardanger og Aadde Sogn beliggende, dat: Bergen d: 6 (....?) 1713.

3. Dito Bygselsæddel udgifven af Christopher Wa(tte)dal, Johannes Onerim og Efvind Aarbache til Knud Johansøn forløfvet Soldat paa 1 ½ Løb Smør udj ydste Bleyen i Ullensvangs Sogn og Hardanger beliggende, dat: Wattedal d: 16 Junij 1713.

1713: 165b

4. Eet Skiøde udstæd af Torgier SandVen til Aasmund Aamundsøn paa ½ Løb Smør og et Giedskind udj Wasvig i Hardanger og Odde Sogn beliggende, dat: Eitrem d: 12 Julij 1713.

5. Eet Skiøde udstæd af Karen Bastians Datter til hendes søn Christen Danielsøn paa 1 Spd: Smør udj Tveet øde i Hardanger og Odde Sogn beliggende, derfor gifvet Penge 25 Rdr: Skiødet dat: Eitrem d: 12 Julij 1713.

Dereftter tilspurde Høiædle og Welbaarne Stiftbefalningsmanden Almuen, om nogen ofver Foged eller Sorenskrifver sig hafde at besværges, da den Kiærende Ved Tingets slutning sit andragende skriftlig Vilde indgifve, hvortil de svarede sig mod begge ey hafve nogen paaanche.

Same Tid fremkom for Retten Baar Helgesøn Eitrem medhafvende Knud Svendsøn Gielle, og Tore Olson Brandstveed, hvilche hand begiærede for Retten maatte forhøres og aflegge Edlig forklaring, at hand saaVelsom Ole Helgesøn og Marete Helges Datter paa Fæderne og Møderne side ere fulde Søskende til Sl: Ifver Helgiesøn, som siges uden Livs Arfvinger i Kiøbenhavn Være død, hvilchet forberørte 2de Mænd Edlig eftter paalæg forklarede, same hand begiærede i Tingbogen maatte indføres og han/n/em herom rigtig Tings Vidne meddeles, som iche kunde nægtes, men han/n/em for Retten com/m/uniceret.

Til same Tid og Stæd havde Ifver Olson Utne Ved Lensmanden Lars Bech og Arne Nae ladet i Rette kalde Siur Nielsøn Store Naae, at betale ham den 3de Deel af een fragt, hand Ved sin nemlig Citantens Jagt paa hjemreisen

1713: 166

fra Byen havde fortient nemlig 2 Rdr:, eftterdj Deres forening Var allene indrettet om Siur Nielsøns eget gods at indskibe og føre,

paa Siur Nielsøns Wegne mødte hands Svoger Knud Johansøn tilstaaende Lovlig Warsel, derpaa Lensmanden satte i Rette paa Citantens Wegne, eftterdj Siur Nielsøn af Ifver Olson til sit eget gods fremførsel allene havde fragtet Jagten, og dog paa hjemreisen indtog frem/m/et gods for fragt uden eyermandens Widenskab eller tilladelse, bør betale den 3de Deel af den fortiente Fragt, som er 4 mrk. saaVelsom Processens Omkostning 1 mrk. 8 s.

Knud Johansøn replicerede Siur Nae hafve fragtet Jagten frem og tilbage fra Byen, derfor menende eftterdj dens ansvar kom hand til, maatte hand sig den og nøttigiøre som hand bæst Viste, og skaffede den med redskab beholden tilbage, deraf formodende for Citantens paatale at frikiendes,

Widere havde ingen af Parterne i Sagen at forevende, men med Dom fornøiede.

Afsagt.

Som Knud Johansøn paa Siur Nielsøns Vegne friVillig for Retten tilstaar han/n/em paa hjemreisen hafve indtaget frem/m/et gods og derfor fortient i fragt 2 Rdr: og ey kand gotgiøre, ham dertil af Eyermanden hafve haftt frihed eller tilladelse, eller saadant forud imellem Dem Være accorderet, (som) Lofv: 4 B: 2 Cap: 8 Art: forbyder een Skipp(er) uden Befragterens Willie for sig eller nogen anden noget at indskibe, derforuden \D: Mayts:/ Lov Pag: 702 Allernaadigst tilholder alle Contracter og foreninger i alle Deres ord og puncter,

som de indgangne ere, at holdes, saa tilfindes Siur Nielsøn til Citanten at erlegge den 3de Deel af den fortiente Fragt, nemlig

1713: 166b

4 mrk. Danske, saaVelsom processens Omkostning med 1 mrk. 8 aldt inden 15 Dage u\nder Nam.

Efter 3de ganges paaraabelse fandtes ingen som Vilde gaa i Rette eller havde stevnt derfor Retten for den/n/e gang Opsagdes.

Ao: 1713 d: 15 Julij holdtes ordinair Som/m/er- Skatte og Sage Ting for Gravens, Ulvigs og Eidfiords Sogner i ofverværelse af Høiædle og Welbaarne Stifttbefalningsmanden, Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Lensmand Baar Spaanheim, samt Edsorne Laugrettesmænd, Lars Spilden, Elling Ose, Endre Tveet, Arne SaaqVitne, Lars Kløfve, Thomas Haldanger, Ifver Haaue og Aad Haaeim.

Da efter Rettens sættelse lydelig blev læst og forkiyndt alle de forhen fol: 163 extraherede høiKongl: ordres og Slotslofvens Foranstaltninger.

Dernæst

Eet gafvebrev udstæd af Baar Richolsøn Spaanheim til hands Datter Abelone Baars Datter paa 3 Spd: Smør udj N: Leqve i Hardanger og Ulvigs Sogn beliggende, dat: Eide Tingstæd d: 15 Julij 1713.

2. Eet Skiøde udgifvet af Baar Spaanheim til hands Svoger Lars Ørjansøn paa 5 Spd: Smør udj Nedre Leqve i Hardanger og UlVigs Sogn beliggende, derfor gifvet 80 Rdr: Skiødet dat: Eide d: 15 Julij 1713.

(3.) Eet dito udstæd af Aslach Jacobsøn til hands søn Knud Aslachson paa 3 Spd: Smørs Leye uden Bygsel i den gaard Sæland i Hardanger og Grafvens Sogn beliggende, godset med 30 Rdr: betalt, Skiødet dat: Eide d: 15 Julij 1713.

4. Eet Skiøde udgifvet af Niels Nielsøn Kiærland til Ole Tostensøn paa 1 Spd: Smør 2 Løber Salt udj Kiærland i Hardanger og Grafven Sogn beliggende, dat: Eide d: 15 Julij 1713.

1713: 167

Hvornæst Høiædle og Welbaarne Stifttbefalningsmanden tilspurde Laugrettet og menige Almue, om de paa Fogden eller Sorenskrifveren sig havde at besværges, de da Ved Tingets slutning sit andragende skriftlig Vilde indgifve, hvortil alle svarede, sig i det tilfald Være uden paaanche.

Til same Tid og Stæd havde Christopher Ødven ladet Skriftlig Stævning anVise og forkiynde for Sifver Spaanheim Ved Lensmanden Baar Spaanheim allene, for hand sig 3de bester, nemlig een Baarchet Hest, et brunt Haars, og et Baarchet Haars Føl, som Citanten af Mathis Larsøn paa Løvfalds Stranden for 8 Rdr: 2 mrk. skal hafve tilkiøbt, sig siden har tilegnet og bemægtiget, da de med Andre bester Siur Spaanheim tilhørende til UlVig hiemkom, derfor at Wedergielde og betale ermeldte creatur sa(mt) lide Dom efter formening for HerVerch.

udj Sagen at Widne og giøre forklaring stevnes Ludvig Paaske, Snare og Johan/n/es Torblaa.

Contraparten mødte og foregav sig Ved Lensmanden allene efter Soel Var nedgaaen Stevnemaalet Være forkiyndt, Stevningen befindes og d: (?) Julij sidstleden paategnet som anVist, (saa) Wilde den indstævnte godvillig for (at) forekom/m/e Widløftighed, Vedtage Stev(ne)maalet.

Citanten producerede derpaa Snare Torblaa og Askel ibid: herom at Vidne og gotgiøre at hand de omtvistede Bester sig Vircheligh havde tilkiøbt, hvilche begge mødte Vedtagende Kaldsmaalet,
da efter publication og

1713: 167b

forelæsning blev Snare Eden paalagt og aflagde derpaa følgende Edlig Widne, sig hafve ofverværet da Christopher Ødven 1710 dagen efter 3de Pinsedag med Mathis Larsøn Rugleborm sluttede Kiøb om de paatalte 3de Bester, hvilche hand med 8 Rdr: 2 mrk. skulde betale, og derpaa strax til haandpenge udgav 2 Rdr: 2 mrk. mere Var hand herom ey Vidende.

Det andet Widne Askild Torblaa forklare-!! (forklarede) ligeledes efter aflagde Eed sig hafve anhørt Kiøbets slutning 4de Pinsedag 1710 imellem Christopher ØdVen og Mathis Larsøn om de 3de Øge nemlig een Hest et Haars og et føl, hvilche hand med 8 Rdr: 2 mrk skulde betale og deraf paa haanden strax 14 mrk erlagde, mere herom ey Vidende.

Contraparten replicerede herimod sig 3de Pinsedag af ermeldte Mathis Larsøn hafve Kiøbt ofvenmeldte 3de Bester for 8 Rdr: og Pengene strax erlagt, hvilchet hand Ved 2de Widner nemlig Pofvel Knudsen og Hans Knudsen, som bar ham bud om Kiøbet, {og} paa den selgendes Wegne, agter at gotgiøre, som hand for Korte Tid ey har kundet tilstædebragt, ey heller Erich Achre som Pengene same Dag til Mathis Larsøn blev lefveret, foregav derforuden sig for same creatur hafve betalt baade græsleye og fremførsel,

Widere havde ingen af Parterne at indvende eller foregifve, men citanten allene refererede sig til indgivne Stevnemaal, og forhørte Widner derefter paastaaende Lovmæssig Kiendelse.

Contraparten derimod begiærede opsættelse,

1713: 168

indtil hand sine paaberaabte Widner kand faa forhørde,

forinden Kiendelsen blev sluttet treffede de tvistende Ved mellemhandling, forening at Siur Spaanheim skulde til Citanten erlegge hands udlagde Penge og til refusion for umage og Omkostning 10 mrk. i aldt 10 Rdr: hvorpaa De hinanden for Retten gavve haanden.

2. Noch havde Helge Haaem Ved Baar Sysen og David Spaanheim ladet i Rette kalde Jon Westreim, Siur Leqve, Elling og Anders Ose at erlegge og fyldest giøre 3 Rdr: hand for Deres Fader Ole Ose til Christopher Øfven har udlagt efter forlig, som og een Buch ham af ermeldte Ole Ose Var tilsagt, samt Rente af same 3 Rdr: i 10 Aar, som er den tid foreningen blev sluttet angaaende de 2de SlaatteTeiger LøTeigen og Bachene paa SæfverTveet side beliggende.

Paa De indstævntes Vegne mødte Siur Leqve og Elling Ose Vedtagende Lovlig Warsel;

Citanten havde formaaed til Tinge Christopher Ødven, som Pengene havde an/n/am/m/et, derom at giøre forklaring, som og nærværende for Retten tilstod same 3 Rdr: hafve efter Forlig oppebaaret,

Contraparterne der imod foregafve, Den/n/en hverchen \Være/ Witter(lig) same Penge af Deres Fader Være udlo(f)vet, og om saa havde waaren, maat(te) det enten i hands lefvende lifve mi(ndelig) eller Ved Rettergang worden søgt, eller Ved Skifttes holdelse paatalt,

derforuden Vare de formenende \den ene af/ de 2de Slaatteteiger, forliget skulle angaa, under Ose upaaanchet og med Rette Være brugt, og ingen-

1713: 168b

sinde Ved Dom frakiendt, eller same angaaende noget Wirkelig forlig sluttet, derforuden at Christopher Endnu bruger den ene Teig, den anden De som Deres egen anseer, og derfor ey kand Vide hvad forliges skulle, ydermere foregav Siur Leqve at hafve tilspurt Helge Haaem eftter hands Faders død om sit Krav i Sterboen, da hand disse omtvistede 3 Rdr: iche mentionerede, deraf formodende frikiendelses Dom for paatalte krav,

Citanten paaraabte 2de indkaldede Widner nemlig Torbiørn Leqve, og Askel Torblaa, at gjøre forklaring om Sl: Ole Oses friVillige tilstaaelse om same Forlig, som begge mødte tilstaaende Warsel, dernæst Wandt den første Edlig at hafve hørt, Ole Ose sige til sine Svogre sig om Teigene Være forligt for 3 Rdr: hvilche hand Vilde sine Svogre eftter Andeel skulle betale, mere herom ey Widende. Det Andet Widne Askel Ose forklarede ligeledes Edlig, Ole Ose i sit paahør hafve {hørt} sagt, om Teigene for 3 Rdr: være forligt, som hand Wilde sine Svogre skulde betale, men med hvad mand Forliget skulle Være skied, Wedste ingen af Dem, ey heller mere herom at sige, Citanten refererede sig til sit forrige paastand formodende skadesløs Dom til betaling \tillige med Renter/ og erstatning for processen,

Contraparterne derimod Vare som ofvenmeldt formodende frikiendelses Dom.

Afsagt.

Som Citanten Helge Haaem hverchen Ved skriftlig document eller tilstræchelige Vidner

1713: 169

kand gjøre got, enten til Forlig af Ole Ose hafve haftt Fuldmagt, eller i hands lefvende Lifve nogen Gield enten mindelig eller {eller} Ved Rettergang hafver fodret, og Arfvingerne saadant paastand ey Vilde Vedgaa eller afvide, og Lofv: 5 B: 13 Cap: 45 Art: allernaadigst tilholder Krav eftter død mand med nøyagtig beviis skal gotgiøres, som ey skied er, derforuden har den {omtvistede} ene Slotte Teig, Forliget skulde antreffe Været uden paaanche under Ose brugt, De 2de forhørte Widner ey heller i Ders Widnesbyrd forklarer med hvem Ole Ose skulle hafve sluttet Forlig, saa frikiendes Ole Oses Arfvinger, som de der ey saadan Forening tillige med Deres Fader har indgaaet eftter Lofv: 5 B: 1 Cap: 3 Art: for det paatalte Krav, Processens Omkostning ophæfves paa begge sider, hafver Citanten paa ofvenmeldte SlotteTeig at pretendere, skal derudinden eftter Loflig Omgang paa Aastædet Vorde kiendt, hvad Ret er.

Eftter paaraabelse fandtes ingen, som Vilde gaa i Rette, eller havde stevnt.

Da fremkom for Retten Siur Spaanheim og (paa) sin Søsters Gyri Opheims Wegne opbød hendes eyende Andeel i Hylle til hvem som a(nseer) sig Odelberettiget, den da med nøyagtig Løsning og fyldestgiørelse for forbedring s(ig) Vil indfinde, hvilchet hand begiærede i Tingbogen maatte indføres.

Og derpaa opsagdes Retten for dette Tinglav.

Ao: 1713 d: 16 Maij!! holdtes Aastæds Ret med Siun og Besigtelse angaaende Ager og Eng paa den gaard

1713: 169b

Øvre Groufve N: Tuun i Bøyer Otting paa Vos, ofverværende som Meddomsmænd 6 Edsorne Laugrettesmænd Lefvor Hegle, Lars LødVe Tormo Helland, Mons Fænne, Wiching GroufVe og Mathis Ringheim, af den constituerede Foged Sr: Daniel Raunsberg Lovlig opnævnedes af dato Wangen d: 28 Martij 1713.

Til same Tid og stød hav Ole Groufve Ved Skafferen Tolleiv øvre Groufve og Ole Larsøn ibid: ladet Ved 5te Stevne lovlig Warsle sin naboe Siur Groufve at møde paa Aastædet, og biVaane samt imodtage den forklaring og Paastand hand som citant agtet at fremføre, saaVelsom paafølgende Ligning, som af Sorenskrifver og Mænd efter foregaaende Besigtelse paa Ager og Eng maatte blive giort og forefunden,

den citerede mødte og vedtog lovlig Warsel.

Hvornæst Citanten Var begiærende Deres brug i Ager og Eng maatte siunes og besigtiges.

Derimod contraparten Var paastaaende og forewendende, sig iche mere bruge eller tilegne, end hands Skiøde ham bevilger, og Formænd for ham ukiært og upaatalt henVed 40 aar brugt hafver, hvorpaa hand formeente Være fanget Hævd, derforuden at Skifte allene bør skie imellem Leilændinge, som iche lige tilig kom/m/e til Jorden, men iche imellem Selveyere og Jordrotter, som hver med Skiøde sin Part kand hiemle, producerede derpaa sit Skiøde af Hans Jansøn Flindt meddeelt d: 18 Octobr: 1706 paa 2 Løber i Groufve, hvorudj ham ald Gaards-partens tilliggende med Ager og Eng etc: tillades at bruge.

1713: 170

Citanten fremlagde iligemaade sit Skiøde udgifvet af Idevart Hansøn paa 2 Løber i ermeldte Groufve, hvori ham ey Widere brug tilstaaes, end hands part af Arilds Tid har tillagt og med rette tilligge bør, dat: Bergen d: 22 Octobr: 1703. derhos som forhen forlangende at Engen Dem imellem maatte Deles, og Ageren stenges, som hand paa sin Part efter formening fandt sig Wanholden og misnøyet, særdeles eftterdj Siur ofver hands Ager aarlig udkjører sin Møg, hvorved den, som Waad og blød, merchelig skal forderfves og beskadiges; beraabte sig og paa 2de Widner, Knud Larsøn Fan/n/estøel og Ane Ols Datter Groufve, som hand havde tilstædebragt, at giøre Forklaring, Begge de tvistendes Jordepart, ingensinde Ved Dom/m/er eller Mænd Være Deelt, derforuden Siurs Ager paa Oles Bøe eftter haanden være udlagt: Af same Widner befandtes Ane Ols Datter Være Citantens Wærmoder og derfor ansaa contraparten hinde Partisk, som Lofven ey tillader at Widne.

Men det andet Widne Knud Larsøn blev Eeden forelæst og formaning giort om Sandheds sigelse herudinden. Hvorpaa hand aflagde følgende {Eedlig} Widnesbyrd, at Grisageren Siur tilhørende, paa Oles Bøe siden hand forlod Groufve 22 aar herfor, Være udlagt noget i længden, og noget i bredden, men hvormeget Wedste (hand) iche, ey heller herudj mere at sige, men det Wilde med Eed bekræftte.

Flere upartis(ke) Widner havde Citanten ey at paaberaabe.

Contraparten fremførde {iligemaade} \derimod/ 2de Wid(ner) at bevise ermeldte Grisager mere end for 20 á 30 Aar herfor Være udlagt ligesaameget som nu /: nemlig Siur Fænne og Halbiør Seim /: af hvilche den første mødte, og eftter

1713: 170b

forelæste Eed Widnede den ofvennævnte Ager for 39 aar herfor ichun Være 2de Askers sæd, men siden af Opsidderne være udlagt, paa hvis Bøe, Var ham ubekiendt, havde herudj ey mere at sige men Vilde paa sin fklaring!! (for-) aflegge Eed.

Det andet Widne mødte iche, Var derforuden Siur Groufves Hustru i andet Leed paarørende. Flere Widner havde ingen af Parterne tilstædebragt eller paaberaabt, ey heller mere end før er meldt at paastaa eller fremføre, uden Citanten Ole tilbød Siur forening paa denne maade, dersom Siur ham Vilde efterlade een part i stor Ageren kaldet Lille Soldsaa, og derimod tage 2de andre Agre navnlig Teigs Ageren og Groufve Hæchen, hvilchet tilbød Siur efter persvasion og Mellemlhandling modtog med det Wilkaar hereftter som forhen, ofver Oles Ager at nyde sin Møgkiørsel, som iligemaade blev consenteret, paa hvilchet aldt Parterne for den satte Ret haandtoges og derVed ophæfvedes Deres Twistighed og Rettergang, og Widere fortfaret Ved Skiæl og Mærcher hver sin tilhørende Eyendeel i Ager og Eng at udVise som følger.

Stoer Agerens Deelning begiynder Ved een steen nedsat i den nederste Rene, Widner opad i een Paale, derfra lige op det 3de Merche ogsaa een Pæle, af disse Mercher er Ole eyende paa Westre og Siur paa Østre Side.

Derfra i Skraad Østad det 4de Widne Wisende fremdeles til det 5te een nedsat Pæle Ved een stor steen.

1713: 171

Det 6te Skiæl-tegn een Marchesteen, hvorfra byttet gaar opad til det 7ende nemlig een Paale, hvorfra slutlig Mærchet fortfarer til een Marchsteen iordsat i Renen, \paa/ forskrevne Widners Westre side er Ageren Ole tilhørende og Siur paa den Østre.

Kieldeskaar Ager Deelt Ved 2de Paaler, den ene Widnende lige opad i den anden, paa dessen Østre side eyendelen tilfalder Ole og paa Westre Siur.

Udj Helmings Ager ligeledes iordfæst 2de Paaler som begge Wiser til hinanden, og udViser Oles brug paa Østre og Siurs paa Westre side.

Engens Deelning under Husene.

Det første Widne er een gam/m/el Marchsteen staaende i nederste Bøegaarden, som Widner lige op i een Flad steen liggende mit i Weyen tegnet med een Gloppe paa nederste side, hvor Siur paa Westre og Ole paa Østre side er eyende.

Derfra gaar merchet østenfor i een Jordfast steen, med 2de Gloppe stadfæstet, af hvilche den ene Widner ned i een gam/m/el Marchsteen, og den anden lige i Nordost, hvor nu een Marchsteen blev nedsat, heraf Ole den Westre og Siur den Østre Deel er tilhørende, same Marchsteen Widner ned i een anden gam/m/el dito, og der(eftter) op i een Gloppe hugget i een iordfast steen liggende paa Utløe-Teigen.

Noch Deler een Jordfast steen liggende paa nedre side af Kiørsle-Weyen paa ½ Punds Teigen (hvor?) een Gloppe blev huggen, som skal Vidne beent op i Hessie-Bachen, hvor een Marchsteen med side stene lovlig blev nedsat, paa hvis Vestre side Siur og Ole paa Østre er eyende.

1713: 171b

Widere blifver Merchet i et bierg betegnet med een Gloppe, som Wiser nedad i een Pæle, derfra Westad i een Gloppe hugget i een iordfast steen liggende Ved een Selie-rod, derfra beent op i Stor Ager-Renen, hvor een Marchsteen med Widne-stene blev nedsat, som udViser Oles tilhørende Deel paa Østre og Siurs paa Westre side.

Paa Baalvorssteens Teigen findes et gam/m/el stech eller Paale, som Widner Østad i een stor steen liggende i Nedre Groufve-groften, som er et gammelt Merche imellem Øvre og N: Groufve, hvor Siur eyer øfverste og Ole Nederste Deel.

Noch udVises Byttet \een/ nedsat steen tæt Ved Endemerchet imellem Øvre og N: Groufve, og gaar dereftter lige Ved Bechen op ad i een stor steen, hvor Ole eyer paa den Østre og Siur

paa den Westre Kant, i same steen er huggen een gloppe, som Wiser beent op ad i een stovre, og Westad i een iordfast steen forefunden paa Kilde-Myren, deraf Ole tilhører den Øvre og Siur den nedre Part.

Paa Flæteigen er hugget een Gloppe i een steen, som Widner Westad i een pæle, som uddeler den øvre side til Ole og Nedre til Siur.

Paa Gielle-slaatten Eyer Ole det øfverste og Siur det nederste, og skilles Deres Eyendele Ved een Steen i een Uur under Kildeskud ageren, som Widner i Skraad ned i et stich staaende Ved Skierre-Soldsaen i stor Ageren.

I een liden slaatte næst under Husene, Eyer Siur paa Westre og Ole paa Østre side, og gaar dessens mæche i skraat, mit ofven af een stor steen op i den Østre Kant af Siurs Fæhuus.

 Noch ofven for Husene
 inden og udenfor.

1713: 172

Hvilchet formedelst tilstundende Aften til Morgenens maatte opsettes, og da betids d: 17. med Forretningen igien blev fortfaret.

Den 1ste Marchsteen nedsat indenfor Husene tæt Ved een Hæg, Viser derfra beent Østad til det andet Mæche, een Paale nedsat mit paa Hamre-Teigen, og derfra beent op ad i een liden Jordfast steen, hvorudj blev hugget 2de Gloppe eller stræger, Widere fra den Østre Gloppe Østad i een Paale staaende strax neden for Helmings Ageren, derfra i Ende-mærchet tæt opunder Giærdet, er saa Siur tilhørende den nedre og Ole den øvre part af Hamre-Teigen.

Noch paa gamle Høst-Træ Teigen nedsat een Marchsteen, som Wiser op til giærdet i een steen, med een Gloppe giort Kiendelig, Widnende Westad i een anden Gloppe og i een tegnet Marchsteen, same Skiælsteen Viser op i een Paale staaende i Enden paa Høst-Træ-Teigen, deraf Oles Anpart er den Østre og Siurs den Vestre.

Paa Aaskiels Teigene er nedsat 2de stich eller Pæler beent af hinanden, som tilsiger Ole den Westre, og Siur den Østre Part.

I Waar-Træet blev nedsat 3de Paaler den 1ste Ved Giele-gaarden, som Wiser lige til den anden, derfra til den 3de staaende tæt opunder Bierget, deraf Ole eyer den Westre og Siur den Østre Anpart.

I Lille Hagen uddeles til Ole den øvre og Siur (den) nedre Deel Ved 3de stich lige efter hinanden og 2de i skraat op til gaarden nedsat.

Imellem Refvebergs-Teigen og Østre Hougen b(lev) iligemaade nedsat 3de Pæler, som skiffter Ref(ve)bergs Teigen til Siur og Østre Hougen til Ole.

Westre Hougen følger Oles brug og Pengehellers-teigen Siurs, som begge adskilles Ved een nedsat Marchsteen tet op under Giæret, og Widner i een Ham/m/er tet Ved den nederste gaard, merchet med een gloppe.

1713: 172b

Imellem Kalvhuus-Teigen og Lange-Træet blev nedsat øfverst under Gaarden een Marchsteen, som Widner ned i een Paale, derfra lige ned Ved Gris-Ageren, hvor een dito blev iordsat, her tilkom/m/er Siur Kalfvehuus-Teigen og Ole LangeTræet.

Egeslaatterne begyndes ofven til Ved Kiørsle Veyen, hvor den 1ste Marchsteen er nedsat, som Widner beent ned i een paale, derfra i een iordfast steen med een gloppe tegnet, Widere derfra i een Pæle nedsat paa Hamrelaget, slutlig derfra i Skraad til det nederste Hamrelag i een Bergnov hvor blev huggen een Gloppe, af forskrevne Egeslaatte tilhører Ole den Westre og Siur den Østre Part.

Paa Wære Teigen blev hugget een Gloppe i et bierg øfverst under Gaarden, som Viser derfra i et stich mit paa Teigen staaende, derfra i een gloppe hugget i een iordfast steen nederst ved gaarden, af same Deelning tilfalder Ole den Østre og Siur den Westre Side.

Imellem Refvebergs-Teigen og Steengaards-Teigen blev hugget een Gloppe i een iordfast steen, som ligger i Øst og Wiser til een Paale nedsat i West næst Ved een Ager, af same Mærcher tilhører Ole den Nedre og Siur den øvre Part.

Slutlig paa Lille-Teigen liggende Ved een Bech Westen for Husene nedsat i Øst een Marchsteen, Widnende i West, {hvor} til een gloppe udhuggen i et Skarv, noch lengere i West uden for Becken nedsat det 3de og sidste Skielmerche nemlig een Pæle, som udViser Ole den øvre og Siur den nederste Part til Eyendeel.

1713: 173

Sluttet.

Efter ofvenanførte og specificerede Skiæl og Mærcher forblifver hver af Parterne efter Forening til stadig brug og Eyendeel sin Anpart udj Ager og Eng tilhørig, hvilchet de sig med Landslofven gemæs hafver at holde efterretlig under Videre Rettens Medfor!! (Medfør).

Omkostningerne for Reisen, og 2de Dagers Forretning efter Høi Kongl: Forordning 4 Rdr: 4 mrk. hver af Laugrettet 2 mrk. tilsamen 2 Rdr: Sum/m/eret i aldt 6 Rdr: 4 mrk. tilfalder Siur at svare med 3 Rdr: og Ole med 3 Rdr: 4 mrk. Derforuden betaler Forretningen beskrefven, hvo den forlanger.

Ao: 1713 d: 13 Maj!! betientes Retten paa den gaard StyVe i Wasvær Ottung paa Was beliggende, efter Lovlig foregaaende Odels Stævning /: dog Sagen formedelst andre presente mellemkom/m/ende Forretninger ey førend den/n/e Tid kunde foretages /: ofverwærende 8 Eedsorne Laugrettesmænd, af den Kgl: constituerede Foged Sr: Daniel Raunsberg lovlig opnævnde, efter skriftlig anVisning dat: Wangen d: 8 Martij 1713. navnlig Lensmand Wiching Tvilde, Aamund Gillierhuus, Gulich Opheim, Jacob Berge, Niels og Styrch Seim, Ole Hernæs og Jon Wæle, som Meddomsmænd i den forestaaende Odels-Trette og Twistighed imellem Ole Olsøn Styfve og Jacob Jonhansen!! ibid:

Forinden same Tid havde Ole Olsøn Ved Lensm(and) Niels Haarvei og Knud Biørge 5 uger for Juu(l) ladet Warsle Jacob Johansen at møde paa Aa(stæ)det næste Tisdag efter Paaske, og da enten (afstaa?) til sig som nærmeste Løsningsmand Paa sin Hustrues Wegne, sit paaboende brug og Jordepart 1 pd. 1 mrk. udj Styfve, mod nøyagtig Løsnings erleggel-

1713: 173b

se og betal, eller og sig til Brugs for aarlig afgaaende Landgilde og Rettighed efter Lovens tilhold, anmeldte Jordepart ofverdrage.

Den Warslede comparerede tilstaaende Lovlig Kaldsmaal.

Dernæst Var Citanten Ole Olsøn producerende Et gammelt Skiøde af dato 28 Junij 1648. paa Pergament udstæd af Sifver Knudsen Styfve paa 1 Løb og 1 Spd: Smørs Leye udj anmeldte Styfve for 95 Rdr: samt 3 mrk. i Skiøtningsøre, noch sælger i same Skiøde Ole Wæle i Bordals Ottung paa Was da boende 5 mrk. Smør udj benævnte Styfve for 6 Rdr: aldt af begge Skiødet og soldt Knud Torgiersøn Aarhus med Hustru og ArfVinger, dog er sidst benævnte 5 mrk Smør udj Axleberg Styfve da underliggende bestaaende, som efter Parternes og andre nærværendes forklaring Styfve siden er frakom/m/en, og Deres Kongl: Mayts: Ved Kiendelse og Dom hiemfalden, som derefter, dog rum Tid herfor, Claus

Hendricsøn Miltzou Ved Kiøb er blefven eyende og endnu hands Arfvinger følger og tilhører;

Ofvennevnte Knud Torgiersøn Aarhus beretter Citanten hafve Været sin Hustrues Fadermoders fader.

Noch fremlagde Citanten een Skiftteforretning af dato 1699 d: 10 Junij, hvorudj titbemeldte Knud Torgiersøns Datter Torbiør Knuds Datters ældste Søn Siur Pedersøns 2de Døttre Brytteve og Brite efter Deres Forfader paa Deres afdøde Faders Wegne Arfvelig er tilfalden udj meerbemeldte Styfve hver 15 mrk Smør.

1713: 174

Af same 2de Døttre Citanten Ole Olsøn den ældste nemlig Brytteve til ægte hafver, og skal da de 5 Spd: i Styfve Berge Tuun, indberegnet de 6 mrk Efvanger Kirken deraf er gifvet, hafve fuldt fra første Skiødets formeld Knud Torgiersøns Ætlæg 65 aar, hvilchet Citanten med 2de indkaldede Odels Vidner Gulich Stene og Gulich Fannenæs agter at gotgiøre.

Efter paraabelse indfunde sig de 2de foregivne Odels Widner Vedtagende Lovlig Warsel, da Eden Dem blev forelæst og formaning gjort om sandfærdig Widnesbyrds afleggelse. Hvorpaa det

1ste Widne Gulich Stene 71 aar gammel forklarede, at førermeldte Gods i Styfve har fuldt Knud Torgiersøn og hands Ætlæg for et Fast Odel fra det første hand sig kand erindre indtil den/n/e Dag af alle ukiært og upaatalt, efter tilspørsel forklarede hand iligemaade saaledes Slegtlinien, \eftter/ Faderen Knud Aarhus arfvede hands Datter Torbiør Knuds Datter, hvis Ældste Søn Siur Pedersøn Aarhus efterlod sig ichun 2de Døttre, af hvilche Citanten Ole Olsøn til ægte hafver den Ældste nemlig Brytteve, og Contraparten Jacob Johansøn den yngre kaldet Brite, denne sin forklaring hand naar paaæskes, erbyder Eedlig at stadfæste mere herom ey Widende.

Lige ordstem/m/ig og concorderende Forklaring med (...?) gjorde det andet Widne Gulich Fannenæs e(fter) sine Forældres ord og eget minde, saaVel om Odel og Ætlæg, som Slegtlinien, erbydende paa aldt, naar fornøden eragtes, Edlig bekræftelse.

1713: 174b

Ydermere fremlagde Citanten et Skiøde sig meddeelt af Kari Tormos Datter, med Hindes LaufVærges Niels Kolles samtøche paa 22 mrk. Smør med bygsel og Herlighed udj Styfve, hvilchen Part hand af hendes Sl: Mand Lar!! (Lars) Pedersøn for hands dødelig Afgang havde Kiøbt og tilforhandlet, Noch afhænder Størch Kolbeinsøn Aarhus i same Skiøde til Citanten 7 mrk Smør i titbenævnte Styfve, for hvilchet gods hand Dem begge har betalt 1 Rdr: hver mrk.

Hvorpaa Citanten Var i Rette settende og uforgribelig formenende, at Odels Retten, som efter i Rette lagde Skrifttlige Adkomster og forhørte Odels Widner saa rum Tid har fuldt Afgangne Knud Torgiersøn Aarhus, hands Ætlæg og Arfvinger af alle upaatalt, nu burde \consequenter/ tilhøre sig, som den, der til ægte hafver bemeldte første Odelsmands Datter-Søns Ældste Datter, efterdj ingen Søn eller Søns søn ham herudj kand prefereres eller forekomme og derfor paastoed, \at/ Contraparten enten for sine 25 mrk. Smør udj Styfve skulde modtage Løsning og fuld Wærd, eller sig for Lovlig Afgift og Landgilde til brug og Besiddelse same afstaa, sær efterdj hand udj Gaarden er mest eyende nemlig ½ Løb 8 mrk. og Contraparten derimod ichun 25 mrk.

Contraparten Jacob Johansøn Styfve replicerede efter tiltale, sig iche kunde nægte eller fragaa Citantens Kone Være den ældste Søster og derfor Odel og Aasæde-berettiget, men

1713: 175

Foregav derhos, Ole Olsson sig hafve giort tilsagn paa det nu lille hafvende Brug udj Styfve, førend hand \nemlig Jacob/ sin Bygslede Jordepart udj Boelstad fratræde, som ey Var skied uden paa saadant Løfite og forord, paa hvilchet hand dog ey havde Widner eller bevislighed, uden allene Guleich MychelTveet, som saadant eftter sin Faders ord skulde contestere, /: hvilchet som utilstræcheligt ey kunde ansees, eftterdj Lofven allernaadigst tilholder i alle Sager 2de ofvereenstem/m/ende Widner, naar noget paastand skal gotgiøres :/ Alligevel weigrede Jacob Johanson baade at imodtage Løsning for sin tilhørende Andeel, ey heller med Bygsel og aarlig Afgiftt Var fornøyet i tanche som Medeyer sin Anpart selv Vilde bruge og beboe, hvortil hand formeente sig paa sin Hustrues Vegne Være berettiget.

Citanten refererede sig til sin priorite som Ældste Søsters Mand, hvilchen hand udj Lofven til Aasædet formoder berettiget, derpaa Retmessig Kiendelse forlangende.

Herudinden treffede Parterne eftter Laugrettets Mellemlhandling saadan forening, at Jacob Johanissøn skulde imodtage Løsning for sine 25 mrk Smør 25 Rdr: hvilche Penge Ole Olsson han/n/em næstkom/m/ende Høst Ved Michels Tider lofver at erlegge, derimod skal Jacob Johanson dette Aar ofver til næste Foraar Ved sit Br(ug) paa Styfve forblifve, og da Ved same Tids (for)løb den accorderede Jordepart nemlig 25 mrk. g(od)Villig og uden nærmere mindelse, enten Ole Lefver, eller døer, indrømme, imidlertid holder hand Husene eftter anpart Ved Hævd, og Skoufven ey

1713: 175b

til upligt forhugger, hvilchet aldt ofvenstaaende Parterne indbyrdes Ved haandebaand confirmerede.

Omkostningerne for 2de Dagers Reise til og fra Aastædet, samt Forretningen eftter Kongl: Mayts: Forordning, I aldt 4 Rdr 2 mrk. saaVelsom de 6 Laugrettesmænd af Wangens Tinglav hver 1 mrk. 8 s. De 2de andre af Wasværen hver 1 mrk. tilsamen 1 Rdr: 5 mrk. aldt Sum/m/eret 6 Rdr: 1 mrk. betaler Ole Olsson eftter friVillig samtøche med 4 Rdr: 1 mrk. og Jacob med 2 Rdr: Forretningen derforuden at beskrifve, hvo den forlanger.

Ao: 1712!! 14 Dage for Juul ungefær hafver Lars Degrenæs Ved Tolleiv og Sylvest Sexe ladet lovlig Stevnemaal forkiynde Michel Oppedal at møde paa Degrenæs Tisdagen eftter Paaske, og paa sin Myndlings Ingeri Peders Datters Vegne eftter skiellig Wurdering imodtage Løsning for de 3 Spd: Smør udj ermeldte Degrenæs, som hun nogen tid har Vaaren eyende, eller anhøre sine som Løsnings mands Widner og producerede documenter, med sig hafWende Adkomst og Hiem/m/el til de paatalte 3de Spd: eller tilstræchelige Odels Widner derved sin Ret at udføre.

Til same Ret at bivaane Vare af Fogden lovlig opnævne 8 upartiske Edsorne Laugrettesmænd, Lensmand Lars Bech, Christen Eitrem Jarand Mæland, Knud Mauge, Elling Wastuun, Knud Hovland, Niels Eidnæs, og Peder Frosvig, som alle tillige med mig mødte paa ofvennævnte Aastæd d: 30 Majj, forinden

1713: 176

hvilchen tid Forretningen formedelst andre Odels-Trætters decision og mellemkom/m/ende forhindringer ey kunde foretages.

Same Dag contraparten Michel Oppedal presenterede Vedgaaende Lovlig Odels stevning.

Derpaa producerede Citanten een tilforn forefalden Odels-Tvistighed imellem sig og Gunder Tostensøn, samt Søn/n/en Jon Gundersøn d: 22 Apr: 1703, same Tid componeret og forligt, hvorudj ham baade af Faderen og Sønnen uden Modstand og inVendelse Odels-Retten paa 1 ½ Løb Smør udj Degrenæs /: hvoraf nu den halve Deel dog igien omtvistet :/ Var tilstaaet, og for Omkostning gjort fyldest med 20 Rdr: derpaa Sagen forligt og med haandebaand for Retten sluttet.

Dernæst satte Citanten i Rette, efterdj Odels-Retten ham for 10 af de da eyende og brugende Gunder og Jon Degrenæs paa 1 ½ Løb Var tilstaaet, de nu omtvistede 3 Spd: indbereget, Contraparten nu enten maatte fremVise skriftlig Odels Adkomst, eller tilholdes med nøyagtige Odels Widner sit paastand og formeente Ret at hiemle.

Myndlingens indstævnte Wærgen Michel Oppedal lagde i Rette document, hvorudj Samson Qvitne for 54 Rdr: til Peder Gundersøn Myndlingens Fader Selger og Skiøder ½ Løb Smør og ¼ td: Salt udj Degrenæs til Odel og Eyendom med ald den Ret, som ham eller hands Arfvinger derudj tilkom, udj same brev Vedgaar Samson Qvitne allene hafve haft til Pant den afhændede ½ Løb og ¼ td: Salt, same brev dat: Sommer Tinget paa Jordal d: 3 Junij 1705.

1713: 176b

Same afdøde Peder Degrenæs forklarede Michel Oppedal baade selv Være Odelsbaaren til een Deel udj Degrenæs, paa sin Moders Ingeri Lars Datters vegne, derforuden af Johan/n/es Halversøn Sexen, som nærmeste Odelberettiget, hafve Kiøbt hands Ret og paastand, ydermere hafve løst den omtvistede Part fra een frem/m/ed og upaarørende Mand, nemlig Samson Qvitne, hvor den Var pantsat, deraf formodende sin Myndling som Odelberettiget maatte nyde og tilkiendes baade sin Sl: Faders egen Ret, saaVelsom den tilforhandlede Odels Ret af Johan/n/es Sexen, hvilchet at bevise, Michel Oppedal havde tilstævnt 3de Widner, Halver Andersøn Huusmand i SkiælVig, Ingebor Jons Datter og Siri Jons Datter Degrenæs, hvilche 2de sidste allene mødte og efter oplæste Eed og Formaning om sandfærdig Widne forklarede

1. Ingebor Jons Datter {Edlig} for et aar omtrent paa Degrenæs hafve Været ofverværende, da Aamund Oppedal og Johan/n/es Sexe /: som Var Ingeri og Ingebor Lars Døttres Broder til Faderen, dog paa Deres fælles {Faders} \Moders/ side nærmest Odelberettiget :/ bleve om anmeldte Johan/n/es Sexens Odels-Ret forenede, at Aamund skulde for den paa sin Datter Datters Ingeri Peders Datters Vegne gifve ham 10 Rdr: deraf hand sagde sig allerede hafve oppebaaret 5 Rdr: men noget Løfte om skriftlig ofverdrag derpaa hørde hun iche, ey heller Var herom mere Widende, men her paa erbød Edlig stadfæstelse.

1713: 177

Dernæst Widnede Siri Jons Datter for et aar herfor paa Degrenæs hafde hørt Johan/n/es Sexen som Broder og derfor nærmere Odelberettiget end søstre Ingebor og Ingeri Lars Døttre, hafve tilstaaet og ofverdraget til Aamund Oppedal sin Ret og paastand, herom ey mere Widende, men derpaa erbød Eed.

Citanten Var derimod formenende at titbemeldte Johan/n/es Sexen burde først tilbiude sig som mere berettiget paa sin Hustrues Vegne, som Var den Ældste Søsters Datter, Odelsretten, naar hand den Wilde Afhænde, end den yngre Søsters Afkom og Børn, som hand iche heller Ved nogen skriftlig transport den har ofverdraget, har og Aldrig nogen Ret i Degrenæs sig tilegnet eller den part beboet, men den same af hands Moder Torbiør Gunders Datter og hindes Mænd, som og efter Deres Død af Ældste Søster Ingebor, saaVelsom nu hindes Datter Torbiør, hvis nærmere Odels Ret paastaaes af hindes Mand Citanten, særdeles efterdj Contraparten Michel Oppedal paa sin Myndlings Vegne ingen tilstræcheligh Adkomst enten

skrifttlig eller Ved Odels Widner har tilveyebragt, uden allene et urigtigt Skiøde af den Panthafvende Samson Qvitne udstød.

Noch Var Formynderen Michel Oppedal paastaaende, i fald Dom/m/en skulde gaa ham imod og den omtvistede part i Gaarden blev Myndlingen frakient, baade Wederlag for Husenes forbedring eftter besigtelse og Wurdering, som og for de foregivne udlagde 5 Rdr: 3 mrk. til Johan/n/es for Odels Retten, samt til Samson Qvitne 5 Rdr: udlagt, hvilchet aldt Citanten erbød sig at indgaa, om

1713: 177b

Han/n/em af Wedkom/m/ende maatte undes frist, hvilchet Contraparten ey Vilde samtøche, ey heller eftter tilspørsel Vilde Creditere ham noget af Løsnings Wærdien, om hand Gaarden Ved Dom beholdt, men Var for Godset rede Betalning forlangende, naar det skal afstaaes, som til den umyndiges bæste paa Rente kunde udsettes, men maatte den umyndige beholde de omtalte, og endnu tilhørende 3de Spd: Vilde hand Dem for Aarlig Afgiftt Lars og hands Værsøster Ingebor, indtil Myndlingen blev forseet, og dem selv behøvende, gierne forunde, hvilchet Citanten eftter hands Wen/n/ers tilraadelse og Dannemænds mellemhandling fandt for gavnligt, og same tilbud antog, saaledes Deres process og Twistighed Ved indbyrdes Forening og Haandebaand endtes og ophæfvedes.

1,!! Omkostningerne antog hver godVillig sin Andeel, at svare med Reise, besværing og Forretningen eftter Kongl: Allernaadigste Forordning 4 Rdr: 2 mrk. hver af Laugrettet 1 mrk. 8 s. tilsamen 6 Rdr: 2 mrk. deraf hver af Parterne tilfalder at betale 3 Rdr: 1 mrk. Forretningen derforuden beskrefven, hvo den forlanger.

Ao: 1713 d: 3 Junij betientes Aastæds Ret paa den Gaard Leqve imellem begge Opsiddere og Selvejere Magnus og Siur Leqve, tillige besiddende Retten 6 upartiske Laugrettesmænd af Fogden lovlig opnævnedes, Hans Olsøn Aandeland Tosten Lione, Niels ibid: Michel Lindebreche, Christian Boelstad og Pofvel Haldanger.

Til benevnte Tid og stød havde Magnus Leqve Ved Peder og Baar Sysen ladet mundtlig 5te Stevne

1713: 178

forkynde Siur Leqve, at ansvare og gotgiøre, hvorfor hand imod seniste Aastæds Forretning, og den derudinden forfattede Deelning og Skiftte Ved Marcheskiæl, har sig tilegnet og brugt hvad ham ey tilhører, nemlig i Engen 1. Et Styche neden under Siurs Lade ham ey tilhørende. 2. Widere imod Marchebriefvet udj Ageren kaldet Forskaattet bruges af ham ulige, og ey eftter Skiælsteners Wisning. 3. At hand sig et styche Eng neden under Forskaattet, som udj forrige Aastæds Forretning ey mentioneres, eller er nogen tilfunden, eftter den tid har tilegnet og brugt. 4. Een Engedeel neden under Almands Weyen /: hvorofver hand eftter forrige ergangne forretning iche burde kom/m/e eller er tilladt /: sig Vil giøre tilhørig. 5. Noch een Andeel Eng, kaldes Harchen, hvor hand neden for Marchstenen og Weyen, det sig ey tilhørig har slaet og høstet, hertil aldt enten bevise Ret og Adkomst, eller miste og efterlade hvad ham er uVedkom/m/ende.

Contraparten comparerede til giænæle, tilstaaende Lovlig Warsel, som ofvenmeldt Være sig forkyndt.

Derpaa Citanten i Rette lagde forrige Marchegangs og Aastæds beskrevne Forretning af Mandrup Funch forrige Sorenskrifver imellem Find Bue da boende paa Leqve og Siur

Leqve d: 30 Octobr: 1693. hvorefter Citanten begiærede Besigtelse og Gr(an)skning maatte skie, enten same af Contraparten Var efterlefvat eller ey.

Hvormed Contraparten Var tilfreds formodende ho(s) Citanten skulde efter Widnernes forklaring findes lige stor Fout og urigtighed, i det hand paa sin Eng uVedkom/m/ende hafver udlagt Ager, derpaa Forretningen med Besigtelse og efttersiun blev foretagen.

1713: 178b

Dernæst blev efterseet Agerens udstening fra den øfverste Marchesteen Ved een Tornebusk nedsat, og lige til den nederste Agerrene lagt snor, og efter ligeste line flyttet byttet lidet ind paa Siurs Andeel Østad. Siur Leqve beraabte sig paa een skiuldt Skiælsten staaende ofven i Ageren, hvorefter hand formeente byttet burde gaa, hvilchen som i forrige Marchebrev iche mentioneret ey for Mærche kand ansees eller agtes, blev derfor af Dem samtøcht Bytte fra ofverste til nederste Skiælsteen, som begyntes først efter Brevet fra hiørnet paa den store stuen og til hiørnet paa den lille Løe, som nu er borte, men den om/m/eldte Marchsteen findes Wedligeholden, hvilchen Citanten formener Contrapartens eyendeel ey maa ofvergaa, eller nedenfor stræche, Contraparten derimod formeente sig tilhøre et lidet styche Eng efter gam/m/elt Kain, hvor tilforn har Vaaren een Hum/m/elhæfe, og Brevet dog aldt ey om/m/elder; Citanten Var modstridende i Tanche at Kain her ey burde ansees, men efter brevet dette styche sig formeente at tilegne. Contraparten Var ligeledes sig formodende efter Brevet aldt den indre Deel af den største Ager, efterdj derom ey nærmere end øfverste og nederste Bytte specificeres.

Angaaende det Bytte fra Stuedørren til een steen Westad tegnet med et Kaars, hvilchen Var gandske nedsiunchen, blev dog Ved efttersiun og grafven opfunden og hiemsides nedsat een Enepaale, hvorfra i Stuedørren blev slagen Snor, Ved same Magnus efter gjorde Mærche een liden Deel fragich af den lille Agers Syndre Kant, hvilchet hand og friVillig consenterede.

1713: 179

Anlangende Byttet fra ermeldte steen og ned til Almands Weyen, hvorfra forefindes dog i ulige linie 5 Stene, 2de Kaarstegnede og 3de nedsatte, og iordfæste, den sidste indberegnet, hvor neden under Citanten formener sin naboe ey bør Være eyende. Siur derimod paastaar, den Engdeel Veyen er underliggende sig burde tilhøre, efterdj Brevet Citantens eyendeel ey længere udViser, som hand og Ved Ældgamle Widner agter at bevise under sin part Være brugt, nemlig Elling Bagne og Find Bue, derforuden foregafve 2de Meddoms Mænd, som seniste Aastæds-forretning same Parter imellem biVaaned, den Slaatte neden under Veyen den Tid ey Vare om/m/eldt, eller nogen af de tvistende tillagt.

5. Det bytte fra den Kaarsmerchede steen Ved Veyen, samt 2de Marchestene op i Giærdet, her Magnus paastaar, Siur iche neden for stenen bør slaa, Siur derimod foregav, efterdj Forretningen herom ey melder, bør same steen ey Videre end opad og hverchen udad eller nedad Widne.

Noch slutlig paastod Magnus Leqve, som dog i stævnamaalet ey er om/m/eldt, efter Marchebrevets tilhold at nyde de Huse-Tompter, Find Bue forhen Var tilfunden fra Floers-Nofven og W(est?) udj een steen med Kaars merchet. Siur derimod svarede, sig efter brevets formeld gerne Vilde unde Magnus Huse Toftter(ne) upaataalt, saavit hand med føye kand pretendere, men slaatte-Teiger Vil hand han/n/em iche uden Vedkom/m/ende tilstaa.

Parterne blefve tilspurde, om de udj Sagen Videre havde at fremføre eller indvende, hvortil Citan-

1713: 179b

ten svarede, sig formode tilkiendelse paa hvad, hand paaancher og har paatalt i formening, Kain bør ansees, hvor forrige Forretning ey udførlig gjør forklaring, foregav derhos, seniste Sorenskrifverens Forretning om Afttenen silde i mørched blev fuldført, og derfor ey tilstræcheligh eftterdj begge Naboer Marcheskiællert og Stenene Dagen eftter allene nedsatte og indrettede; Contraparten derimod forevendede, sig Brevvet Vilde holde eftterretlig, saa Vit det Var tilstræcheligh, og Kain naar Brevvet ey længere gjorde opliusning, formodende herudinden Bifald i sit ofvenanførte paastand, for resten undergifvende sig Lovmæssig kiendelse.

Da blev Kiendt og Afsagt.

Eftter Parternes Samtøche og Bifald forblifver det Ved den Ligning, som paa de 2de Agre eftter Marchestenernes Udvisning og Snorlæg gjort er. Men i det øvrige, som Parterne begge forrige Forretning til Deels Vil holde eftterretlig, og til Deels Vil fravige, i det de derved ey allene Vil forblifve, men eftter Deres i acterne ofvenanførte Paastand sig nu til Kain, nu til Widner og mindst til Documentet refererer, same udstæde Marcheskiæls Forretning ey forklarlig forefindes, og Mærcherne specificerer, hvor de til hinanden skal Vise, eller Eyendelene og Bytterne udVise, saa een hvers tilhørende Andeel deraf udførlig og egentlig kunde erfares, understaaes iche den forhen ergangne Sorenskrifverens Forretning at forandre, sveche eller

1713: 180

corrigere, derfor Wedkom/m/ende og paakiærende hafver Deres Sag og Twistighed eftter Lofvens Anledning i 1 B: 17 Cap: 1 Art: for Ofverretten!! (Ofverretten) Wedbørlig at indkalde i upaatviflet formodning om Retmessig Kiendelse.

Forretningens paaløbende Omkostninger eftter Deres Kongl: Mayts: Allernaadigste Forordning, som og til hver af Lougrettet 1 mrk. betaler Citanten, eftterdj udj Sagen den/n/e sinde ey kand hendes endelig Dom, derfor hos Wedkom/m/ende søgende sin refusion og fyldest.

Ao: 1713 d: 8 Junij blev eftter begiæring af Lensmanden Baar Spaanheim som Jordeyer Husene besigtiget paa den Gaard Tveite i Eidfiords Sogn af 6 Uvillige Mænd, Hans Aandeland, Michel Lindebreche, Arne Mathiæson, og Arne Christiansøn Legrei, Ole ibid: og Gutorm Røyse.

Forinden same Tid havde Jordeyeren Ved 5te Stevne ladet Warsle Opsidderen Asbiørn Tveite same Besigtelse at biVaane, som og tilstædeværende Vedtog Warsel.

Hvor da paa Husene ved efttersiun forefandtes følgende Brøstfældighed, som eftter nøyeste Wurdering til Aabod blev taxeret.

1. Stuen behøfves reparation først med een (...?) Svild i Østre Brøst, anseet til	1 – 0 – 0
At tæches med 20 Woger Næfver hver W: á 8 s er	1 – 4 – 0
Bordtag i det Østre Brøst	0 – 3 – 0
Arbeidsløn for aldt	1 – 0 – 0
2. Fæhuset, som Vel af gam/m/elt sees opsat, kd!! (kand) dog ey Videre til Forbædring sættes, end Næfver paa begge gavler og Vindskeder med arbeid (..?)	0 – 3 – 0

1713: 180b

3. Heste-stalden med een svilds forbædring, i Søre brøst een stoch at indsette og Taget med Næfver at forbædre og tæche, i aldt 1 – 3 – 0

4. Laden paa Taget behøfvende Næfver, og indenudj i Lofven og Bricher bord i aldt 1 – 0 – 0

Derforuden paastod Jordraatten at Leilændingen Asbiørn een Ny Madstue burde opsette i stæden for den gamle, hand til Fæhuset har nøttet, efterdj hand fornødentlig havde maat bygget een ny Floer, om hand ermeldte Madstue ey havde haft til hielp.

Hvorimod Leilændingen foregav, den paatalte Madstue baade af Alder Være faldfærdig, derforuden sig af forrige Eyere Thron Tveit hafve haft forlov og tilladelse Madstuen til Fæhuus at nøtte, formeente sig derfor for same blifve angerløs, efterdj Gaarden endnu med saa mange Huser er forsiunet, som behov giøres.

Widere havde Parterne efter tilspørsel ey at sætte i Rette, uden Jordeyeren paastod, Leilændingen maatte svare den foraarsagede Omkostning, angaaende aldt forlangende Retmessig Kiendelse.

Afsagt.

For den paatalte Madstue frikiendes Leilændingen Asbiørn Tveite, baade efterdj den fornem/m/es af Alder Være svæchet og forderfvet, og hand af forrige Eyere skal hafve haft Forlov, den til Fæhuus at nøtte, og gaarden med Huus derforuden til fornødenhed findes forsiunet. Den Øvrige Aabod i aldt efter nøyeste og ligeste Wurdering 7 Rdr: 1 mrk. hafver hand til Jordeyeren at erlegge, saa-

1713: 181

fremt hand iche mindelig og i Tide Husene reparerer og Wedligeholder, eller efter Lofvens Anledning Wentte paa sin Afvel Lovfæstelse og paafølgende Wurdering.

De foraarsagede Omkostninger for Besigtelsens Forretning 2 Rdr., hver af Laugrettesmændene 1 mrk. betaler Asbiørn under Medfølge af Lofven.

Ao: 1713 d: 2 Augusti holdtes ordinair Som/m/er- Skatte og SageTing for Wangens Tinglav paa Vos ofverværende Welædle Hr: Com/m/issario Risbriect, Kongl: Constituerede Foged Sr: Daniel Raunsberg, Lensmand Wiching Tvilde, samt Edsorne Laugrettesmænd Michel Li, Wiching Grofve, Thormo Helland, Lars Lødve, Haafver Skioldal, Ifver Løne, Michel Grefle, og Peder GiærsgVaal med mere Tingsøgende Almue.

Da efter Rettens sættelse først blev Kundgiort og publiceret de forhen Fol: 163 extraherede høiKongl: og Slotslofvens ordres og Befalninger, saaVelsom

1. Extract af Deres Kongl: Mayts: resolution dat: Hofvedqvarteret Husum d: 18 Apr: under Stifttamptskrifver Sehusøns!! (Sehusens) Haand Widimeret Bergen d: 24 Maij 1713, at ingen (en)roulleret Matros eller Deres Hustru for de extraordinaire Paabuder, saasom Dagskat og (Ild)stædskat, og hvad hellers i disse Krigs Tider maatte blifve udskrefven, befries.

2. Stifttbefalningsmandens ordres til Fogden Sr: Raunsberg dat: Bergen d: 23 Junij 1713. at beordre Lensmændene, at omgaa hos alle

1713: 181b

Slags Stænder og fornem/m/e Folch, samt formuende Almues Mænd paa Landet med en Collect Bog igien/n/emdraget og forseiglet af Deres Excellence Hr: Wice Statholder Viregg for de fattige afbrændte og nødlidende Indvaaner udj Altona.

3. Stifttbefalningsmandens ordres til Weimesters Fuldmægtig Sr: Rougen, at hafve flittig indseende med Weyenes reparation, dat: Bergen d: 20 Martij 1713.

4. Kongl: Forordning om Adskillige extra Skatters paabydelse i Norge for indeværende Aar, dat: Husum d: 14 Junij 1713.

Dernæst andre breve som

1st een obligation udstæd af Knud Nielsøn Finde til Sr: David Marcusøn Borger og Indvaaner udj Bergen paa 200 Rdr: Courant Rede lante!! (laante) Penge, derfor sat til Forsichring i Seim 2 Løber med Bygsel, i Mølster 3 Spd: 1 mrk med Bygsel begge udj GuldFierdings Ottung beliggende, udj Nedre Fæn/n/e 1 L: 18 mrk. med Bygsel og Ofverbygsel for 3 Spd: udj Boer Otting paa Vos liggende, og ellers udj sine Redeste og bæste Midler forsichrer om priorite og indvisning, opsigelses tiden er paa begge sider ¼ Aar. dat: Bergen d: 16 Jan: 1708.

2. Et Skiøde udstæd af Jochum Pay (Paij) boende i Bergen til Knud Noreim paa 18 mrk Smør uden Bygsel i den Gaard Noreim i Winnie Otting paa Vos beliggende dat: Bergen d: 26 Maij 1713.

3. Een Bygselsæddel meddeelt Johan/n/es Einersøn Mæland af Hr: Niels Weinvig paa ½ Spd: Smørs Leye udj Mæland Præstebordet paa Vos

1713: 182

tilhørende dat: Wangs Præstegaard d: 10 Apr: 1713.

4. Noch et Fæstebrev udgifvet af Mad: Karen Skrøder Sl: Hr: Christen Weinvigs til Siur Kolbeinsøn paa 9 mrk. Smør udj Nedre Sundve i Holbøigder Otting dat: Ringheim d: 1 Aug: 1713.

5. Een dito af ermeldte Mad: Schreuder meddelt Jon Torchelsøn paa 1 Spd: udj den gaard Helgeland i Myrdalen og Winnie Sogn beliggende. Bygselen betalt efter Lofven, af dato Ringheim d: 1 Aug: 1713.

D: 5. begyntes igien ordinaire Sage Ting i Nærværelse af ofvenmeldte Rettens Midler.

Da først blev til publication anVist

Et Skiøde udstæd af Siur Larsøn Qvarmo til Michel Styrchsøn Brathole, hands Hustru og Arfvinger paa 1 Løb, 12 mrk. Smør udj den Gaard Qvarmo, i Holbøigder Ottung paa Vos beliggende, derfor betalt efter Afregning i aldt 70 Rdr: Skiødet dat: Wangens Tingstue d: 25 Junij 1712.

2. Et {Skiøde} \Gafvebrev/ udstæd af Marete Østens Datter til hinds Søn Hermand Knudsøn paa 3 ½ Spd Smør med Bygsel og Herlighed udj den Gaard Qvaale i Winier Otting og Wangens Hoved Sogn beliggende, dat: Wangens Tingstue d: 5 Aug: 1713.

3. Een Bygselsæddel udgifven af Hr: Niels Weinvig til Knud Haldorsøn paa 1 L: 1 Spd: Smør udj N: Qvitne i Bordalen paa Vos, /: af hands Fa(der) Haldor Knudsøn for Svagheds skiyld opsagt, /: (Byg)selen med 12 Rdr: 3 mrk. betalt, af dato Wang(ens) Præstegaard d: 10 Apr: 1713.

Tid!! (Til) same Tid og stæd havde Kongl: constituerede Foged Ved Lensmanden Wiching Tvilde og Hans Hirt ladet i Rette Kalde Peder Bystølen, og Ved ermeldte Lensmand og Aad Lierhuus indstævne Marete Halsteens Datter som hinanden i andet lige Leed ere paarørende for indbyrdes begangne

1713: 182b

Leyermaal, derfor lide Dom til Vedbørlig straf eftter Lofven,

De indstævnte comparerede begge tilstaaende lovlig Warsel,

Hvornæst Fogden som Citant tilspurde Peder Bystølen saaVelsom Marete Halsteens Datter om De iche udj ofvenmeldte Forseelse tilstode at være lige skyldige, og indbyrdes hafve begaaet, som og om Peder Bystølen iche Kiendte sig \selv/ for rette Barnefader, hvilchet aldt de begge beiaede, Videre Var Fogden i Rette settende, De begge sigtede og eftter egen tilstaaelse skyldige delinqventer eftter Lofv: 6 B: 13 [Cap:] 13 Art: til bod og straf maatte ansees.

De Sigtede havde intet at inVende uden Deres Børnagtighed og eenfoldighed, derhos Peder Bystølen bad for sin gamle Moders Skyld, som og mødte for Retten, om forskaansel udj straffen, paadet hun Ved hands lange udeblifvende iche skulde geraade i Armod og yderste elendighed. Marete Halsteens Datter betaabte sig paa sit spæde og nyfødde Barn, der Moders bryst endnu ey Kand undVære, og om hun, naar nogen stæds til strafs lidelse blev henVist, med sig skulde tage, begge maatte crepere og elændighed undergifves.

Afsagt.

Eftter begge de Sigtedes frivillig tilstaaelse for Retten om Deres indbyrdes begangne Leyermaals forseelse i andet lige Leed, Kand ey anderledes for Ret Kiendes end Peder Bystølen eftter Lofv: 6 B: 13 Cap: 13 Art: bør at stande aabenbare Skiftt, straffes paa yderste Formue, og sig til Fiskeleyet Bue i ÆfvenVigs Præstegield begifve, der 3de Aar at forblifve, Marete Halsteens Datter tilfindes iligemaade eftter udstanden Kirchens disciplin, og Bod

1713: 183

paa yderste Formue, sig til Fiskeleyet Udsir at forføye, og Der 3de aar continuere, hvilchet begge eftter Lovlig execution sig holder eftterretlig under Widere medfølge af Lofven.

2. Noch havde Kongl: constituerede Foged Ved Lensmanden og Aad Lierhuus lad!! (ladet) lovlig Warsel forkiiynde {Enchen} Holger Dugstad /: som sig selv har ombragt og i et Træ udj Marchen ophængt /: hands Enche og Arfvinger at møde til Weddermæle, at anhøre lovlig {til} i Rette settelse, medbringe Deres formenende Widner og Bevisligheder, samt afvarte een Lovformelig Kiendelse,

af hvilche Enchen Gudve Peders Datter, Arfvingerne Lars Olsøn og Lars Gulichsøn Ullestad, samt Marete Ols Datter mødte tilstaaende alle Lovlig Warsel.

Hvorpaa Arfvingerne insinuerede een Memorial indgifven til Høiædle og Welbaarne Stiftamtmanden, at den Dødes Legeme maatte i Kirche gaarden nedsættes, eftterdj de med Naboer agter at gotgiøre saadan hands onde resolution og foretagende Være skied af LangVarig Siugdom og Pinagtighed, derpaa Welbaarne Stiftamtmandens resolution, at Sagen af Deres Kongl: Mayts: Foged lovlig skal paatales, begge dat: Bergen d: 10 Junij 1713.

Noch i Rette lagde Arfvingerne et Skrifttlig Widne af Naboerne udstæd, nemlig Størch og Lars Dugstad, Niels og Elling Øvsthuus, Aad, Ifver og (...?) Lierhuus, Johan/n/es Lofthuus, hvorudj de forklarer han/n/em nemlig Holger Dugstad altid hafve haftt Afskiy til Druchenskab, Sværen og Banden, (...?)sket derimod Guds frygt sang og Læsning, men udj 13 Aar hafve vaaren svag, dog særdeles siden afvigte Juul for svaghed liden eller ingen rolighed hafve haftt, dog ingen tid utaalmodig eller daarlig i ord, hvoraf de slutter hands onde

1713: 183b

Handel og Formastelige anfang mod sig selv ey af optæncht Raad eller fuld forsæt, men af Siugdom/m/ens pinagtighed Være foraarsaget og afstædkom/m/en, same aldt de med Eed

erbyder at bekræfte. dat: Wangs Præstegaard paa Vos d: 7 Junij 1713. Derforuden forklarede Sognepræsten, som efter begiær af Lars Gulichsøn og Lars Olsøn Ullestad mødte paa Tinget, at Holger Dugstad, saa Vit hand Var Vidende, altid havde skichet sig Gudelig og Christelig, søgt Guds Huus og Sacramente, havde Afskiy til Druchenskab Sværen og andre Laster, men om Aarsag til hands formastelig Døds Angreb Var hand uVidende, same med Eed tilbød at stadfæste.

Ofven anførte Naboers Widner blev Wedkom/m/ende, som alle efter Arfvingernes persvasion mødte, paa Tinget forelæst, og tilspurt om de Deres aflagde skriftlig Widne med Eed Vilde efter erbydelse gotgiøre, som til den Ende Den/n/em blev forelæst, og af samtlige Aflagt, Dennem ey mere end anført, eller mindre, om den/n/e Sag Være Vidende.

Hvorpaa Fogden Var paastaaende, efterdj Arfvingerne hverchen med de forhørte Widner, eller anderledes kand bevisse eller gotgiøre, Holger Dugstad af Raserie eller Wildende Siugdom sig hafve ombragt, da efter Lofv: 6 B: 6 Cap: 21 Art: maatte hændes Lovmessig Kiendelse.

Arfvingerne havde herimod efter tilspørsel intet at indvende, men med Dom fornøiede.

Afsagt.

Som Arfvingerne Ved de indkaldede Widners forklaring ey kand gotgiøre, ey heller i andre maader forklare Holger Dugstad i Wildelse

1713: 184

eller rasende Siugdom sig selv hafve ombragt, men Widnerne i deres indgivende attestato eenstem/m/ig forklarer aldrig Af ham hafve hørt noget daarligt eller utaalmodigt, saa Kiendes hands Hofvedlod til Kongen Være forbrudt, og hands døde Legeme, som tilforn uden Kirchegaarden er nedsat, der at blifve liggende.

3. Havde Fogden Ved Lensmanden og Arne Lij ladet Warsle Ellend Groufve, at tilsvare, hvorfor hand efter Nams Doms Hændelse ofver Ole Skomager af han/n/em har Kiøbt een Kiedel.

Den indstævnte mødte tilstaaende Lovlig Warsel, saaVelsom af Skomageren hafve kiøbt Kiedelen, efter at Nams Dom ofver ham Var gangen, hvorom hand Vel Var Vidende, men uVidende at hand iche maatte handle med ham, hvorom hand Ventede Advarsel.

Fogden satte herpaa i Rette, at Ellend, efterdj hand siden indførsels Dom Skomageren Var ofvergaaen, med ham har kiøbt, bør miste den Kiøbte Kiedel for 5 Rdr: eller Penge fyldest derfor, særdeles efterdj Skomagerens forefundne Løsøre iche nær til Bødernes Sum/m/a sig kunde stræche.

Widere havde ingen af Parterne i Sagen at fremføre, men med Dom fornøiede.

Afsagt.

Efterdj Ellend Groufve friVillig tilstaar af Ole Skomager hafve kiøbt den paatalte Kiedel, siden indførsels Dom ham Var ofvergangen, hvorom hand og Vedgaar sig Være Vidende, og intet har at forevende uden sin Wankundighed at ingen maatte handle med ham, saa tilfindes Ellend Groufve efter Lofv: 1 B: 22 Cap: 28 Art: som forunder Sagsøgeren Frihed sig at lade indføre udj hvis, efter

1713: 184b

Nams Doms forhvervelse er afhændet, til Fogden Sr: Raunsberg som Sagsøger paa Kongens Vegne at lefvere tilbage den tilforhandlede Kiedel under medfølge af Lofven.

4. Havde Kai Lorentson Ved Lensmanden og Arne Lij ladet i Rette Kalde Knud Bryn/n/ielsøn Skutle, for 6 W: Talg, hand ham for 10 mrk. W: havde tilsagt, og ey havde holdet, hvorfor hand at holde Kiøb med sin Factor i Bergen maatte Kiøbe 6 andre Wog: á 11 mrk. 4 s. derfor at svare ham forliis, Omkostning og Tids spille.

Den indstævnte mødte tilstaaende Lovlig Warsel,

Citanten havde for at bevise sit Paastands Rigtighed indkaldet Skach Hellesnæs og Arne Styrchsøn Lae, begge comparerende og tilstaaende Lovlig Warsel, hvornæst Eden Dem blev forelæst, og aflagde derpaa Skach Hellesnæs Eed og følgende Widne, sig hafve hørt Kai Lorentson accordere med Knud Brynnielsen om 6 W: Talg, hvortil hand svarede Vilde skaffe fra 1 á 6 W: for 2 s Marchen, derimod skulde Kai Lorentson betale ReiseLøn for een Kløv til EfVanger og derforuden Vide Knud een Villighed med Baads laan til Byen, mere Vedste hand ey herom.

Det 2det Widne Arne Lae forklarede Edlig, da hand tillige med Skach og Knud Bryn/n/ielsøn kom af byen tilspurde Kai Lorentson Knud, om hand Kunde skaffe ham nogen Talg ungefær 6 W: hvortil Knud svarede, om hand kunde bekom/m/e 3. 4 eller 5 W: skulde hand det faa, derimod skulde Kai gjøre ham een Villighed, mere Var hand herom ey Widende.

Citanten Var paastaaende enten refusion for det, hand for Talgen maatte gifve mere i Ber-

1713: 185

gen end de Var accorderet om nemlig á {mrchen} \Wgen/ 11 s. paa 6 W: 4 mrk. 2 s. eller for det betroede iern 1 W: 2 pd 4 mrk. á 2 s. mrchen fuld Wærd sig beløbende {nem} til 15 mrk. 8 s. som og erstatte Reise og processens Omkostning.

Contraparten refererde sig til Widnernes forklaring, deraf formodende sig for Citantens tiltale Vorde frikiendt, efterdj Deres accord Var med condition, mere havde ingen af Parterne at fremføre, men begge med Dom fornøiede.

Afsagt.

Efter Widnernes forklaring at Knud Brynnielsen allene med Vilkaar Kai Lorentson Talg nogle W: har tilsagt naar og saameget hand kunde {same} bekom/m/e, saa frikiendes Knud Brynnielsen for den/n/e Kai Lorentsons paatale, tilfindes derimod efter da passerende Marchets gang at betale til Kai Lorentson for crediterede iern 1 W: 2 pd. 4 mrk. á 2 s. mrchen 2 Rdr: 3 mrk. 8 s. samt erstatte ham Omkostningen til deel med 2 mrk. Danske, aldt under Nam inden 15 Dage.

5. Havde Rognald Skiple Ved Lensmanden og Lars Gulichsøn Ullestad ladet i Rette kalde Giæstgifveren Hendrich Weinvig, fordj hand efter formeening ulovlig har arresteret eendeel ham tilhørende Tobach 12 pd. 4 mrk. som hand i Bergen havde Kiøbt, og Wilde bringe til Hallingdal,

Giæstgifveren mødte tilstaaende lovlig Warsel,

Citanten paastaar at Giæstgifveren maatte erstatte ham hands forliis paa Tobachen efter foregifvende 3 Rdr: samt Skade paa Øgen 16 s. saaVelsom disprofit paa hands Qvæg \5 Rdr:/, derforuden Tids spille og senchelse.

Contraparten replicerede derimod, Ved Tobachens hæftelse formene icke hafve forset sig, men efter-

1713: 185b

lefvat sin constitution at hafve indseende, {med} at ingen uVedkom/m/ende med KramVare sig maa indsinge, derforuden allene hafve hæftet Tobachen, indtil Kundskab kunde

indhæntes, hvor Tobachen skulde henføres og forhandles, og efter dessen erkiyndelse same formeente arrest straxen ophævet, derforuden Lofven forbyde ingen Kræmmere med Varer at omløbe fra een Kiøbstæd til den anden at udsælge i Alne eller Wægt, hvormed Rognalds søn tilforn er ertappet, og derfor ofver ham hændet Dom,

Widere havde ingen af Parterne i Sagen at inVende eller paastaa uden Giæstgifveren var frikiendelses Dom forlangende.

Afsagt.

Endskiønt Rognald Skiple paastaar af Giæstgifveren erstatning for Tobachen 3 Rdr: for skade paa sin Øg formedelst uføre 16 mrk. for forliis paa sine creatur 5 Rdr: i formodning aldt Ved een ulovlig Arrest af Giæstgifveren forkiyndet skal Være foraarsaget, dog som baade Lofv: 3 B: 8 Cap: 1 Art: forbyder \uVedkom/m/ende/ med Kramvare at omløbe fra een stæd til een anden, og same udsælge i Alne eller Wægt, hvormed Citantens Søn tilforn er antreffet, og derfor d: 2 Decembr: 1712 ofvergaaen Dom, Derforuden Høiædle og Welbaarne EstatsRaad Tonsberg \producerede/ constitution til Giæstgifveren Hendric Weinvig af 31 Majj 1710. tilholder ham, at hafve indseende, at ingen uVedkom/m/ende sig med KramVahre og brendeViin indsinger og dermed paa Landet omstripper, i hvilchen tanche Giæstgifveren Rognald Skiples quantum Tobach 12 B:pd. 4 mrk.

1713: 186

har anholdt, indtil hand sig kunde erkiyndige, om noget deraf i hands district til fornærmelse Var solt og hvor den skulde forhandles, derpaa hand Tobachen til Rognald lod igien paa sin Bekostning fremsende for at forekom/m/e Widløfttighed, saa frikiendes Hendric Weinvig for Citantens paatale og pretention.

6. Havde Hr: Com/m/issarius Risbriect Ved Stephen Traa og Ole Tvinde ladet i Rette kalde Knud Hæfte, fordj hand Endre Næsheim paa hiemVeyen fra Kirchen skal hafve ofverfaldet, som same dag hafde com/m/uniceret,

den indstævnte mødte tilstaaende Lovlig Warsel.

tillige Var indstævnt at giøre Forklaring i Sagen Brite Tvinden, Halver Gulichsøn, GodVen Jørgensøn, og Giertrud Hæfte, hvilche 3de 1ste mødte Vedtagende Kaldsmaalet, derpaa Eden Dem blev forelæst og formaning giort om sandfærdig Widnesbyrd.

Hvorpaa Brite Tvinden aflagde følgende Eedlig Widne, sig allene hafve hørt Knud og Endre Kiæchle, og Knud hafve sin stav i Wæret og Endre sin Øx, men saa iche nogen af Dem slaa til hinanden, derforuden rede de saa stercht at hun iche kunde følge Dem, mere herom Vedste hun ey at sige.

Det andet Widne Halver Gulichsøn Widnede Edlig, at hand allene havde hørt af Endre Næsheim, som i følge af Knud Hæfte naaede Dem igien paa hiemVeyen fra Kirchen, Klage at hand af Knud Hæfte Var slagen, men hand saa ham hverchen slaa, eller noget Tegn at hand Var slagen, mere herom ey Widende.

GodVen Jørgensøn gjorde ligeledes Eed og Forklaring af Endre Næsheim, som paa KircheVeyen naaede Dem igien, hafve hørt klage at Knud

1713: 186b

Hæfte havde slaget ham underVeis, men hverchen hafve \seet/ slagsmaalet, eller noget Tegn dertil, Widere Vedste hand iche.

Citanten begiærede Sagen maatte Opsettes, indtil Knud Hæfttes Kone, som formedelst hinders svage barns skyld nu udeblifver, og lader lyse sit same forfald, maatte paalegges at møde.

Afsagt.

Sagen opsettes til næste Rettes Dag, da Knud Hæfttes udeværende Kone paalegges at møde efter lovlig igientagne Warsel under straf efter Lofven.

Knud Hæfte begiærede de ord maatte indføres, som Endre Næsheim mod ham for Retten lod falde, at hand mod Forældre og Grander er et offentlig Skarn, som efter begiær ogsaa tillades.

7. Havde Hr: Niels Weinvig Ved Lensmanden og Lars Gulichsøn i Rette kaldet Lars Rondve efter ordres af Høiædle og Welbaarne Stiftamtmanden, og Welædle og Høyærværdige Biscoppen, at betale de resterende 12 Rdr: 1 mrk. 11 s. som hand i Regnskabet efter Sl: Prousten Hr: Christen Weinvig efterladt, {har} \er/ anført at Være Fattighuset skyldig, og ey i mindelighed har Vildet betale,

Lars RondVe tilstod nærværende lovlig Warsel.

Derpaa Citanten producerede et Regenskab \for 1709/, hvorudj Lars RondVe findes anført til rest, for Landskiyld, første Bygsel og 3de tage 20 Rdr: 15 s. af same findes hand Ved Regenskabets slutning for 1712, som i ligemaade bleve i Rette lagt, at hafve betalt 7 Rdr: 5 mrk. 4 s. Ved eendeel Gods i Bøe ofverdraget til Fattighuset, saa hand end-

1713: 187

nu skulde reste De paastævnte 12 Rdr: 1 mrk. 11 s. hvilche Citanten paastaar enten Ved nøyagtig bevis bør gotgiøres at Være betalt, eller hand maatte tilfindes til Fattighuset at betale, tilspurde derfor Lars Rondve, om hand havde sin Landskiyld bog eller anden Special qvittering, hvorudj same Krav findes afbetalt, hand da same Vilde i Rette legge.

Contraparten paastod derimod, at hand Ved Regenskabernes Forfattelse burde Waaren ofverVærende, og da sit paastand og Forklaring derom Vilde indført, dernæst foregav hand paa een Løbs Bygsel hafve gifvet 10 Rdr: og siden Sl: Prousten hafve faaet af ham et Slagternød for 4 Rdr: noch i rede Penge 2 Rdr: noch til Torgier Tveiten paa Proustens Vegne hafve betalt 4 Rdr: noch til itzige Sognepræsten 3 Rdr: 1 mrk. 4 [s.] hafve erlagt, herforuden for Sl: Prousten paa sin bekostning hafve gjort 4 Fløtninger til Byen, som iche er ham gotgiort, men Landskiylds Bog eller nogen bevislighed havde hand iche at fremlegge, ey heller Kunde gotgiøre Ved ringeste dette sit ofvenanførte Krav, {men frag} ey heller noget af aldt dette i Sterboen efter Sl: Prousten har søgt eller paastaaet, derhos fragich den resterende Fodring, med begiær at nyde Lofven efterdj hand til Regning Ved Regenskabernes slutning ey har Vaaren tilkaldet eller ofverværende.

Citanten paastod at dette Contrapartens paastaaede Vrange og ubeviste angifvende særdeles hvad sig selv Vedkom, hvilchet hand aldeles fragich, og tildeels Ved hands Sl: Faders producerede Skyldebog ofver Deres mellemVærende kand sveches, ey bør Kom/m/e de Fattige

1713: 187b

i Deres billigmessig Krav til præjudice herpaa for Krav og Omkostning skadesløs Dom forlangende, hvormed contraparten Var tilfreds.

Afsagt.

Som Lars Rondve i Regenskaberne saaVel Sl: Proustens efterlatte, som de siden forfattede findes til rest anført for 12 Rdr: 1 mrk. 11 s. hvilche hand hverchen Ved qvittering eller anden nøyagtig bevis gotgiør sig hafve betalt, men derimod allene fremfører een Deel urigtig krav, same Sognepræsten baade som Arfving efter Sl: Prousten sin Fader {baade} fragaar, formenende om saadant havde Vaaren billigmæssig baade i Sterboen burde Vaaren andraget

eftter hands Sl: Fader, og Lars RondVe same ey lettelig hafve forgiæt at paafodre, derforuden var hand paastaaende, om end Sin Sl: Fader og Lars RondVe Vare particulaire Regninger og Krav imellem burde iche Kom/m/e de Fattige eller Deres pretention til Nachdeel, aldt saa tilfindes Lars Rondve, som Krafvet Ved bevis sig ey har fralagt til Sognepræsten som de Fattiges Forstandere at betale de paatalte 12 Rdr: 1 mrk. 11 s. saaVelsom Processens Omkostning med 2 mrk. aldt inden 15 Dage under Nam.

8. Havde Hr: Com/m/issarius Risbricht atter ladet i Rette Kalde Kaare Tveten at betale de for rum Tid tildømte 9 Rdr: Slagsmaalsbøder, samt for udeblivelse paalagde 4 L: Sølv,
Den indstævnte mødte tilstaaende lovlig Warsel, men nægtede sig nogen slagsmaals Dom nogen sinde Være ofvergangen, paastaaende, same maatte

1713: 188

i Rette legges og anVises, da hand sig Vilde lade nøye og godVillig betale, hvilchet Com/m/issarius erbød sig at gjøre til næstkom/m/ende Ting.

Afsagt.

Welædle Hr: Com/m/issarius Risbricht hafver til næste Rettes Dag, den tilsagde Dom forhen hændet beskrefven at i Rette legge, da nærmere Lovmæssig Kiendelse skal paafølge.

9. Noch havde Lars og Erich Lødve Ved Lensmanden og Lars Gulichsøn ladet indstævne Jon og Siur Qvaale, fordj de paa Deres Waarstøel skal hafve nedkast eet {opsat} Giærde, eftter formening paa Deres egen grund og Leyemaal opsat.

De indstævnte mødte tilstaaende lovlig Warsel.

Citanterne havde indkaldet Widner at bevise grunden og Leyemaalet er Dem tilhørig, nemlig Skach Hellesnæs, Svend Bauthuus, Kud!! (Knud) Anbiørsøn, derforuden foregafve end hafve flere her ey tilstædeværende.

Contraparterne nægtede gaarden at hafve opbruadt, formeente derhos Lødves Mændene paa Deres og iche egen grund hafve opsat giærde, hvilchet de iligemaade Ved Widner agtede at bevise, nemlig Ole Himle, Jacob Bergie, Marete Opheim, Ingebor Gulichs Datter, Knud Finde og Torchel Nielsøn Huusmand.

Derpaa blefve Citanterne tilspurde, om de kunde bevislig gjøre Qvaals Opsiddere Deres giærde hafve nedbrudt, hvortil de svarede Ney.

Contraparterne paastode saadant tillæg Dem maatte ofverbevises, ellers De formodede Frikiendelses Dom.

Citanterne begiærede Eed maatte enten Contraparterne eller Dem paalegegs,

Widere havde ingen af Parterne at paastaa men med Dom fornøiede.

1713: 188b

Afsagt.

Endskiønt Citanterne ere Eeds paalæggelse forlangende, men Contraparterne derimod paastaa saadant enten Ved nøyagtig beviis Dem burde tillægges, da som Lofvens 1 Bgs 14 Cap: 5 Art: tilholder, at den der Sag gifver bør det lovligen at bevise, og Citanterne hverchen bevislighed har tilstædebragt eller paaberaabt, saa frikiendes Qvaals Opsiddere for Citanternes paatale, hvad giærdes tillagde opbrud og nedrifvelse concernerer. Angaaende Deres Tvistighed om Udmarchen og græsning i Fællet, henVises det til Aastædet som det, der behøfver Siun og besigtelse eftter Lofv: 1 B: 16 Cap: hvor eftter Lovlig omgang skal paafølge Retmessig Kiendelse.

Imedens Retten forhandlede tilspurde Fogden Laugrettet og tilstædeværende Almue, om iche Skiidsen fra og til Tinge 4 s. af Milen siden hands tiltrædelse er rigtig betalt, hvortil samtlige svarede Ja, som Fogden begiærede i Tingbogen maatte indføres og hannem derpaa Tingsvidne meddeles.

Noch tilspurde Monsr: Peder Borch paa Rebecca Sl: Jordals, Horrier Simers og Lars Miltzous Vegne Laugrettet og samtlige tilstædeværende Almue, om iche den gaard indre Kolde har ligget øde og under Fæfod fra Ao: 99 indtil 1704 inclusive, ligesaa tilspurde Monsr: Borch, om Dem andet Var Vidende end Knud Ullestad io har nødt i ermeldte Aaringer \1705 inclusive/ hos afdøde Mads Holm Frihed for Skat og Leding, hvilchet samtlige beiaede, herom hand Tingsvidne Var begiærende og det same i Tingbogen maatte indføres.

1713: 189

Efter 3de ganges paaraabelse fandtes ingen som Wilde gaa i Rette, eller forlangede noget protocolleret, hvorfor Retten for dette Tinglav opsagdes.

Ao: 1713 d: 21 Oct: holdtes ordinair Høste- Skatte og SageTing for Jondals Tinglav i nærværelse af Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Ombudsmanden Sr: Hendric Miltzou, Lensmand Lar!! (Lars) Drage, samt Edsorne Laugrettesmænd, Gutorm Molven, Ifver Svaasand, Lars Brattebøe, Askil Molven, Sylvest Fladebøe, Lars Samland, Siur Espeland, og Lars Bircheland, med mere Tingsøgende Almue.

Da efter Rettens settelse lydelig for alle blev publiceret.

1. Deres Kongl: Mayts: Allernaadigste Patent om Høyste Rettens holdelse for Aar 1714 udj Dan/n/emarch d: 7 Martij næstanstundende dat: Kiøbenhavn d: 12 Aug: 1713.

2. Den Kongl: Slotslovs ordre at indbringe Kundskab fra Bergens Stifts district paa hvis Skade de negotierende af Engelske, Hollandske og Dyrcherne!! (Tyrcherne) Ved Skibers opbringelse maatte Være tilføyet, dat: Aggershuus d: 7. Aug: 1713

3. Slotslofvens ordres at alle Franske, Spanske, Engelske, Preusiske og Hollandske tilhørende Skibe uden inquisition eller opbringelse maa passere og repassere, og de opbragte uden ophold relaxeres og løsgifves, dat: Aggers: d: 7 Aug: 1813.

4. Forskaansel for De enroullerede matrosers Hustruer, for Dagskat og andre extraordinaire Skatters restancer at blifve ukræfvæt, og ofver same enroullerede rigtig Mandtaller til {Slots Lofven} \Sø Etatens General Com/m/issariat/ at insende, dat: Aggershuus d: 7 Aug: 1713.

1713: 189b

5. Slotslofvens relation til Hans Kongl: Mayts: af 21 Sept: 1712 angaaende forslag til moderation i Dagskatten i same Aar allernaadigst paabøden.

6. Paafølgende benaading efter Slotlofvens forslag for Dem, som siden Krigens Anfang kand beVislig giøre Søe og Ildskade hafve udstanden, dat: Gottorp d: 3 Julij 1713. Videre udstæd af Aggershuus d: 17 Julij 1713.

7. Slotslofvens ordres om den resterende halfve Dagskattens indrivelse allerforderligst skie kand, hos de modVillige Ved militair execution, dat: Aggershuus Slot d: 1 Sept: 1713.

8. Slotslofvens igientagne ordres af 6 Ap: 1712. at Fogderne og Deres Fuldmægtige med De Kongl: intraders frembringelse til Amtstuen skal nyde fri Skiyds og befordring, under straf for de modVillige dat: Aggershuus Slot d: 1 Sept: 1713.

9. Deres Kongl: Mayts: Allernaadigste Forordning om Odelskattens udredelse af Alle Proprietairer efter et hvert Fogderies godhed, nemlig i Hardanger, Wos, Nordfiord, Sundfiord, etc: af een td: hart Korn 3 mrk. Danske, dog exciperet Hospitalers, Kirche gods og Tiende. Item Søeleggene Nordenfields, hvor matroserne ere udmarcherede, af hvert Læg 2 Rdr: Saugeyere betale af hvert tusinde bord som skiæres 1 Rdr: af alle benificerede bordtiender, saaVelsom alle Ledinger 8 pro Cento, item af hvert Skippund sort Kaaber Norden og Syndenfields paa Bergvercherne 4 mrk saaVelsom af hvert Skippund Ru Jern 24 s. saaVelsom for tilkom/m/ende aar halvparten {af} imod den senist allernaadigst paabudne Dagskat, undtagen Bønderne som imod den senist udrede ichun skal svare een 4de Deel. dat: Husum d: 14 Junij 1713.

Dernæst een contract oprettet imellem Lensmand

1713: 190

Lars Drage og hands forlofvede Fæstemøe Ingebor Gietles Datter Mundem, med hands Ældste datters Ane Lars Datters, og hindes Mands Jon Berges samtøche, saaVelsom hands Broders Ole Drages Bifald, at hun, om Den/n/em ey af Gud gifves Børn, <dog> han/n/em skulde ofverlefve, skal forlods nyde udj Drage ½ Løb Smør uden at giengielde De andre Arfvinger, 2. Om De med børn maatte samenavle, skal hun dog, om hand først frafaldt for Aarlig Afgift gaarden Drage sin Livs Tid beboe, 3. Ifald hun efter den/n/e sin tilstundende Mands Død i andet ægteskab maatte indlades, og hindes andet giftte hende efterlefver, skal hand same gaard imod Bygsel og aarlig afgift sin Livs tid nyde, af den Aasæde berettigede uden uddrivelse. til Witterlighed Torchel Tørvig og Lars Halderager dat: Drage d: 20 Oct: 1713.

Mere blev ey til publication ey publiceret, ey heller havde nogen Sager indstævnt eller Vilde gaa i Rette, hvorfor den allernaadigst paabudne Dagskattes Ligning og taxation hørsomst og underdanigst blev foretagen i nærværelse af 6 de bæste og 6 ringere Dannemænds nærværelse, som efter aflagde Eed, saa Vit Dem Var Vidende, om een hvers tilstand her udj Tinglavet skulde gjøre forklaring, nemlig Gutorm Molven, Lars Brattebøe, Ifver Svaasand, Sylvest Fladebøe, Lars Bircheland, Siur Espeland, Erich UnderHaugen, Askel Molven, Torchel Tørvigen, Lars Halderager, Lars Samland, Og Lars Haugen.

Slutlig blev Laugrettesmænd tilnævnde som 1714 Retten skal betiene, Erich Hauge, Niels UnderHauge, Torchel Eye, Torgier Aase, Lars Audesta, Tor-

1713: 190b

chel Tørvigen, Ole Audesta, og Nye Jon Berge, som hos Laugmanden sin Laugrettes Eed hafver at aflegge, og derVed opsagdes Retten den/n/e gang for dette Tinglav.

Ao: 1713 d: 24 Oct: holdtes sædVanlig Høste- Skatte og SageTing for Østensøe Skibrede paa den Gaard Rychen, nærværende Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Ombudsmanden Monsr: Hendric Miltzou, Lensmand Ole Berfven, samt 8 Edsorne Laugrettesmænd Niels

Sandven, Erich Klyfve, Baar Stene, Lars Skeye, Lars AalVigen, Tosten Kaldesta for Ole Brichtsøn, Haagen Fosse, og Niels Steenstø, med mere Tinglafvets Almue,

da eftter Rettens settelse først blev publiceret alle de forhen Fol: 189 allernaadigste Kongl: extraherede placater og ordres, samt Slotslofvens Foranstaltninger.

Til same Tid og Ting Havde Ombudsmanden Monsr: Hendric Miltzou Ved Lensmanden Ole Berfven og Hans i Wig ladet i Rette kalde Kirsti Ols Datter Baatnen for begangne Leyermaal med Siur Baatnen i hindes Ægteskab,

Delinquenten mødte iche, hvorfor StevneVidnene blefve paaraabte stevnemaalet at afhiemble, som Edlig forklarede hinde være lovlig stævnt, men for saa kort tid hafve ligget i Barselseng at hun end paa Tinget ey Vel kand møde,

Citanten Var paastaaende, hinde til Næste Ting maatte Lovdag forelægges.

Afsagt.

Kirsti Ols Datter Baatnen paalegges eftter lovlig Warsels igientagelse til næste Rettes dag at møde eller lide Dom for udeblivelse.

1713: 191

2. Noch havde Ombudsmanden Ved Lensmanden og Haagen Fosse ladet indstævne Torchel og Aamund Herrestveed for mellem passerede Tvistighed og Klammeri med Deres Naboe Kone Ane Ols Datter,

De indstævnte mødte tilstaaende lovlig Warsel,

at gjøre forklaring i Sagen Vare indkaldede Arne Bircheland, saaVelsom hindes Tiener Isaac Næsthuus, begge nærværende, da Eden blev oplæst og forklarede Arne Bircheland edlig sig næstleden Foraar hafve Vaaren paa Herrestveed, hvor Torchel og Aamund angrebe Deres Naboe Kone Ane og hindes Pige som ryddede Deres Bøe /: hvilche de 2de Mænd formeente Være sig tilhørig /: og Vilde tage riverne fra Dem, da Piges!! (Pigens) Rive imedens de saaledes træchedes blev synderbrudt af Torchel, derpaa droges hand med Konen Ane om hindes Rifve, indtil hun faldt, og Rifven Ved det same bræchedes, men slagsmaal dem imellem saa hand iche, ey heller er hand herom mere Widendes, uden allene eftter tilspørsel af Ane Herrestveed, hafve seet Pigen blød næse blod, men uVidende hvorledes det Var forarsaget,

det andet Widne som Partisk og Willigt eftter Lovvens 1 B: 13 Cap: 17 Art: kunde ey i den/n/e Sag for tilstræcheligt ansees,

De indstævnte særdeles Torchel, som i Sagen mest angich fragich sig i nogen maade Qvinden hafve fornærmet eller uforment, hvilchet hand formeente hun sig lovlig burde ofverbevise, men sig allene hafve Vildet formene hinde at rydde den Bøe, som hand formeente

1713: 191b

sig med Rette at tilhøre, som den hands Fader havde forsvarlig Hævd paa,

Mere havde hverchen Citanten eller Konen at inVende eller sette i Rette, men alle med Dom fornøiede.

Afsagt.

Som Sagen Ved 2de ofvereenstem/m/ende Widner eftter Lovv: 1 B: 13 Cap: 1 Art: og concorderende 14 Cap: 5 Art: Torchel og Aamund Herrestved \ey/ er tillagt eller noget slagsmaal tilstræcheligt ofverbevist, saa frikiendes begge for Citantens paatale i alle maader.

3. Havde Monsr: Peder Jensøn Smit Ved Lensmanden og Hans i Wig ladet i Rette kalde Aamund Berfven for resterende 4de Penge af hands forstaaende Landskiyld 1 Rdr: 9 s. den indstævnte mødte tilstaaende Lovlig Warsel,
Monsr: Smit Var paastaaende Aamund Berfven sin Landskiylds bog maatte fremVise, hvorudj befandtes 1710 af Landskiyld, 3de Tage, Leding, Tiende samt 4de Penge 1 Rdr: 10 s. at reste 1 Rdr: 9 s. hvilchet hand paastod Ved skadesløs Dom sig maatte tilfindes, den indstævnte havde intet at forevende uden sin armod, bad om forlindring for 4de Penge, endelig lofvede til Waar Tinget at betale den 1 Rdr: 9 s. hvor med Citanten lod sig nøye.
4. Havde Ole Jacobsøn ladet i Rette kalde Siur Noreim fordj hand paa sin Bøe eller Eng har Woldet sin Nod og derved nedlagt hands græs, den indstævnte mødte tilstaaende lovlig kaldsmaal, Citanten Var paastaaende hands Naboe Siur

1713: 192

fra sit brug og Eyendeel sig maatte entholde eller fyldestgiøre sig for hvad skade ham paa sin Eng Ved Weye og gang maatte tilføyes.

Contraparten foregav derimod Ole et styche Eng mod saadan skade til refusion Være tillagt, hvilchet hand agtet, naar begge Dele paa Aastædet tages i siun, at bevislig giøre,

Ole havde ey heller ladet sin paaberaabte skade Ved Mænd besigte, saa den til Wederlag kunde ansees og gotgiøres, derfor

Afsagt.

Som Ole Noreim sig beklager paa sin Bøe og Eng Være fornærmet og forurettet, same sin skade af Mænd ey har ladet besigtige til fyldestgiørelse, Siur derimod formener sig formedelst Vederlag i et andet styche Eng at hafve frihed, same paatalte Enge styche at nytte og sin Nod derpaa Volde og udbrede, saa henVises begge Parters Paastand, som i granskning og efttersiun beroer, til Aastædet, hvor eftter lovlig omgang skal paafølge retmessig kiendelse.

Widere havde ingen stævnt eller Vilde gaa i Rette, hvorfor den Allernaadigste paabudne Dagskattens Ligning underdanigst blev foretagen i nærværelse af 6 de bæste og 6 ringere Dan/n/emænds ofverværelse, nemlig Lars Skeye, Lars Siursøn Aalvig, Niels Sandve, Haagen Fosse, Baar Stene, Erich Klyfve, Niels Steenstad, Tosten Kaldesta, Heine Aarhus, Halsten Diønno, Ole Asbiørnsøn Wig, og Tosten Biotveed, hvilche alle formeente sig i den forrige taxation ingen forandring enten til Ophøyelse eller Afslag kunde giøre, Vilde dog til Eeds

1713: 192b

afleggelse ey lade sig ofvertale, hvorfor det Ved forrige Ligning maatte forblifve.

Slutlig blefve Laugrettesmænd opnævnedes som Retten 1714 skal betiene, Lars Øfsthuus, Tosten Mehuus, Lars Næsthuus, Erich Skaare, Niels Aalvigen, Lars Tveed, og Nye Peder Wangdal, og Niels Berfven, hvilche hos Laugmanden Deres Laugrettes Eed hafver at aflegge.

Efter 3de ganges paaraabelse fandtes ingen som Widere paa Tinget havde at producere, hvorfor Retten for dette Tinglav opsagdes.

Ao: 1713 d: 27 Oct: holdtes ordinair Høste- Skatte og SageTing for Ullensvangs Odde og KindserVigs Sogner nærværende Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Ombudsmanden Monsr: Miltzou, Lensmand Lars Bech, samt Edsorne Laugrettesmænd Aslach Berfven, Jacob Rougde, Jon Winæs, Peder Urem, Orm Nedre Berge, Jacob Winæs, Lars Tronæs, og Jacob Espeland for Ole Hougen, med mere Tingsøgende Almue,

da eftter Rettens settelse for alle tilstædeværende lydelig blev læst alle forhen Fol: 189 extraherede ordres og placater.

Dernæst

et gafvebref udstæd af Hellie Berfven til hands {Svoger} Søn Christen paa 2 pd 6 mrk. Smør udj den gaard Berfven i Hardanger og Ullensvangs Sogn beliggende, dat: Hause d: 27 Oct: 1713.

2. Et Skiøde udgifvet af Kud!! (Knud) Arnesøn til Aamund Brynnielson Waagslij paa ½ Løb Smør med Bygsel og Herlighed udj den gaard Seim i Røldal Sogn og Odde Tinglav beliggende, derfor betalt 36 Rdr: Skiødet dat: Hambre d: 18 Augusti 1713.

1713: 193

Same Tid fremkom for Retten Lars Gundersøn Alsager og lyste sin Penge-mangel samt Odels-Ret til 1 ½ Spd: Smør og 1 ½ W: Salt udj den gaard Ureim, som Peder Haaversøn bruger, det hand begiærte udj Tingbogen maatte indføres.

Til same Tid og Ting havde Ombudsmanden Monsr: Hendric Miltzou ved Lensmanden og Hans Sexe ladet i Rette kalde Tosten Huus, Ole Jørgensøn Dale, Siur Pedersøn Sexe, Ingebricht Qvalnæs, Ole Mæland, Samson Pedersøn Aase, Ifver Eidnæs, Gunder Sandven, og Halsteen Tveet for øfvede Slagsmaal og Klameri, hvilchet aldt eftter Den Kongl: Slotslovs udgangne Forordning af dat: 8 Jan: 1711 om forhør med Bynder og Bøigdefolch, samt procedur og Dom angaaende Druchenskab, Slagsmaal, Ofverhørighed og Deslige forinden Stifttbefalningsmandens erhvervede resolution ey bør ofvergaa, opsettes til Welbemeldte Welbaarne StifttAmbtmandens respective resolution anVises, at same Ved Lov og Dom bør udføres.

2. Havde Lieutenant Jon Davidsøn ladet i Rette kalde Lars Larsøn at lefvere tilbage 3 Rdr: hand som formeent huusleye har oppebaaret, hvilche penge Lieutenanten for(me)ner sig ey som selveyer burde betale,

d(en) indstævnte mødte tilstaaende lovlig Warsel, derpaa producerede Citanten sit Skiøde medDeelt af Hr: Jørgen Jensøn Brose paa sine iboende huse i Kindservig for 28 Rdr: 2 mrk. 4 s. samt qvitteringer for grundeleye fra Ao: 1699 til indeværende aar, Skiødet dat: d: 4 Oct: 1710.

1713: 193b

Noch indlagde hand Lars Larsøns qvittering for de paastevnte 3 Rdr: paa slet papir dat: d: 10 Martj 1710.

Contraparten producerede den ham ofvergangne Dom, hvoreftter hands Huse af Orm Diøn/n/o, Torbiørn Tronæs, og Ole Jaastad findes Wurderede for 19 Rdr: 12 s. derhos hand paastod iche alle hands da tilhørende huse Være i det same forfattet, som Lieutenanten nu

beboer og sig tilegner, paaraabte endnu een Dom, Lieutenanten skulde Være ofvergangen {at betale} \til sig/ for huushyre at betale 28 Rdr: hvilchen hand paa HøsteTinget 1712 forhen sig paaberaabte, og deraf Vilde de paatalte 3 Rdr: decourtere.

Citanten paastod eftter lovlig producerede Adkomst til sine Huse, saaVelsom Nams Dom hvorudj Lieutenantens iboende Huse Lars Larsøn er fraVurderet, sig {som} de paastævnte 3 Rdr: blifve tilfunden, særdeles eftterdj Sagen eengang tilforn formedelst den paaberaabte Dom har Vaaren opsat, som eftter Lofvens tilhold mere end eengang ey maa skie, herpaa Dom forlangende,

Contraparten havde ey heller mere i Sagen at inVende, men samtlige med Dom fornøiede.
Afsagt.

Som Lars Larsøn ingen bevislighed har tilstædebragt, ey heller den forhen paaberaabte Dom, hvorved hand formener sig

1713: 194

kunde gotgiøre Lieutenant Jon Davidsøn sig Være Penge skyldig, og Deres Kongl: Mayts: Allernaadigste Lovs 1 B: 13 Cap: 15 Art: ey tillader opsættelse eller paaskud paa bevislighed mere end eengang at ansees, Citanten derimod baade {baade} ved producerede Skiøde af {dateret} 4 Oct: 1710. af Hr: Jørgen Jensøn Brose meddeelt beviser sin lovlige Adkomst \til/ sine iboende Huse, hvilche eftter executions i Rette lagde forretning d: 17(?) Julij 1699. Lars Larsøn er fraVurderet, og hand siden den tid til same ey kand gotgiøre nogen Adkomst, saa tilfindes Lars Larsøn til Lieutenanten Jon Davidsøn at betale de paastevnte 3 Rdr: inden 15 Dage under Nam. qvittering fra 1699 for grundeleye, da Nams Dom gich.

3. Havde Monsr: Peder Jensøn Smidt Ved Lensmand Lars Bech og Hans Sexe ladet i Rette kalde Knud Espen for 3de Rdrs skyld, hand for et huus Ole Staen Ved Dom og Bod fradømt og \sig som/ da Værende Ombudsmand tilfunden pligtig er,

den indstævnte mødte iche, hvorfor stævnevidnerne blev paalagt Deres Stevnemaal Edlig at Afhiemble, som og skiede, derpaa eftter Ombudsmandens eller Citantens paastand

Afsagt.

Knud Espen paalegges eftter lovlig Warsels igientagelse til næste Rettes dag at møde eller lide Dom for udeblivelse.

4. Noch havde Monsr: Peder Jensøn Ved Lensmanden og Hans Sexe ladet indstævne Johan/n/es Jastad!! (Jaastad) at betale 1 mrk. 8 s. restans af Tiende, imedens hand boede paa Handegaard,

den indstævnte mødte

1713: 194b

tilstaaende lovlig Kald, foregav derhos sig Vilde bevise lovlig med Widner den paatalte Tiende hafve afbetalt, men den rixortes fordring Være allene for indførsels Penge.

Afsagt.

Den indstævnte Johan/n/es Jaastad hafver til næste Rettes Dag sine paaberaabte Vidner at fremføre u\nder Doms Lidelse.

D: 28. betientes igien Retten for same Tinglav, hvor først til publication blev produceret et gafvebrev udstæd af Aad Larsøn Indre Bleyen til sin Søn Ole Aadsøn paa ½ Løb Smørs Leye udj Indre Bleyen med Bygsel og Herlighed, derimod de andre Søkende eftter Lofven giort ievnet, same af dato Hougse d: 27 Oct: 1713.

2. Et Skiøde udgifvet til Aamund Erichsøn Indre Alsager af Torbiørn Alsager paa $\frac{1}{2}$ Løb Smør, af Johan/n/es Bramstveed paa $2\frac{3}{8}$ mrk Smør, af Knud Olsøn BramsTveed $2\frac{3}{8}$ mrk Smør, og af Helgie House paa $4\frac{3}{4}$ mrk Smør, aldt udj den Gaard Indre Alsager, hvorudj den kjøbende tilforn 7 mrk arfvelig er tilfalden, og Odels-Retten paa 1 L: Smør og 1 Huuds Leye i same gaard tilhørig, \af/ prisen er mindste med meste Penge betalt, Skiødet dat: Hause d: 27 Oct: 1713.

(Der)næst fremkom Arne lille Naae og lod lyse sin Pengemangel og OdelsRet paa sin Hustrues Marete Erichs Datters Vegne til 3 Spd: Smør udj Maachestad, som af Tosten Aamundsøn bruges og beboes, og hindes Forfader til Haldor Espe for nogen Rum Tid skal hafve afhændet, same hand udj Tingbogen forlangede maatte indføres.

1713: 195

Til same Tid havde Monsr: Peder Jensøn forrige Ombudsmand Ved Lars Hildal og Svend Mansager ladet i Rette kalde Aamund Sandven for resterende Leding og Tiende af 1709 og 1710 1 Rdr: 6 s. Gunder Sandven for same Aars restans af Leding og Tiende 3 mrk. 10 s. Niels ibid for ermeldte aars resterende Leding og Tiende 1 Rdr: 10 s. noch Ved Svend Mansager og Tolleiv Skare indstævnt Angunde Tveet for Ledings og Tiende restans af 1709 og 1710 10 mrk 4 s. Ved Svend Mansager og Ole Isacsøn Jordal {stæv} stævnt Jon Strand for ermeldte aars forfaldne Leding og Tiende, 7 mrk. 4 s. Ole Eye for Ledings og Tiende Krav af titbenævnte aar 1 Rdr: 2 s.

hvilche indkaldede iche mødte, hvorfor Stevnevidnerne blefve paalagde Stevnemaalet lovlig at afhiemble, som og Edlig skiede, derpaa efter Ombudsmandens paastand, at de udeblifvende maatte forlegges!! (forelægges) Lovdag.

Afsagt.

De indstævnte Aamund, Gunder og Niels Sandven, saaVelsom Angunde Tveet, Jon Strand og Ole Eye, som alle udeblev, paalegges, som de befindes lovlig Wære Varslede, efter Kaldsmaals lovlig igientagelse til næste Rettes Dag at møde under Doms paafølge.

Noch havde Monsr: Peder Jensøn Ved Lensmand og Hans Sexe ladet Warsle Samson Skiel(vig) efter forhen ergangne Dom at erlegge 1 (...? i) tilfundne Omkostning, den indstævnte mødte iche, hvorfor kaldsmændene Deres Stevnemaal maatte Edlig afhiemble, derpaa

Afsagt

Samson Skielvigen legges Lovdag til næste Ting at møde eller lide Dom for udeblivelse.

1713: 195b

3. Havde Knud Ludsand Ved Lars Utne og Ole Røen ladet i Rette kalde Lars Nøstvig's Kone for eendeel Tøm/m/er, hun mod Forbuds forkiyndelse har ladet tage og bortføre, paa den indstævntes Vegne mødte Ole Ludsand Vedtagende lovlig Warsel, Citanten Var paastaaende at Anna Nøstvig bør tilfindes, baade at betale sig for sit arbeide, som og for det Tøm/m/er hand paa den anden Part af same Jord har hugget, derforuden ansees til Bod for arrestes brydelse,

Contraparten derimod referede sig til den forhen 1712. d: 13 Dec: ergangne Dom, hvorudj ermeldte Ane Nøstvig og hindes Mand Tøm/m/eret mod nøyagtig betaling for arbeide til Knud er tilfunden efter uVillige Mænds Wurdering, hvorpaa hand uden føye eller

Dom/m/ens svæchelse beretter sig siden hafve giort forbud, som Ole Ludsand foregifver ey Være lovlig forkiyndt,

Widere havde ingen af Parterne at inVende, men samtlige med Dom fnøiede!! (fornøiede).

Afsagt.

Efter den 1712. d: 13 Decembr: paa Ludsand ergangne Doms indhold at Knud Ludsand til Lars Nøstvig og hands Qvinde, skulde afstaa baade $\frac{1}{2}$ pd og 1 Faarskinds Leye udj Nøstvig mod nøyagtig Løsning saaVelsom eendeel Tøm/m/er hand kortens for hugget hafver efter Skiællige Mænds billige Wurdering, og same Dom upaataalt har ladet passere, og i same henseende paa Tøm/m/eret at giøre Forbud ey har haft Føye eller Anledning, Contraparten ey heller har nægtet

1713: 196

hands anVendte arbeide nøyagtig at gotgiøre, saa tilfindes Knud Ludsand Tøm/m/eret til Ane Nøstvig efter uVillige Mænds sigelse og Skøn for hands arbeid at afstaa under nærmere paafølge af Lofven.

4. Havde Helge Berfven Ved Lensmanden og Hans Sexe ladet indstævne Johan/n/es Age, Dorethe og Svend Berfven at lide Dom for ulovlig Skovhug med Løv og March,

de indstævnte mødte tilstaaende lovlig Warsel,

Citanten satte i Rette at Johan/n/es Age og de 2de af Berfven, enten burde lade Opsidderen paa Tyssedal beholde sin Løv og Marcheskouv ufornermet, eller Vise dertil sine Adkomster,

de indstævnte replicerede sig udj Skougen Tyssedal omliggende ligesaa Vel Være Eyende som Helgie Berfven, hvilchet de, naar nærmere fornøden eragtes, med Skifteforretningen efter Sl: Ole Jonsøn Jaasta agter at bevise, som de formener paa Aastædet bør skie, naar De sin formodende eyendeel upaataalt ey maa beholde,

Widere havde ingen af Parterne at sette i rette men med Dom fornøiede.

Afsagt.

Den paatalte Sag, som i Skouskifte og hugster beroer og derfor efter Lofv: 1 B: 16 Cap: 1 Art: Siun og Besigtelse behøfver, henVises til Aastædet, hvor efter Lovlig Kald og omgang skal kiendes, hvis Ret er.

5. Havde Haaver Sysen ved Torbiørn Siurs(øn) Bu, og Niels Ystenæs ladet i Rette kalde Haldor Biotveet, at møde i Rette med sin Bygselseddel, og den anwise, om den er Lovlig,

den indstævnte mødte tilstaaende lovlig Warsel producerede dernæst sin Bygselseddel derefter formenende sin Jord at bruge og beboe, saa

1713: 196b

leng hand, som een Leilænding sig Norges Lov holder efterretlig og sin pligt med Skatters og Rettigheders ydelse beviser,

Citanten Var i Rette settende Haldor efter sit Løfte burde ægte den Pige Jorond Ingebricht datter, for hvis skyld hand er Kom/m/en til Jorden, {eller}

Contraparten replicerede, hvad Ægteskab imellem sig og ermeldte Pige angaar, maa hand for et andet Forum indkaldes og stevnes, formodede efter erlagde Bygsel og Fæstebrev sin Jord til brug at beholde og tilkiendes,

Widere havde ingen af Parterne at inVende, eller sette i Rette men med Dom fornøiede.

Afsagt.

Som Haldor Biotveet efter sin Bygselseddels formeld /: som han/n/em paa hands Livs Tid er \efter Bygsels erleggelse/ meddeelt :/ ey befindes hafver været ofverhørig, men Deres Kongl.

Mayts: Lov og een Leilændings pligt i aldt sig holdet efterretlig, kand ey sees eller Kiendes, at hand sin Jord og første Fæste Kand hafve forbrudt, hvad den fremførte ægteskabs pretention angaar saaVelsom den i Bygselseddelen indførte Omstændighed om Ole Biotveets recom/m/endation for Haldor Johanson, som mest og særdeles ansees at hafve ofvertalt Eyeren til at fæste Jorden, remitteres Den efter Lov: 1 B: 2 Cap: 14 Art: til sit Forum, hvor upaatviflet Retmessig Kiendelse maa forventes.

6. Havde Jon Øvre Qvaale ladet Warsle og i Rette kalde Elling Hause, fordj hand efter Andeel iche Vil forbedre Husene paa Øvre Qvaale, hvorudj hand bruger ½ L: 9 mrk. saaVelsom betale

1713: 197

Rettighed og Landskiyld af ½ L: 9 mrk. hand udj Øvre qVaale Citanten og hands Søkende tilhørig fra 1699 til 1709 brugt hafver,

den indstævnte mødte tilstaaende lovlig Kaldsmaal,

Citanten satte derpaa i Rette at Elling øvre qVaale burde tildøm/m/es, at erlegge den resterende Rettighed af ermeldte Part for ofvennevnte 10 aar, naar Odelskat og RosTieniste er fradragen 8 Rdr: 12 s. saaVelsom Husenes reparation,

Contraparten havde ingen bevislighed at fremføre eller paaraabe, hvorved hand det paatalte Krav Kunde fra sig legge, foregav allene paa Skiftet efter Sl: Asbiørn Langesætter, af forrige Sl: Sorenskrifver Funch mundtlig Være sluttet, at hand til Wederlag skulde lige saa lenge bruge den Part, uden afgift, som Sl: Asbiørn {sin} \hands/ Part uden Rettighed havde brugt, hvilchet hand foregifver Wurderingsmændene hafver hørt,

Widere havde ingen af Parterne at paastaa eller indVende, men med Dom fornøiede.

Afsagt.

Som den indstævnte Elling House ingen BeWislighed mundtlig eller Skriftlig har tilstædebragt eller paaberaabt, hvorved hand sig det tillagde Krav kand fralegge, men allene foregifver paa ArfveTompten efter \hands/ S(l: ..?)der Asbiørn Langesetter af Skifteforvalteren mundtlig være sluttet, dog ey i Skifteforretningen indført, at hand saa længe skulde Bruge Asbiørns Part uden Afgift, som hand Ellings uden Rettigheds erleggelse havde haft i brug /: Da hand dog i Sterboen heller sit krav

1713: 197b

til fyldestgiørelse og udlæg burde indgifvet /: og Sl: Asbiørns efterladte umyndige børn derofter ey kand miste eller noget med billighed fragaa saa tilfindes Elling House efter fradragne Odelsskat og RosTieniste, at betale til Jon øvre Qvaale og medarfvinger den øvrige Landskiyld af ½ L: og 9 mrk. Smør udj 10 aar saaVelsom 3de aars 3de Tage ialdt 8 Rdr: 12 s. inden 15 Dage under medfølge af Lovfen, den paatalte Huse-forbædring {angaaende} henVises til foregaaende lovlig Besigtelse og taxation paa Aastædet da nærmere Lovmessig Kiendelse skal paafølge.

7. Havde Elling Hougse Ved Lensmanden Lars Bech og Hans Sexe ladet i Rette kalde Ingeri Langesætter at svare og fyldestgiøre sig efter Anpart for hvis forbædring, hand Øvre qVaals Huse har anVendt,

den indstævnte mødte iche, hvorfor Stevnevidnerne blev paalagt Kaldsmaalet Edlig at afhiemble, som og skiede

Citanten Var paastaaende Contraparten maatte forelægges Lovdag til næste Ting.

Afsagt.

Ingeri Langesetter, som efter Kaldsmændenes Edlige forklaring, befindes Være lovlig stævnt paalegges til næste Rettes Dag at møde under straf, som Wedbør.

Efter 3de ganges paaraabelse fandtes ingen, som mere havde stævnt eller Vilde gaa i Rette, hvorfor Ligning og taxation ofver den allernaadigst paabudne Dagskat i dette Tinglav allerunderdanigst skulde blefven foretagen, til same Ende War af hvert Kirchesogn i dette Præ-

1713: 198

stefield 4 Mænd tilnævnedt, som same forretning skulde biVaane om een hvers tilstand efter Deres Widende at gjøre forklaring, nemlig af Odde Sogn Christen Eitrem, Svend Grønsdal, Thormo Aase, Tolleiv Skare, Asbiørn Age, Peder Mæland, Holger Berfven, Torgiels Aamundson Jastad!! (Jaastad), Torgiels Hause, Ole Lothe, Johannes Tioflaat, og Peder Ureim, de sidste 8 af Ullensvang og KindserVig, hvilche Veigrede at gjøre Eed, formenende det raadeligst, forrige taxation blev uden forandring og Ved magt staaende, reiste derfor de fleste af Dem hem/m/elig bort;

slutlig blev Laugrettesmænd opnævnedesom Retten 1714 skal betiene, Lars og Jon Utne, Greb Bleyen og Tosten Røsetter, Niels Røsetter, og Ifver Hovland, samt af Røldal, Mons Hambre, og Knud Haarre, hvilche 4 sidste hos Laugmanden Deres Laugrettes Eed hafver at aflegge og derpaa opsagdes Retten for dette Tinglav.

Ao: 1713 d: 30 Oct: holdtes ordinair Høste- Skatte og SageTing for Ulvigs, Eidfiords og Grafvens Sogner, nærværende Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn, Forpagteren ofver Halsnø Kloster, Monsr: Hendric Miltzou, Lensmand Baar Spaanheim, samt Edsorne Laugrettesmænd Elling Ose, Pe(der) Herrei, Ifver House, Torchel Opheim, Ifver Næshe(im), Endre Tveet, Aad Haaeim og Lars Meaas med mere Tingsøgende Almue,

da efter Rettens sættelse lydelig for alle blev læst og forkinyndt alle de høye ordres, placater og Patent, som forhen fol: 189 findes extraheret.

1713: 198b

Dernæst til publication anViist

een Bygselsæddel udstæd af Deres Høiærværdighed Hr: Biscoppen Mag: Niels Smed til Baar Haaversøn paa 1 ½ Spd: Smør og ¼ Huud, udj den gaard Sysen i Hardanger og Ulvigs Præstegield beliggende, af hands Fader for ham opsagt, Bygselen betalt med 5 Rdr:, dat: Bergen d: 1 Dec: 1711.

2. Een dito Bygselsæddel udgifven af Mad: Else Sl: Funches til Niels Olsson paa ½ L: Smør og ½ Giedskind udj Store Berge i Ulvigs [Præstegield] og Hardanger beliggende, første Bygsel efter Lofven betalt, dat: Lille Grafven d: 29 April: 1713.

3. Noch Et Fæstebrev udgifvet af Monsr: Hendric Miltzou Ombudsmand ofver Halsnø Kloster til Knud Knudson paa 1 pd Smør og ½ Buchskind udj Hofaas i Hardanger og Grafvens Sogn beliggende, Halsnø Kloster tilhørig, hvilchen Jordepart ham tilforn med condition og contract imellem \ham/ og Enchen med saa haarde terminis er ofverdraget at

hand derved ey kand Subsistere, eller retmessig indrettet, den sidste dat: Eide Tingstæd d: 14 Martij 1713.

4. Et Skiøde udstæd af Mad: Else Hans Datter Alstrup med hinde forlofvede Kiæristes Borgemester Hans Weiners Willie, som og hinde Lafværges Ærværdige Hr: Jørgen Jensen Broses samtøche til Sorenskrifver ofver Hardanger Vos etc: Jesper SchwartzKopf paa hinde da paaboende Gaard Lille-Grafven i Grafvens Sogn og Hardanger beliggende, Skiylvende aarlig 2 ½ Løb Smør med dessen paastaaende Waan og adre!! (andre) Huse, og det drudj!! (derudj) befindende Muur

1713: 199

og Naglefast Boehafve og Inventarium af Kachelovner, BryggerKiedel Omtræch i den store stue eller noget deslige af Tøy, Træ, Jern eller Kaaber, Hafve-Træer og dessen indhægning, samt Nøster saa Vel Ved Wandet som Søn staaende, derhos betalt efter forening 600 og halvtredsinstyffe Rdr: derforuden tilstaaet i same Skiøde, naar ermeldte Madam, bliver til sinds den næst liggende gaard Traa og hosstaaende Saug at afhænde eller bortleye, skal den Jesper SchwartzKopf først tilbydes, Skiødet dateret Lille-GrafVen d: 31 Martij Ao: 1713 og underskrevet af Mad: Else Funchs, hinde forlofvede Kiæriste Hans Weiner, samt Hr: Jørgen Jensen Brose.

Til same Tid og stæd havde Ombudsmanden Ved Skafteren Baar Sysen og Torchel Torblaa efter opsettelse paa næstleden WaarTing (at)ter ladet i Rette kalde Halsteen Olsøn og Begge Snares Datter Torblaa for indbyrdes begangne Leyermaal,

den indstævnte Halsteen mødte personlig og paa Qvindfolches Wegne hinde Fader begge tilstaaende lovlig Kaldsmaal,

hvorpaa Ombudsmanden Var paastaaende Dom til Bods lidelse, efterdj Sagen paa forrige Waar-Ting Var med de Wilchaar opsat, at Bøderne paa næstfølgende Ting s(kul)de prompte erlægges, saafremt delinqventerne indbyrdes Ægteskab ey forinden Wilde indgaa, og samtøche,

De indstævnte hafde intet af!! (at) indVende, men begge med retmessig Dom fornøiede, uden hinde Fader formente Drengen,

1713: 199b

som hands Datter havde beligget, burde for hinde som tilforn uberøgtet erlægge Bøder.

Afsagt.

Halsteen Olsøn som med Begge Snares Datter efter egen tilstaaelse og befundne Kiendsgierning med Leyermaal har forseet bør efter Lofv: 6 B: 13 Cap: 1 Art: stande Aabenbare Skriftt, og Bøde til Deres Kongl: Mayst: 24 Lod sølv. Begge Snares Datter tilfindes iligemaade for begangne \aabenbare/ Leyermaal med Halsteen Olsøn efter Lofvens forberørte Bgs: og Caps: same Art: efter udsta\ndene Kirchens Disciplin til Herskabet at bøde 12 L: Sølv. begge inden 15 dage under Nam.

2. Havde Ombudsmanden Ved Lensmand Baar Spaanheim og Skafteren Baar Sysen ladet indstevne Hald Ifversøn Wichnæs, fordj hand hos Peder Ødven skal hafve opbrudt hands Nøst og bortstaalet eendeel Nødder!! (Nøder),

den indstævnte mødte iche, hvorfor Stevnevidnerne blev paalagt Deres Kaldsmaal Edlig at afhiemble, som og skiede, derpaa

Afsagt.

Den indstævnte Hald Wichnæs, som iche mødte, og dog efter Kaldsmændenes Edlige forklaring er lovlig stævnt, forelægges Lovdag til næste Rettes Dag at møde under Lovmæssig Doms paafølge.

3. Noch havde Hr: Hendric á Møinichen ladet i Rette kalde Torchel Torblaa, fordj hand sig, som Landrodt u-adspurt, har tilladt sin Naboe Snare Torblaa

1713: 200

3de aar efter hin anden slaget og Høstet nogle Teiger Præstebordet tilhørig, derforuden at møde med sin Bygselsæddel i Rette, at forfares om hand den i alle maader har lefvet efterretlig, eller ofverhørig,

Den indstævnte mødte tilstaaende lovlig Warsel, anVisende sit Fæstebrev, som bevilger ham sin Jord til brugs, saalænge hand Deres Kongl: Mayts: Lov og Forordninger sig efterretlig holder,

Citanten satte derpaa i Rette at ermeldte Torchel hverchen har efterlefvat Deres Mayts: Lov, som forbyder alle Leilændinger sin Jord uden Affalds af Søn eller Tiener at bruges /: hvilchet hand formener til Høe og græs afvel iligemaade kand extenderes /: ey heller een Leilændings pligt, Jorden at forbadre, som saaledes uden tilstræcheligh giødning og Hævd maatte forarmes og tage Skade, derpaa formodende Leilændingen maatte tilRette settes og processens bekostning erstatte.

Contraparten replicerede sin Jord efter sin tiltrædelse ey være forringet Ved fattelse af giødning, ey heller sig eller \hiemme/ iorden Ved den/n/e bortloente Slaatte fornærmet, som ligger nær under Fieldet og Tieste Fæfod og Bede underlagt, deraf formodende frikiendelses Dom,

Afsagt.

Som Torchel Torblaaes forseelse, i det hand sin Naboe har bevilget i sit tilhørende Leyermaal og brug at sla og Høste, ey til Lofvens ? B: 14 Cap: 33 A: som om Sæd særdeles taler, {hvilchen} og Leilænding forbyder uden søn eller Tiener at tillade affalds, kand hentydes, og ey uden tilRettesættelse af Citanten paastaaes, saa adVares og forbydes Torchel Torblaa efterdags sin Jords tilhørende anpart uden eller inden Giærdes foruden Jordeyerens tilladelse

1713: 200b

til nogen Frem/m/ed at bortleye eller bortlane!! (bortlaane) under nærmere paafølge af Lofven, Processens Omkostning betaler Torchel til Citanten med 20 s. Danske.

4. Havde Zidsele Marie Aarning Ved Helgie og Ole Legrei ladet stævne Jens Thomæsøn Wig og Brite Lars Datter ibid: at møde i Rette med Deres Adkomster til deres paaboende Jord hvortil hun formener sig Odelberettiget, og nærmest, ermeldte Jord, som hun formoder allene Være Pantsat, at indløse.

Jens i Wig mødte tilstaaende lovlig Warsel, saaVelsom paa Brite Lars Datters Vegne hindes Fader Lars Larsøn iligemaade Wedtagende stævning.

Citanten producerede derpaa et Copie af Pantebrefvet, som til Jens i Wig skulde Være udstæd, Videre havde hun iche at i Rette legge, eller paaraabe, uden allene sin Odel saavit hun baade selv er Karen Movats /: som ermeldte Pantebrev 1660 har udstæd /: hindes Søns Datters Datter, og derforuden af sin Moster Blantsefloer Aarning har fuldmagt same gods at indtale, hvortil hun dog ingen skriftlig commission fremviste,

Contraparten paastod derimod Citanten baade burde i Rette lægge sin Fuldmagt af de Wedkom/m/ende, saaVelsom Odels Adkomst og document, førend hand kand forpligtes

nogen Adkomst at fremvise dette aldt hand eftter Lofven formener paa Aastædet eftter lovlig foregaaende Odels stevning bør forhandles og Døm/m/es, hvormed Citanten var fornøyet.

Afsagt.

Sagen henVises eftter Lofv: 5 B: 3 Cap: 10 Art: til Aastædet, hvor eftter foregaaende lovlig Warsel og fremførte bevisligheder, skal kiendes hvis ret er.

5. Havde Hans Olsøn Ved Lensmanden og Michel Lindebreche ladet i Rette kalde Sifver Spaanheim, fordj hand først Ved steen, siden Ved Agers udbrydelse har formeendt ham sin sædVanlige og brugelige Wey til Søes og Kirchen, den ind-

1713: 201

stævnte mødte tilstaaende Lovlig Warsel,

Citanten satte dernæst i Rette, at Sifver Spaanheim maatte tilfindes Weyen for sig igien at ryddiggjøre, saaVelsom erstatte hvad omkostninger paa Reise og Proces har anVendt,

Contraparten derimod paastod, at Citanten burde bevise den paatalte Wey hafVe Wæret af gammel Tid een Kiørsle Wey med De ældste Widner som nu der i Sognet findes, forlanger derhos den skade, han/n/em paa hands Jord Wed hands \Naboes/ Weye og Kiørsel er tilføyet maa siunes og paakiendes,

Citanten havde indkaldet 2de Widner, om skulde fornøden giøres, nemlig Michel Lindebreche og Magne Børse, begge nærværende og Wedtagende Warsel, aflagde derpaa det 1ste eftterfølgende Edlig Widne, at Aandelands Opsiddere udj nogle og tyfve \aar/, hand der i Naboelafvet har boet ey til Søes eller Kirche har haftt anden Wei, ey heller Ved!! (Veed) til same gaard nogen anden beleilig Wey kand Wære, uden den, som nu paakiæres, mere herom ey Widendes.

Det andet Widne Magne Børse forklarede iligemaade Edlig at same Wey altid til gange Wey er Waaren brugt saa længe hand mindes og Weed af Aandelands Opsiddere og Kiørt høst og Waar, men Høyeste Som/m/er Wed hand iche, sagde sig derhos hverchen fra Aandeland til Siøes eller Kirche Wære eller Kunde blifve nogen anden Wey end den omtvistede, mere sagde sig ey at Wide,

Parterne blefve tilspu(rte) om De mere havde at sige, hvortil Citanten svarede og begiærede i Sagen maatte kiendes som lovlig og billig,

Contraparten derimod paastod Opsettelse og henVisning til Aastædet, baade at tage Weyen i Øyesiun, som og tilstædebringe og lade herom forhøre de fornødne Widner, mere havde ey at inVende, derpaa

1713: 201b

Afsagt.

Endskiønt Contraparten Sifver Spaanheim er Opsettelse forlangende, samt henVisning til Aastædet, kand same for den/n/e sinde ham ey beVilges, eendeel fordj Lofvens 1 B: 4 Cap: 24 Art: Opsettelse i sine Wisse Tilfælde allene tillader, derforuden ingen Wisse Widner eftter same Bgs 13 Cap: 15 Art: er paaberaabt, ey heller Sagen er af den Omstændighed og Wilkaar som Lofv: 1 B: 15 Cap: til Siun og grandskning Vil hafve henVist, men kiendes herudinden for Ret, at Sifver Spaanheim som med Pløining Hans Olsøn Aandelans sædVanlige Wey har formeent /: hvilchet de 2de forhørte Widner forklarer baade hafve Wæret og ey anderledes kand blifve :/ bør eftter Lofv: 3 B: 16 Cap: 2 Art: lægge ud igien og giøre den saa færdig som den tilforn har Waaret, {sk} under 3de Lod Sølvs Bøder. Formener hand sig paa sin Jord

ellers blive ulovlig fornærmet, hafver hand same til Aastædet lovmæssig at paatale, betaler derforuden Processens Omkostning til Citanten med 2 mrk. Danske.

Derpaa endtes Retten den/n/e Aften.

D: 31 Betientes igien Retten i ofvenmeldtes oferværelse, Da først til Tinglysning blev anViist

et {Skiøde} \Gafvebrev/ udgifvet af Aalmo Nielsøn MøchleTuun, til hands Søn Gunder Aalmosøn paa $\frac{1}{2}$ Løb 1 $\frac{3}{4}$ mrk. Smør et Buchskind og $\frac{1}{2}$ Kalvskind med Bygsel og Herlighed udj den Gaard Garetuun i Hardanger og Eidfiords Sogn beliggende, derimod hand de andre børn agter af gjøre iefnet dat: Eide Tingstæd d: 30 Oct: 1713.

1713: 202

Til same Tid og Ting havde Eli Hylde og Tosten Hylde Datter Christi Tostens Datter ladet Ved Michel Lindebrecche og Magne Børse ladet til Tinge kalde Ole Andersøn Opheim, Torchel Opheim og Tosten Sæd at imodtage Løsnings Penge, efter forrige Deres Opbud, for 5 Spd Smør, Deres Sl: Fader Anders Opheim af Tosten Hylde Kiøbt hafver,

de indstævnte mødte tilstaaende lovlig Warsel,

Citanten Var derpaa i Rette settende, efterdj Godset paa Som/m/erTinget d: 15 Julij 1713 af De eyende til Odelsbaarne Var paa Tinget opbøden, mod Lovlig og tilstræcheligh Løsning, og hand nemlig Knud Hambre paa sin Søsters Datters Wegne Penge 62 Rdr: efter indkiøbet, derfor i Rette legger, contraparten maatte tilfindes same at modtage,

Contraparterne paastode derimod, hvad forbedring og Omkostning siden indkiøbet paa Jorden Var anVendt maatte {War} af skiellige Mænd Wurdere og erstattes, Odels Ret og Løsning kunde de ey fragaa Citanten Være tilhørig, fremlagde og det af bemeldte Tosten Hylle og hands Broder Jens Hylle udstæde Skiøde til Sl: Anders Opheim paa 1 L: og 1 Spd. Smør for 64 Rdr: dat: UIVigs Tingstue d: 11 Martij 1695. paastode ydermere Satisfaction for de Wilkaar hun \nemlig Enchen/ siden Gaardens afstaaelse nødt hafve,

Videre havde ingen af Parterne at paasta!! (paastaa) men Lovmæssig Dom forlangende, Afsagt.

Som 5 Spd: Smør udj Gaarden Hylle af De eyende til De odelberettigede næst afVigte Som/m/er-Ting d: 15 Julij 1713 mod nøyagtig Løsning blev lovbøden, og \nu paa/ Citantens Wegne hin-

1713: 202b

Des Moderbroder Knud Hambre 62 Rdr: Løsnings Penge i Rette legger, Contraparternes Skiøde i Rette anVist forklarer, same gods for 64 Rdr: Være indkiøbt, saa tilfindes ermeldte 5 Spd: udj Hylde Citanten som nærmeste Odels og Løsnings berettiget mod 64 Rdrs: erleggelse, efter Skiødets formeld, derforuden erstattes ald billig og bevislig paa godset anVendte bekostning siden indkiøbet efter Lofv: 5 B: 3 Cap: 5 Art: som uVillige Mænd det Wil forsvarlig ansee og Wurdere. De paaberaabte Wilkaar, Enchen siden gaardens afstaaelse skal hafve nødt remitteres til {til} nærmere paatale og Lovlig Omgang.

2. Havde Sr: Peder Jensøn Smit Ved Lensmand Baar Spaanheim og Baar Sysen ladet for Retten indkalde Niels Lione for resterende Landskiyld og Rettighed for Aar 1710. 4 Rdr: 1 mrk. 11 s. til hvis betaling hand efter mindelig tit igientagen Warsel og erindring sig ey har Wildet indfinde,

den indstævnte mødte iche, hvorfor Stævnevidnerne blefve paalagde Kaldsmaalet Edlig at gotgiøre, som og skiede, derpaa

Afsagt.

Niels Lione paalegges eftter Edlig afhiemlede Stevnemaal til næste Rettes Dag, naar Lovlig igien Warslet, at møde u\nder 2de Lod sølvs Bøder, og endelig Doms Lidelse.

Eftter 3de ganges paaraabelse fandtes ingen som Widere havde stævnt eller Wilde gaa i Rette, Men same Tid førend Retten opsagdes fremkom

Niels Spilden, Peder ibid: og Lars Seim, som baade tilspurde Laugrettet, samt menige Almue, derforuden medbringende 2de Mænd, nemlig Mads Welchen og Arne Saaqvite, som Edlig tillige skulde

1713: 203

forklare, at Spilden-Saug indeværende Aar 1713 ey mere end 400 Bord baade Huusbehov og at selge har skaaret, som De og eftter paalæg aflagde, hvilchet hand begiærede udj Tingbogen maatte indføres og han/n/em af Retten meddeles beskrefven.

Dernæst blev taxation og Ligning angaaende Den Kongl: Allernaadigste paabudne Dagskat iblant Almuen her i Tinglaufvet hørsomst og Wedbørlig foretagen, til den Ende blefve 6 De bæste og 6 {mindre} \ringere/ af Tinglafvets Dan/n/emænd udnævnedes same at opliuse og erkiyndige, nemlig Niels Spilden, {Torbiørn Næsheim,} Ifver House, Ifver Næsheim Erich Medaas; Elling Ose, Torchel Opheim, Aad Haaeim, Michel Lindebreche; Peder Herrei, Find Bue, Michel Tveet og Tosten Sæd, hvilche blev foreholdt eftter høye orders at aflegge, som ingen af Dem Wilde samtøche, eftterdj de siuntes alle Var høit sat, og ingen kunde taale noget paalæg, formeente derfor bæst og raadeligst Ved forrige taxation at forblifve.

Slutlig blefve Laugrettesmænd opnævnedes, som Retten anstundende aar 1714 skulde betiene, Siur i Dalen, Johannes Hambre, Tore Lione, Siur Leqve, Gutorm Røise, Helgie Legrei, Knud Hambre, og Pofvel Sæbøe, hvilche 2de sidste, som ey antagne hos Laugmanden Deres Laugrettes Eed Wedbørlig hafver at aflegge.

Og derpaa opsagdes Retten for dette Tinglav.

Ao: 1713 d: 23 Oct: War ieg med eftterfølgende 6 Laugrettesmænd Tollach Nætteland, Siur Norheim, Tosten Mehuus(?) Tosten Kaldestad, Ole Sandven og Niels Sandven forsamlede paa den Gaard Øfsthuus /: i Østensøe Skbbr: i (Hard)anger-Lehn :/ tilhørende Deres Kongl: Mayts: 1 L: 1 Huud, og 10 mrk. Baron Rosencrants 1 ½ Spd: og Opsidderen Lars Øfsthuus 1 ½ Spd:, eftter De Kongl: deputerede Ved Rentekam/m/eret Deres Høianselige tilladelse af dato 19 Dec: 1711

1713: 203b

At tage bemeldte Gaard i Siun og Besigtelse, hvad Skade den Wed Elfvebrud maatte være tilføyet, og hvad Aftag derpaa lidelig og retmæssig burde følge.

Til same Tid og Stæd havde Opsidderen Lars Øfsthuus ladet Skrifttlig Stevning forkiiynde Kongl: Mayts: Foged Sr: Ole Larsøn paa Deres Kongl: Mayts: Wegne, som og Baron

Rosencrants som Medeyer til ofvenmeldte Part Forretningen at biVaane og Skaden observere, som og tilstaa, og imodtage, hvad Aftag billig og forsvarlig maatte forefindes, Stevningen ordlydende indføres i forretningens beskivelse, fandtes af Wedkom/m/ende nemlig Fogden og Baronens tiener paategnet at den paa behørige Stæder Vedbørlig var forkiyndt.

Kongl: Mayts: Foged mødte personlig tilstaaende Lovlig Warsel, paa Baronens Wegne mødte ingen.

Derpaa producerede Opsidderen Lars Øfsthuus 2de forhen der paa Gaarden passerede Aftags-forretninger, den ene af Sorenskrifver Hans Hansøn 1662 d: 18 Junij, den anden af Niels Pedersøn Hiermand Sorenskrifver ligeledes, d: 13 Julij 1688 forfattet, begge i beskrivelsen ordlydende blir indførte.

Hvornæst Vi os samtlige foretog Gaarden at siune og besigtige, hvad Skade den af Elfven maatte Være tilføyet, og forefandtes paa den Nordre Siden af dens bæste Bøe og Eng Ved Elfven Være udbrudt i Længden 69 Favner, paa den Syndre Side 60 og i Breden 50 Skridt, hvilchet siden forrige ofvenanførte Aftag her paa Ga\ar\den Være skied, at bevidne, Lars Øfsthuus havde tilkaldet sine Naboer Svend Skeye, Jan, Lars og Ole ibid: alle upartiske, som tilstædeværende Edlig forklarede, ofvenmeldte Skade i Længden og Breden Ved Elfveløb siden seniste Aftag Wære ofvergangen, og tegner sig derforuden Daglig Dags, Ved stort Wanfald mere Skade maatte tilslaes.

Fogden, som same aldt tillige tog i Øyensium Var allene paastaaende, om noget Aftag efter foranførte besigtede Skade skulde forefindes, det da billig og lidelig Deres Mayts: uden stor Afgang og Afkortning i sine intrader maatte forsvarligst ansees og paakiendes.

1713: 204

Opsidderen Var fast og fuldkom/m/en haabende og formodende, naar den store Skade, ham paa hands bæste Eng Ved Elfveløb er hændet, saaVelsom Jordens ringe bonite i sig selv og store udgiftt, blifver tagen udj nøye og Retsindig Skønsomhed, {hand} Den da til nogle Spds Aftag i det ringste maatte taxeres, særlig, efterdj det lader sig ansee, Gaarden Aarlig formedelst Vandfald og Fieldskrede at tage merchelig Skade, saa den derformedelst uden Lindring og formindskelse i Udgifter, omsider maatte legges i øde og dessen Opsiddere uden moderation aldeles ruineres, og nødes den at qvittere, i det øvrige undergiffvende aldt retmæssig Skøen og Kiendelse.

Da Kunde efter nøyagtig Siuning og grandgifvelig ofverVeyelse ey anderledes for Ret og billig kiendes end Gaarden Øfsthuus baade formedelst den tilføyede store Skade paa Engen formedelst Elfvebrud saaVelsom Fieldskred, som siden de 2de forhen 1662. d: 18 Junij, og 1688. d: 13 Julij \ergangne og forfattede Aftags forretninger/ efter de 4 forhørte Widners Edlig gjorde forklaring, fornem/m/es i Længden paa den Nordre Side at hafve tiltaget 69 Favner og paa den Syndre Side 60 saaVelsom i bredden 50 Skridt, og fremdeles Aarlig Ved stort Wandløb, mere ofverhængende uleilighed, som det sig lader ansee, maatte Være at forvente, hvorved den omsider uden Forskaansel og Lindring i Rettighed og udgifter maatte ruineres og legges i øde, efterdj dens beholdne Bøe og Slaatter derforuden er af saa liden og ringe Begreb og godhed, at derpaa i aldt ey ofver 8 Kiør formaaes at føde, Den derfor til 2 Spds Leyes Aftag forsvarlig og Retsindig maa ansees, som aldt til Deres Kongl: Mayts: nærmere allernaadigste approbation allerunderdanigst henstilles.

Ao: 1713 d 24 Nov: holdtes Almindelig Høste- Skatte og Sage-Ting for Wasvær Tinglav paa Wos nærværende Kongl: Mayts: Foged Sr: Daniel Raunsberg, Lensmand Niels Haarvey,

samt Edsorne Laugrettesmænd Siur Berstad, Mons Dalseide, Torbiørn Tyssen, Jon Haarvey, Gulich Aldal, Peder Haarvig, Hans Aldal, og Brynniel Edal for Knud

1713: 204b

Strøm/m/e med mere Tingsøgende Almue,

da efter Rettens sættelse for alle tilstædeværende lydelig blev læst og forkiyndt
eftterfølgende Deres Kongl: Mayts: samt Slotslofvens Høye ordres.

1. Deres Kongl: Mayts: Allernaadigste Patent om Høyeste Ret i Dan/n/emarch for Aar 1714.
dat: Kiøbenhavn d: 12 Aug: 1713. saaVelsom de andre Fol: 189 extraherede ordres og
placater,

2. Det Kongl: RenteKam/m/ers Forklaring ofver Dagskattens forordning for 1712. at den
halfve resterende ingenlunde er efterladt, med!! (men?) allene for at soulagere Almuen,
tilladt indtil videre dermed at beroe, dat: RenteKam/m/eret d: 5 Aug: 1713.

3. RenteKam/m/erets forKlaring ofver Forordningen af 1713 d: 14 Junij om extraordinaire
Paabud, hvem og hvor Widt udj Odelskatten og Rostienisten skal forstaaes forskaansel og
Lindring, dat: RenteKam/m/eret d: 2 Sept: 1713.

4. Welbaarne StifttAmbtmandens foranstaltning om Dagskattens Ligning, i nærværelse af
Fogden, Sorenskrifveren, 6 de bæste og 6 ringere Laugrettesmænd, /: som Deres corporlig
Eed først hafver at aflegge :/ bør foretages, dat: Bergen d: 22 Sept: 1713.

Dernæst

Et Skiøde udstæd af Boie Raunsdorf til Niels Endresøn paa den gaard Mugaas skiylvende
aarlig 2 pd 12 mrk. Smør med Bygsel og Herlighed, beliggende udj Wasvær Tinglav paa
Wos dat: Bergen d: 20 Oct: 1713.

2. Een Bygselsæddel udstæd af \Monsr:/ Jacob Widing til Joen Knudsøn paa 1 Spd: Smørs
Leye udj Exe i Wasvær Tinglav paa Wos beliggende, Bygselsen betalt efter Lofven, dat:
LyseKlosteret d: 15 Dec: 1712.

Til same Tid og Ting havde Knud Mæstad Ved Lensmanden Niels Haarvei og Størch
Brachstad ladet i Rette kalde Jacob Træfald som formynder for sin Broder

1713: 205

Jon Knudsøn Træfald for 2de aar død i Kongens Tieniste, hvis efterladte midler Jacob
Træfald paastaaes at erlegge til hands Søn Jacob Jonsøn aVled med Knud Mæstads Datter
uden copulation, hvortil de Dog havde Kongl: tilladelse.

Den indstævnte mødte tilstaaende lovlig Warsel.

Citanten producerede derpaa Deres Kongl: Mayts: Allernaadigste bevilning og Tilladelse
dat: Kiøbenhavn d: 22 Martij 1710. at Jon Knudsøn Træfald med Guri Knuds Datter Mæstad
ham i 3de lige Leed paarørende i Ægteskab maa indlades, naar beVislig giøres, De hinanden
ey nærmere beslægted eller besvogrede ere, og efter Midler og Leilighed, samt Biscoppens
billige Sigelse til næste Hospetal udgifve, hvilchet begge Dele erfares Wære rigtig og
eftterlefvat, det første angaaende Deres Slegtskab contesteres af samtlige Laugrettet, det
andet til Hospitalet Wære fyldestgiort d: 15 Maij 1710 attesterer forige (Bi)scop Sl: Doctor
Randulf med egenhændig paaskrift. Herpaa Citanten paastod og formenede sit Datters Barn
burde arfve sin Fader endskiønt de udj Egteskab ey War sammenkom/m/en, særdeles eftterdj
saadant blev hindret formedelst Karlens udmarch i Deres Mayts: Tieniste forinden
Kongebrefvet kom hiem og Kunde eftterlefves,

Contraparten svarede herimod, iche Kunde Wide hvad Ret Jon Knudsøns barn havde at arve sin Fader, efterdj det War fød uden lovlig Ægte(skab,) og Faderen det iche efter Lofvens tilhold h(afve) lyst i Kuld og Kiøn, henskiydende aldt til retmessig Kiendelse, Kunde ey heller fragaa efter tilspørsel, sin Broder hafve tilsagt Guri Knuds Datter Mæstad ægteløfte og derpaa søgt Kongl: tilladelse, som formedelst hands hastige indfalde(de)

1713: 205b

udmarch ey Kunde fuldbyrdes,

Widere havde ingen af Parterne at indvende, men samtlige undergafve sig lovmæssig og billig Kiendelse.

Afsagt.

Endskiønt Jacob Træfald modstaar sin Broders Jon Knudsøns barn maa tage Arv efter sin Fader, efterdj det forinden Ægteskabs fuldbyrkelse er avlet, derimod tilstaar ermeldte sin Broder baade hafve tilsagt Guri Knuds datter Mæstad ægteskabs Løfte, som af Deres Kongl: Mayst: Wed Høianseligste i Rette lagde Kongebrev allernaadigst er tilladt, {og dessen som} og af forrige Sl: Biscoppen paategnet, \den/ forefundne Hospitals gebyhr Wære fyldestgiort, og deres Copulations fuldbyrkelse allene fornem/m/es hindret Wed Soldatens udmarch i Deres Kongl: Mayts: uforbigiængelig Tieniste, som same Dag, Kongebrevet hos Deres Høyærværdighed War til paaskrift, indfaldt og ufortøfvet maatte pareres, saa kiendes for billigt at Jacob Jonsøn arfver sin Fader Jon Knudsøn, som i Kongens Tieniste er død og sig ingen anden Livs Arfving har efterladt, og Faderbroderen, som sin Broders tilsuansmand til den umyndiges Morfader Knud Mæstad {hands} \Jon Knudsøns/ efterladte Eyendele \og midler/ rigtig og nøyagtig at lefvere.

2. Havde Kongl: Mayts: constituerede Foged Ved Lensmanden og Størch Brachstad ladet i Rette kalde Jacob Træfald, som i sit Ægteskab hafde beligget Giertrud Johans Datter Luren, hvilchen iligemaade for begangne Leyermaal Ved same Kaldsmænd Var indstævnt til Doms Lidelse,

De indstævnte mødte tilstaaende baade lovlig Warsel saaVelsom indbyrdes begangne forseelse med Leyermaal, hvortil og Kiends gierning fornem/m/es Ved

1713: 206

Deres samenavlede barn Ragnilde Jacobs Datter, havde intet i Sagen at forevende uden Kiøds og Blods Skrøbelighed, noch foregav Jacob Træfald sin Kone 3de Aar hafve Waaren sengeliggende, saa hand med hinde ey har Kundet søge seng, hvorved hand meente sig til den/n/e Faute og forseelse Wære anlediget.

Fogden satte derpaa i Rette begge delinqventer efter friVillig tilstaaelse for Retten, saaVelsom befundne Kiends gierning maatte efter Lofvens Formeld for Deres forseelse til Bod og straf Worde anseet.

Afsagt.

Efter friVillig tilstaaelse for Retten, samt publicqe Kiends gierning tilfindes Jacob Træfald for begangne Leyermaal i sit Ægteskab efter Lofv: 6 B: 13 Cap: \1 og/ 25 Art: at stande Aabenbare skrift, og straffes paa yderste Formue. Giertrud Johans Datter Luren Kiendes iligemaade for begangne Leyermaal i følge af forberørte Lofvens \same/ Bgs 1 Cap: efter ustanden Kierchens disci(plin) at bøde til Deres Mayst: 12 L: Sølv. og hv(o) iche hafver Midler til Bøderne, da \at/ straffes (med) Fængsel paa Kroppen.

3. Havde Knud Olsøn Muggaas Ved Lensmanden og Halver Biørgeas ladet i Rette kalde Niels Mugaas at imodtage Løsnings Penge for 1 pd 6 mrk. udj Mugaas, hvortil hand formener sig Wære Odelberettiget,

den indstævnte mødte tilstaaende Lovlig Warsel,

Citanten paastod det omtalte gods 1 Pd: 6 mrk. hafve Wæret sin Faders Odel og Hævd og fuldt hands Ætlæg ofver 16 Aar til brugs, siden hafver hand same pandtsat, og dog haft i eye nogle aar, derefter Wære af Panthafveren soldt til Hans Axelsøn,

Niels Mugaas forment til Odels Løsning burde Lovlig Warsel gifves, som dette ey er, derforuden den paatalte Jordepart af Hans Axelsøn sig Wære bygslet, og nu siden af hands Svoger

1713: 206b

Boie Raunsdorf /: som det arfvelig er tilfalden :/ Wæret Skiødet,

Afsagt.

Knud Olsøn Muggaas som sig for Løsningsmand til et pd. 6 mrk. udj Muggaas eragter hafver efter Lov: 5te Bgs: 3 Cap: 10 Art: sin Contrapart for Juul lovlig Warsel at gifve til Tisdagen næst efter Paaske paa Aastædet at møde, hvor efter forefunden Adkomst og bevislighed skal paafølge retmessig Kiendelse.

D: 25. betientes atter Retten paa ofvenmeldte stæd, hvor efter dessen settelse til publication blev produceret

et Skiøde udstæd af Knud Nielsøn Thoe til Gulich Fannenæs paa et pd: Smørs Leye udj den Gaard Fan/n/enæs i Wasvær Otting paa Vos beliggende derfor betalt 20 Rdr: Skiødet dat: Boelstadøren d: 24 Nov: 1713.

Til same Tid og Stæd havde Brynniel Edal Ved Lensmanden og Niels Mugaas ladet i Rette kalde Jacob Styfve for tillagde ubeqvems ord, at hand nemlig Brynniel i Skiftet efter sin Sl: Fader skal sig hafve tilsneget 20 Rdr: derfor at lide Dom eller bevise sine faldne ord.

Den indstævnte mødte Wedtagende lovlig Warsel, bedende derhos Brynniel Edal han/n/em Wilde forlade i fald hand om han/n/em nærgaaende ord skulde ladet falde, som hand aldeles tilbagekalder, og ey bør Kom/m/e han/n/em til nachdeel eller ulempe paa hands ærlige navn og Røgte i nogen maade, hvormed Citanten lod sig nøye, og Sagen derved endtes.

2. Havde Ole Olsøn Styfve Ved Lensmanden og Niels Muggaas ladet i Rette Kalde Jacob Johansøn Styfve fordj hand seniste for Retten sluttede forlig paa Aastædet Styfve d: 13 Maj 1713 ey har Wildet efterlefve og anam/m/e de accorderede Penge for 25 mrk Smør 25 Rdr:

1713: 207

og til næste foraar indrøm/m/e ham Gaarden efter ermeldte forlig.

Den indstævnte mødte Wægrende Kaldsmaalet, hvorpaa Kaldsmændene Deres Stevnemaal efter paalæg Edlig afhiemlede.

Citanten War dernæst efter forberørte ergangne forlig paastaaende Jacob Styfve maatte Ved Dom tilfindes den accorderede Sum/m/a at imodtage.

Contraparten replicerede sig ey Wilde imodtage Penge, men same til sin Broder henskiød, som hand paa Styfve havde tilsagt Jord, førend hand sin bygslede Jord Boelstad qvitterede,

Widere havde ingen af Parterne at paastaa eller indVende, men samtlige med Dom fnøyedede!! (fornøyedede).

Afsagt.

Efter forhen paa Aastædet Styfve ergangne forlig d: 13 Maj 1713. af indhold at Jacob Styfve forleden Michels Tid skulde for 25 mrk Smør udj Styfve an/n/am/m/e 25 Rdr: og til anstunden(de) aar indrøm/m/e for Citanten Ole Olsøn S(tyfve) ermeldte Jordepart, hvilchet hand hverchen kand fragaa, eller gotgiøre herudinden af Ole Olsøn Wære giort inVending eller dispute imod forliget, saa tilfindes Jacob Johansøn Styfve de accorderede Penge 25 Rdr: af Citanten efter forlig at an/n/am/m/e og han/n/em gaarden til næste foraar at indrøm/m/e under medfølge af Lofven.

4!! . Havde Ole Johansøn Styfve ladet i Rette kalde Ole Olsøn Styfve efter Løfte at forskaffe sin Broder Jacob Johansøn Styfve Jordepart til f(or)nødenhed eller derfor lide Dom.

Den indstævnte mødte tilstaaende Lovlig Warsel.

Citanten begiærede derpaa enten same at bekræfte maatte paalegges Eed eller contraparten maatte tilfindes Eed at giøre, saadant hafve tilsagt.

1713: 207b

Contraparten svarede sig ey herpaa Wilde aflegge Eed, formenende sig saadant ey kunde med billighed paalegges, men hvo sag gifver, bør det med Widner at bevise, Widere havde Parterne ey i Sagen at sige.

Afsagt.

Efterdj Ole Johansøn Styfve Ved Lovlige og tilstræchelige Widner Ole Olsøn ey har tillagt, det paastevnte Løfte til Jacob Johansøn om Jordebrug hafve giort, men allene herom er begiærende Eed at aflegge, Og herudinden ingen Wisse formodninger er forefunden eller paaraabt, og derfor Eed efter Lofv: 1 Bgs: 14 Cap: 5 og 6 Art: ey kand tillades, saa frikiendes Ole Olsøn Styfve for Citantens Ole Johansøns paatale.

5. Havde Cain Loretsøn Ved Lensmanden og Niels Muggaas ladet Stevne Gulich Opheim at anhøre Widner ofver sine øfvede Skiildsord paa Efvanger Kirche(ba)chen næstleden Som/m/er efter forrettet Guds Tieniste.

Paa Citantens Wegne mødte hands Søn Ole Efvanger tilstaaende lovlig Warsel.

Hvorpaa de indkaldede Widner Peder Haarvigen Ole Olsøn Styfve, og Lars Halsteensøn Tyssen blefve paaraabte herom Deres forklaring at giøre, som efter Edens publication og Paalæg ogsaa blef Aflagt.

Det første Widne Peder HaarVig forklarede Edlig sig hafve hørt imellem Cain Loretsøn og Gulich Opheim ordvexling, og imidlertid Gulich (sige) kom/m/er Du her hiem og setter dig paa een tør Haug og tar wor handel fra os du Holsteenske fant, og naar ieg finder dig paa din egen afvelbache, Wil ieg betale dig, end tilspurdte Citanten, om hand iche truede med een Øxe, hvilchet Widnet sagde sig ey hafve observeret, ey heller herom mere at Wide.

1713: 208

Det andet Widne Ole Olsøn Styfve Widnede Edlig sig hafve hørt Gulich Opheim begiære betaling af Kain Loretsøn for de afhændede Warer, og Kain derpaa byde ham 10 s: og derpaa Gulich sige est du Kom/m/en fra Holsteen som een fant at bedrage fattige Skattebynder, før skal ieg søge dig for Retten, og du skal betale mig Lappe under mine Skor, betal mig mit som een br(av) mand, saa er Vi Vel forligt, derpaa holde(r?) haandende!! haanden i Wæret, sigende, Kom/m/er ieg paa din Lavbache, skal du betale mig, mere her(om) ey Widende.

Det 3de Widne forklarede iligemaade \edlig/ hafve hørt kommer du Holsteenske Fant og trenger eller truer fattige Skatte bønder holdende imidlertid haanden i Wæret, mere Wiste herom ey at sige.

Widere havde ingen at sætte i Rette eller hafve stævnt, hvorpaa den Allernaadigst paabudne Dagskattens Ligning i Nærværelse af 6 de bæste og 6 ringere Laugrettesmænd blev foretag(et, men) af frygt og Hinder for Almuens Bul(der og Larm,) torde ey Wilde gjøre nogen Forandr(ing,) hvorfor dermed fornødentlig maa(tte) opsettes og indtil Widere med forr(ige) forblifve, særdeles formedelst deres La(rm) og Bulder, saa ingen raison eller forkl(aring) maatte høres,

slutlig blefve Laugrett(esmænd) opnævnde som 1714 Retten skal beti(ene, nemlig) Gulich Fannenæs, Ole Roe, Jacob Brechu(us,?) Biøndal, Ole Johansøn Styfve, Halver (.....?), Brynnel Edal og Ole Efvanger, som ny ant(agen) Lavmanden sin Laugrettes Eed hafver at (af)legge og derpaa opsagdes Retten for dette Tinglav denne sinde.

1713: 208b

Ao: 1713 d: 27 Nov: holdtes ordinair Høste- Skatte og SageTing for Wangens Tinglav paa Wos ofverWærende Welædle Com/m/issario Risbricht, Kongl: Mayts: constituerede Foged Sr: Daniel Raunsberg, Lensmand Wiching Tvilde, samt Edsorne 8 Laugrettesmænd Michel Lij, Lars Løvve!!, Wiching Groufve, HaaVer Skioldal, Thormo Helland, Ifver Løne, Peder GiærsgVaal og Michel Grevle,

hvor efter Rettens sættelse for alle tilstædeværende lydelig blev publiceret alle de forhen Fol: 204 extraherede Høi Kl: ordres og befalninger, saaVelsom den Kongl: Slotslovs og Stifttbefalningsmandens Foranstaltninger.

Dernæst

En Contract oprettet imellem Giertrud Siurs Datter BacheTuun og Anfind Aamundsøn Moe, hvorved hun for ham opsiger sin til(.....?) brugte Jord BacheTuun 2 L: og 2 pd, derimod Hand tilsiger hinde Wilchaar udj same Jord aarlig 1 Maal Sæd af middelmaadig Ager, een Koes samt 2de Faars Foster, og hannem derved er tilladt af itsige Eyere Knud Giære at Bygsle, til Witterlighed Torgier Hylle og Knud Giære, dat: Wangen paa Wos d: 27 9br: 1713.

(2. En) Bygselsæddel udgifven af Monsr: Hendric (Mil)tzou til Ifver Magnesøn paa 1 L: 18 mrk. Smør (udj Gaarden) Giærstad i Dyrfvedals Ottung paa Wos beliggende, dat: Wangen d: 25 Nov: 1713.

(3. E)n Dito udstæd af Hr: Niels Weinvig til Ole Olsøn paa 3 Spd: Smør udj den Gaard Sygnebære i Rundalen paa Wos, derfor betalt Bygsel 7 Rdr: 3 mrk. dat: Wangen d: 20 Nov: 1713.

1713: 209

Same Tid fremkom for Retten Ole Nielsøn Flættre enroulleret Soldat, som formedelst anstundende udmarche i Morgen, til StifttAmbtmanden Supplique at indgifve om sit forfald ey havde Leilighed, medbragte derfor 2de Mænd, som hand tilforn har tient, nemlig Aad SaauVe og Erich Bøe, samt 2de Naboer Knud Hæftte og Størch ReqVe, alle Edlig

forklarende, at hand baade i hands øyen er svag, saa hand ingen blæst kand taale, derforuden af een smitsom Syge eller et slags Fransoser (= syfilis) hafve haft 6 aar paa sit Been et aaben Saar, og deraf fanget meen, som han/n/em endnu mærkelig minde(r) naar hand et styche skal marchere eller gaa, herom begiærende hand et lovlig Tingsvidne han/n/em maatte af Retten meddeles beskrefven.

Noch fremkom Ole Stoup og lod lyse sin Pengemangel og Løsning Ret, for sig selv paa ½ Løb for sin Broder Niels Larsøn Wærende i Lærdal 5 Spd: Smør udj den gaard Løne Østre-Tuun som af Ifver og Torbiørn beboes, i Borstrands ottung paa Vos beliggende, same hand begiærede udj Tingbogen maatte indføres.

Publiceret

een Bygselsæddel udgifven af Herløv (...?)huus til Ifver Michelsøn Næstaas paa Alland skiylvende aarlig udj Skatt 1 L: og udj Landskiyld ½ L: Smør, i Borstrands Ottung paa Vos beliggende, derfor betalt i Bygsel 8 Rdr: dat: Wangen d: 28 Nov: 1713.

2. Et Fæstebrev udstæd af Monsr: Hendric Miltzou til Lars Baarsøn paa 2 Løber Smør udj store Skiple udj Rundalen i Bøyer Ottung paa Vos beliggende dat: Wangen d: 26 Nov: 1713.

3. En dito af Monsr: Miltzou udstæd til (.....?) Gulfsøn paa 1 pd. 9 mrk. udj \mit/ Bæhre i Rundalen (som) hands Wærmoder for han/n/em opsagt, hvorudj ha(nd) tilforn har bygslet lige meget, saa hand nu i aldt i ermeldte Gaard er brugende 2 pd 18 mrk, dat: Halsnøe Kloster d: 13 Martij 1713.

1713: 209b

4. En dito udstæd af ermedlte!! Monsr: Miltzou paa sin Søsters Mad: Studs Wegne til Brynniel Kolbensøn paa 1 L: 18 mrk. Smør udj Øvre Kyte i Winnier Ottung beliggende. dat: Wangen d: 21 Nov: 1713.

Dernæst fremkom for Retten Halver og Jon Hylle begiærende Deres indbyrdes Wenlige sluttede Forening i Laugrettets paahør, maatte udj Tingbogen indføres, af efterfølgende indhold, at Halver, som s(in) til dags brugende Jordepart udj Hylle 1 L: 1 pd: 4 mrk. for {Mons} \Jon/ har opsagt, derfor af ham aarlig skal nyde et Soldsaa Sæd, 1 Koes Foster og 2de Faars Føde, saalænge hand og hands Kone begge lefver, men naar enten af Dem Ved Døden afgaar, skal den igienlevvende aarlig nyde 4 Askers Sæd, og allene een Koes Foster sin Livs Tid, hvilchet bevidnes af de Dan/n/emænd Lars Ygre, og Niels Win/n/ie.

Dernæst publiceret

et Skiøde udstæd af Ærværdige Hr: Marcus Davidson Faie til Størch Dugstad paa 1 Løb Smørs Leye udj Dugstad, som af Holgers Enche beboes, i Wangens Hofved Sogn beliggende dat: Ringheim d: 28 Nov: 1713.

2. Et dito til ermeldte Størch udgifvet at!! (af) Hendric Weinvig Giæstgifver paa 1 L: Smørs Leye udj Dugstad som af Enchen beboes, dat: Wangen d: 27 Nov: 1713.

3. Een contract oprettet imellem Ole Breche og (han)ds Hustru Joron Brynniels Datter, at hun efter hands Død allene sig skal tilegne foru(den?) ½ Løb 4 ½ mrk. Smør udj Deres paaboende Gaard Breche i Bøyen Ottung beliggende, det øvrige Løsøre og Eyendele skal blifve til fælles bytte, underskrefvet til Witterlighed af Jon Lunde og Kolbein Herreim, dat: Wangen d: 3 Xbr: 1712.

1713: 210

4. Een Bygselsæddel udstæd af Lensmand Wiching Stephenson Tvilde til Knud Olsøn paa 1 L: Smør udj den Gaard Mit Skutle i Qvitler ottung beliggende derfor Bygsel betalt 3 Rdr: eftter Opsigelse af Ifver Larsøn, dat: Wangen d: 27 Nov: 1713.

5. Een dito udgifvet af Siur Bøigd til hands Søn Kolbein Siursøn paa 2 pd. 6 mrk. udj Bøigd i Hobøigder!! (Holbøigder) Ottung paa Wos beliggende dat: Wangen d: 29 Nov: 1713.

Noch produceret til publication et Skiøde udstæd af Baar Olsøn MørqVe til hands Stifsøn Knud Nielsøn paa 1 pd Smør udj Mørqve, paa dessen læsning blev af Kongl: foged giort forbud eftter begiær af Ole MørqVe, som hand til næste Ret Ved nærmere Kald og Warsel agter at fuldføre.

End een Bygselsæddel udstæd af Mag: Ole Storm Stiftts-Proust {ofv} wed Bergens Stiftt til Knud Larsøn Giære paa 2 Løber Smør, samt 1 Spd: Monsr: Hendric Miltzou tilhørende og 8 mrk Sm: Wangs Kirchen tilhørende, udj {Giære} \Bøe i Dyrvedalen/, derhos allene gifvet udj Bygsel 12 Rdr: dat: Bergen d: 3 Oct: 17(13?).

Derpaa blefve 6 af de bæste og 6 de ringere Mænd tilnævnte, som den allernaadigst paabudne Dagskat eftter høye ordres med Fogden og Sorenskrifveren skulle ligne /: af de største Ottunger 2, og af de mindre een :/ nemlig af Dyrvedalen Mons ReqVe, Aamund Gillierhuus, Guldfierdingen Knud Finde, af Boerstranden Stephen Ringheim, Win/n/ier Ottung Niels Winnie, Bøer Ottung Ole Fæn/n/e og Brynniel Graafve, Qv(itler Ottung) Michel Lij, Bordalen Lars RondVe {og (...?) Nyre}, Wicher Ottung, Hadle Tillung, Holb(øig)der Ottung Ole MørqVe og Hans Hirt, af hvil(che) ingen Wilde Eed aflegge, eller taxationen biVaane, for Almuens Trusel og misnøyelse, frygtende det ey saa Wel og tilstræcheligh kunde

1713: 210b

udrette, at det kunde blifve uden paaanche, haabede og forlangede een Suppliqve til Deres Mayts: maatte forfærdiges om den halfve resterende Dagskattes forskaansel, og Deres Nød og Afmægtighed, hvorved Taxationen indtil nærmere fornødentlig maatte beroe.

D: 30: Ejusdem blev Retten igien sat for Wangens Tinglav, da Sagerne skulde foretages, hvor da først fremkom for Retten

Helgie Olde, medbringende sine Naboer Ole Himble, Aad Himble, og Niels Himble, som skulle Widne om den Ilds Vaade og Nød Han/n/em og hands \gandske/ Huus næstleden Som/m/er er ofvergaaen, hvilche alle 3de hver for sig, {eenstem/m/ig} forklarede Eedlig at baade \Den/ 3de Deel af hands Foer, saaVelsom ildgang, aldt gaardens Redskab, med aldt hvad hd!! (hand) eyede, saa hand iche havde Skoe paa fødderne eller noget i behold Wed ilden blev ftæret!! (fortæret), saa hand iche havde i behold, uden allene {det} lidet Foder i Laen War, sine faa Creature, lidet Sængeklæder, og 2de Kister, hvilchet hand begiærede udj Tingbogen maatte indføres, og han/n/em af Retten meddeles beskrefven, for nærmere Kongl: Naade at søge.

Noch begiærede Knud Finde at hands forrige begiærte og protocollerede Tingsvidne, som hand nu Edlig agtede at bekræfte Wed tilstædebragte Widner nemlig Biørne og Jon Mølster maatte til nærmere Kongl: benaadning og Aftag herpaa at nyde udj Tingbogen indføres, som Eftter Widnernes Edlig forklaring ey kunde nægtes men bevdnes!! (bevidnes) af samtlig Laugrettet.

Til same Tid og Stæd havde Kongl: Mayts: Foged Ved Skach Hellesnæs og Peder lille Røte ladet i Rette (ind)Kalde Anders Westreim for usøm/m/elig medfart med

1713: 211

sin Kone Brite Johans Datter,

den indstævnte mødte iche hvorfor Stevnevidnerne blefve paaraabte Dere!! (Deres) Kaldsmaal Edlig at afhiemble, som og Edlig skiede, derpaa fogden paastod hannem til næste Rettes Dag maatte Lovdag forelægges,

Afsagt.

Anders Westreim paalegges til næste Rettes dag at møde efter Lovlig afhiemlede Stevnemaal, eller lide Dom for udeblivelse.

2. Havde Hr: Com/m/issarius Risbrikt Ved Stephen Traa og Ole Tvinden ladet efter forrige Opsættelse paa Som/m/er Tinget, indstævne Knud Hæftte, at lide Dom for øfvede Slagsmaal mod Endre Næsheim, paa hands Kirchevey, som og Widner Knud Hæfttes Kone og Endre Næsheims Kone herom, foruden de forrige anførte, at giøre forklaring,

Knud Hæfttes Kone forklarede efter paalagde Eeds aflæggelse sig intet mere herom Være Widende, end de indstævnte have brugt Skienden mod hin anden, som hun allene hørde, men hvad ord Wedste hun iche, noch allene hafve seet dem holde K(...?) og haandøxe i haanden, men ey at sla til hin anden, mere herom ey Widende.

Derpaa Citanten Var Lovmæssig Kiendelse forlangende.

Afsagt.

Efterdj de 3de d: 5 Aug: næstleden, saaVelsom itzige Giertrud Hæftte indstævnte Widner, ingen forklarer nogen Kirchefreds brydelse eller Slagsmaal imellem Knud Hæftte og Endre Næsheim havde seet, og ingen anden tilstræcheligh bevislighed herudinden er paabe(raabt,) og Sagen tilforn eengang opsat, saa (fri)kiendes Knud Hæftte i alle maader (for) Citantens paatale.

3. Havde Aad Lunde Wed Lensmanden og Tolleiv Graufve ladet i Rette stevne Kaare Tveiten at erlegge sin første Bygsel for 1 pd. 2 ¼ mrk. Smørs [Leye]?

1713: 211b

udj Osgiær, som hand efter Mageskiftte med {Kaare Tveten} \Knud Osgiær/ har tiltrædet uden Fæstes erleggelse til Wedkom/m/ende.

Den indstævnte mødte iche, hvorpaa stevneWidnerne aflagde om lovlig Stevnemaal Deres Edlig forklaring, derpaa for Retten

Afsagt.

Kaare Tveiten paalegges efter afhiemlede lovlig Stævnemaal til næste Rettes Dag at møde under tilstræcheligh Doms paafølge.

4. Havde Kain Lorentson efter forhørte Widners forklaring paa næstholdte Ting i WasVær Tinglav ladet i Rette kalde Gulich Opheim for nærgaaende tiltalte ord.

Den indstævnte mødte tilstaaende Lovlig Warsel.

Citanten satte derpaa i Rette Gulich Opheim maatte tilfindes at lide for ubeqvems ord efter Lofven,

Contraparten derimod forklarede sig Wel hafve kaldet Cai Lorendtsøn fant, efter den mening i Landet er brugelig, skal være meent om alle, som iche ere Bynder eller af Deres

dragt, hvilchet Laugrettet contesterede, formenende sig derfor Wære angerløs, Widere erklærede Caj Lorendtsøn for een Ærlig og uberøgtet Mand, som hand intet til Wanære Wedste at tilsige,

mere havde ingen af Parterne i Sagen at indvende, men med Lovlig Dom fnøiede!! (fornøiede).

Afsagt.

Endskiønt Cajn Lorendtsøn paastaar og formener Gulich Opheim for ubeqvems ord efter Lofv: 6 B: 21 Cap: 4 Art: til Bod bør ansees, derimod Gulich Opheim forklarer, som Laugrettet og samtlige tilstædeværende contesterer, same ord Fandt om Brafve Folch efter Deris talemaade Wære i brug, som ey bruger Deres Dragt, derforuden erklærer Caj Lorendtsøn for Retten for een ærlig og

1713: 212

uberøgtet haldelsmand!! (handels-?), siger sig og saadant til hands Wanære og Nachdeel ey hafve talt, eller dertil haftt forse saa bør saadane ord Kai Lorentsøn i ringeste ey kom/m/e til prejudice, og frikiendes derhos Gullich Opheim for Citantens paatale, uden han/n/em for proces og Reise at erstatte 2 mrk. 8 s. under Nam.

5. Havde Næsheim's Opsiddere Ole, Anders, Siur og Knud \Næsheim/ ladet i Rette kalde Peder Fliseravn fordj hand iche fløtter med Dem paa rette Tid til Støels, og opbier den rette Tid igien at afflytte, men flytter ned for Dem,

Den indstævnte mødte tilstaaende Lovlig Warsel.

Citanterne satte derpaa i Rette at Peder Fliseravn gandske udbeder deres græsning og Fægang, og Dem umueligt for Fattelse paa Træ og Skov at oprette nogen Mærchesgaard.

Contraparten derimod replicerede sig ingen Waarstøel hafve /: som dog Citanterne foregafve /: derfor Wære aarsaget baade at flytte se(nere) til Fields og tilligere derfra, begiærende allene Mærchesgaard Dem imellem maatte opsættes,

mere havde ingen af Parterne at indvende men samtlige med Dom fornøiede.

Afsagt.

Som Sagen beroer i græsning \og fæbede/, som efter Lofv: 1 B: 16 Cap: behøfver grandskning og Besigtigtelse!! saa henVises Sagen og {Parten} \Citan/ternes Paatale til Aastædet, hvor (da med) Lovlig omgang og forefundne bevis(lighed) skal paafølge retmæssig kiendelse.

D: 1. Decembr: betientes igien Retten for ofvenmeldte Tinglav,

Til same Tid havde Hr: Commissarius Risbriht ladet i Rette Kalde Rognald Kalfve!! (Skiplø?) for øfvede Slagsmaal og ofverfald

1713: 212b

Mod Hadle Lij nattetide paa hands Seng, som og mod Tollev Bøe øfvede Klam/m/eri med et Sabel Hug i Hofvedet,

den indstævnte mødte iche ey heller Kunde Warsels Mændene, som heller ey mødte, afhiemble Stevnemaalet.

Afsagt.

Hr: Com/m/issarius Risbriht hafver Rognald Skiple til næste Rettes Dag Lovlig Warsel at gifve, da efter nærmere bevislighed og Lovlig omgang skal kiendes, hvis ret er.

2. Havde Hr: Com/m/issarius ladet i Rette kalde Hagtor og Mons Fænne for indbyrdes øfvede klammerie, af Hagtor Ved ofverfald i Skaufven forarsaget, Mons at tilstædebringe herom bevislighed,

de indstævnte mødte Wedtagende Warsel, derhos sagde Mons Fænne sig herom ingen bevislighed eller Widne hafve hvorfor Sagen falder af sig selv, og herudinden anderledes ey kand skøn/n/es end Hagtor for Citantens paatale frikiendes.

3. Havde Com/m/issarius Risberech!! (Risbricht) Ved Tolleiv og Ifver Biørche ladet i Rette kalde Joseph Grofve, fordj hand skal hafve stuchet Knud Pedersøn Løne, til Widne stævnt Michel Grævle, Anders Traa og Ifver Lierhuus.

den indstævnte mødte iche, hvorpaa StevneWidnerne Edlig eftter paalæg afhiemlede Deres Stævnemaal,

derpaa Michel Grevle aflagde Edlig Widne, sig med Ifver Lierhuus (si)dstleden Michels Aften kom/m/e fra Knud Raustad og da høre hos Giæstgifveren Larm og bulder træde derpaa af Hesten og ginge op, og siden Anders Traa kalde sin broder \Knud Pedersøn/ til side og talede hem/m/elig med ham, derpaa Joseph Groufve

1713: 213

sige, det blifver iche gaat før ieg gifver een Kop, og derpaa Joseph reiste sig af benchen hand sad paa, og forfuldte Knud som gich baglænges hen ad gulfvet, begge stiltiende, dereftter blodet rinde af Knuds Pedersøns Wenstre Arm, og Joseph holde een Kniv forkiert i haanden, som hand tog fra han/n/em, spørgende hvorfor hand saadan Skade havde giort, hvortil den anden taugde, mere Widste hand herom ey at sige.

Det andet Widne Ifver Lierhuus forklarede iligemaade Edlig, sig med Michel Grævle Wære kom/m/en fra Knud Roustad, og gangen op til Giæstgifveren formedelst fornumne bulder og, da eftter ordvexling imellem Endre Næsheim og Knud Pedersøn om een ølskaal, Joseph Groufve kom/m/e ind og sige til Knud Pedersøn /: salva venia :/ (= med respekt å melde) skrab mig op eftter Røfven, hvorpaa den anden ham igien med bitterhed svarede, derpaa Joseph reiste sig af Benchen og gaa eftter Knud, som siden Wiste blodet rinde af sin Arm, og Joseph, som igien satte sig paa bænchen blev Knifven, som forkiert holdtes i hands haand Ved Michel Grævle fratagen, mere herom ey Widende.

Derpaa Citanten begiærede den indstævnte, som ey mødte maatte til Doms Lidelse Lavdag forlægges.

Afsagt.

Den indstævnte Joseph Groufve, som (Ved) Stevnevidnernes Edlig afhiemlede (Stevne)maal befindes wære Lovlig stævnt, p(aa)lægges til næste Rettes Dag at møde (eller) lide Dom for ude blifvelse.

4. Havde Aad Breche Ved Jon Slæen og Lars Tvete, ladet i Rette kalde Jon Lunde at anhøre Widner

1713: 213b

udj Den Sag, hand Jon Lunde for sit Wærne Ting nærmere agter at søge for et slag af een haandøxe, hand han/n/em skal hafve gifvet.

Den indstævnte mødte tilstaaende Lovlig Warsel,

Derpaa blefve de indstævnte Widner nemlig Mad: Weinvigs Sognepræstens Kiærste, Ingebor Erichs Datter, Ane Siurs Datter, SigVaar Nils Datter, Mons LeqVe, Hendrich og Knud LeqVe paaraabte, herom Deres Edlig forklaring at giøre,

Da Mad: Hr: Niels Weinvigs skriftlige Widne med Eed bekræftet blev af Lensmanden først i Rette lagt, af efterfølgende \ord og/ indhold. at hun Onsdagen d: 20 Sept: sad i {sin} \een/ stue, og hørte megen bulder ude paa Wangen, hvorfor ieg straxen løb ud for at recognosere hvad som paa færde War, den tid ieg War udkom/m/en, saa ieg Jon Lunde kom løbendes fra Birte Sl: Peder Jonsøns Hafve med een øxe udj Haanden, som havde dette Mundheild, nu slog ieg et Mands Slag, som skal spørges, dog alligevel saa ieg ingen blev slagen, thi den, som fich slaget, Var da allerede, førend ieg kom ud, falden ned paa Marchen bag nogle Kløv-Kiæsser, hvilche der samestæds uden for bemeldte hafve Var nederlagt, hvorfor ieg spurde frem og tilbage (.....?)bende Folch, om nogen fich Skade af Jon Lunde, som ieg hørde ofvenindførte ord sagde, da blev svaret, at titbemeldte Jon Lunde havde slaget Aad Breche med sin halvtynde i panden, intet Widere hafver ieg at proferere, men stadfæster med Eed dette i aldt at være sandfærdigt, saa sant hielpe mig Gud og hands Hellige ord

1713: 214

Under min Haand Margareta á Møinichen, Wangs Præstegaard paa Wos d: 30 Nov: 1713.

Dernæst forklarede Ingebor Erichs Datter efter oplæste og aflagde Eed, sig {allene} \hafve/ hørt Jon Lunde og Aad Breche hos Giæstgifveren hafve brugt Skienden og ordvexling, hvorpaa hun og Joseph Grindeland fattede Jon Wed haanden og lede ham ud for at forekom/m/e ulæmpe, imidlertid Aad kom/m/e og stach Jon i Skulderen med sin Kniv, siden {blev} \{gich}/ Aad {ofvertalt} at gaa op til LeqVe, da hand der fra nedkom og skulde paalegge sine Kløvver saa ieg Jon kom/m/e{nde} løbende fra Giæstgifveren, og i det same slae Aad med øxen i Panden, saa hand faldt til iorden, mere herom ey Widendes.

Det andet Widne Ane Siurs Datter forklarede iligemaade Eedlig, sig kom/m/e ind til Giæstgifveren, da Joseph Grindeland og Ofvenmeldte Ingebor Wilde lade Jon Lunde ud, same Tid Aad Breche kom/m/e løbende og stach Jon udj Skulderen, /: hvortil Joseph sagde, gud forlade dig stichende :/ derpaa Mons LeqVe tog Aad og førde ham ud igien/n/em Dørren, men det slag, Jon gav Aad hørde hun allene, men saa det iche, mere herom ey Widende.

SigVor Niels Datter aflagde ligeledes Ee(dlig) følgende Widne, sig kom/m/e ind hos Giæs(tgifveren) da Joseph Grindeland og Ingebor Erichs (Datter) Wilde lede Jon Lunde ud, imidlertid (Aad ind) kom/m/e, da de Vare Ved dørren og stach Jon (i) Skulderen, saa blodet sprang i Været, of(....?)Vet, siden efter Aad kom fra LeqVe, høre allene {Jon} \et Slag/ {slaa Aad}, og siden see Aad ligge paa Marchen i besvimelse mere herom ey Widende.

1713: 214b

Mons og Hendrich Leqve Wedste intet uden allene om Aads ofverlast og Klam/m/eri mod Jon at Vide, hvorfor deres forklaring til foregaaende Kald og Warsel i den Sag beroer.

Knud Olson Leqve forklarede hernæst eedlig, sig hafve hørt af Aad Breche, efterat hand til LeqVe Var opkom/m/en, sige ieg hafver gifvet Jon Lunde et Knivstyng og ieg skal gaa ned og gifve ham et eller 2 til, og derpaa efterat de ham længe havde hindret, gich hand ned igien til Wangen, derefter hørde hand /: staaende Ved planchVærchet paa Leqve :/ Slaget som Jon Lunde {gav} \skulde gifvet/ Aad, og saa Jon holde Øxen i haanden, mere herom ey Widende.

5. Havde Hendric Weinvig Ved Lensmanden og Tolleiv Graufve ladet i Rette kalde Kaare Tveiten for een td: (tønne) Øel, hand Nattertider, alle uafVidende hafver nedtappet, derfor efter Løftte og aftale betale 3 Rdr:

Den indstævnte mødte iche, derpaa stævnevidnene aflagde Edlig Hiem/m/el om Deres Stævnemaal.

Derpaa blefve Widner Peder Borch og Peder Monsøn Skrædder paaraabte herom deres Edlig forklaring at aflegge, som Monsr: Peder Borch og Edlig gjorde, sig hafve hørt Kaare Tvetens friVillig tilstaaelse, at hafve udtappet een td: Øel, hvorfor hand lofvet Giæstgifverens Pige betaling 3 Rdr: inden 8 Dage. Ligeledes forklarede det andet Widne, Kaare Tveten (at ha)fve tilstaaet, for Giæstgifveren een td: Øel (hafve) udtappet, og derfor godVillig hafve lofvet Pigen betaling 3 Rdr: inden 8 dage mere herom ey Widende.

1713: 215

Afsagt.

Efter Lovlig Ved Stævnevidnernes Eed afhiemlede Stævnemaal, og 2de forhørte Widners efttem/m/ig!! (enstem/m/ig) forklaring, tilfindes Kaare Tveten til næste Rettes Dag at møde under Doms paafølge.

6. Havde Arne Bidne ladet i Rette kalde Ole Bidne fordj hand imod Deres forligelse hafver slaet ham Høe fra og fornær,

den indstævnte mødte tilstaaende lovlig Warsel,

herom f(or)klaring at gjøre havde Arne indstævnt Lars Hole og Bodille Thrøns Datter, begge nærværende og tilstaaende Warsel, som begge efter aflagde Eed sagde sig intet at kunde Widne om Oles Slaatte, eller om hand Arne i nogen maade har fornærmet, men allene om Deres og Deres Forældres brug,

mere havde ingen af (Par)terne i Sagen at sige, men med Dom fornøiede.

Afsagt.

Som Ole Bidne ey kand ofverbevise den sluttede {contract} forening imellem ham og h(ans) naboe Arne paa Aastædet Bidne d: 7 Ju(li) 17..? at hafve brudt eller ofvergaaet, men a(llene deres) fælles March hafve slaet, saa frikie(nde)s hand for Citantens paatale, Siunes (Arne?) sig paa Eng eller græsning Være fornærmet, hafver hand sin contrapart til (Aa)stædet lovlig Warsel at gifve i fo(r)haabning?) af retmæssig Kiendelse.

7. Havde Anfind Skulestad ladet indstævne (....?) Giære, fordj hand har uden minde hugget (i Skule?)stad Skov og sig den til deels Vil tilegne,

(den) indstævnte mødte tilstaaende lovlig W(arsel)

Citanten havde herom at Widne indkaldet (....?) Fittie, Anders Houge, Brite Grevle og Ifver H(uus?)mand hos Klocheren,

Contraparten forlangede at sagen, som i Siun og

1713: 215b

Grandskning beroer, til Aastædet bør henVises.

Afsagt.

Som Citanten Anfind Skulestad sig beklager paa Skoufskifte Wære fornærmet som efter Lofvens 1 B: 16 Cap: behøfver Siun og Grandskning, aldt saa henVises Sagen til Aastædet, hvor efter forefunden bevislighed skal paafølge Retmæssig Kiendelse.

8. Havde Jacob Fære ladet i Rette kalde Michel Lij, at betale ham 4 td: Korn, som paa Skiftet efter Sl: Ellov Qvaale, hands Datter Randvei blev forstragt af samtlige Arfvinger efter Marcheds gang same aar 1711. efter paastand 2 Rdr: efterdj hand det paa sin Datters Vegne begjærede.

Den indstævnte mødte Wedtagende Lovlig Warsel.

Derpaa Citanten satte i Rette, at Michel Lij som Kornet havde begiært til Lons!! (Laans), maatte eftter ord og Løfte betale ham Kornet med rente 3 ½ Aske, af aldt, saavelsom rente af Pengene for 12 Aar á td: 2 Rdr:,

derom at giøre forklaring havde Jacob Fære indkaldet 2de Widner Jon {og Siur} Qvaale, og Ole Haand(ve) begge nærværende og Wedtagende Lovlig Warsel, som eftter paalagde og aflagde Eed forklarede, Jon Qvaale sig hafve hørt Michel Lij (be)giære af Jacob Fære 4 td: Korn til Laens, og derfor lofvet han/n/em 3 ½ Aske for det Aar til (.....?), mere herom ey Widende.

(Det an)det Widne Ole HaanVe forklarede Edlig sig hafve hørt Michel Lij Accordere med Jacob (Fæ)re om Korn-forstræchning paa 4 td: Korn (der) for bydende ham Leye aarlig 1 Aske for tynden, derhos Jacob begiære, om Kornet eftterfølgende aar kom i slettere pris, da ham

1713: 216

maatte svares 2 Rdr: for tynden, men ey Wide om Michel saadant samtychte, ey heller mere herom at sige.

Contraparten svarede herimod sig hafve eftterlefvat sit Løfte, og næstfølgende Høst [til]? Jacob Fære hafve betalt 3 Asker Korn, saa ½ allene rester, derforuden hafve bøet!! (bydet) ham Kornet til betalning fuldt maal 4 td:, hvilchet aldt Citanten ey kunde fragaa, Være tilbøden, dog eftter Deres pris og mening, begiærede derpaa Opsættelse i Sagen, til Mons ReqVe, som nu er fraværende, og af Siur Qvaale, som Kornets Eyere, dog ichun 22 aar gam/m/el, havde ordres til Siur Aslachsøn Enchens Mand, at hand Kornet skulde forhandle, kand møde i Rette, hvormed Citanten Var fornøyet.

Afsagt.

Eftter Parternes Paastand og samtøche opsæ(ttes) Sagen til næste Rettes dag, forinden (Siur) Qvaale hafve sin paaberaabte bev(islig)hed at i agt tage og i Rette bringe (med for)modning om billig Kiendelse.

9. Havde Niels Spilden Ved Tolleiv Grauf(ve og) Ifver Biørche ladet i Rette kalde Johan/n/es (Oppe)land og hans Qvinde Brite Oppeland, (og) I(fver?) Grofve og hands Kone Ragnilde for næ(rgaa)ende {ord} og ærrørige ord, De om hands (Kone) skal hafve talt, nemlig med Mons Fæ(nne) i Brylluppet paa Oppeland hafve haftt (legem)lig omgiængelse, derom at giøre forkl(aring) indstævnt Gundbiør Fænne, Synneve (.....?) Datter, Marete N: Fæn/n/e, Ole Hilstestveet, (.....?) Fænne, Siur Haatveten, Joseph Grau(fve, ...?)le Groufve, Gyri Lars Datter, og Jon (.....?)

De indstævnte Contraparte mødte tilstaaende Lovlig Stævnemaal, derpaa tilbydende Citan-

1713: 216b

ten og Mons Fænne tilstræchelig Erklæring og Afbeed, at om De om Den/n/em nogen utilbørlige ord, mod Deres Willie eller ringeste Føye skulde hafve ladet falde, som de ey kand fragaa, da tilbage kaldes saadant, saa det i Længden ey bør Være Wedkom/m/ende til nogen Nachdeel eller Æres Forkleinselse, men de indstævnte og skiuldige, erklærer Sigvor Spilden og Mons Fænne for ærlige og uberøgtede folch i alle maader, derpaa ydermere bedende Niels Spilden og Mons Fænne om forladelse, tilbydende og Rechende Dem haanden, som eftter Laugrettets forbøn og Mellehandling af Wedkom/m/ende blev imodtagen, og same under Rettens forseigling begiært beskrefven, hvorved den/n/e Sag og proces blev ophæfvat, dog at de indstævnte svarer StevneWidnerne for Deres umage betalning.

10. Havde Jon Westreim og Lensmanden Wiching Tvilde Ved Tolleiv Groufve og Stephen Skiærve ladet i Rette kalde Aad og Ifver Tachle, fordj hand udj Deres Skouv kaldet Biørche-Moen har hugget,

Ifver Tachle Vedtog nærværende lovlig Stævnemaal, Aad fragich at Være lovlig Warslet, hvorpaa stevnevidnerne blefve paaraabte Kaldsmaalet Edlig at afhiemle, som og skiede, hvorpaa Citanterne satte i Rette, at Aad burde efter saadan uvedkom/m/ende Skoughugster burde lide Dom efter Lofven.

Contraparten replicerede, sig ey rettere Være Widende, end allene hafve (hug)get som sine formænd, og hands Jord tilhøren(de,) begiærende derpaa opsettelse i Sagen, indtil hand sine Widner og bevislighed om sit brug kand tilVeyebringe.

1713: 217

Mere i Sagen havde ingen af Parterne [at] indVende, men samtlige med Dom fnøyede!! (fornøyede).

Afsagt.

Efterdj Sagen udj fornærmelse paa Skouv beroer og L: 1 Bogs 16 Cap: saadant til Siun og Grandskning Vil hafve henVist, saa hafver de paakiærende Deres pretention og paastand til Aastædet lovlig at indkalde, hvor billigmæssig kiendelse og Dom skal paafølge.

Widere havde ingen stævnt eller Wilde gaa i Rette, hvorfor slutlig Laugrettet blev opnævnt, som Aar 1714 Retten skal betiene, Gulich Opheim, Torbiørn Løne, Johan/n/es Lij, Knud Nyre, Brynnield Liland, Nye Knud Rousta, Kolbein Kyte og Aad SundVe hvilche 3nde sidste hos Laugmanden Deres Laugrettes Eed lovlig hafver at aflegge, og derpaa opsagdes Retten for dette Tinglav.

Ao: 1713 d: 4 Decembr: holdtes ordinair Høste- Skatte og SageTing for LyseKlosters Almue i Hardanger paa den Gaard Lussand, nærværende Sr: Jacob Widing som Ombudsmand og Jordraat, BundeLensmand Ole Lussand, samt Edsorne Laugrettesmænd, Gunder Ringøen for Lars Knudsøn Oppedal, Aamund Ringøen, {Lars Dønno,} Aad Aarhuus, Christopher Dønno, Torbiørn og Anders Oppedal, Jens(?) Bleyen for Jon ibid: og (...?) Langesætter med mere Wedkom/m/en Almue,

(da eftter) Rettens sættelse lydelig blev publiceret alle de fo(rhen) paa Lehnets gods, saaVel i Hardanger som Wo(s for)kiyndte og extraherede Kongl: Mayts: Forordn(inger) og andre Høye ordres for alle tilstædeværende.

Dernæst

een Bygselsæddel udstæd af Monsr: Ja(cob Wi)ding Ombudsmand ofver Lyse Klosters Go(ds til) Knud Larsøn paa 1 ½ Spd: Smør og ¼ H(uud udj) den Gaard Mitbleyen i Hardanger og Lys(e Klosters) district beliggende, dat: LyseKlosteret d: 1 Dec: (17..?)

2. En dito udstæd af ermeldte Monsr: Jacob Wi(ding til) Lars Larsøn Mælen paa ½ Løb Smør, 1/? (Huud?) og ½ Giedskind udj Mælen i Hardanger beliggende og Lyseklosteret tilhørig, deraf Bygselen Lovgemæs betalt. Fæstebrefvet dat: LyseKloster d: 2 Apr: 1713.

1713: 217b

3. Eet Fæstebrev udstæd af Monsr: Jacob Widing til Simen Engelsøn paa 2 2/5 Spd Smør og 1 3/5 Løber Salt, \1 Buchskind/ udj den Gaard Ringøen i Hardangers fogderi beliggende og LyseKlosteret tilhørig, Bygselen indført efter Lofven betalt, dat: d: 4 Dec: 1713.

4. Een dito af Welbemeldte Sr: Widing meddelt Aamund Pedersøn paa 2 pd Smør, 1/3 td: Salt, udj Oppedal i Haranger og Ullensvangs Præstegjeld beliggende, LyseKlosteret tilhørig, deraf betalt Bygsel 9 Rdr: dat: Lussand d: 4 Dec: 1713.

5. Eet Skiøde udgifvet af Christopher Holgersøn Biotveet til sin Svoger Peder Endresøn Ureim paa 2 mrk. Smør udj den Gaard Ulvnæs i Kindservigs Sogn beliggende, hvorudj den Kiøbende tilforn arfvelig er eyende 16 mrk. S: ½ Giedskind, nu i aldt 1 Spd: 1/2 Giedskind, for de tilkiøbte 2 mrk. gifvet 2 Rdr: dat: Lussand d: 5 Dec: 1713.

Til same Tid og Stæd havde Ombudsmanden Sr: Widing Wed Asbiørn Helland og Lars Oppedal ladet i Rette kalde Torgier Sandven for resterende Skatter og Rettigheder, med forrige aars forfaldne, 1712 (in)dberegnet, samt ordinaire Skatter 1713. med extraordinære Hele Dagskat for forrige Aar 27 Rdr: 3 s. derom enten tilVeyebringe bevislighed, hvad betalt maatte Wære, eller lide Dom til betaling,

Den indstævnte mødte icke, ey heller Stevnevidnene,

Afsagt.

Som Torgier Sandven ey for Retten møder, ey heller StevneWidnene Kaldsmaalet nærværende lovlig kand afhiemle, saa hensettes Sagen til lovlig Warsels igientagelse, og nærmere Retmessig Doms paafølge.

(Mere Sag)er Ware her ey tilstævnte eller nogen flere, (der) Wilde gaa i Rette, hvorfor Dagskattens Ligning efter Welbaarne StiftAmbtmandens anselige ordres

1713: 218

i nærværelse af 6 De bæste og 6 ringere Dan/n/emænd blev foretagen, og til same Ende anmeldte 12 Mænd opnævnde, nemlig Gunder Ringøen, Ole Ludsand, Aamund Ringøen, Hans Langesætter, \3./ Anders Oppedal, \2./ Peder Endresøn Ureim, Christopher Døn/n/o, Baar Oppedal, Siur Kraachevig, Arne Sexe, Holger Biotveet, og Aad Aarhus, hvilche alle Derpaa aflagde Deres corporlig Eed, uden nogen Persons anseelse, Had Wenskab eller interesse, saaVidt Dem War Widende, i den/n/e Dagskattens Ligning Wilde sige Deres sandfærdige forklaring, og derpaa blev med den underdanigste taxation forfaret, og om hver Mands Tilstand een hver Lignings Mands votum paaesket og confereret.

Slutlig blefve Laugrettesmænd opnævnde som Retten 1714 skal betiene, Gunder Ringøen, Engel ibid: Samson Frønæs, Torbiørn Oppedal, Ole(?) Willure, Tolleiv Krogevig, samt Nye {Arne Sexe} \Jacob Æ(....?) og Knud Lussand, som hos Laugmanden deres Aarlig Laugrettes-Eed Wedbørlig hafver at (afleg)ge og derVed opsagdes Retten for dette (Tinglav)

Ao: 1713 d: 9 Decembr: holdtes Almindelig Høste- Skatte- og SageTing for Føieens!! (Føiens), Fiære, Waags etc: Skibbrede (Lyse) Klosteret underliggende, ofverværende Sr: Jacob (Widing) som Foged og Folvalter!! (Forvalter), BundeLensmand B(aar Wæ)spestad, samt Edsorne 8 Laugrettesmænd (.....?) Jelland, Aamund Gloppen, Niels ibid for Joha(nnes ...?)cheland, Lars og Elling Blegnæs, Thomas Mæ(....?) Niels Johansøn Wæspesta, og Erich Nærbøe for (Wær?)mund Hoftham/m/er, med mere Tinglavets Al(mue)

hvor efter Rettens sættelse for alle til(stædevæ)rende lydelig blev læst alle indeværende A(ar produ)cerede og forhen ekstraherede Kongl: Foror(dninger og) andre høye ordres.

1713: 218b

Dernæst publiceret Lensmand Michel Baarsøn Wæspetads Beskichelse Antagelse og instrux, udj ermeldte Føiens, Fiære og Waags Tinglav LyseKlosteret underliggende at Wære Lensmand com/m/uniceret af Sr: Jacob Widing Forvalter ofver LyseKlosters gods, med Widere underretning om hands pligt med Skatternes indrifvelse, Sagefalds observation, og erindring til Almuen han/n/em for Deres Lensmand at antage dat: Lyse Kloster d: 28 Nov: 1713.

Derpaa blev efter Welbaarne Stifftambtmandens anselige ordres taxationen i nærværelse af 6 De bæste og 6 De ringere Mænd angaaende Den allernaadigst paabudne Dagskat foretagen, navnlig Michel Baarsøn Wæspestad, Niels Gloppen, Elling Blænæs, Niels Wæspestad, Torbiørn Mæling, Peder Øcheland, Ole Dalsgaard, Thomas Kiernagel, Bo(...?)el Kobberstad, Hans Eldholm, Erich Næsbøe og Størch Jelland, som efter Eedens paalæg og aflæg samptlige blev formanet uden nogen Persons anseelse, Had Wenskab eller interesse, om hver mands Tilstand her i Tinglafvet, saaVit Dem War Widende, at gifve sandfærdig underretning, og derpaa alle deres Nota Vedbørlig efter(sp)urt, og derefter med taxationen Widere fortfaret.

(Til) same Tid og Stæd havde Ombudsmanden Sr: Widing Ved Niels Gloppe og Elling Blegnæs ladet i Rette kalde Ingebricht Store-Bøe, at tilsvare den Huse aabod, som nu Wed Mænds Besigtelse nemlig Lars Blegnæs og Knud Wæspestad tillige med Lensmanden Baar Wæspestad er forefunden efter at hand Jorden nu ganske 4 á 5 (Aar hafv)er beboet, Den indstævnte mødte iche, hvorfor Stævnevidnene efter paalæg Deres Warsel lovlig afhiemlede, derpaa (....?) Citantens paastand,

Afsagt.

(Eftt)er lovlig afhiemlede Stevnemaal, paalegges Ingebricht St: Bøe, som nu selv ey møder, eller sit for(fal)d Wed andre ey lader lyse, til næste Rettesdag (at m)øde, eller lide Dom for udeblivelse.

(Derefter op)nævnedes Laugrettesmænd som 1713!! (1714) Retten skal be(tiene nemlig Nie?)ls og Wærmund Hoftham/m/er, Johan/n/es Bircheland, (.....?) Nielson St: Bøe, Tosten Waage, Thomas Wæspestad, (.... ..?) Thomas Kiernagel og Knud Wæspestad, som Deres (Laugrettes) Eed hos Laugmanden lovlig hafver at aflegge, Derpaa Tinget endtes.

1713: 219

Udi Denne Protocol som indeholder Toehundrede, og Atten, Nummererede, Igiennem Dragne og forseigle blade, haver Kongl: Mayst: Sorenskriver over Hardanger, Waahs, og Liuse Closters Gods Jesper SwartzKopf, Efter sin bestalling, (samt) Embedes Pligt at indføre alt hv(ad) for Retten, udj hans Allernaadig(st An)fortroede Sorenskriverie, udj de A(arin)ger 1711: 1712: og 1713 fore falder (som) Loulig og forsvarlig Eragtis Kan. Og dend igien wed bemelte Aarin(gers) udgang indlevere, og een Anden (der)imod under behørig forseigling i(mod)tage.

Bergen d: 23 Martij Ao: 17(11)

Hammond

Og her endtes året 1713, og denne protokoll.